

DŽORDŽ R. R.
MARTIN

ELIO M. GARSİJA MLADI I LINDA ANTONSON



SVET
LEDA I VATRE

NEISPRIČANA POVEST VESTEROSA I
IGRE PRESTOLA

Balkandownload.com

D&Mm







SVET
LEDA I VATRE

NEISPRIČANA POVEST VESTEROSA I
IGRE PRESTOLA

DŽORDŽ R. R. MARTIN

ELIO M. GARSİJA MLAĐI I LINDA ANTONSON



SVET LEDA I VATRE

NEISPRIČANA POVEST VESTEROSA I
IGRE PRESTOLA

DŽORDŽ R. R. MARTIN
ELIO M. GARSİJA MLAĐI I LINDA ANTONSON

Preveo
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

Naslov originala

GEORGE R. R. MARTIN
ELIO M. GARCIA, JR AND LINDA ANTONSSON

THE WORLD OF ICE & FIRE
THE UNTOLD HISTORY OF WESTEROS
AND THE GAME OF THRONES

Copyright © 2014 by George R. R. Martin

Images on pages 38,92,116,136,181,188-189,230-231, 248 and 293 are © Fantasy Flight Publishing, Inc

All rights reserved

This translation published by arrangement with Bantam Books, an imprint of Random House, a division of Random House LLC

Translation copyright © 2015 za srpsko izdanje, LAGUNA

Dizajn korica: Rouzbad Justas

Ilustracija na prednjoj strani korica: Džordi Gonzales Eskamila

Ilustracija na zadnjoj strani korica: Čejs Stoun

Džordž R. R. Martin
Elio M. Garsija i Linda Antonson
SVET LEDA I VATRE
NEISPRIČANA POVEST VESTEROSA I IGRE PRESTOLA

Za izdavača

Dejan Papić

Slog i prelom

Jelena Radojičić

Lektura i korektura

Tanja Bižić

Dragana Matić Radosavljević

Štampa i povez

Rotografika, Subotica

Izdavač

Laguna, Beograd

Resavska 33

Klub čitalaca: 011/3341-711

www.laguna.rs

e-mail: info@laguna.rs

CIP - Каталогизација и публикација
Народна библиотека Србије, Београд

Мартин, Џорџ Р. Р. 1948-

Svet leda i vatre: neisprčana povest Vesterosa i igre prestola / Džordž R. R. Martin, Elio M. Garsija mlađi i Linda Antonson; preveo Nikola Pajvančić - Beograd: Laguna, 2015 (Subotica: Rotografika). - 326 str.: ilustr.; 30 cm

Prevod dela: The World of Ice and Fire / George R. R. Martin, Elio M. Garcia, jr and Linda Antonsson. - Registar.

ISBN 978-86-521-1914-1

821.111(73)-31

COBISS.SR-ID 214642188



Sadržaj

Uvod	ix	Eris I.....	104
DREVNA ISTORIJA	03	Mekar I.....	106
Doba praskozorja.....	05	Egon V.....	107
Dolazak Prvih ljudi.....	08	Džeheris II	111
Doba junaka	10	Eris II.....	113
Dugačka noć.....	11	PAD ZMAJEVA	122
Uspon Valirije.....	13	Godina lažnog proleća	124
Deca Valirije.....	15	Robertova buna	127
Dolazak Andala.....	17	Kraj	129
Deset hiljada brodova	21	SLAVNO KRALJEVANJE	131
Propast Valirije.....	26	SEDAM KRALJEVSTAVA	133
VLADAVINA ZMAJEVA	29	Sever	135
Osvajanje.....	31	Kraljevi zime	137
TARGARJENSKI KRALJEVI	47	Planinski klanovi	139
Egon I	49	Kameni ljudi sa Skagosa.....	139
Enis I.....	52	Močvarci sa Vrata.....	140
Megor I.....	55	Gospodari Zimovrela	141
Džeheris I.....	60	Zimovrel	142
Viseris I.....	66	Zid i iza njega	145
Egon II	73	Noćna straža.....	145
Egon III.....	82	Divljani.....	147
Deron I.....	87	Rečne zemlje.....	151
Belor I.....	89	Kuća Tulija.....	156
Viseris II	94	Brzorečje	160
Egon IV	95	Dol	163
Deron II.....	100	Kuća Erina.....	169
		Gnezdo sokolovo	170
		Gvozdena ostrva	175
		Krone od naplavine.....	178
		Gvozdeni kraljevi.....	182
		Crna krv.....	183



Grejdžoji od Hridi	187
Crvena sipa	188
Stari i novi običaji	190
Hrid	193
Zapadne zemlje	195
Kuća Lanistera u doba zmajeva ..	198
Livačka stena	204
Hvat	207
Gart Zelenoruki	207
Kraljevi Gardeneri	209
Andali u Hvatu	211
Starigrad	213
Kuća Tirela	217
Visoki sad	218
Olujne zemlje	221
Dolazak Prvih ljudi	222
Kuća Durandona	223
Andali u Olujnim zemljama	225
Kuća Barateona	227
Narod Olujnih zemalja	231
Krajoluj	233
Dorna	235
Lom	237
Kraljevstva Prvih ljudi	238
Andali u Dorni	238
Dolazak Rojnara	240
Nastrani južnjački običaji	241
Dorna protiv zmajeva	243
Sunčevo koplje	248
IZA KRALJEVSTVA ZALAZEĆEG SUNCA	251
Druge zemlje	252
Slobodni gradovi	253
Lorat	253
Norvos	256
Kohor	259



Svadljivi sinovi: Mir, Lis i Tiroš ..	261
Pentos	266
Volantis	267
Bravos	271
Iza Slobodnih gradova	277
Letnja ostrva	277
Nat	282
Baziliskova ostrva	282
Sotorios	284
Zemlje trave	287
Drhtavo more	294
Ib	295
Istočno od Iba	298
Kosti i iza njih	299
Ji Ti	300
Ravnice Džogos Naja	304
Leng	306
Ašai kraj Senke	308
Pogovor	311
Dodatak: Rodoslov Targarjena	312
Dodatak: Rodoslov Starkova	314
Dodatak: Rodoslov Lanistera	316
Dodatak: Vladavina kraljeva	319
Indeks	320
Ilustratori	326



Najuzvišenijem i najmilostivijem
veličanstvu Tomenu,
prvom svog imena kralja Anđala,
Rojnara i prvih ljudi
gospodaru Sedam kraljevstava
i zaštitniku čitave zemlje Jandhel, skromni
meštar iz Citadele, želi hiljadustruko
blagostanje i danas i doveka i mudrost
kakvoj nema ravne.



Uvod

TAČNO JE ONO ŠTO LJUDI GOVORE da se svaka zgrada gradi kamen po kamen, a isto važi i za znanje, koje kamičak po kamičak otkrivaju i sakupljaju mnogi mudri ljudi i svaki od njih nadograđuje delo svojih prethodnika. Ono što jedan ne zna poznato je drugom, a malo toga ostaje istinski nepoznato ako se čovek dovoljno potruđi. Sada je na mene, meštra Jandela, red da se oprobam kao zidar, da uklešem ono što znam i ugradim još jedan kamen u veliki bedem znanja koji se vekovima gradi i u Citadeli i van nje - zid koji su digle nebrojene ruke pre mene, i koji će, nema sumnje, nastaviti da dižu nebrojene ruke što slede.

Život sam započeo kao nahoče, u desetoj godini vladavine poslednjeg targarjenskog kralja. Ostavili su me na praznoj tezgi u Pisarskom ognjištu, gde neuk svet dolazi da im učenici sastavljaju pisma. Tog dana je određen čitav tok mog života, kada me je našao jedan učenik i odveo me kod senešala za tu godinu, velemeštra Edžerana. Edžeran, čiji su prsten, štap i maska bili srebrni, pogledao je moje lice iskrivljeno od plača, pa je rekao da će možda i biti od mene neke koristi. Kada su mi to u detinjstvu prvi put ispričali, mislio sam da je on tako prorekao moju sudbinu meštra; tek sam mnogo kasnije od arhimeštra Ebroza saznao da je Edžeran pisao raspravu o prepovijanju odojčadi, pa je želeo da proveru neke teorije.

Svejedno, koliko god neslavan bio taj početak, predali su me na staranje slugama i meštari su mi povremeno poklanjali malo pažnje. Odrastao sam kao sluga, među dvoranama, komorama i bibliotekama, ali mi je velemeštar Volgrejv podario dar pismenosti. Tako sam upoznao i zavoleo Citadelu i vitezove uma koji čuvaju njenu dragocenu mudrost. Želeo sam samo da postanem jedan od njih - da čitam o dalekim mestima i davno pokojnim ljudima, da posmatram zvezde i merim smene godišnjih doba.

I tako je i bilo. Sa tri i deset iskovao sam prvu kariku svoga lanca, a za njom su usledile druge. U devetoj godini vladavine kralja Roberta, prvog svog imena, spojio sam prvi lanac i položio zavet, pa mi se ukazala čast da nastavim u Citadeli, da služim velemeštrima i pomažem im u svim njihovim poduhvatima. To je bila velika čast, ali je moja najveća želja bila da napišem sopstveno delo, delo kakvo će skromni ali učeni ljudi čitati i sami i svojim ženama i deci - da saznaju o događajima i plemenitim i podmuklim, pravednim i nepravednim, velikim i malim, i da šire vidike baš kao što sam ih ja proširio učeći u Citadeli. I zato se ponovo dajem na posao za svojim nakovnjem, da iskujem nešto novo i zanimljivo od velikih dela davno pokojnih meštara koji su mi prethodili. Stranice što slede plod su te želje: povest o delima vrlim i zlim, ljudima slavim i neznatnim, i zemljama bliskim i dalekim.



GORE | Egon Osvajač na Balerionu Crnom Užasu

SVET LEDA I VATRE

NEISPRIČANA POVEST VESTEROSA I
IGRE PRESTOLA



Drevna istorija



POZNATI SVET



DOBA PRASKOZORJA

NIKO NE MOŽE sa sigurnošću reći kada je nastao svet, a ipak to nije sprečilo mnoge meštre i učene ljude da za tim odgovorom tragaju. Je li on star četrdeset hiljada godina, kao što neki tvrde, ili možda petsto hiljada, ili čak i više? To ne piše ni u jednoj nama znanoj knjizi, jer u prvom razdoblju sveta, dobu praskozorja, ljudi nisu poznavali pismena.

Možemo međutim biti sigurni da je svet tada bio mnogo jednostavniji – naseljen varvarskim plemenima što su živela od lova i sakupljanja plodova, pošto nisu znali veštinu obrade metala i kroćenja životinja. Ono malo što nam je o tim danima poznato sadržano je u najstarijim spisima: predanjima koja su zapisali Andali, Valirijci i Gišani, pa čak i daleki narodi mitskog Ašaija. Ipak, koliko god bili pradrevni ti učeni narodi, oni u doba praskozorja nisu bili čak ni deca. Zato je u njihovim spisima teško odvojiti istinu od neistine, kao žito od kukolja.

Šta se pouzdano može reći o dobu praskozorja? Istočnim zemljama lutali su mnogi narodi – necivilizovani, kao što je čitav svet bio necivilizovan, ali brojni. U Vesterosu, međutim, od Zemalja večite zime do obala Letnjeg mora postojala su samo dva naroda: deca šume i stvorenja poznata kao džinovi.

O džinovima iz doba praskozorja veoma se malo može reći, pošto niko nije sabrao njihove priče, njihove legende i njihove povesti. Ljudi Straže kažu da divljani pripovedaju o džinovima kako žive u miru s decom, putuju kuda ih noge nose i uzimaju šta požele. Sve se priče slažu da su bili ogromna i snažna stvorenja, ali priglupa. Pouzdani izvori među izvidnicima Noćne straže, poslednji ljudi koji su videli džinove dok su ovi još živeli, tvrde da im je koža bili obrasla gustim krznom i da nisu bili prosto veoma krupni ljudi, kako su opisani u dečjim pričama.

Brojni dokazi o sahranama džinova zabeleženi su u *Pogrebnim običajima* meštra Keneta, koji je izučavao

mogile i grobnice na Severu dok je služio u Zimovrelu za vreme dugačke vladavine Kregana Starka. Po kostima koje su nađene na Severu i poslate u Citadelu, neki meštri procenjuju da su najveći džinovi bili visoki i četrnaest stopa, mada drugi kažu da je dvanaest stopa bliže istini. Priče davno pokojnih izvidnika koje su zapisali meštri Straže sve se slažu da divovi nisu zidali kuće ni šili odeću, i da nisu poznavali bolji alat ni oružje od grana koje bi otkinuli sa drveta.

Džinovi nisu imali ni kraljeva ni gospodara. Nisu imali domove, sem u pećinama ili ispod visokih stabala, i nisu obrađivali ni metal ni zemlju. Ostali su stvorenja doba praskozorja, čak i pošto su došla druga doba, kada su se ljudi namnožili a šume se proredile. Sada džinova više nema čak ni u zemljama s one strane zida, a poslednji izveštaji o njima više su od stotinu godina stari. A i oni su pre maštovite priče, kakvima se izvidnici Straže bave oko vatre.

Deca šume su, po mnogo čemu, bila suprotnost džinovima. Sitna kao ljudska deca, ali tamnopuska i prelepa, živela su na način koji bismo mi možda danas zvali prostim, ali su ipak bila manje divlja od džinova. Nisu obrađivala metal, ali su od opsidijana (koji običan svet zove zmajstaklo, dok su Valirijci za njega koristili reč koja znači „zamrznuta vatra“), izuzetno vešto pravila alat i oružje za lov. Nisu tkali, ali su bili vešti u šivenju odeće od lišća i kore. Naučili su da izrađuju lukove od stražarike i prave klopke od trave.

Za njihove pesme i muziku priča se da su bile prelepe kao i oni sami, ali o čemu su pevali nije upamćeno, preostao je tek poneki odlomak iz tih drevnih dana. *Kraljevi zime ili legende i rodoslovi Starkova od Zimovrela*, delo meštra Čildera, sadrži deo balade koja navodno peva o dobu kada je Brendon Zidar tražio pomoć dece dok je gradio Zid.

Odvela su ga na sastanak na neko tajno mesto, ali

U arhivama Citadele nalazi se pismo meštra Emona iz prvih godina vladavine Egona V, u kome opisuje jedan takav izveštaj izvidnika po imenu Redvin, napisan u doba kralja Dorena Starka. Meštar opisuje putovanje do rta Lorn i Ledene obale, i tvrdi da su se izvidnik i njegovi saputnici tukli sa džinovima i trgovali sa decom šume. U Emonovom pismu stoji da je istražujući arhive Straže u Crnom zamku naišao na mnoge slične izveštaje, i da deluju verodostojno.)

on isprva nije razumeo njihov govor, koji je opisao kao pesmu kamenja u potoku, vetra u lišću, ili kiše na vodi. Kako je Brendon naučio jezik dece posebna je priča, koju ovde ne možemo preneti, međutim čini se jasno da je njihov jezik poticao iz zvukova koje su svakodnevno slušali, i verovatno je od njih poticalo mnogo njegove lepote.

Deca su se klanjala onim bezimenim bogovima koje će kasnije prihvatiti Prvi ljudi – bezbrojnim

bogovima potoka, šuma i kamenja. Deca su urezala lica u čuvarstva, možda da bi ova imala oči i tako bdela nad njima. Drugi, bez mnogo dokaza, tvrde da su zelenvidi – mudraci među decom – mogli da gledaju kroz te oči. To navodno potkrepljuje činjenica da su i Prvi ljudi isto verovali; njihov strah da ih čuvarstva nadziru naterao ih je da poseku mnoga stabla sa licima da bi uskratili deci takvu prednost u sukobima. Ipak, Prvi ljudi bili su manje ućeni nego mi sada, i verovali su u mnogo toga u šta njihovi potomci danas ne veruju; uzmimo delo meštra Jorika Venćani s morem, povest o istoriji Belih Sidrišta od njihovih najranijih dana, u kome se opisuje običaj prinošenja krvnih žrtava starim bogovima. Sudeći po opisima prethodnika meštra Jorika u Belim Sidrištima, takve žrtve prinosile su se sve do pre pet vekova.

To naravno ne znači da zelenvidi nisu poznavali zaboravljene veštine koje pripadaju među tajna znanja – na primer posmatranje događaja ili razgovor na veliku daljinu (kao što su to činili Valirijci, koji su se pojavili mnogo posle njih). Moguće je, međutim, i da mnoge navodne moći zelenvida zapravo potiču iz praznovernih priča. Zelenvidi nisu mogli da se pretvaraju u divlje zveri, kao što su tvrdili neki, ali se čini da su umeli da razgovaraju sa životinjama kako mi to danas ne možemo; iz toga su se rodile legende o „zverobrazima“.

Zaista, legende o zverobrazima su brojne, ali one najčešće – koje su s one strane zida doneli ljudi Noćne straže, i koje su na Zidu zapisali obrednici i meštari iz prohujalih vekova – kazuju kako zverobrazi ne samo da govore sa životinjama već mogu i da njima upravljaju, tako što im se duhovi prožmu. Tih zverobraza plaše se čak i divljani, i smatraju ih za neprirodna bića, koja mogu prizvati sebi životinje kao saveznike. U nekim pričama govori se o zverobrazima koji su se izgubili u svojim životinjama, a druge kažu da te životinje umeju da progovore ljudskim glasom, kada su u vlasti čoveka. Sve se međutim slažu da su najčešći zverobrazi ljudi koji su ovladali vukovima – pa čak i jezovucima – a oni kod divljana imaju posebno ime: varge.

Prema legendama, zelenvidi su takođe mogli da pogledaju u prošlost i vide daleko u budućnost, međutim sveukupno naše ućenje tvrdi da su više misterije koje se bave vizijama onoga što sledi mutne i često varljive



Mada se u naše doba to delo smatra nepouzdanim, jedan odlomak iz *Neprirodne povesti* obrednika Barta izvor je nesuglasica u dvoranama Citadele. Obrednik Bart je, naime, tvrdio da se upoznao s tekstovima koji su navodno sačuvani u Crnom zamku i izneo je tezu da su deca šume umela da razgovaraju s gavranovima i da su ovi umeli da ponavljaju njihove reči. Po Bartu, deca su naučila Prve ljude tom tajnom znanju da bi gavranovi mogli da nose poruke preko velikih razdaljina. Ta veština je u jednom umanjenom vidu stigla do današnjih meštara, koji više ne znaju kako da razgovaraju s pticama. Istina je da naš red razume govor gavranova... ali pod tim podrazumevamo samo osnovnu svrhu njihovog graktanja, kako izražavaju strah i bes ili iskazuju da su bolesni ili spremni za parenje.

Gavranovi se ubrajaju među najpametnije ptice, ali nisu pametniji od male dece, a mnogo su manje sposobni za istinski govor, šta god o tome verovao obrednik Bart. Nekoliko meštara posvećenih kariki od valirijskog čelika tvrdilo je da je Bart bio u pravu, ali nijedan nije uspeo da dokaže njegove tvrdnje o razgovoru ljudi i gavranova.

– korisne možda samo za gatanje i obmanu lakovernih. Mada su deca imala svojih veština, istina se uvek mora odvojiti od praznoverica, a znanje se mora iskušati i proveriti. Više misterije, magijske veštine, oduvek su bile a i sada jesu izvan sposobnosti proučavanja nas smrtnika.

A ipak, bez obzira na pravu istinu o tim njihovim veštinama, decu jesu predvodili njihovi zelenvidi i nema sumnje da su se ona nekada mogla sresti od Zemalja večite zime pa do obala Letnjeg mora. Domove su gradila jednostavno i nisu podizala utvrde, zamkove niti gradove. Umesto toga su obitavala u šumama, u močvarama, ritovima i pešćarama, pa čak i u pećinama i u planinskim jazbinama. Priča se i da su u šumama gradila zaklone od lišća i pruća u krošnjama – tajne šumske „gradove“. Uvreženo je verovanje da su to deca šume radila zarad zaštite od grabljivaca kakvi su jezovuci i crni risovi, protiv kojih njihovo jednostavno kameno oružje – a ni njihovi slavni zelenvidi – nisu bili dovoljna zaštita. Drugi izvori međutim ovo osporavaju i tvrde kako su njihovi najveći dušmani bili džinovi, kao u starim pričama sa Severa i kao što, moguće je, dokazuje meštar Kenet u raspravi o mogili kod Dugačkog jezera – grobnici džina kome su među rebrima nađene opsidijanske strele, a to podseća i na prepis divljanske pesme o braći Gendelu i Gornu iz

Istorije kraljeva s one strane zida meštra Herika. Njih su pozvali da posreduju između klana brdske dece i jedne porodice džinova u sporu oko neke pećine. Gendel i Gorn, priča se, na kraju su spor rešili prevarom, nateravši obe strane da se odreknu prava na pećinu, pošto su otkrili da je ona deo većeg lanca pećina koji na kraju prolazi ispod Zida. S obzirom na to, međutim, da divljani ne znaju za pismo, njihova predanja moraju se uzimati sa sumnjom.

Divljim šumskim zverima i džinovima naposljetku su se, međutim, pridružile i druge, veće opasnosti.



Postoji mogućnost da je Sedam kraljevstava u doba praskozorja nastanjivala i treća rasa, ali je ona gotovo u celini zasnovana na nagađanju, te ćemo joj se posvetiti tek u najkraćem.

Kod gvozdenrođenih se govori da su prvi među Prvim ljudima koji su stigli na Gvozdena ostrva našli slavnu stolicu od morskog kamena na Starom Viku, ali da su ostrva bila nenastanjena. Ako je to istina, priroda i poreklo tvoraca te stolice su tajna. Meštar Kirt u svojoj zbirci legendi gvozdenrođenih *Pesme što ih pevaju utopljenici* nagađa da su stolicu ostavili posetioci s druge strane Mora zalazećeg sunca, ali za to ne postoje dokazi.

DOLAZAK PRVIH LJUDI

PREMA NAJUVAŽENIJIM IZVORIMA iz Citadele, pre nekih osam do dvanaest hiljada godina, na samom jugu Vesterosa, jedan novi narod prešao je zemljouz koji je presecao Uzano more i spajao istočne zemlje sa zemljama u kojima su živela deca i džinovi. Tako su Prvi ljudi stigli u Dornu, preko Slomljene ruke, koja još nije bila slomljena. Razlog za njihov odlazak iz postojbine nestao je u maglama vremena, ali kada su došli, bili su brojni i odlučni. Stigle su ih hiljade i počele da naseljavaju zemlju, a kako su prolazile decenije, širili su se sve dalje na sever. Predanjima o tim danima seobe koja su do nas doprla ne možemo verovati, jer ona tvrde da su Prvi ljudi prošli Vrat i prodrli na Sever za samo nekoliko godina, a zapravo bi im za to trebale decenije, pa čak i vekovi.

Izgleda, međutim, da je iz svih tih priča tačno to da su Prvi ljudi uskoro zaratili s decom šume. Za razliku od dece, Prvi ljudi su obrađivali zemlju i podizali zemljane utvrde i sela. Pritom su počeli da seku čuvardrva, a posebno ona sa urezanim licem, i zbog toga su ih deca napala, što je izazvalo viševkovni rat. Prvi ljudi – koji su sa sobom doveli konje i goveda i doneli čudne bogove i bronzano oružje – bili su takođe krupniji i snažniji od dece, pa su zato za njih bili velika pretnja.

Lovci među decom – njihovi šumski plesači – postali su ujedno i njihovi ratnici, ali bez obzira na sve njihove tajne veštine drveta i lista, uspeali su samo da

uspore nadiranje Prvih ljudi. Zelenvidi su koristili svoje veštine, a prema predanjima, mogli su da pozovu zveri iz močvare, šume i vazduha da se uz njih bore: jezovuke i čudovišne snežne medvede, pećinske lavove i orlove, mamute i zmije i još mnoge. Prvi ljudi su međutim bili prejaki i deca su naterana na očajničke korake.

Legende kažu da je velika poplava koja je skršila kopneni most koji je sada Slomljena ruka delo zelenvida, koji su se okupili na mestu danas poznatom kao Kejlinov šanac – mada neki to osporavaju. Jer ipak su Prvi ljudi već bili u Vesterosu kada se to desilo i time bi deca samo usporila bujicu što je navirala sa istoka. Štaviše, takva moć je prevelika čak i za ono što su, prema predanjima, zelenvidi bili u stanju da izvedu... a čak i ta predanja deluju preterano. Verovatnije je da je lom Ruke bio prirodan događaj, verovatno izazvan velikim zemljotresom ili prirodnim potapanjem kopna. Dobro je poznato šta se desilo s Valirijom, a na Gvozdenim ostrvima zamak Hrid stoji na kamenim stubovima, ostacima velikog ostrva čiji su se delovi survali u more.

Svejedno, deca šume su se, braneći svoje živote, borila jednako žestoko kao Prvi ljudi. Rat je, neumitno, trajao pokolenjima, sve dok napokon poslednja deca nisu shvatile da ne mogu pobediti. Prvi ljudi, kojima je možda rat dojadio, takođe su želeli da se borbe okončaju. Prevladali



su najmudriji pripadnici obe rase i glavni junaci i vladari obe strane okupili su se na ostrvu u Božjem oku, da sklope mir. Pošto su se odrekla svih zemalja u Vesterosu sem dubokih šuma, deca su od Prvih ljudi dobila obećanje da ovi neće više seći čuvar drvna. Sva čuvar drvna na ostrvu na kome je sporazum sklopljen

dobila su tada lica, tako da bogovi posvedoče sporazumu, i osnovan je red zelenih ljudi da pazi na čuvar drvna i štiti ostrvo.

S tim sporazumom došao je i kraj dobu praskozorja, a usledilo je doba junaka.

Nije izvesno da li zeleni ljudi i danas žive na svom ostrvu, mada se povremeno čuju priče o nekom lakomislenom mladom rečnom gospodaru koji se čamcem zaputi na ostrvo da ih vidi, ali ga onda snažan nalet vetra ili jato gavranova oteraju. Dečje priče nam kazuju da su zeleni ljudi rogati i tamne, zelene puti, ali je prava istina verovatno da su se prosto odevali u zeleno i nosili kape ukrašene rogovima.



DOBA JUNAKA

DOBA JUNAKA trajalo je hiljadama godina, u njemu su se kraljevstva dizala i propadala, plemenite kuće se osnivale i venule, izvedena su mnoga velika dela. A ipak o tim drevnim danima znamo tek malo više nego o dobu praskozorja. Raspoložemo jedino pričama koje su obrednici i meštari zapisivali hiljadama godina posle samih događaja – no, za razliku od dece šume i džinova, Prvi ljudi iz doba junaka ostavili su ipak nešto ruševina i prastarih zamkova koji mogu da potkrepe delove drevnih legendi, a u poljima mogila i drugde ima kamenih spomenika s njihovim runama. Pomoću tih ostataka možemo početi da rasvetljavamo istinu iza predanja.

Opšte je prihvaćeno da je doba junaka počelo Sporazumom i trajalo hiljadama godina u kojima su Prvi ljudi i deca živeli u miru. Pošto im je ustupljeno toliko zemlje, Prvi ljudi su napokon imali prostora da se množe. Od Zemlje večite zime do obala Letnjeg mora, Prvi ljudi su vladali iz svojih kružnih utvrda. Postojalo je mnoštvo neznatnih kraljeva i samostalnih lordova, ali se s vremenom nekolicina pokazala kao jača od drugih, pa su udarili temelje kraljevstvima koja su bila preteča današnjih Sedam kraljevstava. Imena vladara tih najranijih kraljevstava zapretna su u legendama, a priče u kojima su vladali po nekoliko stotina godina očigledno su fantazije iz kasnijih doba.

Imena Brendona Zidara, Garta Zelenorukog, Lana Pametnog, Durana Bogoborca i ser Artisa Erina i dan-danas opčinjavaju. Najverovatnije je, međutim, da se legende o njima sastoje manje od činjenica, a više od mašte. Negde drugde ću pokušati da odvojim žito od kukolja, zasad je dovoljno samo spomenuti ta predanja.

Sem legendarnih kraljeva i stotina državica iz kojih je nastalo Sedam kraljevstava, priče o Simeonu Zvezdookom, Servinu od Štita-ogledala i drugim junacima odavno nadahnjuju i obrednike i pevače. Jesu li takvi junaci nekada postojali? Moguće. Ali kada pevači opevaju Servina od Štita-ogledala kao pripadnika Kraljeve garde – ustanove nastale tek za vladavine Egona Osvajača – jasno nam je zašto se malo kom predanju iz tog doba može verovati. Obrednici koji su ih prvi zapisali uzeli su detalje koji im odgovaraju i dodali druge, a pevači su ih menjali – nekada do neprepoznatljivosti – zarad toplog mesta u dvoru nekog velmože. Tako je neki davno pokojni Prvi čovek postao vitez koji sledi Sedmoro i čuva targarjenske kraljeve hiljadu godina nakon što je živeo (ako uopšte i jeste). A dečacima i mladićima koji su zbog tih budalastih priča ostali neupućeni u istoriju Vesterosa ne zna se ni broj.

Kada govorimo o mitskim osnivačima kraljevstava, treba imati na umu da su to obično bile tek zemlje u neposrednoj blizini utvrđenja kao što su Livačka stena ili Zimovrel – koja su s vremenom pripajala sve više zemlje i sticala sve više moći. Ako je Gart Zelenoruki ikada vladao onim što je zvao Kraljevstvo Hvata, teško da se njegova vlast zaista pružala dalje od dve nedelje jahanja od njegovog dvora. Iz tih skučenih poseda, međutim, rodila su se veća kraljevstva, koja će vladati Vesterosom u predstojećim vekovima.



DUGAČKA NOĆ

DOK SU PRVI LJUDI posle Sporazuma osnivali svoja kraljevstva, malo im je šta smetalo sem međusobnih zavada i ratova, ili nam bar tako letopisi govore. Iz njih takođe saznajemo i za Dugačku noć, kada je došla zima koja je potrajala čitavo pokolenje – pokolenje u kome su se deca rađala, odrastala i često i umirala a da nikada ne vide proleće. Zaista, neke bapske priče kažu da su ljudi proživljavali svoj vek a da nikada čak nisu videli ni svetlost dana, toliko je mračna bila zima što se spustila na svet. Mada je ovo poslednje, veoma je moguće, preterivanje, izvesno je da je nekakva katastrofa pre mnogo hiljada godina zadesila čitavu zemlju. Lomas Hodač, u svom delu *Čudesna što ih napravi čovek*, opisuje susret s potomcima Rojnara u ruševinama prazničnog grada Hrojanija, čija predanja govore o mraku zbog koga se Rojna suzila a njene pritoke se zaledile na jug sve do ušća Selhorua. Prema tim pričama, sunce se vratilo tek kada je jedan junak ubedio mnogobrojnu decu Majke Rojne – manja božanstva kao što su Kralj Kraba i Starac sa Reke – da se okanu međusobnih razmirica i zajedno otpevaju tajnu pesmu koja je povratila dan.

I u Ašaiju postoje letopisi o takvom mraku i o junaku koji se protiv njega borio crvenim mačem. Njegovi podvizi su navodno iz doba uspona Valirije, u najranijim danima kada je Stari Gis tek počinjao da širi svoje carstvo. Ta legenda se proširila na zapad iz Ašaija, a sledbenici Rlora tvrde da je ime tog junaka Azor Ahai i proriču njegov povratak. U *Žadnom zborniku* Koloku Votar opisuje čudno predanje iz Ji Tija, u kome se tvrdi da je sunce sakrilo lice od zemlje čitav jedan ljudski život, posramljeno zbog nečega što niko nije mogao da otkrije, i da su propast sprečila samo dela žene s majmunskim repom.

Svejedno, ako se ta strašna zima zaista desila, kao što se pripoveda, onda su muke bile istinski užasne. Uobičajeno je da za najsirovijih zima najstariji i najslabiji među severnjacima kažu da idu u lov, svesni da se više neće vratiti i da će tako ostati malo više hrane onima za koje je verovatnije da će preživeti. U vreme Dugačke noći taj običaj se sigurno veoma često primenjivao.

Ima međutim i drugih priča – priča u koje je teže poverovati, a koje ipak zauzimaju središnje mesto u istoriji – o stvorenjima poznatim kao Tuđini. Prema tim pričama, oni su došli iz ledene Zemlje večite zime i sa sobom doneli studen i tamu i pokušali da ugase svu svetlost i toplotu.



Mada Citadela odavno pokušava da otkrije način da se predvide trajanje i smene godišnjih doba, svi napori ostaju neuspešni. Obrednik Bart je izgleda tvrdio, u jednoj delimično sačuvanoj raspravi, da je nestalnost godišnjih doba pitanje magijske veštine a ne proverljivog znanja. *Merenje dana* meštra Nikola – inače hvale vredno i veoma korisno delo – čini se da je pod uticajem tih tvrdnji. Na osnovu svojih radova o kretanju zvezda po nebesima, Nikol nimalo uverljivo tvrdi da su godišnja doba nekada bila jednake dužine, određena isključivo nagibom i okretanjem Zemljine kugle oko Sunca na njenim nebeskim putovanjima. Ideja na kojoj je to zasnovano jeste tačna – da bi redovnije produžavanje i skraćivanje dana vodilo redovnijim godišnjim dobima – ali sem najdrevnijih predanja Nikol nije mogao naći dokaza da je to ikada bio slučaj.

LEVO | Ruševine utvrde Prvih ljudi GORE | Tuđini iz predanja na ledenim paukovima i mrtvim konjima

Dalje se kaže kako su jahali čudovišne ledene paukove i konje mrtvih, vaskrsle da im služe, baš kao što su vaskrsavali i mrtve ljude da se za njih bore.

Kako se Dugačka noć okončala predmet je legendi, kao što je postalo i sve drugo iz te davne prošlosti. Na Severu pričaju o posljednjem junaku, koji je zamolio za pomoć decu šume, pošto su ga saputnici jedan po jedan napustili ili stradali, od izgadnelih džinova, slugu studeni i samih Tuđina. Sam je napokon dopro do dece, uprkos trudu belih hodača, i sve priče se

slažu da je to bila prekretnica. Zahvaljujući deci, prvi ljudi Noćne straže okupili su se i uspeli da zapodenu Bitku za zoru i da u njoj pobede. Bila je to poslednja bitka, koja je skršila beskrajnu zimu i naterala Tuđine u beg na ledeni sever. Sada, šest hiljada godina kasnije (ili osam hiljada, kako to tvrdi *Prava istorija*), Zid podignut da štiti kraljevstva ljudi još čuvaju zakleta braća Noćne straže, a ni Tuđini ni deca nisu viđeni već mnogo vekova.

Delo velemeštra Fomasa *Laži predaka* – mada danas uglavnom odbačeno zbog pogrešnih tvrdnji o osnivanju Valirije i o izvesnim rodoslovima u Hvatu i Zapadnim zemljama – bavi se nagađanjima da su Tuđini iz legende tek pleme Prvih ljudi, preci divljana, koji su se naselili na dalekom severu. Zbog Dugačke noći, ti rani divljani morali su da pokrenu talas osvajanja ka jugu. To što su u kasnijim predanjima pretvoreni u čudovišta govori, po Fomasu, o želji Noćne straže i Starkovih da prikažu sebe u liku herojskih spasilaca ljudskog roda, a ne samo pobednika u borbi oko prevlasti.



U SPON VALIRIJE

DOK SE VESTEROS OPORAVLJAO od Dugačke noći, u Esosu se uzdizala nova sila. Izgleda da je taj ogromni kontinent, koji se pruža od Uzanog mora do mitskog Žadnog mora i dalekog Altosa, kolevka svih nama poznatih civilizacija. Prva među njima (ako izuzmemo sumnjive tvrdnje Karta, jitijske legende o Velikom carstvu zore i teškoće da se pronađe ikakva istina u predanjima o legendarnom Ašaiju) korene ima u Starom Gisu, gradu sazdanom na ropstvu. Legendarni osnivač grada Grazdan Veliki i danas je toliko obožavan da muškarci iz robovlasničkih porodica često nose njegovo ime. Prema najstarijim giskim istorijama, on je osnovao jednoobrazne i disciplinovane legije s visokim štitovima i tri koplja. Stari Gis i njegova vojska kolonizovali su okolinu, a zatim nastavili i pokorili i susede. Tako se rodilo prvo carstvo i vekovima mu nije bilo ravnog.

S velikog poluostrva s druge strane Zaliva trgovaca robljem potekli su oni koji su skršili carstvo Starog Gisa. Zaštićeni između velikih vulkanskih planina poznatih kao Četrnaest plamenova živeli su Valirijci, koji su naučili da krote zmajeve i pretvorili ih u najstrašnije oružje koje je svet upoznao. Priče koje su Valirijci pričali o sebi tvrde da su oni potomci zmajeva, krvlju vezani sa zmajevima kojima su vladali.

Velika lepota Valirijaca – s kosom kao najbleđe srebro ili zlato i očima u nijansama ljubičaste koje se ne sreću kod drugih ljudi na svetu – dobro je poznata, i često se ističe kao dokaz da Valirijci nisu potpuno isti soj kao drugi ljudi. A ipak ima meštara koji

primećuju da se pažljivim ukrštanjem životinja mogu postići željeni rezultati i da su kod izolovanih naroda česte velike varijacije u odnosu na ono što je drugde često. To je verovatnije rešenje tajne valirijskog porekla mada ne objašnjava njihovu bliskost sa zmajevima koju ljudi valirijske krvi očigledno poseduju.

Valirijci nisu imali kraljeva, već su sebe nazivali Slobodnom zemljom, zato što su svi građani koji poseduju zemlju imali pravo glasa. Arhonti su ponekad birani da pomognu u upravljanju, ali su njih među sobom birali gospodari, i to samo na ograničeno vreme. Retko se dešavalo da samo jedna porodica zemljoposjednika ima presudan uticaj u Valiriji, mada to nije bilo potpuno nepoznato.

Legende o pet velikih ratova između Slobodne zemlje i Starog Gisa, u doba kada je svet još bio mlad, i danas se pričaju. Okončali su se velikom pobedom Valirijaca nad Gišanima. U petom i poslednjem ratu Slobodna zemlja je rešila da šestog rata ne bude. Drevni cigleni zidovi Starog Gisa, koje je u davnini podigao Grazdan Veliki, srušeni su. Divovske piramide, hramove i druga zdanja progutao je zmajski plamen. Polja su posejana solju, krečom i lobanjama. Mnogi Gišani su pobijeni, a drugi su oterani u ropstvo i pomrli su radeći za osvajače. Tako su Gišani postali tek još jedan deo novog valirijskog carstva, i s vremenom su zaboravili Grazdanov jezik, a naučili visokovalirijski. Jedna carstva propadaju, a druga se dižu.

U sačuvanim odlomcima *Neprirodne povesti*, obrednik Bart razmatra legende o postanku zmajeva i o tome kako su ih Valirijci ukrotili. Sami Valirijci su tvrdili da su zmajevi nastali kao deca Četrnaest plamenova, dok se u Katu pričalo da je nekada na nebu postojao drugi mesec i da je jednog dana taj mesec opeklo sunce pa je pukao kao jaje i iz njega se izlilo milion zmajeva. U Ašaiju su priče brojne i protivrečne, ali neki spisi – svi neopisivo drevni – tvrde da su prvi zmajevi došli iz Senke, mesta gde od sveg našeg učenja nema nimalo koristi. Te ašajske istorije tvrde da su neki ljudi toliko drevni da ni imena nemaju prvi ukrotili zmajeve u Senci, doneli ih u Valiriju i naučili Valirijce svojim veštinama pre nego što su nestali iz letopisa.

Ako su ljudi iz Senke, međutim, prvi ukrotili zmajeve, zašto nisu pošli u osvajanja kao Valirijci? Verovatnije je da je tačna valirijska priča. A ipak, i u Vesterosu je nekada bilo zmajeva, davno pre dolaska Targarjena, kao što nam govore naše legende i mitovi. Ako zmajevi nisu rođeni na Četrnaest plamenova, sigurno su se raširili po dobrom delu poznatog sveta pre nego što su ukroćeni. Za to zapravo i postoje dokazi, pošto su zmajske kosti nalažene sve do Iba na severu, pa čak i u džunglama Sotoriosa. Bez obzira na to, samo su ih Valirijci potčinili svojoj volji.

Danas od nekada gordog carstva Starog Gisa postoji tek bedan ostatak – nekoliko gradova nalik na plikove duž Zaliva trgovaca robljem i još jedan koji se pretvara da je vaskrsli Stari Gis. Jer posle propasti Valirije gradovi Zaliva trgovaca robljem uspeali su da raskinu poslednje valirijske okove i stekli su istinsku nezavisnost, a preostali Gišani brzo su ponovo uspostavili trgovinu robljem – mada su ih pre sticali osvajanjem, dok su ih sada kupovali i odgajali.

„Cigle i krv izgradiše Astapor, a cigle i krv su mu ljudi“, glase stari stihovi o gradskim zidovima od crvene cigle i prolivenoj krvi hiljada robova koji su živeli i umirali gradeći ih. Astaporom vladaju ljudi koji sebe zovu Dobri gospodari, i on je čuven po obuci vojnika-evnuha po imenu Neokaljani – ljudi koji su od malih nogu podizani da budu neustrašivi ratnici, neosetljivi na bol. Astaporani glume da su oni novi vid starih carskih legija, ali su ti vojnici bili slobodni, a Neokaljani su robovi.

O Junkaju, žutom gradu, malo šta treba reći, jer je to istinski ogavno mesto. Njegovi vladari, koji sebe nazivaju Mudri gospodari, ogrezli su u poroke, prodaju roblje za postelju, dečake-kurve i gore.

Najmoćniji grad u Zalivu je drevni Mirin, ali poput ostalih i on je oronuo, a stanovništvo tek delić onoga koje je u gradu živelo na vrhuncu Starog carstva. Unutar njegovih zidina od raznobojnih cigala patnje su strašne, jer Veliki gospodari Mirina obučavaju robove da se bore i ginu zarad njihove zabave u krvavim borilačkim arenama.

Sva tri grada plaćaju danak kalasarima kada ovi naiđu, umesto da im se suprotstave borbom, ali Dotraci obezbeđuju mnogo robova koje Gišani treniraju i prodaju – robova otetih u osvajačkim pohodima i prodatih na ljudskim tržnicama Mirina, Junkaja i Astapora.

Najvitalniji giski grad takođe je najmanji i najmlađi, ali i on stremi staroj slavi: Novi Gis, prepušten samom sebi na ostrvu. Tu su njegovi gospodari podigli gvozdene legije po uzoru na legije Starog carstva, ali za razliku od Neokaljanah, njih čine slobodni ljudi, kao što su to bili vojnici Starog carstva.



DECA VALIRIJE

VALIRIJCI SU OD GIŠANA PREUZELI jednu žalosnu ustanovu: ropstvo. Najpre su porobili Gišane koje su osvojili, ali se nisu na njima zaustavili. Vatrene planine Četrnaest plamenova bile su bogate rudom za kojom su Valirijci čeznuli: bakrom i kalajem od kojih su dobijali bronzu za oružje i spomenike, kasnije gvožđem za čelik od koga su kovali svoje legendarne mačeve, a uvek za zlatom i srebrom, da se sve to plati.

Niko ne zna koliko je ljudi stradalo radeći u

Valirijom. Ipak, većina povesti koje se time bave za izvor uzimaju delo Gesija Haratisa *Pre zmajeva*. Haratis je sam bio iz Pentosa, a u to doba je Volantis pretio da će obnoviti valirijsko carstvo pod svojom vladavinom, tako da je ideja o nezavisnom Pentosu čije je poreklo različito od Valirije bila izuzetno politički upotrebljiva.

U svakom slučaju, jasno je da je Bravos jedinstven među Slobodnim gradovima pošto ga nisu osnovali ni

O sobine valirijskog čelika dobro su poznate, i posledice su dugotrajne i strpljive obrade gvožđa, kojom se postiže ravnoteža i uklanjaju nečistoće, ali i korišćenja čini – ili bar veština koje mi ne poznajemo – da bi se čeliku podarila natprirodna snaga. Te veštine su sada zaboravljene, mada kovači u Kohoru tvrde da još znaju čini za obradu valirijskog čelika koji nikada ne gubi oštrinu. Na svetu je ostalo verovatno na hiljade valirijskih sečiva, ali ih u Sedam kraljevstava postoji samo dvesta dvadeset i sedam, prema *Spiskovima* velemeštra Turguda, mada su neka od tih oružja u međuvremenu izgubljena ili nestala iz istorijskih zapisa.

valirijskim rudnicima, ali su ti brojevi nama gotovo nepojmljivi. Kako je Valirija rasla, potreba za rudom se povećavala, što je iziskivalo sve veća osvajanja da bi se rudnicima obezbedili robovi. Valirijci su se širili u svim pravcima, na istok iza giskih gradova i na zapad do samih obala Esosa, gde se ranije čak ni Gišani nisu probili.

Taj prvi nalet novog carstva bio je izuzetno važan za Vesteros i budućih Sedam kraljevstava. Pošto je Valirija stremila da pokori sve više zemalja i naroda, neki su spas tražili u bekstvu i povlačili se pred valirijskom plimom. Na obalama Esosa Valirijci su podigli gradove, koji su nam danas znani kao Slobodni gradovi. Njihovo poreklo je raznoliko.

Kohor i Norvos su osnovani posle verskih raskola. Drugi, kao Stari Volantis i Lis, bili su pre svega trgovačke kolonije, čiji su osnivači bili bogati trgovci i plemići koji su otkupili pravo da sami vladaju, kao šticećnici Slobodne zemlje umesto kao njeni podanici. Ti gradovi su sami birali vođe, umesto da im Valirija šalje arhonte (često na leđima zmaja). Neke istorije tvrde da su Pentos i Lorat pripadali trećoj vrsti – gradovima koji su već postojali pre dolaska Valirijaca i koji su priznali vrhovnu vlast Valirije da bi zadržali pravo na samoupravu. Valirijska krv je u te gradove stigla putem doseljenika iz Slobodne zemlje ili političkih brakova koji su ojačavali njihove spones

Slobodna zemlja ni njeni građani, već njeni robovi. Po bravoskim predanjima, na ogromnoj robovlasničkoj floti koja je sakupljala ljudski danak po zemljama Letnjeg i Žadnog mora izbio je ustanak robova; uspeh te bune bez sumnje je zavisio od činjenica da su Valirijci često koristili robove kao veslače pa čak i mornare, i da su se oni priključili ustanku. Pošto su ovladali flotom, ali pritom i shvatili da u blizini nema dobrog skrovišta od Valirijaca, robovi su potražili zemlju daleko od Valirije i njenih podanika, i krišom osnovali svoj grad. Legende kažu da su mesečevi pevači prorekli da flota mora putovati daleko na sever, u zabačeni kutak Esosa – mesto blatišta, slanah bara i magle. Tamo su robovi udarili kamen temeljac svoga grada.

Vekovima su Bravošani ostali skriveni od sveta u svojoj zabačenoj laguni, a čak i pošto je otkriven, Bravos je i dalje ostao poznat kao tajni grad. Bravošani su narod različit od drugih: sastoje se od desetine rasa, govore stotinu jezika i klanjaju se stotinama bogova. Zajednički su im jedino valirijski jezik – opšti trgovački jezik Esosa – i činjenica da su sada slobodni, a nekada su bili robovi. Mesečevi pevači su stekli veliki ugled zbog toga što su ih odveli na sigurno, ali najmudriji među oslobođenim robovima odlučili su da, zarad jedinstva, moraju prihvatiti



sve bogove koje su robovi doneli sa sobom i da se nijednom ne sme ukazivati veća počast nego drugima.

Ukratko, imena svih naroda koji su pali pred Valirijom danas su nama mahom nepoznata. Letopisi koje su Valirijci vodili o svojim osvajanjima uglavnom su stradali u Propasti, a malo koji je zapis pokorenih naroda o sopstvenoj istoriji preživeo potpadanje pod vlast Valirije.

Retko je koji od tih naroda, poput Rojnara, preživeo plimu vekova, pa čak i milenijuma. Rojnari, koji su osnovali velike gradove uz reku Rojnu, navodno su prvi otkrili veštinu kovanja gvožđa. I

savez gradova kashije nazvan Kraljevstvo Sarnora takođe je preživeo valirijsko širenje zahvaljujući velikoj ravnici koja ih je razdvajala... ali su ta ravnica i narod koji ju je zaposeo – dotrački gospodari konja – bili uzrok pada Sarnora posle Propasti.

A oni koji nisu želeli da budu robovi a nisu mogli da se odupru sili Valirije, pobjegli su. Mnogi u tom begu nisu uspeali i sada su zaboravljeni. Ali jedan narod, visok i svetlokos, kome je vera podarila hrabrost i nepokornost, uspeo je da izmakne Valirijcima. To su bili Andali.

O istoriji Valirije napisano je mnoštvo knjiga – a pojedinosti o njenim osvajanjima i kolonizovanjima, međusobnim borbama gospodara zmajeva, bogovima kojima su se klanjali i svemu ostalom mogle bi ispuniti čitave biblioteke a da ipak ne budu sveobuhvatne. Galendrova *Vatra Slobodne zemlje* opšte je prihvaćena kao najpotpunija istorija, ali čak i ovde u Citadeli nedostaje njenih dvadeset sedam svitaka.

DOLAZAK ANDALA

ANDALI POTIČU IZ zemalja Sekire, istočno i severno od današnjeg Pentosa, mada su mnogo vekova živeli kao nomadi koji se nigde dugo ne zadržavaju. Iz samog srca Sekire – velikog poluostrva okruženog Drhtavim morem – putovali su na jug i zapad i stvorili Andalos: drevno kraljevstvo kojim su vladali pre nego što su prešli Uzano more.

Andalos se pružao od Sekire do današnjih obala Bravosa, a na jug sve do Ravnica i Somotskih brda. Andali su sa sobom doneli gvozdeno oružje i oklop od gvođenih ploča, protiv kojih plemena koja su nastanjivala te predele nisu mogla ništa. Jedno takvo pleme bili su maljavi ljudi; njihovo ime je zaboravljeno, ali se oni i dalje pamte u nekim pentoskim istorijama. (Pentošani veruju da su ovi srodnici ljudi sa Iba, dok se istorije Citadele uglavnom s tim slažu, premda neki tvrde da su maljavi ljudi naselili Ib, a drugi da su maljavi ljudi prvobitno stigli sa Iba.)

Činjenicu da su Andali kovali gvožđe neki shvataju kao dokaz da ih je vodilo Sedmoro – da ih je sam Kovač naučio toj veštini – a tako uče i sveti spisi. Rojnari su, međutim, u to doba već bili napredna civilizacija i takođe su poznavali gvožđe, te je dovoljno samo proučiti mapu pa shvatiti da su prvobitni

Andali sigurno imali dodira s Rojnarima. Tamni tok i Nojna nalaze se tačno na putu andalske migracije, a norvoski istoričar Doro Galatis tvrdi da u Andalosu ima ostataka rojnarских naselja. A to ne bi bilo prvi put da neki narod nauči obradu metala od Rojnara; priča se da su i Valirijci tu veštinu od njih naučili, bez obzira na to što su ih kasnije nadmašili.

Andali su hiljadama godina živeli u Andalosu i množili se. U *Sedmokrakoj zvezdi*, najstarijoj od svetih knjiga, kaže se da su Sedmoro i sami hodili među svojim narodom u brdima Andalosa i da su oni krunisali Hugora Brdskog i obećali njemu i njegovim potomcima velika kraljevstva u tuđim zemljama. To je, prema učenju obrednika i obrednica, razlog što su Andali napustili Esos i pošli zapadno ka Vesterosu, ali događaji koji su u Citadeli tokom vekova rasvetljeni možda pružaju bolje razloge.

Andale nekoliko vekova niko nije uznemiravao, dok su živeli u izobilju u brdima Andalosa. Posle pada Starog Gisa, međutim, pokrenula se plima valirijskih osvajanja i kolonizacije dok su Valirijci proširivali teritorije većito tražeći još robova.

U početku su između njih i Andala stajali Rojnari i Rojna. Kada su Valirijci stigli do te



Staro predanje iz Pentosa kaže da su Andali ubili labuđe device koje su mabile putnike u smrt u Somotskim brdima istočno od tog slobodnog grada. Andale je u to doba vodio junak koga pentoski pevači zovu Huko, i kaže se da je on sedam devica pogubio ne zbog njihovih zlodela, već kao žrtvu svojim bogovima. Drevna predanja sa istoka su, međutim, još nepouzdanija od onih iz Sedam kraljevstava. Previše ljudi je putovalo tamo i nazad i previše legendi i predanja se izmešalo. Neki meštri su primetili da je Huko možda samo verzija imena Hugor. Čak i da je tako, Pentošani su možda samo usvojili andalske priče i prilagodili ih svojim političkim ciljevima.

velike reke, otkrili su da nije lako prebaciti vojsku preko nje. Gospodarima zmajeva ona nije bila prepreka, ali je pešadiju i konjicu zaustavljao rojnerski otpor, pošto su Rojnari tada bili moćni kao Gis na vrhuncu slave. Godinama nije bilo mira između Valirijaca i Rojnara, ali to nije dovela moglo da štiti Andale.

Na ušću Rojne Valirijci su osnovali svoje prve kolonije. Tu su neki od najbogatijih njihovih ljudi podigli Volantis, da se bogate na trgovini koja teče Rojnom, a iz Volantisa su njihove osvajačke vojske u velikom broju prešle reku. Andali su se možda u početku suprotstavili, a Rojnari su im čak možda i pomagali, ali je plima bila nezaustavljiva. Zato su verovatno Andali rešili da beže umesto da se suoče s neizbežnim ropstvom koje sledi posle valirijskog napada. Povukli su se na Sekiru – zemlju iz koje su potekli – a kada ih ni to nije zaštitilo, povlačili su se dalje severno i zapadno, sve dok nisu stigli do mora. Neki su tu možda odustali i pomirili se sa sudbinom,

a drugi možda rešili da tu pruže poslednji otpor, ali su najbrojniji sagradili brodove i preplovili Uzano more, do zemlje Prvih ljudi u Vesterosu.

Valirijci su u Esosu uskratili Andalima ono što im je Sedmoro obećalo, ali su u Vesterosu oni bili slobodni. Okoreli od bitaka i bekstva, andalski ratnici su urezivali sedmokraku zvezdu u svoja tela i kleli se krvlju i Sedmoro da neće naći mira dok ne stvore nova kraljevstva u Zemljama zalazećeg sunca. Njihov uspeh podario je Vesterosu novo ime – *Rhaesh Andahli* – Zemlja Andala, kako je sada Dotraci zovu.

Obrednici, pevači i meštri slažu se da su se Andali prvobitno iskrcali na Prstima, u Erinovom dolu. Urezane sedmokrake zvezde mogu se naći na stenama po čitavom tom kraju – mada je taj običaj kasnije nestajao dok su se Andali širili dalje.

Napredujući kroz Dol ognjem i mačem, Andali su započeli svoje osvajanje Vesterosa. Njihovo gvozdeno oružje i oklop bili su jači od bronzne koju su Prvi ljudi

još koristili, i mnogi Prvi ljudi stradali su u tom ratu. To jeste bio rat – ili niz mnogih ratova – koji je trajao decenijama. Na kraju su se neki Prvi ljudi pokorili, i kao što sam naveo ranije, još ima u Dolu kuća, kao što su Redforti i Rojsi, koje se ponose time što vode poreklo od Prvih ljudi.

Pevači pevaju kako je andalski junak ser Artis Erin jahao na sokolu da ubije kralja grifona na Džinovom koplju, i da je tako osnovao kraljevsku lozu kuće Erina. To je, međutim, besmislica, mešanje prave istorije Erina sa legendama iz doba junaka. Umesto toga, kraljevi Erini su zamenili kraljeve kuće Rojsa.

Pošto su osigurali Dol, Andali su pogled uputili i ka ostatku Vesterosa, pa su pokuljali na Krvave dveri. U ratovima koji su usledili, andalski pustolovi su otkidali sebi mala kraljevstva iz kraljevstava Prvih ljudi i borili se međusobno isto koliko i protiv neprijatelja.

Priča se da se u ratovima oko Trozupca čak sedam andalskih kraljeva ujedinilo protiv poslednjeg kralja reka i brda Tristifera Četvrtog, koji je bio potomak Prvih ljudi, i porazili ga u bici, za koju pevači kazuju da mu je bila stota. Njegov naslednik Tristifer Peti nije bio sposoban da sačuva očevo nasleđe, tako da je kraljevstvo palo u ruke Andalima.

U to doba je jedan Andal, koga legende pamte kao Erega Rodoubicu, došao preko velikog brda Visoko srce. Tamo su na njegovom vrhu, pod zaštitom kraljeva Prvih ljudi, deca šume negovala mnoga čuvar drvna s licem (trideset jedno, prema rukopisu *Stara mesta Trozupca* velemeštra Lorenta). Kada su Eregovi ratnici krenuli da poseku stabla, priča se da su se Prvi ljudi borili pored dece, da su hrabro branili njihove svete šume i da su svi izginuli. Pripovedači tvrde da duhovi dece još noću lutaju tim brdom. Rečni ljudi do dana današnjeg izbegavaju to mesto.

Kao i Prvi ljudi pre njih, Andali su se pokazali kao ogorčeni neprijatelji dece. Za njih su se deca klanjala čudnim bogovima i imala još čudnije običaje, i zato su ih Andali izgnali iz svih dubokih šuma koje im je

Sporazum nekada obezbedio. Deca su postajala sve slabija i izolovanija, i nisu imala više nikakve prednosti, kao nekada nad Prvim ljudima. Što Prvim ljudima nikada nije uspelo – da zatru decu u potpunosti – Andali su postigli brzo. Nešto malo dece možda je pobešlo na Vrat, gde je u ritovima i močvarama bilo utočišta, ali ako je to tako, od njih nije ostalo traga. Moguće je da su malobrojna preživela na Ostrvu lica, kao što pišu neki, pod zaštitom zelenih ljudi, koje Andali nikada nisu uspeali da potuku, ali opet, nikakav dokaz za to ne postoji.

Kako god bilo, ono malo preostale dece pobešlo je ili pobijeno, a Prvi ljudi su gubili rat za ratom i kraljevstvo za kraljevstvom. Bitke i ratovi bili su beskonačni, ali su na kraju sva južnjačka kraljevstva pala. Što se Doljana tiče, neki su se pokorili Andalima, pa čak i prihvatili veru u Sedmoro. U mnogim slučajevima, Andali su uzimali žene i kćeri poraženih kraljeva za supruge, kao način da ojačaju vladalačko pravo. Jer, uprkos svemu, Prvi ljudi su bili mnogo brojniji od Andala i nisu mogli tek tako da se potisnu. Za to što mnogi južnjački zamkovi i dalje



Mesečevi klanovi iz Planina očigledno su potomci Prvih ljudi koji nisu klekli pred Andalima pa su zato potisnuti u planine. Štaviše, postoje sličnosti između njihovih običaja i običaja divljana s one strane Zida – kao što su otmica nevesta, tvrdoglava želja za samostalnošću i slično. A nepobitna je činjenica da divljani vode poreklo od Prvih ljudi.

imaju bogošume sa čuvardrvima navodno treba zahvaliti ranim andalskim kraljevima, koji su sa osvajanja prešli na utvrđivanje vlasti i tako izbegli sukobe zbog različitih veroispovesti.

Čak su i gvozdenrođeni – žestoki moreplovci i ratnici koji su sigurno isprva mislili da su bezbedni na svojim ostrvima – pali pred andalskom navalom. Jer iako je trebalo hiljadu godina da Andali krenu na Gvozdena ostrva, uradili su to s obnovljenim žarom. Andali su preplavili ostrva i zatrli lozu Arona Crvenorukog, koja je, sekirom i mačem, vladala hiljadu godina.

Hereg piše da su u početku novi andalski kraljevi pokušali da gvozdenrođenima silom nametnu nove bogove, ali da ovi na to nisu pristajali. Na kraju su

Andali dopustili uporedno postojanje vere u Utopljenog boga. Kao i na kontinentu, i ovde su se ženili suprugama i kćerima gvozdenrođenih i one su im rađale decu. Samo što, za razliku od kontinenta, ovde Vera nikada nije pustila korena; štaviše nije se zadržala ni među porodicama andalske krvi. Postepeno je samo Utopljeni bog ostao da vlada na Gvozdenim ostrvima, i tek je nekoliko kuća pamtilo Sedmoro.

Samo je i jedino Sever uspeo da se odupre Andalima, zahvaljujući neprohodnim močvarama Vrata i drevnoj utvrdi Kejlinov šanac. Broj andalskih vojski potučenih na Vratu ne može se lako izračunati, a Kraljevi zime sačuvali su nezavisnost još mnogo stoleća.



DESET HILJADA BRODOVA

POSLEDNJA VELIKA SEOBA u Vesteros odigrala se dugo posle dolaska Prvih ljudi i Andala. Pošto su se ratovi s Gisom okončali, gospodari zmajeva iz Valirije uperili su pogled na zapad, gde je rast valirijske moći doveo Slobodnu zemlju i njene kolonije u sukob s narodima Rojne.

Rojna je najveća reka na svetu, a njene mnoge pritoke pružaju se preko većeg dela zapadnog Esosa. Uz njene obale nastala je civilizacija i kultura drevna i slavna poput Starog Gisa. Rojnari su se obogatili od plodova reke i zvali su je Majka Rojna.

Ribari, trgovci, učitelji, učenjaci, majstori za drvo, kamen i metal, gradili su svoje otmene gradove od izvora Rojne pa do njenog ušća, sve jedan lepši od

drugog. Bio je tu Gojan Drohi u Somotskim brdima, sa svojim šumarcima i vodopadima; Ni Sar, grad vodoskoka, živ od pesme; Ar Noj na Kojni, s dvorima od zelenog mermera; bleđi Sar Mel od cveća; morem okruženi Sarhoj s kanalima i morskim vrtovima; i Hrojani, najveći od svih, Grad praznika sa svojim velikim Dvorcem ljubavi.

U gradovima su cvetale umetnost i muzika, a priča se da su Rojnari imali i sopstvenu magiju – vodenu magiju veoma različitu od čarobništva Valirije, koje je satkano od krvi i vatre.

Mada povezani krvlju, kulturom i rekom koja ih je stvorila, rojnarski gradovi su inače bili žestoko



nezavisni, svaki sa sopstvenim knezom... ili kneginjom, jer su u tom rečnom narodu žene bile ravnopravne s muškarcima.

Mahom miroljubiv narod, Rojnari su umeli da budu opasni kada se rasrde, kao što je to mnogi andalski zavojevač osetio na svojoj koži. Rojnarskog ratnika, s oklopom od srebrne krljušti, riboglavom kacigom, dugačkim kopljem i štitom od kornjačinog oklopa, poštovali su svi koji su ga susreli u boju. Pričalo se da sama Majka Rojna šapatom javlja svojoj deci o svim pretnjama, da rojnarski kneževi barataju čudnim, natprirodnim moćima, da se Rojnarke bore jednako žestoko kao i njihovi muškarci, i da njihove gradove štite „vodene zidine“, koje će nabujati i utopiti svakog neprijatelja.

Rojnari su mnogo vekova živeli u miru. Mada su mnogi divlji narodi obitavali u brdima i šumama oko Majke Rojne, svi su znali da im nije pametno da diraju rečni narod, a same Rojnare širenje nije mnogo zanimalo: reka je bila njihov dom, njihova majka i njihov bog, i malo ko je od njih želeo da živi tamo gde se ne čuje njena večna pesma.

Kada su pustolovi, izgnanici i trgovci iz Slobodne zemlje Valirije počeli po okončanju Petog giskog rata da se šire van Zemalja dugačkog leta, rojnarski kneževi su ih isprva prihvatili i njihovi sveštenici su objavili da su svi ljudi dobrodošli da dele obilje Majke Rojne.

Kako su te prve valirijske ispostave prerastale u naselja, a ona u gradove, neki Rojnari su počeli da žale zbog gostoprимljivosti svojih otaca. Prijateljstvo je preraslo u surevnjivost, posebno u donjem toku reke, gde su se drevni grad Sar Mel i utvrđeno valirijsko naselje Volon Teris gledali preko vode, i na obalama Letnjeg mora, gde je Slobodni grad Volantis uskoro postao takmac slavnoj luci Sarhoj, pošto je svaki vladao jednim od četiri ušća Rojne.

Razmirice između žitelja rivalskih gradova postajale su sve češće i sve ogorčenije, i iz njih je na kraju izbio niz kratkih ali krvavih ratova. Sar Mel i Volon Teris bili su prvi gradovi koji su se sudarili u bici. Legende kažu da je sukob otpočeo kada su Valirijci mrežom ulovili i ubili jednu od divovskih kornjača koje Rojnari zovu starcima reke i koje su za njih svetinja, kao pratioci same Majke Rojne. Prvi kornjačin rat trajao je manje od mesec dana. Sar Mel je poharan i zapaljen, ali je ipak odneo pobedu kada su rojnarski vodeni čarobjanci prizvali moć reke i poplavili Volon Teris. Ako je verovati pričama, voda je odnela pola grada. Usledili su i drugi ratovi: Rat tri kneza, Drugi kornjačin rat, Ribarski rat, Slani rat,

Treći kornjačin rat, Rat na Jezeru bodeža, Rat začina i još mnogi, previše brojni da ih ovde navedemo. Gradovi i sela su paljeni, potapani i ponovo podizani. Hiljade su izginule ili porobljene. Iz tih su sukoba Valirijci češće izlazili kao pobednici. Kneževi Rojne, silno ponosni na svoju nezavisnost, borili su se sami, dok su valirijske kolonije pomagale jedna drugoj, a kada bi im zagustilo zvali su u pomoć i samu maticu. Beldekarova *Istorija rojnarskih ratova* nema premca u opisima tih sukoba, koji su trajali gotovo puna dva i po veka.

Krvavi vrhunac tih ratova zbio se pre hiljadu godina, u Drugom ratu začina, kada su se tri valirijska gospodara zmajeva udružila sa svojim srodnicima i sunarodnicima u Volantisu da savladaju, poharaju i unište Sarhoj, veliku rojnarsku luku na Letnjem moru. Ratnici Sarhoja zverski su poklani, njihova deca oterana u ropstvo, a njihov gordi rumeni grad spaljen. Posle su Volantišani solju posuli zgarište, da se Sarhoj više nikada ne digne.

Sravnjenje sa zemljom jednog od najbogatijih i najlepših gradova Rojne i porobljavanje njegovog naroda prenerazilo je i obeshrabrilo preostale rojnarske kneževe. „Svi ćemo dopasti ropstva ako se ne ujediniamo i zajedno ne suprotstavimo toj pretnji“, obznanio je Garin od Hrojanija, najveći među njima. Taj vladar i ratnik pozvao je druge vladare da mu se pridruže u velikom savezu, koji će potopiti sve valirijske gradove na reci.

Tome se suprotstavila samo Nimerija, kneginja Ni Sara. „U ovom ratu nikako ne možemo pobediti“, upozorila je, ali su je drugi kneževi nadglasali i zavetovali svoje mačeve Garinu. Čak su i ratnici iz njenog Ni Sara čeznuli da se bore i Nimerija nije imala izbora nego da se pridruži savezu.

Najveća vojska koju je Esos ikada video uskoro se okupila u Hrojaniju, pod zapovedništvom kneza Garina. Po Beldekaru, brojala je četvrt miliona ljudi. Od izvora Rojne pa do njenih brojnih ušća u more svaki čovek stasao za bitku uzeo je mač i štit i krenuo do Prazničnog grada da stupi u taj veliki pohod. Dokle god se vojska drži blizine Majke Rojne, rekao im je knez Garin, ne mora da se boji zmajeva Valirije; vodeni čarobjanci će ih zaštititi od zmajskog ognja.

Garin je svoju ogromnu vojsku podelio na tri dela; jedan je pošao istočnom obalom Rojne, jedan zapadnom, dok je silna flota ratnih galija plovila rekom između, čisteći sa nje neprijateljske brodove. Iz Hrojanija je princ Garin poveo svoju silu nizvodno, razarajući svako selo, grad i utvrdu na svom putu i lomeći svaki otpor.

Kod Selhorisa je pobedio u svojoj prvoj bici, nadvladavši valirijsku vojsku od trideset hiljada i zauzevši grad na juriš. Valisar je doživeo istu sudbinu. Kod Volon Terisa Garina je čekalo stotinu hiljada dušmana, stotinu ratnih slonova i tri zmajska gospodara. I tu je prevladao, ali je platio veliku cenu. Hiljade su izgorele, mada su mnoge druge hiljade našle utočište u plićacima reke, dok su njihovi čarobnjaci dizali silne vodene mlazove na neprijateljske zmajeve. Rojnarski strelci oborili su dva zmaja, dok je treći ranjen pobjegao. Posle bitke, Majka Rojna se srdito digla i progutala Volon Teris. Ljudi su kneza pobjednika prozvali Garin Veliki i priča se da su u Volantisu veliki gospodari drhtali od strave dok je njegova vojska napredovala. Umesto da se suoče sa njim na bojištu, Volantišani su se povukli iza svojih Crnih zidina i obratili Valiriji za pomoć.

I zmajevi su došli. Ne tri, sa koliko se knez Garin borio kod Volon Terisa, već tri stotine ili više, ako je verovati pričama koje su doprle do nas. Njihovom ognju Rojnari se nisu mogli odupreti. Desetine hiljada su izgorele, dok su drugi pobjegli u reku, nadajući se da će im zagrljaj Majke Rojne pružiti zaštitu od zmajskog plamena... samo da bi se podavili u majčinom naručju. Neki letopisci tvrde da su vatre bile toliko vrele da je sama reka proključala. Garin Veliki je zarobljen i nateran da gleda stradanje svog naroda. Za njegove ratnike nije bilo takve milosti. Volantišani i njihovi valirijski srodnici sve su ih poklali – toliko mnoštvo da se pričalo kako je od njihove krvi velika volantiska luka pocrvenela dokle god je pogled sezao. Zatim su pobjednici prikupili svoje snage, pošli na sever uz reku i divljački poharali Sar Mel pre nego što su nastavili za Hrojani, grad kneza Garina. Zaključan u zlatnom kavezu, po naredbi gospodara zmajeva, Garin je odnesen u Grad praznika da svedoči njegovom uništenju.

Kod Hrojanija je kavez

okačen sa zidina, tako da knez gleda porobljavanje žena i dece čiji su očevi i braća izginuli u njegovom hrabrom, beznadežnom ratu... ali je knez, priča se, prokleo osvajače i pozvao Majku Rojnu da osveti svoju decu. I tako se, iste te noći, Rojna izlila kada joj vreme nije, i to silnije nego ikada pre. Spustila se gusta magla puna nezdravih isparenja i valirijski osvajači počeli su da umiru od sive ljuspe. (U priči je bar to tačno: u kasnijim vekovima Lomas Hodač je pisao o potopljenim ruševinama Hrojanija, njihovim kužnim maglama i vodama, i činjenici da se po ruševinama sada kriju zalutali putnici zaraženi sivom ljuspom – opasnost za sve koji plove rekom ispod prekinutog Mosta snova.)

Kneginji Nimeriji su uzvodno, u Ni Saru, uskoro stigle vesti o strašnom Garinovom porazu i porobljavanju naroda Hrojanija i Sar Mela. Uvidela je da ista sudbina čeka i njen grad. Zato je prikupila sve lađe preostale na Rojni, velike i male, i ukrcala u njih gotovo sve žene i decu (jer gotovo svi muškarci stasali za boj pošli su sa Garinom, i izginuli). Nimerija je povelala tu čudnu flotu niz reku, pored razorenih i spaljenih gradova i polja leševa, kroz vode zajažene nadutim telima. Da izbegne Volantis i njegovu vojsku, izabrala je jedan stariji rukavac i isplovila u Letnje more na mestu gde se nekada dizao Sarhoj.

Legende nam kažu da je Nimerija na more povelala deset hiljada lađa, u potrazi za novim domom za svoj narod, daleko od dugačke ruke Valirije i njenih zmajskih gospodara. Beldekar tvrdi da je pravi broj bio znatno manji, možda čak i desetostruko. Drugi letopisci spominju druge brojeve, ali zapravo pouzdan broj ne postoji.

Sa sigurnošću možemo reći jedino da je brodova bilo mnogo. Većinom su to bila rečna plovila, čamci i dereglije, trgovačke lađe, ribarske barke, pa čak i splavovi, čije su palube i potpalublja bili prepuni žena,





Nimerija je to odbila i ponovo je izvela svoje brodove na pučinu, u nadi da će utočište naći u vrelim džunglama Sotoriosa. Neki su se naselili na Baziliskovom rtu, drugi pored blistavih zelenih voda Zamojosa, okruženi živim peskom, krokodilima i trulim, potopljenim deblima. Kneginja Nimerija ostala je na brodovima kod Zametara, giske kolonije napuštene pre hiljadu godina, dok su drugi zaplovili uzvodno, do kiklopskih ruševina Jina, sada obitavališta utvara i pauka.

U Sotoriosu je bilo dragocenosti – zlata, dragulja, retkog drveta, egzotičnih krzna, čudnog voća i neobičnih začina – ali Rojnari tu nisu uspjeli da puste korena. Pritiskala ih je teška, zagušljiva vrućina, a rojevi muva što bodu širili su brojne bolesti: zelenu groznicu, kugu plesa, krvave čireve, tečne ranice, slatki trulež. Deca i starci bili su posebno podložni tim zarazama. Dovoljno je bilo zakoračiti u reku pa da se prizove smrt, pošto je Zamojos bio pun jata riba mesožderki i sićušnih crva koji polažu jaja u meso plivača. Dva nova naselja na Baziliskovom rtu poharali su lovci na robove i čitavo njihovo stanovništvo pobili ili odveli u lancima, dok je Jin morao da se nosi s napadima prugastih nemani iz dubina džungle.

Više od godine su Rojnari pokušavali da opstanu u Sotoriosu, sve do dana kada je jedan čamac iz Zametara doplovio u Jin i otkrio da su iz ukletog, porušenog grada svi ljudi preko noći nestali. Onda je Nimerija pozvala svoj narod nazad na brodove i ponovo zaplovila.

Sledeće tri godine Rojnari su lutali južnim morima u potrazi za novim domom. Na Natu, ostrvu leptira, miroljubivi narod pružio im je dobrodošlicu, ali je bog koji štiti tu čudnu zemlju počeo da kosi desetine bezimnim smrtonosnim bolestima, zbog čega su se vratili na brodove. Na Letnjim ostrvima naselili su nenastanjenu hrid kod istočne obale Valana, koja je uskoro dobila ime Ostrvo žena, ali je njeno posno, kamenito zemljište davalo malo hrane, i mnogi su gladovali. Pošto su ponovo razvili jedra, neki Rojnari su napustili Nimeriju i pošli za sveštenicom Druselkom, koja je tvrdila da čuje Majku Rojnu kako zove decu da joj se vrate... ali kada su se Druselka i njeni sledbenici vratili u stare gradove, tamo su ih čekali neprijatelji i većina je ubrzo pobijena ili porobljena.

Preostali od deset hiljada brodova, bezmalo već sve same olupine, zaplovili su na zapad s kneginjom Nimerijom.

dece i staraca. Beldekar tvrdi da je tek svaki deseti bio izgrađen za plovidbu morem. Nimerijino putovanje bilo je dugačko i strašno. Više od stotinu brodova potonulo je u prvoj oluji koja ih je zadesila. Mnogi drugi su se u strahu vratili, pa su ih pokupili lovci na roblje iz Volantisa. Treći su pak zaostali ili su ih odnele struje, i niko ih više nije video.

Preostali brodovi sporo su preplovili Letnje more i stigli do Baziliskovih ostrva, gde su uzeli svežu vodu i namirnice, ali su tu naleteli na gusarske kraljeve Ostrva sekire, Kandže i Urlajućih planina, koji su privremeno zaboravili na međusobne razmirice da bi se obrušili na Rojnare ognjem i mačem, spalili pedesetak lađa i odveli stotine žena i dece u ropstvo. Posle toga gusari su ponudili Rojnarima da se nasele na Ostrvu žaba, pod uslovom da predaju brodove i da svakom kralju godišnje šalju na ime danka trideset devica i lepih dečaka.

Ovog puta je Nimerija plovila ka Vesterosu. Posle tolikih lutanja, njeni brodovi bili su još manje dorasli moru nego kada su isplovili iz Majke Rojne. Čak ni taj ostatak flote nije čitav dospelo u Dornu. Na Stepenicama još i danas ima izolovanih džepova Rojnara, čiji su se preci tu nasukali. Drugi brodovi, koje je oluja skrenula s pravca, stigli su u Lis ili Tiroš i radije otišli u ropstvo nego u morski grob. Brodovi koji su pretekli pristali su na obalu Dorne, blizu ušća reke Zelenkrv, nedaleko od drevnih peščarskih zidova Peščanog broda, sedišta kuće Martela.

Suva, pusta i retko naseljena, Dorna je u to doba bila siromašna zemlja gde su desetine svadljivih gospodara i sitnih kraljeva vodili beskrajne ratove oko svake rečice, potoka, bunara i komadića plodnog tla. Većina tih dornskih velikaša doživela je Rojnare kao neželjene uljeze, tuđine s čudnim stranim običajima i čudnim bogovima koje treba naterati nazad u more, odakle su i došli. Međutim Mors Martel, gospodar Peščanog broda, uvideo je u pridošlicama novu mogućnost... i ako je verovati pevačima, poklonio je svoje srce Nimeriji, žestokoj i prelepoj ratnici i vladarki koja je provela svoj narod preko pola sveta da bi sačuvala slobodu.

Priča se da su među Rojnarima koji su stigli u Dornu s Nimerijom osam desetina bile žene... ali četvrtina od njih ratnice, po rojnarskim običajima, a čak i one koje se ranije nisu borile prekalile su se na teškim putovanjima. Takođe, na put su pošle hiljade dečaka koji su u godinama lutanja sazreli i sada držali koplja. Spojivši se s pridošlicama, Marteli su desetostruko uvećali svoju vojsku.

Kada je Mors Martel uzeo Nimeriju za ženu, stotine njegovih vitezova, paževa i vazala poženilo se drugim Rojnarkama, a mnogi već oženjeni uzeli su Rojnarke za naložnice. Tako su se dva naroda ujedinila krvlju. Te sponse su obogatile i ojačale kuću Martela i njihove dornske saveznike. Rojnari su sa sobom doneli znatno bogatstvo; njihove zanatlije, kovači i kamenoresci doneli su veštine kakvih u Vesterosu nije bilo, a njihovi oružari uskoro su pravili mačeve, koplja i oklope kakve nijedan vesteroski kovač nije mogao da oponaša. Što je još važnije, pripoveda se da su rojnarske vodene veštice znale tajne čini, od kojih su presahli potoci ponovo potekli, a pustinja procvetala.

U slavu tog saveza, a i da bi bila sigurna da se njen narod neće opet povući preko mora, Nimerija je spalila rojnarske brodove. „Našim lutanjima je kraj“, objavila je. „Našli smo novi dom i ovde ćemo živeti i umirati.“

(Neki Rojnari žalili su gubitak brodova i umesto

da prigrle novu zemlju, počeli su da brode vodama Zelenkrvi, mada je Zelenkrv bila tek bleđa Senka Majke Rojne, kojoj su se oni i dalje klanjali. Njihovi potomci postoje i danas, poznati kao Siročad Zelenkrvi.)

Vatre su obasjale obalu u dužini od pedeset liga i stotinu bušnih i nakrivljenih korita spaljeno je i pretvoreno u pepeo; pri svetlosti te vatre, kneginja Nimerija imenovala je Morsa Martela za princa Dorne, po rojnarskom običaju, potvrdivši njegovu vladavinu nad „crvenim i belim peskom i svim zemljama i rekama od planina pa do velikog slanog mora“

Takvo prvenstvo bilo je, međutim, lakše objaviti nego postići. Usledile su godine rata dok su Marteli i njihovi rojnarski saveznici potčinjavali jedno po jedno malo dornsko kraljevstvo. Nimerija i njen princ poslali su šestoricu poraženih kraljeva na Zid u zlatnim okovima, tako da je na kraju ostao samo njihov najveći neprijatelj: Jorik Ironvud, Krv Kraljeva, peti svog imena gospodar Gvozdiluga, čuvar Kamenog puta, vitez od Bunara, kralj Crvene krajine, kralj Zelenog pojasa i kralj Dornjana.

Devet su se godina Mors Martel i njegovi saveznici (među njima kuća Faulera od Nebohvata, kuća Tolanda od Brda duhova, kuća Dejna od Zvezdopada i kuća Alera od Paklengaja) borili protiv Ironvuda i njegovih vazala (Džordejna od Čuke, Vila od Kamenog puta, i uz njih Blekmonta, Korgila i mnogih drugih), u bitkama previše brojnim da se opišu. Kada je Jorik Ironvud posekao mačem Morsa Martela u Trećoj bici kod Puta kostiju, princeza Nimerija preuzela je zapovedanje nad njegovim vojskama. Bile su potrebne još dve godine vojevanja, ali je na kraju Jorik Ironvud kleknuo pred Nimerijom, i od tada je Nimerija vladala iz Sunčevog koplja.

Mada se još dvaput udavala (prvo za ostarelog lorda Alera od Paklengaja, a kasnije za neustrašivog ser Davosa Dejna od Zvezdopada, poznatog kao Jutarnji Mač), sama Nimerija ostala je neprikosnovena vladarka Dorne gotovo dvadeset sedam godina, a njeni muževi služili su samo kao savetnici i pratioci. Preživela je desetine pokušaja atentata, ugušila dve bune i odbila dve najezde olujnog kralja Durana Trećeg i jednu kralja Grejdona od Hvata.

Kada je napokon umrla, nasledila ju je najstarija od četiri kćeri koje je imala s Morsom Martelom, a ne sin koga je rodila s Davosom Dejnom, jer su tada već Dornjani usvojili mnoge zakone i običaje Rojnara, mada su uspomene na Majku Rojnu i deset hiljada brodova bledele i prelazile u legendu.

PROPAST VALIRIJE

POSLE PORAZA ROJNARA, Valirija je u potpunosti zavladao zapadnom polovinom Esosa, od Uzanog mora do Zaliva trgovaca robljem, i od Letnjeg do Drhtavog mora. Novi robovi su potekli u Slobodnu zemlju i odmah su slani duboko ispod Četrnaest plamenova, da kopaju dragoceno zlato i srebro koje su Valirijci toliko voleli. Možda kao pripremu za prelazak Uzanog mora, Valirijci su dvestotinak godina pre Propasti takođe osnovali svoje najzapadnije naselje, na ostrvu koje će kasnije dobiti ime Zmajkamen. Nije im se suprotstavio nikakav kralj – i mada su sitni lordovi iz Uzanog mora pokušali da im se odupru, sila Valirije bila je prejaka. Pomoću svojih natprirodnih veština, Valirijci su podigli citadelu na Zmajkamentu.

Prošla su dva veka – stoleća u kojima je dragoceni valirijski čelik pristizao u Sedam kraljevstava nešto brže nego ranije – mada ne dovoljno brzo za sve lordove i kraljeve koji su ga želeli. I mada se i ranije dešavalo da zmajski gospodari lete iznad Zaliva Crnobujice, to je postajalo sve češće. Valirija je osetila da je njena prethodnica osigurana i zato su gospodari zmajeva dalje razvijali planove i spletke na svom kontinentu.

A onda, neočekivano za sve (sem možda za Enara Targarjena i njegovu mladu kći Denis Dalekovidu), Propast je stigla u Valiriju.

Do dana današnjeg niko ne zna šta je izazvalo Propast. Većina tvrdi da je to bila prirodna kataklizma – katastrofalna erupcija svih Četrnaest plamenova istovremeno. Neki slabije učeni obrednici tvrde da su Valirijci sami krivi za to što ih je zadesilo zbog svoje vere u stotinu i više bogova i da su u svom mnogoboštvu preduboko kopali i pustili na zemlju vatru sedam paklova. Poneki meštari, pod uticajem odlomaka iz dela obrednika Barta, drže da je Valirija hiljadama godina činima krotila Četrnaest plamenova i da je uzrok beskrajne valirijske gladi za robovima i blagom bilo održavanje tih čini isto koliko i širenje moći, te da je, pošto su na kraju te čini jenjale, kataklizma postala neizbežna.

Među njima, neki tvrde da se kletva Garina Velikog napokon obistinila. Drugi govore o Rlorovim sveštenicima koji su nakaznim obredima prizvali vatru svog gospodara. Neki su spajali maštovite ideje o valirijskoj magiji sa dobro poznatom vlastoljubivošću velikih valirijskih kuća, pa su

zastupali tezu da je iz većitog vrtloga sukoba i spletki među velikim kućama proisteklo i previše ubistava uglednih magova koji su obnavljali i održavali rituale za obuzdavanje vatre Četrnaest plamenova.

Zasigurno se jedino može reći da je to bila kataklizma kakvu svet dotle nije video. Drevna, silna Slobodna zemlja – dom zmajeva i čarobnjaka neprevaziđenih sposobnosti – spaljena je i rastočena za samo nekoliko sati. Zapisano je da su se sva brda u krugu od petsto milja rascepila i ispunila vazduh pepelom, dimom i ognjem tako silnim i gladnim da je čak progutao i zmajeve na nebu. U zemlji su se otvorile velike pukotine u koje su propadali dvorci, hramovi i čitavi gradovi. Jezera su ključala ili se pretvarala u kiselinu, planine su pucale, vatreni vodoscoci bljuvali su rastopljenu stenu hiljadu stopa uvis, a iz crvenih oblaka sipali su zmajstaklo i crna krv zloduha. Na severu, zemlja je ispućala, urušila se i propala, a preplavilo ju je uzburkano more.

Najponosniji grad na čitavom svetu nestao je u trenu, slavno carstvo nestalo je za dan. Zemlje dugačkog leta – nekada najplodnije na čitavom svetu – izgorele su, potonule i okužene, a danak u krvi neće biti u potpunosti procenjen čitav jedan vek.

Posle tog iznenadnog vakuuma usledio je kaos. Svi zmajski gospodari su, što je bio čest slučaj, bili okupljeni u Valiriji... sem Enara Targarjena, njegove dece i njegovih zmajeva, koji su pobešli na Zmajkamen i tako izbegli Propast. Neki letopisi tvrde da su preživeli i poneki drugi, još neko vreme – na primer valirijski arhonti u Tirošu i Lisu, ali su ih, zajedno sa zmajevima, pobili u političkim previranjima posle Propasti građani tih Slobodnih gradova. Istorije Kohora slično pišu da je Aurion, gospodar zmajeva koji je u tom času gostovao u Kohoru, podigao vojsku kohorskih kolonista i proglasio se za cara Valirije. Poleteo je na krilima svog velikog zmaja, a pratilo ga je trideset hiljada pešaka, da za sebe uzme ono što je od Valirije ostalo i da ponovo uspostavi Slobodnu zemlju. Međutim, ni Auriona ni njegovu vojsku više niko nikada nije video.

Doba zmajeva u Esosu se okončalo.

Volantis, najsilniji od Slobodnih gradova, brzo je pozeleo da zauzme mesto Valirije. Ljudi valirijske krvi, mada ne gospodari zmajeva, objavili su rat drugim gradovima.

Iz svih tih sukoba, kao i borbi koje do danas traju oko Spornih zemalja, rodilo se i raširilo zlo slobodnih četa. U početku su se te najamničke družine prosto borile za onoga ko im plati. Ima međutim i onih koji kažu da bi, kada god mir zapreti, kapetani tih slobodnih četa huškali na nove ratove u kojima će se bogatiti od plena.

Tigrovi, kako su se zvali oni koji su se zalagali za osvajanje, povelili su Volantis u veliki sukob sa ostalim Slobodnim gradovima. U početku su imali mnogo uspeha, njihove flote i vojske ovladale su Lisom i Mirom i držale najjužnije oblasti Rojne. Tek kada su preцениli svoje snage i pokušali da osvoje Tiroš, njihovo novo carstvo je propalo. Uznemiren volantiskom agresijom, Pentos se pridružio Tirošu u otporu, Mir i Lis su se pobunili, a morski gospodar Bravosa poslao je Lisu u pomoć stotinu brodova. Takođe, vesteroski olujni kralj Argilak Oholi poveo je vojsku u Sporne zemlje – poveden obećanjima zlata i slave – i porazio volantisku vojsku koja je pokušala da povрати Mir.

Na samom kraju se u borbu umešao čak i budući Osvajač, tada još mladi Egon Targarjen. Njegovi preci oduvek su gledali na istok, ali je on još od mladosti razmišljao o zapadu. Ipak, kada su mu se Pentos i Tiroš obratili i pozvali ga da stupi u veliki savez protiv Volantisa, on ih je saslušao. Iz razloga do danas nepoznatih, prihvatio je njihov poziv... do izvesne granice. Uzjahao je Crnog Užasa, i kažu da je odleteo na istok, gde se sastao s knezom Pentosa i magistrima slobodnog grada, a odatle je na Balerionu odleteo u Lis na vreme da zapali volantisku flotu koja se spremala da napadne ovaj slobodni grad.

Volantis je pretrpeo još poraza – kod Jezera bodeža, gde su vatrene galije Kohora i Norvosa potopile dobar deo volantiske flote koja je vladala



Rojnom; i na istoku gde su Dotraci počeli da nadiru iz Dotračkog mora, ostavljajući za sobom spaljene gradove, kada su se obušili na oslabljeni Volantis. Na kraju su slonovi, volantiska stranka koja se zalagala za mir i koju su mahom sačinjavali bogati trgovci i zanatlije koji su najviše ispaštali u ratu – preuzela vlast od tigrova i okončala borbe.

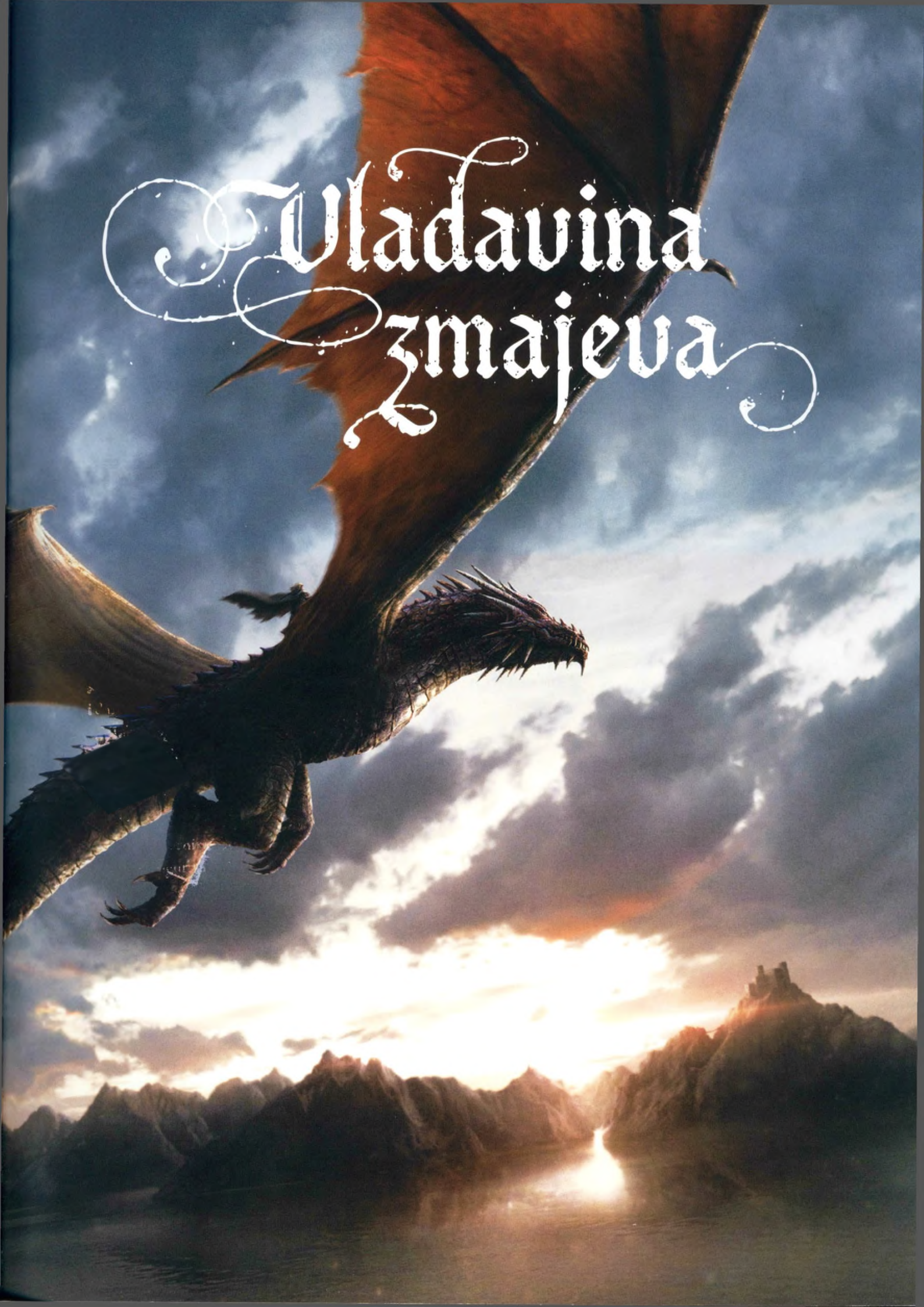
Što se Egona Targarjena tiče, zapisano je da su nedugo posle poraza Volantisa istočna pitanja potpuno prestala da ga zanimaju. Pošto je verovao da je prevlast Volantisa gotova, odleteo je nazad na Zmajkamen, i pošto mu ratovi na Esosu više nisu odvlačili pažnju, skrenuo je svoj pogled ka zapadu.

Slobodna zemlja Valirija i njeno carstvo nastradali su u Propasti, ali razbijeno poluostrvo i dalje postoji. Onjemu se danas pričaju čudne priče, o zlodusima koji lutaju Zadimljenim morem na mestu gde je nekada stajalo Četrnaest plamenova. Zapravo, put koji spaja Volantis sa Zalivom trgovaca robljem postao je poznat kao „Put zloduha“ i putnicima je bolje da ga izbegavaju. A ljudi koji se usude da zaplove Zadimljenim morem nikada se ne vraćaju, baš kao što su Volantišani naučili u veku krvi, kada je flota koju su poslali tamo nestala. Ima neobičnih glasina o ljudima koji i dalje žive među ruševinama Valirije i susednih gradova Orosa i Tirije. A ipak drugi tvrde da nije tako, i da Propast i dalje drži Valiriju u svojim kandžama.

Nekoliko gradova, dalje od srca Valirije, ipak je i dalje naseljeno – mesta koje je Slobodna zemlja osnovala ili koja su joj bila podanici. Najzloglasniji je među tim gradovima Mantaris, za koji se priča da se ljudi u njemu rađaju iskrivljeni i čudovišni; neki to pripisuju položaju grada na Putu zloduha. Tolos, odakle dolaze najbolji praćkaši na svetu, i Elirija na njenom ostrvu nisu na tako zlom glasu, i manje su značajni, pošto su uspostavili veze s giskim gradovima u Zalivu i izbegavaju bilo kakve pokušaje da povrate plameno srce Valirije.



Vladavina Zmajeva





Ovde sledi opis vladavine kuće Targarjena, od Egon Osvajača do Ludog Kralja Erisa. Mnogi su meštri pisali o tim godinama, i redovi koji slede potkrepljeni su znanjem koje su oni prikupili. U jednom sam, međutim, dao sebi slobode: opis Egonovog osvajanja nije moje delo, već nešto nedavno otkriveno u arhivama Citadele, zaboravljeno još od doba nesrećnog kraja Egon, petog svog imena. Taj odlomak – deo većeg rada čija je namera izgleda bila istorija targarjenskih kraljeva – nađen je kako skuplja prašinu među hartijama koje su pripadale velemeštru Džeroldu, istoričaru čija su dela o istoriji Starigrada bila veoma cenjena u njegovo doba. On međutim nije autor. To je jasno i po samom stilu, ali i neke beleške govore da ih je napisao velemeštar Gildejn, poslednji meštar koji je služio u Letnjim dvorima pre nego što su izgoreli za vladavine Egon Neočekivanog, petog

svog imena, koji ih je možda poslao Džeroldu na komentar i odobrenje.

Istorija Osvajanja je potpuna, i zato sam je smestio ovde, da bi – u najmanju ruku – više očiju od mojih i očiju pokojnog velemeštra Džerolda moglo da je vidi i iz nje uči. Otkrio sam i druge manuskripte pisane istom rukom, ali su mnoge njihove stranice izgubljene ili stradale, a neke su oštetile nebriga i vatra. Možda će jednog dana i više njih izaći na svetlo dana i ovo izgubljeno remek-delo moći će da se umnožava i korići, jer to što sam našao izazvalo je veliko uzbuđenje u Citadeli.

Dotle, međutim, njegovi odlomci služe kao jedan među mnogim izvorima o vladavini targarjenskih kraljeva, od Osvajača do Erisa II – poslednjeg targarjenskog kralja koji je sedeo na Gvozdenom prestolu.

Osvajanje

Meštri iz Citadele koji pišu istorije Vesterosa već trista godina uzimaju Egonovo Osvajanje kao polaznu tačku. Rođenja, smrti, bitke i svi drugi događaji označavaju se kao pr.o. (pre osvajanja) ili p.o. (posle osvajanja).

Istinski učenjaci znaju da takvo datiranje nije ni izbliza precizno. Egon Targarjen nije osvojio Sedam kraljevstava za jedan dan. Prošlo je više od dve godine između Egonovog iskrcavanja i njegovog krunisanja u Starigradu... a čak ni tada Osvajanje nije bilo potpuno, pošto je Dorna ostala nepokorena. Sporadični pokušaji da se Dorna pripoji kraljevstvu nastavili su se za sve vreme vladavine kralja Egon i vladavine njegovih sinova, tako da je nemoguće odrediti tačan datum okončanja Osvajačkih ratova.

Čak je i početni datum predmet izvesnih nesporazuma. Mnogi pogrešno pretpostavljaju da je vladavina kralja Egon I Targarjena počela onog dana kada se iskrcao na ušću Crnobujice, ispod tri brda gde će kasnije nastati grad

Kraljeva Luka. Nije tako. Dan Egonovog iskrcavanja slavili su i kralj i njegovi potomci, ali je Osvajač zapravo računao početak svoje vladavine od dana kada ga je prvoobrednik krunisao i miropomazao u starigradskom Zvezdanom obredištu. Krunisanje je obavljeno dve godine posle Egonovog iskrcavanja i podosta posle njegove pobede u sve tri velike bitke Osvajačkih ratova. Prema tome, jasno je da su Egonova najveća osvajanja bila od 2. do 1. godine pr. o. – pre osvajanja. Targarjeni su bili čista valirijska krv, zmajski gospodari pradrevne loze. Dvanaest godina pre Propasti Valirije (114. pr. o.) Enar Targarjen je prodao svoje posede u Slobodnoj zemlji i Zemljama



dugačkog leta i preselio se sa svim svojim ženama, blagom, robovima, zmajevima, braćom i sestrama, rođacima, saplemenicima i decom na Zmajkamen, u sumornu ostrvsku citadelu ispod dimljive planine u Uzanom moru.

Na svom vrhuncu Valirija je bila najveći grad u poznatom svetu, srce civilizacije. Unutar njenih blistavih zidina, tridesetak suparničkih kuća borilo se za moć i prvenstvo na dvoru i u veću, dizale su se i propadale u beskrajnoj, prefinjenoj i često krvavoj borbi za prevlast. Targarjeni nisu ni izbliza bili najmoćniji zmajski gospodari i njihovi takmaci su beg na Zmajkamen doživeli kao čin predaje i kukavičluka. Međutim, mlada kći lorda Enara

Denis, zauvek od tada poznata kao Denis Dalekoviđa, prorekla je da će Valirija sagoreti u ognju, a kada je dvanaest godina kasnije Propast zaista zadesila carstvo, Targarjeni su bili jedini preživeli gospodari zmajeva.

Zmajkamen je gotovo dva veka bio najzapadnija tačka Valirijskog carstva. Njegov položaj usred Ždreła pružao je njegovim gospodarima vlast nad Zalivom Crnobujice i omogućavao i Targarjenima i njihovim bliskim saveznicima Velarionima od Plavikraja (manje kuće valirijskog porekla) da se obogate oporezujući trgovce u prolazu. Brodovi Velariona, i još jedne savezničke valirijske kuće,

Seltigara sa Ostrva klešta, vladali su srednjim delom Uzanog mora, dok su Targarjeni, pomoću zmajeva, vladali nebom.

Pa ipak, gotovo stotinu godina posle pada Valirije (to doba se, prikladno, pamti kao vek krvi), kuća Targarjena gledala je na istok, a ne na zapad, i nije se zanimala za pitanja Vesterosa. Gemon Targarjen, brat i muž Denis Dalekovide, nasledio je Enara Izgnanika kao gospodar Zmajkamena, i postao je poznat kao Gemon Slavni. Gemonov sin Egon i njegova kći Elena vladali su zajedno posle njegove smrti. Nakon njih titula je prešla njihovom sinu Megonu, njegovom bratu Erisu, pa Erisovim sinovima Elikšu, Belonu i Demionu. Taj poslednji od tri brata bio je Demion čiji je sin Erion nasledio Zmajkamen.

Egon koga povest pamti kao Egona Osvajača i Egona Zmaja rođen je na Zmajkamentu 27. pr. o. Bio je jedini sin i drugo dete Eriona, gospodara Zmajkamena, i leđi Valene od kuće Velariona, i same polu-Targarjenke s majčine strane. Egon je imao dve rođene sestre, stariju Viseniju i mlađu Renis. Među zmajskim gospodarima Valirije odavno je vladao običaj da se venčavaju braća i sestre da bi loze ostale čiste, ali se Egon oženio obema sestrama. Po tradiciji se očekivalo da će za ženu uzeti stariju, Viseniju; to što je uzeo i Renis kao drugu ženu bilo je neobično, ali ne i bez presedana. Neki su govorili da se Egon oženio Visenijom zbog dužnosti, a Renis iz strasti.

Sve troje su pre venčanja dokazali da su gospodari zmajeva. Od pet zmajeva koji su sa Enarom Izgnanikom doleteli iz Valirije, samo je jedan preživeo do Egonovog doba: velika zver zvana Balerion Crni Užas. Ostala dva zmaja – Vagar i Meraksis – bili su mlađi i izlegli su se na samom Zmajkamentu.

Česta bajka, koju šire neuki, kaže da Egon Targarjen nikada nije kročio na Vesteros pre dana kada je došao da ga osvoji, ali to ne može biti istina. Godinama pre toga, po njegovom naređenju je istesan i ukrašen oslikani sto: teška drvena ploča, pedesetak stopa dugačka, izrezbarena u obliku Vesterosa i oslikana da prikaže sve šume, reke, gradove i zamkove Sedam kraljevstava. Očigledno, Egonovo zanimanje za Vesteros odavno je prethodilo događajima koji su ga odveli u rat. Takođe, ima pouzdanih izveštaja da su Egon i njegova sestra Visenija u mladosti posećivali starigradsku Citadelu i da su sokolarili na Senici kao gosti lorda Redvina. Egon je možda bio čak i u Lanisgradu; izveštaji se razlikuju.

Vesteros Egonove mladosti bio je podeljen u sedam zavađenih kraljevstava, i jedva da je bilo dana kada dva ili tri od tih kraljevstava nisu međusobno ratovala. Ogromnim, hladnim, kamenitim Severom vladali su Starkovi od Zimovrela. U pustinjama Dorne, prinčevi Marteli. Zlatom bogatim zapadnim krajevima vladali su Lanisteri od Livačke stene, plodnim Hvatom Gardeneri od Visokog sada. Dol, Prsti i Mesečeve planine pripadali su kući Erina... ali najratoborniji kraljevi Egonovog doba bili su oni čije su se zemlje pružale najbliže Zmajkamentu – Haren Crni i Argilak Oholi.

Iz velikog zamka Krajoluj olujni kraljevi kuće Durandona nekada su vladali istočnom polovinom Vesterosa, od Besnog rta do Račjeg zaliva, ali je njihova moć već vekovima slabila. Kraljevi Hvata su im krnjili zemlje sa zapada, Dornjani su upadali s juga, a Haren Crni i njegovi gvozdenrođeni potisnuli su ih sa Trozupca i iz zemalja severno od Crnobujice. Kralj Argilak, posle Durandona, privremeno je zaustavio to propadanje, odbio je nasrtaj Dornjana dok je još bio dečak, prešao Uzano more da stupi u veliki savez protiv agresivnih tigrova iz Volantisa i pogubio Garsa VII Gardenera, kralja Hvata, u Bici kod Letnjeg polja dvadeset godina kasnije. Ipak, Argilak je ostario, njegova slavna crna griva je osedela, njegova veština s oružjem oslabila.

Severno od Crnobujice, Rečnim zemljama je krvavom rukom vladao Haren Crni od kuće Hora, kralj ostrva i reka. Harenov gvozdenrođeni deda Harvin Tvrđoruki oteo je Trozubac od Argilakovog dede Areka, čiji su preci pre mnogo vekova svrgli poslednje rečne kraljeve. Harenov otac je te posede proširio istočno do Senodola i Rozbija. Sam Haren je veći deo svoje dugačke, gotovo četrdesetogodišnje vladavine posvetio izgradnji divovskog zamka na obali Božjeg oka i kada se gradnji Harendvora napokon naslutio kraj, gvozdenrođeni su bili slobodni da pođu u nova osvajanja.

Nijednog kralja se Vesteros nije bojao koliko Crnog Harena, čija je svirepost bila čuvena u svih Sedam kraljevstava. A nijedan kralj u Vesterosu nije osećao toliku pretnju kao olujni kralj Argilak, poslednji od Durandona – ostareli ratnik čija je jedina naslednica bila devica kći. Zato je kralj Argilak pozvao Targarjene sa Zmajkamena, ponudio lordu Egonu ruku svoje kćeri, a sve zemlje istočno od Božjeg oka, od Trozupca do Crnobujice, kao miraz.

Egon Targarjen je odbio predlog olujnog kralja. On već ima dve žene, odgovorio je; treća mu ne treba. A zemlje ponuđene u miraz pripadale su Harendvoru više od pokolenja. Nisu bile Argilakove pa da ih daje. Očigledno, ostareli olujni kralj pokušavao je da smesti Targarjene uz Crnobujicu kao tampon-zonu između svojih poseda i poseda Harena Crnog.

Gospodar Zmajkamina uzvratilo je svojom ponudom. Prihvatiće zemlje ponuđene u miraz ako Argilak preda takođe Mejsijevu kuku i šume i ravnice od Crnobujice na jug do reke Vrativode i izvora Vijugavice. Savez će zapečatiti brak kćeri kralja Argilaka sa Orisom Barateonom, megdandžijom i drugom iz detinjstva lorda Egona.

Te uslove je Argilak Oholi besno odbio. Šaputalo se da je Oris Barateon kopile i polubrat lorda Egona, a olujni kralj nije mogao da osramoti kćer tako što će dati njenu ruku nekom takvom. Rasrdila ga je i sama pomisao na to. Argilak je odsekao šake Egonovom izaslaniku i poslao ih nazad u kutiji. „Ovo su jedine ruke koje će tvoje kopile od mene dobiti“, napisao je.

Egon nije odgovorio. Umesto toga je pozvao svoje malobrojne prijatelje, vazale i saveznike na Zmajkamen. Velarioni sa Plavikraja bili su zakleti na vernost kući Targarjena, kao i Seltigari sa Ostrva klešta. S Mejsijeve kuke došao je lord Bar Emon od Oštrog rta i lord

Mejsi od Kamenog kola, obojica zakleta Krajoluju, ali obojica snažnije vezani za Zmajkamen. Lord Egon i njegove sestre posavetovali su se sa svima i posetili obredište zamka da se pomole Sedmoro Vesterosa, mada Egon nikada ranije nije bio poznat kao pobožan čovek.

Sedmog dana, jato gavranova diglo se iz kula Zmajkamina da odnese reč lorda Egona u Sedam kraljevstava Vesterosa. Odleteli su kod sedam kraljeva, u starigradsku Citadelu, kod lordova velikih i malih. Svi su nosili istu poruku: od danas će na Vesterosu biti samo jedan kralj. Ko klekne pred Egonom od kuće Targarjena zadržaće posede i zvanja. Ko se digne na oružje protiv njega biće svrgnut, pokoren i uništen.

Izvori se razmimoilaze o broju mačeva koji su zaplovili sa Zmajkamina sa Egonom i njegovim sestrama. Neki kažu tri hiljade; drugi tvrde samo nekoliko stotina. Ta skromna targarjenska vojska iskrcala se na ušću Crnobujice, na severnoj obali, gde su se tri šumovita brda dizala iznad malog ribarskog sela.

U doba Stotinu kraljevstava mnogi sitni kraljevi svojatali su ušće reke, a među njima i kraljevi Darklini od Senodola, Mejsiji od Kamenog kola i rečni kraljevi iz davnina, bili oni Madovi, Fišeri, Brekeni, Blekvudi ili Hukovi. Na tri brda povremeno su se dizale kule i utvrde, ali bi ih u ratovima neko uvek srušio. Sada su Targarjene dočekali samo razvaljeno kamenje i zarasle ruševine. Mada su ga svojatali i Krajoluj i Harendvor, ušće reke bilo je nebranjeno, a najbliže zamkove držali su manji lordovi, bez velike snage i vojne veštine, a takođe i lordovi koji su imali malo razloga da vole svog zvaničnog gospodara Harena Crnog.

Egon Targarjen je brzo podigao palisadu oko najvišeg od tri brda pa je poslao sestre da obezbede pokornost najbližih zamkova.

Rozbi je bez borbe popustio pred Renis i zlatookim Meraksisom. Kod Stokvorta je nekoliko samostrelaca gađalo Viseniju, ali je onda Vagar zapalio krovove zamka.

Potom su se i oni pokorili.

Prvi istinski ispit za osvajače bili su lord Darklin od Senodola i lord Muton od Devičanskog jezera, koji su se ujedinili i krenuli na jug s tri hiljade



GORE | Odgovor Argilaka Oholog na Egonovu ponudu

ljudi da potisnu uljeze nazad u more. Egon je poslao Orisa Barateona da ih presretne, dok se on obrušio na njih na Crnom Užasu. U neravnopravnoj bici koja je usledila poginula su oba lorda; Darklinov sin i Mutonov brat su onda predali svoje zamkove i zavetovali mačeve kući Targarjena. U to doba Senodol je bio glavna vesteroska luka na Uzanom moru i narastao je i obogatio se od trgovine koja je kroz njega tekla. Visenija Targarjen nije dozvolila pljačku grada, ali nije oklevala da prisvoji njegova bogatstva, napunivši njima do vrha kovčege osvajača.

Ovo je možda odgovarajuće mesto da opišemo različite naravi Egon Targarjena i njegovih sestara i kraljica.

Visenija, najstarija od njih troje, bila je jednako ratnica koliko i sam Egon, navikla na verižnjaču koliko i na svilu. Nosila je valirijski mač Tamna sestra i vešto ga je koristila, pošto je od malih nogu vežbala uz brata. Mada je imala srebrnozlatnu kosu i ljubičaste oči Valirije, njena lepota bila je gruba i stroga. Čak i oni koji su je najviše voleli smatrali su da je Visenija kruta, ozbiljna, nemilosrdna, a neki su tvrdili i da se zanimala za otrove i okušala u mračnim čarobnjaštvima.

Renis, najmlađa od troje Targarjena, bila je sušta suprotnost sestri: vragolasta, radoznala, plaha, sklona maštarijama. Nije bila istinska ratnica, volela je muziku, ples i poeziju i izdržavala je mnoge pevače, lakrdijaše i lutkare. A ipak se govorilo da je Renis provodila u sedlu zmaja više vremena od brata i sestre zajedno, pošto je iznad svega volela da leti. Jednom su je čuli kako kaže da pre smrti namerava da na Meraksisu preleti More zalazećeg sunca i vidi šta ima na njegovim zapadnim obalama. Dok Visenijinu vernost svom bratu-mužu niko nije dovodio u pitanje, Renis se okružila naočitim mladićima i (šaputalo se) čak je i primala neke u ložnicu onih noći kada je Egon bio kod njene sestre. Ipak, uprkos tim glasinama, posmatračići na dvoru morali su da primete da je kralj sa Renis provodio po deset noći za svaku noć s Visenijom.

Sam Egon Targarjen, začudo, bio je za svoje savremenike zagonetka isto koliko je danas za nas. Naoružan je bio valirijskim mačem Crnom vatrom i ubrajali su ga u najveće ratnike svoga doba, ali mu ipak oružani podvizi nisu pričinjavali nikakvo zadovoljstvo i nikada se nije borio na turnirima. Jahao je Baleriona Crnog



Užasa, ali je leteo samo u bitku, ili da brzo stigne na odredište. Njegova snažna ličnost privlačila je ljude pod njegov steg, ali ipak nije imao bliskih prijatelja, sem Orisa Barateona, svog pratioca iz mladosti. Privlačio je žene, ali je bio veran svojim sestrama. Kao kralj je poklanjao veliko poverenje Malom veću i sestrama, prepuštajući im dobar deo svakodnevnog upravljanja zemljom... a ipak nije oklevao da preuzme rukovođenje kada je to smatrao za neophodno. Mada se s buntovnicima i izdajnicima surovo obračunavao, bio je velikodušan prema bivšim neprijateljima koji bi kleknuli.

To je prvi put prikazao kod Egonove utvrde, jednostavnog zamka od drveta i zemlje koji je podigao na mestu što će zanevek ostati poznato kao Egonovo visoko brdo. Pošto je zauzeo desetak zamkova i obezbedio ušće Crnobujice na obe strane, zapovedio je poraženim lordovima da se okupe. Tu su položili mačeve pred njegove noge, a Egon im je rekao da ustanu i potvrdio njihove stare posede i zvanja. Svojim najstarijim pobornicima dao je nove počasti. Demon Velarion, gospodar Plavikraja, proglašenje za gospodara brodova, zapovednika

GORE | *Gavranovi nose Egonov proglas u sve krajeve Vesterosa*

kraljevske flote. Triston Mejsi, gospodar Kamenog kola, imenovan je za gospodara zakona, Krispijan Seltigar za gospodara kovnica, a za Orisa Barateona kralj je rekao da mu je „štit, uzdanica i snažna desna ruka“. Tako meštiri Barateona smatraju za prvu kraljevu desnicu.

Heraldički simboli davnašnja su tradicija kod lordova Vesterosa, ali gospodari zmajeva stare Valirije nisu ih koristili. Kada su Egonovi vitezovi razvili veliki svileni ratni barjak sa crvenim troglavim zmajem koji bljuje vatru na crnom polju, lordovi su to doživeli kao znak da je on sada zaista jedan od njih, kralj dostojan Vesterosa. Kada je kraljica Visenija stavila na bratovljevu glavu obruč od valirijskog čelika optočen rubinima, a kraljica Renis ga pozdravila kao „Egona, prvog svog imena, kralja čitavog Vesterosa, i štita svog naroda“, zmajevi su zaricali, lordovi i vitezovi zaklicali... ali su prosti ljudi, ribari i kmetovi, klicali najglasnije.

Sedam kraljeva koje je Egon nameravao da svrgne nije, međutim, klicalo. U Harendvoru i Krajoluju, Haren Crni i Argilak Oholi već su pozvali vazale na oružje. Na zapadu, kralj Merin od Hvata došao je Okeanskim putem u Livačku stenu na sastanak s kraljem Lorenom od kuće Lanistera. Prinčevi Dorne poslali su gavrana na Zmajkamen, ponudivši Egonu da stanu uz njega protiv olujnog kralja Argilaka... ali kao ravnopravni saveznici, a ne kao podanici. Druga ponuda savezništva stigla je od kralja-dečaka iz Gnezda sokolovog Ronela Arina, čija je majka zatražila sve zemlje istočno od Zelenog kraka Trozupca u zamenu za podršku Dola protiv Crnog Harena. Čak i na Severu, kralj Toren Stark od Zimovrela sedeo je sa svojim vazalima i savetnicima do kasno u noć, razmatrajući šta da rade sa tim zavojevačem. Čitava zemlja napeto je iščekivala sledeći Egonov potez.

Samo nekoliko dana po krunisanju, Egonova vojska je ponovo krenula. Njen veći deo prešao je Crnobujicu i pošao na jug pod komandom Orisa Barateona. Pratila ga je kraljica Renis, na Meraksisu, zlatookom i srebrnom. Targarjenska flota, pod Demonom Velarionom, isplovila je iz Zaliva Crnobujice i pošla na sever, za Galebovo i Dol. Sa njima su pošli kraljica Visenija i Vagar. Sam kralj je stupao na severozapad, ka Božjem oku i Harendvoru, čudovišnoj tvrđavi koja je bila ponos i opsesija

kralja Harena Crnog i koju je završio i zaposeo baš na dan kada se Egon iskrcao na mestu buduće Kraljeve luke.

Sva tri targarjenska napada čekao je žestok otpor. Lordovi Erol, Fel i Balder, vazali Krajoluja, iznenadili su prethodnicu Orisa Barateona dok je prelazila Vrativodu i posekli više od hiljadu ljudi pre nego što su se povukli u šumu. Na brzinu okupljena flota Erina, pojačana sa desetak bravoskih ratnih brodova, dočekala je i porazila targarjensku flotu kod Galebova. Među poginulima bio je i Egonov admiral Demon Velarion. Samog Egona su napali na južnoj obali Božjeg oka, ne jednom već dvaput. Bitka u trsci završila se pobedom Targarjena, ali su kod Žalosnih vrba pretrpeli teške gubitke kada su dva Harenova sina prešla jezero u dugačkim čamcima, s veslima umotanim u krpe, i napali ih s leđa.

Takvi porazi su se, međutim, pokazali kao tek privremene smetnje, i na kraju Egonovi neprijatelji nisu mogli da se odupru njegovim zmajevima. Ljudi iz Dola potopili su trećinu targarjenskih brodova i zarobili ih gotovo isto toliko, ali kada se kraljica Visenija obrušila na njih s neba, njihovi brodovi su izgoreli. Lordovi Erol, Fel i Bakler sakrili su se u šumama koje su dobro poznavali, ali je onda kraljica Renis poterala Meraksisa i šumom je prošao plameni zid, pretvarajući stabla u baklje. A pobednici kod Žalosnih vrba bili su u povratku preko jezera u Harendvor potpuno nespremni kada se Balerion obrušio na njih s jutarnjeg neba. Harenovi dugački brodovi su izgoreli. Kao i Harenovi sinovi.

Egonove neprijatelje takođe su mučili drugi neprijatelji. Kada je Argilak Oholi okupio svoje mačeve kod Krajoluja, pirati sa Stepenica obrušili su se na obale Besnog rta da iskoriste njihovo odsustvo, a dornski uskoci navrli su iz Crvenih planina i preplavili krajine. U Dolu, mladi kralj Ronel morao je da se nosi sa ustankom na Tri sestre, kada su Sestrani odbacili sve veze sa Gnezdrom sokolovim i proglasili gospu Marlu Sanderlend za kraljicu.

A ipak su to bile sitnice u poređenju sa onim što je zadesilo Harena Crnog.

Mada je kuća Hora vladala Rečnim zemljama tri pokolenja, ljudi sa Trozupca nikako nisu voleli svoje gvozdenrođene gospodare. Haren Crni je oterao hiljade u smrt prilikom gradnje svog velikog zamka Harendvora,

opljačkao Rečne zemlje u potrazi za materijalom, a svojom pohlepom osiromašio i velmože i kmetove. I zato su se sada Rečne zemlje digle na ustanak, pod vođstvom lorda Edmina Tulija od Brzorečja. Pošto mu je stigao poziv za odbranu Harendvora, Tuli je obznanio da se priklanja kući Targarjena, pa je sa svojim vitezovima i strelcima pošao da se pridruži Egonu. Njegov prkos obodrio je i druge rečne gospodare. Jedan po jedan, gospodari Trozupca odbacili su Harena i stali uz Egonu Zmaja. Blekvudi, Malisteri, Vansovi, Brekeni, Pajperi, Freji, Strongovi... digli su vazale i okomili se na Harendvor.

Iznenada znatno brojčano slabiji, kralj Haren Crni povukao se u svoju navodno neosvojivu tvrđavu. Najveći zamak u istoriji Vesterosa, Harendvor je imao pet divovskih kula, neiscrpan izvor sveže vode, ogromna podzemna skladišta, obilno snabdevena, i debele zidine od crnog kamena, više od svakih lestvica i

predebele da se probiju ovnom ili trebušetom. Haren je spustio kapije i namerio da sa preživelim sinovima i saborcima izdrži opsadu.

Egon od Zmajkamina imao je druge namere. Pošto se spojio s vojskom Edmina Tulija i drugih rečnih gospodara, i pošto su opkolili zamak, poslao je na kapiju meštra s pozivom na pregovore. Haren mu je izašao u susret, star i sed čovek, ali i dalje upečatljiv u crnom oklopu. Oba kralja su pratile stegonoše i meštri, tako da je upamćeno šta su rekli.

„Predaj se“, počeo je Egon, „i možeš ostati gospodar Gvozdениh ostrva. Predaj se, i tvoji sinovi će poživeti da vladaju posle tebe. Imam osam hiljada ljudi pod tvojim zidinama.“

„Ono što je pod mojim zidinama mene ne brine“, rekao je Haren. „Te su zidine snažne i debele.“

„Ali ne i dovoljno visoke da te zaštite od zmajeva. Zmajevi lete.“



„Ja sam gradio od kamena. Kamen ne gori.“
Na šta je Egon rekao: „Kad sunce zađe, tvoja će se loza ugasiti.“

Priča se da je Haren na to pljunuo i vratio se u zamak. Onda je poslao sve svoje ljude na zidove, naoružane kopljima, lukovima i samostrelima, i obećao zemlje i blago onome ko uspe da obori zmaja. „Da imam kćer, zmajoubica bi dobio i njenu ruku“, rekao je Haren. „Umesto toga ću mu dati jednu kćer Tulija, ili sve tri ako poželi. Ili može da odabere neku iz nakota Blekvuda, ili Strongova, ili bilo koju žensku tih izdajnika sa Trozupca, tih gospodara žutog kala.“ Onda se Haren Crni povukao u svoju kulu, okružen domaćom gardom, da večera sa preostalim sinovima.

Kada je zgasla i poslednja sunčeva svetlost, ljudi Crnog Harena zurili su u sve gušću tminu, stežući koplja i samostrele. Pošto se nikakav zmaj nije pojavio, neki su možda pomislili da su Egonove pretnje bile prazne. Egon Targarjen se međutim na Balerionu vinuo visoko, kroz oblake, pa još više, tako da je zmaj na kraju ličio

na muvu na mesecu. Tek se tada obrušio, pravo na središte zamka. Na krilima crnjim od noći Balerion se stuštio na velike kule Harendvora pod sobom, pa je besno zagrmeo i okupao ih crnom i crvenom vatrom.

Kamen ne gori, hvalisao se Haren, ali njegov zamak nije bio sazdan samo od kamena. Drvo i vuna, konoplja i slama, hleb i sušena govedina i žito, sve je to buknuo. Ni Harenovi gvozdentrošeni nisu bili od kamena. Dimili su se i vrištali, ovenčani vatrom, trčali su po dvorištu i padali sa zidova. A čak će i kamen pući i istopiti se ako je vatra dovoljno vreća. Rečni gospodari ispod zidina kasnije su pričali da su kule Harendvora sijale crveno u noći, kao pet velikih sveća... i kao sveće, počele su da se naginju i tope, a rečice istopljenog kamena da im cure niz bokove.

Haren i njegovi poslednji sinovi stradali su te noći u požarima koji su progutali Harenovu čudovišnu tvrđavu. Kuća Hora umrla je sa njim, i



prevlast Gvozdених ostrva na Trozupcu. Sutradan, pred zadimljenim zgarištem Harendvora, kralj Egon je prihvatio zakletvu na vernost Edmina Tulija, gospodara Brzorečja, i imenovao ga za vrhovnog gospodara Trozupca. Drugi rečni gospodari takođe su se poklonili – Egonu kao kralju i Edminu Tuliju kao sizerenu. Pošto se pepeo dovoljno ohladio da ljudi bezbedno uđu u zamak, mačevi palili, mnogi napukli ili istopljeni od zmajske vatre, pokupljeni su i kolima poslani u Egonovu utvrdu.

Južno i istočno, vazali olujnog kralja pokazali su se kao mnogo verniji od vazala kralja Harena. Argilak Oholi prikupio je kod Krajoluja veliku vojsku. Sedište Durandona bilo je silna tvrđava, a njen veliki spoljni zid još deblji od zidina Harendvora. I za njega se smatralo da je neosvojiv. Vesti o kraju kralja Harena uskoro su međutim stigle do njegovog starog neprijatelja kralja Argilaka. Lordovi Fel i Bakler, koji su se povlačili pred neprijateljskom vojskom (lord Erol je poginuo) poslali su glas o kraljici Renis i njenom zčaju. Stari kralj-ratnik je zaurao da on ne namerava da pogine kao Haren, ispečen u svom zamku kao prasē sa jabukom u ustima. Njemu bitka nije bila strana i sam će rešiti svoju sudbinu, s mačem u ruci. I tako je Argilak Oholi poslednji put izjahao iz Krajoluja, da dočeka dušmane na bojnom polju.

Dolazak olujnog kralja i njegovih ljudi nije bio iznenađenje za Orisa Barateona i njegove vojnike; kraljica Renis je letela na Meraksisu, videla je Argilakov odlazak iz Krajoluja i mogla je desnici da prenese brojnost i sastav neprijateljske vojske. Oris je zauzeo jak položaj na brdima južno od Bronzane kapije i tu se ukopao na višem tlu da sačeka dolazak olujnika.

Kada su se vojske sudarile, Olujne zemlje su opravdale svoje ime. Tog jutra je počela uporna kiša, a do podneva je prešla u besnu buru. Vazali su kralju Argilaku savetovali da odloži napad za sutradan, u nadi da će kiša proći, ali je olujni kralj bio gotovo dvostruko brojniji od osvajača i imao je gotovo četverostruko više vitezova i teške konjice. Razbesneo ga je pogled na mokre targarjenske barjake iznad njegovih brda, a taj prekaljeni stari ratnik primetio je da vetar duva s juga i nanosi kišu u lica targarjenskim vojnicima. I tako je Argilak Oholi izdao naređenje za napad, i otpočela je bitka u istoriji

poznata kao Poslednja oluja.

Borba je trajala do kasno u noć, krvava, i mnogo neizvesnija od Egonovog osvajanja Harendvora. Triput je Argilak Oholi vodio svoje vitezove na položaje Barateona, ali su padine bile strme a tlo od kiše blatnjavo i sklisko, tako da su ratni konji usporavali a juriši gubili snagu. Olujnici su prošli bolje kada su poslali pešadiju s kopljima. Zaslepljeni kišom, targarjenski vojnici su ih prekasno uočili, a lukovi su im zbog mokrih tetiva bili beskorisni. Palo je jedno brdo, za njim i drugo, dok je četvrti i poslednji juriš olujnog kralja i njegovih vitezova probio centar Barateona... ali je onda naišao na kraljicu Renis i Meraksisa. Čak i tako na zemlji, zmaj je bio strašan protivnik. Dikona Morigena i Kopile od Crnobrana, koji su zapovedali prethodnicom, progutao je zmajski plamen, zajedno s vitezovima lične garde kralja Argilaka. Konji su se prestravili i užasnuti dali u beg udarajući u jahače iza sebe, te su tako juriš pretvorili u haos. I sam olujni kralj zbačen je iz sedla.

A ipak je Argilak nastavio da se bori. Kada je Oris Barateon sišao niz blatno brdo sa svojim ljudima, zatekao je starog kralja kako odbija petoricu ljudi, okružen sa isto toliko leševa. „Sklonite se“, naredio je Barateon. Sjahao je, da se sa starim ratnikom uhvati u koštac ravnopravno, i ponudio je olujnom kralju poslednju priliku da se preda. Argilak ga je na to prokleo. I tako su se borili, stari kralj-ratnik dugačke sede kose i Egonova žestoka, crnobrada desnica. Priča se da su jedan drugoga ranili, ali se na kraju Durandonu želja ostvarila pa je umro s mačem u ruci i kletvom na usnama. Smrt njihovog kralja potpuno je obeshrabrila olujnike i čim se proneo glas da je Argilak pao, njegovi gospodari i vitezovi pobacali su mačeve i pobjegli.

Nekoliko dana vladao je strah da će Krajoluj doživeti sudbinu Harendvora, pošto je Argilakova kći Argela zatvorila kapiju kada su se Oris Barateon i targarjenska vojska približili i proglasila se za olujnu kraljicu. Branioci Krajoluja će pre izginuti do poslednjeg nego da se pokore, obećala je kada je kraljica Renis doletela na Meraksisu u zamak na pregovore. „Možete mi oteti zamak, ali ćete steći samo kosti, krv i pepeo“, objavila je... ali posada



zamka nije bila toliko željna smrti. Te noći su podigli belu zastavu, otvorili kapiju zamka i odneli leđi Argelu vezanu, голу i zapuštenih usta u logor Orisa Barateona.

Priča se da ju je Barateon lično oslobodio, ogrnuo plaštom i sipao joj vino, pa je blago razgovarao sa njom, ispričao joj o hrabrosti njenog oca i kako je poginuo. A kasnije, u počast palom kralju, preuzeo je grb i reči Durandona. Krunisani jelen postao je njegov simbol, Krajoluj njegovo sedište, a leđi Argela njegova žena.

Pošto su i Rečne i Olujne zemlje sada bile pod vlašću Egonu Zmaja i njegovih saveznika, ostali kraljevi Vesterosa jasno su videli da će uskoro i na njih doći red. U Zimovrelu je kralj Toren pozvao vazale; s obzirom na ogromna prostranstva Severa, znao je da će prikupljanje vojske potrajati. Kraljica Šara od Dola, namesnica svog sina Ronela, utočište je potražila u Gnezdzu sokolovom, ojačala je odbranu i poslala vojsku na Krvave dveri, kapiju Erinovog dola. U mladosti je kraljica Šara bila na glasu kao Cvet Planine, najlepša devica u svih Sedam kraljevstava. Možda u nameri da osvoji Egonu svojom lepotom, poslala mu je svoj portret i ponudila mu svoju ruku, pod uslovom da on za svog naslednika proglasi njenog sina Ronela. Mada je portret na kraju stigao do njega, ne zna se je li Egon Targarjen na tu ponudu uopšte odgovorio; on je već imao dve

kraljice, a Šara Erin je tada već bila pomalo uveo cvet, deset leta starija od njega.

U međuvremenu, dva velika zapadna kralja ujedinila su se i okupila svoje vojske u nameri da jednom zasvagda stanu Egonu na put. Iz Visokog sada je krenuo Mern IX od kuće Gardenera, kralj Hvata, na čelu velike sile. Podno zidina zamka Zlatogaj, sedišta kuće Roveni, sreo se s Lorenom I Lanisterom, kraljem Stene, koji je vodio svoju vojsku iz zapadnih krajeva. Zajedno su dva kralja imala najbrojniju vojsku dotle viđenu u Vesterosu, ukupno pedeset pet hiljada ljudi, ubrajajući tu šest stotina velikih i malih lordova i više od pet hiljada vitezova. „Naša gvozdena pesnica“, hvalio se kralj Mern. Njegova četiri sina jahala su uz njega, a oba mlada unuka služila su ga kao štitonoše.

Dva kralja se nisu dugo zadržala kod Zlatogaja; tolika vojska mora biti u pokretu inače će pojesti svu hranu iz okolnih sela. Saveznici su smesta pošli, na sever i severoistok, kroz visoku travu i zlatna žitna polja.

Pošto je saznao za njihov pokret u svom logoru kod Božjeg oka, Egon je prikupio sopstvenu vojsku i krenuo u susret novim neprijateljima. Imao je pet puta manje ljudi od dva kralja, a većinom su to bili ljudi zakleti na vernost rečnim gospodarima, koji su se tek nedavno svrstali uz Targarjene i čija vernost još nije bila probana. Na čelu manje vojske, međutim, Egon je mogao da se kreće mnogo brže od neprijatelja. Kod varošice Kameno obredište pridružile su mu se obe kraljice sa svojim zmajevima, Renis iz Krajoluja a Visenija sa Rta slomljenih klešta, gde je prihvatila mnoge usrdne zakletve tamošnjih gospodara na vernost. Troje Targarjena su zajedno s neba posmatrali kako Egonova vojska prelazi izvor Crnobujice i hita na jug.

Dve vojske srele su se na širokim otvorenim ravnicama južno od Crnobujice, blizu pravca kojim će se jednog dana pružati Zlatni drum. Dva kralja obradovala su se kada su se izvidnice vratile i javile o brojnosti i rasporedu targarjenskih snaga. Činilo se da imaju petoricu ljudi na svakog Egonovog, a nesrazmera u lordovima i vitezovima bila je još veća. A tlo je bilo široko i otvoreno, trava i žito dokle pogled seže, savršeno za tešku konjicu. Egon Targarjen nije imao položaj u visovima, kao Oris

Barateon u Poslednjoj oluji; tlo je bilo čvrsto, a ne blatno. Nije bilo ni kiše da smeta. Dan je bio vedar, mada vetrovit. Kiša nije padala duže od dve nedelje.

Kralj Mern je u bitku doveo dvostruko više ljudi od kralja Lorena i zatražio je počast da zapoveda sredinom. Njegov sin i naslednik Edmund dobio je prethodnicu. Kralj Loren i njegovi vitezovi postrojili su se na desnom krilu, lord Oukhart na levom. Pošto targarjenska linija nije imala neku prirodnu prepreku da posluži kao oslonac krilima, namera dva kralja bila je da Egona opkole sa oba kraja pa da ga udare u leđa, dok njihova „gvozdena pesnica“, veliki klin oklopljenih vitezova i velikih lordova, probija centar.

Egon Targarjen je postrojio svoje ljude u polumesecu načičkanom kopljima, sa strelcima i samostrelcima odmah pozadi i lakom konjicom na oba boka. Zapovedanje vojskom prepustio je Džonu Mutonu, gospodaru Devičanskog jezera, jednom od prvih neprijatelja koji su prešli na njegovu stranu. Sam kralj je nameravao da se bori s neba, uz svoje kraljice. Egon je takođe primetio da dugo nije bilo kiše; trava i žito oko vojski bili su visoki i zreli za kosidbu i žetvu... i veoma suvi.

Targarjeni su sačekali da se trubači dvojice kraljeva oglase i krenu napred pod šumom barjaka. Kralj Mern je lično poveo juriš u sredini, na svom zlatnom pastuvu, a njegov sin Gaven jahao je uz njega s barjakom, velikom zelenom šakom na belom polju. Uz urlike i krike, gonjeni rogovima i bubnjevima, Gardeneri i Lanisteri jurišali su kroz kišu strela pravo na neprijatelja, odbacujući targarjenske kopljanike i razbijajući im redove. Ali tada su već Egon i njegove sestre uzleteli.

Egon je leteo iznad strojeva svojih neprijatelja na Balerionu, kroz oluju kopalja, kamenja i strela, neprekidno se obrušavajući da okupa dušmane ognjem. Renis i Visenija zapalile su vatre iza neprijatelja, uz vetar. Suva trava i žito smesta su planuli. Vetar je raspirio vatru i dunuo dim u lica prvih strojeva vojske dva kralja. Smrad paljevine uspaničio je njihove konje, a kako se dim zgušnjavao, zaslepeo je i konje i jahače. Njihovi strojevi počeli su da se osipaju kako su im se zidovi vatre približavali sa svih strana. Ljudi lorda Mutona su s lukovima i kopljima čekali na sigurnom, pošto je vetar duvao iza njihovih leđa, i brzo su dokrajčivali zapaljene ljude koji bi se probili kroz taj pakao.

Bitka je upamćena kao Vatreno polje.

U ognju je stradalo više od četiri hiljade ljudi. Još hiljadu od mača, koplja i strele. Desetine hiljada su pretrpele opekotine, nekima su ožiljci ostali do kraja života. Kralj Mern IX je bio među mrtvima, zajedno sa sinovima, unucima, braćom i srođnicima. Jedan bratanac je preživeo tri dana. Kada je umro od opekotina, kuća Gardenera umrla je sa njim. Kralj Loren od Stene je preživeo, pošto se na konju probio kroz zid od plamena i dima kada je video da je bitka izgubljena.

Targarjeni su izgubili manje od stotinu ljudi. Kraljicu Viseniju je pogodila strela u rame, ali se brzo oporavila. Dok su se zmajevi gostili mrtvima, Egon je naredio da se mačevi izgubljenih pokupe i pošalju niz reku.

Loren Lanister je zarobljen sutradan. Kralj stene je položio svoj mač i krunu pred Egonove noge, kleknuo i zakleo mu se na vernost. A Egon je ispunio obećanje, digao poraženog neprijatelja i potvrdio njegove posede i zvanja i proglasio ga za gospodara Livačke stene i zaštitnika Zapada. Vazali lorda Lorena sledili su njegov primer, kao i mnogi gospodari sa Hvata, bar oni koji su preživeli zmajski plamen.

A ipak je osvajanje Zapada bilo nedovršeno, tako da se kralj Egon oprostio sa sestrama i smesta zaputio ka Visokom sadu, u nadi da će obezbediti predaju pre nego što ga neki drugi pretendent prisvoji. Zamak je zatekao u rukama kaštelana Harlana Tirela, čiji su preci služili Gardeneru vekovima. Tirel je bez borbe predao ključeve zamka i obećao podršku pobedonosnom kralju. Egon ga je nagradio Visokim sadom i svim njegovim zemljama, i proglasio ga za zaštitnika Juga i vrhovnog gospodara Vijugavice, i dao mu prevlast nad svim bivšim vazalima kuće Gardenera.

Namera kralja Egona bila je da nastavi na jug i primora na pokornost Starigrad, Senicu i Dornu, ali mu je u Visokom sadu stigao glas o novom izazovu. Toren Stark, kralj na Severu, prešao je Vrat i ušao u Rečne zemlje, na čelu trideset hiljada divljih severnjaka. Egon mu je smesta pošao u susret, daleko ispred svoje vojske, na krilima Baleriona Crnog Užasa. Poslao je glas i svojim dvema kraljicama i svim lordovima i vitezovima koji su klekli pred njim posle Harendvora i Vatrene polja. Kada je Toren Stark izbio na obale Trozupca, na južnoj obali ga je čekal vojska dvostruko brojnija

od njegove. Rečni gospodari, zapadnjaci, olujnici, ljudi iz Hvata... svi su došli. A iznad njihovog logora vili su se u sve širim krugovima Balerion, Meraksis i Vagar.

Torenovi izviđači videli su ruševine Harendvora, gde su spore, crvene vatre još tinjale među kršom. Kralj na Severu čuo je mnoge priče i o Vatrenom polju. Znao je da ga možda čeka ista sudbina ako pokuša da se probije preko reke. Neki njegovi vazali savetovali su ga da svejedno napadne, tvrdeći da će severnjačka hrabrost prevagnuti. Drugi su ga savetovali da se povuče na Kejlinov šanac i tamo dočeka neprijatelja, na severnjačkom tlu. Kraljev brat, kopile, Brendon Snežni ponudio je da sam pređe Trozubac pod okriljem noći i

ubije zmajeve na spavanju.

Kralj Toren je zaista poslao Brendona Snežnog preko Trozupca. Ovaj je međutim prešao u društvu tri meštra, ne da ubije već da pregovara. Poruke su čitavu noć putovale u oba smera. Sutradan ujutro, Toren Stark je i sam prešao Trozubac. Tamo na njegovoj južnoj obali je kleknuo, položio drevnu krunu kraljeva zime pred Egonove noge i zakleo se da će biti njegov čovek. Ustao je kao gospodar Zimovrela i zaštitnik Severa, ne više i kralj. Od tada pa do danas Torena Starka pamte kao Kralja koji je kleknuo...

Ali nijedan Severnjak nije ostavio spaljene kosti na Trozupcu, a mačevi koje je Egon pokupio



od lorda Starka i njegovih vazala nisu bili iskrivljeni i istopljeni.

Sada su se ponovo Egon Targarjen i njegove sestre razišli. Egon je opet krenuo na jug, ka Starigradu, dok su njegove sestre uzjahale zmajeve – Visenija po drugi put ka Erinovom dolu, a Renis ka Sunčevom koplju i pustinjama Dorne.

Šara Arin je ojačala odbranu Galebova, prebacila jaku vojsku na Krvave dveri i utrostručila posade u Kamenu, Snegu i Nebu, usputnim zamkovima koji čuvaju prilaz Gnezd u sokolovom. Ništa od toga nije moglo da zaustavi Viseniju Targarjen, koja je na Vagarovim krilima sve preletela i spustila se u unutrašnje dvorište Gnezd u sokolovog. Kada je namesnica Dola u pratnji desetak gardista

izjurila da joj se suprotstavi, zatekla je Viseniju kako u krilu drži Ronela Erina, koji opčinjeno zuri u zmaja. „Majko, mogu li da letim sa gospom?“, upitao je kralj-dečak. Nije izgovorena nijedna pretnja, nisu se začule besne reči. Dve kraljice su se osmehnule jedna drugoj i razmenile ljubaznosti. Onda je gospa Šara naredila da donesu tri krune (njenu namesničku tijaru, krunicu njenog sina i sokolovu krunu Planina i Dola koju su kraljevi Erini nosili hiljadu godina), pa ih predala kraljici Viseniji, zajedno s mačevima svoje posade. Posle se pričalo da je mali kralj triput obleteo oko vrha Džinovog koplja, a kada se spustio bio je mali lord. Tako je Visenija Targarjen uvela Erinov dol u bratovljevo kraljevstvo.





Renis Targarjen nije bilo tako lako. Prinčev prevoj, kapiju kroz Crvene planine, čuvala je posada dornskih kopljanika, ali Renis ih nije napala. Preletela je iznad prevoja, iznad crvenog peska i belog, pa se spustila na Vejt, da zatraži njegovo potčinjavanje, ali je otkrila da je zamak pust. U gradiću ispod njegovih zidina ostali su samo žene, deca i starci. Kada ih je upitala kuda su im otišli gospodari, odgovarali su joj samo:

„Otišli su.“, Renis je pratila reku nizvodno do Božje milosti, sedišta kuće Aliriona – ali je i ono bilo pusto. Nastavila je da leti. Na ušću Zelenkvi u more Renis je naišla na Daščare, mesto gde se na stotine barki, ribarskih brodice, splavova i korita peklo na suncu, povezano užadima, lancima i daskama, tako da su obrazovali ploveći grad, a ipak se samo nekoliko

PRETHODNE STRANE | *Zakletva Torena Starka, Kralja koji je kleknuo*
GORE | *Susrèt Merije Martel i Renis Targarjen*

starica i sitne dece pojavilo da je osmotri dok im je Meraksis kružio iznad glava.

Na kraju je kraljica odletela do Sunčevog koplja, drevnog sedišta kuće Martela, gde je zatekla princezu Dorne kako je čeka u napuštenom zamku. Meriji Martel bilo je osamdeset godina, kažu nam meštri, a Dornom je vladala šezdeset od tih osamdeset leta. Bila je veoma debela, slepa i gotovo ćelava, koža joj je bila žuta i mlitava. Argilak Oholi ju je prozvao „Žutom Žabom Dorne“, ali ni starost ni slepilo nisu joj otupili um.

„Neću se boriti protiv tebe“, rekla je princeza Merija Renis, „niti ću pred tobom kleknuti. Dorna nema kralja. Poruči to svom bratu.“

„Hoću“, odgovorila je Renis, „ali mi ćemo se vratiti, princezo, i tada ćemo doneti vatru i krv“

„Tvoje reči“, rekla je princeza Merija. „Naše su Nesagnuti, nepokoreni, neslomljeni. Možeš nas spaliti, moja gospo... ali se mi nećemo sagnuti i nećeš nas pokoriti niti slomiti. Ovo je Dorna. Ne trebate nam ovde. Vратиш li se, loše ćeš proći.“

Tako su se kraljica i princeza razišle i Dorna je ostala nepokorena.

Na zapadu je Egon Targarjen naišao na topliju dobrodošlicu. Starigrad, najveći grad u čitavom Vesterosu, bio je opasan jakim zidinama, i tu je vladala kuća Hajtauera, najstarija, najbogatija i najmoćnija od plemenitih kuća Hvata. Starigrad je takođe bio centar Vere. Tu je obitavao prvoobrednik, otac vernih, glas novih bogova na zemlji, koji je zapovedao milionima pobožnih u svim kraljevstvima (sem na Severu, gde su i dalje preovlađivali stari bogovi) i sečivima takozvanih verničkih vojski, ratničkih redova koje je prost svet zvao Zvezde i mačevi.

A ipak, kada su se Egon Targarjen i njegova vojska približili Starigradu, dočekale su ih otvorene gradske kapije i lord Hajtauer spreman da se pokloni. Još kada su prve vesti o Egonovom iskrcavanju stigle u Starigrad, prvoobrednik se zaključao u Zvezdano obredište na sedam dana i sedam noći, tražeći putokaz od bogova. Živeo je samo na hlebu i vodi, pričalo se, i sve je dane proveo u molitvi, od jednog do drugog oltara. Sedmoga dana Starica je digla svoju zlatnu svetiljku i pokazala mu put. Ako se Starigrad digne na oružje protiv Egon Zmaja, video je, grad će zasigurno izgoreti, a kula Hajtauerovih, Citadela i

Zvezdano obredište biće spaljeni i razoreni.

Manfred Hajtauer, gospodar Starigrada, bio je oprezan i pobožan čovek. Jedan njegov sin služio je s Ratnikovim sinovima, a drugi je nedavno položio obredničke zavete. Kada mu je prvoobrednik saopštio kakvu mu je viziju podarila Starica, lord Hajtauer je rešio da se ne suprotstavlja Osvajaču oružjem. Zato nijedan čovek iz Starigrada nije izgoreo na Vatrenom polju, iako su Hajtaueri bili vazali Gardenera. I tako je lord Manfred izjahao da pozdravi Egon Zmaja i ponudi mu svoj mač, grad i vernost. (Neki kažu da je lord Hajtauer takođe ponudio i ruku svoje najmlađe kćeri, što je Egon učtivo odbio, da ne uvredi svoje dve kraljice.)

Tri dana kasnije, u Zvezdanom obredištu, njegova presvetost lično je miropomazao Egon sa sedam ulja, stavio mu krunu na glavu i proglasio ga za Egon od kuće Targarjena, prvog svog imena, kralja Andala, Rojnara i Prvih ljudi, gospodara Sedam kraljevstava i zaštitnika čitave zemlje. (Upotrebio je izraz „sedam kraljevstava“, iako se Dorna još nije pokorila. Niti će, još čitav vek.)

Tek je nekoliko lordova bilo prisutno na Egonovom prvom krunisanju kod ušća Crnobujice, ali su drugom posvedočile stotine, a posle su mu desetine hiljada klicale na ulicama Starigrada dok je na Balerionu jahao kroz grad. Među prisutnima na Egonovom drugom krunisanju bilo je meštara i velemeštara iz Citadele. Možda se zbog toga to krunisanje, a ne dan prvog iskrcavanja, uzima kao početak Egonove vladavine.

I tako su sedam kraljevstava Vesterosa prekovana u jedno veliko, voljom Egon Osvajača i njegovih sestara.

Mnogi su mislili da će kralj Egon po okončanju ratova vladati iz Starigrada, dok su drugi verovali da će vladati sa Zmajkama, drevne ostrvske citadele kuće Targarjena. Kralj ih je sve iznenadio tako što je proglasio svoju nameru da mu dvor bude u novom gradu, koji se već dizao između tri brda na ušću Crnobujice, na mestu gde su on i njegove sestre prvi put kročili na tlo Vesterosa. Novi grad je prozvan Kraljeva Luka. Iz njega je Egon Zmaj vladao svojom zemljom, s velikog metalnog prestola sačinjenog od istopljenih, iskrivljenih i slomljenih mačeva njegovih palih neprijatelja, opasnog sedišta koje će uskoro širom sveta biti poznato kao Gvozdeni presto Vesterosa.





Targarjenski
kraljevi



EGON I

KRALJ EGON, prvi svog imena, možda jeste u svojoj dvadeset sedmoj osvojio Sedam kraljevstava, ali su ga sada čekali veliki izazovi u vladanju novoujedinjenom zemljom. Sedam ratobornih kraljevstava retko su bila u miru i unutar svojih granica, a kamoli sada kad su one uklonjene, i njihovo ujedinjenje pod jednom vlašću zahtevalo je istinski izuzetnog čoveka. Zato je bila sreća za kraljevstvo što je Egon bio takav čovek – čovek dalekovid i silne odlučnosti. I mada se njegova vizija o ujedinjenom Vesterosu pokazala kao teže ostvariva nego što je zamišljao – da ne spominjemo i znatno skuplja – bila je to vizija koja je oblikovala tok istorije za stotine budućih godina.

Egon je naredio da se oko njegove jednostavne utvrde izgradi veliki kraljevski grad koji će najpre biti takmac Lanisgradu i Starigradu, a potom ih i prevazići. I mada je Kraljeva Luka u početku bila prenaseljeno, blatnjavo i smrdljivo mesto, uvek je bila puna živosti. Improvizovano obredište od korita nasukane koge na Crnobujici služilo je običnom svetlu, a uskoro je na Visenjinom brdu, novcem koji je poslao prvoobrednik, podignuto mnogo dostojanstvenije. (Njemu će se kasnije pridružiti Obredište uspomene na Renisinom brdu, kao spomenik kraljici.) Tamo gde su nekada brodile ribarske barke sada su počele da se pojavljuju koge i galije iz Starigrada, Lanisgrada, Slobodnih gradova, pa čak i sa Letnjih ostrva, pošto su trgovački putevi preusmereni iz Senodola i Devičanskog jezera ka Kraljevoj Luci. Egonova utvrda je narastala, prelila se preko prvobitne palisade i obuhvatala sve veći deo Egonovog visokog brda, pa je podignuta nova drvena utvrda, sa zidovima visokim pedeset stopa. Stajala je sve do 35. p. o. kada ju je Egon srušio da bi mogla da se sazida Crvena tvrđava, zamak dostojan Targarjena i njihovih naslednika.

Oko 10. p. o. Kraljeva Luka je postala pravi grad, a oko 25. p. o. prevazišla je Galebovo i Bela Sidrišta i

postala treći po veličini grad u kraljevstvu. A ipak, veći deo tog doba to je bio grad bez zidina. Možda su Egon i njegove sestre mislili da se niko neće usuditi da napadne grad u kome žive zmajevi, ali je 19. p. o. stigao glas o gusarskim brodovima što su poharali Grad Visokih Stabala na Letnjim ostrvima, oteli hiljade robova i ogromno blago. Uznemiren tim vestima – i svestan da Visenija i on nisu uvek u Kraljevoj Luci – Egon je naposljetku naredio izgradnju zidova. Za to je zadužio velemeštra Gavenu i ser Ozmunda Stronga, desnicu. Egon je naredio da se unutar zidina ostavi dovoljno mesta da se grad širi, a da kapije štiti sedam velikih kula, u čast Sedmoru. Radovi su počeli naredne godine i završeni su 26. p. o.

Kako je grad rastao i bogatio se, raslo je i kraljevstvo. Razlog je delom bila Osvajačeva želja da stekne poštovanje svojih vazala i kmetova. U tome mu je često pomagala kraljica Renis (dok je živela), kojoj je posebno bilo stalo do običnog sveta. Takođe je bila i zaštitnica pevača i bardova – njena sestra kraljica Visenija je to smatrala gubljenjem vremena, ali su ti pevači sastavljali pesme u slavu Targarjena i pronosili ih kroz čitavo kraljevstvo. A ako je u tim pesmama bilo očiglednih laži zbog kojih su Egon i njegove sestre delovali još slavnije, kraljica im to nije zamerala... mada meštri možda jesu.

Kraljica je takođe učinila mnogo da ujedini kraljevstvo ugovarajući brakove između udaljenih kuća. Zato je Renisini smrt u Dorni 10. p. o. i srdžbu koja je zbog nje usledila osetilo čitavo kraljevstvo, koje je volelo lepu, dobroćudnu kraljicu.

Uprkos slavnoj vladavini, Prvi dornski rat ističe se kao Egonov jedini, ali veliki poraz. Prvi dornski rat počeo je smelo, 4. p. o. i okončao se 13. p. o., posle godina nesreće i prolivene krvi. Mnogi su bili jadi toga rata. Renisina smrt, godine zmajske srdžbe, pobijeni lordovi, najmljene ubice u Kraljevoj Luci i samoj Crvenoj tvrđavi; bilo je to zlo doba.

U povesti velemeštra Gildejna tvrdi se da je Egon prepustio kraljici Viseniji izgradnju Crvene tvrđave, da ne bi morao da trpi njeno prisustvo na Zmajkameni. Kako su starili, njihov odnos, koji nikad a nije bio prisran, postajao je sve hladniji.

Iz svih tih tragedija rodilo se međutim i nešto slavno: zakleto bratstvo Kraljeve garde. Kada su Egon i Visenija ucenili glave dornskih lordova, mnogi su ubijeni, pa su za odmazdu Dornjani unajmili svoje zlikovce i ubice. Jednom prilikom, 10. p. o., Egon i Visenija su napadnuti na ulicama Kraljeve Luke, i da nije bilo Visenije i Tamne sestre, kralj možda ne bi preživeo. Uprkos tome, kralj je još verovao da su obični gardisti dovoljni da ga zaštite; Visenija ga je ubedila u suprotno. (Zabeleženo je da je, kada je Egon

spomenuo svoje gardiste, Visenija isukala Tamnu sestru i posekla mu obraz pre nego što su oni stigli da je spreče. „Tvoji gardisti su spori i lenji“, navodno je rekla Visenija, i kralj je morao da se složi.)

Visenija je, a ne Egon, odredila prirodu Kraljeve garde. Sedam megdandžija za gospodara Sedam kraljevstava, koji će svi biti vitezovi.

Njihove zavete je ustrojila po ugledu na zavete Noćne straže, tako da se odreknu svega sem dužnosti prema kralju. A kada je Egon spomenuo



Pravilo broja šest, sada deo pisanih zakona, ustanovila je Renis dok je sedela na Gvozdenom prestolu kada je kralj bio odsutan. Braća žene koju je muž nasmrtno pretukao pošto ju je zatekao s drugim požalila su se prestolu. On se branio tako što je rekao da muškarac ima pravo da kazni nevernu ženu (što je bilo sasvim tačno, mada je u Dorni drugačije) pod uslovom da koristi štap ne deblji od palca. Prema rečima braće on ju je, međutim, udario stotinu puta, što ni sam nije poricao. Pošto se posavetovala sa obrednicima i meštrima, Renis je presudila da, mada su bogovi stvorili ženu da bude pokorna mužu i zato muž po zakonu može da je bije, on ne sme da je udari više od šest puta – po jednom za svako od Sedmoro, sem za Stranca, koji je smrt. Zbog toga je proglasila da su devedeset četiri muževljeva udarca bila nezakonita i da braća mogu da mu uzvrate tolikim brojem.

veliki turnir na kome će izabrati prvu Kraljevu gardu, Visenija ga je od toga odgovorila, pošto je za tu dužnost potrebno više od veštine s oružjem: potrebna je takođe slepa odanost. Kralj je poverio Viseniji da izabere prve pripadnike reda, i istorija pokazuje da je mudro postupio: dvojica su poginula braneći ga, a svi su časno služili do kraja svog života. Njihova imena zapisana su u *Beloj knjizi*, kao i imena i dela svih vitezova koji su se posle njih zavetovali. Bili su to ser Korlis Velarion, prvi lord zapovednik; ser Ričard Rut; ser Adison Brdski, kopile od Njiva; ser Gregor Gud i ser Grifit Gud, braća; ser Hamfri Lakrdijaš, vitez luralica; i ser Robin Darklin, zvani Crni Robin, prvi od mnogih Darklina koji će nositi beli plašt.

Pošto se od samog početka okružio savetnicima – koji će u doba Džeherisa I prerasti u Malo veće koje će od tada savetovati kralja – Egon Osvajač je često prepuštao svakodnevno upravljanje kraljevstvom svojim sestrama i tim poverljivim savetnicima. Sam se za to vreme trudio da poveže kraljevstvo svojim prisustvom – da zadivi svoje podanike i (kada je potrebno) da ih zastraši. Kralj je pola godine leteo između Kraljeve Luke i Zmajkamina, jer dok je grad bio prestonica, ostrvo koje je smrdelo na dim, sumpor i slano more bilo je njegovo omiljeno prebivalište. Drugu polovinu godine je međutim posvećivao kraljevskim obilascima. Do kraja života je putovao po kraljevstvu, sve do poslednjeg obilaska 33 p. o. Pazio je da se pokloni prvoobredniku u Zvezdanom obredištu svaki put kada poseti Starigrad, spavao je pod krovovima lordova velikih kuća (na svom poslednjem obilasku čak i u Zimovrelu) i pod

krovovima mnogih manjih gospodara, vitezova i običnih gostioničara. Kuda god bi pošao, kralj je sa sobom vodio blistavu svitu; u jednom obilasku pratilo ga je svih hiljadu vitezova i mnoštvo dvorana.

Pored dvorana su kralja u obilascima pratili meštari i obrednici. Šest meštara je često bilo uz

njega da ga savetuju o zakonima i običajima bivših kraljevstava, kako bi mogao pravedno da sudi.

Umesto da pokuša da ujedini svoje kraljevstvo jednim zakonikom, Egon je poštovao različite običaje svake oblasti i trudio se da sudi

kao što bi sudili njihovi nekadašnji kraljevi. (Tek će kasniji kraljevi usaglasiti zakone čitavog kraljevstva.) Po okončanju Prvog dornskog rata pa sve do Egonove smrti 37. p. o. u kraljevstvu je vladao mir, a Egon je vladao mudro i uzdržano. Obezbedio je zemlji naslednika i „još jednog pride“ sa svoje dve žene: starijeg kraljevića Enisa od Renis (odavno pokojne) i mlađeg kraljevića Megora s Visenijom.

Umro je tamo gde je i rođen, na svom voljenom Zmajkamentu. Priče se slažu da je bio u Odaji obojenog stola, da je pričao unucima Egonu i Viserisu priče o svojim osvajanjima, kada je zamucnuo i srušio se. Izdalo ga je srce, rekli su meštari, i Zmaj je preminuo mirno i spokojno. Telo mu je spaljeno u dvorištu citadele na Zmajkamentu, prema običajima Targarjena i Valirijaca pre njih. Enis, naslednik Gvozdenog prestola i Sedam kraljevstava, bio je u Visokom sadu kada je saznao za očevu smrt, pa je hitro doleteo na zmaju da preuzme krunu. Naslednici Egona Osvajača na Gvozdenom prestolu otkrili su, međutim, da kraljevstvo više neće biti ni izbliza toliko trpeljivo.



ENIS I

KADA JE ZMAJ preminuo u svojoj četvrtoj i šezdesetoj godini, njegovu vlast su priznavali svi sem Dornjana. Vladao je mudro: dobro se pokazivao u kraljevskim obilascima, istinski je poštovao prvoobrednika, nagrađivao one koji verno služe i pomagao one kojima je to potrebno. A ipak ispod površine te mahom mirne vladavine tinjalo je veliko nezadovoljstvo. Mnogi Egonovi podanici u srcu su još čeznuli za starim vremenima, kada su velike kuće neprikosnoveno vladale svojim zemljama. Drugi su čeznuli da osvete voljene koji su izginuli u ratovima. A treći su Targarjene doživljavali kao čudovišta: braću i sestre koji se venčavaju, pogani nakot iz rodoskrvnih veza. Snaga Egona i njegovih sestara – i njihovih zmajeva – bila je dovoljna da te nezadovoljnike utiša, ali se to ne može reći za njihove naslednike.

Enis, Egonov prvenac s njegovom voljenom Renis, popeo se na presto 37. godine, u svojoj tridesetoj. Krunisan je na velikoj ceremoniji u Crvenoj tvrđavi koja se još gradila, i to kićenom zlatnom krunom, a ne očevom krunicom od valirijskog čelika.

Mada su i njegov otac i polubrat Megor, Visenijin sin, bili rođeni ratnici, Enis je bio drugog kova. Na svet je došao kao slabašno i bolešljivo dete i takav je bio čitavog detinjstva. Kolale su brojne glasine da to ne može biti istinski sin Egona Osvajača, ratnika bez

premca. Bilo je opštepoznato da je kraljica Renis volela društvo lepih pevača i duhovitih lakrdijaša – možda je pravi otac bio neki od njih. Glasine su, međutim, jenjale i zamrle kada je bolešljivi dečak dobio tek izleglo zmajče kome su dali ime Munja. A kako je zmaj rastao, rastao je i Enis.

Ipak, Enis je ostao sanjar, koji se pomalo bavio alhemijom i bio zaštitnik pevača i lakrdijaša. Štaviše, previše je čeznuo za odobravanjem drugih, te je zbog toga oklevao i odugovlačio s odlukama iz straha da nekoga ne razočara. Ta mana je najviše ukaljala njegovu vladavinu i bila uzrok njegovog ranog i neslavnog kraja.

Posle Osvajačeve smrti nije trebalo dugo da pred vlašću Targarjena izniknu izazovi. Prvi je istupio razbojnik i odmetnik po imenu Haren Crveni, koji je tvrdio da je unuk Harena Crnog. Uz pomoć nekog sluga, Haren Crveni je zauzeo Harendvor i zarobio njegovog vladara, zloglasnog lorda Gargona (upamćenog kao Gargon Gost, po svojoj navici da prisustvuje svim svadbama u svojim zemljama da bi iskoristio pravo prve bračne noći). Lord Gargon je uštrojen u bogošumi zamka i ostavljen da iskrvari i umre, a Crveni Haren se proglasio za gospodara Harendvora i kralja reka.

Sve se to desilo dok je kralj bio gost u Brzorečju, sedištu Tulija. Ali kada su Enis i lord Tuli krenuli da reše tu pretnju, našli su Harendvor prazan, Gargonove verne ljude poklane, dok su se Haren Crveni i njegovi sledbenici vratili odmetničkom životu.

Uskoro se još odmetnika pojavilo u Dolu i na Gvozdenim ostrvima, dok je neki Dornjanin koji se prozvao Kralj Lešinar okupio hiljade sledbenika u nameri da se suprotstavi Targarjenima. Velemeštar Gaven piše da je kralj bio ošamućen tim vestima, pošto je Enis zamišljao da ga običan svet voli. I kralj je ponovo delovao neodlučno: najpre je naredio da vojska otplovi u Dol, da se obračuna sa samozvancem Džonosom Erinom, koji je zatočio svog brata lorda Ronela, pa je iznenada povukao tu naredbu iz straha da će se u odsustvu vojske Haren Crveni i njegovi ljudi ušunjati u Kraljevu Luku. Rešio je čak da sazove Veliko veće da bi se razmotrilo rešavanje tih pitanja. Srećom po kraljevstvo, drugi su delovali hitrije.

Lord Rojs od Kamena runa okupio je vojsku, razbio buntovnike Džonosa Erina i opkolio ga u Gnezdu

LEVO | Kralj Enis I na Gvozdenom prestolu

sokolovu – mada je to neposredno dovelo do ubistva zatočenog lorda Ronela, koga je brat bacio kroz Mesečeva vrata. A ipak Gnezdo sokolovo nije bilo sigurno utočište kada je princ Megor stigao na krilima Baleriona Crnog Užasa – zmaja koga je oduvek želeo i koga je napokon po očevoj smrti i dobio. Džonosa i njegove sledbenike Megor je sve lično poslao na vešala.

U međuvremenu, na Gvozdenim ostrvima, čoveka koji je tvrdio da je ponovo rođeni kralj Lodos brzo je uklonio lord Goren Grejdžoj, koji je poslao njegovu ukiseljenu glavu kralju Enisu. Zauzvrat, Enis je obećao Gorenu da će mu ispuniti jednu želju – a ovaj ju je iskoristio da protera Veru s Gvozdenih ostrva, na zgražavanje ostatka kraljevstva.

Što se Kralja Lešinara tiče, Marteli mahom nisu obraćali pažnju na taj mali ustanak unutar svojih granica i mada je princeza Derija uveravala Enisa kako Marteli žele isključivo mir i čine sve što mogu da uguše bunu, taj zadatak je pao uglavnom na krajiške gospodare. U početku se činilo da nikako neće izaći na kraj s Kraljem Lešinarom. Njegove prve pobeде pribavljale su mu sve veću podršku, dok nije stekao gotovo trideset hiljada sledbenika. Tek kada je podelio tu veliku vojsku – što zbog nedostatka namirnica što zbog uverenja da i jedna i druga polovina mogu poraziti svakog neprijatelja koji bi pošao na njih – počele su njegove nevolje. Tako razdvojene vojske razbili su bivša desnica Oris Barateon i krajiški gospodari, posebno Zverski Sem Tarli, čiji je veliki mač Vadisrce navodno bio crven od balčaka do vrha pošto je posekao desetine Dornjana u Lovu na Lešinara – kako je kasnije postala poznata potera za Kraljem Lešinarom.

Prvi buntovnik takođe je preostao kao poslednji. Harena Crvenog napokon je na čistac isterao Enisova desnica lord Alin Stokvort. U borbi koja je usledila, Haren je ubio lorda Alina, ali je njega onda ubio

lordov štitonoša.

Pošto je mir ponovo uspostavljen, kralj je zahvalio lordovima i ratnicima koji su pomogli u suzbijanju ustanika i neprijatelja prestola – a najveću nagradu spremio je za brata, princa Megora, koga je proglasio za novu desnicu. Tada se činilo da je to najmudrija odluka. A ipak, tako je posejao seme sopstvene propasti.

Valirijski običaj iz davnina je ženidba unutar porodice i, na taj način, čuvanje čiste kraljevske krvi. U Vesterosu to međutim nije bio običaj, i Vera ga je doživljavala kao strašan greh. Zmaj i njegove sestre bili su prihvaćeni bez primedbi, i to pitanje nije ponovo pokretano kada se princ Enis 22. godine oženio Alisom Velarion, kćerkom kraljevog admirala; mada Targarjenka po majčinoj strani, ona nije bila previše blizak rod. Kada se međutim učinilo da će se tradicija obnoviti, iznenada je izbila kriza.

Kraljica Visenija je predložila da se Megor venčasa Enisovom najstarijom kćerkom Renom, ali se prvoobrednik žustro pobunio i Megor je umesto nje za ženu uzeo bratanicu samog prvoobrednika, gospu Serisu od kuće Hajtauera. Taj brak je međutim bio jalov, dok je Enis imao brojan porod, posle Rene sina i naslednika Egona, a kasnije Viserisa, Džeherisa i Alisanu. Možda obuzet zavišću, posle dve godine na mestu desnice – i pošto mu je brat dobio još jednu kćer, Velu, koja je umrla rano – Megor je zaprepastio čitavo kraljevstvo kada je 39. godine objavio da je krišom uzeo drugu ženu – Alis od kuće Haroveja. Megor se Alisom oženio po valirijskom obredu, koji je obavila kraljica Visenija pošto nije bilo obrednika spremnog da to učini. Zgražavanje javnosti bilo je toliko da je na kraju Enis morao da progna rođenog brata.

Enis je izgleda bio spreman da se ta stvar okonča Megorovim izgnanstvom, ali prvoobrednik nije bio

IZ ISTORIJE VELEMEŠTRA GILDEJNA

Među Targarjenima je oduvek bio običaj da se bliski rođaci međusobno žene i udaju. Venčanje brata i sestre smatralo se idealnim, a ako to ne bi bilo moguće, devojka bi mogla da se uda za strica, brata od strica ili bratanca, dečak za sestru od strica, tetku ili bratanicu. Taj običaj poticao je iz Stare Valirije, gde je bio čest kod mnogih najdrevnijih porodica, posebno onih koje su gajile i jahale zmajeve. „Krv zmaja mora ostati čista“ smatrali su Valirijci. Neki prinčevi čarobnjaci takođe su uzimali više žena kada bi tako poželeli, mada je to bilo ređe od rodoskrvnog braka. U Valiriji pre Propasti, pisali su mudri ljudi, klanjali su se hiljadi bogova, ali se nijednog nisu bojali, tako da se malo ko usudio da govori protiv tih običaja.

To nije važno u Vesterosu, gde je moć Vere bila nepobitna. Rodoskrvnuće je tu osuđivano kao strašan greh, bilo između oca i kćeri, majke i sina ili brata i sestre, a plodovi takvih veza smatrali su se čudovištima i pred bogovima i pred ljudima. Sada je jasno zašto je sukob između Vere i kuće Targarjena bio neizbežan.

zadovoljan. Čak ni postavljenje obrednika Murmisona, navodnog čudotvorca, za Enisovu novu desnicu nije moglo do kraja da zaleći razdor s Verom. Godine 41. Enis je dodatno pogoršao stanje kada je rešio da uda svoju najstariju kćer Renu za svog sina i naslednika Egona, koga je u Megorovom odsustvu imenovao za princa od Zmajkamena. Iz Zvezdanog obredišta stigla je osuda kakvu nijedan kralj dotle nije doživeo, upućena „Kralju Čudovištu“ – i odjednom su se bogobojažljivi lordovi, pa čak i kmetovi koji su nekada voleli Enisa, okrenuli protiv njega.

Obrednik Murmison je isteran iz okrilja vere pošto je obavio taj obred, a fanatični Sirotani digli su se na oružje, te su dve nedelje kasnije iskasapili Murmisona kada je u nosiljci putovao po gradu. Ratnikovi sinovi počeli su da se utvrđuju na Renisinom brdu i pretvorili su Obredište uspomene u citadelu iz koje će se odupreti kralju. Uz to, neki Sirotani pokušali su da ubiju kralja i njegovu porodicu u samom zamku, tako što su se popeli preko zidova i ušunjali u kraljevske odaje. Kraljevska porodica se spasla samo zahvaljujući Kraljevoj gardi.

Suočen sa svim tim pretnjama, Enis je s porodicom napustio grad i pobjegao u sigurnost Zmajkamena. Tamo ga je Visenija posavetovala da digne zmajeve i donese oganj i krv i Zvezdanom obredištu i Obredištu uspomene. Umesto toga se kralj, koji nikako nije mogao da se konačno reši, razboleo, grčevi su mu razdirali želudac i patio je od proliva. Krajem 41. veći deo kraljevstva bio je protiv

njega. Hiljade Sirotana gazile su drumovima, pretile kraljevim pobornicima, a desetine lordova digle su se na oružje protiv Gvozdenog prestola. Mada je Enisu bilo tek pet i trideset, pričalo se da je izgledao više kao šezdesetogodišnjak, a velemeštar Gaven nikako nije uspevao da ga izleči.

Kraljica majka Visenija preuzela je da ga neguje i zdravlje mu se nakratko poboljšalo. A onda, sasvim iznenada, naglo se pogoršalo kada je saznao da su njegov sin i kćerka pod opsadom u Krejkdvoru, gde su našli utočište kada je njihov godišnji obilazak prekinut zbog bune. Umro je tri dana kasnije i, kao otac, spaljen je na Zmajkameni, po starom valirijskom običaju.

Kasnijih godina, posle Visenijine smrti, neki su tvrdili da je iznenadna smrt kralja Enisa zapravo njeno delo i neki su je prozvali kraljeubicom i rodoubicom. Zar njoj nije Megor uvek bio draži od Enisa? Zar nije želela da jednog dana njen sin bude vladar? Zašto je onda negovala svog pastorka i bratanca kada ga se naizgled gadila? Visenija je bila mnogo toga, ali nikada nije bila sposobna za sažaljenje. Ta pitanja se ne mogu olako odbaciti... ali se na njih ne može ni odgovoriti.



MEGOR I

MEGOR, PRVI svoga imena, došao je na vlast posle iznenadne smrti svoga brata kralja Enisa, godine 42. Upamćen je kao Megor Okrutni, i to je ime u potpunosti zaslužio, pošto na Gvozdenom prestolu nikada nije sedeo svirepiji vladar. Njegova vladavina počela je krvlju i u krvi se okončala. Povesti nam govore kako je uživao u ratu i bici, ali je jasno da je najviše čeznuo za nasiljem – nasiljem, smrću i potpunom vlašću nad svime što je smatrao za svoje. Koji ga je to zloduh poseo, niko nije umeo da kaže. Čak i danas, neki su zahvalni što je njegova tiranija bila kratkog veka, jer ko zna koliko bi još plemenitih

Balerionu, pa je digao crveni barjak kuće Targarjena na Visenjinom brdu i pozvao svoje ljude. Hiljade su mu se pridružile.

Visenija je onda izazvala sve koji osporavaju Megorovo pravo na krunu da se dokažu i jedan kapetan Ratnikovih sinova prihvatio je izazov. Ser Demon Morigen, zvani Demon Pobožni, pristao je na suđenje Sedmoro, po drevnom običaju: ser Demon i šestorica Ratnikovih sinova protiv kralja i njegove šestorice megdandžija. Bila je to borba od koje je zavisilo čitavo kraljevstvo, i opisi i pripovesti su mnoge – i često protivrečne. Zasigurno znamo jedino

Priča se da je Enis umeo pristojno da se služi mačem i kopljem – dovoljno da se ne osramoti, ali ništa više. Megor je s druge strane tukao prekaljene vitezove u borbi do poslednjeg kada mu je bilo tri i deset, a brzo se proslavio na kraljevskom turniru 28. godine, kada je redom pobedio trojicu vitezova Kraljeve garde u turnirskoj borbi kopljem i potom u borbi do poslednjeg. Sa šest i deset ga je u viteza proizveo kralj Egon, i bio je najmlađi vitez u kraljevstvu tog doba.

kuća nestalo zauvek prosto da bi se utažile njegove želje?

Tek što je Enis sahranjen, Visenija je uzjahala Vagara i odletela istočno u Pentos, da pozove svog sina Megora iz izgnanstva. Megor je preleteo nazad preko Uzanog mora na Balerionu i zadržao se na Zmajkameni dovoljno dugo da se kruniše očevom krunom od valirijskog čelika umesto onom bratovljevom kićenom.

Velemeštar Gaven se pobunio, ističući da po zakonima nasleđivanja princ Egon, Enisov najstariji sin, treba da bude kralj. Megor je odgovorio tako što je proglasio meštra za izdajnika, osudio ga na smrt i odsekao mu glavu jednim udarcem Crne vatre. Posle toga se malo ko usudio da mu se usprotivi. Gavranovi su poleteli noseći vest da je krunisan novi kralj – kralj koji će prema vernim podanicima postupati pravedno, a sve koji mu se suprotstave kažnjavati smrću kao izdajnike.

Glavni Megorovi dušmani bile su verničke vojske – redovi Ratnikovih sinova i Sirotani – i čitavo njegovo kraljevanje proteklo je u znaku rata protiv njih. U Kraljevoj Luci ti redovi su ugrabili Obredište uspomene i nedovršenu Crvenu tvrđavu. Megor je, međutim, odleteo pravo u grad, neustrašiv na

da je kralj Megor poslednji ostao da stoji, ali da je na samom kraju dobio strašan udarac u glavu i bez svesti pao na zemlju tek koji čas pošto je poslednji Ratnikov sin izdahnuo.

Dvadeset sedam dana je Megor preležao kao mrtav. Dvadeset osmog, kraljica Alis stigla je iz Pentosa (Megor je još bio bez potomstva), a sa njom je došla pentoska lepotica Tajena od Kule. Bilo je jasno da je ona bila Megorova ljubavnica za vreme njegovog izgnanstva, a šaputalo se i ljubavnica kraljice Alis. Kraljica majka, pošto se srela s Tajenom, prepustila je kralja isključivo njenoj brizi – što je veoma zabrinulo Megorove pristalice.

Trideset dana od suđenja Sedmoro, kralj se u zoru probudio pa je izašao na zidine. Hiljade su klicale – mada ne kod Obredišta uspomene, gde su se stotine Ratnikovih sinova okupile za jutarnje molitve. Onda je Megor uzjahao Baleriona, preleteo sa Egonovog do Renisinog brda i bez upozorenja pustio vatru Crnog Užasa. Kada je Obredište uspomene buknuo, neki su pokušali da pobegnu, ali su ih kraljevi strelci i kopljanici dokrajčili. Krici ispečenih i umirućih ljudi navodno su odjekivali čitavim gradom, a učenjaci tvrde da se dim nadvijao nad Kraljevom Lukom sedam dana.

Bio je to, međutim, bio tek početak Megorovog rata protiv verničkih vojski. Prvoobrednik je ostao čvrsto protiv njegove vlasti, a Megor je nastavio da pridobija sve više lordova. U bici kod Kamene ćuprije izginule su stotine Sirotana i pripoveda se da je Vijugavica tekla crvena od krvi dvadeset liga. Posle su most i zamak koji ga čuva postali poznati kao Ljuta ćuprija.

Još veća bitka izbila je kod Zelenog kraka Crnobujice, gde se trinaest hiljada Sirotana, stotinu vitezova iz ogranka Ratnikovih sinova iz Kamenog obredišta i još stotine pobunjenih lordova iz Rečnih i Zapadnih zemalja koji su im se pridružili borilo protiv kralja. Bila je to ogorčena bitka koja je trajala sve do noći, ali je donela presudnu pobeđu kralju Megoru. Kralj je u bitku doleteo na krilima Baleriona i mada je kiša ublažila dejstvo njegove vatre, zmaj je svejedno sejavao smrt oko sebe.

Verničke vojske ostale su do kraja Megorove vladavine njegovi najgorčeniiji neprijatelji, a on njihov. Čak tajanstvena prvoobrednikova smrt 44. godine, posle čega je na čelo Vere stupio mnogo popustljiviji i mekši prvoobrednik koji je pokušao da raspusti Mačeve i zvezde, nije mnogo ublažila neprekidno nasilje. Izgleda da se Megorovi ratovi okončaju dodatno su otežavali mnogi brakovi koje je sklapao u nastojanju da dobije naslednika. A ipak, koliko god žena da je uzimao, s koliko god njih da je legao – dece nije imao. Uzimao je žene koje je sam pretvorio u udovice – žene dokazane plodnosti – ali jedini plod njegovog semena bila su deca nakazna: izobličena, bez očiju, bez udova ili i sa muškim i sa

ženskim organima. Megorovo potonuće u istinsko ludilo, kažu neki, počelo je po rođenju prve takve nakaze.

Po nečemu se ipak kralj Megor istakao tokom svoje vladavine: Crvena tvrđava je dovršena 45. godine. Taj projekat je započeo kralj Egon i nastavio kralj Enis, ali ga je Megor dovršio. Prevazišao je očeve i bratovljeve planove, pa je podigao zamak okružen šancem unutar većeg zamka, koji će kasnije biti poznat kao Megorova utvrda. Što je još značajnije, prvi je naredio izgradnju tajnih tunela i prolaza. Sazidani su lažni zidovi i vrata u podu, a u Egonovom visokom brdu probijeno je mnoštvo tunela. Megoru kao da više nije mnogo značilo što nema naslednika pošto se bacio na nadzor zidanja. Za novu desnicu imenovao je lorda Haroveja, svog kuma, i ostavio ga da jedno vreme vlada kraljevstvom dok se on bavio dovršavanjem zamka.

Tipično je za Megorovu vladavinu, međutim, da se čak i to veliko dostignuće pretvorilo u užas. Kada je zamak napokon dovršen, kralj je priredio raspusnu gozbu za zidare, tesare i druge zanatlije koji su na njemu radili. Onda su, posle tri dana veselja na kraljev trošak, svi poklani, da bi tajne Crvene tvrđave pripadale samo kralju.

Na kraju, Megoru su glave došli njegovi srodnici u dosluhu s Verom. Godine 43. njegov bratanac princ Egon pokušao je u bici poznatoj kao Bitka iznad Božjeg oka da povрати presto koji je po zakonu trebalo da bude njegov.

Egon je u toj bici poginuo, ostavivši za sobom suprugu



IZ ISTORIJE VELEMEŠTRA GILDEJNA

Jedva da je poslednji kamen ugrađen u Crvenu tvrđavu kada je Megor naredio da se ruševine Obredišta uspomene raščiste s Renisinog brda, a sa njima i kosti i pepeo Ratnikovih sinova koji su tu stradali. Na njihovom mestu, naredio je, biće podignuta velika kamena „štala za zmajeve“ jazbina dostojna Baleriona, Vagara i njihovog potomstva. Tako je počela izgradnja Zmajišta. Nimalo čudno, bilo je teško naći zidare, kamenoresce i tesare spremne da tu rade. Toliko je ljudi pobeglo da je kralj na kraju morao da uposli sužnje iz tamnica, pod nadzorom majstora dovedenih iz Mira i Volantisa.

i sestru Renu, i njihove kćeri bliznakinje; njegov zmaj Munja takođe je stradao.

Onda, krajem 45. godine kralj Megor je pošao u novi pohod protiv pripadnika verničkih vojski koji nisu položili mačeve na zahtev novog prvoobrednika. Po letopisima iz tog doba, kralj je sledeće godine kao trofeje iz tog pohoda doneo dve hiljade lobanja, za koje je tvrdio da su pripadale zabranjenim Ratnikovim sinovima i Sirotanima, mada su mnogi smatrali da su pripadale kmetovima koji su se našli na pogrešnom mestu u pogrešno vreme. Iz dana u dan, kraljevstvo se sve više okretalo protiv kralja.

Smrt kraljice majke Visenije 44. godine bila je značajan događaj, mada se činilo da ga je Megor mirno primio. Majka je bila njegov najveći saveznik i

pobornik još otkako se rodio, zastupala je njegova prava nauštrb prava njegovog starijeg brata Enisa i radila sve što može da pribavi zakonitost njegovoj vladavini. U pometnji nakon njene smrti, Enisova udovica kraljica Alisa iskrala se sa Zmajkama sa svojom decom i s Tamnom sestrom, Visenijinim mačem od valirijskog čelika. Princ Viseris, Alisin i Enisov sledeći sin posle Egona, držan je u Crvenoj tvrđavi kao kraljev štitonoša, i on je zbog tog bekstva stradao. Umro je pošto ga je devet dana ispitivala Tajana od Kule. Kralj je dve nedelje držao njegovo telo u dvorištu, kao da je crkotina, u nadi da će vest o tome primorati kraljicu Alisu da dođe po njega, ali se ona nije vratila. Viserisu je bilo petnaest.

DOLE | *Bitka kod Kamene ćuprije*



Godine 48. obrednik Mun i ser Džofri Doget – također poznat kao Crveni Pas sa Brda – digli su Sirotane protiv kralja, a Brzorečje je ustalo uz njih. Kada se i lord Demon Velarion, zapovednik kraljevih brodova, također okrenuo protiv Megora, pridružile su im se mnoge velike kuće. Megorova despotska vladavina više nije mogla da se trpi i čitavo kraljevstvo je ustalo da je okonča. Svi su podržali pravo na presto četrnaestogodišnjeg princa Džeherisa – jedinog još živog Enisovog i Alisinog sina – koji je također imao podršku gospodara Krajoluja, i njega je i imenovao za

zaštitnika čitavog kraljevstva i kraljevu desnicu. Kada je kraljica Rena – koju je Megor uzeo za ženu posle Egonove smrti – saznala da je njen brat obznanio svoje pravo na presto, pobjegla je na svom zmaju zvanom Ognjeni San, ukravši mač Crnu vatru dok je njen kralj i muž spavao. Čak su i dvojica kraljevih gardista napustili Megora i stali uz Džeherisa.

Megorova reakcija na sve to bila je spora i zbunjena, i čini se da je posle tog niza izdajstava – a možda i u nedostatku majčinih saveta – on, na svoj način, ostao skrhan kao i Enis.

Sazvao je verne lordove u Kraljevu Luku, ali su došli samo sitni gospodari Krunskih zemalja, koji nisu imali čime da se suprotstave mnogim kraljevim neprijateljima. Bila je kasna noć, čas vuka, kada su lordovi otišli iz večničke dvorane ostavivši Megora samog, utonulog u crne misli. Sutradan rano ujutro nađen je mrtav na prestolu, u odeći natopljenoj krvlju, žila presečenih sečivima Gvozdenog prestola.

Tako je skončao Megor Okrutni. Kako je došlo do te smrti predmet je nagađanja. Mada bi pevači voleli da narod veruje kako ga je ubio sam Gvozdeni presto, neki sumnjaju na njegovu Kraljevu gardu, a drugi u nekog zidara koga kralj nije uspeo da ubije i koji je znao tajne Crvene tvrđave. Ipak je možda najverovatnija pretpostavka da se kralj sam ubio da ne bi morao da se suoči s porazom. Šta god bila istina, bila je to vladavina koja se okončala na jedini mogući način posle šest godina terora kome je Megor podvrgao Sedam kraljevstava. Vladavina njegovog sinovca umnogome će, međutim, zalečiti duboke rane koje je ovaj naneo kraljevstvu.



Žene Megora Okrutnog

~ SERESA OD KUĆE HAJTAUERA ~

Serisa je bila kći Martina Hajtauera, gospodara Starigrada. Za nju je provodadžisao njen stric prvoobrednik, pošto se pobunio zbog veridbe trinaestogodišnjeg princa Megora s Megorovom novorođenom bratanicom, princezom Renom. Serisa i Megor su se venčali 25. godine. Princ je tvrdio da je još prve noći izvršio bračne dužnosti nekoliko puta, ali iz te veze nije bilo sinova. Uskoro su mu dojadili Serisini neuspesi da mu rodi nasljednika pa je počeo da uzima druge neveste. Serisa je umrla 45. godine, posle iznenadne bolesti, mada se takođe priča da je ubijena po kraljevom naređenju.

~ ALIS OD KUĆE HOROVEJA ~

Alis je bila kći Lukasa Haroveja, novog gospodara Harem dvora. Tajni brak je sklopljen 39. godine, dok je Megor bio desnica, zbog čega je usledilo njegovo prognanstvo u Pentos. Alis je postala kraljica pošto ju je Megor doveo nazad iz Pentosa. Bila je prva žena koja je zatrudnela s kraljem, godine 44, ali je brzo izgubila bebu. Iz njene utrobe je izašla nakaza, bez očiju i iskrivljena, a Megor je u svom besu okrivio i pogubio babice, obrednice i velemeštra Dezmonda.

Tajena od Kule je međutim ubedila kralja da je dete bilo plod

Alisinih tajnih veza, zbog čega su ubijeni sama kraljica Alis, njene družbenice, njen otac

desnica i svi Haroveji i

harovejski saplemenici koji su pali šaka

kralju Megoru između Kraljeve Luke i Harendvora. Posle toga je za desnicu imenovan lord Edvel Seltigar.

~ TAJENA OD KULE ~

Tajena je bila najzloglasnija nevesta kralja Megora. Pričalo se da je vanbračno dete nekog pentoskog magistra, i najpre je igrala po krčmama, a posle postala kurtizana. Navodno se bavila čarobnjaštvom i alhemijom. Za kralja se udala 42. godine, ali je njihova bračna postelja bila jalova kao i druge. Neki su je zvali kraljeva vrana, i bojali su je se zbog njene sposobnosti da sazna sve tajne, a služila je i kao kraljeva gospodarica šaptalica.

Na kraju je priznala svoju odgovornost za nakaze koje su rađale druge Megorove žene, i rekla je da ih je ona trovala.

Megor ju je ubio svojim rukama 48, izvadio joj srce Crnom vatrom i bacio ga psima.

~ CRNE NEVESTE ~

Godine 47. Megor je uzeo tri žene – sve žene dokazane plodnosti i sve žene koje su ostale bez muža u Megorovim ratovima ili po njegovom naređenju. To su bile:

~ ELINOR OD KUĆE KOSTEJNA ~

Elinor je bila najmlađa Crna nevesta, ali mada joj je tada bilo devet i deset već je mužu, ser Teu Bolingu, rodila troje dece. Ser Tea su uhapsili vitezovi Kraljeve garde, optužili ga za šurovanje s kraljicom Alisom da na presto postavi njenog sina princa Džeherisa, pa ga pogubili – sve u istom danu. Posle sedam dana žalosti,

Elinor je pozvana da se uda za Megora. I ona je zatrudnela, ali je kao i Alis pre nje na svet donela mrtvorodenu nakazu, pričalo se bez očiju i sa malim krilima. Uspela je da preživi taj porođaj i bila je jedna od dve žene koje su nadživele kralja.

~ RENA OD KUĆE TARGARJENA ~

Kada je Megor ubio princa Egona u Bici iznad Božjeg oka, Rena je utočište našla na Lepom ostrvu, pod zaštitom lorda Farmana, koji je sakrio nju i njene bliznakinje. Tajena je međutim našla devojčice i Rena je onda primorana da se uda za Megora. Megor je imenovao njenu kćer Ereu za naslednicu, a razbaštinio Džeherisa, poslednjeg živog sina kraljice Alise. Rena je, uz Elinor, nadživela Megora.

~ DŽEJN OD KUĆE VESTERLINGA ~

Visoka i vitka, leđi Džejn je bila žena lorda Alina Tarbeka, koji je poginuo s buntovnicima u Bici iznad Božjeg oka. Pošto mu je rodila posmrće, njena plodnost je potvrđena, pa joj se udvarao gospodar Livačke stene, kada ju je kralj pozvao. Godine 47. bila je trudna, ali su trudovi počeli tri meseca pre vremena i iz njene utrobe je na svet je došlo još jedno mrtvo rođeno čudovište.

Nije dugo nadživela dete.

DŽEHERIS I

DŽEHERIS JE KRUNISAN 48. godine, u trenutku kada su kraljevstvo rastrzale ambicije buntovnih lordova, prvoobrednikova srdžba i svirepost njegovog strica Megora I. Krunisao ga je u desetoj i četvrtoj godini prvoobrednik, krunom njegovog oca, i počeo je da vlada pod namesništvom svoje bake, kraljice majke Alise, i vođstvom lorda Robara od kuće Barateona, zaštitnika čitavog kraljevstva i desnice u tim ranim godinama. Pošto je postao punoletan, kralj se oženio svojom sestrom Alisanom, i brak im je bio plodan.

Mada je mlad došao na presto, Džeheris se zarana pokazao kao pravi kralj. Bio je dobar ratnik, vešt s kopljem i lukom i darovit konjanik. Bio je i jahač zmaja – jahao je Vermitora, veliku bronzanu zver, najveću među živim zmajevima posle Baleriona i Vagara. Odlučan i u mislima i na delu, Džeheris je i u mladosti bio veoma mudar i veštito je tragao za miroljubivim rešenjem sporova.

Njegovu kraljicu Alisanu takođe su voleli u čitavom kraljevstvu, pošto je bila lepa i umiljata, živog duha i britkog uma. Neki su pričali da je ona vladala kraljevstvom isto koliko i kralj, i u tome je bilo prilično istine. Na njen zahtev je kralj Džeheris napokon zabranio pravo prve noći, uprkos mnogim lordovima koji su ga ljubomorno branili. A Noćna straža je u njenu čast promenila ime zamka Snežne dveri i prozvala ga Kraljičine dveri, u znak zahvalnosti zbog skupocenih dragulja koje im je poslala da plate izgradnju Dubokog jezera, novog zamka koji će zameniti ogromnu i preskupu Noćnu tvrđavu, i zbog njene uloge u njihovom sticanju Novog dara, koji ih je znatno ojačao.

Stari Kralj i Dobra Kraljica Alisana u braku su proveli četrdeset šest godina i najvećim delom to je bio srećan brak, s mnoštvom dece i unučadi.

Beleže se dve razmirice, ali one nisu trajale duže

od godinu ili dve pre nego što su se kralj i kraljica ponovo zbližili. Drugu svađu, međutim, vredi zabeležiti, pošto je razlog bila Džeherisova odluka da zaobiđe svoju unuku Renis, kćerku svog pokojnog najstarijeg sina i naslednika princa Emona, i da Zmajkamen i presto zavešta Belonu Hrabrom, svom drugorođenom sinu. Alisana nije videla zbog čega bi muškarca trebalo pretpostaviti ženi... a ako Džeheris smatra da su žene manje vredne od muškaraca, onda mu ona ne treba. S vremenom su se pomirili, ali je Stari Kralj nadživeo svoju voljenu kraljicu i priča se da je poslednjih godina njegovog života bol zbog njihovog rastanka lebdeo nad dvorom kao crni oblak.

Ako je Alisana bila Džeherisova velika ljubav, njegov najbolji prijatelj bio je obrednik Bart. Nijedan čovek prostog porekla nije se uzdigao tako visoko kao taj obrednik jednostavnih reči i blistavog uma. Bio je sin običnog kovača i u detinjstvu je dat u Veru. Uskoro se međutim saznalo za njegovu darovitost, pa je počeo da služi u biblioteci u Crvenoj tvrđavi, da vodi kraljeve knjige i arhive. Tu se kralj Džeheris sa njim upoznao i uskoro ga je imenovao za desnicu. Mnogi lordovi iz slavnih loza to nisu odobravali – prvoobrednika i najpobožnije navodno su brinula i pitanja ispravnog tumačenja vere – ali je Bart i te kako odgovorio svim izazovima.

Uz Bartovu pomoć i savete kralj Džeheris je izveo veće reforme u kraljevstvu nego svi koji su mu prethodili ili koji su ga sledili. Gde je njegov deda, kralj Egon, prepustio pravdu u Sedam kraljevstava lokalnim običajima i tradicijama, Džeheris je napisao prvi zakonik koji je važio za sve, od Severa do Dornskih krajina. Takođe su izvedeni i veliki radovi na unapređenju Kraljeve Luke.

Prokopani su slivnici, kanalizacija i bunari pošto je

IZ ISTORIJE VELEMEŠTRA GILDEJNA

Veliki turnir priređen u Kraljevoj Luci 98. u slavu pedesete godine Džeherisove vladavine sigurno je takođe obradovao kraljicu, pošto su sva njena živa deca, unuci i praunuci došli da učestvuju na gozbama i slavlju.

Još od Propasti Valirije nije na jednom mestu istovremeno bilo toliko zmajeva. Poslednja turnirska borba, gde su vitezovi Kraljeve garde ser Rajam Redvin i ser Klement Krab slomili trideset kopalja pre nego što ih je kralj Džeheris obojicu proglasio za pobednike, smatra se najboljim prikazom viteške veštine u istoriji Vesterosa.



Bart verovao da su sveža voda i ispiranje nečistoća važni za zdravlje grada. Štaviše, Pomiritelj je počeo izgradnju mreže puteva koji će jednog dana spajati Kraljevu Luku sa Hvatom, Olujnim, Zapadnim i Rečnim zemljama, pa čak i sa Severom – svestan da je za veću povezanost kraljevstva neophodno olakšati putovanja među njegovim krajevima. Kraljevski drum bio je najveći od njih, pružao se stotinama liga do Zida i Crnog zamka.

A ipak neki kažu da je najvažnije dostignuće vladavine Džeherisa i obrednika Barta bilo izmirenje s Verom. Sirotani i Ratnikovi sinovi bili su zahvaljujući Megoru van zakona i znatno oslabljeni, ali ih dugo niko nije aktivno proganjao i još su postojali i želeli da

preustroje svoje redove. Što je još važnije, tradicionalno pravo Vere da sudi svojim počelo je da stvara probleme, pošto su se mnogi lordovi žalili na bezobzirna obredišta i obrednike koji su otimali blago i imanja svojih suseda i vernika.

Neki većnici savetovali su Starog Kralja da se surovo obračuna sa ostacima verničkih vojski – da ih iskoreni jednom zasvagda pre nego što njihov fanatizam ponovo izazove smutnju u zemlji. Drugima je više bilo stalo da obrednici poštuju iste zakone kao i ostali. Džeheris je, međutim, poslao obrednika Barta u Starigrad da razgovara s prvoobrednikom, i tamo su počeli da rade na trajnom sporazumu.

Kao protivuslugu za odlaganje oružja poslednjih Zvezda i mačeva i pristajanje na jednako



važenje zakona za sve, prvoobrednik je prihvatio zakletvu kralja Džeherisa da će Gvozdeni presto uvek štiti i braniti Veru. Tako je veliki raskol između krune i Vere zauvek zaceljen.

Tako je najveći problem kasnijih godina Džeherisove vladavine bila činjenica da prosto ima previše Targarjena, previše mogućih naslednika. Zla sudbina je htela da Džeheris ostane bez neprikosnovenog naslednika ne jednom već i drugi put, posle smrti Belona Hrabrog 101. Džeheris je iste godine sazvao Veliko veće, da jednom završava reši pitanje naslednika tako što će ga izneti pred plemstvo. Lordovi su došli iz svih delova zemlje. Nijedan zamak sem Harendvora nije mogao toliko da ih primi, pa su

se zato u njemu i okupili. Lordovi, veliki i mali, došli su u pratnji barjaktara, vitezova, štitonoša, konjušara i slugu. Iza njih je sledilo novo mnoštvo – pratilje logora i pralje, sokolari, kovači i vozari. Podignuto je hiljade šatora i grad koji je nikao oko Harendvora bio je za tih mesec dana četvrti po veličini u zemlji.

Na tom veću, devet manjih pretendenata saslušano je i odbačeno, tako da su ostala samo dvojica kandidata za presto: Lenor Velarion, sin princeze Renis – najstarije kćerke Džeherisovog najstarijeg sina Emona – i princ Viseris, stariji sin Belona Hrabrog i princeze Alise. Obojica su imali svoje prednosti, jer je pravo prvorođenog davalo prednost Lenoru, dok je najbliže srodstvo bilo na





Deca Džeherisa I Pomiritelja i Dobre Kraljice Alisane koja su doživela zrelost

PRINC EMON

Poginuo u bici protiv mirskih gusara koji su zauzeli istočnu stranu Oporja.

PRINC BELON, zvani *Prolećni Princ*, zbog doba u kome je rođen, a i *Belon Hrabri*

Kada je obrednik Bart preminuo u snu godine 99. za desnicu je naimenovan slavni vitez Kraljeve garde ser Rajam Redvin. Njegova neustrašivost i veština s mačem i kopljem bili su, međutim, mnogo veće od njegove sposobnosti da vlada. Belon ga je zamenio na mestu desnice manje od godinu dana kasnije, i odlično je služio. Ali jednom prilikom u lovu, godine 101. princ Belon se požalio na probadanje u slabinama, pa je za koji dan umro jer mu je puklo crevo.

VELEMEŠTAR VEGON

Prozvan Bezmajni, Vegon je u ranom detinjstvu dat Citadeli, i držao je prsten, štap i masku od žutog zlata kada je postao velemeštar.

PRINCEZA DELA

Udala se za lorda Rodrika Erina 80. Umrla na porođaju kada mu je rodila kćerku Emu.

PRINCEZA ALISA

Alisa je bila supruga svog brata Belona Hrabrog; oba njena sina nosiće krunu.

PRINCEZA VISERA

Visera je verena za lorda Manderlija od Belih Sidrišta, ali je nedugo potom poginula nesrećnim slučajem. Divlja, neobuzdana devojkica, pala je s konja kada se pijana trkala po ulicama Kraljeve Luke.

OBREDNICA MEGELA

Data veri, Megela je izrasla u obrednicu poznatu po samilosti i vidarskom daru. Bila je glavni razlog pomirenja Starog Kralja i kraljice Alisane 94. godine, posle Druge razmirice. Negovala je decu obolelu od sive ljuspe, ali se i sama zarazila pa je umrla 96.

PRINCEZA SERA

Mada data Veri isto kao Megela, Sera nije imala Megelinu narav. Pobegla je iz Majčine kuće gde je bila iskušeničica i prešla Uzano more. Neko vreme je boravila u Lisu, onda u Starom Volantisu, gde je život okončala kao vlasnica čuvene kuće zadovoljstava.

PRINCEZA GEL, ZVANA ZIMSKO DETE

Prostodušna ali dobroćudna, Gel je bila kraljičina mezimica. Nestala je sa dvorca godine 99. Navodno je umrla od letnje groznice, ali se zapravo bacila u Crnobujicu, pošto ju je zaveo jedan putujući pevač i ostavio joj samo sve veći stomak.†

† Kraljica Alisana je od tuge pošla za njom u grob za manje od godinu dana.

strani Viserisa, koji je takođe bio poslednji targarjenski princ koji je jahao Baleriona pre nego što je zmaj uginuo 94. godine. Sam Lenor je nedavno takođe dobio zmaja, čudesno stvorenje kome je nadenuo ime Modrovija. Za mnoge je lordove, međutim, bilo presudno da muška loza ostane važnija od ženske – da ne spominjemo što je Viseris bio princ od četiri i dvadeset leta dok je Lenor bio sedmogodišnji dečak.

Ipak, uprkos svemu tome, Lenor je imao jednu veliku prednost: bio je sin lorda Korlisa Velariona, Morske Zmije, najbogatijeg čoveka u Sedam kraljevstava. Morska Zmija je ime dobio po ser Korlisu Velarionu, prvom lordu zapovedniku Kraljeve garde, ali slavu nije stekao oružjem već putovanjima po svetskim morima, u potrazi za novim horizontima. Bio je izdanak kuće Velariona, porodice koja je nosila staro i slavno valirijsko nasleđe, a u Vesteros je, slažu se svi izvori, došla još pre Targarjena, i često je obezbeđivala glavninu kraljevske flote. Zato su mnogi Velarioni služili kao lordovi admirali i gospodari brodova i taj položaj je povremeno bio gotovo nasledan.

Lord Korlis je putovao mnogo i daleko, i na jug i na sever, a jednom je tražio i navodni prolaz oko vrha Vesterosa – mada je okrenuo svoj brod *Ledeni vuk* nazad kada je našao samo zaledeno more i divovske sante leda. Najveća svoja putovanja, međutim, izveo je na *Morskoj zmiji*, po kojoj su ga kasnije i prozvali. Mnogi brodovi iz Vesterosa plovili su čak do Karta, u potrazi za začinima i svilom, ali se on usudio da otplovi i dalje, do mitskih zemalja Ji Ti i Leng, i blaga koja je tamo našao udvostručila su bogatstvo kuće Velariona za jedno jedino putovanje.

Na *Morskoj zmiji* je izveo devet velikih plovidbi, a na poslednjoj je Korlis napunio brodska skladišta zlatom i kupio još dvadeset brodova u Kartu, pa ih natovario začinima, slonovima i najfinijom svilom. Neki su potonuli, a slonovi su pocrkali na moru, kako piše meštar Matis u *Devet putovanja*, ali je preostali teret bio dovoljan da kuća Velariona postane najbogatija u kraljevstvu – bogatija neko vreme čak i od Lanistera i Hajtauera.

Korlis Velarion je po dedinoj smrti postao lord i uložio je svoje bogatstvo da podigne novo sedište Plimu, da zameni vlažni i skućeni zamak Plavikraj i prenese tamo drevni Presto od naplavine, koji je, prema predanju, njegova kuća dobila od morskog kralja, da se njime zapečati savez. Kroz Plavikraj je proticalo toliko trgovine da su u blizini nikle varoši Korito i Začingrad, koje su na neko vreme postale glavne trgovačke luke na Zalivu Crnobujice, prevazišavši čak i Kraljevu Luku.

Korlisova slava, ugled i novac umnogome su potkrepljivali isticanje prava njegovog malog sina Lenora na presto. Boremund Barateon je takođe podržavao Lenora, kao i lord Elard Stark. Isto i lordovi Blekvud, Bar Emon i Seltigar. Ipak, bilo ih je premalo. Plima je bila protiv njih, i mada meštri koji su brojali rezultate nikada nisu objavili tačan broj, pričalo se da je odnos glasova Velikog veća bio dvadeset prema jedan za princa Viserisa. Kralj, koji nije bio prisutan na poslednjoj raspravi, imenovao je Viserisa za princa od Zmajkamena.

Poslednjih godina života kralj Džeheris je postavio ser Ota Hajtauera za desnicu i ser Oto je doveo sa sobom u Kraljevu Luku svoju porodicu. Među njima je bila i Alisent – bistra petnaestogodišnja devojka, koja je postala Džeherisova družbenica u starosti. Čitala mu je, donosila mu hranu, pa mu čak pomagala da se kupa i odeva. Priča se da je kralj ponekad mislio da je ona jedna od njegovih kćeri. Zlobnici su šaputali da mu je bila ljubavnica.

Kralj Džeheris, prvi svoga imena, poznat kao Pomiritelj i Stari Kralj (pošto je bio jedini Targarjen koji je doživeo tako duboku starost) – umro je mirno u postelji 103. godine, dok mu je gospa Alisent čitala delo njegovog prijatelja Barta, *Neprirodna povest*. Bilo mu je devet i šezdeset, i vladao je mudro i dobro pet i pedeset godina. Vesteros ga je oplakivao, i pričalo se da su čak i u Dorni ljudi plakali i cepali odeću od tuge za tako pravednim i dobrim kraljem. Pepeo mu je pohranjen s pepelom njegove voljene Dobre Kraljice Alisane, ispod Crvene tvrđave. A kraljevstvo nikada više nije doživelo nikoga nalik na njih.

IZ ISTORIJE VELEMEŠTRA GILDEJNA

U očima mnogih, Veliko veće iz 101. ustanovilo je presedan u pitanjima nasleđivanja – da bez obzira na pravo prvenstva, Gvozdeni presto Vesterosa ne može naslediti žena, niti njeni naslednici.

VISERIS I

POSLE DUGAČKE i mirne vladavine Džeherisa I, Viseris je nasledio osiguran presto, punu riznicu i vernost plemića i naroda koje je njegov deda gajio pedeset godina. Kuća Targarjena nikada više neće biti toliko moćna kao u doba Viserisove vladavine. Još od doba Propasti nije bilo više prinčeva i princeza, a nikada istovremeno nije živelo toliko zmajeva kao u godinama između 103. i 129. Međutim, velika nesreća koju je doneo Ples zmajeva poreklo vodi iz

među najglasnijim Viserisovim pobornicima, pa je čak okupio i malu vojsku zakletih mačeva i oklopnika kada su se pronele glasine da Korlis Velarion priprema flotu da brani pravo svog sina Lenora. Kralj Džeheris je izbegao krvoproliće, ali mnogi su upamtili da je Demon bio spreman da zbog toga ratuje.

Demon se 97. oženio Reom Rojs, kada je ona bila naslednica drevnog sedišta Kamena runa u Dolu. Bila je lepa, bogata prilika, ali se Demonu u Dolu nimalo



doba Viserisove vladavine, i to mahom zahvaljujući članovima kraljevske porodice. Prvih godina vladavine glavnu smetnju Viserisu I predstavljao je rođeni brat, princ Demon Targarjen. Demon je bio hirovit i lako se vređao, ali je bio naočit, odvažan i opasan. Za viteza je proglašen s deset i šest, kao Megor I, a sam Džeheris mu je dao Tamnu sestru, mač od valirijskog čelika. Pre Velikog veća bio je

nije sviđalo, a žena mu se sviđala još i manje, pa su se brzo otuđili.

Brak je takođe bio jalov, i mada je Viseris I odbio bratovljeve molbe da ga poništi, pozvao ga je na dvor da pomogne u vladanju. Demon je najpre služio kao majstor

IZ ISTORIJE VELEMEŠTRA GILDEJNA

Mada se 97. godine, u doba vladavine Starog Kralja, oženio gospom od Kamena runa, brak nije bio srećan. Princu Demonu je Erinov dol bio dosadan („U Dolu, ljudi tucaju ovce“ pisao je. „Ko zbog toga da ih krivi. Ovce su im lepše od žena.“) i uskoro je omrznuo svoju gospu suprugu, koju je zvao „moja bronzana kučka“ po bronanom oklopu s runama lordova kuće Rojsa.

kovnica, pa gospodar zakona, ali je njegov glavni suparnik ser Oto Hajtauera, desnica, na kraju ubedio Viserisa da ga smeni sa tih položaja. I tako je 104. Viseris brata postavio za zapovednika Gradske straže.

Princ Demon je unapredio naoružanje i obuku stražara i dao im zlatne plaštove po kojima ih i do danas zovu. Često je s ljudima išao u obilazak gradskih ulica i brzo je postao poznat i najsirotijem mangupčiću i najbogatijem zanatliji, a izbio je na glas i po krčmama i kuplerajima, gde je voleo da isprobava ponuđenu robu. Broj prestupa i zločina naglo je opao, mada neki kažu da je to bilo zato što je Demon uživao u strogom kažnjavanju. A ipak oni koji su živeli bolje zbog njegove vladavine veoma su ga voleli i Demon je uskoro postao poznat kao Lord od Buvlje rupe. Još kasnije, pošto je Viseris odbio da ga proglasi za gospodara Zmajkamina, prozvali su ga Princem od Grada. U gradskim kuplerajima je našao omiljenu naložnicu – veoma bledu lisku plesačicu po imenu Misarija, koju su i zbog izgleda i zbog ugleda druge prostitutke prozvale Mizerija Bela Pijavica. Kasnije je postala Demonova gospodarica šaptalica.

Neki kažu da je razlog za Demonovu podršku bratu na Velikom veću bila vera da će ga on naslediti. Po Viserisu je, međutim, kralj već imao naslednicu: Reniru, njegovu kćer jedinicu sa sestrom od tetke, kraljicom Emom od kuće Erina. Renira je rođena 97. i u detinjstvu ju je otac obožavao, pa ju je svugde vodio sa sobom – čak i na veća, gde ju je savetovao da pažljivo posmatra i sluša. Zbog toga ju je i dvor obožavao, i mnogi su joj se klanjali. Pevači su joj nadenuli ime Radost Kraljevstva, pošto je bila prelepa i izuzetno darovita – divno dete koje je već sa sedam godina jahalo zmajicu Siraks, koja je ime dobila po jednoj drevnoj boginji Valirije.

Godine 105. njena majka je napokon rodila sina za kojim su kralj i kraljica toliko čeznuli, ali je umrla na porođaju, a dečak – po imenu Belon – nadživio ju je samo za dan. Do tada je već Viserisu I dozlogrdilo da ga pritiskaju oko pitanja naslednika, pa je bez obzira na presedane iz 92. i Veliko veće iz 101. zvanično proglasio da je Renira princeza od Zmajkamina i njegova naslednica. Priređena je veličanstvena ceremonija na kojoj su stotine lordova klekle i odale počast princezi dok je ona sedela uz svog oca. Princ Demon nije bio među njima.

Godine 105. zbio se još jedan važan događaj: uvođenje ser Kristona Kola u Kraljevsku gardu. Rođen 82. kao sin kaštelana u službi Dondariona od Crnobrane, Kriston je na sebe skrenuo pažnju na



turniru u Devičanskom jezeru u slavu Viserisovog dolaska na presto, gde je pobedio u borbi do poslednjeg i bio u samoj završnici viteške borbe kopljem.

Crnokos, zelenook i naočit, oduševljavao je dvorske dame – a princezu Reniru najviše od svih. Detinjasto oduševljena njime, ona ga je nazivala „moj beli vitez“ i preklinjala oca da ga proglasi za njenog zakletog štita, što joj je ovaj ispunio. Posle toga, Kol je uvek bio uz nju i borio se s njenom maramom na turnirima. Kasnije se pričalo da je princeza u srcu imala samo ser Kristona, ali postoje i razlozi za sumnju u te priče.

Sve je postalo mnogo složenije kada je na nagovor ser Ota Hajtauera kralj Viseris objavio nameru da se oženi gospom Alisent, ser Otovom kćerkom i bivšom negovateljicom Starog Kralja. Veći deo kraljevstva slavio je taj brak. Renira, osigurana kao naslednica, toplo je dočekala očevu novu nevestu, pošto su se odavno poznavale na dvoru. Na Zmajkaminu međutim nije bilo slavlja – princ Demon je navodno išibao slugu koji mu je doneo vesti o tom braku, a nije ga bilo ni u Plavikraju, gde su lord Korlis i princeza Renis uvideli da je kralj odbacio i njihovu kćer Lenu.

Jedan od plodova braka kralja Viserisa sa Alisent bilo je savezništvo između princa Demona i Morske Zmije. Demonu je dojadilo da čeka na krunu, koja je sada delovala

sve dalje, pa je rešio da stvori sopstveno kraljevstvo. U tome su on i Korlis Velarion mogli da sarađuju, zahvaljujući nedaćama koje je stvaralo Kraljevstvo Trijarhije, poznato i kao Kraljevstvo tri brata – savez Lisa, Mira i Tiroša nastao iz veka krvi posle Propasti Valirije. U početku je Sedam kraljevstava pozdravilo taj savez, ali se on uskoro pokazao kao gori od gusara koje je porazio.

Borbe su otpočele 106. godine, Morska Zmija je obezbedio flotu, a Demon Karaksisa i svoju stratešku veštinu, pa je pozvao drugorođene plemićke sinove i vitezove bezemljaše koji su pohrlili pod njegove barjake. Kralj Viseris je podržao njihov rat tako što je poslao zlato za najam ljudi i kupovinu namirnica.

U sledeće dve godine izvojevali su mnogo pobeda, a njihov vrhunac je bio kada je princ Demon u dvoboju ubio mirskog vođu – admirala Kragasa Drahara, zvanog Hranitelj Rakova. Kada je saznao da se Demon 109. godine proglasio za kralja Uzanog mora, kralj Viseris je navodno rekao da njegov brat može da zadrži krunu ako to znači da se neće uvaljivati u nove nevolje. Pokazalo se, međutim, da je pobeda prerano proglašena. Trijarhija je dogodine poslala novu flotu i novu vojsku, a Dorna joj se pridružila u ratu protiv Demonovog tek rođenog malog kraljevstva.

Godine 107. Alisent je rodila Viserisu dečaka Egona, i kralj je napokon imao sina. Za Egonom je sledila sestra Helena, njegova buduća nevesta, pa još jedan sin, po imenu Emond. Rođenje sina značilo je, međutim, da je nasledni red ponovo doveden u pitanje – a nije ga preispitivala samo kraljica već i njen otac desnica, koji je žarko želeo da njegovo potomstvo ima prvenstvo nad Eminim. Ser Oto se, ipak, preigrao i godine 109. zamenio ga je lord Lionel Strong, koji je uspešno služio kao gospodar zakona. Za kralja Viserisa je to pitanje odavno bilo rešeno; njegova naslednica je Renira, i nije želeo da sluša argumente za suprotno – uprkos odluci Velikog veća iz 101. da muškarac uvek ima prvenstvo u odnosu na ženu.

Letopisi i pisma iz tog doba počinju da spominju „kraljičinu stranku“ i „stranku prinčeva“. Zahvaljujući turniru iz 111. godine, one su uskoro postale poznate pod jednostavnijim imenima: zeleni i crni. Na tom turniru, kažu nam, kraljica Alisent bila je odevena u predivnu zelenu haljinu, dok je Renira svima jasno pokazala svoje pravo, odevena u crno ukrašeno crvenim, boje kuće Targarjena.

Na tom istom turniru pojavio se i Demon Targarjen, kralj Uzanog mora, pošto se vratio iz ratova. Kada je poleteo na Karaksisu, na glavi je imao krunu, ali je pred bratom kleknuo, skinuo krunu i ponudio je kao izraz vernosti. Viseris mu je rekao da ustane, vratio mu krunu i poljubio ga u oba obraza; jer bez obzira na sve njihove razmirice, Viseris je brata iskreno voleo. Publika na turniru je silno klicala – a niko glasnije od Renire, koja je bila veoma naklonjena svom neustrašivom stricu. Neki izvori tvrde da je to zapravo bilo mnogo više od puke naklonosti... ali se drugi ne slažu.

Tek nekoliko meseci kasnije Demon je prognan. Razlog? Naši izvori veoma se razmimoilaze. Neki, poput Ransitera i Mankana, nagoveštavaju da su se kralj Viseris i kralj Demon posvađali (pošto bratska ljubav retko stoji na putu neslaganjima) i da je zato Demon otišao. Drugi kažu da je to Alisent (moguće na podstrek ser Ota) ubedila Viserisa da Demon mora da ode. Postoje međutim dva izvora koja se detaljnije bave tim pitanjem.

Delo obrednika Justasa *Vladavina kralja Viserisa, prvog svog imena, i Ples zmajeva koji je usledio* napisano je po okončanju rata. Mada suvoparno i naporno, očigledno je da je Justas bio poverljivi čovek Targarjena, i tačno govori o mnogim pitanjima. *Pečurkino svedočanstvo* je, međutim, nešto drugo. Kepec visok tri stope, sa ogromnom glavom (i ogromnim udom, ako je verovati pričama), Pečurka je bio dvorska luda i smatralo se da je slabouman. Zato su velikaši u njegovom prisustvu otvoreno govorili. *Svedočanstvo* tvrdi da opisuje događaje iz godina koje je Pečurka proveo na dvoru, da ih je zabeležio pisar čije ime ne znamo, i puno je Pečurkinih priča o zaverama, ubistvima, prevarama, bludničanju i još mnogo čemu – a sve uz mnoštvo pojedinosti. Opisi obrednika Justasa i Pečurke često se ne slažu, ali ponekad ponešto iznenađujuće izranja iz mesta gde se podudaraju.

Justas tvrdi da je ser Arik Kargil zatekao Demona i princezu Reniru u krevetu i da je zbog toga Viseris prognao brata s dvora. Pečurka međutim priča drugačije:





Renira je u srcu imala samo ser Kristona Kola, ali je taj vitez odbio njeno udvaranje. Onda joj je stric ponudio da je poduči ljubavnim veštinama, da bi mogla da zavede vrlog ser Kristona i natera ga da pogazi zavete. Kada je napokon pomislila da je spremna da mu priđe, vitez – za koga se Pečurka kune da je bio čedan kao ostarela obrednica – reagovao je zgroženo i zgađeno. Viseris je uskoro čuo za to. I koja god verzija priče da je istinita, znamo da je Demon zaprosio Reniru i zatražio od Viserisa da poništi njegov brak sa gospom Reom. Viseris je odbio i umesto toga je prognao Demona iz Sedam kraljevstava, pod pretnjom smrću. Demon se vratio na Stepenice, da nastavi svoj rat.

Godine 112. preminuo je ser Harold Vesterling, a ser Kriston Kol je postao lord zapovednik Kraljeve garde. A godine 113. princeza Renira je postala punoletna. Prethodnih godina mnogi su joj se muškarci udvarali (među njima i naslednik Harendvora ser Harvin Strang, koga su zvali Kostolom i smatrali za najsnažnijeg viteza u zemlji),

obasipali je darovima (kao blizanci ser Džejson i ser Tilend Lanister iz Livačke stene), pevali pesme o njenoj lepoti, pa se čak i tukli u dvoboju za njenu naklonost (kao sinovi lorda Blekvuda i lorda Brekena). Pričalo se čak i o njenoj udaji za princa od Dorne, da se dva kraljevstva napokon ujedine. Kraljica Alisent (i ser Oto, njen otac) isticala je, prirodno, svog sina princa Egona, mada je on bio mnogo mlađi. Njih dvoje se, međutim, nikada nisu lepo slagali, a Viseris je znao da njegova kraljica taj brak želi mnogo više iz ambicije za svog sina nego zbog Egonove ljubavi prema Reniri.

Ne obazirući se na sve te udvarače, Viseris se obratio Morskoj Zmiji i princezi Renis, čiji je sin Lenor nekada bio njegov takmac na Velikom veću iz 101. Lenor je bio krv zmaja s obe strane, a imao je čak i sopstvenog, divnog sivkastog zmaja koga je prozvao Modrovija. Što je još bolje, brak bi ujediniio dve suprotstavljene stranke sa veća iz 101. Ipak, postojao je jedan problem: Lenoru je bilo deset i devet godina, a više je voleo društvo svojih vršnjaka štitonoša i pričalo se da nikada nije spoznao ženu, niti je imao kopiladi. Na to je velemeštar Melos navodno primetio: „Pa šta? Ni ja ne volim ribu, ali kad posluže ribu, jedem.“

Renira se uopšte nije slagala. Možda se još nadala da će se udati za princa Demona, kao što tvrdi Justas, ili da će namamiti Kristona Kola u krevet, kao što Pečurka veselo nagoveštava. Viseris međutim nije hteo ni da čuje za to, a na sve njene proteste odgovorio je da će, ako ona odbije, on ponovo razmotriti nasledni red. Tada je usledio poslednji razdor između ser Kristona Kola i Renire, mada do danas ne znamo da li ga je izazvao ser Kriston ili Renira. Je li ona još jednom pokušala da ga zavede? Je li on napokon priznao svoju ljubav, sada kad je izgledalo da se ona udaje, i pokušao da je ubedi da pobegne s njim?

To ne možemo znati. Niti možemo znati ima li istine u tvrdnji da je, pošto ju je Kol ostavio, devičanstvo dala (ako ga je zapravo još imala) ser Harvinu Strongu – jednom mnogo bezobzirnijem vitez. Pečurka tvrdi da ih je sam zatekao u krevetu, ali u pola njegovih priča ne može se verovati – a drugoj polovini čovek ponekad ne želi da veruje. Zasigurno možemo reći jedino da su se godine 114. princeza Renira i novoproglašeni vitez ser Lenor venčali i, kao što je običaj, u čast tog događaja priređen je turnir.

Na tom turniru Renira je imala novog miljenika, Kostoloma, dok je ser Kriston prvi put nosio maramu kraljice Alisent. Svi izveštaji o tom turniru slažu se da se Kol borio obuzet strašnom srdžbom i da je

porazio sve izazivače. Smrskao je Kostolomu ključnu kost i lakat, zbog čega ga je Pečurka prozvao Kostolomljeni, ali je najgore povredio Lenorovog miljenika, naočitog viteza ser Džofrija Lonmuta, poznatog kao Vitez od Poljubaca. Ser Džofri je s bojišta odnesen krvav i bez svesti pa se šest dana mučio pre nego što je izdahnuo, zbog čega je Lenor gorko plakao.

Posle je ser Lenor otišao za Plavikraj, i neki su se pitali je li uopšte ispunio bračne dužnosti. Renira i njen muž uglavnom su živeli odvojeno, ona na Zmajkamentu, on na Plavikraju. Ako je kraljevstvo brinulo za naslednike, međutim, nije moralo da brine dugo. Krajem 114. Renira je rodila zdravog dečaka kome je dala ime Džaseris (a ne Džofri, kao što se nadao ser Lenor), i koga su najbliži prozvali Džes. A ipak... Renira je bila krv zmaja, a ser Lenor je takođe imao orlovski nos, fine crte lica, srebrnobelu kosu i ljubičaste oči koje su govorile o njegovom valirijskom poreklu. Zašto je onda Džaseris imao smeđu kosu i oči i prćast nos? Mnogi bi ga pogledali, pa onda pogledali ogromnog ser Harvina Stronga – sada vođu stranke crnih i Renirinog stalnog pratioca – pa su se pitali.

Renira je u braku s Lenorom Velarionom rodila još dva sina – Luserisa (zvanog Luk) i Džofrija, i obojica su bili zdravi i jaki, smeđokosi i prćasti, ni nalik na Reniru ili Lenora. Među zelenima se pričalo da su očigledno sinovi Kostoloma i mnogi su sumnjali hoće li moći da jašu zmajeve. Ali po Viserisovom naređenju, svima je u kolevku stavljeno zmajevo jaje, a iz svakog se izlegao zmaj – Vermaks, Araks i Tiraksis. Kralj, sa svoje strane, na glasine nije obraćao pažnju, pošto je očigledno nameravao da zadrži Reniru kao naslednicu.

Zbog četiri tragedije godina 120. upamćena je kao godina Crvenog proleća (koje ne treba mešati s Crvenim prolećem 236), jer je u njoj udaren temelj Plesu zmajeva. Prva tragedija bila je smrt Lene Velarion, Lenorove sestre. Nekada razmatrana kao moguća Viserisova nevesta, Lena se udala za princa Demona 115. pošto je njegova žena, gospa Rea poginula u lovu u Dolu. (Demonu su, u

međuvremenu, dosadile Stepence i odrekao se krune; posle njega će postojati još petorica kraljeva Uzanog mora pre nego što se to najamničko „kraljevstvo“ zauvek ugasi.) Lena je Demonu rodila blizakinje Belu i Renu. Mada je taj brak isprva razljutio kralja Viserisa, pošto ga on nije odobrio, dozvolio je Demonu da dovede kćeri na dvor 117. godine, uprkos protivljenju Malog veća; još je voleo brata i možda se nadao da će ga očinstvo smiriti. Godine 120. Lena je opet zatrudnela, pa je rodila sina koga je Demon oduvek priželjkivao. On je, međutim, bio nakazan i umro je nedugo po rođenju. I Lena je takođe ubrzo izdahнула.

Njeni roditelji, lord Korlis i princeza Renis, imali su te godine i druge razloge za tugu. Još su oplakivali kćerku kada su izgubili i sina. Svi izvori se slažu da je Lenor bio na vašaru u Začingradu kada je ubijen. Justas krivi njegovog druga i pratioca (a neki kažu i ljubavnika) ser Karla Korija, i kaže da su se posvađali pošto je Lenor nameravao da ga odbaci zarad novog miljenika. Potegli su oružje i Lenor je nastradao. Pečurka, međutim, priča mračniju priču: da je princ Demon platio Korija da ubije Lenora, da bi oslobodio Reniru za sebe.

Treća tragedija bila je ružan obračun između Alisentinih i Renirinih sinova, koji je izbio kada je bezmajni Emond Targarjen pokušao da prisvoji Vagara, zmaja pokojne Lene. Čarkanje je prešlo u pesničenje pošto se Emond izrugnuo Renirininim sinovima kao „Strongovima“ – ali je onda mladi princ Luseris potegao nož i ubo Emonda u oko. Posle je Emond postao poznat kao Emond Jednooki – mada jeste uspeo da prisvoji Vagara. (Narednih godina ukazaće mu se prilika da osveti gubitak oka, mada će zbog toga krvariti kraljevstvo.) Na kraju je Viseris pokušao da uspostavi mir tako što je naredio da se svakome ko u pitanje dovede očinstvo Renirine dece iščupa jezik. Zatim je naredio Alisent i njenim sinovima da se vrate u Kraljevu Luku, dok će Renira i njeni sinovi ostati na Zmajkamentu, da se više ne bi svađali. Ser Erik Kargil ostao je na Zmajkamentu kao Renirin zakleti štit, zauzevši mesto ser Harvina Stronga, koji se vratio u Harendvor.

Pre udaje za Demona, Lena je gotovo deset godina bila verena za sina jednog bivšeg morskog gospodara Bravosa, ali je mladić proćerdao očevo bogatstvo i uticaj pa je postao običan prišipetlja u Plimi i sramota za lorda Korlisa. Nije bilo neko čudo kada je Demon, došavši posle ženine smrti u goste kod Korlisa, video Lenu (za koju se pričalo da je izuzetno lepa) i nasamo porazgovarao s Morskom Zmijom o braku. Nedugo zatim, princ Demon je toliko nemilosrdno provocirao njenog bravoskog verenika da ga je mladić izazvao na dvoboj.

Tako je skončao rasipni sin morskog gospodara.



Poslednja tragedija – a neki mogu reći i najmanja – bio je požar u Harendvoru, u kome su stradali lord Lionel i njegov sin i naslednik ser Harvin. Oni koji tako govore su neuki. Viseris, koji je ostario i umorio se i sve ga je manje zanimalo upravljanje kraljevstvom, ostao je bez desnice, dok je Renira ostala i bez muža a navodno i bez ljubavnika. Prema nekim pričama, posredi je bio puki nesrećni slučaj. Drugi međutim govore o zaverama i veruju da je Čopavi Laris – jedan od kraljevih inkvizitora i najmlađi sin lorda Lionela – podmetnuo požar da bi sam vladao u Harendvoru. Neke povesti čak nagoveštavaju da je iza požara stajao sam princ Demon.

Umesto da dovede novog desnicu, kralj je na Alisentin savet pozvao ser Ota iz Starigrada i ponovo ga postavio na to mesto, dok se Renira, umesto da oplakuje pokojnog muža, napokon udala za strica, princa Demona. Poslednjih dana godine 120. čak mu je i rodila sina prvenca, kome je dala ime Egon, po Osvajaču. (Kada je za to saznala, kraljica Alisent se razbesnela, pošto je i njen prvenac nosio Osvajačevo ime. Dva Egona su kasnije postala poznata kao Egon Stariji i Egon Mlađi.) Godine 122. Reniri i Demonu rodio se drugi sin, Viseris. Viseris nije bio zdrav kao Egon Mlađi i njegovi rođaci Velarioni, ali se od malih nogu pokazao kao izuzetno darovito dete. Kada se, međutim, zmajevo jaje stavljeno u njegovu kolevku

nije izleglo, neki su to shvatili kao znamenje.

I tako je to išlo sve do sudbonosnog dana 129. kada je Viseris I napokon umro. Njegov sin Egon Stariji oženio se njegovom kćerkom Helenom, a Helena mu je rodila blizance Džeherisa i Džeheru (koja je bila čudno dete, sporo je odrastala i nikada se nije ni smejala ni plakala kao druga deca) i još jednog sina po imenu Melor, 127. godine. Na Plavikraju je Morska Zmija počeo da poboljeva i nije ustajao iz postelje. Viseris, sada na zalasku života, ali još snažan, povredio se 128. na Gvozdenom prestolu, pošto je izrekao neku presudu. Rana se opasno zagadila i na kraju je meštar Orvil (koji je prethodne godine zamenio meštra Melosa) morao da mu odseče dva prsta. Ta mera međutim nije bila dovoljna, i na prelazu iz 128. u 129. Viserisovo stanje se pogoršavalo.

Trećeg dana trećeg meseca godine 129, dok je iz postelje pričao Džeherisu i Džeheri priču o tome kako su se njihov deda i njegova kraljica borili protiv džinova, mamuta i strašnih divljana iza Zida, kralj se umorio. Pošto je okončao priču, rekao je unucima da odu, pa je utonuo u san iz koga se nije probudio. Vladao je dvadeset šest godina i to je bilo doba najvećeg blagostanja u istoriji Sedam kraljevstava, ali je u sebi krilo i klice strašnog slabljenja njegove kuće i smrti poslednjih zmajeva.



Gore LEVO | Sinovi princeze Renire (sleva nadesno): Diaseris, Džofri i Luseris
 Gore DESNO | Sinovi kralja Viserisa (sleva nadesno): Egon, Deron i Emond

EGON II

NIJEDAN RAT NIJE BIO tako svirep i krvav kao Ples zmajeva, kako su ga prozvali pevači i Mankan. Bila je to najgora vrsta rata – rat među braćom i sestrama, Uprkos nepokolebljivoj podršci koju je Viseris pružao Reniri, princa Egonu su majka i Malo veće ubedili da ugrabi krunu čim je Viseris izdahnuo. Kada je Renira, princeza od Zmajkamina, saznala za to, obuzela ju je neizmerna srdžba. U to je doba ona

zaklao odmah za stolom. Pečurka se ne slaže, već kaže da je Kol bacio Bizberija kroz prozor – mada vredi upamtiti da je Pečurka tada bio na Zmajkaminu sa Renirom. To međutim nikako nije bilo poslednje ubistvo u ranim danima Plesa. Najgora su svakako bila ubistva mladih prinčeva Luserisa Velariona, Renirinog sina, i Džeherisa, Egonovog sina i naslednika.

IZ ISTORIJE VELEMEŠTRA GILDEJNA

Na Zmajkaminu nije bilo klicanja. Umesto toga, hodnicima i stepeništima Kule morskog zmaja razlegali su se krici iz kraljičinih odaja, gde se Renira Targarjen napinjala i tresla porađajući se već treći dan. Dete se rodilo u osmom mesecu, jer vesti iz Kraljeve Luke izazvale su strahovit princezin gnev, a ovaj kao da je požurio porođaj, te kao da se i dete u njoj razbesnelo i borilo da što pre izađe. Princeza je urlala kletve sve vreme porođaja, prizivala božji gnev na svoju polubraču i njihovu majku kraljicu i nabrajala na kakve će ih muke udariti pre nego što ih pobije. Pečurka nam govori da je proklinjala i dete u sebi. „Izlazi napolje!“ vrištala je grebući veliki stomak dok su meštar i babica pokušavali da je obuzdaju. „Čudovište, čudovište, izlazi, izlazi, IZLAZI!“

Kada je dete napokon izašlo, zaista je bilo čudovište: mrtvorodena devojčica, iskrivljena i nakazna, s rupom u grudima gde bi trebalo da bude srce i kratkim repom obraslim krljuštima. Ili je bar tako Pečurka opisuje. Kepec nam kaže da je on odneo stvorenjce u dvorište na spaljivanje. Mrtva devojčica je dobila ime Visenija, objavila je princeza Renira sutradan, kada je makovo mleko otupelo oštricu bola. „Ona mi je bila kći jedinica, a oni su je ubili. Oteli su mi krunu i ubili su mi kćer, platiće zbog toga.“

ležala na Zmajkaminu i čekala rođenje svog trećeg deteta s princom Demonom.

Pošto je preživela porođaj, Renira se spremila za rat. I ona i Alisent imale su podršku i među saplemenicima i među velikim lordovima kraljevstva. A obe strane su imale zmajeve. Katastrofa je bila neizbežna. Kraljevstvo je krvarilo kao nikada ranije, i proći će godine pre nego što sve rane zacele.

Pečurkine tvrdnje da je kraljica Alisent ubrzala muževljevu smrt pomoću „kapi otrova“ u njegovom vinu možda možemo da odbacimo. Niko međutim ne može poreći da je u Plesu najpre prolivena krv starog gospodara kovnica lorda Bizberija, pošto je uporno tvrdio da je Viserisova istinska naslednica Renira i da kruna pripada njoj. Postoje različite priče o tome kako je uklonjen taj nezadovoljnik. Neki kažu da je umro od groznice pošto su ga bacili u crne ćelije, a neki da ga je ser Kriston Kol – lord zapovednik koji će uskoro biti poznat kao Kraljetvorac – svojeručno

Smrt Luka Velariona videli su mnogi na dvoru u Krajoluju i izvori se uglavnom slažu. Majka ga je poslala tamo da pridobije podršku lorda Borosa, ali kada je stigao, otkrio je da ga je princ Emond Targarjen pretekao. Emond je bio stariji, jači i suroviji od Luserisa – i strastveno ga je mrzeo, zato što je zbog njega ostao bez oka pre devet godina. Lord Boros je zabranio Emondu da se sveti pod njegovim krovom – ali je izjavio da ga nije briga šta se dešava napolju. Zato se princ Emond na Vagaru obrušio na Luserisa koji je bežao na mladom zmaju Araksu. Princ i njegov zmaj – čiji je beg otežala strašna oluja – poginuli su blizu Krajoluja, pošto su se srušili u more.

Na tu vest se, slažu se svi izvori, Renira obeznanila, ali ne i Luserisov očuh, princ Demon Targarjen. Poruka koju je princ Demon poslao na Zmajkamen kada je saznao za Luserisovu smrt glasila je: „Oko za oko, sin za sina. Luseris će biti osvećen.“



Na početku rata glavni pobornici Egona II bili su lord Hajtauer, lord Lanister i naposletku lord Barateon. Lord Tuli je želeo da se bori za kralja, ali je bio star i vezan za postelju, a unuk mu je prkosio. Reniri su pak glavna podrška bili njen svekar lord Velarion, njena rođaka leđi Džejn Erin i lord Stark (mada je njegova pomoć sporo došla, pošto je zadržao ljude za žetvu, pre nego što zima stigne na Sever). I lord Grejdžoj je napao Zapadne zemlje u njeno ime, na zaprepašćenje kralja Egona, koji ga je vrbovao za sebe. Tuliji su se na kraju svrstali uz Reniru, uprkos željama pokojnog lorda Tulija. Tireli se, međutim, nisu mešali u rat, kao ni Dornjani.

Demon je bio Princ od Grada i još je imao mnogo prijatelja po jazbinama i bordelima Kraljeve Luke. Glavna među njima bila je njegova bivša naložnica Misarija zvana Bela Pijavica. Ona je upriličila osvetu, tako što je unajmila zlikovca i pacolovca u istoriji upamćenog samo kao Krv i Sir.

Zahvaljujući svom zanatu, pacolovac je znao sve tajne Megorovih tunela. Ušunjao se u Crvenu tvrđavu, pa je uhvatio kraljicu Helenu i njenu decu – a onda stavio ženu Egona II pred užasan izbor: koji će od njenih sinova umreti? Kraljica je plakala i molila i nudila svoj život u zamenu, ali uzalud. Na kraju je

Melora, najmlađeg, za koga je smatrala da je premali da išta shvati. Krv i Sir je onda ubio princa Džeherisa, dok je njegova majka vrištala od užasa. Potom je pobegao s prinčevom glavom, održavši reč da će ubiti samo jednog Egonovog sina.

To nisu bila jedina ubistva u tom dugačkom i surovom ratu. Koliko god jeziva bila Džeherisova smrt, smrt malog princa Melora, koji nije dugo nadživeo brata, bila je gora. Ser Rikard Torn iz Kraljeve garde poslat je da krišom odvede Melora u Starigrad, gde će biti na sigurnom u Visokoj kuli, ali ga je kod Ljute ćuprije rulja zaustavila i oborila iz sedla. Samog Melora su iskidali na komade otimajući se kome će pripasti kao plen. Kada je lord Hajtauer za osvetu spalio Ljutu ćupriju do temelja i došao da kazni gospu Kasvela, ona je preklinjala milost za svoju decu pre nego što se obesila sa zidina zamka.

Čak su se i kraljevi gardisti upustili u borbu. Ser Kriston Kol je poslao ser Arika Kargila na Zmajkamen da se ušunja u citadelu prurušen u svog blizanca ser Erika. Tu je trebalo da ubije Reniru (ili njenu decu; izvori se ne slažu), međutim sudbina je htela da se ser Erik i ser Arik slučajno sretnu u jednoj dvorani citadele. U pesmama su jedan drugom rekli da se vole, a onda se čelik sudario pa su se čitav sat tukli, s ljubavlju i dužnošću u srcu, pre nego što su u suzama umrli jedan drugom u naručju. Pečurka, koji tvrdi da je dvoboj video rođenim očima, iznosi mnogo suroviju verziju: optužili su jedan drugoga za izdaju i očas posla jedan drugoga smrtno ranili.

Dok se to dešavalo, ser Kriston Kol je rešio da kazni „crne lordove“ – one vazale krunskih zemalja koji su ostali verni Reniri. Rozbi, Stokvort i Senodol su pali, ali je kod Gačkovog gnezda lord Staunton već čuo glas o Kolovom dolasku. Umesto da mu se suprotstavi, povukao se u zamak, pa poslao gavrana na Zmajkamen da moli za pomoć.

Pomoć je stigla u vidu princeze Renis – tada joj je bilo pet i pedeset, ali je bila jednako neustrašiva i odlučna kao u mladosti – i njene zmajice Melise, Crvene Kraljice. Kol je međutim takođe poveo zmajeve – pošto je sam Egon II stigao na bojišta na

Sunčevom Žaru, a njegov brat Emond Jednooki na Vagaru, najvećem živom zmaju.

Priča se da se princeza Renis, Nesuđena Kraljica, smelo uhvatila ukoštac s neprijateljima. Radosno je uskliknula i pukla bičem, pa je poterala Melisu njima u susret. Samo su Vagar i Emond iz te bitke izašli neozleđeni; Sunčev Žar je obogaljen, a kralj Egon II jedva je preživeo, sa slomljenim rebrima, slomljenim kukom i polovinom tela u opekotinama. Još mu je gore prošla leva ruka, gde je zmajski plamen stopio kraljevski oklop s mesom. Renisino telo našli su nekoliko dana kasnije, izgorelo do neprepoznatljivosti.

Egon je sledeću godinu svoje vladavine proveo odvojen od sveta, ležeći se od užasnih povreda, ali je rat i dalje besneo. Mada je kralj Egon u ratu sa starijom sestrom imao mnogo prednosti, u njih se nije mogla ubrojati snaga u zmajevima. Po izbijanju rata, Egon je imao samo četiri zmaja dovoljno velika za borbu, dok ih je njegova sestra imala osam, a mogla je da računa i na više. Prvo su tu bila tri starija zmaja koje je tek trebalo da uzmu novi jahači: Srebrokrili, bivši zmaj kraljice Alisane, Modrovija, koji je bio ponos ser Lenora Velariona, i Vermitor, koga niko nije jahao od smrti kralja Džeherisa. Onda su tu bila tri divlja zmaja, koji su se mogli ukrotiti, ako se nađu pravi jahači: Kanibal, za koga je prost svet pričao da vrebava na Zmajkamenu još od doba pre dolaska Targarjena (mada Mankan i Bart sumnjaju u tu tvrdnju); Sivi Duh, koji je izbegavao ljude i hranio se ribom iz mora; i Ovcokradica, smeđ i neugledan, koji se radije hranio ovcama ugrabljenim iz tora. Princ Džeheris je objavio (po savetu Pečurke, ako je verovati njegovom *Svedočanstvu*) da će svako ko uspe da zajaše nekog od tih zmajeva biti proglašen za plemića.

Mnogi su na Zmajkamenu pokušali da uzjašu zmajeve bez jahača. Najopasniji su za to bili divlji zmajevi, tako da nije čudo što su nove gospodare prvo stekli zmajevi koji su i ranije prihvatili jahače. Među novim jahačima bili su Adam od Korita – hrabar i plemenit mladić koga

Na Zmajkamenu, gde su Targarjeni vladali od davnina, prost svet je svoje prelepe, tuđinske vladare doživljavao gotovo kao božanstva. Mnoge device koje su razdevičili targarjenski gospodari smatrale su da su blagoslovene ako bi „zmajsko seme“ prokljalo u njihovoj utrobi, i zbog toga su mnogi na Zmajkamenu s pravom mogli da tvrde – ili bar da slute – kako krv Targarjena kola njihovim žilama.



je Marilda od Korita, njegova majka, dovela s bratom Alinom. Obznanila je da su momci sinovi Lenora Velariona – što je mnogima delovalo neverovatno, ali lord

Korlis nije osporio njene reči, već je oba momka usvojio u kuću Velariona.

Adam je uzeo Lenorovog zmaja Modroviju.

Njegov brat Alin imao je manje uspeha sa Ovcokradicom i do kraja života je nosio belege zmajevog plamena na leđima i nogama.

rata i tek se mnogo godina kasnije saznalo kuda su otišli.

Od svih novih jahača zmajeva, međutim, najgori su bili neki ser Alf Pijanac, koji je uzeo ime Alf Beli pošto je proglašen za viteza, i ogromno i snažno kopile nekog kovača, po imenu Hju Hard, a kao vitez poznat pod imenom Hju Čekić. Nije im bila dovoljna čast što su jahali zmajeve Srebrokrilog i Vermitora, već su želeli i lordovska zvanja i bogatstva. U početku su se borili za Reniru, ali su prešli na protivničku stranu u Prvoj bici kod Survišta, a zauzvrat dobili lordovska zvanja i zanavek postali prokleti kao Dva izdajnika. Obojica su bedno skončala, ubili su ih ljudi za koje su smatrali da su im verni – jednog su otrovali vinom, dok je drugog posekao Smeli Džon Rokston mačem Siročetov krik.

Bitaka je u doba Plesa bilo toliko da se ne mogu lako nabrojati i taj sukob je rastrzao veći deo kraljevstva. Ljudi bi digli kraljev barjak sa zlatnim troglavim zmajem koga je Egon uzeo za svoj grb, ali bi otkrili da je sused digao zastavu na kojoj su uz Renirinog crvenog zmaja u uglovima bili i mesec i orao Erina i morski konjić njenog pokojnog muža.

Pečurka iznosi verovatniju mogućnost: da je Adamu i Alinu otac bio lord Korlis lično, koji ih je začeo u doba kada je provodio mnogo dana u brodogradilištima Korita, gde je radio Marildin otac. O dečacima se nije pričalo i držani su podalje od dvora dok je živela vatrena Nesuđena Kraljica. Posle njene smrti, međutim, lord Korlis je iskoristio priliku da ih prizna... bar na neki način.

Ovcokradicu je na kraju pripitomila Kopriva – neugledna kopilanka na lošem glasu, koja je iz dana u dan hranila zmaja ovčetinom sve dok se nije navikao na nju. Taj zmaj i njegova jahačiča odigrali su ulogu u ratu, ali Koprivina odanost nije bila tako postojana i plemenita kao ser Adamova. Kada su ona i princ Demon postali ljubavnici, bio je to poslednji udarac koji je dokrajčio vezu princeze Renire i njenog gospodara muža. Kopriva je nadživela i svog princa i njegovu suprugu.

Kopriva i Ovcokradica su nestali pre kraja

Brat se klao s bratom, otac sa sinom, čitavo kraljevstvo je krvarilo.

Na poziv kralja i kraljice digle su se mnoge vojske, ali se za dvojicu ljudi moglo reći da su bili vrhovni zapovednici svojih strana – a to su bili princ Demon Targarjen i princ Emond Targarjen. Emond je uzeo zvanje zaštitnika čitavog kraljevstva i princa namesnika pošto su Egon II i Sunčev Žar teško ranjeni kod Gačkovog gnezda u bici s Renis i Melis.

Stavio je čak i bratovljevu krunu – krunu

Kada je Renira saznala za izdajstvo Hjuja Čekića i Alfa Belog u Prvoj bici kod Survišta, gde su okrenuli Ksvoje zmajeve protiv njenih snaga, toliko se razbesnela da je pokušala da uhvati druge potomke zmaja koji su na njen zahtev pripitomili krilate zveri. Među njima je bio i Adam Velarion, ali njega je na vreme upozorio Morska Zmija, pa je pobjegao.

Mladi ser Adam je junački poginuo u Drugoj bici kod Survišta, dokazavši vernost životom pošto je ona dovedena u pitanje delima Dvojice izdajnika. Kada su njegove kosti 138. vraćene iz Gavrangrane u Plavikraj, lord Alin je na njegov grob uklesao samo jednu reč: „VERAN“

Egon Osvajača od valirijskog čelika s rubinima – mada se nije proglasio za kralja.

Na žalost zelenih, to nije bio mudar potez. Emond je bio previše neiskusni i previše žustar da bi bio dobar zapovednik. Princ Demon je, u to doba, držao Harendvor. Zato je Emond nesmotreno pripremio pohod da preotme Harendvor od svog takmaca, oslabivši time odbranu Kraljeve Luke. Kada je u Harendvor stigao, zatekao je zamak prazan i poradovao se – a onda je saznao pravi razlog za to. Dok je Emond marširao na Harendvor, Demon je poveo kraljicu Reniru i njene jahače zmajeva u Kraljevu Luku, na krilima zmajeva. Zlatni plaštovi – među kojima su mnogi bili verni Demonu – izdali su starešine koje je postavio Egon i predali grad bez mnogo krvoprolića, mada je krv potekla kada su usledila pogubljenja, pošto su ser Otu Hajtaueru, lordu Džasperu Vajldu (gospodaru zakona, zvanom Gvozdena palica) i lordovima Rozbiju i Stoukvortu (koji su nekada pripadali Renirinoj stranci pre nego što su je izdali) odsečene ruke. Kraljica majka Alisent je zatočena, ali su Egon II koji se još oporavljao od povreda zadobijenih kod Gačkovog gnezda), njegova kraljica i preostala deca – kao i lord Laris Strong – tajnim prolazima izvedeni iz zamka.

U Plesu zmajeva čitavo kraljevstvo je istinski izgubilo razum, ali je u Kraljevoj Luci većina zmajeva izgubila život. Kraljeva Luka je bez borbe pala u ruke Reniri zahvaljujući lukavstvu princa Demona, ali posle Prve bitke kod Survišta, čitav grad su zahvatili nemiri. Samo šezdeset liga daleko, Survište je zverski poharano: hiljade su izgorele, hiljade su se podavile u pokušaju da se spasu plivajući preko reke, devojke i žene su silovane do smrti, a zmajevi su se

prežderavali među ruševinama. Pobjeda koju je lord Hajtauer izvojevao uz pomoć princa Derona i Dvojice izdajnika izazvala je stravu u gradu, pošto su Kraljolučani bili sigurni da su oni sledeći. Renirini sledbenici su bili oslabljeni i raštrkani, tako da su samo zmajevi ostali da brane grad.

Iz straha od zmajeva i straha od njihovog prisustva rodio se Pastir. Ko je on bio, ne možemo reći, pošto mu je pravo ime zaboravljeno. Neki nagađaju da je bio puki prosjak, drugi da je možda bio jedan od Sirotana, koji su se, mada van zakona, i dalje uporno širili kraljevstvom. Ko god da je bio, počeo je da propoveda na Obučarskom trgu da su zmajevi zlodusi, porod bezbožne Valirije, i propast za ljude. Desetine su ga slušale – onda stotine, pa hiljade. Iz straha se rodio bes, iz besa žeđ za krvlju. A kada je Pastir objavio da će se grad spasti samo ako se očisti od zmajeva, ljudi su mu poverovali.

Dvadeset drugog dana petog meseca godine 130. Emond Jednooki i Demon Targarjen zapodenuli su svoju poslednju bitku. Istog tog dana, kaos i smrt zavladali su u Kraljevoj Luci. Kraljica Renira je zatočila Korlisa Velariona zato što je pomogao svom unuku ser Adamu Velarionu da pobjegne kada je optužen za izdaju. Neki zakleti mačevi Morske Zmije pridružili su se pobesneloj rulji na Obučarskom trgu, a neki su se popeli uza zidine u nameri da oslobode Morsku Zmiju, ali su uhvaćeni i povešani. Kraljica Helena je onda pala i nabila se na šiljke oko



BITKE IZ 129.

BITKA KOD ZAPALJENOG MLINA, gde su princ Demon i Blekvudi porazili Brekene i zauzeli Kamenu živicu.

BITKA KOD ŽDRELA, gde su flotu Korlisa Velariona porazili brodovi Trijarhije, Egonovih saveznika. U toj bici su poginuli Džaseris, princ od Zmajkamena i Vermaks, njegov zmaj – kao i zmaj princa Egona mlađeg, Olujni Oblak.

BITKA KOD VINOMEDA, gde je princ Deron, najmlađi brat Egona Starijeg, stekao viteško zvanje spasavši vojsku lorda Hajtauera od lordova Rovena, Tarlija i Kostejna.

BITKE IZ 130.

BITKA NA CRVENOM KRAKU, gde su zapadnjaci razbili rečne gospodare i preplavili Rečne zemlje, ali je pritom lorda Džejsona Lanistera smrtno ranio štitonoša Pejta od Dugolista.

BITKA KOD JEZERA (zvana i Hranjenje riba), najkrvavija kopnena bitka rata, vođena na obalama Božjeg oka – gde su rečni gospodari naterali lanistersku vojsku u jezero i tako podavili hiljade.

KASAPINOV BAL, gde je desnica Egona II ser Kriston Kol izazvao Garibalda Greja, lorda Roderika Dastina (zvanog Rušitelj) i ser Pejta od Dugolista (zvanog Lavoubica), koji su ga svi odbili. Kol je neslavno poginuo od strele umesto od mača, a njegova vojska je zatim razbijena.

PRVA BITKA KOD SURVIŠTA, gde su Dvojica izdajnika (jahači zmajeva Alf Beli i Hju Čekić),



prešli na protivničku stranu, a preostali Zimski vukovi (prekaljeni severnjaci koji su došli u rat sa ser Dastinom), probili se kroz desetostruko brojnijeg neprijatelja. Tu su poginuli lord Ormund Hajtauer, vođa zelenih, i njegov slavni rođak ser Brinden, od ruke lorda Roderika Dastina, koji je takođe poginuo, a na kraju je Survište nemilosrdno poharano.

JURIŠ NA ZMAJIŠTE, zapravo ne prava bitka, kada je podivljala gomila koju je vodio čovek poznat kao Pastir. Tada je stradalo pet zmajeva; poginuo je ser Vilam Rojs, a njegov mač od valirijskog čelika Lelek je nestao; takođe su poginuli ser Glendon Gud, koji je jedan dan bio lord zapovednik Kraljičine garde, i Džofri, princ od Zmajkamena.

BITKA IZNAD BOŽJEG OKA, gde se odigrao zloglasni dvoboj između princa Emonda Jednookog i princa Demona Targarjena – i između Vagara i Karaksisa. Priča se da je Demon skočio sa Karaksisa na Vagara i ubio princa Emonda Tamnom sestrom dok su zmajevi padali ka vodi. Vagar i Karaksis su stradali, kao i Demon Targarjen, mada njegove kosti nikada nisu nađene.

DRUGA BITKA KOD SURVIŠTA, gde su zmajevi zaista zaplesali. Tu su se dogodile nerazjašnjena smrt princa Derona Odvažnog, junačka smrt ser Adama Velariona i smrti Modrovije, Tesariona i Vermitora.

BITKA IZ 131.

BITKA NA KRALJEVSKOM DRUMU, koju su preživeli iz nje prozvali „Blatnjava klanica“, ujedno i poslednja bitka u ratu. U njoj je lord Boros Barateon pao od ruke mladog lorda Tulija.

Megorove utvrde – neki kažu da je bilo samoubistvo, drugi ubistvo. A te noći, grad je goreo dok je Pastirova rulja išla ka Zmajištu, s namerom da pobije sve zmajeve u njemu.

Mladi Džofri Velarion, princ od Zmajkamena, survao se u smrt kada je pokušao da pojaše majčinog zmaja Siraksa i odleti u Zmajište da spase svog zmaja Tiraksisa. Stradala su i oba ta zmaja. O smrti zmajeva posle su se ispredale fantastične priče i glasine: da su

neke isekli ljudi, druge Pastir, a treće sam Ratnik. Šta god bila istina, pet zmajeva je te krvave noći ubijeno kada se rulja probila pod ogromnu kupolu i zatekla zmajeve vezane lancima, a izginule su i desetine ljudi. Pola zmajeva koji su započeli Ples već je bilo mrtvo, a rat još nije bio gotov.

Renira je ubrzo pobjegla iz grada. Naposletku se rat okončao, ali ne zbog smrti zmajeva ili prinčeva, već zbog smrti kralja i kraljice koji su izazvali



smrt desetine hiljada. Renira je umrla prva. Pošto je njen muž princ Demon poginuo, kuća Velariona se okrenula protiv nje, a pošto su njeni neprijatelji ponovo držali Kraljevu Luku, pobjegla je praktično bez ijednog novčića, pa je morala da proda krunu da bi platila put na Zmajkamen. Kada je tamo stigla, otkrila je međutim da ju je ponovo ranjeni Egon II pretekao sa Sunčevim Žarom, svojim zmajem koji je već bio na samrti.

Mankanova *Istinska povest*, zasnovana na Orvilovim svedočenjima, otkriva da se po padu Kraljeve Luke Laris Strong postarao da se kralj skloni i sakrije. Strong ga je lukavo poslao na Zmajkamen, ispravno procenivši da Renira brata nikada neće tražiti u sopstvenom uporištu. Egon se pola godine oporavljao od rana u nekom zabačenom ribarskom selu dok su Renira i dobar deo njenog dvora bili u Kraljevoj Luci, a u tom periodu je Sunčev

Po Renirinom bekstvu grad je obuzelo ludilo, koje se iskazalo na mnogo načina. Najčudniji od svega bio je uspon dva kralja samozvanca koji su vladali kratko vreme upamćeno kao Mesec tri kralja.

Prvi je bio Tristan zvani Istinska Vatra, štitonoša ozloglašnog viteza lutalice po imenu ser Perkin Buva, za koga je ser Perkin izjavio da je vanbračni sin Viserisa I. Posle juriša na Zmajšite i Reninog bekstva, Pastir i njegova rulja vladali su većim delom grada, ali je ser Perkin ustoličio Tristana u napuštenoj Crvenoj tvrđavi i počeo da izdaje kraljevske proglase. Kada je Egon II napokon povratio grad, Tristan je molio da pre smaknuća bude proglašen za viteza i to mu je udovoljeno.

Drugi kralj je bio još čudniji – dete poznato kao Gemon Svetlokosi. Majka tog četvorogodišnjeg dečaka bila je kurva, ali su tvrdili da mu je otac Egon II (što nije bilo nemoguće, s obzirom na kraljevu burnu mladost). Sedište mu je bilo u Kući poljubaca na Visenijinom brdu, gde je okupio hiljade sledbenika i izdao niz kraljevskih proklamacija. Majka mu je posle obešena, pošto je priznala da je mališan sin nekog srebroskog veslača iz Lisa, ali je Gemon pošteđen i primljen u kraljevsko domaćinstvo. Kasnije se sprijateljio s Egonom, postao njegov stalni pratilac i nekoliko godina kušač hrane, pre nego što je umro od otrova koji je možda bio namenjen kralju.



Žar stigao s Rta slomljenih klešta, uprkos obogaljenom krilu zbog koga je jedva leteo. Tako skriveni, uspeali su da povrate snagu. (Sunčev Žar je ubio stidljivog, divljeg zmaja po imenu Sivi Duh, što je izazvalo netačne priče da je to uradio Kanibal.)

Kralj Egon je na Zmajkameni našao mnoge ogorčene na Reniru – i zbog toga što su zbog njenog rata ostali bez sinova, muževa i braće, a i zbog raznih izmišljenih uvreda – i uz njihovu pomoć osvojio je Zmajkamen. To je potrajalo kraće od sata i niko mu nije pružio poseban otpor... sem kćeri princa Demona, četrnaestogodišnje Bele Targarjen, i njene mlade zmajice Lunokrile. Bela je pobjegla ljudima koji su pokušali da je ugrabe pa se probila do svog zmaja. A kada je Egon II, misleći da je pobedio, pokušao da na Sunčevom Žaru sleti u dvorište zamka, zmaj i princeza su poleteli da ga dočekaju.

Lunokrila je bila mnogo manja od Sunčevog Žara, ali hitrija i mnogo okretnija, a ni zmaju ni princezi na njegovim leđima hrabrosti nije manjkalo. Obrušivši se na Sunčev Žar, Lunokrila ga je napala kandžama i čeljustima, grebući i kidajući, sve dok je oblak plamena nije oslepeo. Dva zmaja su se dograbila pa su pala, zajedno s jahačima. Egon II je u poslednji čas skočio s leđa Sunčevog Žara i slomio obe noge, dok je Bela ostala uz Lunokrilu do samog kraja. Kada je Alfred Brum isukao mač da je dokrajči, onako

skršenu i bez svesti, ser Marston Voters mu je istrkao mač i odneo je kod meštra.

Renira o toj velikoj bici nije znala ništa, ali to i nije bilo bitno. Egon II, zadojen mržnjom prema sestri i srdit zbog skore smrti svog zmaja, dao je Sunčevom Žaru da proždere Reniru pred očima njenog jedinog još živog sina (bar koliko su to ljudi u Sedam kraljevstava znali) Egona Mlađeg. Tako je skončala Radost Kraljevstva, Kraljica od Pola Godine, dvadeset drugog dana desetog meseca 130. godine.

Polubrat je nije dugo nadživeo. Mada je Renira bila mrtva, a Egon Mlađi u njegovim rukama, Egon II je još imao mnogo neprijatelja i nastavio je da se bori protiv njih. Oni su se borili jednako iz straha od njegove odmazde koliko za Reniru, ali su se svejedno borili i pokazali su se kao opasniji dušmani. Kada je lord Boros Barateon na čelu svoje vojske napokon pošao na pobunjenike, još je bilo izgleda da se sreća preokrene, međutim lord Boros je pao u Bici na Kraljevskom drumu, a vojska mu je razbijena. Mladi rečni gospodari, čija ih je vojska porazila, bili su nadomak grada, dok je lord Stark stizao niz Kraljevski drum na čelu svojih snaga.

U tom trenutku je lord Korlis Velarion – oslobođen iz tamnice i pomilovan, pa postavljen u kraljevo Malo veće – savetovao Egona da se preda i obuče crno.

Kralj je međutim odbio i nameravao je da naredi da se njegovom mladom sestriću odseče uvo, kao upozorenje onima koji ga slede. Popeo se u nosiljku da ga odnesu u odaje i uzeo čašu vina za usput.

Kada je nosiljka stigla na odredište, a pratiodci digli zavesu, našli su kralja mrtvog, s krvavim usnama. I tako je skončao kralj Egon II – otrovali su ga ljudi koji

su mu služili pošto su videli kraj koji on nije mogao da vidi.

Razbijeno, rastočeno kraljevstvo stradavalo je još neko vreme, ali se Ples zmajeva završio. Kraljevstvo su čekali Lažna zora, Čas Vuka, vladavina namesnika i Slomljeni Kralj.

ZMAJEVI U PLESU

ZMAJEVI KRALJA EGONA II

SUNČEV ŽAR (kralj Egon): Veličanstven ali mlad, obogaljen posle Gačkovog gnezda, a onda stradao u bici sa zmajicom Lunokrilom na Zmajkamentu.

VAGAR (princ Emond Jednooki): Poslednji od tri zmaja Egona Osvajača, star ali ogroman i snažan, stradao u borbi protiv Karaksisa iznad Božjeg oka.

OGNJENI SAN (kraljica Helena): Nekada zmaj Rene, sestre kralja Džeherisa I, smravljen pod srušenom kupolom posle Juriša na Zmajište.

TESARION (princ Demon): Plava Kraljica, najmlađi od zmajeva stasalih za borbu kod Egonovih pristalica, stradala u Drugoj bici kod Survišta.

MORGUL (princeza Džehera): Premlad za rat, posle Juriša na Zmajište ubio ga Vatretni Vitez.

ŠRIKOS (princ Džeheris): Premlad za rat, posle Juriša na Zmajište ubio ga Tesar Hob.

ZMAJEVI KRALJICE RENIRE

SIRAKS (kraljica Renira): Ogroman i opasan, ubijen prilikom Juriša na Zmajište.

KARAKSIS (princ Demon): Krvava aždaja, ogromna i opasna, stradao u borbi sa Vagarom iznad Božjeg oka.

VERMAKS (princ Džaseris): Mlad ali snažan, stradao zajedno s jahačem u Bici kod Ždrele.

ARAKS (princ Luseris): Mlad ali snažan, ubio ga Vagar zajedno s jahačem iznad Brodolomnog zaliva.

TIRAKSIS (princ Džofri): Mlad ali snažan, ubijen prilikom Juriša na Zmajište.

BUREVESNIK (princ Egon Mlađi): ubijen strelom i strelicom u Bici kod Ždrele.

MELIS (princeza Renis): Crvena Kraljica, stara i lukava, lenja ali strašna kad se razbesni, stradala kod Gačkovog gnezda sa svojom jahačicom Nesuđenom Kraljicom.

LUNOKRILA (princeza Bela): Vitka i prelepa, tek dovoljno velika da ponese devojkicu, ubio ju je Sunčev Žar kod Zmajkamenta, mada ga je prethodno smrtno ranila.

SREBROKRILI (ser Alf Beli): zmaj Dobre Kraljice Alisane, jahao ga zmajsko seme i izdajnik, preživela i njega i Ples, ali podivljala i napravila sebi jazbinu na ostrvu u Crvenom jezeru.

MODROVIJA (Adam od Korita): Nekada zmaj Lenora Velariona, jahao ga zmajsko seme, ubio ga Vermitor u Drugoj bici kod Survišta.

VERMITOR (ser Hju Čekić): Star i pobeleo, zmaj Starog Kralja, jahao ga zmajsko seme i izdajnik, stradao u borbi sa Modrovijom i Tesarionom u Drugoj bici kod Survišta.

OVCOKRADICA (Kopriva): Divlji zmaj koga je pripitomila neka devojkica, navodno zmajske krvi, nestao na kraju rata.

SIVI DUH: Divlji zmaj, strašljiv od ljudi, nikada ukroćen, ubio ga Sunčev Žar na Zmajkamentu.

KANIBAL: Divlji zmaj, lešinar i ubica zmajčića, nikada nije ukroćen i nestao na kraju rata.

JUTARNJA SVETLOST (princeza Rena): Premlad za rat, preživeo Ples.

EGON III

KADA JE EGON Mlađi seo na Gvozdeni presto godine 131. kao Egon III, posle smrti svog strica Egona II, kraljevstvo je možda pomislilo da je mukama došao kraj. Sledbenici Egona III porazili su poslednju vojsku Egona II u Bici na Kraljevskom drumu i držali su svu vlast u Kraljevoj Luci. Flota Velariona ponovo je služila Gvozdeni presto, a Morska Zmija će sigurno pomoći u savetovanju mladog kralja. To su, međutim, bili pusti snovi i to će doba uskoro biti poznato kao Lažna zora. Egon II je bio poslao ljude preko Uzanog mora u potrazi za najamnicima, i niko nije znao kada će se i hoće li se oni vratiti da osvete svog kralja. Crvena Sipa i njegovi morski pljačkaši harali su po Lepom ostrvu i zapadnoj obali. A užasna, surova zima – koju je

Konklava u Starigradu proglasila na Devičin dan 130. godine – čvrsto je stegla kraljevstvo, i trajaće šest surovih godina.

Nigde u Sedam kraljevstava zima ne znači više nego na Severu, a strah od takve zime je i naterao Zimske vukove da se okupe pod barjakom lorda Roderika Dastina i izginu boreći se za kraljicu Reniru. Za njima je, međutim, naišla veća vojska ljudi bez dece i doma, neženja i staraca i mlađih sinova, pod barjakom lorda Kregana Starka. Oni su došli zbog rata, zbog pustolovina i plena i zbog slavne smrti, tako da njihov rod severno od Vrata ima jedna gladna usta manje.

Trovanje kralja Egona II uskratilo im je tu priliku. Lord Stark je svejedno uveo svoju vojsku u Kraljevu Luku, ali je ishod bio drugačiji od predviđenog. Stark je nameravao da kazni Krajoluj, Starigrad i Livačku stenu zato što su podržavali kralja. Lord Korlis je, međutim, već poslao izaslanike u Stenu, Krajoluj i Starigrad da traže mir. Šest dana, dok je dvor čekao vesti o uspehu ili neuspehu lorda Korlisa, a kraljevstvo drhtalo od pomisli na još rata, lord Kregan Stark je vodio glavnu reč na dvoru. To je doba ostalo upamćeno kao Čas Vuka.

A ipak, lord Stark je u jednom bio nepopustljiv: izdajnici i trovači kralja Egona II moraju da plate. Ubiti okrutnog i nepravednog kralja u poštenoj bici je jedno, ali mučko ubistvo, i to otrovom, izdaja je samih bogova koji su kralja mirosali. Kregan je u ime Egona II uhapsio dvadeset dva čoveka – među njima Larisa Čopavog i Korlisa Velariona. Zastrašen, mladi Egon III – kome je tada bilo jedanaest – pristao je da proglasi lorda Starka za desnicu.

Kregan Stark je na tom položaju služio jedan jedini dan, dok je rukovodio suđenjima i pogubljenjima. Većina optuženih je obukla crno (prvi među njima ser Perkin Buva). Samo su dvojica izabrala smrt – ser Džajls Belgrejv iz Kraljeve garde, koji nije želeo da nadživi svog kralja, i Laris Čopavi, poslednji iz drevne loze kuće Stronga.

Lord Korlis je izbegao suđenje zahvaljujući spletkama Bele i Rene Targarjen. Njih dve su ubedile Egona da izda proglas kojim se Korlisu vraćaju zvanja i počasti, a onda je Crna Ali Blekvud dala ruku lordu Starku i zauzvrat dobila dozvolu da Egonov proglas ostane na snazi.

Dan posle smaknuća, lord Stark je napustio položaj desnice. Niko nikada nije tako kratko ostao na tom položaju, i malo ko ga je tako rado napustio. Kregan Stark se vratio na Sever, ostavivši na jugu mnogo svojih žestokih severnjaka. Neki su se poženili udovicama iz Rečnih zemalja, drugi su otišli u najamnike ili zakleli mačeve na službu drugim lordovima, a poneki su se odali razbojništvu. Svejedno, Čas Vuka je prošao, i došlo je vreme za namesnike.

U doba Egonovih namesnika – koje je potrajalo od 131. kada je nasledio presto do 136. kada je stasao za vlast – vladalo je veće sedmoro. Samo jedan od tih

dobro kao kraljeva desnica, uprkos tome što su ga mučitelji kraljice Renire oslepili i unakazili pošto je odbio da otkrije gde je sakrio veći deo kraljevskog blaga Egona II, ali odnela ga je zimska groznica 133. godine.

Stanje se pogoršalo kada je Anvin Pik, gospodar Zvezdanog vrha, Mrkog kamena i Belog gaja, postao najpre namesnik, a onda desnica. Pik je odigrao značajnu ulogu u Prvoj i Drugoj bici kod Survišta i uvredio se pošto ga nisu izabrali među prve namesnike. Uskoro je, međutim, to nadoknadio tako što je sticao sve više moći. Postavio je srodnike na mnoge visoke položaje, pokušao da uda kćerku za

NAMESNICI KRALJA EGONA III

PRVO VEĆE SEDMORO SAČINJAVALI SU:

LEDI DŽEJN ERIN, DEVICA OD DOLA

Umrla od bolesti u Galebovu 134.

LORD KORLIS VALARION, MORSKA ZMIJA

Umro 132. od starosti, u sedamdeset devetoj godini.

LORD ROLAND VESTERLING OD LITICE

Umro od zimske groznice 133.

LORD ROJS KERON OD NOĆNOG POJA

Napustio mesto 132. godine

LORD MANFRID MUTON OD DEVIČANSKOG JEZERA

Umro od starosti i bolesti 134.

SER TOREN MANDERLI OD BELIH SIDRIŠTA

Napustio položaj 132. godine, pošto su mu od zimske groznice umrli otac i brat.

VELEMEŠTAR MANKAN

Jedini koji je zadržao svoj položaj od 131. do 136.

OSTALI:

LORD ANVIN PIK

Dobio mesto lorda Korlisa 132, dao ostavku 134.

LORD TADEUS ROVEN

Dobio mesto 133, posle smrti lorda Vesterlinga, smenjen 136.

SER KORVIN KORBREJ

Muž Rene Targarjen, zamenio lorda Mutona 134, ubio ga neki samostrelac kod Kamena runa iste te godine.

VILIJAM STAKSPIR

Izabran žrebom na Velikom veću 136. godine.

MARK MERIVEDER

Izabran žrebom na Velikom veću 136. godine

LORENT GRANDISON

Izabran žrebom na Velikom veću 136. godine

namesnika – velemeštar Mankan – istrajao je čitav mandat; ostali su umirali, davali ostavku ili zamenjivani po potrebi. Među njima najveći je bio Morska Zmija, koji je sa ovog sveta otišao 132. godine, u svojoj sedamdeset devetoj; njegovo telo je sedam dana ležalo izloženo ispod Gvozdenog prestola, a čitavo kraljevstvo je plakalo.

Godine namesništva obeležili su nemiri. Ser Tilend Lanister – jedan od ljudi koji su se praznih ruku vratili iz Slobodnih gradova (pošto su slobodne čete bile bogato plaćene za vreme ratova koji su usledili po propasti Kraljevstva Trijarhije) – služio je

kralja Egona III posle navodnog samoubistva kraljice Džehere i trudio se da na sve moguće načine oslabi suparnike.

Lord Alin Velarion, unuk Morske Zmije, bio je među glavnim desničnim suparnicima. Očevo mesto u namesničkom veću mu je uskraćeno, a onda je morao da brodi u rat na Stepenicama. Tamo je posle velike pomorske pobede stekao ime Hrastova Pesnica, ali je njegova novostečena slava postala izvor spora kada se vratio u Kraljevu Luku.

Desnica je nameravao da zavlada

Poslednje živo dete Egona II, Džehera Targarjen imala je osam godina kada se udala za rođaka Egona II, a deset kada se bacila s Megorove utvrde na šiljke suvog šanca. Preživela je pola sata, u mukama, pre nego što je izdahnula.

Ipak, nekima je način njene smrti sumnjiv. Je li to zaista sama uradila? Neki su šaputali da je ubijena i spominjali su mnoge moguće izvršioce. Među njima je bio ser Mervin Cvetni iz Kraljeve garde, nezakoniti brat lorda Anvina Pika, koji je čuvao vrata njenih odaja kada je stradala. Ipak, čak i Pečurka misli kako je malo verovatno da je Cvetni bio čovek koji bi gurnuo štíćenicu – dete – u tako jezivu smrt. On navodi drugu mogućnost: da je Cvetni nije ubio već se samo sklonio i pustio nekog drugog da to obavi – nekog kao što je beskrupulozni najamnik iz slobodnih gradova Tesario Tigar, koga je lord Anvin doveo u svoju službu.

Mada nikada nećemo saznati istinu o događajima tog dana, sada izgleda verovatno da je Džeherina smrt nekako bila plod delovanja lorda Pika.

Stepenicama i okonča gusarsko kraljevstvo Rakalija Rinduna, ali je Velarionova hitra akcija značila da veći deo flote nije raspoloživ da preveze neophodne snage. Slava i ugled Hrastove Pesnice narasli su posle pobeđe i on je dobio mnoge počasti i nagrade od namesnika, uprkos protivljenju lorda Pika. Na kraju je desnica ubedio namesnike da pošalju Hrastovu Pesnicu u Zapadne zemlje da se nosi s dugačkim brodovima Crvene Sipe, kada je lord Dalton Grejdžoj odbio da vrati oteti plen i prekine pljačke. To je bilo opasno putovanje i namera je gotovo izvesno bila da lord Alin doživi poraz ili smrt. Ispostavilo se međutim da je to zapravo postalo prvo od šest velikih putovanja Hrastove Pesnice.

U svemu tome, Egon III – premlad da vlada – bio je puka marioneta. Bio je to setan i mrzovoljan mladić, koga je malo šta zanimalo. Uvek se odevao u crno, i umeo je danima da ni sa kim ne prozbori ni reč. Jedini sadrug tih prvih godina bio mu je Gemon Svetlokosi, mali samozvanac, sada njegov sluga i drug. Pošto je na vlast došao lord Pik, Gemon je dobio novu ulogu kao kraljev „dečak za batine“ da trpi kazne koje se ne mogu sprovesti na kraljevskom telu. Kasnije je Gemon Svetlokosi umro kada je neko pokušao da otruje kralja i njegovu mladu, prelepu kraljicu Deneru Velarion.

Ledi Denera je bila kćerka Derona, rođaka Alina Hrastove Pesnice, koji je poginuo boreći se za njega na Stepanicama. Bila je izuzetno lepo dete i već sa šest godina su je princeze Rena i Bela predstavile kralju – bila je poslednja od hiljadu devica koje su mu predstavljene na velikom balu 133. godine. Taj bal je priredio desnica, lord Pik, pošto su namesnici osujetili njegovu nameru da veri svoju kćer za kralja – mada se te nade nije odrekao i kraljev izbor ga je silno najedio.

Njegovom trudu da se izbor odloži suprotstavljali

su se i Egon i drugi namesnici. Lord Anvin je besno zapretio ostavkom da bi potčinio namesnike svojoj volji, ali je onda otkrio da su njegovu ostavku oni rado prihvatili. Za novog desnicu postavili su jednog iz svojih redova, lorda Tadeusa Rovenaa.

Egon je tih godina imao samo jednu istinsku radost: povratak svog mlađeg brata princa Viserisa. Kraljevstvo je mislilo da je Viseris ubijen u Bici kod Ždrele i kralj nikada nije oprostio sebi što ga je napustio kada je pobeđao na leđima svog zmaja Burevesnika. Viserisa je međutim Hrastova Pesnica vratio iz Lisa, gde su ga trgovački kneževi krišom držali, da bi se okoristili od otkupnine ili prinčeve smrti. Cena koju je lord Velarion ugovorio za njegovo oslobađanje bila je ogromna i uskoro se pokazala kao sporna. Međutim kada je oslobođen, sa svojom nevestom iz Lisa, prelepom Larom Rogare, sedam godina starijom od njega, bio je to svejedno izvor radosti, i on je bio jedini čovek kome je Egon u potpunosti verovao do kraja života.

Na kraju, ta Lara Rogare i njena bogata, ambiciozna porodica pomogli su da se skrši moć namesnika i, gotovo sigurno, moć lorda Pika. Tu ulogu su, međutim, odigrali nenamerno, pošto su bili upleteni u Lisko proleće. U to je doba banka Rogarea narasla i nadmašila Gvozdenu banku, pa su postali žrtve borbi oko uticaja na kralja; optuživali su ih mnogo više nego što su zaista bili krivi. Lord Rovenaa, tada desnica i jedan od poslednjih namesnika, optužen je za saučesništvo u njihovim zločinima i udaren je na muke da oda sve što o njima zna. Ser Marston Vodeni, koji je nekako postao desnica umesto njega (Mankan, jedini namesnik u to doba sem Rovenaa, ne piše o tome u *Istinskoj povesti*).

Poslao je ljude da uhvate gospu Laru

pošto je uhapsio njenu braću. Kralj i njegov brat odbili su da je predaju, pa su ih Voden i njegovi ljudi osamnaest dana držali pod opsadom u Megorovoj utvrdi. Zavera je na kraju propala kada je ser Marston – možda prisativši se svoje dužnosti – pokušao da izvrši kraljevo naređenje i uhapsi one koji su lažno optužili Rogare i lorda Roven. Samog Vodnog je ubio njegov zakleti brat, ser Mervin Cvetni, kada je ovaj pokušao da ga uhvati.

Poredak je ponovo uspostavljen, a Mankan je služio kao desnica i namesnik do kraja godine, kada su postavljeni novi namesnici i nađena nova desnica. Doba namesništva napokon se okončalo na kraljev šesnaesti imendan, kada je ušao u komoru Malog veća, raspustio namesnike i smenio tadašnju desnicu, lorda Manderlija.

Usledila je slaba vladavina, pošto je sam Egon bio potrošen čovek. Bio je setan do kraja svog života, nije nalazio zadovoljstvo gotovo ni u čemu i dane je provodio zaključan u svojim odajama, utonuo u crne misli. Takođe nije voleo da ga niko dodiruje – pa ni njegova lepa kraljica. Čak i pošto je procvetala, dugo je

potrajalo pre nego što ju je pozvao u postelju... ali je na kraju njihov brak bio blagosloven sa dva sina i tri kćeri. Najstariji, Deron, proglašen je za princa od Zmajkama i prestolonaslednika.

Mada se trudio da posle Plesa kraljevstvu obezbedi mir i blagostanje, Egon III se pokazao nespreman da se dodvorava svom narodu i svojim lordovima. Njegova vladavina možda bi bila mnogo drugačija da on nije imao tu jednu manu – hladnoću prema podanicima. Njegov brat, princ Viseris – koji mu je poslednjih godina služio kao desnica – umeo je da očara ljude, ali je i sam zahladneo pošto je žena ostavila i njega i decu, pa se vratila u rodni Lis.

Ipak su Egon i Viseris spretno ugušili poslednje nemire u zemlji. Jedan takav događaj bilo je pojavljivanje nekoliko pretendenta koji su tvrdili da su princ Deron Odvažni – najmlađi brat Egona II, koji je poginuo u Drugoj bici kod Survišta, ali čije telo nikada nije nađeno – što je omogućilo beskrupuloznim ljudima da iznose svoje lažne zahteve. (Kasnije je u potpunosti dokazano da su ti lažni prinčevi samozvanci.) Pokušali su čak i da izlegu



KRALJEVE REČI LORDU MANDERLIJU PO OKONČANJU
NAMESNIŠTVA, ONAKO KAKO IH JE ZABELEŽIO
VELEMEŠTAR MANKAN

„Nameravam da prostom svetu dam mir, hleb i pravdu. Ako to ne bude dovoljno da steknem narodnu naklonost, neka Pečurka krene u obilazak. Ili možda da pošaljemo mečku koja igra. Neko mi je jednom rekao da prost svet najviše voli kad igra mečka. Možete da otkažete i ovu noćasnju gozbu. Pošaljite lordove kućama, u njihove utvrde, i razdelite hranu gladnima. Moja politika će biti pun stomak i mečka koja igra.“

nove targarjenske zmajeve, uprkos Egonovim strahovima – zbog kojih niko nije mogao da ga krivi, pošto je gledao kako mu majku živu proždiru. Egon se užasavao i da vidi zmajeve, a kamoli da ih jaše, ali je bio ubeđen da bi uspešno zastrašili moguće protivnike. Na Viserisov predlog, pozvao je devet maga sa Eosa da pokušaju svojom veštinom da ožive nekoliko jaja. To se pokazalo kao veliki neuspeh.

Na početku njegove vladavine živela su još četiri zmaja – Srebrokrili, Jutarnja Svetlost, Ovcokradica i

Kanibal. Ipak, Egon III će uvek biti upamćen kao Zmajogub, jer je poslednji targarjenski zmaj uginuo za njegove vladavine, 153. godine.

Vladavina Slomljenog Kralja – takođe poznatog i kao Egon Nesrećni – okončala se njegovom smrću u trideset šestoj godini, od jektike. Mnogi njegovi podanici mislili su da je mnogo stariji, pošto mu je detinjstvo bilo tako naglo prekinuto. Setnog kralja niko ne pamti po dobru, a njegova zaostavština izbledeće pred zaostavštinom njegovih sinova.



DERON I

KADA JE EGON III umro u dvadeset šestoj godini svoje vladavine, sto pedeset sedam godina pošto je Osvajač krunisan, za sobom je ostavio dva sina i tri kćeri. Stariji sin Deron bio je momčić od četrnaest leta kada je seo na presto. Možda zbog Deronovog šarma i darovitosti, ili možda zbog uspomene na događaja iz namesništva Deronovog oca, princ Viseris je rešio da ne insistira na namesništvu dok je mladi kralj maloletan. Umesto toga, Viseris je nastavio da služi kao desnica, dok je kralj Deron vladao sposobno i vešto.

Malo ko je proricao da će se Deron, prvi svog imena, ovenčati slavom poput svog pretka Egona Osvajača, čiju je krunu nosio. (Njegov otac je više voleo jednostavnu krunicu.) A ipak se ta slava gotovo jednako hitro pretvorila u pepeo. Retko darovit i otresit mladić, Deron je najpre naišao na otpor svog strica, svog veća i mnogih velikih lordova kada je predložio „dovršenje Osvajanja“ tako što će napokon pripojiti Dornu ostatku kraljevstva. Njegovi lordovi su ga podsećali da, za razliku od Osvajača i njegovih sestara, on više nema zmajeva, na šta je Deron odgovorio slavnim rečima: „Imate zmaja. Evo ga pred vama.“

Na kraju nisu uspeli da promene kraljev stav, i kada je objavio svoje planove – planove koje je kovao, pričalo se, uz pomoć Alina Velariona, Hrastove Pesnice – neki su počeli da misle kako zaista ima nade za uspeh, pošto je plan pohoda bio bolji i od Egonovog.

Deron I je i te kako dokazao svoju sposobnost na bojištima Dorne, koja je stotinama godina prkosila Hvatu, olujnicima, pa čak i zmajevima kuće Targarjena. Deron je podelio vojsku u tri krila: jedno je vodio lord Tírel i krenuo je niz Prinčev prevoj na zapadnom kraju Crvenih planina Dorne; drugo je vodio kraljev rođak i zapovednik brodova Alin Velarion, morem; a treće sam kralj, koji je pošao opasnim prevojem poznatim kao Put kostiju, služeći se kozjim stazama i neprohodnim prolazima da zaobiđe dornske kule motrilje i izbegne zamke u koje je upao Oris Barateon. Mladi kralj je onda razbio sve vojske koje su pokušale da ga zaustave. Prinčev prevoj je osvojen, a što je još važnije, kraljevi ratni brodovi razbili su Daščare, pa su mogli da zaplove uzvodno.

Pošto je lord Alin zagospodario Zelenkrvlju, Dorna je praktično bila podeljena nadvoje i dornske snage na istoku i zapadu nisu mogle uzajamno da se

pomažu. Iz toga je usledio niz žestokih bitaka za čiji bi opis trebale čitave knjige. Postoje mnoge istorije ovog rata, ali je najbolja *Osvajanje Dorne*, priča o pohodu samog kralja Derona, koja se s pravom smatra remek-delom i koja pleni jednostavnim stilom i jednostavnim strategijama.

Za manje od godinu dana napadači su se našli na kapiji Sunčevog koplja i probijali su se kroz takozvani



LEVO | Sve što je danas ostalo od targarjenskih zmajeva: lobanja Baleriona Crnog Užasa

GORE | Kralj Deron I, Mladi Zmaj

Grad senki. Godine 158. princ Dorne i pedesetak najmoćnijih dornskih gospodara kleknuli su pred Deronom u Potčinjenju kod Sunčevog koplja. Mladi Zmaj je postigao ono što Egon Osvajač nije. U pustinjama i planinama još je bilo buntovnika – ljudi koji su brže-bolje proglašeni za odmetnike – ali su bili malobrojni.

Kralj je brzo učvrstio vlast u Dorni, obračunavajući se sa tim buntovnicima kada bi uspeo da ih nađe... ali ne bez teškoća. Jednom čuvenom prilikom, otrovna strela namenjena kralju pogodila je njegovog brata od strica princa Emona (mlađeg sina princa Viserisa), koga su morali brodom da pošalju kući na oporavak. A ipak je do 159. i unutrašnjost umirena, pa je Mladi Zmaj mogao pobedonosno da se

bici za Dornu; još četrdeset hiljada poginulo je u sledeće tri godine, dok su se obični Dornjani tvrdoglavo borili protiv kraljevih ljudi.

Lord Tirel, koga je Deron ostavio da upravlja Dornom, hrabro je pokušao da ugasi požar buntovništva, putovao je od zamka do zamka svakog meseca – kažnjavajući sve pomagače ustanika omčom, paleći sela koja su krila odmetnike i tako dalje. Dornski narod je pak uzvraćao udarce i svakog novog dana zalihe hrane su krađene ili uništavane, logori spaljivani, konji ubijani; spisak mrtvih vojnika i vitezova polako je rastao – ginuli su u uličicama Grada senki, upadali u zasede među dinama, klani na logorovanju.

Istinski ustanak izbio je kada je lord Tirel s

Dornska pisma zabeležena u *Crvenom pesku* meštra Gareta nagoveštavaju da je lord Korgajl, gospodar Peščara, lično uredio ubistvo lorda Tirela. Njegov motiv je, međutim, u budućim godinama bio predmet spekulacije. Neći kažu da se razbesneo što je njegov rani čin lojalnosti – kada je stao na put nekolicini pobunjenih plemića koji su huškali narod – lord Tirel potpuno prevideo, dok su drugi tvrdili da je njegova prvobitna pomoć zapravo bila deo podmuklog plana koji je skovao s kaštelanom da bi im kralj i lord Tirel poklonili poverenje.

vratu u Kraljevu Luku, a lorda Tirela ostavi u Dorni da održava mir. Kao jamstvo buduće dornske vernosti i dobrog vladanja, Deron je u Kraljevu Luku poveo četrnaest plemenitih talaca, sinove i kćeri gotovo svih velikih kuća Dorne.

Ta se taktika, međutim, pokazala kao manje delotvorna nego što se Deron nadao. Mada su taoci pomogli da se obezbedi trajna lojalnost njihovih srodnika, kralj nije očekivao žestinu prostog dorskog sveta, na koji nije imao nikakav uticaj. Deset hiljada ljudi, pričalo se, izginulo je u

pratnjom otputovao u Peščar, gde je ubijen u zloglasnoj postelji škorpiona. Kada se vest o njegovoj smrti raščula, otvorena pobuna buknuła je s kraja na kraj Dorne.

Godine 160. Mladi Zmaj je bio primoran da se lično vrati u Dornu i uguši ustanak. Izvojevao je nekoliko malih pobeda dok se probijao Putem kostiju, a lord Alin Hrastova Pesnica ponovo se obrušio na Daščare i Zelenkrv. Naizgled skršeni, Dornjani su pristali da obnove zakletvu i pregovaraju o uslovima... ali su zapravo smerali izdajstvo i ubistvo, a ne mir. Dornjani su pod pregovaračkim barjacima verolomno i mučki napali Mladog Zmaja i njegovu pratnju. Tri viteza Kraljeve garde ubijena su štiteći kralja (četvrti je, na svoju večitu sramotu, bacio mač i predao se). Princ Emon Zmajvitez je ranjen i zarobljen, ali je prvo posekao dvojicu izdajnika. Mladi Zmaj je poginuo s Crnom vatrom u ruci, okružen desetinom neprijatelja.

Vladavina kralja Derona I tako je potrajala četiri kratke godine; pokazalo se da su mu ambicije bile prevelike. Slava je možda večna, ali je i prolazna – čak se i posle najveće bitke brzo zaboravi ako dovede do veće propasti.



BELOR I

VESTI O SMRTI kralja Derona i propasti njegove preostale vojske ubrzo su stigle u Kraljevu Luku. Dornski taoci su naravno postali meta besa koji je usledio. Po naređenju kraljeve desnice princa Viserisa, bačeni su u tamnice da čekaju vešanje. Desniččin stariji sin, princ Egon, čak je doveo ocu i Dornjanku koja mu je postala naložnica da čeka smaknuće.

Mladi Zmaj se nije ženio, niti je imao dece. Shodno tome, Gvozdeni presto je pripao njegovom sedamnaestogodišnjem bratu Beloru. On se pokazao kao najpobožniji kralj targarjenske dinastije, a neki kažu i u celokupnoj istoriji Sedam kraljevstava. Njegovo prvo kraljevsko delo bilo je da pomiluje dornske taoce. Mnoga slična bogobojažljiva i milostiva dela sledila su za sve vreme njegove desetogodišnje vladavine. Bez obzira na to što su njegovi lordovi i veće vapili za osvetom, Belor je javno oprostio bratovljevima ubicama i objavio kako namerava da „izvida rane“ posle bratovljevog rata i izmiri se s Dornom. Rekao je da će mu pokora biti to što će otići u Dornu „bez mača i bez vojske“ da vrati taoce i traži mir. Zaista je tako i uradio, zaputio se bosonog iz Kraljeve Luke u Sunčevo koplje, odeven samo u džak, dok su taoci pored njega jahali dobre konje.

Mnoge pesme o Belorovom putovanju u Dornu

proširile su se iz obredišta i preuzeli su ih putujući pevači. Kada je izbio na Kameni drum, Belor je uskoro naišao na mesto gde su Vilovi držali zarobljenog njegovog rođaka princa Emona. Zmajviteza je našao golog u kavezu. Priča se da je Belor najpre molio, ali da je lord Vil odbio da oslobodi Emona, nateravši veličanstvo da se pomoli za svog rođaka i zakune da će se vratiti. Mnoga pokolenja su se sigurno pitala šta li je princ Emon mislio o tome, videvši svog mršavog rođaka piskutavog glasa – odrpanog i bosih, krvavih stopala – kako to obećava. A ipak je Belor nastavio i preživeo Put kostiju, na kome su mnogi pre njega skončali.

Prelazak pustinje između severnih planina i reke Bič peške, bez gotovo ikakve pratnje, zamalo ga je stajao glave. A ipak je istrajao. Bio je to naporan put, ali je on preživeo i sastao se s princom Dorne i to mnogi smatraju za prvo čudo vladavine Belora Blagoslovenog. Drugo čudo sasvim lako može biti to što je uspeo da sklopi s Dornom mir koji će potrajati za sve vreme njegovog kraljevanja. Deo sporazuma bio je Belorov pristanak da se njegov mladi rođak Deron – sin princa Egona, starijeg sina kraljeve desnice Viserisa – veri s princezom Marijom,



najstarijim detetom princa od Dorne. Oboje su tada bili deca, tako da je brak bio ugovoren za doba kada stasaju.

Posle boravka u Starom dvoru u Sunčevom koplju, princ Dorne je ponudio Beloru galiju da ga vrati u Kraljevu Luku, međutim mladi kralj je uporno tvrdio da su mu Sedmoro naredili da hoda. Neki na dornskom dvoru bojali su se da će princ Viseris to doživeti kao novi razlog za rat kada (ne ako) Belor usput umre, pa se zato princ svojski potrudio da dornski gospodari usput budu gostoljubivi. Pošto je



ponovo izašao na Put kostiju, Belor je rešio da izbavi iz zatočeništva princa Emona. Zamolio je dornskog princa da izričito naredi njegovo oslobađanje i lord Vil je naređenje prihvatio, ali umesto da sam oslobodi Emona, dao je Beloru ključ da svojom rukom otključa kavez. Sada, međutim, ne samo da je Emon bio nag u kavezu, izložen vrelom suncu po danu i ledenom vetru po noći, već je ispod kaveza iskopana jama puna zmija otrovnica. Priča se da je Zmajvitez preklinjao kralja da ga ostavi, da ode i potraži pomoć u Dornskim krajinama, ali se Belor na to osmehnuo i rekao da će ga bogovi čuvati. Onda je zakoračio u jamu.

Kasnije su pevači tvrdili da su otrovnice pognule glave dok je Belor prolazio, ali je istina drugačija. Belora su zmije ujele pet-šest puta dok je prilazio kavezu i, mada ga je otključao, zamalo se srušio pre nego što je Zmajvitez uspeo da otvori vrata i izvuče rođaka iz jame. Priča se da su se Vilovi kladili dok se princ Emon pentrao iz kaveza s Belorom preko leđa i možda ga je njihova svirepost i podstakla da se popne na kavez i spase skokom.

Princ Emon je preneo Belora preko pola Puta kostiju pre nego što mu je jedan seoski obrednik u dornskim planinama dao odeću i magarca na koga je natovario obnevidelog kralja. Na kraju je Emon stigao do kula motrilja Dondariona, a odatle su ga odveli u Crnobran, gde se tamošnji meštar postarao za kralja što je bolje mogao pre nego što ga je poslao u Krajoluj na dalje lečenje. Za sve to vreme, priča se, Belor je kopneo, obeznanjen.

Došao je svesti tek u Krajoluju, i to samo da promrmlja molitve. Prošlo je više od pola godine pre nego što se dovoljno oporavio da otputuje u Kraljevu Luku; kraljevstvom je upravljao princ Viseris kao desnica, održavajući Belorov mirovni ugovor s Dornjanima.

Čitavo kraljevstvo je slavilo kada se Belor napokon vratio na Gvozdeni presto. A ipak se Belor prvenstveno zanimao za Sedmoro, i njegove prve odluke sigurno su izazvale zgražavanje među ljudima naviklim na trezvenu vladavinu Egona III, Deronov pitomi nehaj i Viserisovo promućurno upravljanje. Pošto je godine 160. bio uzeo za ženu svoju sestru Denu, kralj je ubedio prvoobrednika da poništi taj brak. Sklopljen je pre nego što je on postao kralj, tvrdio je, i nikada nije ispunio bračne dužnosti.

Pošto je ta veza raskinuta, Belor je otišao korak dalje pa je smestio Denu i mlađe sestre Renu i Elenu u njihov vlastiti „Dvor lepote“, unutar Crvene tvrđave, u delu koji će kasnije biti poznat kao Riznica devica. Kralj je objavio da želi da sačuva njihovu nevinost od

SESTRE BELORA I

Dena je najslavnija od tri sestre i najviše su je voleli – koliko zbog lepote toliko i zbog velike hrabrosti. Bila je na glasu po veštini u sedlu, opasno tačnom gađanju dornskim lukom koji je njen brat Deron doneo iz ratova, a vežbala je i vitešku borbu kopljem, mada joj nikada nisu dozvolili da se takmiči na turniru, koliko god to zahtevala. Dena je uskoro postala poznata kao Prkosna, pošto je bila najnepokornija od tri zatočene sestre i tri puta je uspela da pobjegne prerušena u sluškinju ili seljanku. Uspela je čak, pri kraju Belorove vladavine, i da zatrudni – mada neki kažu da bi bilo bolje da je bila manje prkosna, zbog silnih nevolja koje je taj njen sin doneo kraljevstvu.

Druga Belorova sestra, Rena, bila je bogobojažljiva gotovo koliko i on i kasnije je postala obrednica. Elena, najmlađa, bila je plahovitija od Rene, ali ne i lepota kao starije sestre. Priča se da je u Riznici devica odsekla svoju „krunsku slavu“ – dugu kosu, bleđu kao platina s primesom zlata – i poslala je svom bratu moleći za slobodu uz uveravanje da će takva biti previše ružna da se nekome dopadne. Njene molbe su ostale neuslišene.

Elena je nadživela brata i sestre i vodila je buran život pošto se izbacila iz Riznice devica. Po ugledu na Denu rodila je kopljad, blizance Džona i Džejna Vodene sa Alinom Velarionom. Zapisano je da se nadala da će je on uzeti za ženu, ali godinu dana pošto je nestao na moru izgubila je sve nade i pristala je da se uda za drugoga.

Udavala se triput. Prvi brak je sklopila 176. s bogatim ali starim Osiferom Plamom, za koga se priča da je umro prve bračne noći. Elena je ipak zanela, jer lord Plam je obavio svoju dužnost pre nego što je izdahnuo. Kasnije su se širile klevete da je lord Plam zapravo umro kad je ugledao svoju nevestu голу (ta glasina je bila izuzetno prostačke prirode – i Pečurki bi sigurno bila zabavna, ali je mi ne moramo ovde ponavljati), a da je dete te noći princeza začela sa svojim rođakom Egonom, koji će kasnije postati kralj Egon Bezvredni.

Njen drugi brak sklopljen je na zahtev kralja Derona Dobrog, naslednika Egona Bezvrednog. Deron ju je udao za svog gospodara kovnica i iz te veze rodilo se još dvoje dece... a Elena je postala poznata kao istinska gospodarica kovnica, pošto se za njenog muža pričalo da je dobar i plemenit lord, ali vrlo nedarovit za račun. Ubrzo je postala veoma uticajna i kralj Deron joj je verovao u svemu, dok je radila za njega i dobrobit kraljevstva.

Treći brak je sama birala, pošto se zaljubila u lorda Majkla Manvudija, Dornjanina koji je dopratio princezu Mariju na dvor. Manvudi, koji je u mladosti učio u Citadeli, bio je obrazovan i izuzetno duhovit i učen čovek i postao je poverljivi sluga kralja Derona pošto se ovaj oženio kraljicom Marijom. Nekoliko puta su ga slali u Bravos da pregovara s Gvozdenom bankom i sačuvana je njegova prepiska s ključarima Gvozdene banke (s njegovim pečatom i imenom, ali očigledno pisana Eleninom rukom).

Elena se udala za lorda Manvudija, izgleda s Deronovim blagoslovom, nedugo pošto joj je umro drugi muž. Kasnije je govorila da se u Manvudija nije zaljubila zbog pameti već zbog ljubavi prema muzici. Znalo se da joj je svirao harfu, a kada je umro, Elena je naredila da se iskleše njegova skulptura s harfom, a ne s viteškim mačem i mamuzama, kao što je bio običaj.



poganog sveta i požude bezbožnih ljudi, ali su se neki pitali da li je pravi razlog iskušenje na koje ga je njihova lepota stavljala.

Mada su se Viseris, same princeze i dvorani bunili, bilo je po kraljevom, i princeze su zatvorene u srcu Crvene tvrđave, a jedino društvo su im pravile device koje su lordovi i vitezovi tamo slali da se dodvore Beloru.

Kada je Belor zabranio prostituciju u Kraljevoj Luci, usledilo je još protesta, ali niko nije mogao da ga ubedi koliko će to nevolja izazvati. Više od hiljadu kurvi i njihove dece pokupljeno je i isterano iz grada.

Kralj Belor se pravio da ne primećuje nemire koji su usledili dok se zabavljao svojim novim projektom: velikim obredištem koje će izgraditi na vrhu Visenjinog brda – zdanjem koje mu se, tvrdio je, pojavilo u viziji. Tako se rodila ideja o Velikom obredištu, mada će ono biti dovršeno tek mnogo godina posle Belorove smrti.

U suštini, mnogi su se pitali da li je bliski susret sa smrću u Dorni nekako poremetio kralju um, pošto su, kako su godine njegove vladavine odmicale, njegove odluke postajale sve zadržtije i hirovitije. Mada ga je



prost svet voleo – redovno je praznio riznicu radi dobročinstava, kao one godine kada je svakog dana svakom stanovniku grada darivao po hleb – velike lordove počinjao je da hvata nemir. Kralj ne samo da je okončao brak s Denom već je obezbedio da se nikada više ne ženi tako što je položio obredničke zavete, sve uz pomoć i podstrek prvoobrednika, koji je postajao sve uticajni. Kraljevi proglasi sve su se više bavili duhovnim pitanjima, nauštrb materijalnih – u šta se ubraja i njegova naredba Citadeli da za slanje

pre nego što ga je odnela groznica.

Ili možda nije, pošto je Belor tada već postao ubeđen da su bogovi darivali jednom osmogodišnjem dečaku – neki su posle tvrdili uličaru, ali verovatnije suknarevom sinu – moć da čudotvori. Tvrdio je da je video dečaka kako razgovara s golubicama, koje su mu odgovarale muškim i ženskim glasovima – po Beloru, glasovima Sedmoro. Taj će dečak, objavio je, biti sledeći prvoobrednik. Najpobožniji su ponovo uradili kako kralj kaže, i tako je izabran najmlađi

Jedan žalosni vid Belorovog fanatizma bila je njegova strast za spaljivanjem knjiga. Mada u nekim knjigama i nema mnogo toga što vredi znati, dok u nekim drugima ima čak i opasnih misli, uništavanje znanja uvek je bolno. To što je Belor spalio *Pečurkino svedočanstvo* nije neko čudo, s obzirom na skarednu i sablažnjivu sadržinu ovog pisanija, međutim *Neprirodna povest* obrednika Barta, koliko god pogrešne bile neke obrednikove pretpostavke, bila je delo jednog od najvećih umova Sedam kraljevstava. Bartovo proučavanje magijskih znanja i navodno bavljenje njima bili su dovoljni da izazovu Belorovo neprijateljstvo i spaljivanje dela, iako se u *Neprirodnoj povesti* nalazi mnogo toga što nije ni kontroverzno ni grešno. Jedina je sreća što su preživeli barem odlomci, tako da nije baš sve to znanje izgubljeno za nas.

poruka koristi golubove a na gavranove (taj fijasko je potanko opisan u Volgrejvovom delu *Crna krila, hitre vesti*), te pokušaj da pruži poreske olakšice ljudima koji pomoću pojasa nevinosti obezbeđuju vrlinu svojih kćeri.

Pri kraju svoje vladavine Belor je sve više vremena provodio u postu i molitvi, trudeći se da se iskupi za sve grehe i prestupe koje su on i njegovi potomci, smatrao je, svakodnevno činili protiv Sedmoro. Kada je prvoobrednik umro, Belor je obavestio Najpobožnije da su mu bogovi otkrili ko treba da bude sledeći prvoobrednik, pa su oni brzo izabrali Belorovog izabranika – nekog prostog čoveka po imenu Pejt koji je bio darovit kamenorezac, ali nepismen, prostodušan i nesposoban da upamti čak i najjednostavniju molitvu. Možda je bila sreća što je budalasti prvoobrednik poživeo samo godinu dana

prvoobrednik koji je ikada nosio kristalnu krunu.

Rođenje Demona Vodenog, vanbračnog sina Dene Targarjen i čoveka koga princeza nije htela da imenuje (ali se kasnije saznalo da je to bio niko drugi do njen rođak Egon dok je još bio princ), podstaklo je kralja na novi post. Nekoliko godina pre toga već se zamalo ubio kada je postio čitav mesec pošto je njegova rođaka princeza Neris umrla pri porođaju, donevši na svet bliznakinje koje su takođe brzo umrle. Ovog puta je Belor otišao korak dalje, prihvatao je samo vodu i taman toliko hleba da smiri grčeve u stomaku punih četrdeset dana. Četrdeset prvog su ga našli bez svesti pred Majčinim oltarom.

Velemeštar Mankan je učinio šta je mogao da izleči kralja. Isto je probao i prvoobrednik-dečak, ali su njegova čudotvorstva presahnula. Kralj je otišao pred Sedmoro desete godine svoje vladavine, 171.

Zlobne glasine koje su se pronele po Viserisovom dolasku na vlast – i koje su, reći će neki, potekle iz pera Zledi Maje od kuće Stokvorta – tvrdile su da je Viseris otrovao kralja da bi se napokon, posle decenije čekanja, domogao prestola. Drugi su nagađali da je Viseris otrovao Belora za dobro kraljevstva, pošto je kralj-obrednik počeo da veruje kako ga Sedmoro pozivaju da veri privede sve nevernike u kraljevstvu, što bi izazvalo rat sa Severom i Gvozdenim ostrvima, uz veoma teške posledice.

VISERIS II

MADA SU OBA SINA kralja Egon III umrla, njegove tri kćeri još su živjele, a među narodom – a i među nekim lordovima – još je bilo onih koji su smatrali da Gvozdeni presto sada treba da pripadne princezi Deni. Nisu međutim bili brojni; posle decenije izolacije u Riznici devica, Dena i njene sestre nisu imale moćne saveznike, a uspomene na nesreću koja je zadesila kraljevstvo prošli put kada je žena sela na Gvozdeni presto još su bile sveže. Denu Prkosnu su mnogi lordovi takođe doživljavali kao divlju i neobuzdanu... a i bludnu, pošto je godinu dana ranije rodila kopile po imenu Demon, čijeg oca nikako nije htela da otkrije.

Zato su navedeni presedan sa Velikog veća 101. godine i Ples zmajeva, i prava Belorovih sestara su odbačena. Umesto toga kruna je pripala njegovom stricu i desnici, princu Viserisu.

Zapisano je da je Deron ratovao, Belor se molio, a Viseris vladao. Četrnaest godina je služio kao desnica svojim sinovcima, a pre njih svom bratu, kralju Egonu III. Priča se da je bio najpromućurnija desnica još od obrednika Barta, mada njegovi naponi u doba Egon III nisu bili tako delotvorni, jer ovaj nije imao nikakvu želju da udovoljava svojim podanicima ili da stekne njihovu ljubav. U svom delu *Životi četiri kralja* velemeštar Ket kao da o Viserisu nema nikakav sud, ni dobar ni loš... ali ima onih koji tvrde da je po svemu ta knjiga trebalo da se bavi vladavinom pet kraljeva – znači i Viserisovom vladavinom. A ipak on prelazi preko Viserisa i dalje piše o njegovom sinu Egonu Bezvrednom.

Posle godina koje je proveo u Lisu kao talac, Viseris se u Kraljevu Luku vratio oženjen prelepom Lišankom Larom Rogare, iz bogate i uticajne plemićke kuće. Visoka i vitka, srebrnozlatne kose i ljubičastih očiju (krv Valirije još snažno teče u Lisu), Lara je bila sedam godina starija od Viserisa. Takođe nikada nije osetila da je deo dvora i nikada tu nije bila istinski srećna. A ipak mu je rodila troje dece pre nego što se na kraju vratila u rodni Lis.

Najstariji je bio Egon, rođen u Crvenoj tvrđavi 135, pošto se Viseris vratio iz Lisa. Bio je snažan momčić koji je u zrelosti postao naočito i šarmantan, ali takođe neodgovoran i hirovit, posvećen samo sopstvenim zadovoljstvima. Ocu je zadavao mnogo briga, a kraljevstvu mnogo muka.

Godine 136. sledio je Emon. U detinjstvu je bio snažan kao Egon, jednako lep, i nije imao bratovljevih

mana. Dokazao se kao najveći turnirski borac i mačevalac svog doba – vitez dostojan da nosi Tamnu sestru, mač koji su pre njega nosili princ Demon, kralj Džeheris I, kralj Megor I i kraljica Visenija. Postao je poznat kao Zmajvitez, po troglavoj zmajskoj kresti od belog zlata na svojoj kacigi. Do dana današnjeg neki govore da je bio najplemenitiji vitez koji je ikada živeo i jedno od najslavnijih imena u povesti Kraljeve garde.

Poslednje Viserisovo dete bila je kćerka Neris, rođena 138. godine. Put joj je bila bleđa toliko da je delovala providno, govorili su ljudi. Bila je sitnog stasa (još sitnija zbog lošeg apetita), vrlo finih crta lica, a pevači su pevali pesme u slavu njenih očiju, tamnoljubičastih i veoma krupnih, uokvirenih bleđim trepavicama.

Emona je volela više nego drugog brata, pošto je on umeo da je nasmeje – a imao je nešto i njene pobožnosti, za razliku od Egon. Sedmero je volela koliko i brata, ako ne i više, i možda bi postala obrednica da joj je otac to dozvolio. Međutim nije, već ju je udao za svog sina Egon 153, uz blagoslov kralja Egon III. Pevači su pevali da su i Emon i Neris plakali prilikom obreda, mada nam istorije kažu da se Emon na svadbenoj svečanosti svađao sa Egonom i da je Neris plakala u bračnoj postelji, a ne na venčanju.

Ima onih koji pišu da je uzročnik mnogih ludosti Mladog Zmaja i Belora Blagoslovenog zapravo princ Viseris, dok drugi tvrde da je Viseris obuzdavao njihove najgore opsesije što je bolje mogao. Mada je kao kralj vladao tek malo duže od godinu dana, poučno je razmotriti njegove reforme kraljevskog domaćinstva i njegovih funkcija, njegov napor da poveća trgovinu preko Uzanog mora i njegove revizije zakonika koji je doneo Džeheris Pomiritelj u svojoj dugoj vladavini.

Viseris II je mogao biti drugi Pomiritelj, pošto nije bilo pametnijeg niti sposobnijeg kralja. Nažalost, iznenadna bolest odnela ga je 172. godine.

Nepotrebno je i reći kako je nekima brzina te bolesti bila sumnjiva, ali te sumnje tada niko nije smeo naglas da iznese. Proći će više od decenije pre nego što se na papir stavi optužba da je Viserisa otrovao niko drugi nego njegov sin i naslednik Egon.

Ima li istine u tim sumnjama? Ne možemo zasigurno znati. S obzirom, ipak, na sva zloglasna i podmukla nedela Egon Bezvrednog, i pre i pošto je došao na vlast, one se ne mogu sasvim odbaciti.

EGON IV

POŠTO MU JE OTAC UMRO 172. godine, Egon, četvrti svoga imena, napokon se domogao prestola za kojim je čeznuo još od detinjstva. U mladosti je bio privlačnog lika, vešt s kopljem i mačem, čovek koji voli lov, sokolarenje i ples. Bio je najblistaviji princ na dvoru u svom pokolenju i svi su se divili njegovoj duhovitosti. Imao je, međutim, jednu silnu manu: nije umeo da se obuzda. Njegova požuda, proždrljivost, njegove želje – u potpunosti je bio u njihovoj vlasti. Kada je zaseo na Gvozdeni presto, njegova naopaka vladavina počela je malim zadovoljstvima, ali na kraju njegov apetit nije znao za granice, a njegova pokvarenost dovela je do dela koja će mučiti kraljevstvo pokolenjima. „Enis beše slab, Megor svirep“, piše Ket, „a Egon II pohlepan, ali nijedan kralj ni pre ni posle nije toliko svesno nakaradno vladao.“

Egon je ubrzo ispunio dvor ljudima koji nisu izabrani po plemenitosti, poštenju i mudrosti, već po

spособnosti da ga zabavljaju i da mu laskaju. A žene njegovog dvora mahom su radile isto i služile da svojim telom zadovoljavaju njegovu požudu. Iz hira je često otimao nešto jednoj plemenitoj kući i davao drugoj, kao kada je tek tako oduzeo Brekenima velika brda zvana Sise i poklonio ih Blekvudima. Da bi udovoljio svojim prohtevima, odricao se neprocenjivih blaga, kao kada je dao svojoj desnici lordu Batervelu zmajevo jaje za pravo da legne sa sve tri njegove kćeri. Oduzimao je ljudima njihovo zakonito nasledstvo kada bi poželeo njihovo bogatstvo, kao što kažu glasine da je učinio kada je lord Plam umro svoje prve bračne noći.

Prostom svetu je njegovo kraljevanje bilo izvor govorkanja i zabave. Lordovima koji nisu dolazili na dvor i koji nisu želeli da im Egon razvlači kćeri, možda je delovao snažan i odlučan, površan, ali uglavnom bezopasan. Ali za one koji bi se usudili da stupe u njegov krug bio je previše hirovit, previše pohlepan i svirep i zato, jednostavno, opasan.

Priča se da Egon nikada nije spavao sam i da nijednu noć nije smatrao ispunjenom ako se ne istrese u neku ženu. Njegove telesne strasti gasile su svakojake žene, od princeza najplemenitijeg roda do najbednijih kurvi, a činilo se da on među njima ne vidi nikakvu razliku. Pri kraju života Egon je tvrdio da je spavao sa bar devetsto žena (tačan broj nije znao), ali da je zaista voleo samo njih devet. (Kraljica Neris, njegova sestra, nije bila među njima.) Devet ljubavnica poticalo je sa svih strana sveta, neke su mu i rađale decu, ali je svaku (sem poslednje) oterao kada bi mu dosadila. Jedno mu je dete, međutim, rodila žena koja se nije ubrajala među devet ljubavnica: princeza Dena Prkosna.

Dena je detetu dala ime Demon, po princu Demonu koji je bio čudo i strava svog doba, i kasnije je to tumačeno kao upozorenje na ono što će dečak postati. Kada se rodio 170, poneo je ime Demon Vodeni. U to doba Dena je odbila da kaže ko je otac, ali se i tada sumnjalo na Egona. Dok je rastao u Crvenoj tvrđavi, tog naočitog mladića podučavali su najmudriji meštari i najbolji oružnici na dvoru, pa među njima i ser Kventin Bol, vatreni vitez zvani Vatrema Kugla. Momak ništa nije voleo više od oružanih podviga, i u njima je bio nenadmašan, pa su mnogi u njemu videli ratnika koji će jednog dana



biti novi Zmajvitez. Kralj Egon ga je za viteza proglasio u dvanaestoj godini, kada je pobeđio na turniru štitonoša (i tako je postao najmlađi vitez u doba Targarjena, mlađi čak i od Megora I) i zaprepastio je dvor, rod i veće tako što mu je zaveštao mač Egonu Osvajača Crnu vatru, kao i zemlje i druge počasti. Demon se od tada prozvao Crna Vatra.

Kraljica Neris – jedina žena s kojom je Egon IV legao bez zadovoljstva – bila je pobožna, nežna i slaba, a kralju se ništa od toga nije sviđalo. Trudnoća je takođe bila muka za Neris, pošto je bila tako krhka. Kada se princ Deron rodio poslednjeg dana godine 153, velemeštar Alford ju je upozorio da je nova trudnoća može ubiti. Neris se kažu ovako obratila bratu: „Obavila sam svoju dužnost prema tebi i dala ti naslednika. Preklinjem te da od sada živimo kao brat i sestra.“ Kažu nam da je Egon na to odgovorio: „Tako i živimo.“ Egon je nastavio da zahteva da sestra ispunjava bračne dužnosti do kraja njenog života.

Njihov odnos dodatno je pogoršao njihov brat princ Emon, koji je u detinjstvu bio nerazdvojan s Neris. Egonova mržnja prema plemenitom i slavnom bratu svima je bila očigledna, pošto je kralj uživao da na svakom koraku ocrnjuje i Emona i Neris. Čak i pošto je Zmajvitez poginuo braneći ga, a kraljica Neris umrla na porođaju sledeće godine, Egon IV ničim nije odao poštu njihovoj uspomeni.

Kraljeve razmirice s najbližom rodbinom postale su još gore pošto je njegov sin Deron stasao da iznosi svoje mišljenje. Ketovo delo *Životi četiri kralja* jasno pokazuje kako je lažne optužbe ser Morgila Hastvika o kraljičinom neverstvu zapravo podsticao sam kralj, mada je u to doba Egon to poricao. Te tvrdnje je opovrgla ser Morgilova smrt u suđenju borbom protiv Zmajviteza. To što su se te optužbe začule baš u doba kada su se Egon i princ Deron posvađali zbog kraljeve namere da povede ničim izazvan rat protiv Dorne sigurno nije bilo slučajnost. Bila je to takođe prva (ali ne i poslednja) prilika kada je Emon zapretio da će neko svoje kopile proglasiti za naslednika

umesto Derona.

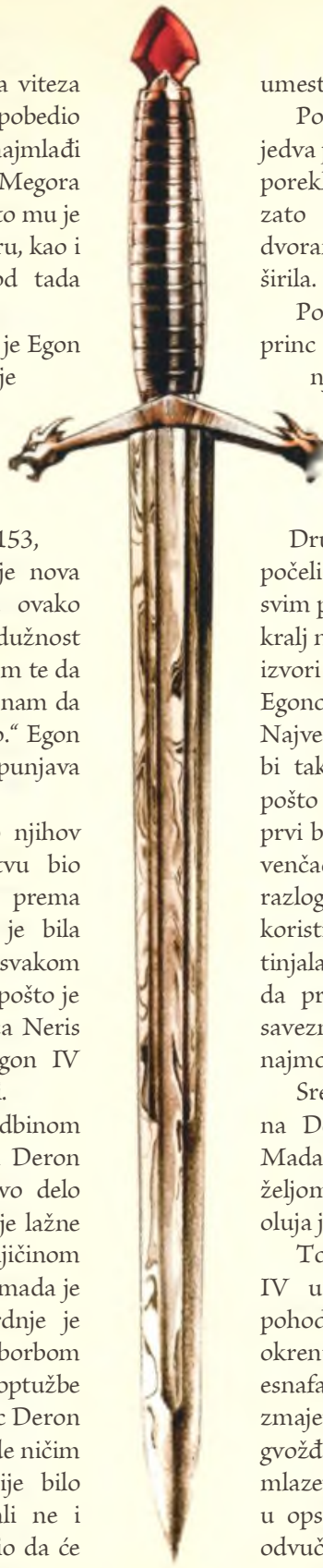
Posle smrti braće i sestara kralj je počeo da jedva prikriveno aludira na navodno nezakonito poreklo svoga sina – na šta se usuđivao samo zato što je Zmajvitez bio mrtav. Njegovi dvorani i čankolizi oponašali su ga, i ta obeda se širila.

Poslednjih godina Egonovog kraljevanja, princ Deron se pokazao kao glavna prepreka njegovoj naopakoj vladavini. Neki velikaši su u vladavini tog sve debljeg, proždrljivog kralja koji u zamenu za zadovoljstva deli počasti, titule i posede videli velike šanse za sebe.

Drugi, koji su osuđivali kraljevo ponašanje, počeli su da hrle kod princa Derona. Jer uprkos svim pretnjama, klevetama i neukusnim šalama, kralj nikada nije zvanično razbaštiniio sina. Neki izvori tvrde da je neki zakržljali i skriveni Egonov deo još znao šta je čast, ili bar stid. Najverovatniji razlog, međutim, bila je svest da bi takav postupak izazvao rat u kraljevstvu, pošto bi Deronovi saveznici – među kojima je prvi bio princ Dorne, s čijom se sestrom Deron venčao – branili njegova prava. Možda je iz tog razloga Egonu Dorna privlačila pažnju, pa je koristio mržnju prema Dornjanima koja je još tinjala u krajinama, Olujnim zemljama i Hvatu da prevede na svoju stranu neke Deronove saveznike i upotrebi ih protiv njegovih najmoćnijih sledbenika.

Srećom po kraljevstvo, kraljev plan za napad na Dornu 174. doživeo je potpun neuspeh. Mada je veličanstvo sagradilo ogromnu flotu, sa željom da sledi primer Derona Mladog Zmaja, oluja ju je na putu za Dornu raštrkala i potopila.

To ni izbliza nije bila najveća ludost Egonu IV u tom unapred na propast osuđenom pohodu na Dornu, pošto se veličanstvo takođe okrenulo sumnjivim piromantima iz drevnog esnafa alhemičara naredivši im da mu „naprave zmajeve“. Od tih bi čudovišta od drveta i gvožđa, opremljenih pumpama koje su brizgale mlazeve divlje vatre, možda bi i bilo neke koristi u opsadi, međutim Egon je nameravao da ih odvuče čitavim Putem kostiju, gde ima tako strmih uspona da su Dornjani u drum uklesali stepenike.



Mada čak ni dotle nisu stigli, pošto su prvi zmajevi buknuili u Kraljevoj šumi, daleko od Puta kostiju. Uskoro je gorelo svih sedam. U tim požarima izgorele su stotine ljudi, i gotovo četvrtina Kraljeve šume. Posle toga se kralj odrekao tih stremljenja i više nije spominjao Dornu.

Vladavina tog nedostojnog monarha okončala se 184. godine, kada mu je bilo devet i četrdeset godina. Bio je nakazno debeo, jedva u stanju da hoda, i neki su se čudili kako njegova najnovija ljubavnica Sereni iz Lisa, majka Šijere Morske Zvezde, uopšte uspeva da izdrži njegove zagrljaje. Sam kralj je skončao užasnom smrću, telo mu se toliko nadulo i nateklo da više nije mogao sam da ustane sa sofe, a udovi su mu satruleli i prekrili su ih crvi. Meštri su tvrdili da nikada nisu

videli ništa slično, dok su obrednici to proglašavali božjom presudom. Egonu su davali makovo mleko da mu ublaži bol, ali drugačiju pomoć nisu mogli da mu pruže.

Njegov poslednji čin pred smrt, slažu se svi izvori, bio je da sastavi testament. U njemu je ostavio najgorči otrov koji je kraljevstvo ikada okusilo: pozakonio je svu svoju vanbračnu decu, od one najnižeg roda do Velikih kopilana – sinova i kćeri koje su mu rodile žene plemenitog porekla. Za desetine njegove vanbračne dece nikada se nije znalo; Egonova samrtna odluka njima ništa nije značila. Za njegovu poznatu kopilad, međutim, značila je veoma mnogo. A za kraljevstvo je značila krv i oganj u sledećih pet pokolenja.



Devet naložnica Egona IV Bezvrednog

LEDI FALENA STOKVORT

Deset godina starija od kralja

Ledi Falena je „napravila muškarca od njega“ 149. kada je Egonu bilo četrnaest. Kada ih je jedan kraljev gardista našao u krevetu 151, njegov otac je Falenu udao za svog kaštelana Lukasa Lotstona i ubedio kralja da Lotstona proglasi za gospodara Harendvora, samo da ukloni Falenu s dvora. Egon je, međutim, sledeće dve godine često posećivao Harendvor.

~ Sa Falenom Stokvort nije imao dece.

MEGETA (VESELA MEG)

Mlada i prsata žena nekog kovača

Dok je Egon jahao u blizini Lepog Trga 155. godine, konj mu je ostao bez potkovice, a kada je princ potražio tamošnjeg kovača, primetio je njegovu mladu ženu. Kupio ju je za sedam zlatnih zmajeva (i uz pomoć pretnje ser Džofrija Stauntona iz Kraljeve garde). Megeta je smeštena u jednu kuću u Kraljevoj Luci; Egon i ona su se čak i „venčali“ na tajnoj ceremoniji na kojoj je obrednika glumio jedan lakrdijaš. Megeta je princu za četiri

godine rodila četvoro dece. Priču je okončao princ Viseris tako što je Megetu vratio mužu, a njene kćeri dao Veri za obrednice. Kovač je uskoro Megetu pretukao nasmrtno.

~ Deca s Veselom Meg: Alisana, Lili, Vrba, Rozi.

LEDI KASELA VEJT

Kći dornskog lorda

Posle Potčinjenja kod Sunčevog koplja, Egon je pratio u Kraljevu Luku taoce koje je kralj prikupio od dornskih gospodara. Među njima je bila i Kasela Vejt, vitka devica zelenih očiju i bledoplave kose, koju je na kraju Egon uzeo za „taoca“ u sopstvenoj ložnici. Kada su se Dornjani pobunili i ubili kralja Derona, sve taoce je trebalo ubiti i Egon je Kaselu, koja mu je do tada već dosadila, vratio među ostale zatočenike. Novi kralj Belor pomilovao je, međutim, sve taoce i lično ih poveo nazad u Dornu. Kasela se nije udavala i u starosti ju je obuzelo ludo verovanje da je ona bila jedina Egonova istinska ljubav i da će je on pozvati k sebi.

~ S Kaselom Vejt Egon nije imao dece.

BELEGERA OTERIS

(CRNA PERLA IZ BRAVOSA)

Krijumčarka, trgovkinja, ponekad i gusarka, kapetan Udovičinog vetra, dete kćeri bravoske trgovačke porodice i izaslanika sa Letnjih ostrva

Pošto je Neris zatrudnela i zamalo umrla godine 161, kralj Belor je poslao Egona u Bravos po diplomatskom zadatku. Izveštaji iz tog doba slažu se da je to bio izgovor da Egon ostavi Neris na miru dok se oporavljala od neuspelog porođaja. Tamo je princ upoznao Belegeru Oteris. Njegova veza s Crnom Perlom trajala je deset godina, mada se priča da je Belegera imala muža u svakoj luci i da je Egon bio tek jedan od mnogih. Za tih deset godina rodila je troje dece, dve devojčice i dečaka, kojima otac nije izvestan.

~ Deca s Crnom Perlom: Belenora, Nara, Balerion.

LEDI BARBRA BREKEN

Živahna tamnokosa kći lorda Brekena od Kamene živice, pratilja tri princeze u Riznici devica

Pošto je Belor umro 171, a Viseris II seo na presto, princezama je ponovo dozvoljeno muško društvo. Egon (sada princa od Zmajkamena i prestolonaslednika) opčinila je šesnaestogodišnja Barba. Kada je sam došao na vlast 172, proglasio je njenog oca za desnicu i otvoreno je uzeo za naložnicu.

Barba mu je rodila kopile samo dve nedelje pre nego što je





kraljica Neris rodila još jedne blizance – mrtvorođenog dečaka i devojčicu Deneris, koja će poživeti. Dok se kraljica borila za život, desnica – Barbin otac – otvoreno je govorio o udaji svoje kćeri za kralja. Pošto se kraljica oporavila, skandal je doveo do Barbine propasti, pošto su mladi princ Deron i njegov stric Zmajvitez primorali Egona da otera kopile. Dečak, koga su Brekeni podigli u Kamenj živicu, prozvan je Egor Rečni, ali je kasnije stekao ime Ljuti Čelik.

~ Deca s Barbom Breken: Egor Rečni (Ljuti Čelik).

LEDI MELISA (MISI) BLEKVUD

Kraljeva najdraža naložnica

Mlađa i lepša od ledi Barbe (mada ne toliko prsata), a i skromnija od nje, Misi je imala dobro srce i velikodušnu prirodu zbog koje su se čak i sama kraljica Neris, Zmajvitez i princ Deron sprijateljili s njom. Za pet godina svoje „vladavine“ Misi je kralju rodila tri kopileta, među kojima je najznačajniji Brinden Rečni (rođen 175), kasnije prozvan Krvavi Gavran.

~ Deca sa Melisom Blekvud: Mia, Gvenis, Brinden (Krvavi Gavran).

LEDI BETANI BREKEN

Mlađa sestra ledi Barbe

Betani su otac i sestra odgajili sa izričitim ciljem da se umili kralju i istisne Misi Blekvud. Godine 177. privukla je Egonovu pažnju kada je on došao u Kamenj živicu da vidi svog vanbračnog sina Egora. Tada je kralj već bio debeo i većito zlovoljan, ali ga je Betani oduševila, pa ju je poveo sa sobom nazad u Kraljevju Luku. Betani međutim njegovi kraljevski zagrljaji nisu bili po volji. Utehu je našla kod viteza Kraljeve garde ser Terensa Tojna. Egon ih je lično otkrio u krevetu, 178. godine. Ser Terens je mučen do smrti, a ledi Betani i njen otac su pogubljeni. Kada su ser Terensova braća pošla da svete njegovu smrt, princ Emon Zmajvitez je poginuo braneći svog brata kralja Egora.

~ Deca s Betani Breken Egon nije imao dece.

LEDI DŽEJN LOTSTON

Kći ledi Falene, kraljeve prve naložnice.

Otac joj je bio ili lord Lukas Lotston ili sam kralj.

Džejn je na dvor dovela njena majka godine 178, kada joj je bilo četrnaest. Egon je proglasio lorda Lotstona za novu desnicu, a pričalo se (mada

nikada nije dokazano) da je legao s majkom i kćerkom istovremeno. Uskoro je preneo Džejn boleštinu koju je dobio od kurvi kod kojih je išao posle pogubljenja ledi Betani, pa su Lotstoni ponovo svi oterani s dvora.

~ S Džejn Lotston Egon nije imao dece.

SERENI IZ LISA (SLATKA SERENI)

Liska lepotica iz drevne ali osiromašene loze, koju je na dvor doveo lord Džon Hajtauer, nova desnica

Sereni je bila najlepša od Egonovih naložnica, ali se takođe pričalo i da je čarobnica. Umrkla je na porođaju, kada je na svet donela poslednje kraljevo kopile Šijeru Morsku Zvezdu, koja je izrasla u najveću lepoticu u Sedam kraljevstava i koju su volela njena polubraća Ljuti Čelik i Krvavi Gavran, a to će suparništvo prerasti u mržnju.

~ Deca sa Sereni: Šijera.

LEVO | (sleva nadesno): Ledi Melisa Blekvud, Sereni iz Lisa, ledi Falena Stokvort, Belegera Oteris

GORE | (sleva nadesno): Ledi Betani Breken, ledi Barba Breken, Megeta (Vesela Meg), ledi Kasela Vejt, ledi Džejn Lotson

DERON II

GODINE 184. od Egonovog osvajanja Egon IV Bezvredni napokon se rastao sa životom.

Njegov sin i nasljednik princ Deron krenuo je sa Zmajkamena čim je saznao za očevu smrt i prvoobrednik ga je odmah krunisao u Crvenoj tvrđavi. Deron je izabrao da se kruniše očevom krunom – verovatno da bi razvejabo preostale sumnje o svojoj legitimnosti. Zatim je počeo brzo da ispravlja mnoge Egonove nepravde, počevši od smene svih članova kraljevog Malog veća i postavljanja svojih izabranika – a oni su se većinom pokazali kao mudri i sposobni. Prošlo je više od godinu dana pre nego što je i Gradska straža isto očišćena, pošto je kralj Egon često koristio unapređenje u Straži kao način da nagradi posebne miljenike, a oni su onda pazili da bordeli – pa čak i pristojne građanke – uvek budu na raspolaganju Egonovoj požudi.

Deron se, međutim, nije na tome zaustavio u naporu da popravi ono što je njegov otac pokvario ili ostavio da trune iz nemara i aljkavosti. Savesno je izvršavao svoje dužnosti prema kraljevstvu i trudio se da ga stabilizuje s obzirom na Egonov samrtnički proglas kojim je pozakonio svu Deronovu polubraču i polusestre. Mada nije ni mogao a ni hteo da poništi očevu poslednju želju, trudio se da drži Veliku kopilad blizu sebe postupajući prema njima časno i

ostavivši im prihode koje im je kralj dodelio. Platilo je arhontu od Tiroša miraz koji je Egon obećao, pa se tako njegov polubrat Demon Crna Vatra oženio Rohanom od Tiroša kao što je Egon želeo, bez obzira na to što je ser Demonu bilo tek deset i četiri. Na dan venčanja Deron je Demonu darivao zemlju blizu Crnobujice, i pravo da podigne zamak. Neki kažu da je to činio da potvrdi svoju prevlast nad Velikom kopiladi, a drugi zato što je bio dobar i pravedan. Šta god bila istina, ti napori su se, nažalost, pokazali kao uzaludni.

A ipak, to doba nije obeležilo samo pitanje Velike kopiladi, pa čak ni Egonove nakaradne vladavine. Deronov brak s Marijom od Dorne, sada kraljicom Sedam kraljevstava, bio je srećan i plodan, a jedno od kraljevih prvih značajnih dela pošto je seo na presto bio je početak pregovora sa šurakom, princem Maronom, o prisajedinjenju Dorne pod vlast Targarjena. Posle dve godine pregovora sporazumeli su se da se princ Maron veri s Deronovom sestrom Deneris kada ona stasa. Njih su se dvoje uzeli sledeće godine i s tim je brakom princ Maron kleknuo i zakleo se na vernost pred Gvozdenim prestolom.

Kralj Deron je obasuo dornskog princa velikim počastima, pa su zajedno izašli iz Crvene tvrđave i odjahali do Velikog obredišta da polože zlatni venac kod spomenika Belora Blagoslovenog i kažu: „Belore, tvoje delo je dovršeno.“ Bio je to veliki trenutak, konačno ujedinjenje kraljevstva od Zida do Letnjeg mora, o čemu je Egon Osvajač nekada sanjao – a sve bez užasne cene u ljudskim životima koju je platio Deronov imenjaka Mladi Zmaj.

Naredne godine Deron je podigao veliko sedište u Dornskim krajinama, blizu tromeđe Hvata, Olujnih zemalja i Dorne. Nazvao ga je Letnji dvori da obeleži mir koji je stvorio i to i jeste bio više dvorac nego zamak, jer gotovo uopšte nije bio utvrđen; u godinama što slede mnogi sinovi kuće Targarjena stolovaće kao prinčevi od Letnjih dvora.

Princ Maron je u pregovorima isposlovaio, međutim, mnoge ustupke, a vladari Dorne sačuvali su značajna prava i povlastice koje druge velike kuće nisu imale – pre svega pravo da zadrže vladarsku titulu, ali takođe i autonomiju da donose sopstvene zakone, pravo da razrezuju i prikupljaju porez koji se duguje Gvozdenom prestolu sa samo povremenim nadzorom iz Crvene tvrđave i drugo tome slično.

Nezadovoljstvo zbog tih ustupaka bilo je



O njih godina pošto se Demon Crna Vatra pokazao kao izdajnik pričalo se da je njegova mržnja prema Deronu odavno rasla. Egon je želeo – a ne Demon – da se on oženi Rohanom od Tiroša, dok je Demona bila obuzela velika strast prema Deronovoj sestri, mladoj princezi Deneris. Bila je samo dve godine mlađa od njega i navodno mu je uzvraćala ljubav, ako se pevačima može verovati, ali ni Egon IV ni Deron II nisu želeli da takva osećanja upravljaju državnim poslovima. Egon je video veću dobit u vezama s Tirošem, možda i zato što bi mu njegovi brodovi koristili ako ponovo pokuša da osvoji Dornu.

Ovo deluje prilično uverljivo, ali jedna druga priča tvrdi da se Demon nije toliko protivio braku s Rohanom jer je bio ubeđen da će moći da sledi primer Egona Osvajača i Megora Okrutnog i da ima više nevesta. Egon bi možda čak obećao da će mu u tome udovoljiti (neki pobornici Crne Vatre posle su tvrdili da mu i jeste obećao) ali je Deron imao potpuno suprotan stav. Ne samo da je zabranio bratu da uzima više žena već je takođe Denerisinu ruku dao Maronu Martelu, u sklopu pogodbe o ujedinjenju Sedam kraljevstava i Dorne.

Da li je Deneris volela Demona, kao što su kasnije tvrdili oni koji su ustali uz Crnog Zmaja – ko to zna? Kasnijih je godina Deneris bila verna žena princa Marona, i ako je žalila za Demonom Crnom Vatrom, o tome nije ostavila nikakav trag.

deo semena iz kog je buknuo Prvi ustanak Crne Vatre, kao i ubeđenje da Dorna previše utiče na kralja – pošto je Deron II na dvor doveo mnoge Dornjane, od kojih su neki postavljeni na visoke položaje.

Svejedno, Deronova vladavina brzo je stabilizovala kraljevstvo, i uskoro su i narod i plemstvo kralja prozvali Deron Dobri. Doživljavali su ga kao pravednog i dobroćudnog, iako se nekima nije dopadao uticaj njegove žene Dornjanke. A mada nije bio ratnik – opisi iz tog doba govore da je bio niskog stasa, tankih ruku, pogrbljenih ramena i učenog držanja – dvojica od njegova četiri sina bili su sve što se poželeti može za jednog viteza, lorda ili naslednika. Stariji, princ Belor, stekao je ime Lomikoplje sa sedamnaest, posle slavne pobede na svadbenom turniru princeze Deneris; u poslednjem okršaju pobedio je Demona Crnu Vatru. A Deronov najmlađi sin, princ Mekar, izgleda da je pokazivao slične sklonosti.

A ipak su mnogi gledali Belorovu tamnu kosu i oči i šaputali da je on više Martel nego Targarjen, iako se dokazao kao čovek koji lako stiče poštovanje, a bio je i jednako širokogrud i pošten kao otac. Vitezovi i lordovi iz dornskih krajina počeli su da sumnjaju u Derona, kao i u Belora, i da sve češće žale za „starim vremenima“, kada su Dornjani bili zakleti neprijatelji, a ne samo takmaci za kraljevu naklonost i velikodušnost. Onda su se okrenuli Demonu Crnoj Vatri – koji je izrastao u visokog i moćnog čoveka, gotovo nalik na neko božanstvo među smrtnicima, i koji je držao Osvajačev mač – a nezadovoljstvo je narastalo.

Seme bune je posejano, ali su bile potrebne godine da plod sazri. Nije bilo poslednje uvrede, nije bilo velike nepravde koja je navela Demona Crnu Vatru da ustane protiv kralja Derona. Ako je sve bilo zbog ljubavi prema Deneris, kako je onda prošlo osam godina pre nego što je ustanak izbio? To je dugo vreme da se pati zbog osujećene ljubavi, posebno kada je Rohana Demonu već rodila sedam sinova i kćeri, a Deneris dala princu Maronu nekoliko naslednika.

Zapravo, seme je našlo plodno tlo zbog Egona Bezvrednog. Egon je mrzeo Dornjane i ratovao je protiv njih, a lordovi koji su želeli povratak tih dana – uprkos njegovoj naopakoj vladavini – nikada neće biti srećni s miroljubivim kraljem. Mnogi slavni ratnici koji su bili nezadovoljni mirom u kraljevstvu i Dornjanima na dvoru počeli su da se približavaju Demonu.

Demon Crna Vatra je možda u početku dopuštao da se tako govori samo zarad sopstvene taštine. Ipak su prošle mnoge godine otkako su mu prišli prvi s predlogom za bunu i istinskog dizanja pobune. Šta je dakle prelomilo Demona da pokuša da se domogne prestola? Verovatno je to bio jedan drugi Veliki kopilan: ser Egor Rečni, zvani Ljuti Čelik. Možda je zbog krvi Brekena Egor bio tako prgav i tako se lako vređao. Možda zbog neslavnog pada Brekena u očima kralja Egona, iz čega je proishodilo i njegovo izgnanstvo sa Egonovog dvora. Ili je to možda bilo samo njegovo rivalstvo s polubratom, takođe kopilanom Brindenom Rečnim, koji je uspevao da održi bliske odnose na dvoru – pošto je majka

Krvavog Gavrana bila omiljena za života i svima je ostala u lepom sećanju, tako da Blekvudi nisu stradali kao Brekeni kada je kralj nju odbacio kao ljubavnicu.

Šta god bio razlog, Egor Rečni je uskoro počeo da pritiska Demona Crnu Vatru da istakne svoje pravo na presto, a još i više pošto je Demon pristao da Egoru da ruku svoje starije kćeri Kale. Njegov čelik možda jeste bio ljut, ali jezik mu je bio gori. Sipao je otrov Demonu u uho, a tome se pridružio žagor drugih vitezova i nezadovoljnih lordova.

Na kraju su godine takvih priča urodile plodom i Demon Crna Vatra doneo je odluku. Ipak, ta odluka je bila ishitrena, jer je kralju Deronu uskoro stigao glas da Crna Vatra do kraja meseca namerava da se proglasi za kralja. (Ne znamo kako je taj glas dospao do Derona, mada Merionovo nedovršeno delo *Crveni i crni zmaj* nagoveštava da je u to bilo umešano jedno drugo Veliko kopile, Brinden Rečni.) Kralj je poslao Kraljevu gardu da uhvati Demona pre nego što dalje odmakne s planovima za veleizdaju. Demona su na to upozorili, pa je uz pomoć ser Kventina Bola zvanog Vatrene Kugla, viteza čuvenog po prgavoj naravi, uspeo da pobjegne iz Crvene tvrđave. Saveznici Demona Crne Vatre ističu taj pokušaj hapšenja kao razlog za izbijanje rata, tvrdeći da je Deron napao Demona iz neosnovanog straha. Drugi su ga takođe prozvali Deron Lažni, ponavljajući klevetu koju je sam Egon Bezvredni spominjao poslednjih godina svoje vladavine: da mu otac nije bio kralj već kraljev brat Zmajvitez.

I tako je izbila Prva buna Crne Vatre, godine 196. Obrnuvši boje tradicionalnog targarjenskog grba tako da je crni zmaj stajao na crvenom polju, ustanici su stali uz vanbračnog sina princeze Dene Demona Crnu Vatru, prvog svog imena, i proglasili ga za najstarijeg istinskog sina Egona IV, a njegovog

polubrata Derona za kopile. Usledilo je mnogo bitaka između crnih i crvenih zmajeva u Dolu, Zapadnim zemljama, Rečnim zemljama i drugde.

Buna se okončala na Rujnotravnom polju, gotovo godinu dana kasnije. Neki su pisali o smelosti ljudi koji su se borili uz Demona i druge izdajnike. Bez obzira na svu njihovu neustrašivost na bojnopolju i mržnju prema Deronu, njihova borba je ipak bila osuđena na propast. Demon i njegovi stariji sinovi Egon i Emon pali su pod kišom strela koje su odapeli Brinden Rečni i njegova lična garda, Gavranovi zubi. Za tim je sledio ludi juriš Ljutog Čelika, koji je mahao Crnom vatrom pokušavajući da povрати borbeni duh Demonove vojske. Pošto se usred juriša sudario s Krvavim Gavranom, odigrao se silan dvoboj, u kome je Krvavi Gavran ostao bez oka, ali je nagnao Ljutog Čelika u beg.

Bitka se međutim okončala kada se pojavio princ Belor Lomikoplje na čelu olujnih lordova i Dornjana i udario pobunjenike s leđa, dok je mladi princ Mekar okupio ostatak prethodnice lorda Erina i uspostavio nepomerivi nakovanj na koji su pobunjenici bačeni i skršeni. Deset hiljada ljudi je izginulo zbog taštine Demona Crne Vatre, a još mnogi su ranjeni i osakaćeni. Napori kralja Derona da postigne mir bili su razvejani, mada za to krivica nije bila njegova, ako se ne računa prevelika milost prema zavidljivom polubratu.

Posle svega je kralj Deron pokazao strogost koju je malo ko očekivao. Mnogi lordovi i vitezovi koji su stali uz Crnog Zmaja ostali su bez zemalja, sedišta i povlastica i morali su da daju taoce. Deron im je verovao, dao je sve od sebe da vlada pravedno, pa ipak su ustali protiv njega. Preživeli sinovi Demona Crne Vatre pobjegli su u Tiroš, majčin zavičaj, a sa njima je otišao i Ljuti Čelik. Kraljevstvo će još četiri pokolenja nastaviti da muče zahtevi samozvanaca, potomaka Crne Vatre, sve dok i poslednji od njih ne odu u grob.

Pošto se obračunao s polubračom i mogao da računa na podršku svojih sinova i naslednika, mnogi su mislili je kralj Deron sada obezbedio vlast Targarjena za mnoge vekove. Malo ko je sumnjao da će Belor Lomikoplje biti veliki kralj, pošto je bio oličenje viteštva i mudrosti, a ocu je izuzetno dobro služio kao desnica. Niko međutim ne može znati volju bogova. Belora Blagoslovenog je u naponu snage ubio rođeni brat Mekar na turniru u





Pepelgazu 209. godine. To se nije desilo u viteškoj borbi kopljima, niti u borbi do poslednjeg, već na suđenju Sedmoro – prvom za stotinu godina – u kome se Belor borio na strani nekog neznatnog viteza lotalice, bez porekla i ugleda. Njegova smrt je gotovo sigurno bila nesrećan slučaj i zapisano je da je princ Mekar gorko žalio zbog nje i redovno obeležavao njenu godišnjicu. A ipak je Belor bio mrtav i Mekar i čitavo kraljevstvo su se bez sumnje pitali je li jedan vitez lotalica bio vredan gubitka princa od Zmajkamena i kraljeve desnice. (A opet, nisu znali koliko će se taj vitez lotalica jednog dana uzdići – mada je to druga priča.)

Belor je imao sinove – mlade prinčeve Valara i Matarisa – a imao ih je i Mekar, a kralj je imao još dva sina (mada kraljevstvo nije imalo toliko poverenja ni u Erisa, koji je voleo knjige i bio opsednut

tajanstvenim naukama, ni u umiljatog i blago poremećenog Regela). Onda je međutim Velika prolećna boleština poharala Sedam kraljevstava, sem Dola i Dorne, gde su zatvorili luke i planinske prevoje. Najgore je pogodila Kraljevu Luku. Prvoobrednik, glas Sedmoro na zemlji, umro je, kao i trećina Najpobožnijih i gotovo sve tihe sestre u gradu. Leševi su slagani u ruševine Zmajišta sve dok nisu narasli deset stopa visoko i na kraju je Krvavi Gavran naredio piromantima da ih tu i spale. Četvrtina grada izgorela je sa njima, ali ništa drugo nije moglo da se učini.

Što je još gore, među pomrlima su bili sinovi Belora Lomikoplja, a isto tako i Deron II, koga su mnogi zvali Dobri. Vladao je pet i dvadeset godina i veći deo njegove vladavine kraljevstvo je živelo u miru i izobilju.

Ljuti Čelik je u Esosu okupio izgnane lordove, vitezove i njihove potomke. Osnovao je Zlatnu četvu godine 212, i ona je uskoro postala najvažnija slobodna četa u Spornim zemljama. „Ispod zlata ljut čelik“ postao je njihov bojni poklič, slavan širom Esosa. Posle Ljutog Čelika, četvu su vodili potomci Demona Crne Vatre sve dok poslednji od njih, Melis Čudovišni, nije poginuo na Stepenicama.

LEVO | *Ljuti Čelik na čelu Zlatne čete*

GORE | *Demon Crna Vatra vodi juriš na Rujnotravnom polju*

ERIS I

DERONOV DRUGI SIN ERIS dospeo je na presto 184. godine. On nikada nije ni slutio da će postati kralj, i bio je izuzetno neprikladan za Gvozdeni presto. Eris je, na svoj način, bio učen, mada se uglavnom zanimao za prašnjave knjige koje se bave drevnim proročanstvima i tajnim znanjima. Oženio se svojom sestrom Elinor i nikada nije pokazao zanimanje da s njom začne dete – kružile su glasine da uopšte nikada nije ispunio bračne dužnosti. Njegovo Malo veće, potpuno očajno, nadalo se da je to prosto zato što mu se ona ne sviđa, pa ga je savetovalo da je odbaci i uzme drugu ženu. Eris međutim za to nije hteo ni da čuje.

Kada je krunisan usred Velike prolećne bolesti, Eris I se od prvog časa suočio s kraljevstvom u previranju. Tek što je zaraza počela da slabi kada je Dagon Grejdžoj, gospodar Gvozdenih ostrva, poslao dugačke lađe da haraju duž čitave obale Mora

su usledile posle Velike prolećne bolesti. Došlo je leto, a sa njim suša koja je potrajala gotovo čitave dve godine. Mnogi su krivili kralja, a još mnogo više njih je optuživalo Krvavog Gavrana. Neka sirota braća su u propovedima govorila protiv krune, slično kao i neki vitezovi i lordovi. Poneki su među njima šaputali i o prevratu: da se Crni Zmaj mora vratiti preko mora i zauzeti mesto koje mu po zakonu pripada.

U središtu pokušaja da se izazove novi ustanak bio je lord Gormon Pik. Zbog uloge u Prvom ustanku Crne Vatre, Piku su oduzeta dva od tri zamka koje je njegova kuća držala stolicima. Posle suše i Velike prolećne bolesti, lord Gormon je ubedio najstarijeg još živog sina Demona Crne Vatre, Demona Mlađeg, da preplovi Uzano more i pokuša da se domogne prestola.

Zaverenici su pokušali da ostvare svoj naum 211. na svadbenom turniru u Belozidu, velikom sedištu

Neki tvrde da je verovatniji uzrok uspona na vlast Krvavog Gavrana bila činjenica da se Eris zanimao za ezoterične tajne i pradrevnu istoriju isto koliko Rečni, čije je proučavanje magijskih znanja u to doba bilo javna tajna. Krvavi Gavran je već postao poznat na dvoru, ali je malo ko očekivao da će ga Eris proglasiti za desnicu. Kada je to uradio, izbila je svađa između kralja i njegovog brata princa Mekara, koji je očekivao da će taj položaj pripasti njemu. Zatim je princ Mekar otišao iz Kraljeve Luke u Letnje dvore i godinama se nije vraćao.

zalazećeg sunca, dok je na daljoj obali Uzanog mora Ljuti Čelik kovao planove sa sinovima Demona Crne Vatre. Možda se zbog tih teškoća Eris i obratio Brindenu Rečnom da mu postane desnica.

Krvavi Gavran se pokazao kao sposobna desnica, ali takođe i majstor šaptalica koji se mogao meriti s gospom Mizerijom, a poneki su smatrali da on i njegova polusestra i ljubavnica Šijera Morska Zvezda pomoću čarobnjaštva otkrivaju tajne. Uzrečica „hiljadu očiju i jedno“ postala je česta, a ljudi i visokog i niskog roda počeli su da sumnjaju da ih sopstvene komšije uhode za račun Krvavog Gavrana. A ipak su Erisu uhode bile potrebne, s obzirom na nevolje koje koje je lord Batervel podigao blizu Božjeg oka. Bio je to isti onaj Batervel koji je nekada služio kao Deranova desnica, pre nego što ga je kralj zamenio lordom Hejfordom zbog njegove sumnjive

nespremnosti da deluje protiv Demona Crne Vatre u ranim danima bune. Kod Belizida, pod izgovorom da slave venčanje lorda Batervela i učestvuju na turniru, okupili su se mnogi lordovi i vitezovi, koji su svi želeli da na prestolu vide nekog potomka Crne Vatre.

Da Krvavi Gavran nije imao doušnike među zaverenicima, Demon Mlađi bi digao opasan ustanak u samom srcu Rečnih zemalja, ali pre nego što se turnir



Dobro je poznato da je Demon Mlađi sanjao da će postati kralj, a isto tako i činjenica da ga u tom pokušaju Ljuti Čelik nije podržao. Ali zašto je Ljuti Čelik podržavao oca dok je odbio da podrži sina i dalje je pitanje o kojem se vode rasprave u Citadeli. Mnogi će tvrditi da mladi Demon i lord Gormon nisu uspjeli da ubede Ljutog Čelika da im je plan dobar, a ako ćemo pravo, to i zvuči kao dobar argument; Pik od želje za osvetom nije zdravo rasuđivao, dok je Demon bio ubeđen da će uspeti bez obzira na stvarne izgledе. Ipak, drugi smatraju da je Ljuti Čelik bio težak čovek, koga je sem ratovanja malo šta zanimalo i koji nije verovao u Demonove snove i njegovu ljubav prema muzici i lepim stvarima. A opet treći upitno gledaju na Demonov blizak odnos s mladim lordom Kokšoom, i tvrde da je on Egoru Rečnom toliko smetao da je zbog njega uskratio pomoć Demonu.

uopšte okončao, desnica se pojavio pred zidinama Belozida na čelu vojske i Druga buna Crne Vatre okončala se pre nego što je istinski i počela. Gormon Pik je bio među pogubljenim zatočenicima, dok su drugi, poput lorda Batervela, osuđeni na gubitak zemalja i zamkova. Što se Demona tiče, on je počeo još nekoliko godina, kao talac u Crvenoj tvrđavi. Neki su se tome čudili, ali je bilo jasno da je to mudar postupak: njegov mlađi brat Hegon nije mogao da tvrdi kako mu presto pripada sve dok je Demon živ.

Druga buna Crne Vatre neslavno se završila, ali to sa drugima nije bio slučaj. Godine 219. Hegon Crna Vatra i Ljuti Čelik digli su Treću bunu Crne Vatre. O delima tada počinjenim, i dobrim i zlim – o Mekarovom vođstvu, o delima Eriona Svetloplamena, hrabrosti Mekarovog mlađeg sina i drugom dvoboju Krvavog Gavrana i Ljutog Čelika – danas sve znamo. Samozvanac Hegon I Crna Vatra ubijen je na prevaru posle bitke, kada je položio mač, ali je ser Egor Rečni, Ljuti Čelik, uhvaćen živ i u okovima sproveden u Crvenu tvrđavu. Mnogi još tvrde da bi se ambicije Crne Vatre na vreme okončale samo da je on odmah pogubljen, kao što su savetovali princ Erion i Krvavi Gavan.

Međutim, nije bilo tako. Mada je Ljutom Čeliku suđeno i mada je osuđen za veleizdaju, kralj Eris mu je poštedito život i naredio da ga pošalju na Zid da postane čovek Noćne straže. Pokazalo se da je ta milost bila greška, pošto su Crne Vatre na dvoru još

imali mnogo prijatelja, a neki su i te kako bili spremni da budu doušnici. Brod koji je prevezio Ljutog Čelika i desetinu drugih osuđenika presretnut je u Uzanom moru na putu za Istočnu Morobdiju, Egor Rečni je oslobođen i vratio se u Zlatnu četv. Nije prošla ni godina, a on je u Tirošu krunisao Hegonovog najstarijeg sina kao kralja Demona III Crnu Vatra i nastavio je da kuje planove protiv kralja koji ga je pomilovao.

Kralj Eris je sedeo na Gvozdenom prestolu još gotovo dve godine, pre nego što je 121. umro prirodnom smrću.

Tokom svoje vladavine veličanstvo je priznalo niz naslednika, mada nijedan nije bio njegov potomak; Eris je umro bez dece, ne ispunivši bračne dužnosti. Njegov brat Regel, treći sin Derona Dobrog, umro je pre njega, kada se zagrcnuo pitom s jeguljama 215. na jednoj gozbi. Regelov sin Elor je onda postao novi princ od Zmajkamina i prestolonaslednik, ali je poginuo dve godine kasnije grotesknim nesrećnim slučajem – od ruke svoje blizakinje i supruge Elore, pod okolnostima zbog kojih je ona izgubila razum od tuge.

Pošto je Elora digla ruku na sebe nakon što su je na maskiranom balu napala tri čoveka u istoriji upamćena samo kao Pacov, Soko i Svinja, ostao je samo jedan mogući naslednik: kraljev jedini još živi brat, princ Mekar.



MEKAR I

Mekar je bio žustar kralj i ratnik na glasu, ali i strog čovek, spreman da brzo sudi i osudi. Nije bio darovit kao njegov brat Belor, koji je lako sticao prijatelje i saveznike, a posle bratovljeve smrti od njegove ruke – koliko god nenamerne – postao je još stroži i nemilosrdniji. Tolika je bila njegova želja da raskrsti s prošlošću da je naredio da se izradi nova kruna – ratnička kruna s crnim gvozdenim šiljcima na prstenu od crvenog zlata, pošto je kruna Egon Osvajača odavno nestala posle pogibije Derona I u Dorni. A ipak je Mekar vladao u doba relativnog mira između dva ustanka Crne Vatre, a nemire su u njegovo doba uglavnom izazivali njegovi sinovi.

Glavno pitanje Mekarove vladavine bilo je pitanje naslednika. Kralj je imao brojne sinove i kćeri, ali su neki sumnjali u njihovu sposobnost da vladaju.

Najstariji, princ Deron, bio je poznat kao Pijanac i više je voleo da ga zovu princ od Letnjih dvora, zato što mu je Zmajkamen bio suviše sumoran za život. Sledeći posle njega bio je princ Erion, poznat kao Svetloplamen ili Svetlooganj – izuzetno moćan vitez, ali svirep i hirovit, a bavio se i crnim znanjima. Oba ta princa umrla su pre svog oca, mada su oba imala potomstvo. Princ Deronu se 122. rodila kćer Vela, ali je devojčica nažalost bila slaboumna. Sin Eriona Svetloplamena rodio se 132. i otac mu je nadenuo zloslutno ime Megor, ali je sam Svetli Princ umro iste godine pošto je ispio šolju divlje vatre u uverenju da će se tako pretvoriti u zmaja.

Mekarov treći sin Emon bio je načitan dečak, koga su u mladosti poslali u Citadelu, odakle se vratio kao zakleti meštar s lancem. Najmlađi kraljev sin bio je princ Egon, koji je kao dečak služio kao štitonoša jednom vitezov litalici, istom onom u čijoj je odbrani poginuo Belor Lomikoplje, i kome je nadimak bio Jaje. „Deron je sramota, Erion je čudovište, a Egon je pravi-pravcati seljak“, šaputali su na dvoru.

Kada je kralj Mekar poginuo 233. vodeći vojsku protiv jednog buntovnog gospodara u Dornskim

krajinama, nastala je znatna pometnja oko naslednika. Da spreči opasnost od novog Plesa zmajeva, kraljeva desnica Krvavi Gavran rešio je da sazove Veliko veće da presudi.

Godine 233. stotine velikih i malih lordova okupile su se u Kraljevoj Luci da odrede naslednika. Pošto su dva starija Mekarova sina preminula, postojala su četiri moguća kandidata. Veliko veće je odmah odbacilo umilnu ali prostodušnu Velu, kćerku princa Derona. Samo se nekolicina zauzela

za Megora, sina Eriona Svetloplamena; kralj-dečak bi značio dugačko

namesništvo, a bilo je takođe i bojazni da će dečak naslediti očevu svirepost i ludilo. Princ Egon je bio očigledan izbor, ali neki lordovi ni u njega nisu imali poverenja, pošto je zbog života s vitezom

litalicom postab, prema rečima mnogih, „napola kmet“.

Toliko njih ga je zapravo mrzelo da su pokušali da ustanove može li se njegov stariji brat meštar Emon osloboditi zaveta, ali ih je Emon odbio i od toga nije bilo ništa.

Dok je Veliko veće raspravljalo, u Kraljevoj Luci se pojavio novi kandidat: niko drugi nego Enis Crna Vatra, peti od sedam sinova Crnog Zmaja. Kada je Veliko veće prvobitno sazvano, Enis je pisao iz izgnanstva u Tirošu i izneo svoje pravo u nadi da će rečima osvojiti Gvozdeni presto, koji njegovi preci triput nisu uspeali da osvoje mačevima. Krvavi Gavran, kraljeva desnica, odgovorio je tako što mu je obećao bezbednost da bi samozvanac mogao da dođe u Kraljevu Luku i lično iznese svoje pravo.

Enis je to lakomisleno prihvatio. Čim je kročio u grad, zlatni plaštovi su ga uhvatili i odvukli u Crvenu tvrđavu, gde su mu odmah odsekli glavu i prikazali je lordovima Velikog veća, kao upozorenje svima koji još gaje simpatije prema Crnoj Vatri.

Nedugo zatim, „Princ koji je bio jaje“, izabran je većinom glasova Velikog veća. Četvrti sin četvrtog sina, Egon V će postati poznat kao Egon Neočekivani pošto je u mladosti bio tako daleko u naslednom redu.



GORE | Kruna kralja Mekara DESNO | Kralj Egon Neočekivani (stoji pozadi) i njegovi sinovi (slevo nadesno) Dankan, Džeheris i Deron

EGON V

PRVI EGONOV ČIN na vlasti bilo je hapšenje Brindena Rečnog, kraljeve desnice, zbog ubistva Enisa Crne Vatre. Krvavi Gavran nije poricao da je na prevaru namamio samozvanca, ali je tvrdio da je žrtvovao svoju ličnu čast zarad dobra kraljevstva.

Mada su se mnogi slagali ili su bili zadovoljni što je još jedan pretendent Crnih Vatri uklonjen, kralj Egon je smatrao da nema izbora nego da osudi desnicu, inače će reč Gvozdenog prestola postati bezvredna. Ipak, pošto je presuda izrečena, Egon je ponudio Krvavom Gavranu priliku da obuče crno i stupi u Noćnu stražu. Ovaj ju je prihvatio. Ser Brinden Rečni

130. i 135. godine. Kralj Egon, koga je uvek zanimala dobrobit slabih i siromašnih, uradio je šta je mogao da se žito i druga hrana šalju na Sever, ali su neki smatrali da u tome preteruje.

Njegovu vladavinu su takođe brzo stavili na ispit oni u čije se poslove previše mešao kao princ, pokušavajući da obuzda njihova prava i povlastice. A ni pretnja Crne Vatre nije se okončala Erisovom smrću; zloglasno izdajstvo Krvavog Gavrana samo je ojačalo neprijateljstvo izgnanika preko Uzanog mora. Godine 236, kada je surova šestogodišnja zima počela da popušta, izbila je Četvrta buna Crne Vatre.

Krvavi Gavran će se uzdići do mesta lorda zapovednika Noćne straže godine 239. i služiće sve do Knestanka u izvidnici s one strane Zida 252. godine.

je otplovio za Zid krajem 233. godine. (Njegov brod niko nije presreo.) S njim je pošlo dvesta ljudi, mnogi od njih strelci iz njegove lične garde, Gavranovih zuba. Kraljev brat, meštar Emon, takođe je bio među njima.

Egonovo kraljevanje bilo je puno izazova, pošto je počelo usred zime koja je dotad trajala već tri godine i nije pokazivala znake da će stati. Na Severu je vladala glad, kao i pre stotinu godina, u dugačkoj zimi između

Samozvani kralj Demon III Crna Vatra, sin Hegona i unuk Demona I, prešao je Uzano more s Ljutim Čelikom i Zlatnom četom, u novom pokušaju da osvoji Gvozdeni presto.

Napadači su se iskrčali na Mejsijevoj kuki, južno od Zaliva Crnobujice, ali im se malo ko pridružio. Kralj Egon im je lično izjahao u susret, u pratnji svoja tri sina.

U bici kod mosta na Vrativodi, Crne Vatre su pretrpele



strašan poraz, a Demona III je posekao vitez Kraljeve garde ser Dankan Visoki, isti onaj vitez lualica kome je „Jaje“ služio kao štitonoša. Ljuti Čelik je ponovo izbegao zarobljeništvo i pobegao, pa se pojavio nekoliko godina kasnije u Spornim zemljama, gde se sa svojim najamnicima borio u značajnoj čarki između Tiroša i Mira. Ser Egoru Rečnom je bilo šezdeset devet leta kada je pao, i priča se da je umro isto kao što je živio, s mačem u ruci i kletvom na usnama. A ipak će njegova zaostavština nastaviti da živi u Zlatnoj četi i lozi Crne Vatre kojoj je služio i koju je štitio.

U doba Egon V bilo je i drugih bitaka, pošto je neočekivani kralj bio primoran da dobar deo vladavine provede u oklopu, gušeći ovaj ili onaj ustanak. Mada ga je narod voleo, kralj Egon je stekao mnogo neprijatelja među velikašima širom zemlje, pošto je želeo da ograniči njihovu moć. Sproveo je brojne reforme i prostom svetu davao prava kakva ti ljudi dotad nisu poznavali, ali svaka od tih mera izazivala je žestoko protivljenje, a ponekad i otvoreno suprotstavljanje lordova. Najglasniji među njima otišao je čak tako daleko da osudi Egon V kao „krvoločnog despota koji želi da nam otme prava i slobode što su nam ih bogovi dali“

Bilo je dobro poznato da je taj otpor tanjio Egonovo strpljenje – posebno što kompromisi na koje kralj mora pristati da bi vladao često dovode do odlaganja njegovih najvećih nada. Velmože su često prkosile kralju i on je morao da im popušta mnogo češće nego što je želeo. Egon V je izučavao istoriju i voleo knjige i često je govorio da bi, kada bi samo imao zmajeve kao prvi Egon, iznova stvorio čitavo kraljevstvo, tako da u njemu vladaju mir, bogatstvo i pravda za sve.

Čak su i sinovi zadavali muke dobrodušnom kralju umesto da mu budu uzdanica. Egon V se oženio iz ljubavi, gospom Betom Blekvud, bodrom (neki bi rekli neobuzdanom) kćerkom gospodara Gavrangrane, koja je postala poznata kao Crna Beta, zbog tamnih očiju i vrane kose. Kada su se 220. uzeli, nevesti je bilo devetnaest, a mladoženji dvadeset i bio je toliko daleko u naslednom redu da taj brak nije izazvao nikakvo protivljenje. U godinama koje su sledile Crna Beta je rodila Egonu tri sina, Dankana, Džeherisa i Derona, i dve kćeri, Šeru i Relu.

Davnašnji je bio običaj kuće Targarjena da venčavaju brata i sestru, da krv zmaja ostane čista, ali iz nekog razloga, Egon V je postao ubeđen da takve rodoskrvne veze više štete nego što koriste. Umesto toga je rešio da svoju decu poženi i poudaje za sinove i

kćeri najvećih lordova Sedam kraljevstava, u nadi da će pridobiti njihovu podršku za svoje reforme i tako ojačati vlast.

Uz pomoć Crne Bete sklopljeno je nekoliko povoljnih veridbi, koje su proslavljene godine 237. kada su Egonova deca još bila mala. Da su usledili i brakovi, iz njih bi se rodilo mnogo dobrog... ali veličanstvo nije računalo na tvrdoglavost svog potomstva. Deca Crne Bete pokazala su se tvrdoglava na majku, a poput oca su rešila da u izboru životnog saputnika slušaju srce.

Egonov najstariji sin Dankan, princ od Zmajkamena i prestolonaslednik, prvi mu se usprotivio. Mada odavno veren s kćerkom kuće Barateona od Krajoluja, godine 239, dok je putovao po Rečnim zemljama, Dankan se zaljubio u čudnu, lepu i tajanstvenu devojkicu koja je sebe zvala Dženi od Starikama. Mada je živela poludivlja među ruševinama i tvrdila da potiče od davno iščezlih kraljeva Prvih ljudi, kmetovi iz okolnih sela rugali su se tim pričama i tvrdili da je ona samo neka sumanuta seljanka, a možda čak i veštica.

Egon jeste bio prijatelj prostog sveta, među njim je i odrastao, ali ženidba prestolonaslednika prostom devojkicom nepoznatog porekla bila je previše i za njega. Veličanstvo je dalo sve od sebe da poništi taj brak, zahtevajući da Dankan odbaci Dženi. Princ je, međutim, bio tvrdoglav koliko otac i odbio ga je. Čak i kada su se prvoobrednik, velemeštar i Malo veće okupili da zahtevaju od kralja Egon da sina prisili na izbor između Gvozdenog prestola i te divlje šumske žene, Dankan nije popuštao. Umesto da se odrekne Dženi, odrekao se prava na presto u korist svog brata Džeherisa i abdicirao kao princ od Zmajkamena.

Ni to međutim nije moglo da povрати mir niti prijateljstvo Krajoluja. Otac odbačene devojkice, lord Lionel Barateon od Krajoluja, poznat kao Nasmejana Oluja, ratnik velike slave, nije bio čovek koji će se lako umiriti kada mu povrede čast. Usledila je kratka, krvava buna, koja se okončala tek kada je ser Dankan od Kraljeve garde pobedio lorda Lionela u dvoboju, a kralj Egon mu svečano obećao da će se njegova najmlađa kći Reli udati za naslednika Krajoluja. Da bi se zapečatio sporazum, princeza Reli je poslata u Krajoluj da služi kao peharnica lorda Lionela i pratilja njegove gospe. Dženi od Starikama – leđi Dženi, kako su je učtivo zvali – na kraju su prihvatili na dvoru i običan narod širom Sedam kraljevstava posebno ju je obožavao. Ona i njen princ, zauvek kasnije poznat kao princ od Vilin konjica, bili su mnogo godina omiljena tema pevača.

Sa Dženi od Starikama je na dvor došla žena kepec i albino, za koju se znalo da je veštica iz Rečnih zemalja. Sama gospa Dženi je, pogrešno, tvrdila da je ova dete šume.

Sledeći je bio princ Džeheris, sada princ od Zmajkamina. Mada je kralj Egon u godinama života među prostim svetom omrznuo valirijske običaje rodoskrvnog braka, princ Džeheris je bio veći pristalica tradicije, pošto je od malih nogu voleo svoju sestru Šeru i maštao je da je uzme za ženu, po starom targarjenskom običaju. Kada su za to saznali, kralj Egon i kraljica Beta su dali sve od sebe da ih razdvoje, ali je udaljenost nekako samo raspirivala obostranu strast.

Princ Džeheris nije bio tvrdoglav kao brat, ali kada se Dankan suprotstavio ocu da bi sledio svoje srce, a kralj i dvor popustili pred njegovom željom, ovaj je to upamtio. Godine 240, godinu dana posle venčanja princa Dankana, princ Džeheris i princeza Šera pobjegli su svojim čuvarima pa su se krišom venčali. Džeherisu je bilo petnaest, a Šeri četrnaest. Kada su kralj i kraljica saznali šta se desilo, nevesta i mladoženja su već bili i legli. Egon je smatrao da nema druge nego da brak prihvati. Kralj je ponovo morao da se bori s povređenim ponosom i besom plemenitih kuća, pošto je Džeheris bio obećan Seliji Tuli, kćeri gospodara Brzorečja, a Šera Lutoru Tirelu, nasledniku Visokog sada.

Poveden lošim primerom braće, čak je i najmlađi Egonov sin princ Deron rešio da na sličan način muči oca. Mada veren s gospom Olenom Redvin od Senke kada im oboma bilo devet leta, princ Deron je raskinuo veridbu sa osamnaest... iako u njegovom slučaju izgleda nije bilo druge žene i Deron je ostao neženja do kraja svog kratkog života. Rođeni vojnik,

vojsku protiv Pacova, Sokola i Svinje. Ser Džeremi je poginuo uz njega, ali je ustanak skršen, a ustanici što izginuli što povešani.

Godine 258. u Esosu je nastala nova opasnost za Egonovu vladavinu kada se devetoro odmetnika, izgnanika, gusara i najamničkih kapetana, okupilo u Spornim zemljama pod Drvetom kruna i sklopilo podlački savez. Družina devetoro se zaklela na međusobnu pomoć i podršku u otimanju kraljevstva za svakog svog člana. Među njima je bio poslednji Crna Vatra, zapovednik Zlatne čete Melis Čudovišni, i njemu je trebalo da pripadne Sedam kraljevstava. Ostale su upamćene reči princa Dankana kada je za to čuo: „Devet kraljeva za devet groša“; od tada su pripadnici Družine devetoro u Vesterosu bili poznati kao „Kraljevi od devet groša“. U početku se smatralo da će Slobodni gradovi Esosa sigurno upotrebiti svoju silu da ih skrše, ali su svejedno izvršene pripreme, za slučaj da Melis i njegovi saveznici zaista pođu na Sedam kraljevstava. Nije međutim bilo neke žurbe i kralj Egon je ostao usredsređen na vladanje.

I usredsređen na još nešto: na zmajeve. Kako je stario, Egon V je počeo da sanja o zmajevima kako ponovo lete iznad Sedam kraljevstava Vesterosa. U tome se nije razlikovao od svojih prethodnika, koji su dovodili obrednike da se mole nad poslednjim jajima, magove da nad njima čaraju i meštre da ih ispituju. Mada su prijatelji i saveznici pokušavali da ga od toga odvrte, kralj Egon je postajao sve ubeđeniji da će samo uz pomoć zmajeva steći dovoljno moći da sprovede neophodne promene i primora gorde i

Džeheris i Šera će imati dvoje dece, Erisa i Relu. Po savetu šumske veštice Dženi od Starikama, princ Džeheris bio rešen da venča Erisa i Relu, ili nam tako tvrde zapisi s dvora. Kralj Egon je besno i nemoćno oprao od toga ruke i pustio princa da radi šta hoće.

koji je uživao u turnirima i bitkama, više je voleo društvo ser Džeremija Noridža, odvažnog mladog viteza koji se od princa nije odvajao još otkako su zajedno bili paževi u Visokom sadu. Princ Deron je svom ocu Egonu izazvao mnogu veću tugu kada je

poginuo u bici, godine 251. dok je vodio tvrdoglave lordove Sedam kraljevstava da prihvate njegove odluke.

Poslednje godine Egonove vlasti obeležila je potraga za drevnim znanjem o odgajanju zmajeva u

Valiriji i priča se da je kralj naredio putovanja u daleke zemlje, čak i do Ašajja kraj Senke, u nadi da će otkriti spise i znanje koji nisu sačuvani u Vesterosu.

Snovi o zmajevima pretvorili su se u trenucima radosti u strašnu tragediju. Sudbonosne godine 259, kralj je pozvao mnoge sebi najbliže u Letnje dvore, svoj omiljeni zamak, da proslave skorašnje rođenje njegovog prvog praunuka, dečaka koji će kasnije

dobiti ime Regar, sina njegovog unuka Erisa i unuke Rele, dece princa Džeherisa.

Žalosno je što je malo ko od svedoka tragedije u Letnjim dvorima preživeo, a oni koji jesu, nisu želeli da o njoj govore. Sačuvana stranica Gildejnovе istorije – sigurno jedna od poslednjih koje je napisao pre smrti – nagoveštava mnogo toga, ali je mastilo koje se nekim slučajem po njoj razlilo mnogo šta prekrilo.

IZ ISTORIJE VELEMEŠTRA GILDEJNA

...krv zmaja okupljena na jednom...

...sedam jaja, u čast sedam bogova, mada je kraljev lični obrednik upozorio...

...piromanti...

...divlja vatra...

...plamen izmakao kontroli... ogroman... goreo tako vrelo da...

...stradali, da nije bilo hrabrosti lorda zapovedn...



DŽEHERIS II

TRAGEDIJA LETNJIH DVORA dovela je na Gvozdeni presto 259. godine Džeherisa, drugog svog imena. On jedva da je stavio krunu kada su Sedam kraljevstava stupila u rat, pošto su Kraljevi od devet groša zauzeli i poharali Slobodni grad Tiroši i osvojili Stepenice; odatle su se spremali za napad na Vesteros.

Kraljevima od devet groša sukobi na Stepenicama, da on napadne njih umesto da čeka njihovo iskrcavanje u Sedam kraljevstava.

Kralj Džeheris je nameravao lično da vodi napad na Kraljeve od devet groša, ali ga je njegova desnica lord Ormund Barateon ubedio da to nije mudro.

IMENA I ZVANJA DRUŽINE DEVETORO, KOJA JE IZAZVALA VELIKE NEVOLJE U ESOSU I NA STEPENICAMA

STARA MAJKA: Gusarska kraljica.

SAMARO SAN, POSLEDNJI VALIRIJAC:
Ozloglašeni gusar iz ozloglašene gusarske porodice iz Lisa, u čijim je žilama tekla valirijska krv.

KSOBAR KOKVA, ABONOSNI PRINC:
Izgnani knez s Letnjeg ostrva, obogatio se u Spornim zemljama i vodio je najamničku četvu.

LIMOND LAŠARI, GOSPODAR BITAKA: Slavni najamnički kapetan.

PEGAVI KASAPIN TOM: Poreklom iz Vesterosa, kapetan jedne slobodne čete u Spornim zemljama.

SER DERIK FOSOVEJ, TRULA JABUKA:
Izgnanik iz Vesterosa, vitez na zlom glasu.

DEVETOOKI: Kapetan Veselih momaka.

ALEKVO ADARIS, SREBRNJEZIK:
Tiroški veliki trgovac, bogat i ambiciozan.

MELIS ČUDOVIŠNI CRNA VATRA:
Kapetan Zlatne čete, nadimak stekao po nakazno velikom telu i rukama, čovek čudovišne snage i zverske prirode. Iz vrata mu je rasla druga glava, ne veća od pesnice. Vlast nad Zlatnom četom stekao je u borbi protiv svog rođaka Demona Crne Vatre. Najpre mu je ubio konja jednim udarcem pesnice, a onda mu je golim šakama otkinuo glavu sa ramena.)

Džeheris je znao da Družina devetoro namerava da osvoji Sedam kraljevstava za Melisa Čudovišnog, koji se proglasio za Kralja Melisa I Crnu Vatru, ali se, poput svog oca Egon, nadao da će se taj savez zlikovaca raspasti još u Esosu, ili da će ga neki savez Slobodnih gradova razbiti. Onda je taj čas došao, a kralja Egon više nije bilo, kao ni princa od Vilin konjica. Princ Deron, taj veličanstveni vitez, poginuo je još pre mnogo godina, tako da je ostao samo Džeheris, koji je od tri Egonova sina bio najmanje sklon ratovanju.

Novom kralju bile su trideset četiri godine kada je seo na Gvozdeni presto. Na savremenike nije ostavljao jak utisak. Za razliku od braće, Džeheris II Targarjen bio je sitan i mršav i čitavog života se borio s raznim boljkama. A ipak mu nije manjkalo ni pameti ni hrabrosti. Odbacio je tugovanje, oslonio se na plan svog oca, pa je sazvaio vazale i rešio da se s

Kralj nije navikao na težak život na pohodu, nije vičan oružju, primetio je desnica, i bilo bi glupo stavljati u bici njegov život na kocku tako brzo posle tragedije u Letnjim dvorima. Džeheris je na kraju popustio i ostao u Kraljevoj Luci s kraljicom. Za zapovednika vojske postavljen je lord Ormund, kraljeva desnica.

Godine 260. on je iskrcao targarjenske vojske na Stepenice i Rat Kraljeva od devet groša postao je krvav. Bitke su besnele po ostrvima i moreuzima između njih dobar deo te godine. Delo meštra Eona *Opis Rata Kraljeva od devet groša*, jedno od prvih dela te vrste, čudesan je izvor pojedinosti o borbama, s mnogim bitkama na kopnu i moru i velikim podvizima. Lord Ormund Barateon, zapovednik

Vesterošana, stradao je među prvima. Posekao ga je Melis Čudovišni i lord Ormund je izdahnuo u naručju svog sina i nasljednika ser Stefona Barateona.

Na čelo targarjenske vojske stao je zatim novi mladi zapovednik Kraljeve garde, ser Džerold Hajtauer, Beli Bik. Hajtauer i njegovi ljudi neko vreme su bili na velikim mukama, ali je onda mladi vitez po imenu ser Baristan Selmi ubio Melisa u dvoboju, i tako se ovenčao večnom slavom i rešio rat jednim potezom, pošto ostatak Kraljeva od devet groša Vesteros nije mnogo zanimao i uskoro su se povukli u svoje zemlje. Melis Čudovišni je bio peti i poslednji od samozvanaca Crnih Vatri; s njegovom smrću prokletstvo koje je Egon Bezvredni bacio na Sedam kraljevstava kada je mač dao svom kopiletu napokon se okončalo.

Žestoke borbe su potrajale još pola godine pre

nego što su Stepenice i Sporne zemlje oslobođene od preostalih iz Družine devetoro, a proći će šest godina pre nego što je Alekva Adarisa, tiranina od Tiroša, otrovala njegova kraljica i vratila arhonta Tiroša na vlast. Za Sedam kraljevstava ovo je bila veličanstvena pobeda, mada cena u životima i stradanjima nije bila mala.

Kraljevstvom je onda ponovo zavladao mir. Džeheris II se pokazao kao sposoban kralj, vratio je red u Sedam kraljevstava i izmirio mnoge velike kuće nezadovoljne zbog reformi kralja Egona V. Ispostavilo se međutim da mu je vladavina bila kratkog veka. Godine 262. kralj Džeheris II se razboleo i umro u postelji posle kratke bolesti, žaleći se na iznenadnu zadihanost. Nije mu bilo ni trideset sedam, a na Gvozdenom prestolu je proveo jedva tri godine.



ERIS II

ERIS TARGARJEN, DRUGI SVOG IMENA, imao je osamnaest godina kada je seo na Gvozdeni presto 262, po smrti svog oca Džeherisa, koji je vladao jedva tri godine. Naočit mladić, Eris se hrabro borio na Stepenicama u Ratu Kraljeva od devet groša. Mada nije bio posebno marljiv vladar, niti najpametniji, bez svake sumnje je posedovao šarm kojim je stekao mnogo prijatelja. Takođe je bio tašt, gord i prevrtljiv, i zbog tih osobina bio je laka meta za laskavce i ulizice, ali te mane nisu bile očigledne odmah pošto je došao na vlast.

Čak ni najmudriji nisu mogli naslutiti da će Eris II jednog dana biti prozvan Ludi Kralj, niti da će njegovo kraljevanje na kraju okončati gotovo tri stoleća targarjenske vlasti u Vesterosu. Jer baš kada je Eris nasledio krunu, te sudbonosne 262. godine, rodio se njegovom rođaku Stefonu Barateonu i njegovoj gospi u Krajoluju snažan crnokosi sin po imenu Robert, dok je daleko na severu, u Zimovrelu, lord Rikard Stark slavio rođenje svog sina Brendona. Za samo godinu dana rodiće se još jedan Stark, Edard. Ta će tri dečaka jednog dana odigrati ključnu ulogu u padu zmajeva.

Novi kralj je već obezbedio naslednika u liku svog sina Regara, rođenog sred plamena Letnjih dvora. Eris i njegova kraljica i sestra Rela bili su mladi i očekivalo se da će imati još mnogo dece. To je bilo presudno pitanje tog doba, pošto su tragedije iz doba Egona Neočekivanog potkresale plemenito stablo Targarjena tako da su ostale samo dve usamljene grančice.

Erisu II ambicija nije manjkalo. Pošto se krunisao, objavio je da želi da bude najveći kralj u istoriji Sedam kraljevstava, a tu umišljenost su njegovi prijatelji podsticali pričama da će jednog dana biti upamćen kao Eris Mudri ili Eris Veliki.

Dvorani njegovog oca bili su mahom stariji, prekaljeni ljudi, od kojih su mnogi služili i kralju Egonu V. Eris II ih je sve odreda otpustio i zamenio plemićima iz svog pokolenja. Najvažnije je, međutim, bilo to što je otpustio starog i izuzetno opreznog Edgara Sloejna, koji je služio kao kraljeva desnica još od tragedije u Letnjim dvorima, i na njegovo mesto postavio ser Tivina Lanistera, naslednika Livačke stene. Tako je ser Tivin, dvadesetogodišnjak, postao najmlađa desnica u istoriji Sedam kraljevstava. Mnogi meštri do dana današnjeg tvrde da je to nameštenje

bilo najmudrije delo „Erisa Mudrog“.

Eris i Tivin su se poznavali još od malih nogu. Tivin Lanister je u dečaštvu služio kao kraljevski paž u Kraljevoj Luci. Princ Eris i on, i još jedan mlađi paž, prinčev rođak Stefon Barateon od Krajoluja, postali su nerazdvojni. U doba Rata Kraljeva od devet groša tri druga su se borila zajedno, Tivin kao novoproglašeni vitez, Stefon i princ Eris kao štitonoše. Kada je u svojoj šesnaestoj princ trebalo da bude proglašen za viteza, Eris je tu izuzetnu čast da ga u to zvanje proizvede podario Tivinu. Godine 261. Tivin Lanister se dokazao kao zapovednik kada je ugušio ustanak dvojice najmoćnijih vazala svoga oca, lordova Tarbeka i Rejna, usput ugasivši obe njihove drevne kuće. Mada su neki osuđivali surovost njegovih metoda, niko nije mogao poreći da je ser Tivin vratio red u Zapadne zemlje posle haosa i sukoba iz doba njegovog oca.

Mora se primetiti da Eris Targarjen i Tivin Lanister nisu bili prirodni saradnici. Mladi kralj je u ranim danima svoje vladavine bio živahan i aktivan. Voleo je muziku, ples i maskirane balove, a mlade žene je voleo i preterano, pa je dvor ispunio lepim devicama iz svih krajeva kraljevstva. Neki kažu da je imao ljubavnica koliko i njegov predak Egon Bezvredni (što je malo verovatno, s obzirom na ono što znamo o tom vladaru), međutim za razliku od Egona IV, Eris II je brzo gubio zanimanje za naložnice. Mnoge nisu potrajale ni dve nedelje, a retko koja pola godine. Veličanstvo je takođe imalo brojne velike planove. Nedugo posle krunisanja, Eris je objavio nameru da osvoji Stepenice i zauvek ih pripoji kraljevstvu. Boravak lorda Rikarda Starka godine 264. u Kraljevoj Luci probudio je kod Erisa zanimanje za Sever, pa je skovao plan da izgradi novi Zid stotinu liga severno od postojećeg i prisvoji sve zemlje između njih. Godine 265, zgađen „smradom Kraljeve Luke“, pričao je o izgradnji „Belog grada“, u potpunosti od mermera, na južnoj obali Crnobujice. Godine 267, 'posle nesporazuma s Gvozdenom bankom Bravosa u vezi s nekim pozajmicama njegovog oca, objavio je da će sagraditi najveću ratnu flotu koju je svet video, „da obori Titana na kolena“. Godine 270, dok je gostovao u Sunčevom koplju, rekao je princu Dorne da će „naterati dornske pustinje da procvetaju“.



tako što će iskopati veliki kanal ispod planina da sprovede vodu iz Kišegore.

Nijedan od tih grandioznih planova nije ostvario; većina ih je, zapravo, zaboravljena posle mesec dana, pošto su Erisu II vladarske zamisli dosađivale izgleda jednako brzo koliko i naložnice. A ipak je u Sedam kraljevstava u prvom desetleću njegove vladavine cvetalo blagostanje, pošto je kraljeva desnica bio sve ono što sam kralj nije – marljiv, odlučan, neumoran, izuzetno inteligentan, pravedan i strog. „Bogovi su stvorili i oblikovali ovog čoveka da vlada“, pisao je velemeštar Piseli o Tivinu Lanisteru u pismu Citadeli pošto je dve godine služio sa njim u Malom veću.

I on je zaista i vladao. Kako je kraljevo ponašanje postajalo sve nepredvidljivije, na desnicu je padalo da upravlja redovnim poslovima kraljevstva. Ono je pod vladavinom Tivina Lanistera cvalo toliko da beskrajni hirovi kralja Erisa nisu delovali posebno zloslutno. Mnogi Targarjeni pre njega slično su se ponašali, i to nije bio razlog za brigu. Od Starigrada pa do Zida, ljudi su govorili kako Eris možda ima krunu na glavi, ali da Tivin Lanister zapravo kraljuje.

Tivin Lanister je rešio sporove kruna s Bravošanima (mada, na kraljevo nezadovoljstvo, nije „oborio Titana na kolena“), tako što je otplatio dugove Džaherisa II zlatom iz Livačke stene. Tivin je stekao naklonost mnogih velikih lordova time što je poništio preostale zakone Egona V kojima su ograničavana njihova prava. Tivin je smanjio poreze i carine na robu koja je prolazila kroz Kraljevu Luku, Lanisgrad i Starigrad i tako stekao podršku mnogih bogatih trgovaca. Tivin je izgradio nove puteve i popravio stare, priredio mnoge blistave turnire po čitavom kraljevstvu, na radost i vitezova i naroda, razvio trgovinu sa Slobodnim gradovima i strogo kažnjavao pekare koji su dodavali piljevinu u hleb i mesare koji su prodavali konjetinu kao govedinu. U svim tim poslovima veoma mu je pomagao velemeštar Piseli, čiji nam opisi vladavine Erisa II pružaju najbolji portret tog doba.

Ipak, uprkos svim tim dostignućima, Tivina Lanistera nisu voleli. Njegovi suparnici tvrdili su da je

nemilosrdan, nepopustljiv, gord i svirep. Njegovi vazali su ga poštovali i sledili i u ratu i u miru, ali nijedan mu nije bio istinski prijatelj. Tivin je prezirao svog oca, slabog, debelog i nesposobnog lorda Titosa Lanistera, a njegov odnos s braćom Tigetom i Džerionom bio je izuzetno buran. Donekle je bio blizak s bratom Kevanom, bliskim saradnikom i stalnim pratiocem još od detinjstva, i sestrom Dženom, ali je čak i prema njima Tivin Lanister ispoljavao više lojalnost nego privrženost.

Godine 263, posle godinu dana na mestu kraljeve desnice, ser Tivin se oženio svojom prelepom mladom rođakom Džoanom Lanister, koja je došla u Kraljevu Luku 259. godine na krunisanje kralja Džeherisa II i ostala kao dvorska dama princeze (kasnije kraljice) Rele. Nevesta i mladoženja poznavali su se još otkako su bili deca u Livačkoj steni. Mada Tivin Lanister nije bio čovek sklon javnom ispoljavanju osećanja, priča se da je ženu voleo istinski i oduvek. „Samo leđi Džoana zaista poznaje čoveka unutar oklopa) pisao je

U početku je veličanstvo tešilo Relu, ali je s vremenom njegovo saosećanje prešlo u sumnjičavost. Oko 270. je zaključio da mu je kraljica neverna. „To bogovi ne daju da kopile jednog dana sedne na Gvozdeni presto) rekao je svom Malom veću; nijedno od Reline mrtvorođenčadi ili rano umrle dece nije njegovo, objavio je kralj. Onda je zabranio kraljici da izlazi iz Megorove utvrde i naredio da dve obrednice svake noći ležu s njom, „da bi ona ostala verna svom zavetu“.

Nije zabeleženo šta je Tivin Lanister mislio o tome, ali je godine 266. u Livačkoj steni gospa Džoana rodila blizance, devojčicu i dečaka, „zdrave i prelepe, s kosom kao žeženo zlato“. Njihovo rođenje je samo naglasilo napetost između Erisa II Targarjena i njegove desnice. „Izgleda da sam se oženio pogrešnom ženom“, navodno je kazao kralj kada su mu javili tu srećnu vest. Svejedno, poslao je oboma blizancima zlata koliko su teški i naredio Tivinu da ih dovede na dvor kada dovoljno odrastu za put. „Dovedi i njihovu

Zlonamerne glasine da je Džoana Lanister izgubila devičanstvo s princom Erisom one noći kada se njegov otac krunisao i da mu je nakratko bila naložnica pošto je zaseo na Gvozdeni presto mirno mogu da se odbace. Kao što Piseli tvrdi u pismima, Tivin Lanister nikako ne bi uzeo svoju rođaku za ženu da je to bila istina, „jer on je bio gord čovek i nipošto svikao da se gosti tuđim ogriscima.“

Postoje, ipak, pouzdani izveštaji o tome da je kralj Eris bio prekomerno slobodan s leđi Džoanom za vreme ceremonije svođenja mladenaca u ložnicu, na Tivinovo nezadovoljstvo. Nedugo zatim, kraljica Rela je otpustila Džoanu Lanister iz svoje službe. Taj postupak ničim nije objasnila, ali je leđi Džoana smesta otišla za Livačku stenu i od tada je retko dolazila u Kraljevu Luku.

velemeštar Piseli u Citadeli, „i svi njegovi osmesi pripadaju samo i jedino njoj. Kunem se da sam čak primetio kako mu je ona izmamila smeh, i to ne jednom, već tri puta!“

Nažalost, brak Erisa II Targarjena i njegove sestre Rele nije bio tako srećan, jer mada je ona žmurila na većinu njegovih prevara, nije odobravala što on „pretvara njene dvorske dame u svoje kurve“. (Džoana Lanister nije bila prva dama iznenada otpuštena iz kraljičine službe, niti je bila poslednja.) Odnosi između kraljice i kralja ponovo su postali napeti kada se pokazalo da Rela ne može kralju da rodi još dece. Posle pobačaja iz 263. i 264. usledila je mrtvorođena kćerka 267. godine. Princ Deron, rođen 269, poživeo je tek pola godine. Onda je usledilo novo mrtvorođenče 270, novi pobačaj 271. i princ Egon, koji se rodio dva meseca prerano 272, a 273. umro.

majku, pošto odavno nisam pogledao to lepo lice) zahtevao je.

Sledeće godine, 267, lord Titos Lanister je umro u šestoj i četrdesetoj godini. Navodno mu je srce prepuklo dok se strmim stepeništem penjao kod naložnice. Tako je ser Tivin Lanister postao gospodar Livačke stene i zaštitnik Zapada. Kada se vratio na Zapad, da sahrani oca i zavede red u svojim zemljama, kralj Eris je rešio da pođe sa njim. Mada je veličanstvo ostavilo kraljicu u Kraljevoj Luci (Njeno veličanstvo je bilo trudno s detetom koje će kasnije biti mrtvorođena princeza Šena), poveo je svog osmogodišnjeg sina Regara, princa od Zmajkamena, i više od pola svog dvora. Veći deo naredne godine kraljevstvom je upravljano iz Lanisgrada i Livačke stene, gde su obitavali i kralj i njegova desnica.

Dvor se 268. vratio u Kraljevu Luku i vladavina se nastavila kao pre... ali je svima bilo jasno da se prijateljstvo kralja i desnice istrošilo. Dok bi pre Eris stao uz Lanistera u većini značajnih pitanja, sada su između njih počela neslaganja. Za vreme trgovačkog rata između Slobodnih gradova Mira i Tiroša s Volantisom na drugoj strani, lord Tivin se zalagao za politiku neutralnosti, a kralj Eris je smatrao da je korisnije slati zlato i oružje Volantišanima. Kada je lord Tivin presudio u graničnom sporu između kuća Blekvuda i Brekena u korist Blekvuda, veličanstvo je presudu poništilo i dosudilo sporni mlin lordu Brekenu.

Uprkos najoštrijim protestima desnice, kralj je udvostručio carine u Kraljevoj Luci i Starigradu i utrostručio ih u Lanisgradu i drugim lukama u kraljevstvu. Kada je poslanstvo manjih lordova i bogatih trgovaca došlo pred Gvozdeni presto da se žali, Eris je okrivio desnicu za namete rekavši: „Lord Tivin sere zlato, ali u poslednje vreme pati od zatvora i morao je da nađe drugi način da napuni kovčege.“ Onda je veličanstvo vratilo stare carine i lučke tarife, pa su ga svi hvalili, a Tivina Lanistera mrzeli.

Sve veći raskol između kralja i desnice takođe je bio očigledan u pitanjima postavljenja na važne položaje. Prethodno je veličanstvo uvek slušalo desničine savete i dodeljivalo zvanja, počasti i baštine kako je lord Tivin predlagao, ali je posle 270. godine

počeo da prenebregava ljude koje je ovaj isticao i sam bira svoje. Mnogi zapadnjaci su otpušteni iz kraljeve službe bez ikakvog razloga sem sumnje da su možda „desničini ljudi“. Umesto njih, Eris je postavljao svoje miljenike... ali kraljeva naklonost postala je vrlo neizvesna, pošto se njegova nepoverljivost lako budila. Čak ni desničini bliski srodnici nisu bili pošteđeni kraljevskog nezadovoljstva. Kada je lord Tivin poželeo da postavi svog brata ser Tigeta Lanistera za zapovednika posade Crvene tvrđave, kralj Eris je to mesto dao ser Vilemu Deriju.

Tada je kralj Eris već postao svestan opšteprihvaćenog uverenja da je on tek puka marioneta, a Tivin Lanister istinski gospodar Sedam kraljevstava. Takva mišljenja silno su razbesnela kralja, te je rešio da ih jednom zanavek razveje, da unizi svog „pregordog slugu“ i „vrati ga na mesto koje mu pripada“.

Na velikom Jubilarnom turneju 282, održanom u čast Erisove desete godine na prestolu, Džoana Lanister je dovela svoje šestogodišnje blizance Džejmija i Sersei iz Livačke stene da ih predstavi dvoru. Kralj (prilično pripit) pitao ju je da li je dojenjem „upropastila grudi, koje su bile tako jedre i gorde“. Pitanje je veoma zabavilo takmace lorda Tivina, koje je uvek radovalo kada neko uvredi desnicu ili mu se naruga, ali je gospa Džoana bila ponižena. Tivin Lanister je sutradan ujutro pokušao da vrati lanac svog položaja, ali je kralj odbio da prihvati njegovu ostavku.

Eris II je mogao, naravno, da otpusti Tivina Lanistera kad god poželi i da za desnicu postavi nekog svog čoveka, ali je umesto toga, iz ko zna kog razloga, rešio da drži svog prijatelja iz detinjstva blizu sebe, da ovaj radi za njega, čak i dok ga je podrivao na sve moguće načine. Uvrede i podsmeh su učestali; dvorani koji su se nadali napredovanju ubrzo su naučili da je najbrži način da se privuče kraljeva pažnja ruganje njegovoj ozbiljnoj i sumornoj desnici. A ipak je Tivin Lanister sve to trpeo ćutke.

Gospa Džoana je međutim 273. godine ponovo zatrudnela, ali je umrla u Livačkoj steni, donevši na svet Tivinovog mlađeg sina. Tirion, kako su mu dali ime, bio je kepec, zakrčljalih nogu, prevelike glave i različitih, demonskih očiju (neki izveštaji takođe tvrde da je imao rep, koji mu je po očevom naređenju odsečen). Propast Lorda Tivina, tako su kmetovi nazvali to ružno stvorenje, kao i Prokletstvo Lorda Tivina. Još se po zlu pamte reči kralja Erisa kada je čuo za njegovo rođenje: „Bogovi ne trpe toliku oholost. Ubrali su mu lepi cvet iz ruke i umesto njega mu dali čudovište da ga napokon malo nauče krotkosti.“



Nije prošlo dugo pre nego što su kraljeve reči stigle do lorda Tivina, koji je oplakivao ženu u Livačkoj steni. Od tada između dva čoveka nije više ostalo ni truni pređašnje bliskosti. Lord Tivin nikada nije bio čovek sklon pokazivanju osećanja pa je nastavio da radi kao kraljeva desnica, baveći se svakodnevnim, dosadnim poslovima Sedam kraljevstava, dok je kralj postajao sve hirovitiji, nasilniji i sumnjičaviji. Eris je počeo da se okružuje doušnicima, plaćao je znatne svote ljudima sumnjivog ugleda za šaputanja i govorkanja o izdajstvima, stvarnim i izmišljenim. Kada je jedan takav izvestio da se kapetan desničine lične garde, vitez po imenu ser Ilin Pejn, hvalisao kako je lord Tivin istinski vladar Sedam kraljevstava, veličanstvo je poslalo Kraljevu gardu da ga uhapsi i da mu iščupa jezik usijanim kleštima.

Rast kraljevog ludila kao da je privremeno jenjao 274. kada je kraljica Rela rodila sina. Toliko je bila duboka kraljeva radost da je od nje postao onaj stari... ali princ Džeheris je umro kasnije te iste godine, tako da je Eris potonuo u očaj. U svom crnom besu, zaključio je da je kriva bebina dojilja, pa je naredio da joj odrube glavu. Nedugo zatim se predomislio pa je objavio da je Džeherisa otrovala jedna njegova naložnica, lepa kći nekog njegovog domaćeg viteza. Kralj je naredio da se ona i svi njeni srodnici muče do smrti. Prilikom mučenja su svi priznali ubistvo, mada se pojednostiti njihovih priznanja veoma razlikuju.

Posle toga je kralj Eris postio dve nedelje i išao u „pokajničku šetnju“ preko grada do Velikog obredišta, da se pomoli s prvoobrednikom. Pošto se vratio, objavio je da će od sada spavati samo sa svojom zakonitom ženom, kraljicom Relom. Ako je verovati letopiscima, Eris je ostao veran svom zavetu i od tog dana 275. više ga nisu zanimale čari drugih žena.

Veličanstvo je tom novostečenom vernošću očigledno obradovalo Majku na nebesima, pošto je dogodine kraljica Rela podarila kralju toliko priželjkivanog drugog sina. Princ Viseris, rođen 276, bio je sitan ali zdrav, a Kraljeva Luka odavno nije videla lepše dete. Mada je sedamnaestogodišnji Regar bio naslednik kakav se samo poželeti može, čitav Vesteros se radovao što je princ napokon dobio brata, još jednog Targarjena da obezbedi nasledstvo.

Od rođenja princa Viserisa, međutim, Eris II je samo postajao sve uplašeniji i opsesivniji. Mada se po svemu činilo da je mali kraljević sasvim zdrav, kralj se užasno bojao da ne doživi sudbinu svoje braće.

Vitezovi iz Kraljeve garde dobili su naređenje da stoje iznad njega i danju i noću da ga bez kraljeve dozvole niko ne bi dodirnuo. Čak je i kraljici bilo zabranjeno da bude sama s detetom. Kada joj je mleko presahlo, Eris je zahtevao da njegov kušač hrane prvi sisa grudi kraljevićeve dojilje, da proveri da nije namazala bradavice otrovom. Kako su darovi za malog princa stizali od svih lordova Sedam kraljevstava, kralj ih je skupio u dvorištu i spalio, iz straha da neki nisu začarani ili prokleti.

Kasnije te godine lord Tivin Lanister je, možda nepromišljeno, priredio u čast Viserisovog rođenja veliki turnir u Lanisgradu. Možda je svrha tog čina bilo pomirenje. Na njemu je izložio bogatstvo i moć kuće Lanistera da ih vidi čitav svet. Kralj Eris je isprva odbio da dođe, pa se predomislio, ali su njegova kraljica i sinčić ostali pod stražom u Kraljevoj Luci.

Na prestolu među stotinama velmoža, u senci Livačke stene, kralj je glasno klicao dok je njegov sin Regar, odnedavno vitez, iz sedla izbacivao i Tigeta i Džeriona Lanistera, pa je čak savladao i čuvenog ser Baristana Selmija, pre nego što je u završnoj borbi izgubio od viteza Kraljeve garde ser Artura Dejna, zvanog jutarnji Mač.

Možda u želji da iskoristi kraljevo dobro raspoloženje, lord Tivin je rešio da mu te iste noći kaže kako je krajnje vreme da se prestolonaslednik oženi i sam dobije naslednika; za kraljevićevu suprugu predložio je svoju kćer Sersei. Eris II je grubo odbio taj predlog i saopštio lordu Tivinu da je on dobar i vredan sluga, ali ipak samo sluga. Veličanstvo nije pristalo ni da postavi Tivinovog sina Džejmija za štitonošu princa Regara; tu čast je umesto toga dao sinovima nekih svojih miljenika, ljudima za koje se znalo da nisu bliski s kućom Lanistera i desnicom.

Tada je već bilo očigledno da Eris II Targarjen sve brže tone u ludilo, ali se godine 277, posle Senodolske bune, veličanstvo nepovratno sunovratilo.

Drevni lučki grad Senodol bio je kraljevsko sedište u davnini, u doba Stotinu kraljevstava. Nekada je bio najvažnija luka u Zalivu Crnobujice, ali je trgovina u njemu presahla otkako je Kraljeva Luka narasla, i to opadanje je lord Darklin, tamošnji gospodar, želeo da zaustavi. Mnogi su dugo raspravljali o tome zašto je lord Darklin rešio da uradi ono što jeste, i većina se slaže da je u tome neku ulogu igrala leđi Serala, njegova žena Miranka. Mnogi isključivo nju optužuju za sve što se desilo; Čipkana Zmija, kako su je prozvali, zatrovala je misli lorda

Darklina protiv kralja šaputanjem na jastuku. Njeni branioci tvrde da je ludost bila isključivo lorda Denisa; njegova žena je omražena samo zato što je strankinja, koja se klanjala bogovima tuđim na Vesterosu.

Nevolja je počela zbog želje lorda Denisa da za Senodol dobije povelju po kojoj će steći veću nezavisnost, kao Dorna pre mnogo godina. To nije delovalo kao neki prevelik zahtev; takve povelje su bile česte na drugoj obali Uzanog mora, kao što je ledi Serala sasvim sigurno rekla lordu. A ipak je bilo razumljivo što je lord Tivin, kao desnica, odlučno odbio te zahteve, da ne bi ustanovio opasan pre bedan. Besan zbog tog odbijanja, lord Darklin je onda smislio novi plan da dobije povelju (a sa njom niže carine i lučke tarife, koje će Senodolu omogućiti da se opet takmiči s Kraljevom Lukom) – plan koji je bio čista ludost.

Senodolska buna počela je gotovo neprimetno. Lord Denis je, pošto je video da Erisovo hirovito ponašanje sve više kvari njegove odnose s lordom Tivinom, odbio da plati porez i umesto toga pozvao kralja da dođe u Senodol i sasluša njegovu molbu. Činilo se vrlo malo verovatno da će kralj Eris uopšte razmotriti takav poziv... sve dok ga lord Tivin nije ozbiljno posavetovao da ga odbije, na šta je kralj rešio da ga prihvati i obavestio velemeštra Piselija i Malo veće da sam namerava da reši tu stvar i da nauči

prkosnog Darklina pameti.

Uprkos savetu lorda Tivina, kralj je krenuo u Senodol s malom pratnjom na čijem je čelu bio ser Gvejn Gont iz Kraljeve garde. Poziv je, međutim, bio zamka – u koju je targarjenski kralj slepo ušetao. Uhvaćeni su i on i pratnja, a neki njegovi ljudi – pre svih ser Gvejn – ubijeni su dok su pokušavali da odbrane kralja.

Prva reakcija na vesti iz Senodola bila je neverica, pa onda srdžba. Neki su savetovali da se odmah preduzme juriš na grad i da se buntovnici kazne za nezamislivu drskost. Senodol je, međutim, bio okružen jakim zidovima, a Mrka kula, drevno sedište kuće Darklina, koje je gledalo na luku, bilo je još i jače. Zauzimanje na juriš neće biti lako.

Lord Tivin je zato poslao jahače i gavranove da okupi vojsku dok je Darklinima naredio da puste kralja. Lord Denis je umesto toga poslao glas da će pogubiti veličanstvo ako pokušaju da mu provale zidine. Neki u Malom veću su u to sumnjali, tvrdeći kako se nijedan sin Vesterosa neće usuditi da izvrši tako stravičan zločin, ali lord Tivin nije hteo da se kocka. Umesto toga je velikom vojskom opkolio Senodol i zatvorio i kopnene i morske prilaze.

Pošto se kraljevska vojska okupila ispred zidina, a snabdevanje bilo presečeno, lorda Darklina je počela da izdaje odlučnost. Nekoliko puta je pokušao da pregovara,



ali je lord Tivin odbio da ga sasluša, već je ponavljao zahtev za potpunom i bezuslovnom predajom grada i oslobođenjem kralja.

Prkos je trajao pola godine. Unutar zidina Senodola raspoloženje je ubrzo počelo da opada kako su se skladišta i smočnice praznili. A ipak, u okrilju drevne Mrke kule, lord Denis je bio ubeđen da je samo pitanje vremena pre nego što lord Tivin popusti i ponudi bolje uslove.

Ljudi koji su poznavali rešenost Tivina Lanistera znali su da je to nemoguće. Umesto toga je desničino srce postalo još tvrđe, pa je poslao gospodaru Senodola poslednji zahtev za puštanje kralja. Ako lord Darklin odbije, obećao mu je Tivin, zauzeće mu grad na juriš i pobiće sve živo u njemu. (Česta priča da je lord Tivin poslao svog barda da iznese ultimatum i naredio mu da peva „Kiše Kastamira“ lordu Denisu i Čipkanoj Zmiji živopisan je detalj koji, avaj, nije potkrepljen u letopisima.)

Skoro čitavo Malo veće nalazilo se u tom trenutku s desnicom ispred Senodola i neki su se od većnika suprotstavljali planu lorda Tivina tvrdeći da će takav napad gotovo sigurno izazvati lorda Darklina da pogubi kralja Erisa. „Možda hoće, a možda i neće“, navodno je odgovorio Tivin Lanister, „ali ako hoće, evo ovde imamo boljeg kralja.“ Onda je podigao ruku i pokazao princa Regara.

Učenjaci još od tada raspravljaju o namerama lorda Tivina. Da li je bio uveren da će lord Darklin popustiti? Ili je, zapravo, bio spreman ili čak i želeo da Eris pogine da bi princ Regar seo na Gvozdeni presto?

To niko neće zasigurno znati, zahvaljujući hrabrosti ser Baristana Selmija iz Kraljeve garde. Ser Baristan je ponudio da krišom uđe u grad, nađe put do Mrke kule i izbavi kralja. Selmi je još od mladosti stekao ime Baristan Smeli, ali je ovo bila neustrašivost koja se po Tivinu Lanisteru graničila s ludilom. A ipak je on toliko poštovao ser Baristanovu veštinu i hrabrost da mu je dao dan da pokuša pre nego što naredi juriš na Senodol.

Brojne su pesme o tome kako je ser Baristan spasao kralja i, što je prava retkost, pevači jedva da moraju da preuveličavaju njegova dela. Ser Baristan se zaista neprimećen po mraku popeo na zidove, golim rukama, pa se prurušio u prosjaka sa kapuljačom dok je išao ka Mrkoj kuli. Istina je, takođe, da je onda uspeo da se popne i uz njene zidine i ubio stražara na vrhu pre nego što je ovaj digao uzbunu. Onda je, što lukavstvom što hrabrošću, našao put do tamnice gde su držali kralja. Kada ga je međutim izveo, bekstvo je otkriveno i počela je potera. Tada su se tek pokazale

istinske razmere ser Baristanovog junaštva, pošto je stao da se bori umesto da preda sebe ili kralja.

I to ne samo da se borio već je i udario prvi, tako što je zaskočio ser Simona Holarda, kaštelana lorda Darklina, i uz njega dvojicu stražara, i sve ih pobio – osvetivši tako smrt svog zakletog brata ser Gvejna Gonta od Kraljeve garde koji je stradao od Holardove ruke. Požurio je s kraljem do štale, probio se kroz one koji su pokušali da ga zaustave, pa su njih dvojica uspeli da izjašu iz Mrke kule pre nego što je kapija zatvorena. Onda je usledila luda trka ulicama Senodola, dok su rogovi i trube oglašavali uzbunu, pa jurnjava do zidina, s kojih su strelci lorda Tivina pokušali da raščiste branioce.

Pošto se kralj spasao, lordu Darklinu nije preostalo ništa drugo nego da se preda, ali verovatno nije znao kakvu je stravičnu odmazdu kralj spremio. Kada su Darklin i njegovi najbliži u okovima izvedeni pred kralja, Eris je zahtevao njihovu smrt – i to ne samo uže porodice Darklina već i njegovih stričeva i tetaka, pa čak i dalekih srodnika u Senodolu. Čak su i njihovi srodnici Holardi razbaštinjeni i zatrveni. Pošteđen je samo mladi ser Simonov sinovac Dontos Holard – i to samo zato što je ser Baristan zatražio tu milost, a kralj koga je spasao nije mogao da mu je odbije. Smrt ledi Serale bila je svirepija. Eris je naredio da se Čipkanoj Zmiji iščupaju jezik i ženski organi pre nego što je živa spaljena (a ipak njeni neprijatelji kažu da je trebalo da pretrpi više i gore zbog propasti koju je donela gradu).

Zarobljeništvo u Senodolu dokrajčilo je i ono malo preostalog duševnog zdravlja Erisa II Targarjena. Od tog dana kraljevo ludilo vladalo je bez prepreka i svake godine se pogoršavalo. Darklini su se usudili da dignu ruke na njegovu kraljevsku ličnost, grubo su ga gurali, strgli mu kraljevsku odoru, usudili se čak i da ga udare. Posle oslobođenja, kralj Eris više nije dozvoljavao nikom da ga dodiruje, čak ni slugama. Živeo je zapušten i neopran, kosa mu je rasla sve duža i ućebanija, nokti su mu narasli i pretvorili se u nakazne žute kandže. Zabranio je svako sečivo u svojoj blizini sem mačeva koje su nosili vitezovi Kraljeve garde, zakleti da ga štite. Njegove presude postajale su sve strože i svirepije.

Pošto se bezbedno vratio u Kraljevu Luku, kralj ni zbog čega više nije pristajao da izađe iz Crvene tvrđave i živeo je doslovno kao zatočenik u sopstvenom zamku naredne četiri godine, sumnjičeći sve gore svakog oko sebe, a posebno Tivina Lanistera.

Počeo je da sumnja čak i u svog sina i nasljednika. Postao je ubeđen da je princ Regar šurovao s Tivinom Lanisterom da bi on poginuo u Senodolu. Nameravali su da jurišaju na zidine da bi ga lord Darklin pogubio te da tako oslobode presto za Regara, koji bi se onda venčao s kćerkom lorda Tivina.

Rešen da to spreči, kralj Eris se okrenuo drugom prijatelju iz detinjstva, pa je pozvao Stefona Barateona iz Krajoluja i postavio ga u Malo veće. Godine 278. kralj je poslao lorda Stefona preko Uzanog mora u Stari Volantis da traži prikladnu nevestu za princa Regara, „devicu plemenitog roda i stare valirijske loze“. Činjenica da je kralj taj zadatak poverio gospodaru Krajoluja a ne desnici mnogo govori. Kružile su brojne glasine da Eris namerava da proglasi lorda Stefona za desnicu kada ovaj uspešno obavi povereni zadatak i da će Tivina Lanistera smeniti, uhapsiti i pogubiti zbog veleizdaje. A mnogi su se lordovi tome radovali.

Bogovi su, međutim, imali druge namere. Stefon Barateon nije bio uspešan, a u povratku mu je brod potonuo u Brodolomnom zalivu, nadomak Krajoluja. I lord Stefon i njegova žena su se utopili, naočigled sinova koji su stajali na gradskim zidinama. Kada je glas o njihovoj smrti stigao u Kraljevu Luku, kralj Eris se rasrdio i rekao velemeštru Piseliju da je Tivin Lanister nekako prozreo njegove kraljevske namere i organizovao ubistvo lorda Barateona. „Ako ga otpustim s mesta desnice, i mene će ubiti“, rekao je kralj velemeštru.

Narednih godina kraljevo ludilo je raslo dalje. Mada je Tivin Lanister nastavio da bude desnica, Eris se više nije viđao s njim sem u prisustvu sve sedmorice kraljevih gardista. Ubeđen da se kmetovi i lordovi spremaju da ga napadnu, i u strahu da su čak i kraljica Rela i princ Regar možda deo tih zavera, preko Uzanog mora je našao evnuha po imenu Varis da mu služi kao glavni uhoda, računajući da će mu istinu govoriti samo čovek koji u Vesterosu nema ni prijatelje, ni porodicu, ni veze. Pauk, kako je to stvorenje uskoro postalo poznato u narodu, upotrebio je zlato krune da stvori ogromnu mrežu doušnika. Do kraja Erisove vladavine on će čučati pored kralja i šaputati mu na uho.

Posle Senodola, kralj je počeo da pokazuje i znake sve veće opsednutosti zmajskom vatrom, sličnom onoj kakva je mučila i neke njegove pretke. Da je jahao zmaja, lord Darklin se nikada ne bi usudio da mu prkosi, razmišljao je Eris. Njegovi pokušaji da izmami zmajeve iz jaja nađenih u dubinama Zmajkamena (neka su bila toliko stara da su se okamenila) ostali su, međutim, uzaludni.

Eris se ozlojeđen okrenuo mudrosti drevnog

esnafa alhemičara, koji su znali tajnu proizvodnje nestabilne, jarkozelene tvari poznate kao divlja vatra, za koju se pričalo da je bliski srodnik zmajске vatre. Kraljeva očaranost vatrom je rasla, a piromanti su postali redovni na njegovom dvoru. Godine 280. Eris II je počeo da spaljuje izdajnike, ubice i zaverenike umesto da ih veša ili da im seče glave. Kralj kao da je izuzetno uživao u tim vatrenim pogubljenjima, koja je obavljao mudrost Rosart, velemeštar esnafa alhemičara... toliko da je podario Rosartu zvanje lorda i dao mu sedište u Malom veću.

Tada je već sve teže kraljevo ludilo postalo očigledno svima. Od Dorne do Zida ljudi su počeli Erisa II da zovu Ludi Kralj. U Kraljevoj Luci su ga zvali Kralj Krasta, pošto se bezbroj puta posekao o Gvozdeni presto. A ipak, pošto su Varis Pauk i njegove šaptalice većito slušali, postalo je veoma opasno glasno izgovoriti bilo šta slično.

U međuvremenu, kralj Eris se sve više udaljavao od svog sina i nasljednika. Početkom godine 279. Regar Targarjen, princ od Zmajkamena, zvanično se verio s princezom Elijom Martel, nežnom mlađom sestrom Dorana Martela, princa Dorne. Uzeli su se dogodine, uz raskošnu ceremoniju u velikom obredištu Belorovom u Kraljevoj Luci, ali Eris II nije bio prisutan. Rekao je Malom veću da se boji pokušaja ubistva ako izađe iz Crvene tvrđave, čak i ako je okružen Kraljevom gardom. Nije dozvolio ni svom mlađem sinu Viserisu da prisustvuje bratovljevom venčanju.

Kada su princ Regar i njegova nevesta rešili da žive na Zmajkameni umesto u Crvenoj tvrđavi, po Sedam kraljevstava pronele su se brojne glasine. Neki su tvrdili da kraljević namerava da svrgne oca i prigrabi krunu, dok su drugi govorili da kralj Eris namerava da razbaštini Regara i proglasi Viserisa za nasljednika. Ni rođenje Renis, prve unuke kralja Erisa, na Zmajkameni 280, nimalo nije zbližilo oca i sina. Kada se princ Regar vratio u Crvenu tvrđavu da pokaže kćerku majci i ocu, kraljica Rela je toplo prigrllila dete, ali je kralj Eris odbio da dodirne malenu i požalio se da „smrdi dornjanski“

A sve to vreme lord Tivin Lanister nastavio je da služi kao kraljeva desnica. „Lord Tivin je velik kao Livačka stena“, pisao je velemeštar Piseli, „i nijedan kralj nije imao tako marljivu i sposobnu desnicu.“ Naizgled siguran na svom položaju posle smrti Stefona Barateona, lord Tivin je čak doveo i svoju prelepu mladu kćer Sersei na dvor.

Godine 281, međutim, stari kraljev gardista ser Harlan Grandison preminuo je u snu, i kakva-takva

sloga između Erisa II i njegove desnice napokon se prekinula kada je veličanstvo rešilo da beli plašt ponudi starijem sinu lorda Tivina.

Petnaestogodišnji Džejmi Lanister već je bio vitez – tu čast je primio iz ruku ser Artura Dejna, Jutarnjeg Mača, za koga su mnogi smatrali da je najviteškiji ratnik u čitavom kraljevstvu. Džejmi je viteško zvanje stekao na ser Arturovom pohodu protiv odmetnika poznatih kao Bratstvo iz Kraljeve šume, i niko nije mogao da ospori njegovu sposobnost.

Ser Džejmi je, međutim, takođe bio Tivinov naslednik, i u njemu su bile sve nade za nastavak kuće Lanistera, pošto je drugi lordov sin bio nakazni kepec Tirion. Štaviše, desnica je upravo započeo pregovore o povoljnom bračnom ugovoru za ser Džejmija kada ga je kralj obavestio o svom izboru. Kralj Eris je jednim udarcem lišio lorda Tivina izabranog naslednika i postigao da ovaj izgleda glupo i neiskreno.

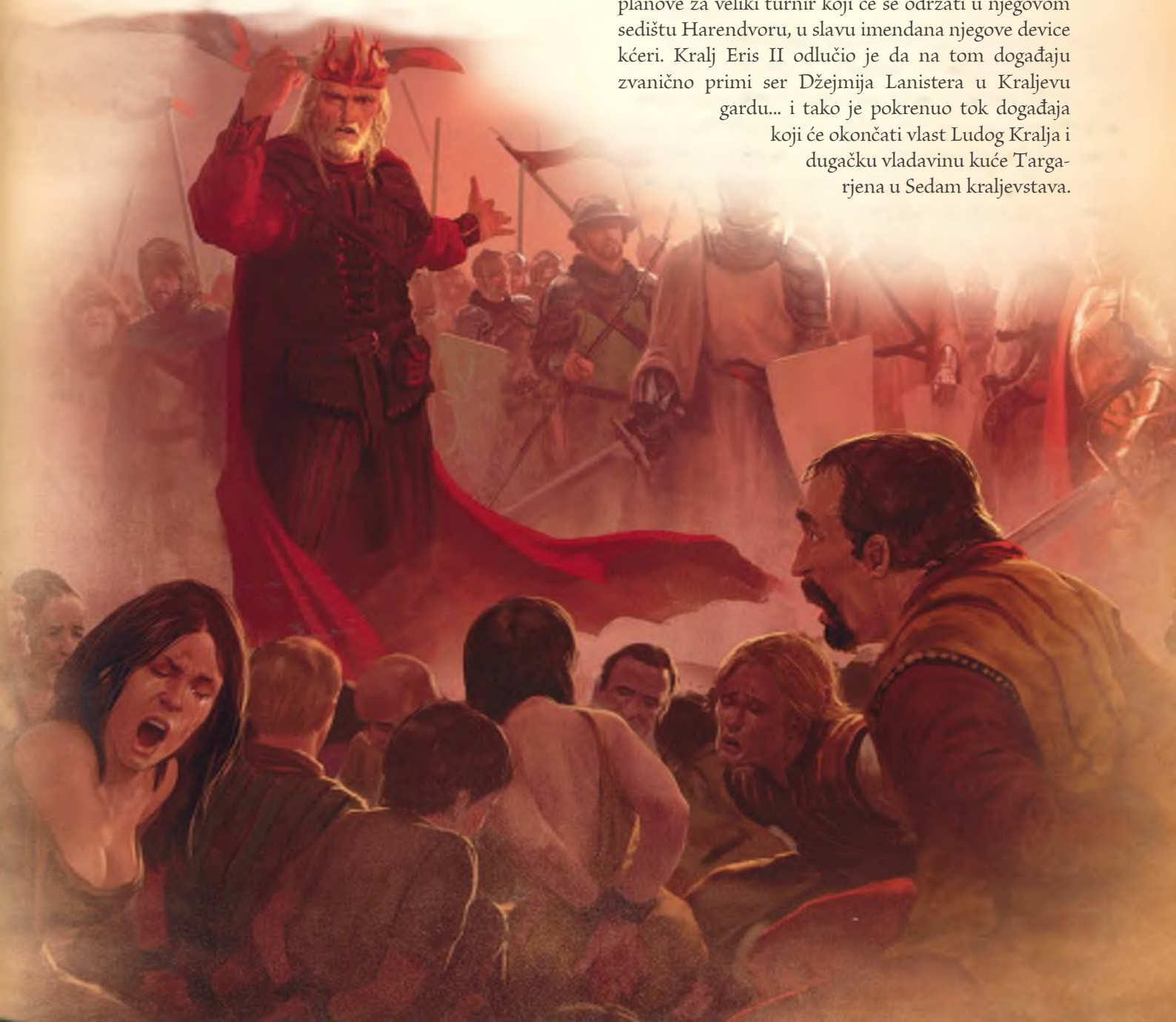
A ipak nam velemeštar Piseli kaže da je, kad je Eris II sa Gvozdenog prestola objavio ser Džejmijev

izbor, Tivin kleknuo i zahvalio kralju na velikoj časti ukazanoj njegovoj kući. Onda je, pozvavši se na bolest, lord Tivin zamolio kraljevu dozvolu da se povuče s položaja.

Kralj Eris mu je ovog puta rado udovoljio. Lord Tivin je shodno tome predao lanac svog položaja, povukao se s dvora i vratio s kćerkom u Livačku stenu. Na njegovo mesto kralj je postavio lorda Ovena Merivedera, starog i prijatnog ulizicu, čuvenog po tome što se najglasnije smejao svakoj kraljevoj šali i dosetki, ma koliko slabašna bila. Od sada će, reklo je veličanstvo Piseliju, kraljevstvo zasigurno znati da je čovek s krunom istinski vladar Sedam kraljevstava.

Eris Targarjen i Tivin Lanister poznavali su se od detinjstva, borili su se i krvarili zajedno u Ratu Kraljeva od devet groša, i vladali su zajedno kraljevstvom gotovo dvadeset godina, ali se 281. njihovo dugačko partnerstvo, koje se pokazalo tako blagotvorno za zemlju, okončalo s gorčinom.

Nedugo pre toga, lord Valter Vent je objavio planove za veliki turnir koji će se održati u njegovom sedištu Harendvoru, u slavu imendana njegove device kćeri. Kralj Eris II odlučio je da na tom događaju zvanično primi ser Džejmija Lanistera u Kraljevu gardu... i tako je pokrenuo tok događaja koji će okončati vlast Ludog Kralja i dugačku vladavinu kuće Targarjena u Sedam kraljevstava.



Pad zmajeva





GODINA LAŽNOG PROLEĆA

U LETOPISIMA VESTEROSA 281. godina je poznata kao Godina lažnog proleća. Zima je držala zemlju u ledenim kandžama već gotovo dve godine, ali su sada Snegovi napokon kopneli, šume zelenele, a dani se produžavali. Mada beli gavranovi još nisu poleteli, mnogi su čak i u starigradskoj Citadeli verovali da je kraj zime blizu.

Dok je s juga duvao topao vetar, lordovi i vitezovi iz čitavih Sedam kraljevstava išli su ka Harendvoru na veliki turnir na obali Božjeg oka, koji je trebalo da bude najveće i najblistavije nadmetanje još od doba Egona Neočekivanog.

O tom turniru znamo mnogo, pošto su događaje koji su se odigrali podno zidina Harendvora zapisale desetine letopisaca, a zabeleženi su i u mnogim pismima i izveštajima. A ipak mnogo toga nikada nećemo saznati, jer dok su se najveći vitezovi Sedam kraljevstava borili na turnirskom polju, druge i opasnije igre igrale su se u dvoranama prokletog zamka Crnog Harena i u paviljonima okupljenih velikaša.

Mnoge su se priče ispredale oko turnira lorda Venta: priče o zaverama i spletkama, šapatima i prevarama, izdajstvima i tajnim susretima, tajnama i misterijama, a gotovo sve su plod pukog nagađanja. Istinu zna tek nekolicina, od kojih su neki odavno napustili ovu dolinu smrtnika i zauvek moraju da ćute. Prema tome, dok piše o tom sudbonosnom skupu, savestan učenjak mora dobro da pazi da razluči činjenice od maštarija i da povuče jasnu granicu između onoga što se zna i onoga što se prosto sluti, veruje ili nagađa.

Evo šta se zna. Turnir je prvobitno najavio Valter Vent, gospodar Harendvora, krajem godine 280, nedugo pošto mu je u gostima bio mlađi brat ser Ozvel Vent, vitez Kraljeve garde. Od samog početka je bilo jasno da će to biti događaj bez premca po raskoši, jer je lord Vent ponudio nagrade trostruko veće od onih na velikom kraljelučkom turniru iz 272, čiji je domaćin bio lord Tivin Lanister, u slavu desete godišnjice Erisa II na Gvozdenom prestolu.

Većina je to shvatila prosto kao Ventov pokušaj da nadmaši bivšu desnicu i pokaže svima bogatstvo i sjaj svoje kuće. Bilo je, međutim, i onih koji su verovali da je to tek varka, a lord Vent puka marioneta. On nije imao sredstava da isplati tako veličanstvene nagrade, tvrdili su; iza njega zasigurno stoji neko

drugi, neko kome zlata ne manjka, ali ko bi radije ostao u senci dok pušta gospodaru Harendvoru da prisvoji slavu što je domaćin tako veličanstvenog događaja. Nema ni trunke dokaza da je takav „domaćin iz senke“ zaista postojao, ali su u to mnogi verovali tada, a veruju i danas.

Ako je takva ličnost iz senke zaista postojala, ko je, međutim, ona bila i zašto je želela da njena uloga ostane tajna? Kako su godine proticale, razmatrane su na desetine imena, ali samo jedno zaista ima smisla: Regar Targarjen, princ od Zmajkama.

Poverujemo li toj priči, princ Regar je nagovorio lorda Valtera da priredi turnir, a lordov brat ser Ozvel je bio posrednik. Regar je obezbedio Ventu dovoljno zlata za čudesne nagrade, da bi u Harendvor stiglo što više lordova i vitezova. Princa, priča se, nije zanimao turnir kao takav, već je želeo da okupi sve velike lordove na jednoj vrsti nezvaničnog Velikog veća, da rasprave načine da se nose s ludilom njegovog oca kralja Erisa II, verovatno putem namesništva ili prinudne abdikacije.

Ako je to zaista bila istinska svrha turnira, Regar Targarjen se upustio u opasnu igru. Mada je malo ko sumnjao da je Erisa razum napustio, mnogi su još imali valjane razloge da se protive njegovom svrgavanju s Gvozdenog prestola, jer su neki dvorani i savetnici zbog kraljevih hirova stekli ogromno bogatstvo i moć i znali su da mogu sve da izgube dođe li na vlast princ Regar.

Ludi Kralj je umeo da bude veliki krvolok, što se odlično videlo kada je spaljivao svoje navodne neprijatelje, ali je umeo da bude i velikodušan, da obasipa one koji su mu po volji počastima, titulama i posedima. Lordovi ulizice koji su okruživali Erisa II mnogo su toga stekli zbog kraljevog ludila i koristili su svaku priliku da ružno govore o princu Regaru i raspiruju kraljeve sumnje u sina.

Glavni među pobornicima Ludog Kralja bila su tri lorda iz njegovog Malog veća: Karlton Čelsted, gospodar kovnica, Luseris Velarion, gospodar brodova, i Simond Stonton, gospodar zakona. Evnuh Varis, gospodar šaptalica i mudrost Rosart, vелеmeštar esnafa alhemičara, takođe su uživali kraljevo poverenje. Uz princa Regara su stajali mlađi ljudi s dvora, među njima lord Džon Konington, ser Majls Muton od Devojačkog jezera i ser Ričard Lonmut. Dornjani koji su došli na dvor s princezom

PRETHODNE STRANE | *Princ Regar poklanja venac od zimskih ruža Lijeni Stark*

DESNO | *Ludi Kralj Eris II*

Elijom bili su takođe prinčevi ljudi od poverenja, posebno princ Luin Martel, Elijin stric i zakleti brat Kraljeve garde. Najsilniji je ipak od svih Regarovih prijatelja i saveznika u Kraljevoj Luci sigurno bio ser Artur Dejn, Jutarnji Mač.

Velemeštru Piseliju i lordu Ovenu Merivederu, kraljevoj desnici, pripala je nezahvalna dužnost da održavaju mir između tih stranaka, iako je njihovo rivalstvo postajalo sve otrovnije. U pismu Citadeli Piseli navodi kako podele unutar Crvene tvrđave neprijatno podsećaju na stanje od pre jednog veka, kada je netrpeljivost između kraljice Alisent i princeze Renire pocepala kraljevstvo, sa strašnim posledicama. Jednako krvav sukob možda ponovo očekuje Sedam kraljevstava, upozorio je, ne bude li sklopljen neki sporazum koji će zadovoljiti i ljude princa Regara i kraljeve ljude.

Da su se domogli makar trunke dokaza da princ Regar šuruje protiv svog oca, lojalisti kralja Erisa bi ga sigurno upotreбили da sruše princa. I zaista, neki kraljevi ljudi išli su čak tako daleko da predlože Erisu da razbaštini „nelojalnog“ sina i proglasi mlađeg sina za naslednika Gvozdenog prestola. Princu Viserisu bilo je samo sedam godina i njegovo krunisanje značilo bi period namesništva, u kome bi kao namesnici vladali oni sami.

U takvoj atmosferi nije nimalo čudno što je veliki turnir lorda Venta izazvao mnogo sumnji. Lord Čelsted je savetovao veličanstvu da ga zabrani, a lord Stonton je otišao i dalje, te je predložio zabranu svih turnira.

Takvi događaji su u narodu, međutim, bili izuzetno omiljeni i kada je lord Meriveder upozorio Erisa da bi zbog zabrane turnira on sam postao još neomiljeniji, kralj se rešio za drugi pristup i objavio je svoju nameru da prisustvuje turniru. Biće to prvi put da Eris II napusti sigurnost Crvene tvrđave još od Senodolske bune. Veličanstvo je bez sumnje smatralo kako se neprijatelji neće usuditi da šuruju njemu ispred nosa. Velemeštar Piseli nam kaže da se Eris nadao kako će njegovo prisustvo na tako veličanstvenom događaju pomoći da ponovo pridobije naklonost svojih podanika.

Ako je kralju zaista to bila namera, strašno se preračunao. Mada je zbog njegovog prisustva turnir u Harendvoru bio još značajniji i ugledniji i privukao lordove i

vitezove iz čitavog kraljevstva, mnogi prisutni su bili zgroženi i užasnuti kada su videli u šta se njihov vladar pretvorio.

Po njegovim dugačkim žutim noktima, zamršenoj bradi i neopranoj ućebanoj kosi svima je bilo očigledno koliko je kralj zastranio. Nije se ni ponašao kao zdrav čovek, pošto je bio u stanju da u tren oka pređe iz vedrine u setu, a mnogi opisi događaja u Harendvoru govore o njegovom histeričnom smehu, dugačkim ćutnjama, napadima plača i iznenadnim srdžbama.

Iznad svega, kralj Eris II bio je sumnjičav: sumnjao je u rođenog sina i naslednika princa Regara, sumnjao je u svog domaćina lorda Venta; sumnjao je u svakog lorda i viteza koji je došao u Harendvor da se takmiči... a još je i više sumnjao u one koji nisu došli, od kojih je najistaknutiji bio njegova bivša desnica Tivin Lanister, gospodar Livačke stene.

Na ceremoniji otvaranja turnira kralj Eris je napravio veliku predstavu od uzdizanja ser Džejmija Lanistera među zakletu braću Kraljeve garde. Mladi



vitez je zavet izgovorio pred kraljevskim paviljonom, na zelenoj travi u belom oklopu, pred očima pola lordova iz kraljevstva. Kada ga je ser Džerold Hajtauer podigao i prebacio mu beli plašt preko ramena, gomila je zaklicala, pošto su se ser Džejmiju veoma divili zbog hrabrosti i veštine s mačem, posebno u Zapadnim zemljama.

Mada se Tivin Lanister nije udostojio da dođe na turnir u Harendvoru, desetine njegovih lordova vazala i stotine vitezova bile su prisutne, i oni su glasno i strastveno klicali najmlađem zakletom bratu Kraljeve garde. Kralj je bio zadovoljan. Kažu nam da je u svom ludilu veličanstvo verovalo da to njemu kliču.

Jedva međutim da su to završili, kada su kralja Erisa II počele da obuzimaju ozbiljne sumnje u svog novog zaštitnika. Kralj je ideju da uvede Džejmija u Kraljevu gardu video kao način da ponizi svog starog prijatelja, kaže nam velemeštar Piseli. Tek sada, sa zakašnjenjem, veličanstvo je shvatilo da će od sada i danju i noću uz sebe imati sina lorda Tivina... i to s mačem u ruci.

Ta pomisao ga je toliko prestravila da je na gozbi te noći jedva mogao da jede, tvrdi Piseli. Zbog toga je pozvao ser Džejmija kod sebe (dok je čučao na nokširu, kažu neki, mada je taj ružni detalj možda tek kasnije dodat u priču) i naredio mu da se vrati u Kraljevu Luku i čuva i štiti kraljicu Relu i princa Viserisa, koji nisu sa njim došli na turnir. Ser Džerold Hajtauer, lord zapovednik garde, ponudio se da pođe umesto ser Džejmija, ali je Eris to odbio.

Za mladog viteza, koji je bez sumnje nameravao da se istakne na turniru, ovo neočekivano progonstvo predstavljalo je gorko razočaranje. Svejedno, ser Džejmi je ostao veran svom zavetu. Smesta je pošao u Crvenu tvrđavu i više nije učestvovao u događajima u Harendvoru... sem možda u glavi Ludog Kralja.

Sedam dana su se najbolji vitezovi i najplemenitiji lordovi Sedam kraljevstava borili kopljem i mačem na poljima ispod visokih zidina Harendvora. Noću su se i pobednici i poraženi povlačili u ogromnu Dvoranu stotinu ognjišta na gozbu i slavlje. Postoje mnoge pesme i pripovesti o tim danima i noćima pored Božjeg oka. Neke su čak i istinite. Opis svake borbe i šale potpuno prevazilazi naše sadašnje namere. Taj zadatak ćemo rado prepustiti pevačima. Preko dva događaja je ipak nemoguće preći, pošto će oni imati teške posledice.

Prvi je bilo pojavljivanje tajanstvenog viteza, sitnog mladića u prevelikom oklopu čiji je grb bilo belo čuvardrvo veselog lica. Vitez od nasmejanog drveta, kako je prozvan taj izazivač, izbacio je iz sedla tri čoveka u tri uzastopne borbe, na oduševljenje

naroda.

Kralj Eris je, međutim, bio čovek koga misterije nimalo ne raduju. Veličanstvo je bilo ubeđeno da se drvo na štitu tajanstvenog viteza smeje njemu, i – bez ikakvog dokaza – zaključio da je tajanstveni vitez ser Džejmi Lanister. Njegov najnoviji kraljev gardista mu je prkosio i vratio se na turnir, govorio je on svima oko sebe.

Van sebe od besa, naredio je svojim vitezovima da sutra po nastavku borbi pobede Viteza od nasmejanog drveta da bi mu skinuli masku i pred svima razotkrili njegovu podmuklost. Tajanstveni vitez je, međutim, preko noći nestao i više ga niko nije video. Kralj je i to loše prihvatio, ubeđen da je neko iz njegovog okruženja upozorio „onog izdajnika što ne sme ni lice da pokaže“.

Pobednik je na kraju takmičenja bio princ Regar. Kraljević, koji se obično nije takmičio na turnirima, obukao je na opšte iznenađenje oklop i porazio sve protivnike s kojima se suočio, pa među njima i četiri viteza Kraljeve garde. U završnoj borbi zbacio je iz sedla ser Baristana Selmija, za koga se smatralo da je najveštiji s kopljem u čitavoj zemlji, i osvojio pobedničke lovorike.

Priča se da je klicanje gomile bilo zaglušujuće, ali mu se kralj Eris nije pridružio. Umesto da bude ponosno i zadovoljno naslednikovim ratničkim veštinama, veličanstvo ih je doživelo kao pretnju. Lordovi Čelsted i Stonton dodatno su potpirivali njegove sumnje, govoreći mu da se princ Regar na turnir prijavio da bi se dodvorio narodu i podsetio okupljene velmože kako je on veliki ratnik, istinski naslednik Egona Osvajачa.

A kada je slavodobitni princ od Zmajkamina za kraljicu ljubavi i lepote proglasio Lijenu Stark, kćerku gospodara Zimovrela, i vrhom koplja joj spustio venac od plavih ruža u krilo, ulizički lordovi okupljeni oko kralja objasnili su to kao novi dokaz njegove podmuklosti. Zašto bi princ tako uvredio sopstvenu suprugu, princezu Eliju Martel od Dorne (koja je bila prisutna), sem ako ne namerava da se time domogne Gvozdenog prestola? Krunisanje male Starkove, koja je po svim pričama bila divlja i muškobanjasta devojka, bez imalo nežne lepote princeze Elije, moglo je biti jedino zato da bi se pridobio Zimovrel, objasnio je kralju Simond Stonton.

Ipak, ako je to bilo istina, zašto su se braća gospe Lijene toliko uznemirila zbog počasti koju joj je kraljević ukazao?

Brendona Starka, naslednika Zimovrela, morali su da zadrže da se ne sukobi s Regarom, pošto je njegov postupak doživeo kao uvredu sestrine časti, jer Lijena

Stark je odavno bila verena za Roberta Barateona, gospodara Krajoluja. Edard Stark, Brendonov mlađi brat i dobar prijatelj lorda Roberta, bio je mirniji, ali jednako nezadovoljan. Što se samog Roberta Barateona tiče, neki kažu da se na kraljevićev postupak nasmejao i rekao da je Regar samo uradio ono što Lijena zaslužuje... ali oni koji su ga bolje poznavali kažu da je mladi lord teško primio uvredu i da je od tog dana njegovo srce ohladnelo prema princu od Zmajkamena.

A imao je i razloga, jer je tim jednostavnim vencem od bledoplavih ruža Regar Targarjen započeo ples koji će pokidati Sedam kraljevstava, dovesti do njegove smrti i smrti hiljada drugih, i uzdići na Gvozdeni presto dobrodošlog novog kralja.

Lažno proleće 281. trajalo je manje od dva meseca. Kako se godina bližila kraju, zima se svom silinom vratila u Vesteros. Poslednjeg dana u godini sneg je pao u Kraljevoj Luci, a Crnobujicu je prekrila ledena skrama. Sneg je s prekidima padao gotovo dve nedelje, Crnobujica se sasvim zaledila, a ledenjače su visile s krovova svih gradskih kula.

Dok su hladni vetrovi nasrtali po gradu, kralj Eris II se okrenuo piromantima i naložio im da svojom magijom oteraju zimu. Ogromne zelene vatre čitav su mesec gorele duž zidina Crvene tvrđave. Princ Regar, međutim, nije bio u gradu da ih vidi. Nije bio ni na Zmajkamentu s princezom Elijom i njihovim malim sinom Egonom. Pošto je došla nova godina, kraljević je u društvu petorice-šestorice najbližih drugova pošao na put koji će ga na kraju dovesti nazad u Rečne zemlje. Ni deset liga daleko od Harendvora,



Regar je naišao na Lijenu Stark od Zimovrela i ugrabio je, zapalivši požar koji će progutati njegovu kuću, rod i sve koje je voleo – kao i pola kraljevstva. Ta priča je, međutim, predobro poznata da bismo je ovde ponavljali.

ROBERTOVA BUNA

Pošto je princ Regar sramotno oteo Lijenu Stark, usledila je propast kuće Targarjena. Istinske razmere ludila kralja Erisa otkrivene su u njegovim krvoločnim postupcima protiv lorda Starka, njegovog naslednika i njihovih sledbenika kada su zatražili pravdu za Regarove grehe. Umesto da saslušaju njihove žalbe, Eris ih je svirepo pobio, a onda zahtevao da lord Džon Erin pogubi svoje bivše štićenike Roberta Barateona i Edarda Starka. Mnogi se danas slažu da je

istinski početak Robertove bune bio onaj trenutak kada je lord Erin to odbio i hrabro sazvao svoje vazale u odbranu pravde. Ipak, nisu se svi lordovi Dola slagali sa odlukom lorda Džona i uskoro su izbile borbe kada su lojalisti pokušali da svrgnu lorda Erina.

Borbe su se potom proširile preko Sedam kraljevstava kao šumski požar dok su se lordovi i vitezovi svrstavali.

Mnogi koji su se tukli u tim bitkama i danas su živi i



zato su upućeniji da o njima govore od mene, koji nisam bio prisutan. Zato takvim ljudima prepuštam da napišu istinitu i detaljnu istoriju Robertove bune; daleko bilo da uvredim svoje savremenike tako što ću izneti nesavršen opis događaja, ili da greškom hvalim one koji su se u međuvremenu pokazali kao nedostojni hvale. Zato ću se samo pozabaviti lordom i vitezom koji se na kraju uzdigao na Gvozdeni presto i oporavio kraljevstvo zamalo satrvano ludilom.

Mladi lord Barateon pokazao se kao neustrašiv i nepobediv ratnik i sve je više ljudi hrlilo pod njegov barjak. Robert se prvi popeo uza zidine Galebova kada je lord Grafton stao uz Targarijane, a odatle je otplovio u Kraljoluju – uz opasnost da ga presretnu kraljevski brodovi – da okupi svoje vazale. Nisu se svi rado odazvali: lord Meriveder, Erisova desnica, ohrabrivao je neke olujne lordove da ustanu protiv Roberta. Taj trud je ipak bio uzaludan, posle trijumfa lorda Roberta kod Letnjih dvorova, gde je izvojevao tri pobede u istom danu. Njegove na brzinu okupljene snage porazile su redom lordove Grandisona i Kaferena, a Robert je onda u dvoboju ubio lorda Fela

pre nego što je zarobio njegovog slavnog sina Srebrnu Sekiru.

Još pobeda je usledilo za lorda Roberta i olujne gospodare dok su marširali da se spoje s lordom Erinom i Severnjacima koji su stali uz njega. Opravdano je slavna Robertova velika pobeda kod Kamenog obredišta, takođe zvana i Bitka od Zvona, gde je posekao slavnog ser Majlsa Mutona – bivšeg štitonošu princa Regara – i još petoricu, a verovatno bi ubio i lorda Koningtona, novu desnicu, da ih je bitka navela jednog na drugog. Pobeda je zapečatila ulazak Rečnih zemalja u sukob, posle udaje kćeri lorda Tulija za lordove Erina i Starka.

Snage lojalista su posle tih pobeda bile razbijene, a njihov moral poljuljan, mada su sve uradili da se oporave. Kraljeva garda je poslata da prikupi ostatak vojske lorda Koningtona, dok se princ Regar vratio s juga da preuzme komandu nad novim snagama regrutovanim u Krunskim zemljama. Zbog nepotpune pobede kod Pepelgaza, posle koje je Robert krenuo u Rečne zemlje, Olujne zemlje su ostale nebranjene pred lordom Tirelom. Tirel je okupio svu silu Hvata, pa je skršio sav otpor i opseo Kraljoluju. Nedugo zatim, njegovoj vojsci se pridružila jaka flota lorda Pakstera Redvina sa Senice, tako da je sada zamak bio odsečen i s mora. Ta opsada je trajala sve do okončanja rata.

Iz Dorne je u odbranu princeze Elije preko Puta kostiju u Kraljevu Luku stiglo deset hiljada kopalja, da ojača vojsku koju je Regar okupljao. Ljudi prisutni na dvoru u to doba opisuju Erisovo ponašanje kao krajnje hirovito. Nije verovao nikom sem svojim kraljevim gardistima – a ni njima u potpunosti, pošto je ser Džejmija Lanistera držao blizu u svako doba, da služi kao talac.

Kada je princ Regar napokon krenuo Kraljevskim drumom ka Trozupcu, sa njim su, sem jednog jedinog koji je ostao u Kraljevoj Luci, bili svi kraljevi gardisti: ser Baristan Smeli, ser Džonotor Deri i princ Luin od Dorne. Princ Luin je preuzeo komandu nad dornskim snagama koje je poslao njegov sinovac princ Doran, ali se priča da je to uradio tek posle pretnji Ludog Kralja, koji se bojao da Dornjani nameravaju da ga izdaju. Samo je mladi ser Džejmi Lanister ostao u Kraljevoj Luci.

O slavnjoj bici na Trozupcu mnogo je pisano i kazano. Svi međutim znaju da su se dve vojske sudarile na prelazu koji će zauvek ostati upamćen kao Rubinski gaz po rasutim rubinima iz oklopa princa Regara. Snage protivnika bile su ravnopravne.

Regar je imao oko četrdeset hiljada ljudi, desetinu od toga vitezove, dok su pobunjenici imali

nešto manje vojnika, ali su ovi bili već prekaljeni u bici, dok je dobar deo Regarovih bio zelen.

Bitka na gazu bila je žestoka i mnogi su u njoj stradali. Ser Džonotor Deri je posećen usred sukoba, i princ Luin od Dorne. Najvažnija smrt tek je međutim sledila.

Oko lorda Barateona i princa Regara besnela je bitka, i voljom bogova, igrom slučaja – ili možda baš njihovom namerom – njih su se dvojica sreli u plićaku gaza. Po svim opisima dva viteza srčano su se tukla na ratnim konjima. Jer uprkos svojim zlodelim, princ Regar nije bio kukavica. Zmajski princ je ranio lorda Roberta, ali su ipak na kraju Barateonova zverska snaga i njegova žeđ da osveti otetu verenicu prevladale. Njegov buzdovan je pogodio Regara u

grudi, šiljak je probio oklop i rasuo skupocene rubine koji su ga krasili.

Neki ljudi sa obe strane smesta su prestali da se bore, pa su skočili u reku da grabe dragoceno kamenje. Uskoro je započelo i opšte rasulo dok su rojalisti počinjali da beže s bojišta.

Lord Robert zbog rana nije mogao da ih progoni, pa je to prepustio lordu Edardu Starku, međutim dokazao je svoju plemenitost kada pobednicima nije dozvolio da dokrajče teško ranjenog ser Baristana Selmija. Umesto toga je poslao svog meštra da vida tog velikog viteza. Na taj način je budući kralj stekao žestoku odanost svojih prijatelja i saveznika – jer malo je bilo ljudi toliko velikodušnih i milostivih poput Roberta Barateona.

KRAJ

PTICE SU SE RAZLETELE, a glasonoše razjurile da jave o pobedi na Rubinskom gazu. Kada su vesti stigle u Crvenu tvrđavu, priča se da je Eris prokleo Dornjane, ubeđen da je Luin izdao Regara. Svoju trudnu kraljicu Relu i svog mlađeg sina i novog naslednika Viserisa poslao je na Zmajkamen, ali je princeza Elija bila primorana da ostane u Kraljevoj Luci s Regarovom decom, kao talac protiv Dorne. Pošto je lorda Čelsteda, svoju prethodnu desnicu, živog spalio jer ga je loše savetovao u ratu, Eris je sad proglasio novu desnicu: alhemičara Rosarta – čoveka niskog porekla, koga je za taj položaj malo šta preporučivalo sem vatri i trikova.

Ser Džejmi Lanister je u međuvremenu bio zadužen za odbranu Crvene tvrđave. Zidove su u očekivanju neprijatelja držali vitezovi i gradski stražari. Kada je prva vojska koja je pristigla razvila lava Livačke stene, a na njenom čelu se pojavio lord Tivin, kralj Eris je brže-bolje naredio da se kapija otvori, misleći da je njegov stari prijatelj i bivša desnica napokon došao da ga spase, kao nekada u Senodolu. Lord Tivin, međutim, nije došao da bi spasao Ludog Kralja.

Ovog puta, lord Tivin je postupao u korist kraljevstva i bio je rešen da okonča pogubnu vladavinu ludila. Pošto su ušli u grad, njegovi vojnici

su napali branioce i ulicama je potekla krv. Birani odred je pojurio u Crvenu tvrđavu, da se popne uza zidine, nađe kralja Erisa i sprovede pravdu.

Crvena tvrđava je brzo provaljena, ali je uskoro u metežu nesreća zadesila Eliju od Dorne i njenu decu Renis i Egona. Tragedija je što se u ratu krv nevinih lije često kao i krv krivih, i što su oni koji su obeščastili i ubili princezu Eliju izbegli pravdi. Ne zna se ko je ubio malu princezu Renis u krevetu, niti ko je smrskao glavu malog princa Egona o zid. Neki šapuću da je to učinjeno po naređenju samog Erisa, kada je saznao da je lord Lanister stao uz Roberta, dok drugi tvrde da je to uradila sama Elija iz straha od onoga što će joj zadesiti decu u rukama neprijatelja njenog pokojnog muža.

Erisova desnica Rosart ubijen je na bočnoj kapiji, kada je kukavički pokušao da pobjegne iz zamka. Poslednji je stradao sam kralj Eris, od ruke svog poslednjeg preostalog viteza Kraljeve garde, ser Džejmija Lanistera. Kao i otac, ser Džejmi je uradio ono što je mislio da je najbolje za kraljevstvo, i dokrajčio Ludog Kralja.

Tako su se okončale i vladavina kuće Targarjena i Robertova buna – rat koji je prekinuo gotovo trista godina targarjenske vladavine i otvorio novo zlatno doba, pod vlašću kuće Barateona.



Slavno kraljevanje

POSLE PADA KUĆE TARGARJENA, kraljevstvo je procvetalo. Robert, prvi svog imena, zavladao je podeljenim kraljevstvom, ali je brzo zalečio mnogobrojne rane koje su mu naneli Ludi Kralj i njegov sin. Prvo delo mu je bilo da za ženu uzme najlepšu devicu u čitavom kraljevstvu, Sersei od kuće Lanistera – i tako kući Lanistera učini čast koju joj je Eris uskratio. Mada su svi znali da je lord Tivin ponovo mogao da postane desnica, kralj je to zvanje velikodušno dodelio svom starom prijatelju i zaštitniku lordu Džonu Erinu. A mudri i pravedni lord Erin je pomagao kralju da vodi kraljevstvo ka miru i blagostanju.

U skladu s tim promenama u vladanju kraljevstvom, zmajske lobanje koje su nekada zurile sa zidova prestone odaje sada su uklonjene.

Robertova vladavina nije, međutim, bila bez nevolja. Šest godina pošto je Robert krunisan, Belon Grejdžoj je nezakonito ustao protiv kralja – ne zbog neke nepravde učinjene njemu ili njegovom narodu, već iz pukog častohleplja. Lord Stanis Barateon, Robertov srednji brat, poveo je kraljevsku flotu protiv lorda Grejdžoja, dok je sam kralj Robert jahao na čelu silne vojske. Kralj Robert je izveo mnoge podvige kada je Hrid naposljetku osvojena i pokorena. Kralj je onda naterao Belona Grejdžoja – pretendenta na krunu Gvozdenih ostrva – da klekne pred Gvozdenim prestolom. Kao jemstvo vernosti, njegov jedini preživeli sin uzet je za taoca.

Sada je u kraljevstvu zavladao mir i ostvarilo se sve što je Robertov dolazak na presto obećavao. Naš plemeniti kralj je vladao u doba jednog od najdužih leta koja se pamte, punog blagostanja i dobrih žetvi. Štaviše, kralj i njegova voljena kraljica podarili su kraljevstvu troje zlatnih naslednika, koji će obezbediti dugovečnu vladavinu kuće Barateona. A mada se nedavno javio nekakav lažni kralj s one strane zida,

taj Mens Rajder je verolomnik odbegao iz Noćne straže – a ona uvek brzo privede pravdi sve koji se o nju ogreše. Od tog kralja neće biti ništa, kao ni od svih drugih divljanskih kraljeva pre njega.

Možda neće uvek biti tako. Ova knjiga nam je pokazala da je svet doživio mnoga doba. Mnoge hiljade godina protekle su od doba praskozorja do danas. Ljudi su gradili zamkove pa ih rušili, a isto tako i kraljevstva. Kmetovi su se rađali, stasavali za rad u poljima, pa umirali od starosti ili bolesti, ostavljajući za sobom decu da rade isto. Prinčevi su se rađali, stasavali da ponesu krunu pa izdisali u ratu, u postelji ili na turniru, ostavljajući uspomene na svoju vladavinu – lepe, ravnodušne ili užasne. Svet je iskusio led u Dugačkoj noći i iskusio je vatru u Propasti. Istorija ovog sveta leda i vatre – od Ledene obale pa do Ašajia kraj senke – bogata je i slavna, mada je mnogo šta u njoj i dalje nepoznato. Ako se otkrije još odlomaka rukopisa meštra Gildejna – ili drugih takvih neprocenjivih dragocenosti (bar za jednog meštra) – možda će nam se oči dodatno otvoriti. Jedno međutim može sa sigurnošću da se kaže. Kako se sledećih hiljadu godina bude odvijalo – i sledećih hiljadu za njima – još mnogi će se rađati, živeti i umirati, a istorija će nastaviti da se ide svojim tokom, jednako čudna, složena i neodoljiva kao i ova koju je moje skromno pero pokušalo da iznese pred vas.

Niko ne može sa sigurnošću reći šta budućnost donosi, ali možda, ako poznajemo ono što je već bilo, svi možemo da doprinesemo da se izbegnu greške naših predaka, da se oponašaju njihovi uspesi i da se stvori skladniji svet za našu decu i njihovu decu, za sva buduća pokolenja.

U ime slavnog kralja Roberta, prvog svog imena, smerno okončavam ovu istoriju vladara Sedam kraljevstava.





Sedam
kraljevstava

S ONE STRANE ZIDA

SEVER

MORE ZAJAZEČEŠ SUNČA



DRHTAVO MORE

LEDENI ZALIV

ZALIV FOKA



OSNJEVI ZATON

ZAPADNE ZEMLJE

DOL

LEGENDA

-  GLAVNI ZAMAK
-  ZAMKOVI
-  GRADOVI
-  MANJA MESTA
-  RUŠEVINE
-  DRVO
-  PUTEVI



REČNE ZEMLJE

SEVER

PROSTRANA I LEDENA baština kraljeva zime, Starkova od Zimovrela, najčešće se smatra prvim i najstarijim od Sedam kraljevstava, po tome što je najduže opstalo nepokoreno. Geografske i istorijske okolnosti odvojile su Sever od južnih suseda.

Često se kaže da je Sever velik kao svih ostalih šest kraljevstava zajedno, ali istina nije tako dramatična: Sever, kojim danas vlada kuća Starka iz Zimovrela, zauzima nešto više od trećine kraljevstva.

traže zaštitu i pomoć Zimovrela da prežive teška vremena. Ne samo da dolaze stanovnici okolnih sela i imanja već mnogi sin i kći planinskih klanova ume da se spusti u zimsku varoš kada sneg istinski zaveje.

Mogile su takođe pomalo neobično mesto – trgovište podignuto ispod navodne mogile u kojoj je sahranjen Prvi kralj, nekadašnji vrhovni gospodar Prvih ljudi, ako je verovati predanjima. Podignut nasred široke i puste ravnice, razvio se zahvaljujući

Već vekovima vlada običaj da se govori o Sedam kraljevstava Vesterosa. Taj poznati naziv potiče od sedam velikih kraljevstava koja su se prostirala preko većeg dela Vesterosa južno od Zida u godinama neposredno pred Egonovo osvajanje. A ipak, čak i tada, to nije bio ni izbliza precizan pojam, pošto je jednim od tih „kraljevstava“ vladao princ, a ne kralj (Dornom), dok je Egon Targarjen imao sopstveno kraljevstvo na Zmajkamentu, koje niko nije uračunavao.

Svejedno, taj pojam opstaje. Baš kao što govorimo o Stotinu kraljevstava iz davnina mada Vesteros nikada nije bio izdvojen na stotinu nezavisnih država, moramo se povinovati uvreženom i govoriti o Sedam kraljevstava uprkos nepreciznosti tog imena.

Počevši od južnog kraja, na Vratu, zemlje Starkova pružaju se daleko na sever do Novog dara (koji je i sam bio njihov deo dok kralj Džeheris I nije ubedio Zimovrel da preda te zemlje Noćnoj straži). Na Severu se pružaju prostrane šume, vetrom šibane ravnice, bregovi i doline, kamenite obale i snegom ovenčane planine. Sever je hladna zemlja – dobar deo njegovih vresišta i visoravni na severnom kraju postepeno prelazi u planine – i zbog toga je mnogo manje plodan od južnih krajeva. Tu sneg ume da pada čak i leti, a zimi je smrtonosan.

Bela Sidrišta, jedini istinski grad na Severu, najmanji su grad u Sedam kraljevstava. Najistaknutije varoši na Severu su „zimski varoš“ podno zidina Zimovrela i gradić Mogile. Prvi je u proleće i leti mahom pust, ali je u jesen i zimi prepun ljudi koji

mudroj upravi Dastina, vernih vazala Starkova koji su vladali Mogilama u njihovo ime još od pada poslednjeg kralja mogila.

Severnjaci su potomci Prvih ljudi, a njihova krv je tek pomalo izmešana s krvlju Andala koji su savladali južna kraljevstva. Prvobitni jezik Prvih ljudi – poznat i kao stari jezik – sada govore samo divljani iza Zida, a i mnogi su drugi vidovi njihove kulture izbledeli (na primer krvaviji običaji po kojima se osuđenici i izdajnici ubijaju, a njihova tela i drob kače s grana čuvar drveta).

U običajima i ponašanju Severnjaka, međutim, i dalje ima nečega iz tih starih vremena. Život im je teži, i oni su zbog njega okoreli, pa se zadovoljstva koja se na jugu smatraju plemenitim na severu smatraju detinjastim i manje vrednim od lova i tuče,

Zarđala kruna na grbu kuće Dastina potiče od njihove tvrdnje da su potomci Prvog kralja i kraljeva mogila koji su vladali posle njega. Stare priče zabeležene u Kenetovim *Pogrebnim običajima* kazuju da je Velika mogila ukleta tako da nijedan živ čovek neće moći da se meri s Prvim kraljem. Zbog te kletve su pretendenti na tu titulu počinjali da liče na leševe, jer im je ona isisavala život i snagu. To je tek legenda, naravno, ali se čini sasvim izvesno da Dastini imaju istu krv i poreklo kao i kraljevi mogila iz davnina.

Vitezovi su na Severu retki, a viteški turniri i njihova raskoš iznad Vrata još i ređi. Severnjaci se bore u sedlu s ratnim kopljem, ali to retko rade iz zabave i više vole borbe do poslednjeg, koje se kod njih gotovo pretvore u prave bitke. Ima priča o takmičenjima koja su trajala po pola dana i posle kojih su njihve ostajale ugažene a sela skoro porušena. U takvim borbama su ozbiljne povrede česte, a ni pogibije nisu nečuvane. Priča se da su u jednoj takvoj velikoj borbi kod Poslednjeg ognjišta godine 180. poginula čak osamnaestorica, dok su mnogi teško obogaljeni.

najomiljenijih severnjačkih rasonoda.

Izdvajaju se čak i po imenima svojih kuća, pošto su imena Prvih ljudi bila kratka i jednostavna; imena kao što su Stark, Val, Amber i Staut sva potiču iz dana kada Andali nisu imali nikakvog uticaja na Severu.

Jedan običaj je Severnjacima posebna svetinja, a to je gostinsko pravo, domaćinska tradicija po kojoj čovek ne sme nikako da naudi gostu pod svojim

krovom niti ovaj svom domaćinu. I Andali se pridržavaju nečeg sličnog, ali to u njihovom svetu nije toliko značajno. U svojoj raspravi *Pravda i nepravda na Severu: Presude tri lorda Starka* meštar Egbert primećuje da su na Severu zločini pri kojima je narušeno gostinsko pravo retki, ali da su kažnjavani surovo, kao najgora veleizdaja. Samo se rodoubistvo smatra jednako grešnim kao narušavanje zakona gostoprimstva.

Na Severu pričaju priču o Kuvaru Pacovu, koji je poslužio jednom andalskom kralju – neki kažu kralju Tivelu II od Stene, a drugi kralju Ozvelu I od Dola i Planine – meso kraljevog sina ispečeno u piti. Zbog toga je kažnjen preobražajem u čudovišnog pacova koji jede sopstveni nakot. A ta kazna nije bila zbog ubistva kraljevog sina, niti zbog toga što je naveo kralja da ga jede, već zato što je prekršio gostinsko pravo.



KRALJEVI ZIME

Pesme i priče govore nam da su Starkovi od Zimovrela vladali prostranim zemljama iznad Vrata već osam hiljada godina, nazivajući sebe kraljevima zime (to je starija titula) i, u novije doba, „kraljevima na Severu“. Njihova vlast nije bila bez protivnika. Starkovi su u brojnim ratovima proširivali svoju vlast ili vraćali zemlje koji bi pobunjenici otcepili. Kraljevi zime bili su surovi ljudi za surova vremena.

Drevne balade, među najstarijima koje se mogu naći u arhivama Citadele, govore o tome kako je jedan kralj zime isterao džinove sa Severa, dok je drugi skršio zverobraza Gavena Sivovuka i njegov rod u „svirepom Ratu vukova“

O takvim kraljevima i takvim bitkama međutim govore samo pevači.

Više istorijskih dokaza postoji o ratu između kraljeva zime i kraljeva mogila južno od njih, koji su se nazivali i „kraljevima Prvih ljudi“ i tvrdili da im pripada vlast nad svim Prvim ljudima gde god oni žive, pa i nad samim Starkovima. Runski zapisi govore da je njihova borba, koju su pevači prozvali Hiljadugodišnji rat, zapravo bila niz ratova koji su trajali pre dvesta nego hiljadu godina, a okončali su se kada je poslednji kralj mogila kleknuo pred kraljem zime i dao mu ruku svoje kćeri.

Čak ni time Zimovrel nije stekao prevlast na čitavom Severu. Ostalo je još mnogo sitnih kraljeva, koji su vladali velikim i malim zemljama, i proći će hiljadu godina i još mnogo ratova pre nego što poslednji od njih bude savladan. A ipak, jednog po jednog, Starkovi su ih sve pokorili i u tim borbama je mnoga drevna loza i gorda kuća ugašena zauvek.

Među kuće koje su od kraljevskih postale vazalske možemo ubrojati Flintove od Kamenoloma, Slejtove od Crnog vira, Ambere od Poslednjeg ognjišta, Lokove od Starog zamka, Gloverere od Čardaka šumskog, Fišere od Kamenite obale, Rajdere od Potočića... i možda čak i Blekvude od Gavrangrane, prema čijem su porodičnom predanju oni nekada

vladali većim delom Vučje šume, pre nego što su ih s poseda potisnuli kraljevi zime (neki runski zapisi podržavaju tu tvrdnju, ako je verovati prevodu meštra Barnabija).

Letopisi nađeni u arhivama Noćne straže u Noćnoj tvrđavi (pre nego što je napuštena) govore o ratu za Rt morskog zmaja, u kome su Starkovi srušili kralja vargi i njegove neljudske saveznike, decu šume. Kada je poslednje uporište kralja vargi palo, njegovi sinovi su pogubljeni zajedno sa njegovim zverima i zelenovidima, dok su kćeri osvajači odveli kao plen.

Kuća Grinvuda, kuća Tauersa, kuća Ambera i kuća Frosta slično su prošle, uz još desetinu manjih kuća i sitnih vladara čija su i sama imena nestala u prošlosti. A ipak su najgorčiji dušmani Zimovrela bez sumnje bili crveni kraljevi Užasnika, ti mračni lordovi kuće Boltone čije se zemlje od davnina pružaju od Poslednje reke do Belog noža i na jug sve do Brda ovčje glave.

Neprijateljstvo između Starkova i Boltone navodno traje još od same Dugačke noći. Ratovima između te dve porodice ne zna se broja, i nisu se svi završavali pobedom kuće Starka. Priča se da je kralj Rojs Bolton, drugi svoga imena, zauzeo i spalio sam Zimovrel; njegov imenjaka i potomaka Rojs IV (u istoriji upamćen kao Rojs Crvenoruki, zbog običaja da golom šakom čupa drob iz trbuha zarobljenika) uradio je isto tri veka kasnije. Drugi crveni kraljevi navodno su nosili plaštove od koža kraljevića Starka koje su zarobili i odrali.

A ipak, na kraju, čak je i Užasnik pao pred silom Zimovrela, i poslednji crveni kralj, u istoriji upamćen kao Rogar Lovac, zakleo se na vernost kralju zime i poslao sinove u Zimovrel kao taoce, baš kada su prvi Andali prelazili Uzano more u svojim dugačkim lađama.

Posle pobeđe nad Boltonima, poslednjim takmacima na severu, najveća pretnja zemljama kuće Starka



LEVO | Kejlinov lanac GORE | Grbovi kuće Starka (u sredini) i nekih njenih vazala (u smeru kazaljke na satu): Gloverera, Rizvela, Menderlija, Dastina, Boltone, Tolharta, Rida, Ambera, Karstarka, Hornvuda i Mormonta

dolazila je s mora. Severnu granicu zemalja Starkova štitali su Zid i ljudi Noćne straže, dok je na jugu jedini put kroz močvare Vrata prolazio ispod ruševnih kula i potonulih zidova velike tvrđave zvane Kejlinov šanac. Čak i dok su močvarni kraljevi držali Šanac, njihovi ljudi su odbijali sve napade južnjačkih gospodara, po potrebi stupajući u savez s kraljevima mogila, crvenim kraljevima i kraljevima zime. A kada je jednom kralj Rikard Stark pripojio Vrat svojim oblastima, Kejlinov šanac je postao samo neprelazniji – istinska brana za sve sile s juga. Malo je ko pokušao da ga pređe, a istorije pišu da niko u tome nije uspeo.

Dugačka, razučena obala Severa, i na istoku i na zapadu, ostala je međutim ranjiva; tu će vlast Zimovrela najčešće biti ugrožena... od gvozdenrođenih na zapadu i Andala na istoku.

Pošto su prešli Uzano more u stotinama i hiljadama, dugački brodovi Andala pristajali su na Severu isto kao i na Jugu, ali gde god bi se osvajači iz njih iskricali, Starkovi i njihovi vazali bi se okomili na njih i poterali ih nazad u more. Kralj Teon Stark, u istoriji upamćen kao Gladni Vuk, odbio je najveći od tih napada, pošto se ujedinio s Boltonima da razbije andalskog poglavicu Argosa Sedmozvezda u bici kod Plačne vode.

Posle te pobeđe kralj Teon je izgradio sopstvene brodove, preplovio Uzano more i iskrcao se na obalu Andalosa, sa Argosovim lešom vezanim za pramac. Tamo je, priča se, sproveo krvavu odmazdu, paleći desetine sela, zarobivši tri kule i jedno utvrđeno obredište i poklavši stotine. Glave posećenih je Gladni Vuk odneo kao plen nazad u Vesteros i pobio ih na kolje duž svojih obala kao upozorenje drugim mogućim zavojevačima. (Kasnije je u svojoj krvavoj vladavini sam osvojio Tri sestre i iskrcao vojsku na Prste, ali ta osvajanja nisu bila trajna. Kralj Teon se takođe tukao protiv gvozdenrođenih na zapadu, potisnuo ih sa Rta sipe i Medveđeg ostrva, ugušio bunu u Potočićima i pridružio se Noćnoj straži u upadu iza Zida kojim je skršena snaga divljana za

čitavo pokolenje.)

Čak i pre dolaska Andala, kralj Džon Stark je izgradio Vučju jazbinu da brani ušće Belog noža od pljačkaša i lovaca na roblje s druge obale Uzanog mora (neki učenjaci tvrde da su to bili rani andalski upadi, dok drugi pak tvrde da su uskoci bili preci ljudi sa Iba, ili čak lovci na roblje iz Valirije i Volantisa).

Ta drevna utvrda, koju je kroz vekove držao niz kuća (među njima Grejstarkovi, izdanak same kuće Starka, te Flintovi, Slejtovi, Longovi, Holtovi, Lokovi i Ešvudi), biće žiža brojnih sukoba. U ratovima između Zimovrela i andalskih kraljeva Dola i Planine Ozgud Arin, Stari Soko, opseo je Vučju jazbinu. Njegov sin kralj Ozvin Kandža osvojio ju je i spalio. Kasnije, napadali su je gusarski gospodari s Tri sestre i lovci na roblje sa Stepenica. Tek oko hiljadu godina pre Osvajanja, kada su izbegli Manderliji stigli na Sever i zakleli se na vernost u Vučjoj jazbini, rešen je problem odbrane Belog noža – reke koja vodi u samo srce Severa.

Zapadnu obalu Severa takođe su mučili pljačkaši i Gladni Vuk je bio prinuđen da vodi nekoliko ratova kada su se brodovi s Velikog Vika, Starog Vika, Hridi i Orkmonta obušili na njegove zapadne obale pod zastavom Haraga Hora, kralja Gvozdenih ostrva. Neko vreme je Kamenita obala plaćala danak Haragu i njegovim gvozdenljudima, prostrani delovi Vučje šume bili su pretvoreni u pepeo, a Medveđe ostrvo je bilo polazna tačka za pljačkaške pohode pošto je na njemu vladao Haragov krvavi sin Ravos Silovatelj. Mada je Teon Stark ubio Ravosa sopstvenom rukom i proterao gvozdenrođene sa svojih obala, oni su se vratili pod Haragovim unukom Erihom Orlom, i ponovo pod Starom Sipom, Lorenom Grejdžojem, koji je opet osvojio Medveđe ostrvo i Rt džinovske sipe. Kralj Rodrik Stark je oslobodio prvo posle smrti Stare Sipe, dok su se njegovi sinovi i unuci borili za drugo. Ratovi između Severnjaka i gvozdenrođenih nastaviće se i posle, ali će biti manje odlučni.

Dok Kraljeva Luka nije nikla na Crnobujici, Bela Sidrišta su bila najnoviji grad u Sedam kraljevstava. Izgrađena bogatstvom koje su Manderliji doneli sa sobom iz Hvata pošto ih je lord Lorimar Pik naterao u izgnanstvo na zahtev kralja Perseona III Gardenera, koji se bojao njihove narastajuće moći u Hvatu, Bela Sidrišta imaju više zajedničkog s lepim zamkovima i kulama Hvata nego sa zamkovima Severa; priča se da je Nova tvrđava sagrađena da liči na zamak u Danstonberiju, koji su Manderliji izgubili pošto su proterani.

PLANINSKI KLANOVI

Klanovi iz severnih planina na posebnom su glasu zbog poštovanja zakona gostoprimitstva, a sitni lordovi koji njima vladaju često se međusobno nadmeću da budu što velikodušniji domaćini. Ti klanovi – koji mahom žive u planinama iznad Vučje šume, po visokim dolinama i poljima te uz Ledeni zaliv i neke reke Severa – zakleti su na vernost Starkovima, ali su njihove razmirice često zadavale glavobolje gospodarima Zimovrela i kraljevima zime pre njih i primoravali ih da šalju ljude u planine da obustave krvoproliće (o čemu pevaju pesme kao što su „Crni borovi“ i „Vukovi u brdima“) ili da sazovu poglavice u Zimovrel radi suđenja.

Najjači od tih severnjačkih klanova su Valovi,

ribari koji obitavaju na obali Ledeneog zaliva. S njihovom mržnjom prema divljanima može da se meri jedino njihova mržnja prema ljudima s Gvozdenih ostrva, koji su često harali obalom zaliva, palili Valovima dvore, odnosili useve i otimali njihove žene i kćeri za slane žene. Velikim delovima Kamenite obale, Medveđeg ostrva, Rta morskog zmaja i Rta džinovske sipe nekada su vladali gvozdenrođeni. Zapravo, Rt džinovske sipe, najbliži Gvozdenim ostrvima, prelazio je iz ruke u ruku toliko puta da mnogi meštari veruju kako je njegovo stanovništvo po krvi bliže gvozdenrođenima nego Severnjacima.

Istorije Severa tvrde da je Rodrik Stark povratio Medveđe ostrvo od gvozdenrođenih u rvačkoj borbi i možda u toj pripovesti ima istine; kraljevi Gvozdenih ostrva često su umeli da svoju sposobnost i pravo na krunu od naplavine dokazuju snagom. Trezveniji učenjaci sumnjaju u to i smatraju da je to „rvanje“ pre bilo rečima.

KAMENI LJUDI SA SKAGOSA

Uprkos vekovima krvne osvete, planinski klanovi su tradicionalno ostali verni Starkovima i u ratu i u miru. To se ne može reći za divlje žitelje Skagosa, brdovitog ostrva istočno od Zaliva foka.

Skagošane ostali Severnjaci ne cene mnogo, smatraju ih tek nešto boljim od divljana. Skagošani sebe zovu „rođeni iz kamena“, zato što reč Skagos na starom jeziku znači „kamen“, Krupan, maljav i smrdljiv narod (neki meštari veruju da u žilama Skagošana teče i mnogo ipske krvi, dok drugi slute za njih da su možda potomci džinova), Skagošani se odevaju u neštavljenu kožu i krzna, navodno jašu jednoroge i o njima se ispredaju mnoge mračne priče. Govori se da još prinose ljudske žrtve svojim čuvardrvima, da mame brodove u propast lažnim svetlima i da se zimi hrane ljudskim mesom.

Skagošani nekada verovatno i jesu bili ljudožderi, mada je li taj običaj opstao pitanje je oko koga se lome koplja. *Kraj sveta* – zbornik pripovesti i predanja koja je sakupio meštar Balder, koji je služio zapovednike Istočne Morobdije za šezdesetogodišnje vladavine lorda zapovednika Ozrika Starke – glavni je naš izvor



GORE | Ratnik sa Skagosa

Meštri Citadele su se nekada smejali na priče o „jednorozima“ sa Skagosa. Poneki rog jednoroga koji bi na prodaju ponudili sumnjivi trgovci uvek je bio samo rog jedne vrste kita kakvog love kitolovci sa Iba. Meštri iz Morobdije su, međutim, povremeno viđali sasvim drugu vrstu rogova, navodno sa Skagosa. Takođe se priča da su moreplovci dovoljno hrabri da trguju na Skagosu u daljini videli tamošnje velmože kako jašu velika, čupava, rogata stvorenja, čudovišne konje tako sigurnog koraka da se penju uz planine. Odavno se traži živ primerak takvog stvorenja – ili bar skelet – radi proučavanja, ali još ga niko nije doneo u Starigrad.

za priče o Skagošanima, među koje pripada i „Skejska gozba“, o tome kako su se skagoski ratni brodovi obrušili na manje susedno ostrvo Skejn, da bi potom Skagošani oteli i silovali žene sa Skejna, a muškarce pobili i pojeli, gosteći se njima pola meseca. Bila to istina ili ne, Skejn je do dana današnjeg pusto ostrvo, mada na njemu ima ruševina koje govore da su ljudi nekada obitavali na njegovim vetrovitim brdima i kamenim obalama.

Mada se retko sreću van svog ostrva, kamenrođeni su nekada često plovili preko Zaliva foka da trguju, ili češće, da pljačkaju, sve dok kralj Brendon Stark, deveti svog imena, nije jednom zasvagda skršio njihovu moć, uništio njihove brodove i zabranio im more. Tokom većeg dela poznate istorije oni su ostali izolovan, zaostao, divalj narod, jednako spremni da one koji se iskrcaju na njihovu obalu ubiju koliko i da s njima trguju. Kada pristanu na trgovinu, Skagošani u zamenu za željenu robu

nude krzna, opsidijanska sečiva i strele i „jednorogove rogove“.

Neki Skagošani su takođe služili u Noćnoj straži. Pre više od hiljadu godina, jedan Krol (pripadnik klana koji se na Skagosu može smatrati nekom vrstom plemstva) čak je neko vreme bio lord zapovednik, a *Letopisi Crnog Kentaura govore o jednom Stejnu* (pripadniku druge skagoske porodice) koji se uzdigao do položaja prvog izvidnika, ali je nedugo zatim poginuo.

Skagos je oduvek bio izvor nevolja za Starkove – i kada su kao kraljevi pokušavali da ga osvoje i kada su se kao lordovi trudili da zadrže njegovu vernost. Zapravo, vrlo nedavno, u doba vladavine kralja Derona II Targarjena, ostrvo se diglo protiv gospodara Zimovrela i taj ustanak je trajao godinama – i izginule su hiljade, među njima i gospodar Zimovrela Bartogan Stark, zvani Bart Crni Mač – pre nego što je na kraju ugašen.

MOČVARCI S VRATA

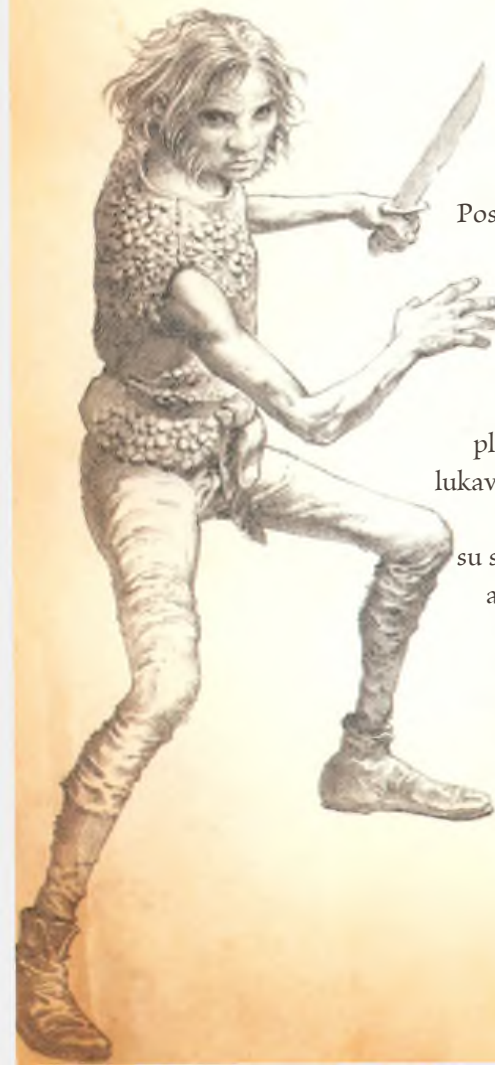
Poslednji (a neki mogu reći i najmanji) narod Severa su žitelji ritova na Vratu, poznati kao močvarci, koji kuće i dvore zidaju na plovećim ostrvima. Sitan, lukav narod (neki kažu da su sitnog stasa zato što su se mešali s decom šume, ali je to verovatnije zbog nedovoljne ishrane, jer u ritovima, močvarama i slanim barama

Vrata ne uspevaju žitarice i močvarci se hrane mahom ribom, žabama i gušterima), veoma su tajanstveni i vole da se drže po strani.

Južno od Vrata, rečni narodi čije se zemlje dodiruju s njihovima često pričaju kako močvarci dišu vodu, kako poput žaba imaju opne između prstiju i koriste otrov na svojim kopljima za žabe i strelama. To poslednje je, mora se reći, sasvim tačno: mnogi trgovci su donosili u Citadelu retke biljke i trave s mnogim čudnim svojstvima, pošto ih meštri traže da bi bolje razumeli njihove osobine i vrednost. Što se ostalog tiče, sve su neistine: močvarci su ljudi, mada nižeg rasta od većine, bez obzira na to što je njihov način života jedinstven u Sedam kraljevstava.

Nekada davno, piše u istorijama, močvarcima su vladali kraljevi rita. Pevači kazuju da su jahali lavlje guštere i koristili velika koplja za žabe kao viteška, ali

LEVO | Močvarac sa Vrata



to je očigledno plod mašte. Jesu li ti kraljevi rita bili istinski kraljevi, kako ih mi danas doživljavamo? Velemeštar Ejron piše da su močvarci kralja doživljavali kao prvog među jednakima, i da se često smatralo da su ga dodirnuli stari bogovi – što se navodno videlo u očima čudnih boja ili čak sposobnosti da razgovara sa životinjama, kao što su to, prema pripovestima, nekad umela deca šume.

Šta god bila istina, poslednjeg čoveka koji se nazivao kraljem rita ubio je kralj Rikard Stark (koga ponekad na severu zovu Nasmejani Vuk jer je bio dobre naravi) i uzeo je njegovu kći za ženu, na šta su onda močvarci kleknuli i prihvatili prevlast Zimovrela. U vekovima koji su od tada usledili močvarci su, pod vođstvom kuće Rida od Sivotočke motrilje, postali verni saveznici Starkova.

GOSPODARI ZIMOVRELA

Posle Osvajanja i ujedinjenja Sedam kraljevstava, Starkovi više nisu bili kraljevi već zaštitnici Severa i zakleli su se na vernost Gvozdenom prestolu, ali su na svojim posedima po svemu sem po imenu ostali vrhovna vlast. Mada je Toren Stark predao drevnu krunu kraljeva zime, njegovim sinovima je targarjenski jaram manje prijao, i neki su od njih

kćerkom, kao što je ugovoreno u „Savezu leda i vatre“ potpisanom kada je nesrećni princ Džaseris Velarion na zmaju doleteo u Zimovrel.

Posle Plesa zmajeva, Starkovi su bili otvorenije verni Targarjenima nego pre. Zapravo, sin i naslednik lorda Kregana Starka borio se pod targarjenskim stegom kada je Mladi Zmaj namerio da osvoji Dornu.

Da li se ta netrpeljivost pojačala zbog napora kraljice Renis Targarjen da poveže kraljevstvo brakovima između velikih kuća, to je na čitaocu da proceni. Dobro je poznato da se kći Toren Starka udala za mladog i zlosrećnog gospodara Dola; to je bio samo jedan od brakova za stvaranje mira koje je uredila Renis. U Citadeli, međutim, postoje sačuvana pisma da je Stark to prihvatio tek posle mnogo protesta, i da su nevestina braća odbila da dođu u svatove.

govorili o ustanku, pristao Toren na to ili ne.

Priča se da su kasnije Starkovi bili ogorčeni na Starog Kralja i kraljicu Alisanu zato što su ih primorali da se odreknu Novog dara i predaju ga Noćnoj straži; to je možda bio jedan razlog što je lord Elard Stark stao uz Korlisa Velariona i princezu Renis na Velikom veću 101. godine.

Ranije smo raspravljali o ulozi kuće Starka u Plesu zmajeva. Dodajmo sada da je lordu Kreganu Starku verna podrška kralju Egonu III mnogo koristila... iako se nijedan kraljević nije oženio nekom njegovom

Rikon Stark se borio hrabro, o njegovim delima ponegde piše i kralj Deron u svom *Osvajanju Dorne*, a njegova smrt pred Sunčevim kopljem u jednoj od poslednjih bitaka godinama je oplakivana na Severu zbog nevolja koje su izbijale za vladavine njegove polubraće.

Narednih decenija Starkovi su se na Severu obračunali sa ustankom na Skagosu, novim naletom pljačkaša s Gvozdenih ostrva pod Dagonom Grejdžojem i upadom

Mada se u to doba pričalo da je lordu Elardu Starku drago da Darom pomogne Noćnoj straži, i da ga nije trebalo mnogo ubeđivati, istina je drugačija. Pisma koja je brat lorda Starka pisao Citadeli i u kojima od meštara traži presedane protiv nasilne predaje imanja, jasno kazuju da Starkovi nisu rado poslušali kralja Džeherisa I. Možda su se Starkovi bojali da će pod vlašću Crnog zamka Novi dar neumitno propasti – pošto Noćna straža većito gleda na sever i nikada ne misli mnogo o svojim kmetovima na jugu. Upravo se to uskoro i desilo, i priča se da je Novi dar sada uglavnom nenaseljen zbog propadanja Straže i sve češćih upada divljana s one strane Zida.

divljana koje je vodio Rajmun Crvenobradi, kralj s one strane zida, 226. godine. U svim tim sukobima Starkovi su ginuli. A ipak je kuća opstala i nije oslabila – verovatno zbog čvrste rešenosti većine gospodara Zimovrela da se ne mešaju u spletke južnjačkog dvora. Kada je lozu Starka posle Regarove otmice

Lijene zamalo ugasio Ludi Kralj Eris, neki su, neopravdano, za to krivili pokojnog lorda Rikarda, koji je prijateljstvom i krvnim vezama povezao velike kuće, pa su morale zajedno da ustanu protiv zločina Ludog Kralja.

ZIMOVREL

Najveći zamak Severa je Zimovrel, sedište Starkova još od doba praskozorja. Legende kažu da je Brendon Zidar podigao Zimovrel posle zime koja je trajala čitavo pokolenje i koja se pamti kao Dugačka noć, da bi postao uporište njegovih potomaka, kraljeva zime. Pošto je Brendon Zidar povezan s previše brojnim

velikim neimarskim podvizima (Krajojujem i Zidom, da navedemo samo dva istaknuta primera), za koje bi bilo potrebno nekoliko života, priče su verovatno spojile više različitih kraljeva iz kuće Starka (pošto je u dugačkoj vladavini te porodice bilo mnogo Brendona) u jednog legendarnog.



Spoljašnji zidovi Zimovrela podignuti su u poslednje dve decenije vladavine kralja Edrika Snežnobradog. Mada je Edrik slavan po vladavini koja je trajala gotovo čitav vek, u starosti je postao hirovit. Mnoge stranke su pokušale to da iskoriste i preuzmu vlast u nesigurnom kraljevstvu. Najočiglednije pretnje poticale su od njegovog brojnog – i svadljivog – potomstva, ali su se oprobali i drugi, a među njima gvozdenođeni, lovci na robove s druge strane Uzanog mora, divljani i severni takmaci kao što su Boltoni.

Sam zamak je poseban po tome što Starkovi nisu poravnali zemlju kada su postavljali temelje i zidove zamka. To vrlo verovatno znači da je zamak građen u etapama kako su godine proticale, i da nije bio odjednom zamišljen kao celina. Neki učenjaci slute da je to nekada bio kompleks povezanih prstenastih utvrda mada su vekovi izbrisali sve dokaze o tome.

Starost unutrašnjih zidova, koji su nekada bili jedini odbrambeni zidovi, procenjuje se na dve hiljade godina, a neki delovi su možda i stariji. Kasnije je oko

Prvi ljudi, ali meštar Kenet je dokazao da nije mogla da postoji pre dolaska Andala, pošto su Prvi ljudi i rani Andali dizali četvrtaste kule i utvrde. Okrugle kule pojavile su se tek kasnije.

Za uvežbano oko, arhitektura Zimovrela je mešavina mnogih različitih stilova. A u njemu nisu ogromne samo zgrade već i prostori između njih. Zapravo, čitava tri jutra odvojena su za drevnu bogošumu, gde se, prema predanjima, Brendon Zidar nekada molio svojim bogovima.

Pećurkine tvrdnje iz *Svedočanstva* da je zmaj Vermaks, dok je njegov jahač pregovarao s Kreganom Starkom na početku Plesa zmajeva, ostavio leglo jaja negde u dubinama kriпти Zimovrela gde vrele vode teku blizu zidova, možemo da odbacimo. Kao što velemeštar Gildejn primećuje u svojoj fragmentarnoj istoriji, nije zabeleženo da je Vermaks sneo neko jaje, što govori o tome da je bio mužjak. Ubeđenje da zmajevi mogu da menjaju pol po potrebi netačno je i, prema *Istini* meštra Ansona, ukorenjeno u jednoj pogrešno shvaćenoj ezoteričnoj metafori koju je Bart voleo da iznosi kada raspravlja o tajnim znanjima.

njih iskopan šanac, pa je onda drugi zid izgrađen ispred šanca, zbog čega je zamak veoma teško osvojiti. Unutrašnji zidovi su visoki stotinu stopa, spoljašnji osamdeset, i napadač koji bi uspeo da osvoji spoljašnji zid još bi naišao na braniocce unutrašnjeg zida kako ga zasipaju kopljima, kamenjem i strelama.

Unutrašnjost zamka zauzima nekoliko jutara, i u njemu ima mnogo odvojenih zgrada. Najstarija od njih – davno napuštena kula, okrugla, niska i ukrašena kamenim čudovištima – zove se Prva utvrda. Neki smatraju da to znači da su je sagradili

Bila to istina ili ne, starost šume je neporeciva. A bogošumi bez sumnje prijaju topli izvori skriveni u njoj, koji štite drveta od najgorih zimskih mrazeva.

Zaista, topli izvori kojih oko Zimovrela ima u izobilju možda su glavni razlog što su se Prvi ljudi tu naselili. Vrednost stalno raspoloživog izvora vode – i to tople – usred surove severnjačke zime više je nego očigledan. Poslednjih vekova Starkovi su podigli zdanja koja neposredno koriste te izvore za grejanje odaja.

Dokazano je da vrele izvore poput onog ispod Zimovrela greju pećnice sveta – iste vatre koje su stvorile Četrnaest plamenova ili dimljivu planinu Zmajkama. A ipak običan svet iz Zimovrela i zimske varoši često priča kako vrela zagreva dah zmaja koji spava ispod zamka. Ta tvrdnja je još gluplja od one Pećurkine i o njoj ne treba posebno raspravljati.



ZID I IZA NJEGA

NOĆNA STRAŽA

Noćna straža, zakleto bratstvo što brani Zid stolicima i milenijumima, jedinstvena je ustanova u Sedam kraljevstava. Osnovana je posle Dugačke noći, zime koja je potrajala čitavo pokolenje, kada su Tuđini napali kraljevstva ljudi i zamalo ih sva uništili.

Istorija Noćne straže je duga. I danas se prepričavaju priče o crnim vitezovima od Zida i njihovom plemenitom zadatku. Doba junaka odavno je međutim prošlo, a Tuđini se nisu pokazali već hiljadama godina, ako su uopšte ikad i postojali.

I tako, iz godine u godinu, Straža se osipala. Sami njihovi letopisi pokazuju da je to slabljenje započelo još pre doba Egona Osvajača i njegovih sestara. Mada crna braća Straže još čuvaju kraljevstva ljudi što plemenitije mogu, pretnju im sada ne predstavljaju Tuđini, utvare, džinovi, zelenvidi, varge, zverobrazi i druga čudovišta iz predanja i dečjih priča, već divljani naoružani kamenim sekirama i motkama, sasvim sigurno varvari, ali tek ljudi, s kojima se disciplinovani ratnici mogu izboriti.

Nije oduvek tako bilo. Bila predanja istinita ili ne, očigledno je da su se Prvi ljudi i deca šume (pa čak i džinovi, ako ćemo verovati pevačima) nečega dovoljno bojali da bi započeli izgradnju Zida. A ta ogromna građevina, koliko god jednostavna bila, s pravom se smatra za svetsko čudo. Moguće je da su prvi temelji bili od kamena – meštari tu nisu jednoglasni – ali se sada na stotinu liga pruža samo led. Izvor materijala bila su obližnja jezera, gde su Prvi ljudi sekli ogromne blokove leda i saonicama ih vukli na Zid, pa ih slagali, jedan po jedan. Sada, hiljadama godina kasnije, Zid na najvišem mestu ima preko sedamsto stopa (mada mu visina veoma varira duž svih stotinu liga, jer prati konture tla).

Ispod senke tog ledenog bedema, Noćna straža je

podigla devetnaest utvrda – mada one nisu ni nalik na druge zamkove u Sedam kraljevstava, pošto nemaju odbrambene zidine i druge fortifikacije da ih štite (sam Zid je više nego dovoljan protiv pretnji sa severa, a Straža tvrdi da na jugu nema neprijatelja).

Najveći i najstariji među njima je Noćna tvrđava, napuštena već dvesta godina; kako se brojnost Straže smanjivala, ona je postala prevelika, a njeno održavanje preskupo. Meštari koji su služili u Noćnoj tvrđavi dok se još koristila jasno kažu da je zamak mnogo puta proširivan i da je malo šta ostalo od njegove prvobitne strukture, sem nekih najdubljih podruma usečenih u stenu na kojoj stoji.

A ipak je tokom hiljada godina svog postojanja bio glavno sedište Straže i oko Noćne tvrđave su se isprele mnoge legende, koje su delom sačuvane u delu velemeštra Harmunija *Čuvari na Zidu*. Najstarija od tih priča bavi se legendarnim Noćnim Kraljem, trinaestim lordom zapovednikom Noćne straže, koji je navodno legao s čarobnicom bledom kao leš i proglasio se za kralja. Trinaest godina su Noćni Kralj i njegova leš-kraljica zajedno vladali pre nego što ih je srušio kralj zime Brendon Skršitelj (u savezu, pričalo se, s Joramunom, kraljem s one strane Zida). Onda je izbrisao i samo ime Noćnog Kralja iz pamćenja (neki kažu zato što je sam Noćni Kralj bio Stark, iste krvi kao čovek koji ga je ubio).

Velemeštari u Citadeli mahom odbacuju takve priče – mada ima i takvih što dopuštaju mogućnost da je postojao neki lord zapovednik koji je u najranije doba straže pokušao da stvori sebi kraljevstvo. Neki slute da je možda „leš-kraljica“ bila žena iz Mogila, kći kralja mogila, koji

Predanje kaže da su džinovi pomogli u izgradnji Zida, koristeći svoju ogromnu snagu da dižu blokove leda. U tome možda ima neke istine, mada su u pričama džinovi mnogo krupniji i snažniji nego što su zaista bili. U istim tim predanjima kaže se da su deca šume – koja sama nisu gradila zidove ni od leda ni od kamena – svojom magijom pomagala u gradnji Zida. Predanja su, ipak, kao i uvek, sumnjive verodostojnosti.

ZAMKOVI NOĆNE STRAŽE

AKTIVNI

Kula senki

Crni zamak (sada sedište lorda zapovednika Straže)

Istočna morobdija

NAPUŠTENI

Zapadna mostobdija

Stražarikino uporište

Sivostraža

Kamenvrata

Studenbreg

Ledenkraj

Noćna tvrđava

Duboko jezero

Kraljičine dveri (nekada se zvao Snežne dveri,
pre nego što mu je ime promenjeno u čast Dobre

Kraljice Alisane)

Hrastoštit

Šumobdija kraj vira

Samurov dvor

Mraz-kapija

Duga mogila

Baklje

Zelenstraža

je tada bio ozbiljna sila, i koji se često povezuje s grobnicama. Za Noćnog Kralja se govorilo da je bio Bolton, Vudfut, Amber, Flint, Nori, pa čak i Stark, u zavisnosti od toga gde se priča pripoveda. Kao i sve priče, ona stalno poprima osobine najprivlačnije za pripovedača.

Noćna straža, koja bi se mogla nazvati i prvim ratničkim bratstvom u Sedam kraljevstava (pošto je prva dužnost njenih pripadnika da brane Zid, i svi su radi toga obučeni da rukuju oružjem), deli zakletu braću u tri grupe:

1) kućupravitelji, koji obezbeđuju Straži hranu, odeću i sve druge potrepštine za ratovanje.

2) zidari, koji održavaju Zid i zamkove.

3) izvidnici, koji odlaze u divljinu iza Zida da ratuju s divljanima.

Predvođe ih visoke starešine Straže, a prvi među njima je lord zapovednik, koji ih postavlja. Njega samog biraju ljudi Straže – svi do jednog, od nepismenih bivših lovokradica do sinova velikih kuća, glasaju za čoveka koga smatraju za najboljeg vođu. Kada jedan čovek dobije većinu glasova, on vodi Stražu do svoje smrti. Taj običaj je uglavnom dobro služio Stražu i pokušaji da se ukine (kao kada je pre petstotinak godina lord zapovednik Ransel Hajtauer pokušao da Stražu ostavi svom sinu kopilanu) nikada nisu potrajali.

Nažalost, danas je kod Noćne straže najvidljivije njeno propadanje. Nekada možda jeste služila velikom cilju, ali ako su Tuđini uopšte postojali, niko ih nije video hiljadama godina i oni ljudima više nisu nikakva pretnja. Opasnost koja sada pretila Noćnoj straži jesu divljani, a i ta je opasnost istinska samo kada oni imaju kralja s one strane Zida.

Ogromni troškovi za održavanje Zida i ljudi koji ga brane brzo su postali neizdrživi. Danas su nastanjena samo tri zamka Noćne straže, a red je desetostruko malobrojniji nego kada su se Egon i njegove sestre iskrcali, a ipak i toliku Stražu je i dalje teško izdržavati.

Neki tvrde da je Zid koristan za proterivanje ubica, silovatelja, lovokradica i njima sličnih iz kraljevstva, dok drugi nisu sigurni je li pametno naoružati i obučiti takve ljude. Divljanski upadi se s pravom smatraju više za smetnju nego za pretnju; mnogi mudri ljudi veruju da bi se s njima bolje obračunali severnjački lordovi, kada bi im se dozvolilo da prošire svoju vladavinu iza Zida.

Straža je nastavila da postoji samo zahvaljujući tome što je Severnjaci izuzetno poštuju i veliki deo hrane koja u životu održava crnu braću iz Crnog zamka, Kule senki i Istočne morobdije ne dolazi iz Dara već iz redovnih poklona koje severnjački gospodari šalju na Zid kao znak podrške.



DIVLJANI

U zemljama s one strane zida žive različiti narodi – sve potomci Prvih ljudi – koje mi sa civilizovanijeg juga nazivamo divljanima.

Oni sami ne koriste to ime. Najveći i najbrojniji od mnogih naroda iza Zida naziva sebe slobodnim narodom, zbog ubeđenja da im njihovi divlji običaju omogućavaju slobodniji život od života klecavaca sa juga. I oni zaista žive bez lordova i kraljeva i ne moraju da se klanjaju ni čoveku ni svešteniku, bez obzira na poreklo, krv i položaj.

Takođe, međutim, žive i bedno, i često umiru od gladi, od hladnoće, od besomučnog ratovanja, ili od napada svojih srodnika. Bezakonje iza Zida nije nikakav razlog za zavist, o čemu mogu da posvedoče mnogi koji su videli divljane (a oni nisu retki, o čemu svedoče brojna dela zasnovana na izveštajima izvidnika Noćne straže). Njihov ponos zbog sopstvenog siromaštva, kamenih sekira, štitova od pruća i buvljivih krzna deo je razloga što se razlikuju od naroda u Sedam kraljevstava.

Bezbrojna plemena i klanovi slobodnog naroda i dalje se klanjaju starim bogovima Prvih ljudi i dece šume, bogovima čuvar drva (neki pak tvrde da među njima ima i onih koji se klanjaju drugim božanstvima: mračnim bogovima podzemlja u Ledenkandžama, bogovima snega i leda na Ledenoj obali, ili bogovima krabama na Storoldovom rtu, ali to nikada nije pouzdano potvrđeno).

Izvidnici Noćne straže govore o još čudnijim narodima koji obitavaju u još daljim krajevima iza Zida, o ratnicima odevenim u bronzu iz skrivene doline daleko na severu, o rogonozima koji idu bosim čak i po ledu i snegu. Mi znamo za divlje ljude Ledene obale koji žive u kućicama od leda i čije saonice vuku psi. Postoji pet-šest plemena kojima je dom u pećinama, a glasine govore o ljudožderima u gornjem toku ledenih reka. Malo se izvidnika, međutim, probilo više od stotinu liga u Ukletu šumu i bez sumnje postoji više vrsta divljana nego što čak i oni mogu da zamisle.

Pretnja koju za kraljevstvo predstavljaju ti divlji narodi nije velika, sem kada se, veoma retko, ujedine

pod vođstvom kralja s one strane Zida. Mada su mnogi divljanski pljačkaši i ratne poglavice priželjkivali to zvanje, malo ko ga je dostigao. Nijedan od divljana koji se uzdigao toliko da postane kralj s one strane Zida ništa nije uradio da izgradi pravo kraljevstvo ili da se pobrine za svoj narod; zapravo, takvi ljudi su ratničke poglavice, a ne vladari i, mada se inače



međusobno po mnogo čemu razlikuju, svaki je poveo svoj narod na Zid u nadi da će ga provaliti i osvojiti Sedam kraljevstava na jugu.

Legende kazuju da je Joramun, prvi kralj s one strane Zida, tvrdio kako ima rog koji će srušiti Zid kada probudi „džinove iz zemlje“. (Činjenica da Zid još stoji govori dosta o toj tvrdnji, a možda čak i o Joramunovom postojanju.)

Braća Gendel i Gorn zajedno su se zakraljili pre tri hiljade godina. Povelili su svoju vojsku ispod zemlje, u

Divljanske pljačkaše najviše zanimaju gvožđe i čelik – jer sami ne poznaju veštinu njihove obrade. Mnogi pljačkaši su naoružani oružjem od drveta i kamena, u nekim slučajevima čak i od roga. Neki nose bronzane sekire i noževе, ali se čak i oni smatraju za dragocenost. Njihove slavne poglavice često imaju ukradeni čelik, ponekad uzet od izvidnika Straže koje su ubili.

Tvrdidom je nekada bio jedino veće naselje u zemljama iza Zida, zaklonjeno na Storoldovom rtu, s dubokom lukom. Pre šest stotina godina, međutim, neko ga je spalio i zatro njegov narod, mada Straža ne može sa sigurnošću da kaže šta se tačno desilo. Neki govore da su žitelje Tvrdidoma napali ljudožderi sa Skagosa, drugi da su preko Uzanog mora došli lovci na roblje. Čudnije priče, s broda Straže poslatog da istraži, govore o užasnim kricima što su odjekivali s litica iznad Tvrdidoma, gde nije bilo nijednog živog čoveka. Najzanimljiviji opis Tvrdidoma može se naći u delu meštra Vilisa *Tvrdidom: Povest o tri godine provedene iza Zida među divljacima, uskocima i šumskim vešticama*. Vilis je doputovao u Tvrdidom na pentoskom trgovačkom brodu i naselio se tamo kao vidar i savetnik, da bi zapisivao tamošnje običaje. Zaštitu mu je obećao Gorm Vuk – poglavica koji je delio vlast u Tvrdidomu s još trojicom vođa. Kada je, međutim, Gorm ubijen u jednoj tučnjavi pri piću, Vilisu je zapretila smrtna opasnost, pa se vratio u Starigrad. Tu je zapisao svoje uspomene, ali je nestao godinu dana pošto su dovršene iluminacije rukopisa. U Citadeli se priča da je poslednji put viđen u luci gde traži brod da ga preveze u Istočnu morobdiju.

lavirint krivudavih podzemnih pećina, neprimećeni su prošli ispod Zida i napali Sever. Gorn je u bici posekao kralja Starka, a onda ga je ubio kraljev naslednik, dok su Gendel i preostali divljani pobeгли nazad u pećine, i više ih niko nije video.

Za njima će slediti Rogati Gospodar, posle hiljadu godina (ili možda dve). Njegovo pravo ime istorija ne

pamti, ali se priča da je koristio čarobnjaštvo da prođe Zid. Posle njega, vekovima kasnije, došao je Bel Bard, čije se pesme još pevaju iza Zida... ali nije sigurno je li on zaista postojao ili nije. Divljani kažu da jeste i pripisuju mu mnoge pesme, ali stari letopisi Zimovrela nijednom ga ne spominju. Da li je to zbog poraza i poniženja koje su



Kod divljana se priča da su se Gendel i njegovi ljudi izgubili i ostali u pećinama i da i danas po njima lutaju. U letopisima izvidnika međutim piše da je i Gendel poginuo, i da je samo šačica njegovih sledbenika preživela i pobjegla pod zemlju.

od njega pretrpeli (koje obuhvata, po jednoj malo verovatnoj priči, to što je jedna devica starkovske krvi s njim izgubila nevinost i zatrudnela) ili zato što nikada nije postojao, ne možemo zasigurno reći.

Poslednji kralj divljana koji je prešao Zid bio je Rejmun Crvenobradi, koji je okupio divljane godine 212. ili 213. p. o. Tek su 226. on i njegovi divljani prešli Zid, tako što su se preko njega popeli.

Rejmunova vojska je, prema svim izveštajima, brojala mnoge hiljade i on se s njom probio na jug sve do Dugačkog jezera. Tamo su ga dočekale vojske lorda Vilama Starka i Pijanog Džina, lorda

Harmonda od kuće Ambera. Pošto je bio okružen sa dve vojske, a iza leđa mu je bilo jezero, Crvenobradi se borio i poginuo, ali je prethodno ubio lorda Vilama.

Kada se Crna straža napokon pojavila, predvođena lordom zapovednikom Džekom Mazgudom zvanim Veseli Džek Mazgud pre upada, a Pospani Džek Mazgud zauvek posle, bitka je bila gotova i besni Artos Stark, brat pokojnog lorda Vilama, za koga se smatralo da je bio najsilniji ratnik svoga doba, naredio je crnoj braći da sahrane mrtve. Bar su taj zadatak izvršili kako treba.

DOLE | *Vojska divljana se okuplja pred Zidom*



REČNE ZEMLJE

Mnogo istorije – prepune i slave i stradanja – ispisano je u zemljama koje napajaju reka Trozubac i njene tri velike pritoke.

Rečne zemlje se pružaju od Vrata do obala Crnobujice i istočno do granica Dola, i one su samo srce Vesterosa. Nijedna druga zemlja u Sedam kraljevstava nije doživela toliko bitaka, niti uspone i padove toliko kraljeva i vladarskih kuća. Razlozi su jasni. Bogate i plodne, Rečne zemlje se graniče sa svim drugim oblastima Sedam kraljevstava sem sa Dornom, a ipak imaju malo prirodnih barijera da spreče upade neprijatelja. Zbog voda Trozupca zemlja je odlična za naseljavanje, poljoprivredu i osvajanje, dok tri pritoke u miru pospešuju trgovinu i putovanja, a u ratu umeju da posluže i kao putevi i kao prepreke.

Tri pritoke Trozupca po kojima je čitava zemlja dobila ime jesu: Crveni krak, koji boje blato i mulj iz zapadnih planina; Zeleni krak, čije vode izvire u močvarama Vrata; i Plavi krak, prozvan tako po

u Citadeli. I zato, mada nas pevači i pripovedači mogu zabavljati živopisnim pripovestima o Artosu Snažnom, Florijanu Ludi, Devetoprstom Džeku, Šari Veštičjoj Kraljici i Zelenom Kralju od Božjeg oka, ozbiljan učenjak mora sumnjati u samo postojanje takvih ličnosti.

Prava istorija Rečnih zemalja počinje s dolaskom Andala. Pošto su preplovili Uzano more i preplavili Dol, ti osvajači sa zapada zaputili su se da prisvoje i Rečne zemlje i uplovili su dugačkim brodovima u Trozubac i njegove tri velike pritoke. Čini se da su se Andali u to doba borili u društinama koje su vodile poglavice, koje će kasnije obrednici prozvati kraljevima. Deo po deo, širili su se na račun mnogih malih kraljevstava čije su zemlje napajale reke.

Pesme nam kroz vekove govore o padu Devojačkog jezera i smrti njegovog kralja-dečaka Florijana Hrabrog, petog tog imena; o Udovičinom gazu, gde su tri sina lorda Derija zadržala andalskog ratnika Vorijana Viprena i njegove vitezove čitav dan

Važnost Trozupca za taj kraj nikada se nije videla jasnije nego kada se kralj Harvin Hor, deda Harena Crnog, borio oko Rečnih zemalja s olujnim kraljem Arekom. Gvozdenođeni napadači uspeali su da ovladaju rekom i da je koriste za brzo prebacivanje između dalekih uporišta i bojišta. Olujni kralj je pretrpeo svoj najgori poraz na gazu Zelenog kraka blizu Lepitrga, gde su dugački brodovi odigrali presudnu ulogu tako što su omogućili gvozdenođenima da zauzmu prelaz iako je Arek bio brojčano jači.

bistrini svoje iskričave vode što izvire iz čistog vrela. Njihov široki tok je put kojim se roba prevozi kroz Rečne zemlje, i često se na njima vide i milju dugačke povorke barki. Koliko god to čudno zvučalo, u Rečnim zemljama nikada nije nikao neki pravi grad (mada su velike pijačne varoši česte), verovatno zbog nemirne istorije te oblasti i težnje kraljeva iz davnine da ne izdaju kraljevske povelje koje bi omogućile proširenje Solana, Varoši lorda Haroveja ili Lepitrga.

U dugim vekovima u kojima su Prvi ljudi vladali Vesterosom bezbrojna sitna kraljevstva uzdizala su se i padala u Rečnim zemljama. Njihove istorije, isprepletene i ukrašene mitovima i pesmama, mahom su zaboravljene, sem imena nekoliko legendarnih kraljeva i junaka koja su ostala zabeležena u kamenu izbledelim runama o čijem se značenju još raspravlja

i čitavu noć, i pobili stotine pre nego što su sami pali; o noći u Beloj šumi, gde su se navodno deca šume pojavila iz šupljeg brda i naterala stotine vukova u andalski logor, da rastrgnu stotine ljudi pod svetlom mladog meseca; o velikoj bici na Gorkoj reci, gde su se Brekeni od Kamene živice i Blekvudi od Gavrandrva ujedinili protiv uljeza, ali ih je na kraju razbio juriš sedamsto sedamdeset sedam andalskih vitezova i sedam obrednika, sa sedmokrakom zvezdom Vere na grudima.

Sedmokraka zvezda je svuda pratila Andale, nosili su je na štitovima i barjacima, vezli na ogrtačima, ponekad je urezivali u samu kožu. U njihovoj vatrenoj predanosti Sedmoro, osvajači su stare bogove Prvih ljudi i dece videli tek kao nekakve demone i nasrtali su ognjem i čelikom

na njihove svete bogošume, sekući velika bela stabla kad god bi ih našli i uništavajući njihova lica.

Veliko brdo zvano Visoko srce bilo je posebno sveto Prvim ljudima, kao i deci šume pre njih. Na njegovom vrhu rasla su divovska čuvardrva, najdrevnija u Sedam kraljevstava. Tu su još živela deca i njihovi zelenvidi. Kada je andalski kralj Ereg Rodoubica okružio brdo, deca su se pojavila da ga brane, prizvavši jata gavrana i vojske vukova... ili je bar tako u pričama. A ipak ni očnjak ni kandža nisu mogli da se nose s čeličnim sekirama Andala, koji su pobili zelenvide, zveri i Prve ljude, pa su pored Visokog srca digli upola toliko visoko brdo od leševa... ili nam bar tako pevači kažu.

Prava istorija nam govori suprotno, i tvrdi da su deca napustila Rečne zemlje davno pre dolaska Andala. Kako god to da se desilo, međutim, šuma je posečena. Danas na mestu čuvardrva stoje samo natruli panjevi.

Pretposlednji i najveći rečni kralj koji je stajao na putu Andalima bio je Tristifer IV od kuće Mada, Čekić Pravde, koji je vladao iz velikog zamka Starikam, na brdu pored Plavog kraka. Pevači nam govore da se tukao u totinu bitaka protiv uljeza i da

zaustavi andalsku plimu, pa čak ni da zadrži svoj narod na okupu.

Andalski kraljevi koji su srušili Starikam i ubili Tristifera Poslednjeg izmešali su se s preostalim plemstvom Prvih ljudi i pobili one koji nisu hteli da kleknu. Prgav, ratoboran narod, Andali su izdelili Rečne zemlje između sebe. Krv poslednjih kraljeva Prvih ljudi jedva da se osušila kada su andalski zavojevači počeli da se glože oko vlasti. Mada su se mnogi lordovi proglašavali za kralja reka i brda ili kralja Trozupca, proći će vekovi pre nego što neko od tih sitnih vladara ugrabi dovoljno Rečnih zemalja da zaista zasluži takvu titulu.

Prvi andalski kralj koji je sebi potčinio sve Rečne zemlje bio je kopile, rođen iz veze dvoje drevnih neprijatelja, Blekvuda i Brekena. U detinjstvu je bio Benedikt Rečni, i svi su ga prezirali, ali je izrastao u najvećeg ratnika svog doba i prozvali su ga ser Benedikt Bodri. Zbog svoje umešnosti u bici stekao je podršku i majčine i očeve kuće, i uskoro su drugi rečni gospodari klečali pred njim. Benediktu je trebalo više od trideset godina da svrgne poslednjeg sitnog kralja Trozupca. Krunisao se tek kada se i poslednji predao.

Kao kralj je stekao ime Benedikt Pravedni (engl.

Mada je Eregovo ime jedno od najcrnjih u drevnim istorijama, s pravom se možemo zapitati je li on uopšte postojao. Velemeštar Perestan na primer iznosi teoriju da je Ereg zapravo iskrivljena andalska titula, a ne ime. Perestan ide i dalje u svom delu *Razmatranje istorije* i tvrdi da je taj bezimni andalski poglavica posekao čuvardrva na zahtev suparnika rečnog kralja, koji je Andale uzeo kao najamnike.

je pobedio u devedeset devet, ali je pao u stotoj, kada je odjahao u rat protiv saveza sedam andalskih kraljeva. Ipak, to što se u pesmama spominje sedam kraljeva zvuči pomalo sumnjivo; pre je to još jedna priča koju su smislili obrednici, kao lekciju iz pobožnosti.

Pre Madova, postojali su i drugi, gotovo jednako moćni kraljevi. U nekim se letopisima navodi da su Fišeri bili prva i najstarija loza rečnih kraljeva (u drugima, oni su druga dinastija, a fragmentarni *Letopisi reka* iz drevnog obredišta u Bobovom dolu kažu da su treća). I Blekvudi i Brekeni tvrde da su vladali Rečnim zemljama u doba junaka.

Madovi su uspeli da ujedine veći deo Rečnih zemalja nego svi njihovi prethodnici, ali njihova vladavina nije potrajala. Čekića Pravde je nasledio sin Tristifer V, ili Tristifer Poslednji, koji nije uspeo da

Just), koje mu se toliko svidelo da je odbacio kopilansko prezime i uzeo za svoju kuću ime Džastmen. Mudar koliko i strog, vladao je dvadeset tri godine i proširio svoje posede sve do Devojačkog jezera i Vrata. Njegov sin, još jedan Benedikt, vladao je šezdeset godina i prisajedinio je rečnom kraljevstvu Senodol, Rozbi i ušće Crnobujice.

Kuća Džastmena vladala je Rečnim zemljama gotovo tri veka, beleže letopisci. Njihova loza se ugasila kada je Kored Hor, kralj Gvozdenih ostrva, ubio sinove kralja Bernara II dok su bili zarobljenici u Hridi. Otac ih nije dugo nadživeo, pošto je izazvan u beznađežni osvetnički rat protiv gvozdenrođenih.

Usledilo je novo doba bezvlašća i krvoprolića. Kraljevstvo koje je Benedikt Bodri stvorio ponovo je

rastrgnuto i sitni kraljevi iz kuća Blekvuda, Brekena, Vensa, Malistera i Čarltona otimali su se oko prevlasti stotinama godina.

Malo ko je verovao da će kao pobjednik iz tih borbi izaći lord Torens Tig, pustolov nepoznatog porekla koji je poharao silno zlato u smelom prepadu na Zapadne zemlje pa je to bogatstvo upotrebio da dovede brojne najamnike preko Uzanog mora. Bili su to listom prekaljeni ratnici i njihovi mačevi su bili presudni, tako da se Tig u Devojačkom jezeru krunisao za kralja Trozupca posle šest dugih godina ratovanja.

Priča se, međutim, da ni kralj Torens ni njegovi naslednik nikada nisu sigurno sedeli na prestolu. Podanici su ih toliko malo voleli da su Tigovi morali da drže sinove i kćeri svih velikih kuća Trozupca na dvoru kao taoce. Čak i tako, četvrti vladar kuće Tiga, kralj Teo iz Sedla, proveo je čitavu vladavinu na konju, vodeći svoje vitezove od jedne bune do druge, pritom vešajući taoce o svako drvo.

Kao i kod Prvih ljudi, dinastije andalskih rečnih kraljeva često su bile kratkoveke, pošto su njihove zemlje neprijatelji okruživali sa svih strana. Gvozdenrođeni s ostrva pljačkali su im obale na zapadu, dok su gusari sa Stepenica i Tri sestre radili to isto na istoku. Zapadnjaci su prelazili Crveni krak da grabe i osvajaju, a divlja brdska plemena iz Mesečevih planina pojavljivala su se da pale, otimaju i odvođe žene. Sa jugozapada, gospodari Hvata slali su gvozdene odrede vitezova preko Crnobujice kad god bi im se prohtelo; na jugoistoku su se pružale zemlje olujnih kraljeva, većito željnih zlata i slave.

U svoj dugačkoj istoriji Trozupca, pod stotinama vladara, jedva da je ikada bilo doba kada rečni narod nije ratovao s nekim susedom. Ponekad su morali da se bore i na dva i tri fronta istovremeno.

Što je još gore, malo koji je rečni kralj uživao u punoj podršci svojih vazala. Uspomene na prastare nepravde i davna izdajstva lordovi Trozupca nisu lako zaboravljali, a njihove omraze bile su duboke kao reke što im napajaju zemlje. Uvek bi poneki od tih rečnih gospodara pomagao napadačima protiv svog kralja; zaista, u nekim slučajevima, sami ti lordovi dovodili su tuđine nudeći im zemlju, zlato ili kćeri za pomoć protiv starih neprijatelja.

Mnogi rečni kralj je rušen takvim savezništvima, a svaka nova bitka samo je služila da pripremi teren za sledeću. Danas nam je jasno da je bilo samo pitanje vremena pre nego što neki došljak reši da ostane i prigrabi Rečne zemlje za sebe.



Prvi koji je to učinio bio je olujni kralj Arlan II Durandon.

U to doba je kralj reka i brda bio Hamfri od kuće Tiga. Pobožan vladar, podigao je mnoga obredišta i Majčine kuće širom Rečnih zemalja trudeći se da uguši veru u stare bogove.

Zbog toga se Gavranrana digla protiv njega, pošto Blekvudi nikada nisu prihvatili Sedmoro. Vensi od Atrante i Tuliji od Brzorečja pridružili su im se u buni. Kralj Hamfri i njemu verni ljudi, uz podršku ratničkog Reda mačeva i zvezda, bili su na ivici da ih potuku kada je lord Roderik Blekvud pozvao Krajoluj u pomoć. On je imao bračne veze s kućom Durandona, pošto je kralj Arlan uzeo za ženu jednu kćer lorda Roderika, i to po starim običajima, ispred velikog mrtvog čuvar drvca u bogošumi Gavranrane.

Arlan III je brzo odgovorio. Sazvao je sve svoje vazale i poveo ogromnu vojsku preko Crnobujice,

razbio kralja Hamfrija i njemu odane snage u nizu krvavih bitaka i prekinuo opsadu Gavrangrane. Roderik Blekvud i Elston Tuli su pali u borbama, a uz njih i lordovi Breken, Deri, Smolvud i oba lorda Vensa. Kralj Hamfri, njegov brat i megdandžija Eris Dejmon i njegovi sinovi Hamfri, Holis i Tajler svi su stradali u poslednjoj bici rata, krvavom okršaju između dva brda zvana Majčine sise, na zemlji koju su svojatali i Blekvudi i Brekeni.

Zapisano je da je tog dana prvi poginuo kralj Hamfri. Njegov naslednik princ Hamfri uzeo je njegovu krunu i mač, ali je poginuo nedugo zatim, pa je onda njegov sin Holis uradio isto, pa je onda i on stradao. I tako je to išlo, krvava kruna poslednjeg rečnog kralja prelazila je od sina do sina i na kraju na brata kralja Hamfrija, sve u toku jednog popodneva. Kada je sunce zašlo, kuća Tiga bila je zatrta, a s njom i Kraljevstvo reka i brda. Bitka u kojoj su Tigovi izginuli od tada je poznata kao Bitka šest kraljeva, u čast olujnog kralja Arlana III i pet rečnih kraljeva koje su njegovi olujnici posekli, od kojih neki nisu vladali čak ni satima, već minutima.

Neka pisma koja su meštari u službi Krajoluja kasnijih vekova našli u Gavrangrani govore da Arlan III nije nameravao da prisvoji Rečne zemlje kada je krenuo na sever, već je želeo da krunu vrati kući Blekvuda, svom tastu lordu Roderiku. Ti planovi su propali, pošto je ovaj stradao u bici, a naslednik Gavrandrva bio je osmogodišnji dečak, dok olujni kralj nikada niti je voleo braću lorda Blekvuda niti im je verovao. Izgleda da je kralj Arlan nakratko razmišljao o tome da kruniše svoju snahu Šijeru, najstarije dete Roderika Blekvuda, a da njegov sin vlada uz nju, ali rečni gospodari nikako nisu hteli da njima vlada žena, pa je veličanstvo rešilo da Rečne zemlje pripoji svojim posedima.

I to će tako ostati više od tri veka, mada su se rečni gospodari dizali na ustanak protiv Krajoluja bar jednom u svakom pokolenju. Desetak pretendencata iz isto toliko kuća nazivaće se rečnim kraljevima ili kraljevima Trozupca i zaklinjaće se da će zbaciti jaram olujnih kraljeva. Neki su čak u tome i uspevali... na nedelju ili dve, mesec, pa čak i godinu. Njihovi prestoli su, međutim, stajali na blatu i pesku, i na kraju bi nova vojska došla iz Krajoluja da ih sruši i obesi ljude koji su na njima sedeli. Tako su se okončale kratke i neslavne vladavine Lusifera Džastmena (Lusifera Lazova), Marka Mada (Ludog Barda), lorda Roberta Vansa, lorda Petira Malistera, ledi Džejn Nat, kralja-kopilana ser Adama Rečnog, kralja-kmeta Pejta od Lepitrga i ser Limonda Fišera, viteza od Starikama, uz još mnoge druge.

Vlast Krajoluja u Rečnim zemljama nije na kraju

skršio neki rečni gospodar, već novi zavojevač iz tuđine: Harvin Hor, zvani Tvrdoruki, kralj Gvozdениh ostrva. Prešao je Zaliv gvozdениljudi sa stotinu dugačkih brodova, iskrcao vojsku četrdeset liga severno od Vodogleda i krenuo kopnom na Plavi krak, noseći brodove na ramenima, što je bio podvig koji pevači na ostrvima i danas slave.

Dok su se gvozdени ljudi kretali uzvodno i nizvodno po rekama, pljačkajući i harajući kako im se prohte, rečni gospodari su se povlačili ili skrivali u zamkovima jer nisu želeli da stupe u bitku u ime kralja koga su mrzeli. Oni koji bi se latili oružja surovo su kažnjavani. Smeli mladi vitez po imenu Semvel Rečni, vanbračni sin Tomena Tulija, gospodara Brzorečja, okupio je malu vojsku i dočekaо kralja Harvina na Stenovalji, ali je juriš Tvrdorukog razbio njegove strojeve. Stotine su se u bekstvu utopile. Rečnog su presekli nadvoje, pa su jednu polovinu poslali njegovoj majci, a drugu ocu.

Lord Tuli je bez borbe napustio Brzorečje i pobegao sa svom vojskom da se pridruži onoj koju su kog Gavrangrane okupljali ledi Agnes Blekvud i njeni sinovi. Kada je međutim ledi Agnes krenula na gvozdениrođene, njen ratoborni sused lord Lotar Breken udario ju je s leđa sa svom svojom snagom i naterao njene ljude u bekstvo. Sama ledi Agnes i njena dva sina zarobljeni su i predati kralju Harvinu, koji je prisilio majku da gleda kako on golim rukama davi oba njena sina. Ako je verovati pričama, ledi Agnes ipak nije pustila ni suzu. „Imam ja i drugih sinova“, rekla je kralju Gvozdениh ostrva. „Gavrandrvo će opstati još dugo pošto ti i tvoji budete srušeni i uništeni. Tvoja će se loza okončati u krvi i ognju.“

Taj proročanski govor je verovatno kasnije izmišljen i dodao ga je neki pevač ili pripovedač. Zsigurno znamo jedino da je prkos njegove zarobljenice ostavio tako jak utisak na Harvina Tvrdorukog da je ponudio da joj poštedi život i uzme je za slanu ženu. „Pre ću tvoj mač nego tvoju kitu“, odgovorila je ledi Agnes. Harvin Tvrdoruki joj je ispunio tu želju.

Propast vojske ledi Blekvud označila je kraj otpora rečnih gospodara, ali ne i kraj borbi, pošto je vest o upadu napokon stigla do kralja Areka Durandona u dalekom Krajoluju. Olujni kralj je okupio silnu vojsku i pojurio na sever, u susret neprijatelju.

Taj mladi kralj je toliko želeo da se uhvati ukoštac s gvozdениrođenima da je brzo ostavio komoru daleko za sobom – što je bila strašna greška, koju je shvatio kada je prešao Crnobujicu i otkrio da su mu vrata svih zamkova

zatvorena i da ne može naći hrane ni za ljude ni za životinje, već samo spaljena sela i crne njive.

Do tada su se već mnogi rečni gospodari pridružili gvozdenođenima. Pod zapovedništvom lordova Gudbruka, Pega i Viprena, krišom su prešli Crnobujicu i napali sporu komoru pre nego što je stigla do reke, rasterali zaštitnicu kralja Areka i odneli namirnice.

I tako se izglednala olujnička vojska napokon kod Lepitrga suočila s Harvinom Tvrdorukim, kome su se tu pridružili Lotar Breken, Teo Čarlton i još desetak rečnih gospodara. Kralj Arek je imao dvostruko više boraca, ali su bili iznureni od dana marširanja, pometeni i klonuli duhom, a njihov kralj je uskoro pokazao da je i tvrdoglav i neodlučan. Bitka se završila teškim porazom olujnika. Sam Arek se izvukao iz pokolja, ali su dva njegova brata poginula, a vladavina Krajoluja nad zemljama Trozupca okončala se naglo i krvavo.

Priča se da su se mnogi obični ljudi širom Rečnih zemalja poradovali tim vestima, dok su njihovi lordovi, okuraženi, ustali protiv raštrkanih posada olujnika, pa ih proterali ili pobili. Zvona Kamenog obredišta zvonila su dan i noć, kažu nam letopisci, a pevači i prosjačka braća išli su od grada do grada i javljali kako su ljudi Trozupca ponovo sopstveni gospodari.

Ta slavlja su, međutim, bila kratkog veka. Priča se, posebno oko Kamene živice, da je lord Lotar Breken sklopio savez s gvozdenođenima u uverenju da će ga Tvrdoruki postaviti za kralja pošto olujnici budu proterani, ali nema pisanih dokaza koji to potkrepljuju. To deluje malo verovatno: Harvin Hor nije bio čovek koji daje krune. Baš kao što je uradio

Arlan III Durandon tri veka ranije, Harvin je Rečne zemlje uzeo za sebe. Oni rečni gospodari koji su se borili uz njega samo su zamenili jednog gospodara drugim... a novi gospodar bio je grublji, suroviji i zahtevniji nego stari.

Lotar Braken je među prvima to osetio kada je pola godine kasnije pokušao da digne bunu protiv Tvrdorukog. Pridružilo mu se tek nekoliko sitnih lordova i kralj Harvin ih je zgazio, a onda opljačkao Kamenu živicu i obesio lorda Brekena u kavezu za vrane da u njemu polako crkne od gladi.

Kasnije je kralj Arek dvaput pokušao da pređe Crnobujicu i povрати ono što je izgubio, ali oba puta neuspešno. Njegov najstariji sin i naslednik kralj Arlan V takođe je to pokušao i u pokušaju je poginuo.

Harvin Tvrdoruki će vladati Rečnim zemljama sve do svoje smrti (umro je u postelji u šezdeset četvrtoj, u zagrljaju jedne od mnogih slanih žena), a nasledili su ga sin pa unuk, nastavljajući surovu vlast gvozdenođenih nad narodom Trozupca. Harvinov unuk kralj Haren Crni proveo je veći deo života u Rečnim zemljama, gradeći divovsku tvrđavu koja će poneti njegovo ime, i retko se vraćao na Gvozdena ostrva.

Takvo je bilo stanje kada se Egon Osvajač iskrcao i potukavši Harena uništio kuću Hora. Vlast gvozdenođenih nad Rečnim zemljama okončala se u paklu koji je progutao Harendvor. Posle je Egon proglasio Edmina Tulija od Brzorečja, prvog rečnog gospodara koji je stao uz Targarjene, za vrhovnog gospodara Trozupca i sveo druge rečne gospodare na njegove vazale. Kraljevsku titulu je zadržao za sebe; u Vesterosu neće biti kraljeva sem Egona.



KUĆA TULIJA

Tuliji od Brzorečja nikada nisu bili kraljevi, mada rodoslovi pokazuju brojne veze s dinastijama iz starina. Možda su te stare spone zapravo razlog što će Tuliji na kraju postati vrhovni gospodari Trozupca pod Egonom I.

Imena Tulija pojavljuju se u mnogim hronikama i letopisima Trozupca, još od doba Prvih ljudi, kada su se prvi Edmur Tuli i njegovi sinovi borili uz Tristifera IV Mada, Čekića Pravde, u mnogim od njegovih devedeset devet pobeda. Posle njegove smrti, ser Edmur se priklonio najjačem od andalskih osvajača, Armistedu Vensu. Od njega je Edmurov sin Aksel dobio zemlju na ušću Crvenog kraka i njegove hitre pritoke Stenovalje. Tu je lord Aksel podigao svoje sedište, u crvenom zamku kome je dao ime Brzorečje.

Uskoro se pokazalo da novi zamak na tom mestu ima veliku stratešku važnost i sitni kraljevi koji su se nadmetali u doba bezvlašća ubrzo su počeli da cene podršku kuće Tulija. Aksel i njegovi potomci obogatili su se i ojačali, i s vremenom su postali oslonac mnogih rečnih kraljeva, pošto su branili zapadne krajeve Trozupca protiv kraljeva Stene.

Tuliji su se u doba kada su olujni kraljevi pobedili u poslednjem ratu protiv rečnih kraljeva ubrajali među najuglednije rečne gospodare. U tim ratovima su neke plemenite kuće zatrte, ali je većina, pa i Tuliji, klekla pred olujnim kraljevima. Uskoro su Tuliji počeli da se pojavljuju na istaknutim položajima i poverljivim mestima.

Brzorečje je izdržalo vladavinu olujnih kraljeva i preživelo osvajanje gvozdeno-rođenih uglavnom netaknuto. Druge moćne kuće Rečnih zemalja nisu imale toliko sreće. Deset godina pre Egonovog Osvajanja Blekvudi i Brekeni su započeli novi privatni rat u svojoj prastaraj krvnoj zavadi. Nekada njihovim gvozdeno-rođenim gospodarima takvi sukobi među vazalima nisu smetali – zapravo, ako je verovati *Gvozdenoj kronici*, Harvin Tvrdoruki je često huškao jednog vazala na drugog, da ih obojicu oslabi.

Ovog puta su, međutim, njihove borbe ometale izgradnju Harendvora, a to je bio dovoljan razlog da se Haren Crni s njima surovo obračuna. Zato su, kada je Egon Osvajač krenuo na Harendvor, Tuliji iz Brzorečja bili najmoćniji preostali rečni gospodari.

OVDE SLEDI SPISAK KUĆA KOJE SU, PREMA LETOPISIMA, U NEKOM TRENUTKU VLADALE REČNIM ZEMLJAMA

KUĆA FIŠERA, od Maglovitog ostrva
KUĆA BLEKVUDA, od Gavrangrane
KUĆA BREKENA, od Kamene živice
KUĆA MADA, od Starikama (poslednja
dinastija Prvih ljudi koja je vladala Rečnim
zemljama)

KUĆA DŽASTMENA
KUĆA TIGA (poslednji kraljevi Reka i brda
poreklom iz Rečnih zemalja)
KUĆA DURANDONA, od Krajolujja
KUĆA HORA, od Gvozdenih ostrva

GORE | Grbovi kuće Tulija (u sredini) i nekih istaknutijih kuća, sadašnjih i bivših (u smeru kazaljke na satu): Malistera, Mutona, Derija, Mada, Pajpera, Stronga, Vensa, Brekena, Blekvuda, Venta, Lotstona i Freja DESNO | Smrt princa Eгона i njegovog zmaja Munje

Krvna zavada Blekvuda i Brekena s pravom je na zlom glasu, pošto traje već hiljadama godina, još iz doba pre dolaska Andala. O njenom poreklu postoje različite verzije i zaogrnuti su mitovima. Blekvudi kažu da su oni bili kraljevi, a Brekeni tek nešto više od sitnih lordova, koji su nameravali da ih izdaju i svrgnu, dok Brekeni tvrde manje-više isto za Blekvude. Čini se sasvim verovatno da su i jedni i drugi bili kraljevske kuće na Trozupcu, ali se više ne pamti iz čega se izrodila ta njihova mržnja, koja je s vremenom postala neuništiva i čuvena. Pošto su bili moćni, mogli su da održavaju krvnu zavadu bez obzira na mnoge kraljeve koji su pokušali da ih izmire. Čak ni Stari Kralj, Džeheris Pomiritelj, nije uspeo da okonča taj beskrajni rat, pošto ga mir koji je nametnuo nije dugo nadživeo.

Posle četrdeset godina Harenove vladavine, koja je donela bedu i smrt hiljadama, u Rečnim zemljama je prema njemu vladala velika mržnja. Zato su Egonov dolazak slavili i veliki i mali lordovi i pohrlili su pod njegov barjak, željni da svrgnu svirepog tuđinskog kralja – a prvi među njima bio je Edmin Tuli. Kada je Harendvor spaljen, a loza Harena Crnog okončana, Egon je vlast u Rečnim zemljama predao lordu Edminu. Neki su čak predlagali da lord Tuli dobije vrhovnu vlast i nad Gvozdenim ostrvima, ali od toga na kraju nije bilo ništa.

Lord Edmin se mnogo trudio da zaleči pustoš koju je Haren ostavio za sobom. Iskovane su nove veze, kao kada je novoprolašeni lord Kventon Koheris – bivši kaštelan Zmajkamena, a tada već gospodar

spaljenog Harendvora i njegovih prostranih poseda – uzeo za ženu kći lorda Tulija. (Mada će se to kasnije pokazati kao problematična veza, koju će ublažiti samo brz, žalostan kraj kuće Koherisa.) Takođe je 7. godine p. o. lord Edmin postao kraljeva desnica, i na tom mestu proveo dve godine pre nego što je dao ostavku i vratio se u Brzorečje svojoj porodici.

Narednih godina kuća Tulija odigraće važnu ulogu u mnogim događajima iz doba ranih targarjenskih kraljeva. Kada je Enis I gostovao u Brzorečju, a Haren Crveni pogubio Gargona Gosta, kralj se obratio Tulijima i njihovim vazalima da pokušaju da preotmu Harendvor od odmetničkog kralja. Kasnije su Tuliji – zajedno



Lordovi Harenhola

Lord Gargon, drugi i poslednji koheriski gospodar Harendvora, unuk lorda Kventona, bio je na zlom glasu kao bludnik i prozvali su ga Gost zato što je imao običaj da prisustvuje svakom venčanju na svojim posedima da bi iskoristio lordovsko pravo prve noći. Nije ni čudo što je otac jedne neveste koju je lord Gargon razdevičio otvorio bočnu kapiju Harenu Crvenom i razbojničkoj družini, niti da su ovi Gargona ustrojili pre nego što je umro. Harendvor će u godinama što su sledile izaći na glas kao uklet zamak, pošto su mnoge kuće koje su njime vladale neslavno skončale:

KUĆA HAROVEJA

Dobili su Harendvor za vladavine Enisa I, posle smrti Gargona Koherisa. Lord Lukas Harovej udao je svoju kćerku Alis za Megora. Alis je postala jedna od Megorovih kraljica, a lord Lukas desnica, ali je onda Megor naredio da se pobiju i oni i svi njihovi srodnici.

KUĆA TAUERSA

Pošto je iskorenio kuću Haroveja, kralj Megor je obznanio da će najjači njegov vitez dobiti njihov zamak, ali ne i sve posede. Dvadeset tri njegova domaća viteza tukla su se za tu nagradu po krvavim ulicama Varoši lorda Haroveja. Pobedio je ser Valton Tauer, i dobio je nagradu, ali je ubrzo umro od rana. Njegova loza uvenula je dva pokolenja kasnije kada je poslednji lord Tauer umro bez naslednika.

KUĆA STRONGA

Lionel Strong, slavan ratnik ali i izuzetno darovit čovek, koji je u Citadeli stekao šest karika, dobio je lordovsko zvanje od Džeherisa I. Služio je kao gospodar zakona, pa onda desnica Viserisa I, dok su se njegovi sinovi duboko

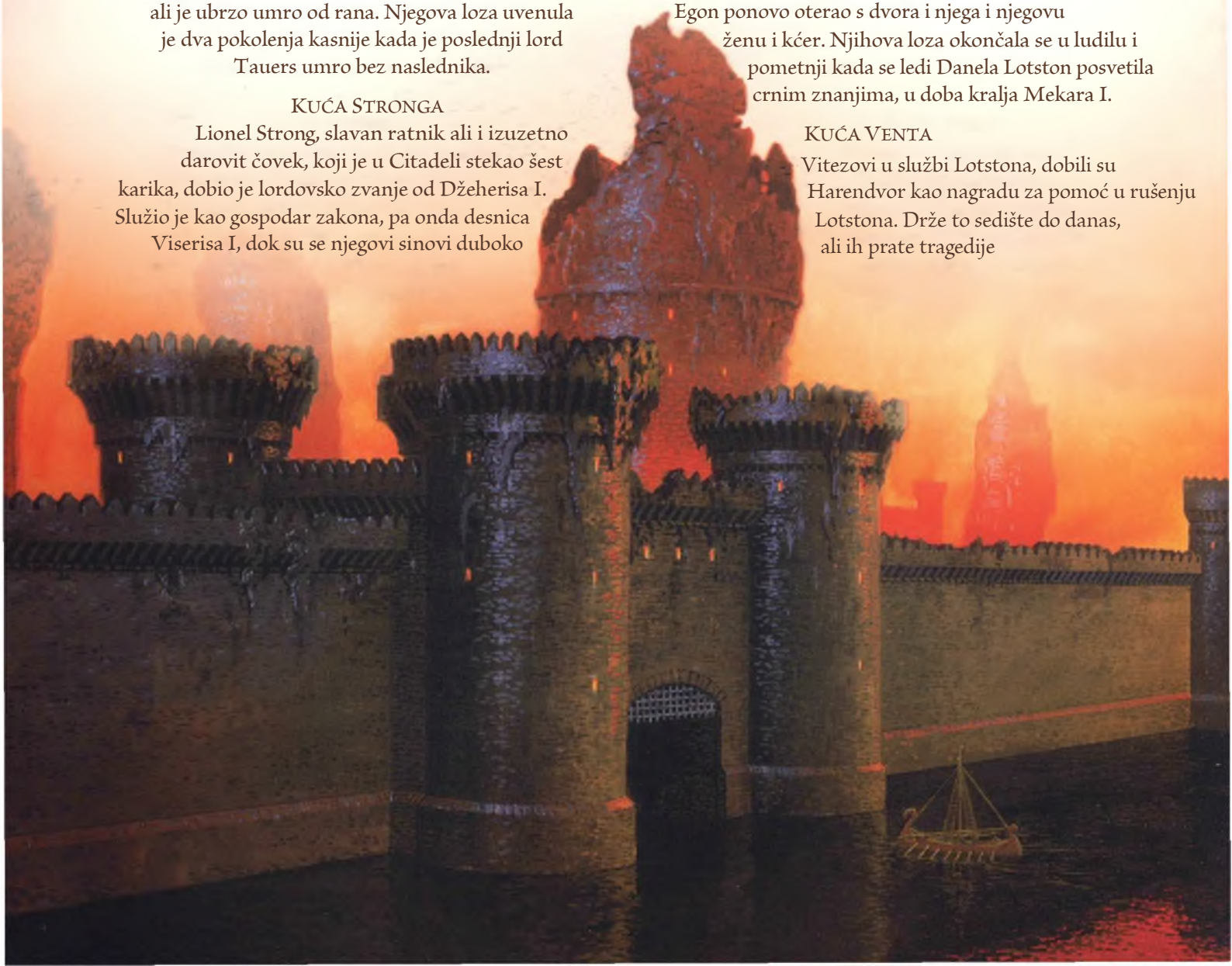
umešali u dvorske spletke. Njegov sin ser Harvin i on stradali su u požaru u Harendvoru, tako da je gospodar Harendvora postao mlađi sin, Laris Strong. Laris je preživeo Ples zmajeva, ali ne i Vukovo suđenje.

KUĆA LOTSTONA

Ser Lukas Lotston, kaštelan Crvene tvrđave, dobio je na dar od kralja Egon II vlastiti zamak 151. godine. Pošto se oženio ledi Falenom Stokvort, posle njene sablažnjive veze s princom Egonom, budućim Egonom Bezvrednim, Lotston je ubrzo otišao s dvora. Vratio se u Kraljevu Luku u Egonovo doba i služio kao desnica manje od godinu dana pre nego što je Egon ponovo oterao s dvora i njega i njegovu ženu i kćer. Njihova loza okončala se u ludilu i pometnji kada se ledi Danela Lotston posvetila crnim znanjima, u doba kralja Mekara I.

KUĆA VENTA

Vitezovi u službi Lotstona, dobili su Harendvor kao nagradu za pomoć u rušenju Lotstona. Drže to sedište do danas, ali ih prate tragedije





U ranim danima Plesa princ Demon Targarjen je na čelu vojske kraljice Renire bez istinske borbe osvojio Harendvor, koji je onda postao stecište njenih pristalica. Njih je u Rečnim zemljama bilo na hiljade, i stupali su u vojsku koju je princ vodio u Renirino ime. Među njima je istaknut bio snažni vitez lord Forest Frej, koji je nekada prosio Renirinu ruku. Freji nisu bili stara kuća. Uzdigli su se pre šeststotina godina, a poreklo vode od neznatnog lorda koji je izgradio škripavi drveni most preko najužeg dela Zelenog kraka. Kako su im bogatstvo i uticaj rasli, rastao je i Prelaz i uskoro se zamak od usamljene kule koja čuva most preobrazio u dva visoka tornja koji opkoračuju reku. Te dve utvrde, sada poznate kao Blizanci, pripadaju među najjače u kraljevstvu.

Lord Forest se hrabro borio za kraljicu koju je voleo sve do Hranjenja riba, kada je s mnogim drugim lordovima i vitezovima poginuo u najkrvavijoj bici tog rata. Njegova udovica ledi Sabita od kuće Viprena pokazala je veliku hrabrost i nemilosrdnost. Prema Pečurkinim rečima, ona je bila „grubog lica, otrovnog jezika veštičara iz kuće Viprena, koja bi pre jahala nego plesala, pre oblačila verižnjaču nego svilu, a volela je da ubija ljude i ljubi žene.“

s Harovejima, koji su tada vladali Harendvorom – sačinjavali deo vojske koja je opkolila i porazila princa Egona i njegovog zmaja Munju kada je Egon zaratio sa svojim stricem Megorom Okrutnim.

Nije, međutim, prošlo dugo pre nego što je i Brzorečje počelo da stenje pod Megorovom čizmom. Kako su se njegovi neprijatelji dizali na sve strane, Tuliji su stali uz barjak princa Džeherisa Targarjena,

sina poginulog princa Egona, u poslednjim godinama vladavine njegovog svirepog strica.

I u godinama koje su sledile, Tuliji su ostavljali traga u istoriji. Lord Grover Tuli zalagao se na Velikom veću 101. da Džeherisa I nasledi princ Viseris Targarjen, a ne Lenor Velarion. Kada je 129. izbio Ples zmajeva, on

LEVO | *Veliki zamak Harendvor* GORE | *Lord Forest Frej jaše u rat*



je ostao veran svojim načelima i kralju Egonu II... ali je tada već bio star i vezan za postelju, a njegov unuk ser Elmo mu je prkosio pa je zatvorio kapije zamka i nije digao zastave.

Kasnije u Plesu, ser Elmo Tuli je poveo rečne gospodare u Drugu bitku kod Survišta, ali na strani kraljice Renire, a ne kralja Egon II, kome je njegov deda bio privržen. Bitka se završila pobedom – bar delimičnom – i nedugo pošto mu je deda napokon umro, ser Elmo je konačno postao gospodar Brzorečja. Nije, međutim, dugo uživao u tom položaju; umro je na maršu, četrdeset devet dana kasnije, ostavivši mladom sinu ser Kermitu da ga nasledi.

Lord Kermit je doveo Tulije na vrhunac moći. Žustar i smeo, neumorno se borio za kraljicu Reniru i njenog sina, kasnijeg kralja Egon III. Lord Kermit je bio glavni zapovednik vojske koja se obrušila na Kraljevu Luku u poslednjim danima rata i svojom rukom je ubio lorda Borosa Barateona u poslednjoj bici Plesa zmajeva.

Njegovi naslednici vladali su što su bolje mogli posle njega, ali Brzorečje nikada više nije bilo tako istaknuto kao u to doba. Verna kući Targarjena kroz sve bune Crne Vatre, kuća Tulija se napokon udaljila od zmajskih kraljeva u doba ludila kralja Egon II Targarjena, a lord Hoster Tuli se pridružio Robertu Barateonu i njegovim ustanicima i pomogao da se ojača savezništvo koje je dovelo Roberta na Gvozdeni presto tako što je dao svoje kćeri lordu Džonu Erinu od Gnezda sokolovog i lordu Edardu Starku od Zimovrela.

BRZOREČJE

Sedište kuće Tulija je malo u poređenju sa zamkovima drugih velikih kuća. Nije čak ni najveći zamak u Rečnim zemljama, pošto u ruševine Harendvora, čudovišnog zdanja Harena Crnog, može da stane deset Brzorečja.

A ipak je Brzorečje snažno i valjano sazdano, a zbog položaja na ušću dve reke, gde ga s dve strane okružuje duboka voda, izuzetno ga je teško napasti. Mada je kroz vekove mnogo puta opsedano, Brzorečje je retko kad zauzeto, a nikada na juriš.

Najvažniji za odbranu zamka je šanac prokopan ispod zapadnog zida, gde je glavna kapija. Mnogi zamkovi u Sedam kraljevstava imaju šančeve, ali retko je koji izgrađen sa složenim sistemom ustava koji omogućava da se poplavi po potrebi. Zbog toga Brzorečje ima šanac s čijom dubinom i širinom malo koji drugi može da se meri. Kada se šanac u potpunosti napuni, Brzorečje postaje ostrvo, gotovo neosvojivo.



SEVER

DOL



UJED

U ZĀNO MORJE

U ZĀNO MORJE

RĀČII ZALIV

ZALIV CRNOBUJICE

KRUNSKE ZEMLJE

REČNE ZEMLJE

LEGENDA

-  GLAVNI ZAMAK
-  ZAMKOVI
-  GRADOVI
-  MANJA MESTA
-  ŽITO
-  MERMER
-  PUTEVI

Varoš lorda Haroveja

Krčma na raskršću

Tiho ostrvo

Solane

Vikenden

Devojačko jezero

Blizanci

Silni poj

Čnezdo sokolovo

Sredom

Strelčev dvor

Staro sidro

Gvozdena klast

Kamen runa

Calebovo

Crvenkula

Studen potok

Zmajska šuma

Oblurak

Bradavice

Mila sestra

Mala sestra

Duga sestra

Stari zamak



DOL

ERINOV DOL – dugačka, široka, prostrana dolina potpuno opasana sivozelenim vrhovima silnih Mesečevih planina – bogat je i prelep. Možda su zato prvi andalski zavojevači rešili da se tu iskrcaju kada su preplovili Uzano more pod barjacima svojih bogova. Dokazi za tu tvrdnju ostali su na kamenju koje se može naći svugde na Prstima, sa uklesanim zvezdama, mačevima i sekirama (ili čekićima, kao što tvrde neki). *Sedmokraka zvezda*, sveta knjiga Vere, govori o „zlatnoj zemlji međ visokim gorama“ kada se Hugoru od Brda ukazala vizija o obilju koje će jednog dana pripadati Andalima.

Odvojen od ostatka Vesterosa tim ogromnim planinama, Dol se pokazao kao savršeno mesto za Andale da stvore svoja prva kraljevstva u novoj zemlji. Prvi ljudi, koji su tu živeli pre Andala, tvrdoglavo su se odupirali zavojevačima s mora, ali je Dol u to doba bio retko naseljen, i uskoro su starosedeooci bili brojčano nadjačani u svakoj bici. Čim bi spalili jedan dugački brod ili ga oterali nazad u more, kažu pevači, deset novih bi izronilo iz zore. Prvi ljudi nisu mogli da se nose ni sa fanatizmom napadača, a njihove bronzane sekire i košulje od bronzanih pločica nisu mogle da se nose s čeličnim mačevima i gvozdanim verižnjačama Andala.

Osim toga, kada su prvi Andali počeli da pristižu, sa sedmokrakom zvezdom naslikanom (ili u nekim slučajevima urezanom) na grudima, Dol i okolni vrhovi bili su izdijeljeni u sitna kraljevstva. Podeljeni drevnim neprijateljstvima, kraljevi Prvih ljudi nisu se ujedinili protiv uljeza, već su zapravo sklapali sporazume i savezništva sa njima, želeći da ih iskoriste u svojim međusobnim obračunima. Ta će se greška ponavljati mnogo puta kako se Andali budu širili Vesterosom.

Diven Šel i Džon Brajtston, koji su obojica svojatali titulu kralja Prstiju, čak su i platili andalskim ratnicima da preplove more, jer su obojica mislili da upotrebe njihove mačeve protiv onog drugog. Umesto toga, ratnici su se okrenuli protiv svojih domaćina. Za manje od godinu dana Brajtstona su zarobili, udarili na muke i odsekli mu glavu, a Šela su živog ispekli u njegovoj drvenoj kuli. Andalski vitez po imenu Korvin Korbrej uzeo je kćerku prvog za ženu a ženu drugog za naložnicu, pa je uzeo Prste za sebe (mada se Korbrej, za razliku od mnogih drugih osvajača, nikada nije proglasio za kralja, već je više voleo skromniju titulu „gospodara Pet prstiju“).

Dalje na jug, bogatim lučkim gradom Galebovom u Račjem zalivu vladao je Ozgud Šet, treći svog imena, prekaljeni ratnik okićen drevnom, taštom titulom kralja istinskih ljudi, koja je navodno postojala desetine hiljada godina, još od doba praskozorja. Mada je samo Galebovo navodno bilo sigurno iza debelih kamenih zidina, kralj Ozgud i njegovi preci su odavno ratovali protiv bronzanih kraljeva Kamena runa, svog jačeg suseda, iz jednako stare i slavne kuće. Jorvik Rojs, šesti tog imena, uzeo je runsku krunu tri godine pre toga, kada mu je otac poginuo u bici, i pokazao se kao izuzetno opasan neprijatelj pošto je porazio Šetove u nekoliko bitaka i naterao ih da se povuku iza gradskih zidina.

Kralj Ozgud se nepromišljeno obratio za pomoć Andalosu da povрати sve što je izgubio. Želeo je da izbegne sudbinu Šela i Brajtstona, pa je nameravao da saveznike veže za sebe krvlju, a ne zlatom; dao je kćer za ženu andalskom vitezcu Džeroldu Graftonu, uzeo stariju Graftonovu kćer za ženu sebi, a mlađu za svog sina i naslednika. Sve te brakove sklopili su obrednici, po zakonima Sedmoro od preko mora. Šet je čak i sam prešao u Veru, i zakleo se da će podići veliko obredište u Galebovu ako mu Sedmoro podare pobedu. Onda je krenuo sa svojim andalskim saveznicima na bronzanog kralja.

Kralj Ozgud jeste pobedio, ali nije preživio bitku, a posle su Galebovljani i drugi Prvi ljudi šaputali da ga je posekao sam ser Džerold. Pošto se vratio u grad, andalski poglavica je prisvojio krunu svog tasta, razbaštiniio mlađeg Šeta i zaključao ga u ložnicu, sve dok nije napravio dete ser Džeroldovoj kćeri (posle čega on iščezava sa stranica istorije.)

Kada je Galebovo ustalo protiv njega, ser Džerold je nemire surovo ugušio i gradski slivnici su se brzo zarumeneli od krvi Prvih ljudi... kao i žena i dece. Mrtvi su pobacani u zaliv da hrane krabe. U godinama što su sledile, vlast kuće Graftona niko nije sporio, pošto se (začudo) ser Džerold pokazao kao mudar i pravedan vladar, a Galebovo je pod njegovom i vlašću njegovih naslednika procvetalo i izraslo u prvi i jedini veći grad u Dolu.

Nisu svi lordovi i kraljevi Dola bili tako naivni da pozovu zavojevače u svoje dvore i domove. Mnogi su se radije odupirali oružjem. Prvi među njima bio je već spominjani bronžani kralj Jorvik VI od Kamena runa, koji je predvodio Rojsove u nekoliko značajnih

pobeda nad Andalima i jednom prilikom je potopio sedam dugačkih brodova koji su se usudili da pristanu na njegovu obalu, a zidine svog zamka ukrasio je glavama njihovih kapetana i posada. Njegovi naslednici nastavili su posle njega borbu, jer su ratovi između Prvih ljudi i Andala trajali pokolenjima.

Poslednji bronzani kralj bio je Jorvikov unuk Robar II, koji je nasledio Kamen runa manje od dve nedelje pre šesnaestog imendana, a ipak se pokazao kao toliko žestok, lukav i harizmatičan ratnik da je gotovo uspeo da zaustavi andalsku plimu.

Tada su Andali već držali tri četvrtine Dola i upravo su počinjali da se tuku međusobno, kao Prvi ljudi pre njih. Robar Rojs je u njihovom nejedinstvu ugledao priliku za sebe. Širom Dola, nekoliko Prvih ljudi još je odolevalo Andalima; Redforti, Hanteri iz Strelčevog dvora, Belmori iz Silnog poja i Koldvoteri

iz Studenog potoka bili su glavni među njima. Robar je sklopio savez sa svima redom, kao i sa mnogim manjim klanovima i kućama, pridobivši ih brakovima, poklonima u zemlji, zlatu i (u jednom slavnom slučaju) time što je pobedio lorda Hantera u streličarskom nadmetanju (legende kažu da je kralj Robar varao). Bio je tako slatkorečiv da je čak pridobio i Ursulu Apklif, navodno čarobnicu, koja se nazivala nevestom morskog kralja.

Mnogi gospodari koji su se okupili pod njegovim barjakom bili su sitni kraljevi, ali su se sada odrekli kruna, klekli pred Robarom Rojsom i proglasili ga za visokog kralja Dola, Prstiju i Mesečevih planina.

Napokon ujedinjeni, kao jedan narod pod jednim vođom.

Prvi ljudi su izvojevali niz velikih pobeda protiv svojih razjedinjenih osvajača. Kralj Robar mudro nije



pokušao da napadne sve Andale odjednom i da ih odmah protera. Umesto toga je ratovao uvek samo s jednim neprijateljem, često sklapajući savez s jednim andalskim poglavicom da bi uništio drugoga.

Prvi je pao kralj Prstiju. Legende nam govore da je kralj Robar lično posekao Kajla Korbreja, pošto mu je izbio iz ruke slavni mač Neutešnu gospu. Galebovo je oslobođeno na juriš kada je Robar poslao rođenu sestru u grad da ubedi Šetove da ustanu protiv Graftona i otvore gradske kapije. Čekić iz Brda, andalski kralj koji je držao istočni kraj Dola, sledeći se suočio s probuđenim Prvim ljudima i pao pred vojskom kralja Robara podno zidina Gvozdenhrasta. Na jedan kratak, blistav trenutak, činilo se da će Prvi ljudi pod vođstvom hrabrog mladog kralja ipak povratiti svoje zemlje.

Nije bilo tako suđeno. Robar je tada izvojevao svoju poslednju pobjedu, pošto su preostali andalski lordovi i sitni kraljevi napokon shvatili kakva im opasnost preti. Andali su prešli preko međusobnih razmirica i ujedinili se pod barjakom jednog vođe. Vođa koga su izabrali nije bio ni kralj ni princ, pa čak ni lord, već vitez po imenu ser Artis Erin. Bio je mlad čovek, vršnjak kralja Robara, i smatrali su ga za najvećeg ratnika svog doba, nenadmašnog s mačem, kopljem i buzdovanom i lukavog i snalažljivog

vojskovođu, koga su obožavali svi koji su se uz njega borili. Mada čiste andalske krvi, ser Artis je rođen u Dolu, u senci Džinovog koplja, gde sokolovi jezde među ostrim planinskim vrhovima. Na štitu je imao mesec i sokola, a njegovu srebrnu ratnu kacigu krasila su dva sokolova krila. Soko-vitez, tako su ga zvali, a zovu ga i sada.

Da bismo govorili o onome što je usledilo, moramo se vratiti u oblast pesama i predanja. Pevači kažu da su se dve vojske sudarile u podnožju Džinovog koplja, na ligu od ser Artisove rodne kuće. Mada su vojske bile otprilike jednako brojne, Robar Rojs je držao visove i imao planinu iza leđa, jak odbrambeni položaj.

Pošto su stigli danima pre Andala, Prvi ljudi su iskopali rovove ispred svog položaja i ispunili ih naoštrenim koljem (namazanim iznutricama i izmetom, piše obrednik Malou u svom opisu bitke). Većina Prvih ljudi bili su pešaci; Andali su bili deset puta brojniji u vitezovima, a takođe i bolje naoružani i opremljeni. Kasno su stigli u bitku, ako su priče tačne; kralj Robar ih je tražio tri dana ranije i svakog dana od tada.

Bio je suton kada se andalska vojska napokon pojavila i razapela šatore pola lige od neprijatelja. Čak



i na tom sve slabijem svetlu, Robar Rojs je primetio njihovog vođu. Soko-vitez se, po srebrnastom oklopu i krilatoj kacigi, jasno video i izdaleka.

Noć koja je usledila bez sumnje je bila nemirna u oba logora, pošto su svi ljudi znali da ih u zoru čeka bitka od koje zavisi sudbina Dola. Sa istoka su stigli oblaci, sakrili su mesec i zvezde, tako da je noć bila veoma mračna. Jedino svetio dopiralo je od stotina logorskih vatri u dva tabora koje je delila reka tame. S vremena na vreme, kažu pevači, strelci s jedne ili druge strane odapeli bi po neku strelu u nadi da će naći neprijatelja, ali je li neka od tih naslepo odapetih strela nekome nudila priče ne kazuju.

Kada je zora zarudela, ljudi su ustali s kamenih postelja, obukli oklope i pripremili se za bitku. Onda se andalskim logorom razlegao uzvik. Na zapadu se ukazao znak: sedam zvezda sijalo je na sivom jutarnjem nebu. „Bogovi su sa nama“, razlegao se poklič iz hiljada grla. „Pobeda je naša.“ Trube su se oglasile i prethodnica Andala jurnula je uzbrdo, pod razvijenim barjacima. A ipak Prve ljude znak koji se pokazao na nebu nimalo nije pomeo; nisu ustuknuli i bitka se rasplamsala, a dugačka povest Dola ne pamti ogorčeniju i krvaviju.

Sedam su puta Andali jurišali, kažu pevači; sedam su ih puta Prvi ljudi odbijali. Ali sedmi napad, koji je predvodio strašni gorostas po imenu Torgold Tolet, uspeo je da se probije. Tog čoveka su zvali Torgold Tmurni, ali je čak i njegovo samo ime bilo šala, pošto je zapisano da je on u bitku išao nasmejan, go do pojasa, s krvavom sedmokrakom zvezdom urezanom u grudi i po sekirom u obe ruke.

U pesmama se pamti da Torgold nije poznavao ni bol ni strah. Mada je krvario iz desetina rana, prosekao je krvavu brazdu kroz najjače ratnike lorda Redforda, a onda jednim udarcem odsekao ovome ruku u ramenu. Nije stao ni kada se čarobnica Ursula Apklif pojavila na krvavocrvenom konju da ga prokune. Tada je već bio goloruk, pošto je obe sekire ostavio zarivene u grudi neprijatelja, ali pevači kažu da je skočio na veštičinog konja, zgrabio joj glavu obema rukama i iščupao je iz ramena dok je ona vrištala dozivajući upomoć.

Onda je zavladao metež, pošto su Andali pokuljali kroz procep u stroju Prvih ljudi. Pobeda je delovala nadomak ruke, ali Robar Rojs se nije tako lako predavao. Neko drugi bi se možda povukao da se sabere ili bi prosto pobegao s bojišta, ali visoki kralj je naredio protivnapad. Sam je poveo juriš i probio se kroz metež, okružen svojim megdandžijama. U ruci

mu je bila Neutešna gospa, to strašno oružje koje je uzeo iz mrtve šake kralja Prstiju. Sekao je ljude levo i desno i probio se do Torgolda Tmurnog. Kada mu je Robar zamahnuo ka glavi, Tolet je uhvatio sečivo, i dalje se smejući... ali mu je Neutešna gospa prosekla šaku i zarila se u lobanju.

Div je umro zagrcnuvši se poslednjim smehom, kažu pevači. A onda je visoki kralj ugledao Soko-viteza na drugom kraju bojišta, pa je poterao konja ka njemu; ako njihov vođa padne, nadao se da će se Andali obeshrabriti i pokleknuti.

Sudarili su se dok je bitka besnela oko njih, kralj u bronzanom oklopu, junak u posrebnom čeliku. Mada je oklop Soko-viteza blistavo sijao na jutarnjem suncu, njegov mač nije bio Neutešna gospa. Dvoboj se okončao gotovo pre nego što je i počeo, jer je sečivo proseklo krilatu kacigu i oborio Andala. Načas, kada se njegov neprijatelj srušio iz sedla, Robar Rojs je sigurno mislio da je bitka dobijena.

Onda je začuo trube kako odjekuju jutrom i dopirale su iza njega. A kada se okrenuo u sedlu, visoki kralj je s nevericom video petsto novih andalskih vitezova kako hrle s padina Džinovog koplja da udare njegovu vojsku s leđa. Napad je predvodio junak u posrebnom čeliku, sa mesecom i sokolom na štiti i krilatom kacigom. Ser Artis Erin je odenuo jednog svog viteza u svoj drugi oklop i ostavio ga u logoru, dok je on s najboljim konjanicima kozjom stazom koju je pamti iz detinjstva obišao položaj Prvih ljudi i udario ih s leđa.

Usledilo je rasulo. Napadnuta spreda i otpozadi, poslednja velika vojska Prvih ljudi Dola isečena je na komade. Trideset lordova je došlo da se tog dana bori za Robara Rojsa. Nijedan nije preživeo. I mada pevači kažu da je visoki kralj posekao na desetine neprijatelja, na kraju je i on pao. Neki kažu da ga je ubio ser Artis, dok drugi kažu da je to bio lord Ratermont, ili Luseon Tempiton, vitez od Devet zvezda. Korbreji od Scedoma su oduvek tvrdili da je smrtonosni udarac zadao ser Džejmi Korbrej i za dokaz nude Neutešnu gospu, koja je posle bitke ponovo završila u njihovim rukama.

To je povest o Bici sedam zvezda, kako je pričaju pevači i obrednici. Uzbudljiva priča, nema sumnje, ali učenjak mora da se zapita koliko je u njoj istine. To nikada nećemo saznati. Sigurno je samo da se kralj Robar II od kuće Rojsa sudario sa ser Artisom Erinom u velikoj bici u podnožju Džinovog koplja, gde je kralj poginuo, a Soko-vitez naneo Prvim ljudima udarac od koga se nikada nisu oporavili.

Čak četrnaest od najstarijih i najplemenitijih kuća Dola ugasilo se tog dana. Oni čije su loze istrajale – Redforti, Hanteri, Koldvoteri, Belmori i sami Rojsi – uspjeli su to samo zato što su dali zlato, zemlje i taoce pobjednicima i klekli da se zakunu na vernost Artisu Erinu, prvom svog imena, novokrunisanom kralju Dola i Planina.

Neke od tih palih kuća postepeno će vratiti dobar deo ponosa, bogatstva i moći izgubljenih tog dana na bojištu, ali će za to trebati vekovi. Što se pobjednika tiče, Erini će vladati Dolom kao kraljevi sve do dolaska Egona Osvajača i njegovih sestara, a posle toga kao gospodari Gnezda sokolovog, branioci Dola i zaštitnici Istoka. A od tog dana će i sam Dol biti poznat kao Erinov dol.

Sudbina poraženih bila je mnogo surovija. Kako se vest o pobedi proširila preko Uzanog mora, sve više dugačkih lađa isplovljavalo je iz Andalosa i sve više Andala hrlilo je u Dol i okolne Planine. Svima je trebala zemlja – zemlja koju su andalski lordovi rado delili. Kad god bi Prvi ljudi pokušali da se pobune, nemilosrdno su gaženi, pretvarani u uznike ili proterivani. Njihovi lordovi, poraženi, nisu mogli da ih zaštite.

Neki Prvi ljudi su sigurno preživeli tako što su se izmešali sa Andalima, ali su mnogi drugi pobjegli na zapad, u visoke doline i kamene prevoje Mesečevih planina. Tu potomci tog nekad ponosnog naroda obitavaju do dana današnjeg, vodeći kratak i surov

život među planinama, kao razbojnici i odmetnici, vrebajući ljude dovoljno glupe da tamo zađu bez jake pratnje. Tek su malo bolji od slobodnog naroda iza Zida i civilizovani narodi ih jednako zovu divljacima.

Mada Dol čuvaju planine, to nije sprečilo sve napade spolja. Visoki drum iz Rečnih zemalja kroz Mesečeve planine video je silno krvoproliće, jer koliko god bio strm i kamenit, ipak je najlakši način da vojska uđe u Dol. Njegov istočni kraj čuvaju Krvave dveri, nekada tek grub, nemalterisan zid nalik na utvrde Prvih ljudi, međutim u doba kralja Ozrika V Erina ta utvrda je iznova izgrađena. Narednih su se vekova desetine napadačkih vojski razbile u paramparčad pokušavajući da probiju Krvave dveri.

Obala Dola, stenovita i puna opasnih plićaka i sprudova, nudi slaba sidrišta, što otežava napade, ali kraljevi Erini, svesni da su njihovi preci morem stigli u Vesteros, nikada nisu zapostavili odbranu obale. Snažni zamkovi i utvrde čuvaju njen najizloženiji deo, a čak i na kamenitim, vetrom šibanim Prstima ima mnogo kula motrilja, koje vatrom mogu da jave o napadačima s mora.

Andali su oduvek bili ratoboran soj, pošto je jedno od Sedmoro kojima se klanjaju sam Ratnik. Mada sigurni na svojim posedima, neki kraljevi Dola su s vremena na vreme pokušavali da se šire van svojih granica. U takvim ratovima su imali prednost jer su

Evo imena najistaknutijih klanova iz Mesečevih planina, kako ih navodi velemeštar Arnel u delu *Planine i Dol*:

KAMENE VRANE
MLEČNE ZMIJE
SINOVI MAGLE
MESEČEVA BRAĆA
CRNE UŠI

SINOVI STABLA
OPEČENI
GROMOGLASI
CRVENI KOVAČI
OBOJENI PSI

Postoje i manji klanovi, i često nastaju kada se postojeći klan pocepa zbog neke zavade, ali oni obično kratko potraju pre nego što ih progutaju suparnici ili zbrišu vitezovi Dola.

Za većinu imena klanova postoji neko objašnjenje, koliko god nama čudno zvučalo. Znamo da Crne uši uzimaju kao trofeje uši protivnika poraženih u borbi. Kod Opečenih mladić, da bi ga priznali za muškarca, mora da dokaže hrabrost tako što će vatri predati neki deo svog tela. Taj običaj je možda nastao u godinama posle Plesa zmajeva, veruju neki meštri, kada je jedan ogranak Obojenih pasa počeo da se klanja vatrenoj veštici u planinama i šalje svoje momke da joj odnesu poklone i izlože se opasnosti od plamena njenog zmaja da bi dokazali muškost.

znali da pođe li im naopako, uvek mogu da se vrate iza velikog prirodnog zida svojih planina.

Kraljevi planina i Dola nisu zanemarivali flote. U Galebovu su imali dobru i zaštićenu prirodnu luku, a pod Erinima ona je izrasla u jedan od najvećih gradova Sedam kraljevstava. Mada je sam Dol izuzetno plodan, on je mali u poređenju s posedima drugih kraljeva (pa čak i nekih velikih lordova), a Mesečeve planine su sumorne, kamenite i negostoljubive. Vladarima Dola je stoga trgovina životno važna, a mudriji kraljevi Erini uvek su pazili da je zaštite tako što su gradili sopstvene ratne brodove.

U morima kraj njihovih istočnih i severnih obala ima pedesetak ostrva, od kojih su neke puke hridi na kojima žive samo krabe i morske ptice, dok su druga povelika i nastanjena. Brodovi su kraljevima Erinima omogućili da prošire vlast i na ta ostrva. Oblutak je zauzeo kralj Hju Erin (Debeli) posle kratke borbe, Bradavice njegov unuk, kralj Hugo Erin (Istrajni) posle dugačke. Veštičje ostrvo, sedište kuće Apklifa, na zlom glasu, prisajedinjeno je putem braka, kada je kralj Alester Erin, drugi svog imena, uzeo za ženu Aruenu Apklif.

Poslednja ostrva pripojena Dolu bile su Tri sestre. Hiljadama godina su ta ostrva imala sopstvene surove kraljeve, gusare i uskoke čiji su dugački brodovi slobodno plovili Ujedom, Uskim morem, pa čak i Drhtavim morem, pljačkajući i otimajući i vraćajući se na Sestre sa zlatom i robljem.

Ti zločini su napokon naveli kraljeve zime da pošalju sopstvene ratne flote da ovladaju Sestrama – jer ko drži Tri sestre drži i Ujed.

Silovanje Tri sestre je ime po kome se pamti severnjačko osvajanje tih ostrva. *Letopisi Duge sestre* navode mnoge užase iz tog pohoda: divlji Severnjaci koji ubijaju decu da napune kazane, vojnici čupaju creva živim ljudima da ih namotaju oko ražnjeva, smaknuće tri hiljade ratnika u jednom danu na Glavosečinom bregu, „Rumeni šator“ Baltazara Boltana od odranih koža stotinu Sestrana...

Nije izvesno koliko se tim pričama može verovati, ali vredi primetiti da se ti užasi, mada često spominjani u opisima ratova iz pera dolskih autora, retko spominju u severnjačkim hronikama. Ne može se, međutim, poreći da je severnjačka vladavina bila dovoljno teška da Sestrani pošalju preživle lordove u Dol da mole pomoć od kraljeva Planina i Dola.

Tu pomoć je kralj Matos Erin, drugi svog imena, rado pružio, pod uslovom da Sestrani obećaju većitu poslušnost njemu i njegovim potomcima i priznaju pravo Gnezda sokolovog da vlada nad njima. Kada je njegova gospa žena posumnjala u mudrost mešanja Dola u taj „rat preko vode“, čuveni odgovor veličanstva bio je da će on pre za suseda da ima gusara nego vuka. Kralj je otplovio za Sestrigrad sa stotinu ratnih brodova.

Nikada se nije vratio, ali su rat nastavili njegovi sinovi. Hiljadu godina su se Zimovrel i Gnezdo sokolovo borili za vlast nad Tri sestre. Neki su ga prozvali Bezvredni rat. Mnogo i premnogo puta se činilo da su borbe okončane, ali bi iznova buknule u sledećem pokolenju. Ostrva su promenila vlasnika deset i više puta. Triput su se Severnjaci iskrcavali na Prstima. Erini su poslali flotu uz Beli nož da spali Vučju jazbinu, a Starkovi su odgovorili tako što su napali Galebovo i u besu popalili stotine brodova kada su se gradske zidine pokazale prejake za njih.

Na kraju su Erini ipak pobedili i Tri sestre su od tada deo Dola. (Sem kratke vladavine kraljice Marie Sanderlend, odmah posle Egonovog Osvajanja. Ona je svrgnuta kada su se pojavile bravoske flote koje su Severnjaci unajmili po naređenju kralja Egona. Njen brat se zakleo na vernost Targarjenima, a ona je ostatak života proživela kao nema sestra.)

„Nije Gnezdo sokolovo toliko pobedilo koliko je Zimovrel prestao da se zanima“, primećuje vелеmeštar Perestan u *Razmatranju istorije*. „Deset dugih vekova su se jezovuk i soko borili i krvarili oko Tri stene, sve dok se jednog dana vuk nije probudio kao iz sna i shvatio da u čeljustima ima samo kamen, pa ga je ispljunuo i otišao.“

KUĆA ERINA

Kuća Erina potiče od najstarije i najčistije loze andalskog plemstva. Kraljevi Erini s ponosom mogu svoje poreklo da prate do samog Andalosa, a neki od njih su išli tako daleko da su tvrdili kako potiču od Hugora s Brda.

U svakoj raspravi o poreklu kuće Erina veoma je, međutim, bitno razlikovati istoriju od legendi.

Postoje brojni istorijski dokazi o postojanju ser Artisa Erina, Soko-viteza, prvog erinskog kralja koji je vladao planinama i Dolom. O njegovoj pobedi nad kraljem Robarom II u Bici sedam zvezda postoji više svedočanstava, mada su pojediniosti te pobede možda preuveličane u vekovima koji su sledili. Kralj Artis je bez sumnje bio stvaran čovek, mada izuzetan.

U Dolu su se, međutim, dela stvarne istorijske ličnosti potpuno pomešala s delima njegovog legendarnog imenjaka, jednog drugog Artisa Erina, koji je živeo mnogo ranije, u doba junaka, i koga u pesmi i priči pamte kao Krilatog Viteza.

Prvi ser Artis je navodno jahao ogromnog sokola (što je verovatno iskrivljena uspomena na jahače zmajeva, viđene izdaleka, primećuje velemeštar Perestan). Vojske orlova borile su se po njegovom naređenju. Da bi osvojio Dol, odleteo je na vrh Džinovog koplja i ubio kralja grifona. U prijatelje je ubrajao džinove i morske ljude, a za ženu je uzeo jedno dete šume, mada je ona umrla kada mu je rodila sina.

O njemu se priča još stotinu drugih priča, većinom jednako maštovitih. Krajnje je neverovatno da je takav čovek zaista postojao; kao Lan Pametni iz Zapadnih zemalja i Brendon Zidar sa Severa, Krilati Vitez satkan je od legendi, a ne od krvi i mesa. Ako je takav junak ikada hodao Planinama i Dolom, daleko u izmaglicama doba praskozorja, zasigurno se nije zvao Artis Erin, pošto su Erini čista andalska krv, a taj Krilati Vitez je živeo, leteo i borio se mnogo hiljada godina pre nego što su prvi Andali kročili na Vesteros.

Najverovatnije su to pevači Dola spojili dva lika, pripisali dela legendarnog Krilatog Viteza istorijskom Soko-vitezu, možda da bi se dodvorili naslednicima istinskog Artisa Erina tako što će ubrojati tog velikog junaka Prvih ljudi među njegove pretke.

U istinskoj priči o kući Erina nema ni džinova ni grifona ni ogromnih sokolova, a ipak oni od dana kada se ser Artis krunisao sokolovom krunom pa sve do danas s pravom imaju ugledno mesto u povestima Sedam kraljevstava. Još od dana Egonovog Osvajanja, gospodari Gnezda sokolovog služili su Gvozdeni presto kao zaštitnici Istoka i branili obale Vesterosa od neprijatelja s mora.

Pre toga, letopisci pišu o nebrojenim bitkama s divljim brdskim klanovima; hiljadugodišnjoj borbi sa Severom oko Sestara; krvavim pomorskim bitkama u kojima su brodovi Erina odbijali lovce na roblje iz Volantisa, gvozdenrođene pljačkaše i gusare sa Stepnica i Baziliskovih ostrva. Starkovi su možda stariji, ali njihove legende potiču iz doba pre nego što su Prvi ljudi znali za pismo, dok su Erini podsticali učenje u obredištima i njihova dobra dela i podvizi su beleženi i komentarisani u pobožnim spisima Vere.

Pošto je kraljevstvo ujedinjeno, a dečak Ronel Erin (Kralj koji je leteo) postao prvi lord od Gnezda sokolovog, njegova kuća nije više imala mnogo prilika da proširi uticaj. Nije bilo veliko iznenađenje što je kraljica Renis Targarjen ugovorila veridbu mladog Ronela s kćerkom Torena Starke, jer to je bio samo jedan od mnogih takvih brakova u ime mira. Nažalost, lord Ronel je kasnije umro nasilnom smrću od ruke svog brata Džonosa Rodoubice, ali se loza Erina nastavila kroz bočne ogranke i bila je neraskidivo upletena u mnoge velike događaje u Sedam kraljevstava. Kuća Erina može da se pohvali i retkim ugledom da joj je čak triput ukazana počast braka s krvlju zmajeva. Rodrika Erina, gospodara Gnezda sokolovog, počastvovali



su kralj Džeheris I Targarjen i njegova žena Dobra Kraljica Alisana rukom svoje kćeri princeze Dele, a unuka iz te veze, gospa Ema Erin kasnije je postala prva žena kralja Viserisa I Targarjena i majka njegovog prvenčeta, princeze Renire, koja se s polubratom Egonom II nadmetala za Gvozdeni presto. U toj borbi je Džejn Erin, gospodarica Gnezda sokolovog i vladarka Dola, bila snažan oslonac Reniri Targarjen i njenim sinovima i na kraju je služila kao jedna od namesnica kralju Egonu III. Od tog dana, svi Targarjeni koji su sedeli na Gvozdenom prestolu imali su malo krvi Erina.

Erini su učestvovali u svim ratovima targarjenskih kraljeva, kao i u bunama Crne Vatre, verno stojeći uz Gvozdeni presto protiv samozvanaca. U Prvoj buni Crne Vatre lord Donel Erin je smelo poveo prethodnicu kraljevske vojske, mada ih je razbio Demon Crna Vatra, a lordov je život bio u opasnosti sve dok se ser Gvejn Korbrej od Kraljeve garde nije pojavio s pojačanjima.

Lord Erin je preživeo, a godinama kasnije je zatvorio Dol za sav saobraćaj od Visokog drumu do mora kada je velika prolećna bolestina preplavila Sedam kraljevstava; tako su samo Dol i Dorna izbegli tu užasnu pošast.

U novije doba, važnost uloge koju je lord Robert Erin odigrao u Robertovoj buni ne može se nikako potceniti. Zapravo, ustanak je i počeo odbijanjem lorda Erina da pošalje glave svojih štićenika Edarda Starka i Roberta Barateona. Da je postupio kako mu je naređeno, Ludi Kralj bi možda još sedeo na Gvozdenom prestolu. Uprkos poodmaklim godinama, lord Erin se neustrašivo borio uz Roberta na Trozupcu. Posle rata, novi kralj je dokazao svoju mudrost kada je postavio lorda Džona Erina za svoju desnicu. Njegovi dragoceni saveti pomogli su kralju Robertu da vlada nad Sedam kraljevstava mudro i pravedno. Velika je radost za kraljevstvo kada veliki čovek služi kao desnica velikom kralju, jer se iz toga sa sigurnošću rađaju mir i blagostanje.

Na Velikom veću 101. godine Erini nisu igrali veliku ulogu pošto je leđi Džejn bila maloletna. Na Veće je umesto nje došao lord zaštitnik Dola Jorbert Rojs od Kamena runa. Rojsovi su jedna od najvećih kuća Dola i još se ponose svojim poreklom od Prvih ljudi i njihovog poslednjeg velikog kralja Robara II. Do dana današnjeg lordovi Kamena runa idu u bitku u bronzanom oklopu svojih predaka, ukrašenom runama za koje se priča da imaju zaštitna svojstva. Avaj, broj Rojsa koji su poginuli u tom runskom oklopu velik je. Štaviše, meštar Deneston u svojim *Pitanjima* nagađa da je oklop mnogo novijeg porekla nego što izgleda.

GNEZDO SOKOLOVO

Mnogi su tvrdili da je Gnezdo sokolovo najlepší zamak u čitavim Sedam kraljevstava, i to je teško poreći (mada Tireli sigurno poriču). Sedam vitkih belih tornjeva ovenčava Gnezdo sokolovo, posađeno visoko na obronku Džinovog koplja, a nijedan zamak u Vesterosu nema više mermera u svojim zidinama i svojim podovima.

A ipak će vam Erini i ljudi iz Dola reći da je Gnezdo sokolovo takođe neosvojivo, pošto je zbog tog položaja na vrhu planine potpuno nemoguće na njega jurišati.

Najmanje kraljevsko sedište Vesterosa, Gnezdo sokolovo nije isprva bilo dom kuće Erina. Ta čast pripada Mesečevoj kapiji, mnogo većem zamku koji stoji u podnožju Džinovog koplja, na samom mestu gde su se ser Artis Erin i njegovi Andali ulogorili noć pred Bitku sedam zvezda. Pošto u prvo vreme svoje

vladavine još nije bio siguran na prestolu, kralj Artis je želeo dovoljno jako sedište da izdrži i opsadu i juriš ako se Prvi ljudi dignu protiv njega. Mesečeva kapija je za to sasvim dobro služila, ali je više bila utvrđenje nego palata, a oni koji bi je prvi put videli umeli su da primete kako je to dobar zamak za nekog manjeg lorda, mada ne i sedište dostojno kralja.

Kralja Artisa to nije preterano brinulo, pošto je on retko u njemu boravio. Prvi kralj Erina većinu života proveo je u sedlu, jašući s kraja na kraj svojih poseda, u beskrajnom kraljevskom obilasku. „Moj presto je od kože za sedla“, umeo je da kaže, „a moj zamak šator.“

Kralja Artisa su nasledila njegova dva najstarija sina, koji su vladali kao drugi i treći kralj Planine i Dola. Za razliku od oca, dobar deo vladavine proveli



su u Mesečevoj kapiji i činilo se da su njom zadovoljni, mada su obojica naredila proširivanje zamka.

Izgradnju Gnezda sokolovog započeo je četvrti erinski kralj, unuk Artisa I. Roland Erin je u detinjstvu bio štićenik kod jednog andalskog kralja u Rečnim zemljama i mnogo je putovao pošto je postao vitez, boravio je u Starigradu i Lanisgradu pre nego što će se po očevoj smrti vratiti u Dol da stavi sokolovu krunu. Pošto je video čudesa Starigrada i Livačke stene, i velike zamkove Prvih ljudi koji su se još dizali po zemljama Trozupca, shvatio je da u poređenju s njima Mesečeva kapija izgleda škrto i ružno. Prvi poriv kralja Rolanda bio je da sruši Kapiju i na istom mestu sagradi novo sedište, ali su se te zime hiljade divljaka spustile iz planina u potrazi za hranom i skrovištem, pošto su visoke doline sve bile zavejane. Kralj je posle te njihove najezde shvatio koliko mu je sedište ranjivo na tadašnjem mestu.

Prema predanjima, njegova buduća žena Teora, kći lorda Hantera, podsetila ga je kako je njegov deda porazio Robara Rojsa, tako što ga je napao iz visova. Pošto su reči te devojke, a i ona sama, ostavili snažan utisak na njega, lord Roland je naredio da se u visovima izgradi zamak koji će postati Gnezdo sokolovo.

Nije doživio da ga vidi gotovog. Zadatak koji je dao zidarima bio je izuzetno težak, pošto su niži obronci Džinovog koplja bili strmi i obrasli rastinjem, a iznad se pružao goli i ledeni kamen. Više od deset godina provedeno je samo na probijanju serpentine uz planinu. Iznad drveća je mala vojska kamenorezaca čekićima i dletima olakšavala uspon tamo gde je bilo prestrmo. U međuvremenu je Roland poslao zidare po svih Sedam kraljevstava u potrazi za kamenom, pošto mu se nije dopadao mermer raspoloživ u Dolu.

Kasnije je usledila nova zima i novi napad na Dol divljih klanova iz Mesečevih planina. Kralja Rolanda I Erina neočekivano je zaskočila družina Obojenih pasa, pa su ga strgli iz sedla i ubili, smrskali su mu lobanju kamenim čekićem dok je pokušavao da izvuče dugački mač iz korica. Vladao je šest i dvadeset godina, taman dovoljno da vidi kako se ugrađuju prvi kamenovi zamka čiju je izgradnju naredio.

Gradnja se nastavljala u doba njegovog sina i unuka, ali je napredak bio veoma spor, pošto je sav mermer trebalo dovesti brodom iz Oporja, pa ga onda natovariti na mazge koje će ga odneti uz Džinovo koplje. Desetine mazgi su pritom stradale, a takođe i četiri radnika i jedan majstor kamenorezac. Zidovi zamka polako su počeli da se dižu, stopu po stopu... sve dok sokolova kruna nije prešla praunuku kralja

koji je prvi sanjao zamak na nebu. Strasti kralja Rolanda II bili su ratovanje i kurvanje, a ne zidanje; cena Gnezda sokolovog postala je previsoka, a novom kralju je trebalo zlata da plati pohod u Rečne zemlje koji je pripremao. Čim je sahranio oca, kralj Roland II naredio je obustavu svih radova na zamku.

I tako se desilo da je Gnezdo sokolovo četiri godine bilo prepušteno nebesima. Među nedovršenim kulama gnezdili su se sokolovi dok se kralj Roland II, u potrazi za zlatom i slavom tukao protiv Prvih ljudi u Rečnim zemljama.

Osvajanja su se, međutim, pokazala teža nego što je očekivao. Posle nekoliko malih, besmislenih pobeda nad sitnim kraljevima, na put mu je stao Tristifer IV, Čekić Pravde. Taj poslednji istinski veliki vladar Prvih ljudi teško je porazio Rolanda Erina, a onda dogodine još teže. U strahu za goli život, veličanstvo je pobešlo u zamak jednog svog saveznika, andalskog lorda, ali ga je ovaj izdao i u lancima poslao Tristiferu. Četiri godine pošto je u onakvom sjaju izjahao iz Dola, kralju Rolandu II je Čekić Pravde lično odsekao glavu.

Malo ko ga je u Dolu oplakivao, pošto zbog ratobornosti i taštine nije imao mnogo prijatelja. Kada ga je nasledio brat Robin Erin, rad na Gnezdu sokolovom je nastavljen. A ipak su protekle još četrdeset tri godine i smenila se četiri kralja pre nego što je zamak napokon dovršen. Meštar Kvins, prvi čovek svog reda koji je tu služio, napisao je da je „Gnezdo sokolovo načudesnije delo ljudskih ruku, dvorac dostojan samih bogova. Sigurno čak ni Otac na nebesima nema takvo sedište.“

Od tada je Gnezdo sokolovo dom kuće Erina u proleće, leto i jesen. Zimi je uspon nemoguć zbog leda, snega i besnog vetra i u samom zamku se ne može živeti, ali ga leti miluju sveži planinski lahori i istinsko je utočište pred jarom u dolini. Na čitavom svetu ne postoji takav zamak, ili bar nije zabeležen neki koji se s njim može meriti.

Gnezdo sokolovo nikada nije zauzeto silom. Da bi ga napao, neprijatelj mora najpre da zauzme Mesečevu kapiju u podnožju planine, a i ona je sama jak zamak. Uspe li u tome, ostaje mu dugačak uspon, a tu napadač mora da juriša čak na tri usputna utvrđenja koja štite vijugavi put uz planinu: Kamen, Sneg i Nebo.

Zbog tog niza mera prilaz Gnezdu sokolovom veoma je težak, ali čak i da ih napadač sve savlada, naći će se u podnožju gole litice, a Gnezdo sokolovo će se dizati šest stotina stopa iznad njega i pristup je do gore moguć samo dizalicom ili lestvicama.

Vredi pomenuti i kip uplakane Alise Erin koji se diže u bogošumi Gnezda sokolovog. Prema legendi, pre šest hiljada godina, Alisa je videla smrt svog muža, braće i sinova, i nije pustila ni suzu. Zato su je bogovi kaznili da nema mira dokle god joj suze ne padnu na zemlju Dola. Veliki vodopad koji se obrušava iz Džinovog koplja zove se Alisine suze, pošto voda pada iz tolike visine da se pretvara u izmaglicu pre nego što stigne do zemlje.

Koliko je ta priča istinita? Alisa Erin jeste živela, u to možemo biti prilično sigurni, ali je malo verovatno da je živela pre šest hiljada godina. *Istinita povest* nam govori o četiri hiljade godina, dok Denestan u svojim *Pitanjima* spominje dvostruko manji broj.

Nije ni čudo da je malo ko ozbiljno pokušao da zauzme Gnezdo sokolovo. Otkako je dovršeno, kraljevi Erini su znali da imaju neosvojivo uporište gde se mogu povući ako ih neprijatelj pritisne. Meštari koji su služili kuću Erina, redom proučavaoci ratne veštine, jednoglasni su u tvrdnji da se zamak ne može zauzeti...

...osim možda pomoću zmajeva, kao što je Visenija Targarjen jednom pokazala kada se spustila u

unutrašnje dvorište Gnezda sokolovog na svom zmaju Vagaru i ubedila majku poslednjeg erinskog kralja da se potčini kući Targarjena i odrekne sokolove krune.

Od tog dana je međutim prošlo gotovo trista godina, a poslednji zmaj je odavno uginuo u Kraljevoj Luci, tako da budući gospodari Gnezda sokolovog ponovo mirno spavaju sa saznanjem da će njihovo čudesno sedište zauvek biti neosvojivo.



SEVER S VOZDENĀ OSTRVĀ

MORE
ZALAZEČEŠ SUNČĀ

ZALIV
S VOZDENRODNIH
REČNE ZEMLJE



CRNOPLIMĀ



Crnoplina

VELIKI VIK

Rt fokinih koža



STARI VIK

Nagina kolevka

Cepirog

Bljunak

ORKMONT



Gvozdena jazbina

NOTRIH

Deset kula



HRID

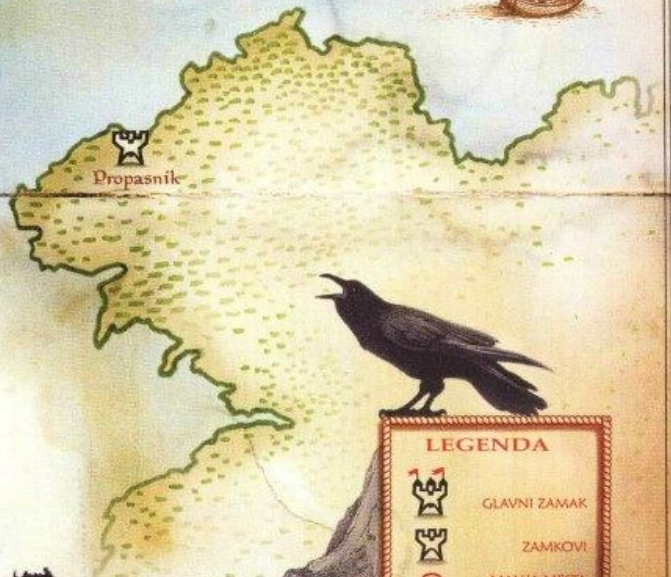
Gospoduluka

Hrid



ORKMONT

Propasnik



MORE
ZALAZEČEŠ SUNČĀ



LEGENDA

- GLAVNI ZAMAK
- ZAMKOVI
- MANJA MESTA
- MERMER
- PUTEVI

ZAPADNE ZEMLJE



GVOZDENA OSTRVA

JESU LI PRVI LJUDI zaista bili prvi?

Većina učenjaka veruje da jesu. Pre njihovog dolaska, smatra se, Vesteros je pripadao džinovima, deci šume i divljim zverima. Na Gvozdenim ostrvima, međutim, sveštenici Utopljenog boga pričaju drugu priču.

Prema učenjima njihove vere, gvozdenrođeni su posebna rasa u odnosu na ostatak ljudskog roda. „Mi nismo došli na ova sveta ostrva iz bezbožnih zemalja preko mora“, jednom je rekao sveštenik Sauron Slani Jezik. „Došli smo ispod ovih mora, iz vodenih dvora Utopljenog boga koji nas je stvorio sebi na priliku i dao nam vlast nad vodama sveta.“

Čak i među gvozdenrođenima neki u to sumnjaju i priznaju šire prihvaćen stav da potiču od Prvih ljudi – iako Prvi ljudi, za razliku od kasnijih Andala, nikada nisu bili moreplovci. Naravno, ne možemo ozbiljno prihvatiti tvrdnje sveštenika da su gvozdenrođeni bliži rod ribama i morskim ljudima nego drugim narodima sveta.

A ipak, kako god da su gvozdenrođeni nastali, ne

nema idola stvorenih po svom liku, ali ima mnogo sveštenika. Još davno pre pisane istorije ti putujući sveti ljudi preplavili su ostrva propovedajući njegovu reč i osuđujući sve druge bogove i njihove sledbenike. Bedno obučeni, zapušteni, često bosonogi, sveštenici Utopljenog boga nemaju stalno boravište, već lutaju po ostrvima kako im dođe, retko se udaljavajući od mora. Većina je nepismena; njihova tradicija je usmena, a mlađi sveštenici uče molitve i obrede od starijih. Kuda god da lutaju, i plemići i prost svet moraju da ih nahrane i pruže im krov nad glavom, u ime Utopljenog boga. Neki sveštenici jedu samo ribu. Većina se ne kupa, sem u moru. Ljudi iz drugih zemalja često ih smatraju za luđake i oni možda zaista tako izgledaju, ali se ne može poreći da imaju ogromnu moć.

Mada većina gvozdenrođenih oseća samo prezir prema Sedmoro i starim bogovima Severa, oni poznaju i drugo božanstvo. U njihovoj teologiji, protivnik Utopljenom bogu jeste Olujni bog, zlo božanstvo koje boravi na nebu i mrzi ljude i sva

Velemeštar Hereg je jednom, pozivajući se na legendu o morskoj stolici, izneo zanimljivu teoriju da su preci gvozdenrođenih došli iz neke nepoznate zemlje zapadno od Mora zalazećeg sunca. Presto Grejdžoja u obliku sipe, isklesan od sjajnog crnog kamena, navodno su našli Prvi ljudi kada su prvobitno došli na Stari Vik. Hereg tvrdi da je stolica delo prvih žitelja ostrva, a da su tek kasnije istorije meštara i obrednika počele da tvrde kako su oni zapravo potomci Prvih ljudi. To su međutim čista nagađanja i na kraju je i sam Hereg odbacio tu ideju, pa tako moramo i mi.

može se poreći da se razlikuju i da su njihovi običaji, verovanja i način vladavine jedinstveni u Sedam kraljevstava.

Sve te razlike, tvrdi velemeštar Hereg u svojoj *Istoriji gvozdenrođenih*, koren vuku iz religije. Ta hladna, kišna, vetrom šibana ostrva nikada nisu bila šumovita, a u njihovom posnom zemljištu nisu mogla da rastu čuvar drvva. Tu se nikada nisu naselili džinovi niti su deca šume hodila po ono malo lugova. Nema, otud, ni starih bogova kojima su se klanjale te drevne rase. I mada su Andalci na kraju stigli do ostrva, njihova Vera takođe nikada nije pustila korena, pošto je pre Sedmoro tu već postojao jedan drugi bog: Utopljeni bog, tvorac mora i otac gvozdenrođenih.

Utopljeni bog nema hramova, nema svetih spisa,

njihova dela. Olujni bog šalje nepovoljne vetrove, ledene pljuskove i grmljavinu i munje, koje svedoče o njegovoj večitoj srdžbi.

Neki kažu da su Gvozdena ostrva ime dobila po rudi koje tu ima u izobilju, ali gvozdenrođeni tvrde da ime potiče od njihove prirode, pošto su oni tvrd narod, nepopustljiv kao njihov bog. Kartografi nam kažu da postoji trideset jedno Gvozdeno ostrvo u glavnom arhipelagu u Zalivu gvozdenrođenih zapadno od Orlovskog rta, i još trinaest okupljenih oko Usamljenog svetla, daleko na pučini Mora zalazećeg sunca. Glavnih ostrva je sedam: Stari Vik, Veliki Vik, Hrid, Harlou, Slanostena, Crnoplina i Orkmont.



Harlou je najnaseljenije od ostrva, Veliki Vik najveće i najbogatije rudom, a Stari Vik najveća svetinja, mesto gde su se kraljevi soli i stene od davnina okupljali u Dvoru Sivog Kralja da odrede ko će im biti vladar. Krševiti, brdoviti Orkmont bio je u prohujalim vekovima dom gvozdanim kraljevima od kuće Grejajrona. Hrid se ponosi Gospodlukom, najvećim naseljem na ostrvima, i dom je kuće Grejdžoja, koji vladaju ostrvima još od Egonovog Osvajanja. Crnoplina i Slanostena su manje značajne. Kule neznatnih lordova dižu se na nekim manjim ostrvima, pored ribarskih seoca. Druga služe za ispašu ovaca, dok su mnoga sasvim pusta.

Druga ostrvska grupa nalazi se na osam dana plovidbe severozapadno u Moru zalazećeg sunca. Tu se foke i morski lavovi gnezde na vetrom šibanim stenama, previše malim i za jedno jedino domaćinstvo. Na najvećoj steni diže se utvrda kuće Farvinda, prozvana Usamljeno svetlo po svetioniku koji gori na njenom krovu i danju i noću. O Farvindima i njihovim podanicima pričaju se čudne

priče. Neki kažu da oni ležu sa fokama, koje zatim rađaju poluljudsku decu, dok drugi šapuću da su to zverobrazi koji mogu da poprime oblik morskog lava, morža pa čak i šarenog kita, vuka zapadnih mora.

Takve čudne priče su međutim česte u zabačenim krajevima, a Usamljeno svetlo diže se zapadnije od svih nama poznatih zemalja. Mnogi smeli moreplovac zaputio se tokom vekova dalje od njegovog svetionika, u potrazi za slavnim rajem koji navodno čeka iza horizonta, ali mornari koji se vrate (a ne vraćaju se svi) pričaju samo o sivom okeanu koji se pruža u beskraj.

Bogatstva Gvozdanih ostrva kriju se ispod brda Velikog Vika, Harloua i Orkmonta, gde u izobilju ima olova, kalaj a i gvožđa. Te rude čine glavninu izvoza sa ostrva. Kod gvozdenerođenih ima mnogo dobrih majstora za metal, kao što se moglo i očekivati; u kovačnicama Gospodluke kuje se mačevi, sekire, verižnjače i oklopi koji mogu da se mere s najboljima iz drugih zemalja.

Zemlja je na ostrvima posna i škrta, prikladnija za ispašu koza nego za gajenje useva. Gvozdenerođeni bi svake zime sigurno gladovali da nije beskrajne morske žetve i ribara koji je žanju.

U vodama Zaliva gvozdenerođenih žive velika jata bakalara, grdobine, raže, sleđa, sardine i skuše. Krabe i jastozi se mogu naći uz obalu svih ostrva, a zapadno od Velikog Vika sabljarko, foke i kitovi lutaju Morem zalazećeg sunca. Arhimeštar Hejk, rođen i odrastao na Harlou, procenjuje da su sedam desetina porodica na Gvozdanim ostrvima ribari. Koliko god siroti i ubogi ti ljudi bili na kopnu, na moru je svaki svoj gospodar. „Čovek koji ima brod nikad ne mora biti uznik“, piše Hejk, „jer svaki je kapetan na svojoj palubi kralj.“ Njihov ulov hrani ostrva.

A ipak i više od ribara, ostrvljani slave svoje pljačkaše. „Vukovi s mora“, zovu ih od davnina ljudi iz Zapadnih i Rečnih zemalja, i to s pravom. Poput vukova, često su lovili u čoporima, plovili preko mnogih olujnih mora hitrim dugačkim brodovima, pa se obušavali na miroljubiva sela i gradiće duž čitave obale Mora zalazećeg sunca, da pljačkaju, otimaju i siluju. Neustrašivi moreplovci i strašni borci, izronili bi iz jutarnje magle, obavili svoj krvavi posao pa se vraćali na more pre nego što se sunce ispne do zenita, s dugačkim lađama prepunim plena, uplakane dece i prestravljenih žena.

Velemoštar Hereg je tvrdio da je na taj krvavi put gvozdenerođene prvobitno naterao nedostatak drveta. U pradavna doba na Velikom Viku, Harlou i Orkmontu bilo je prostranih šuma, ali je potreba za

drvnom građom ostrvskih brodograditelja bila tolika da su ih na kraju sve posekli. Zato gvozdenrođeni nisu imali izbora već da krenu ka ogromnim šumama „zelene zemlje“ Vesterosa.

Pljačkaši su u zelenim zemljama našli sve ono čega nije bilo na ostrvima. Gotovo ništa nisu pribavljali trgovinom; gotovo sve su kupovali krvlju, vrhom mača i bridom sekire. A kada bi se pljačkaši vratili na ostrva s takvim plenom, govorili su da su za njega „platili gvozdenu cenu“; oni koji su ostali na ostrvima „plaćali su zlatnu cenu“ ili bi živeli bez toga. I tako su, priča nam Hereg, narod i sveštenici uzdigli pljačkaše i njihova dela iznad svega.

Kroz duge hiljade godina doprle su do nas mnoge legende o kraljevima i pljačkašima koji su zavladao Morem zalazećeg sunca, ljudima s kojima se retko ko mogao meriti po surovosti i hrabrosti. Slušamo tako o junacima poput Torgona Užasnog, Jorlda Kita, nekromanta Dagona Drama, Hrotgara s Hridi i njegovog roga za prizivanje morskih nemani i Odrpanog Ralfa sa Starog Vika.

Najzloglasniji od svih bio je Belon Crnoputi, koji se borio sa sekirom u levoj i čekićem u desnoj ruci. Pričalo se da nijedno oružje koje su iskovale ljudske ruke ne može da mu naudi; mačevi su se odbijali i nisu ostavljali traga, a sekire su se lomile o njegovu kožu.

Jesu li takvi ljudi nekada zaista hodali zemljom? Teško je znati pošto je većina navodno živela i umirala mnogo hiljada godina pre nego što su gvozdenrođeni naučili slova; pismenost je do danas retka na Gvozdenim ostrvima, a pismenim ljudima se često rugaju kao slabićima ili ih se boje kao čarobnika. Zato mnogo onoga što znamo o tim polubogovima iz davnina dolazi od ljudi koje su pljačkali i napadali, zapisano starim jezikom i runama prvih ljudi.

Zemlje koje su pljačkaši napadali bile su u to doba šumovite, ali retko naseljene. I onda kao i sada, gvozdenrođeni nisu želeli da se previše udaljavaju od slane vode koja im je bila dom, ali su vladali Morem

zalazećeg sunca od Medveđeg ostrva i Ledene obale pa sve do Senice. Slabašni ribarski čamci i trgovačke koge Prvih ljudi, koji su se retko udaljavali od kopna, nisu mogli da se nose s hitrim dugačkim lađama gvozdenrođenih, njihovim velikim jedrima i nizovima vesala. A kada bi se bitka zapodenula na obali, silni vitezovi i čuveni ratnici padali su pred pljačkašima kao žito pred srpom, u tolikom broju da su ljudi zelenih zemalja jedni drugima govorili kako su gvozdenrođeni zlodusi izbačeni iz nekog vodenog pakla, da ih štiti crna magija i da imaju pogano crno oružje koje crpi samu dušu ubijenih.

Kad god bi jesen zgasla a zima zapretila, dugački brodovi bi došli u pljačku hrane. I tako su Gvozdena ostrva jela, čak i usred zime, dok su često ljudi koji su orali i sejali umirali od gladi. „Mi ne sejemo“, postala je krilatica Grejdžoja, čiji su vladari počeli da se zovu lordovi kosci od Hridi.

Pljačkaši na Gvozdena ostrva nisu samo donosili zlato i žito; takođe su dovodili sužnje, koji bi im onda služili kao uznici. Kod gvozdenrođenih se samo ribarenje i pljačkanje smatraju radom dostojnim slobodnog čoveka. Beskrajno grbačenje na njivi pristoji samo uznicima. Isto važi i za rudarenje. A ipak se smatralo da uznici terani na njive zapravo imaju sreće. Hereg piše da su mnogi od njih doživeli starost, pa su čak dobili pravo da se žene i imaju decu. To nije važilo za one osuđene da rade u rudnicima – tim mračnim, opasnim jamama ispod brda, gde su čuvari bili surovi, vazduh smrdljiv i kužan, a život kratak.

Većina zarobljenih muškaraca dovedenih na Gvozdena ostrva provodila je ostatak života u teškom radu na njivama ili u rudnicima. Malobrojni, sinovi lordova, vitezova ili bogatih trgovaca, bili bi otkupljivani za zlato. Uznici koji umeju da čitaju, pišu i računaju služili su gospodarima kao kućupravitelji, učitelji ili pisari. Kamenoresci, obučari, bačvari, voskari, tesari i druge zanatlije bili su još dragoceniji.

Uzništvo je bilo čest običaj među Prvim ljudima tokom njihove dugačke vladavine Vesterosom – što dodatno potkrepljuje tezu da su gvozdenrođeni potomci Prvih ljudi.

Štaviše, uzništvo ne bi trebalo mešati s ropstvom kakvo postoji u nekim Slobodnim gradovima i istočnijim zemljama. Za razliku od robova, uznici imaju neka važna prava. Uznik pripada onome koji ga je zarobio i duguje mu službu i poslušnost, ali je i dalje čovek, a ne roba. Uznik ne može da se proda ili kupi. Može da poseduje imovinu, da se slobodno ženi, da ima decu. Deca robova se rađaju kao robovi, ali deca uznika se rađaju slobodna; svako dete rođeno na nekom ostrvu smatra se gvozdenrođenim, čak i ako su oboje roditelja uznici. Niti se takva deca mogu uzeti od roditelja dok ne napune sedam godina, kada većinom počinju da uče zanat ili odlaze u posadu brodova.



Pljačkaši su, međutim, najviše cenili mlade žene. Kapetani kojima su trebale sudopere, kuvarice, švalje, tkalje, babice i slične ponekad su odvodili i starije žene, ali su device i devojčice blizu prvog cvetanja otimane u svakom pohodu. Većina bi ostatak života provela na ostrvima kao služavke, kurve ili žene drugih uznika, ali su najlepše, najjače i najplodnije njihovi otmičari zadržavali kao slane žene.

Po svojim bračnim običajima, kao i po bogovima, gvozdenrođeni se razlikuju od ostatka Vesterosa. Gde god Vera prevladava u Sedam kraljevstava, čovek se do kraja života vezuje s jednom ženom, a nevesta s jednim mužem. Na Gvozdenim ostrvima, međutim, čovek može da ima samo jednu „kamenu ženu“, (osim ako ona umre, kad može da uzme drugu), ali i koliko hoće „slanih žena“. Kamena žena mora biti slobodno rođena žena s Gvozdenih ostrva. Njoj je mesto uz svog čoveka za trpezom i u postelji, a prava njene dece jača su od ostalih. Slane žene su gotovo uvek žene i

devojke otete u pljačkaškim pohodima. Broj slanih žena koje čovek izdržava govori o njegovoj moći, bogatstvu i muževnosti.

Ipak, slane žene gvozdenrođenih nisu puke naložnice, kurve ili robinje za postelju. Slane brakove, poput kamenih brakova, sklapaju sveštenici Utopljenog boga (mada po mnogo manje svečanom obredu od onoga u kome se čovek vezuje s kamenom ženom), a deca iz takvih veza smatraju se zakonitom. „Slani sinovi“ mogu i da naslede imanje, kada čovek nema sinova s kamenom ženom.

Slani brakovi znatno su se proredili na Gvozdenim ostrvima posle Osvajanja, pošto je Egon Zmaj otmicu žene proglasio zločinom u svih Sedam kraljevstava (priča se, po nagovoru kraljice Renis). Osvajač je takođe zabranio pljačkašima da napadaju njegove zemlje. Te zabrane su njegovi naslednici tek povremeno sprovodili i mnogi gvozdenrođeni još čeznu za povratkom onoga što zovu Stari običaji.

KRUNE OD NAPLAVINE

U doba junaka, kažu legende, gvozdenrođenima je vladao silni vladar koga su prosto zvali Sivi Kralj. Sivi Kralj je vladao samim morem i uzeo je sirenu za ženu, tako da su njegovi sinovi i kćeri mogli da žive ispod ili iznad talasa, kako im se prohte. Kosa, brada i oči bili su mu sivi kao zimsko more i po tome je dobio ime. Kruna mu je bila od naplavljenog drveta, tako da svi koji kleknu pred njim znaju kako mu vladarska moć

potiče od mora i Utopljenog boga koji obitava ispod njega.

Dela koja Sivom Kralju pripisuju sveštenici i pevači Gvozdenih ostrva mnoga su i čudesna. Sivi Kralj je doneo vatru na zemlju tako što je izazivao Olujnog boga sve dok ovaj nije ošinuo jedno drvo munjom i zapalio ga. Sivi Kralj je takođe naučio ljude

da pletu mreže i tkaju jedra i istesao je prvi dugački brod iz tvrdog bledog drveta Iga, demonskog drveta koje se hranilo ljudskim mesom.

Najveći podvig Sivog Kralja, međutim, bilo je ubistvo Nage, najvećeg morskog zmaja, zveri toliko ogromne da se pričalo kako se hrani levijatanim i džinovskim sipama i potapa čitave gradove kada se razbesni. Sivi Kralj je od njegovih kostiju sagradio veliki dugački dvor, upotrebivši rebra kao potporne i tavana grede. Odatle je vladao Gvozdenim ostrvima hiljadu godina, sve dok mu i koža nije pobeležela kao kosa i brada. Tek je tada skinuo krunu od naplavine i zakoračio u more, sišao u vodene dvore Utopljenog boga da zauzme mesto koje mu pripada, uz njegovu desnu ruku.

Sivi Kralj je kraljevaio svim Gvozdenim ostrvima, ali je za sobom ostavio stotinu sinova i oni su se posvađali oko nasleđstva kada je umro. Brat je ubijao

neprijateljski nastrojene jedna prema drugoj.

Drugde u Vesterosu, sitna kraljevstva su tvrdila da im kruna pripadaju po pravu porekla i krvi, ali se kruna od naplavine gvozdenrođenih nisu tako lako sticale. Samo su se tu u čitavom Vesterosu ljudi okupljali na velikim saborima poznatim kao zakraljenja, da izaberu kamene i slane kraljeve koji će njima vladati. Kada bi kralj umro, sveštenici Utopljenog boga sazvali bi zakraljenje da izabere naslednika. Svaki čovek koji ima brod imao je i pravo da se oglasi na tim burnim skupovima, koji su često trajali danima, a u nekoliko prilika i mnogo duže. Gvozdenrođeni takođe pričaju o prilikama kada su sveštenici sazivali „kapetane i kraljeve“ da uklone lošeg vladara.

Moć kojom su ti proroci Utopljenog boga raspolagali nad gvozdenrođenima nikako ne treba potcenjivati. Samo su oni mogli da sazovu zakraljenja

Okamenjene kosti nekakvog divovskog morskog stvorenja stvarno stoje na Naginom brdu na Starom Viku, ali je i dalje predmet spora jesu li to zaista kosti morskog zmaja. Rebra su ogromna, ali ni izbliza dovoljno velika da pripadaju zmaju sposobnom da guta levijatane i džinovske sipe. Zapravo, neki sumnjaju u samo postojanje morskih zmajeva. Ako takva čudovišta postoje, sigurno obitavaju u najdubljim i najtamnijim oblastima Mora zalazećeg sunca, pošto ih niko u poznatom svetu nije video hiljadama godina.

brata u rodoubilačkoj pomami, tako da su na kraju ostala samo šesnaestorica. Ti poslednji preživeli podelili su ostrva među sobom. Sve velike kuće gvozdenrođenih vode poreklo od Sivog Kralja i njegovih sinova, sem, začudo, Gudbradera sa Starog Vika i Velikog Vika, koji navodno potiču od vernog najstarijeg brata Sivog Kralja.

Tako govore predanja i sveštenici Utopljenog boga.

Istorija priča drugačiju priču. Najstariji sačuvani zapisi u Citadeli otkrivaju da je svako od Gvozdenih ostrva nekada bilo posebno kraljevstvo, kojima nije vladao po jedan, već po dva kralja – „kameni kralj“ i „slani kralj“. Prvi je vladao samim ostrvom, delio pravdu, donosio zakone i rešavao sporove. Drugi je zapovedao na moru, kada god bi i kuda god bi dugački brodovi zaplovili.

Preživeli zapisi govore da su kameni kraljevi gotovo uvek bili stariji od slanijih kraljeva; u nekim slučajevima to su bili otac i sin, što je navelo neke da tvrde kako su slani kraljevi zapravo bili samo naslednici. A ipak ima drugih poznatih slučajeva kada su kameni i slani kraljevi poticali iz različitih kuća, ponekad čak i iz kuća za koje se zna da su bile

i teško onom čoveku, ma bio on i lord ili kralj, koji bi se usudio da im se suprotstavi. Najveći od svih sveštenika bio je strašni prorok Galon Belištap, nazvan tako po visokom rezbarenom štapu koji je svugde nosio da njime tuče bezbožnike. (U nekim pričama, taj štap je bio od čuvar drveta, u drugima od jedne Nagine kosti.)

Galon je obznanio da gvozdenrođeni ne smeju ratovati s drugim gvozdenrođenima, on im je zabranio da jedni drugima otimaju žene i jedni drugima pljačkaju obale, i on je od ostrva stvorio ujedinjeno kraljevstvo, pozvavši kapetane i kraljeve na Stari Vik da izaberu prvog kralja koji će vladati svim slanim i kamenim kraljevima. Izabrali su Arasa Grejajrona, zvanog Gvozdena Noga, slanog kralja Orkmonta i najzloglasnijeg pljačkaša svog doba. Krunisao ga je sam Galon i Aras Gvozdena Noga postao je prvi čovek posle Sivog Kralja koji je vladao svima gvozdenrođenima.

Mnogo godina kasnije, kada je Aras Gvozdena Noga umro od rana zadobijenih u jednom pljačkaškom pohodu, njegov najstariji sin je prigrabio krunu i proglasio se za

kralja Eriha I. Mada tada već poluslep i slab od starosti, Galon je svejedno na te vesti besno ustao i objavio da jedino zakraljenje može da progłosi kralja. Kapetani i kraljevi ponovo su se okupili na Starom Viku i Erih Ružni je svrgnut i osuđen na smrt, što je izbegao tako što je slomio očevu krunu i bacio je u more, kao znak potčinjavanja Utopljenom bogu. Umesto njega, zakraljenje je izdiglo Regnara Drama, zvanog Hranitelj Gavranova, kamenog kralja Starog Vika.

Vekovi koji su usledili bili su zlatno doba za Gvozdena ostrva, a mračno doba za Prve ljude koji su živeli blizu mora. Nekada su pljačkaši išli u potragu za hranom da prežive teške zime, drvetom da grade dugačke brodove, slanim ženama da im rađaju sinove

im je iščupao srca kada je godišnji danak njihovog oca zakasnio. Kada je njihov ojađeni otac krenuo u rat da ih osveti, kralj Kored i njegovi gvozdenrođeni potukli su Bernarovu vojsku, a njega utopili kao žrtvu Utopljenom bogu, ugasivši kuću Džastmena i bacivši Rečne zemlje u krvavo bezvlašće.

Posle Koreda, međutim, počelo je lagano slabljenje. Za to su zaslužni i kraljevi koji su sledili za Koredom, ali su ipak i ljudi zelenih zemalja jačali. Prvi ljudi su počeli da grade sopstvene dugačke brodove i da štite gradove kamenim zidovima, a ne drvenim palisadama i jarkovima s koljem.

Gardeneri i Hajtaueri su prvi prestali da plaćaju danak. Kada je kralj Teon III Grejdžoj krenuo na njih, porazio ga je i ubio lord Limond Hajtauer,

Po tradiciji, kruna od naplavine se lomi i vraća u more kada njen nosilac umre. Njegov naslednik će staviti novu krunu, napravljenu od naplavina koje je more tek izbacilo na obalu njegovog rodnog ostrva. Zato je svaka kruna od naplavine drugačija od prethodne. Neke su bile male i jednostavne, druge ogromne i nezgrapne.

i bogatstvima kojih na Gvozdenim ostrvima nije bilo, ali su se uvek vraćali kući s plenom. Pod novim kraljevima to je prešlo u nešto mnogo dugotrajnije i opasnije: osvajanje, kolonizaciju i vladavinu.

Iscrpna *Istorija gvozdenrođenih* velemeštra Herega nabraja stotinu jedanaest ljudi koji su nosili krunu od naplavine kralja Gvozdenih ostrva. Spisak je navodno nepotpun i prepun protivurečnosti, a ipak niko ne sumnja da su kraljevi naplavine doživeli vrhunac moći pod Koredom I Horom (iz kuće Grejajrona prema nekim spisima, a prema drugima iz Blektajda), koji je svoje ime krvlju upisao u istoriju Vesterosa kao Kored Svirepi. Kralj Kored je vladao gvozdenrođenima tri četvrtine veka i doživeo devedeset leta. Do njegovog doba Prvi ljudi zelenih zemalja uglavnom su zbog straha od pljačkaša već napustili obale Mora zalazećeg sunca, a oni koji su ostali, uglavnom lordovi u snažnim zamkovima, plaćali su danak gvozdenrođenima.

Kored je bio taj koji se onako slavno hvalisao da se njegova reč sluša „gde god miriše slana voda i gde se čuje huk talasa“. U mladosti je zauzeo i poharao Starigrad i doveo u lancima na Gvozdena ostrva hiljade žena i devojaka. S trideset je porazio u bici gospodare Trozupca i primorao rečnog kralja Bernara II da klekne i preda tri mlada sina kao taoce. Tri godine kasnije svojom rukom je pobio dečake tako što

Morski Lav, koji je oživeo običaj uzništva u Starigradu da bi zarobljeni gvozdenrođeni radili na ojačavanju gradskih zidina.

Sve veća snaga Zapadnih zemalja još jače je zapretila prevlasti kraljeva od naplavine. Lepo ostrvo je prvo palo kada je tamošnji narod ustao pod vođstvom Gilberta Farmana i proterao gvozdenrođene gospodare. Jedno pokolenje kasnije, Lanisteri su osvojili varoš Kejs kada je Herok Kurvin Sin dunuo u zlatom okovani rog, a gradske kurve otvorile bočnu kapiju njegovim ljudima. Tri gvozdenrođena kralja bezuspešno su jedan za drugim pokušavala da preotmu taj plen, a dva su i poginula od Herokovog mača.

Najveće poniženje priredio im je Džerold Lanister, kralj Stene. Džerold Veliki, kako ga pamte na Zapadu, zaplovio je sa sopstvenom flotom i izvršio smeo prepad na Gvozdena ostrva, pa je oteo stotine gvozdenrođenih talaca. Posle ih je držao u Livačkoj steni i vešao po jednog za svaki napad na svoje obale.

U veku koji je usledio, niz slabijih kraljeva izgubio je Senicu, Medveđe ostrvo, Flintov prst i većinu enklava gvozdenrođenih duž Mora zalazećeg sunca, sve dok ih nije ostalo tek nekoliko.

Ne sme se misliti da gvozdenrođeni tih godina nisu znali za pobede. Belon V Grejdžoj, zvani Hladni



Vetar, potopio je slabašne flote kralja na Severu. Erih V Harlou je u mladosti povratio Lepo ostrvo, ali ga je u starosti ponovo izgubio. Njegov sin Haron posekao je Gareta Tmurnog od Visokog sada pod zidinama Starigrada. Pola veka kasnije, Džoron I Blektajd zarobio je Džajlsa II Gardenera kada su im se brodovi sudarili kod Maglovitih ostrva. Pošto ga je umorio na mukama, Džoron je isekao njegov leš i stavio na udice „kraljevski mamac“. Kasnije u svojoj vladavini Džoron je osvojio Senicu ognjem i mačem i navodno odveo s ostrva svaku ženu mlađu od trideset godina, pritom stekavši ime Lovac na Device, po kome se i danas pamti.

A ipak se pokazalo da su plodovi svih tih pobjeda kratkog veka, kao i mnogi kraljevi koji su ih izvojevali.

Kako su vekovi prolazili, kraljevstva zelenih

zemalja jačala su, a Gvozdena ostrva su slabila. A na izmaku doba junaka, nova kriza je dodatno oslabila i izdelila Gvozdena ostrva.

Posle smrti kralja Aragona III Grejajrona (Aragona Čelavog) njegovi mlađi sinovi brzo su sazvali zakraljenje dok je njihov stariji brat Torgon pljačkao duž Vijugavice, misleći kako će kruna pripasti jednom od njih. Na njihovo razočaranje, kapetani i kraljevi su izabrali Aratona Gudbradera s Vika. Novi kralj je prvo naredio da se sinovi starog kralja pogube. Zbog toga, kao i zbog drugih zverstava počinjenih u dve godine svoje vladavine, Araton IV Gudbrader ostao je upamćen u istoriji kao Zli Brat, iako ime njegove kuće vodi poreklo od nadimka Dobri Brat.

Kada se Torgon Grejajron napokon vratio na Gvozdena ostrva, objavio je da je zakraljenje nevažće zato što on nije bio prisutan da istakne svoja prava. Sveštenici su ga u tome podržali, pošto su im se smučili oholost i bezbožnost Zlog Brata. I prost svet i veliki lordovi digli su se na njihov poziv, stali uz Torgona i na kraju su Aratonovi kapetani isekli Aratona na komade. Torgon Zadocneli postao je kralj umesto njega i vladao je četrdeset godina, iako nikada nije izabran i proglašen na zakraljenju. Dokazao se kao snažan kralj, pravedan, mudar i pošten... ali nije mogao da zaustavi opadanje snage Gvozdenih ostrva, pošto su u njegovo doba Malisteri od Vodogleđa osvojili veći deo Orlovskog rta.

Torgon je u mladosti naneo prvi udarac ustanovi zakraljenja, tako što je svrgnuo na njemu izabranog kralja. U starosti je naneo drugi, pošto je pozvao svog sina Aragona da mu pomogne u vladavini. Na dvoru i veću, u ratu i miru, sin je stajao uz oca gotovo čitavih pet godina, i zato kada je Torgon napokon umro, izgledalo je sasvim prirodno da ga njegov izabranik nasledi kao Aragon IV Grejajron. Zakraljenje nije

sazvano, a ovog puta nije bilo ni nekog Galona Belištapa da besno ustane protiv takvog nasleđivanja.

Poslednji, sudbonosni udarac moći okupljenih kapetana i kraljeva zadat je kada je sam Araton V umro, posle dugačke ali ni po čemu posebne vladavine. Kraljeva želja na samrti bila je da krunu nasledi njegov sinovac Aron Grejajron, slani kralj Orkmonta, poznat i kao Aron Crvenoruki. Sveštenici Utopljenog boga bili su rešeni da im moć proglašenja kralja ne bude oduzeta i treći put, pa su razglasili da se kapetani i kraljevi okupe na Starom Viku za zakraljenje.

Došle su ih stotine, a među njima slani i kameni kraljevi sedam najvećih ostrva, pa čak i Usamljenog svetla. A ipak, čim su se okupili, Aron Crvenoruki je navalio na njih sa svojim ratnicima i Nagina rebra oblila je krv. Tog dana je poginulo trinaest kraljeva i pedesetak sveštenika i proroka. Bio je to kraj zakraljivanja i Crvenoruki je vladao kao kralj dvadeset dve godine, a za njim su vladali njegovi potomci. Lutajući sveti ljudi nikada više nisu dizali i rušili kraljeve kao nekada.

GVOZDENI KRALJEVI

Grejajroni su pripadali među najstarije i najuglednije velike kuće Gvozdenih ostrva. U toku dugačkog doba zakraljenja, kapetani i kraljevi su, po Heregu, krunisali čak trideset osam Grejajrona i oni su imali dvostruko više kraljeva od ijedne druge kuće.

To doba se okončalo sa Aronom Crvenorukim i pokoljem na Starom Viku. Od tada je kruna Gvozdenih ostrva od crnog gvožđa i prelazi sa oca na najstarijeg sina. Grejajroni nisu trpeli ni druge kraljeve na ostrvima. Više nije bilo slanah i kamenih kraljeva. Aron Crvenoruki i njegovi naslednici prozvali su se prosto kraljevima Gvozdenih ostrva. Vladari Velikog Vika, Starog Vika, Hridi, Harloua i manjih ostrva proglašeni su za lordove, a nekoliko drevnih loza je ugašeno kada su njihovi glavari odbili da kleknu.

Vladavina kuće Grejajrona nije dugo bila bez izazivača. Sa zakraljenjem je u klanici na Starom Viku poništena i zabrana Galona Beloštapa da gvozdenrođeni međusobno ratuju. Narednih stoleća Aron Crvenoruki i njegovi naslednici morali su da se nose s pet-šest velikih buna i bar dva velika ustanka uznika, a ni lordovi i kraljevi s kontinenta nisu

oklevali da iskoriste nejedinstvo gvozdenrođenih. Jedno po jedno, izgubljena su sva preostala uporišta u zelenim zemljama. Najteži udarac je zadao Gart VII Zlatnoruki, kralj Hvata, kada je proterao gvozdenrođene s Maglovitih ostrva, preimenuvao ta ostrva u Štitove i na njih naselio svoje najžešće ratnike i najbolje moreplovce da brane ušće Vijugavice.

Dolazak Andala u Vesteros samo je ubrzao slabljenje Gvozdenih ostrva pošto su, za razliku od Prvih ljudi, Andali bili neustrašivi moreplovci i imali su sopstvene dugačke lađe, jednako hitre i izdržljive kao one gvozdenrođenih. Dok su Andali hrlili u Rečne i Zapadne zemlje i Hvat, nova sela nicala su duž obala, jake kamene kule dizale su se iznad svake uvale i luke, a veliki lordovi i sitni kraljevi počeli su da grade ratne lađe da brane svoje obale i trgovinu.

S vremenom su Andali preplavili Gvozdena ostrva isto kao što su preplavili sav Vesteros ispod Vrata. Talas za talasom andalskih pustolova iskrcavao se na ostrva, često u sprezi s jednom ili drugom strankom samih gvozdenrođenih. Andali su s nekim drevnim porodicama sa ostrva sklapali bračne veze, dok su druge krvavo ugušili sekirom i mačem.

Kuća Grejajrona je bila među ugašenima. Rognar II, poslednji gvozdeni kralj, pao je kada su se Orkvudi, Drami, Hori i Grejdžoji ujedinili protiv njega, uz podršku andalskih gusara, najamnika i poglavica.

Pobednici posle nisu mogli da se dogovore ko će naslediti Rognara, pa su odlučili da se to pitanje reši

„igrom prstiju“, omiljenom zabavom gvozdenođenih, u kojoj jedan igrač baci sekira na drugoga, a ovaj pokušava da je uhvati u letu. Pobedio je Haraš Hor i to platilo s dva prsta. Kao Haraš Kratkoprsti vladao je Gvozdenim ostrvima trideset godina.

Mnogi veruju da je priča o tome kako je Haraš stekao krunu uhvativši sekiru tek plod mašte pevača. Zapravo, velemeštar Hereg sluti da je Haraš izabran zato što je za ženu uzeo andalsku devicu i tako stekao podršku njenog oca i mnogih drugih andalskih lordova.



CRNA KRV

Velemeštar Hejk nam govori da su kraljevi kuće Hora bili „crne kose, crnog oka i crnog srca“. Njihovi dušmani su tvrdili da im je i krv bila crna, potamnela od „andalske nečisti“ jer su se mnogi kraljevi Hori ženili iz tog roda. Istinski gvozdenođeni u žilama imaju slanu vodu, tvrdili su sveštenici Utopljenog

boga; crna krv Hora su lažni kraljevi, bezbožni samozvanci koji se moraju svrgnuti.

Mnogi su, vekovima, to i pokušavali da urade, kao što nam Hereg podrobno opisuje. Niko nije uspeo. Ono što je Horima nedostajalo u hrabrosti, nadoknađivali su

lukavstvom i svirepošću. Malo koji ih je podanik voleo, ali su mnogi imali valjane razloge da se boje njihove srdžbe. Sama imena nam opisuju njihovu narav, čak i posle tolikih stotina godina. Vulfgar Unesrećitelj. Horgan Ubica Sveštenika. Ferong Zver. Otgar Bezdušni. Otgar Zloduh. Kreghorn Crveni Kez. Sveštenici Utopljenog boga sve su ih osuđivali.

Jesu li kraljevi kuće Hora zaista bili toliko bezbožni kao što ih sveti ljudi opisuju? Hejk veruje da jesu, ali velemeštar Hereg vidi znatno drugačiju sliku i smatra da istinski zločin kraljeva „crne krvi“ nije bila ni bezbožnost ni klanjanje demonima, već verska trpeljivost. Jer pod Horima je Vera Andala prvi put stigla na Gvozdena ostrva.

Na podstrek njihovih andalskih kraljica, ti kraljevi su obećavali zaštitu obrednicima i davali im prava da se kreću po ostrvima i propovedaju o Sedmoro. Prvo obredište na Gvozdenim ostrvima sagrađeno je na Velikom Viku u doba Vulfgara Unesrećitelja. Kada je njegov praunuk Horgan dozvolio izgradnju drugog na Starom Viku, gde su se u davnini održavala zakraljenja, sveštenici su potpalili čitavo ostrvo i izbio je krvav ustanak. Obredište je spaljeno, obrednik raščerečen, vernici odvučeni i utopljeni u moru, da tako povrate pravu veru. Zbog toga je, piše Hereg, Horgan počeo da ubija sveštenike.

Kraljevi Hori su takođe obeshrabrivali pljačkaške pohode. A kako je pljačkanje jenjavalo, trgovina je jačala. Pod brdima Velikog Vika, Orkmonta, Harloua i Hridi još je čekalo mnogo gvozdene rude, olova i kalaja. Gvozdenođenima je kao i ranije trebalo drvo za brodove, ali više nisu imali snage da ga otimaju. Umesto toga su menjali gvožđe za drvenu građu. A kada bi došla zima i dunuli ledeni vetrovi, gvozdena ruda postala je moneta kojom su kraljevi kuće Hora kupovali ječam, žito i repu da nahrane narod (a i govedinu i svinjetinu za svoje trpeze). Izraz „plaćanje gvozdene cene“ poprimio je novo značenje... što su mnogi gvozdenođeni doživljavali kao poniženje, a sveštenici osuđivali kao sramotu.

Ponos i moć gvozdenođenih pali su na najniže grane u doba vladavine trojice Harmunda. Na ostrvima ih pamte kao Harmunda Domaćina,

Harmunda Torbara i Harmunda Lepotana. Harmund Domaćin je bio prvi pismeni kralj Gvozdenih ostrva. U svom zamku na Velikom Viku pružao je gostoprimstvo putnicima i trgovcima iz svih krajeva sveta, voleo je knjige i štitio obrednike i obrednice.

Njegov sin Harmund Torbar isto je voleo da čita i postao je slavan kao veliki putnik. Bio je prvi kralj Gvozdenih ostrva koji je posetio zelene zemlje bez mača u ruci. Pošto je mladost proveo kao štićenik kuće Lanistera, drugi Harmund se, postavši kralj, vratio u Livačku stenu i za svoju kraljicu uzeo leđi Leliju Lanister, kćerku kralja Stene. Kasnije je putovao i u Visoki sad i Starigrad, da s tamošnjim kraljevima pregovara o jačanju trgovine.

Njegovi sinovi su vaspitani u duhu Vere, ili u duhu Vere kako ju je tumačio kralj Harmund. Kada je umro, na presto je došao najstariji. Harmund Lepotan (pod uticajem, kažu neki, svoje majke Lanisterke, kraljice majke Lelije) obznanio je da će se ubuduće pljačkaši vešati kao gusari umesto da se slave i zvanično je zabranio uzimanje slanih žena i proglasio decu iz takvih veza za kopilad koja nemaju nasledno pravo. Razmatrao je i mere za okončanje uzništva na ostrvima kada je sveštenik poznat kao Svraka progovorio protiv njega.

Pridružili su mu se i drugi sveštenici, a gospodari ostrva su to приметili. Samo su obrednici i njihovi sledbenici stali uz kralja Harmunda i on je svrgnut u roku od dve nedelje, gotovo bez krvoprolića. Ono što je usledilo, međutim, bilo je i te kako krvavo. Sam Svraka je iščupao jezik svrgnutom kralju, da ovaj nikada više „ne laže i ne bogohuli“. Takođe su mu izvadili oči i odrekli nos, „da svi ljudi vide kakvo je zaista čudovište“.

Umesto njega, lordovi i sveštenici krunisali su njegovog mlađeg brata Hagona. Novi kralj je odbacio Veru, poništio Harmundove proglose i proterao obrednike i obrednice iz kraljevstva. Nije prošlo ni dve nedelje a sva obredišta na Ostrvima su spaljena.

Kralj Hagon, koji će uskoro biti poznat kao Hagon Nemilosrdni, dozvolio je sakaćenje čak i rođene majke,

Mada je Harmund II prihvatio Sedmoro kao istinske bogove, nastavio je da poštuje i Utopljenog boga, pa je po povratku u Veliki Vik otvoreno govorio o „Osam bogova“ i naredio da se na vratima svakog obredišta podigne kip Utopljenog boga. To nije zadovoljilo ni obrednike ni sveštenike i osudili su ga i jedni i drugi. U pokušaju da ih umiri, kralj je povukao naredbu i objavio da bog ima samo sedam lica... ali da je Utopljeni bog jedno od njih, kao vid Stranca.

kraljice Lelije, „lanisterske kurve“ koju je Svraka okrivio zato što su se njen muž i sinovi okrenuli od istinskog boga. Odsekli su joj usne, uši i očne kapke, pa joj usijanim kleštima iščupali jezik, a onda je ubacili u lađu i vratili u Lanisgrad. Kralj Stene, njen bratanac, toliko se razbesneo zbog tog zločina da je digao vojsku.

U ratu koji je usledio poginulo je deset hiljada ljudi, od kojih su tri četvrtine bili gvozdenrođeni. U sedmoj godini rata, zapadnjaci su se iskrcali na Veliki Vik, razbili Hagonovu vojsku i osvojili njegov zamak. Hagon Nemilosrdni je unakažen isto kao njegova majka pa je onda obešen. Ser Obri Krejkhohol, zapovednik lanisterskih vojski, naredio je da se zamak Hora spali do temelja, ali dok su njegovi ljudi pljačkali, naišli su na Harmunda Lepotana u tamnici. Krejkhohol je nakratko razmišljao o tome da vrati Harmunda na presto, ali je bivši kralj bio slep, slomljen i gotovo lud od dugačkog sužanjstva. Ser Obri mu je umesto toga podario „dar smrti“ tako što mu je dao pehar vina s makovim mlekom. Onda je, sumanuto, vitez rešio da prisvoji krunu Gvozdenih ostrva.

To nije bilo po volji ni gvozdenrođenima ni Lanisterima. Kada je vest stigla u Livačku stenu, kralj je pozvao ratne lađe kući i ostavio Krejkhohola da se sam snalazi. Pošto više nije imao podršku kuće Lanistera, moć „kralja Obrija“ brzo se osula. Njegova vladavina trajala je manje od pola godine pre nego što je zarobljen, pa ga je u moru prinelo na žrtvu sam Svraka.

Rat između gvozdenrođenih i zapadnjaka vukao se još pet godina i završio se kada su obe strane iscrpljene pristale na mir, posle koga su Gvozdena ostrva ostala osiromašena, popaljena i porušena. Sledeća zima bila je dugačka i surova i na ostrvima se pamti kao Zima gladi. Hejk nam govori da je tripudat više gvozdenrođenih umrlo od gladi te zime nego što ih je poginulo u bitkama pre nje.

Proći će vekovi pre nego što se Gvozdena ostrva oporave i biće to dugačak i spor put do novog bogatstva i moći. O kraljevima koji su vladali u to sumorno doba ne moramo da pišemo. Mnogi su bili marionete lordova ili sveštenika. Poneki su bili poput pljačkaša iz doba junaka, ljudi kao Harag Hor i njegovi sinovi Ravos Silovatelj, koji je zlostavljao Sever u godinama vlasti Teona Starka, ali su oni bili retkost.

U oporavku ponosa i uticaja ostrva ulogu su igrale i pljačka i trgovina. Druge zemlje sada su gradile veće i jače ratne brodove, ali mornari nigde nisu bili neustrašiviji. Trgovci koji su plovili do Gospodluke na Hridi i luka Velikog Vika, Harloua i Orkmonta



raširili su se po morima, pristajali u Lanisgradu, Starigradu i Slobodnim gradovima, pa se vraćali s blagom kakvo njihovi preci nisu mogli ni da sanjaju.

I pljačkanje se nastavilo... ali „vukovi s mora“ više nisu lovili blizu kuće, pošto su kraljevi zelenih zemalja postali prejaki. Umesto toga su plen nalazili u daljim morima, kod Baziliskovih ostrva, Stepenica i duž obala Spornih zemalja. Neki su služili kao najamnici i borili se za ovaj ili onaj Slobodni grad u njihovim beskrajnim trgovačkim ratovima.

Jedan takav je bio Harvin Hor, treći sin kralja Korvina Lukavog. Promućuran i srebroljubiv kralj, Korvin je čitavu vladavinu proveo gomilajući blago i izbegavajući rat. „Rat je loš za trgovinu“, govorio je, mada je istovremeno udvostručio pa utrostručio flotu i naredio kovačima da iskuju još oklopa, mačeva i sekira. „Slabost priziva napad“, rekao je Korvin. „Da bismo živeli u miru, moramo biti jaki.“

Njegovom sinu Harvinu mir nije trebao, ali su mu oklopi i oružje koje je njegov otac iskovaio trebali i te kako. Prema svim opisima, bio je ratoboran momak,

ali treći u naslednom redu tako da su Harvina Hora još u ranoj mladosti poslali na more. Plovio je s brojnim pljačkašima po Stepenicama, posetio Volantis, Tiroš i Bravos, postao muškarac u vrtovima zadovoljstva u Lisu, proveo dve godine na Baziliskovim ostrvima kao zarobljenik gusarskog kralja, prodao svoj mač slobodnoj četi u Spornim zemljama i borio se u nekoliko bitaka kao Drugi sin.

Kada se Harvin vratio na Gvozdena ostrva, zatekao je oca Korvina na samrti, dok mu je najstariji brat umro još pre dve godine od sive ljsupe. Između Harvina i krune još je stajao srednji brat i njegova iznenadna smrt dok je kralj još bio na izdisaju do danas je sumnjiva. Svi prisutni tvrdili su da je princ Harlan stradao nesrećnim slučajem, pošto je pao s konja, ali naravno da bi ih stajalo glave da su rekli suprotno. Van Gvozdenih ostrva se uveliko smatralo da iza bratovljeve smrti stoji princ Harvin. Neki su tvrdili da je on sam to uradio, a drugi da je princa Harlana ubio čovek bez lica s Bravosa.

Kralj Korvin je izdahnuo šest dana kasnije, tako da je presto nasledio njegov treći sin. Kao Harvin Tvrdoruki, uskoro će krvlju ispisati svoje ime u svim istorijama Sedam kraljevstava.

Kada je novi kralj posetio brodogradilišta svog oca, izjavio je da je „svrha dugačkih brodova da plove“. Kada je obišao kraljevske oružarnice, objavio je da se „mačevi kuju da se okrvave“. Kralj Korvin je često govorio da slabost priziva napad. Kada se njegov sin zagledao preko Zaliva gvozdenođenih, video je samo slabost i pometnju u Rečnim zemljama, gde je nezadovoljstvo gospodara Trozupca tinjalo pod čizmom olujnog kralja Areka Durandona u dalekom Krajoluju.

Harvin je okupio vojsku i poveo je preko zaliva u stotinu dugačkih brodova svoga oca. Iskricali su se, bez otpora, severno od Vodogleda, pa su poneli brodove preko kopna, do Plavog kraka Trozupca i onda s ognjem i mačem pošli nizvodno. Nekoliko rečnih gospodara diglo se na oružje protiv njih; većina nije, pošto prema sizerenu iz Olujnih zemalja nisu osećali ni ljubav a ni vernost. U to doba smatralo se da su gvozdenođeni žestoki borci na moru, ali da ih je na kopnu lako naterati u beg. Harvin Hor međutim nije bio kao drugi gvozdenođeni. Prekaljen u Spornim zemljama, dokazao je da je jednako žestok na kopnu koliko i na moru i porazio je sve neprijatelje. Pošto je slomio Blekvude, mnogi lordovi Trozupca stali su uz njega.

Kod Lepitrga, Harvin se suočio sa Arekom

Durandonom, mladim olujnim kraljem, koji je vodio dvostruko veću vojsku... međutim, olujnici su bili slabo vođeni, umorni i daleko od kuće, i gvozdenođeni i rečni gospodari su ih razbili. Kralj Arek je izgubio dva brata i pola ljudi i jedva je spasao živu glavu. Dok je bežao na jug, kmetovi Rečnih zemalja digli su se na ustanak i Arekove posade su proterane ili pobijene. Prostrane, plodne Rečne zemlje i sveukupno njihovo bogatstvo prešli su iz ruku Krajoluja u ruke gvozdenih ostrvljana.

Jednim smelim udarcem Harvin Tvrdoruki je udesetostručio svoje posede i od Gvozdenih ostrva ponovo stvorio silu koja budi strah. Lordovi Trozupca koji su mu se pridružili u nadi da će se osloboditi Durandona uskoro su shvatili da su im novi gospodari mnogo suroviji i zahtevniji od starih. Harvin će novoosvojenim zemljama vladati teškom rukom sve do smrti, provodeći mnogo više vremena u Rečnim zemljama nego na ostrvima, jašući s kraja na kraj Trozupca na čelu proždrljive vojske, gušeći svaki nagoveštaj bune i sakupljajući porez, danak i slane žene. „Dvorac mu je šator, presto sedlo“, govorili su ljudi za njega.

Njegov sin Halek, koji ga je nasledio kada je ovaj umro u šezdeset četvrtoj godini, bio je čovek istog kova. Halek je u toku svoje vladavine samo triput odlazio na Gvozdena ostrva i na njima je ukupno proveo jedva dve godine. Mada je samog sebe smatrao gvozdenođenim, prinosio žrtve Utopljenom bogu i uvek bio okružen trima sveštenicima, u Haleku Horu bilo je više Trozupca nego slanog mora i ostrva kao da su mu bila samo izvor oružja, brodova i ljudi. Njegova vladavina bila je još krvavija od one njegovog oca, mada i neuspešnija, obeležena neslavno okončanim ratovima protiv zapadnjaka i olujnika i s čak tri propala pokušaja da osvoji Dol, koji su se svi okončali propašću na Krvavim dverima.

Poput svog oca kralj Halek je veliki deo vladavine proveo u šatorima, na pohodu. Kada nije ratovao, svojim prostranim posedima vladao je iz skromne kule u Lepitrgu, u srcu Rečnih zemalja, blizu poprišta najveće očeve pobede.

Njegov sin je želeo veće sedište i veći deo svoje vladavine proveo je u njegovoj izgradnji. Priča o Harenu Crnom i gradnji Harendvora, međutim, već je drugde ispričana.

Zmajski plamen što je spalio Harendvor okončao je i snove kralja Harena, prevlast gvozdenođenih u Rečnim zemljama i „crnu lozu“ kuće Hora.

GREJDŽOJI OD HRIDI

Posle smrti Harena Crnog i njegovih sinova, Gvozdena ostrva su ostala bez kralja i zavladała je pometnja.

Mnogi veliki gospodari i slavni ratnici služili su kralju Harenu u Rečnim zemljama. Neki su sa njim stradali u spaljenom Harendvoru, drugi kada su Rečne zemlje ustale protiv njih. Samo su se malobrojni živi domogli obale, a još manje ih je našlo svoje dugačke brodove nespaljene, da ih prevezu kući.

Egon Targarjen i njegove sestre nisu mnogo obraćali pažnju na Gvozdena ostrva neposredno posle propasti Harendvora. Imali su preče brige i morali da pobeđu moćne neprijatelje na mnogim stranama. Prepušteni sami sebi, gvozdenrođeni su se smesta bacili u međusobnu borbu.

Korin Volmark, nezatni lord na Harlou, bio je prvi čovek koji je prigrabio kraljevsko zvanje. Njegova baba bila je mlađa sestra Harvina Tvrđorukog. Na osnovu te veze, Volmark je proglasio sebe istinskim naslednikom „crne loze“.

Na Starom Viku četrdeset sveštenika okupilo se ispod Naginih kostiju da kruniše jednog iz svojih redova, bosonogog svetog čoveka po imenu Lodos koji je tvrdio da je živi sin Utopljenog boga.

Drugi pretendenti uskoro su se digli na Velikom Viku, Hridi i Orkmontu i čitavu godinu i više njihovi sledbenici tukli su se i na kopnu i na moru. Egon Osvajač je okončao te borbe 2. godine p. o. kada se s Balerionom spustio na Veliki Vik, u pratnji ogromne ratne flote. Gvozdenrođeni nisu mogli da mu se odupru. Korina Volmarka je valirijskim mačem Crna vatra posekao lično Osvajač. Na Starom Viku sveštenik-kralj Lodos obratio se svom bogu i pozvao nemani iz dubina da potope Egonove ratne lađe. Kada se one nisu pojavile, Lodos je natrpao kamenje u odoru i otišao u more „da se posavetuje“ sa ocem. Hiljade su pošle za njim. Talasi su posle dugo izbacivali njihove naduvene leševe na ostrva, mada sveštenikovo nije bilo među njima. Na Velikom Viku

i Hridi preživeli pretendenti (pošto je kralj sa Orkmonta poginuo prethodne godine) brzo su klekli i zakleli se na vernost kući Targarjena.

Ko će, međutim, njima da vlada? Na kopnu su neki savetovali Egona da gvozdenrođene proglasi za vazale lorda Tulija od Brzorečja, koga je on proizveo u vrhovnog lorda Trozupca. Drugi su predlagali da se ostrva predaju Livačkoj steni. Nekolicina je čak išla tako daleko da ga moli da ostrva očisti zmajskim plamenom i za sva vremena zatre pošast gvozdenrođenih.

Egon se rešio za drugačiji pristup. Okupio je sve pre-ostale lordove Gvo-zdenih ostrva i rekao da će im dozvoliti da sami izaberu svog vrhovnog lorda. Nimalo čudno, izabrali su jednog iz svojih redova: Vikona Grejdžoja, lorda kosca s Hridi, čuvenog kapetana i potomka Sivog Kralja. Mada je Hrid manja i siromašnija od Velikog Vika, Harloua i Orkmonta, Grejdžoji su poticali iz dugačke i ugledne loze. U danima zakraljenja, samo su Grejajroni i Gudbraderi dali više kraljeva, a Grejajrona više nije bilo.

Iscrpljeni i osiromašeni godinama ratovanja, ostrvljani su novog vrhovnog gospodara prihvatili bez negodovanja.

Gvozdenim ostrvima je trebalo gotovo čitavo pokolenje da se oporave od rana posle Harenovog pada i bratoubilačkog rata koji je usledio. Vikon Grejdžoj, koji je stolovao na Hridi u stolici morskog kamena, pokazao se kao strog ali oprezan vladar. Mada nije zabranio pljačkanje, naredio je da se to radi samo na dalekim obalama, daleko od Vesterosa, da se ne izaziva srdžba Gvozdenog prestola. A pošto je Egon prihvatio Sedmoro kao svoje bogove i pošto ga je miropomazao prvoobrednik u Starigradu, lord Vikon je dozvolio obrednicima da se vrate na ostrva i propovedaju Veru.

Kao i uvek dotad, to je razljutilo mnoge pobožne ostrvljane i izazvalo gnev sveštenika Utopljenog boga. „Neka pričaju“, rekao je lord Vikon kada su mu javili za nemire. „Treba nam vetar za jedra.“ On je Egonov



GORE | Grbovi kuće Grejdžoja (u sredini) i nekih istaknutijih kuća, sadašnjih i bivših (u smeru kazaljke na satu): Grejarjona, Gudbradera, Vinca, Botlija, Drama, Harloua, Hora i Blektajda

čovjek podsetio je svog sina Gorena, a samo će se budala usuditi da ustane protiv Egon Targarjena i njegovih zmajeva.

Te reči će Goren Grejdžoj upamtiti. Kada je lord Vikon umro 33. godine, Goren ga je nasledio kao gospodar Gvozdenih ostrva, ugušivši nespretnu zaveru da se vrati crna loza krunisanjem sina Korina Volmarka umesto njega. Četiri godine kasnije imao je posla sa ozbiljnijom pretnjom, kada je Egon Osvajač umro od moždanog udara na Zmajkamentu i nasledio ga sin Enis. Mada je bio srdačan i dobronameran, Enisa Targarjena su svi smatrali za slabića nedostojnog da sedi na Gvozdenom prestolu. Novi kralj je još bio u kraljevskom obilasku kada su širom kraljevstva počele da niču bune.

Jedan takav ustanak buknuo je i na Gvozdenim ostrvima. Čovjek koji ga je vodio tvrdio je da je sveštenik-kralj Lodos, koji se napokon vratio od oca iz gostiju. Goren Grejdžoj se sa njim odlučno

obračunao, pa je čak poslao sveštenikovu ukiseljenu glavu kralju Enisu Targarjenu. Zadovoljan darom, kralj je lordu Gorenu obećao da će mu ispuniti svaku želju samo ako je to u njegovoj moći. Mudar koliko i krvoločan, Grejdžoj je od kralja zatražio pravo da protera obrednike s Gvozdenih ostrva. Proći će čitav vek pre nego što se na ostrvima otvori novo obredište.

Mnoge i duge godine posle toga gvozdenrođeni su mirovali pod nizom grejdžojkih lordova. Odrekli su se želje za novim osvajanjima i živeli su od ribarenja, trgovine i rudarstva. Hrid je od Kraljeve Luke delila čitava širina Vesterosa i gvozdenrođeni nisu imali mnogo veze sa zbivanjima na dvoru. Život je na ostrvima bio težak, posebno zimi, ali je tako bilo oduvek. Neki su još sanjali o povratku starih običaja, kada su gvozdenrođeni sejali strah, međutim Stepenice i Letnje more bili su daleko, a Grejdžoji nisu dozvoljavali pljačkanje bliže kući.

CRVENA SIPA

Proći će veći deo veka pre nego što se džinovska sipa probudi, a ipak njeni snovi nikad nisu umrli, jer su sveštenici i dalje stajali do kolena u morskoj vodi i propovedali o starim običajima, dok su u stotinama lučkih kupleraja i krčmi starci još pričali o prohujalim danima, kada su gvozdenrođeni bili bogati i gordi, a

svaki veslač imao tuce slanih žena da mu noću greju postelju. Te su priče opijale mnoge dečake i mladiće i budile u njima glad za životom pljačkaša.

Jedan od njih bio je Dalton Grejdžoj, divlji sin naslednika Hridi i Gvozdenih ostrva. O njemu Hejk piše:



„Voleo je troje: more, svoj mač i žene.“ Neustrašivo dete, tvrdoglav i prgav, priča se da je veslao s pet i pljačkao sa deset, jedreći sa stricem na Baziliskova ostrva da hara po gusarskim gradovima.

Do četrnaeste je Dalton Grejdžoj plovio sve do Starog Gisa, tukao se već u desetini okršaja i uzeo četiri slane žene. Njegovi ljudi su ga voleli (više od njegovih žena, pošto su mu one brzo dosađivale). On sam bio je zaljubljen u svoje oružje, dugački mač od valirijskog čelika koji je uzeo od mrtvog gusara i nadenuo mu ime Suton. S petnaest godina, dok se kao najamnik borio oko Stepenica, video je smrt svog strica, pa ju je osvetio, ali je u borbi zadobio deset rana i iz nje je izašao natopljen krvlju od glave do pete. Od tog dana ljudi su ga zvali Crvena Sipa.

Kasnije iste te godine stigla mu je na Stepenice vest o očevoj smrti i Crvena Sipa je zauzeo stolicu od morskog kamena kao gospodar Gvozdenih ostrva. Odmah je počeo da gradi dugačke brodove, da kuje mačeve i obučava ratnike. Kada su ga pitali zašto, mladi lord je odgovorio: „Dolazi oluja.“

Oluja koju je predvideo izbila je dogodne, kada je kralj Viseris I Targarjen umro u snu u Crvenoj tvrđavi u Kraljevoj Luci. I njegova kći Renira i njen polubrat Egon su istakli pravo na Gvozdeni presto i orgija krvoprolića, bitaka, pljačke i klanja poznata kao Ples zmajeva mogla je da počne. Kada je glas stigao na Hrid, priča se da se Crvena Sipa grohotom nasmejao.

Za sve vreme rata princeza Renira i njeni crni

imali su veliku prednost na moru, pošto je među njenim pobornicima bio Korlis Velarion, gospodar Plima, slavna Morska Zmija, koji je zapovedao flotama kuće Velariona od Plavikraja. U pokušaju da se tome suprotstavi, zeleno veće kralja Egona II obratilo se Hridi, ponudivši lordu Daltonu mesto u Malom veću kao lordu admiralu kraljevstva ako dovede svoje dugačke brodove oko Vesterosa, u bitku s Morskom zmijom. Bila je to izdašna ponuda i većina momaka bi je oberučke prihvatila, ali je lord Dalton bio izuzetno promućuran za nekog tako mladog pa je izabrao da sačeka ponudu princeze Renire.

Njena poruka mu se mnogo više dopala. Crnima nije trebalo da on oplovi oko Vesterosa i bori se u Uzanom moru, što je bilo prilično rizično. Princeza je zatražila samo da napadne njene neprijatelje. Među njima su bili i Lanisteri iz Livačke stene, čije su zemlje bile blizu i nebranjene. Lord Džejson Lanister je poveo većinu svojih vitezova, strelaca i iskusnih boraca na istok da napadne Renirine saveznike u Rečnim zemljama, tako da su Zapadne zemlje bile slabo branjene. Lord Dalton je uvideo priliku.

Lord Džejson je pao u bici u Rečnim zemljama, a njegova vojska se vukla iz bitke u bitku pod nizom različitih zapovednika te su se Crvena Sipa i njegovi gvozdenorođeni obušili na Zapadne zemlje kao vukovi na stado ovaca. Livačka stena se pokazala kao prejaka za njih, pošto je



Džoana, udovica lorda Džejsona, zatvorila kapiju, ali su gvozdenljudi spalili lanistersku flotu i, poharavši Lanisgrad, odneli ogromne količine zlata, žita i druge robe i oteli stotine žena i devojaka za slane žene, a među njima i omiljenu naložnicu pokojnog lorda Džejsona i njene kćeri.

Usledili su drugi prepadi i zlodela. Dugačke lađe plovile su duž čitave zapadne obale i pljačkale kao u stara vremena. Crvena Sipa je lično vodio napad kada je osvojen Kejs. Lepi zamak je pao, a sa njim i Lepo ostrvo i sve njegovo blago. Lord Dalton je uzeo četiri kćeri lorda Farmana za slane žene a petu, „onu ružnu“, dao svom bratu Veronu.

Gotovo čitave dve godine Crvena Sipa je vladao Morem zalazećeg sunca kao njegovi preci u davna vremena, dok su drugde po Vesterosu velike vojske marširale, sudarale se, a zmajevi jezdili nebesima i krvavo se tukli.

Svi se ratovi jednom moraju okončati, pa je tako bilo i s Plesom zmajeva. Princeza Renira je izgubila život, a zatim i kralj Egon II. Tada je već bila mrtva i većina targarjenskih zmajeva, zajedno s desetinama velikih i malih lordova, stotinama neustrašivih vitezova i desetinama hiljada običnih ljudi. Pretekli crni i zeleni sklopili su sporazum, Renirin mali sin krunisan je kao Egon III i oženio se Džeherom, kćerkom Egona II.

Mir u Kraljevoj Luci nije, međutim, značio i mir na Zapadu. Crvenoj Sipi je i dalje bilo do ratovanja. Kada mu je namesničko veće koje je vladalo u ime malog kralja naredilo da prestane s pljačkom, on je nastavio po starom.

Na kraju, za propast Crvene Sipe bila je zaslužna

jedna žena. Devojka koju pamtimo samo kao Tes preklala je lorda Daltona njegovim nožem dok je spavao u ložnici lorda Farmana u Lepom zamku, pa se onda bacila u more.

Crvena Sipa nikada nije uzeo kamenu ženu. Naslednici su mu bili slani sinovi, mladi momci koje su mu rađale razne slane žene. Samo nekoliko sati posle njegove smrti izbila je krvava borba za nasleđe. A čak i pre nego što su na Starom Viku i Hridi počele bitke, narod Lepog ostrva se digao i pobio gvozdenrođene koji su još ostali među njima.

Godine 134. leđi Džoana Lanister se osvetila za sve što je Crvena Sipa uradio njoj i njenima. Pošto su njeni brodovi bili popaljeni i potopljeni, ubedila je ser Lea Kostejna, starog lorda admirala Hvata, da preveze njene vojnike na Gvozdena ostrva. Zaokupljeni sopstvenim ratom za nasleđe, gvozdenrođeni su bili nespremni. Hiljade ljudi i dece su poklane, desetine sela i stotine dugačkih brodova spaljene. Kostejn je na kraju pao u bici, njegova vojska se osula i stradala. Samo se deo njegove flote (s plenom, mnogo tona žita i slane ribe) vratio u Lanisgrad... ali među plemenitim sužnjima koje su doveli u Livačku stenu bio je i jedan slani sin Crvene Sipe. Gospa Džoana ga je uštrojila i postavila za dvorsku ludu svoga sina. „Pokazao se kao dobra dvorska luda“, primećuje velemeštar Hereg, „ali u ludosti nije mogao da nadmaši oca.“

U drugim zemljama lordovi krivi za takva stradanja svoje kuće i naroda bili bi s pravom proklinjani, ali takva je priroda gvozdenrođenih s ostrva da Crvenu Sipu obožavaju do dana današnjeg i slave ga kao jednog od svojih najvećih junaka.

STARI I NOVI OBIČAJI

Od tog dana pa do danas, gospodari kosci kuće Grejdžoja vladaju Gvozdenim ostrvima sa stolice od morskog kamena na Hridi. Nijedan posle Crvene Sipe nije predstavljao istinsku pretnju za Sedam kraljevstava ili Gvozdeni presto, ali se retko koji može opisati kao verni i pouzdani sluga krune. U davna doba oni su bili kraljevi, i čak ni protok hiljada godina ne može izbrisati uspomenu na krunu od naplavine.

Podroban opis njihovih vladavina može se naći u *Istoriji gvozdenrođenih* velemeštra Herega. Tu možete čitati o Dagonu Grejdžoju, Poslednjem Pljačkašu, čiji su dugački brodovi harali zapadnim obalama kada je na Gvozdenom prestolu sedeo Eris I Targarjen. O Altonu Grejdžoju, Svetoj Ludi, koji je tražio nove

zemlje za osvajanje iza Usamljenog svetla. O Torvinu Grejdžoju, koji je sklopio krvni zavet s Ljutim Čelikom, pa ga izdao neprijateljima. O Loronu Grejdžoju Bardu i njegovom velikom i tragičnom prijateljstvu s Dezmondom Malisterom, vitezom iz zelenih zemalja.

Pri kraju Heregovog velikog dela naići ćete na lorda Kvelona Grejdžoja, najmudrijeg vladara koji je sedeo na stolici od morskog kamena još od Egonovog osvajanja. Bio je ogroman čovek, šest i po stopa visok, i pričalo se da je snažan kao vo i hitar kao mačka. U mladosti se proslavio kao ratnik, pošto se borio s gusarima i lovcima na roblje u Letnjem moru. Veran sluga Gvozdenog prestola,

poveo je stotinu dugačkih lađa oko južnog kraja Vesterosa u Ratu Kraljeva od devet groša i odigrao ključnu ulogu u borbama oko Stepenica.

Kao lord je, međutim, Kvelon više voleo put mira. Zabranio je pljačku, sem po njegovoj izričitoj dozvoli. Doveo je desetine meštara na ostrva, da služe kao vidari i učitelji; sa njima su stigli gavranovi, čija su crna krila povezala ostrva i zelene zemlje kao nikada ranije.

Lord Kvelon je oslobodio preostale uznike i zabranio uništvo na Gvozdenim ostrvima (u tome nije bio do kraja uspešan). A mada sam nije uzimao slane žene, drugima je to dozvoljavao, ali je to pravo veoma skupo oporezovao. Kvelon Grejdžoj je imao devet sinova sa tri žene. Prva i druga su bile kamene žene, uzeo ih je po starim obredima, pred sveštenikom Utopljenog boga, ali mu je poslednja žena bila iz zelenih zemalja, Pajperka od zamka Rumena-devica, i sa njom se venčao pred obrednikom, u zamku njenog oca.

U tome, kao i u mnogo čemu drugom, lord Kvelon se udaljio od drevnih i jedinstvenih običaja gvozdenođenih, s nadom da će iskovati snažnije spone između sopstvenih zemalja i ostatka Sedam kraljevstava. Kvelon Grejdžoj je bio tako snažan lord da se malo ko usuđivao da glasno govori protiv njega, pošto se znalo da je svojeglav, zadržat i strašan kada se rasrdi.

Kvelon Grejdžoj je sedeo na stolici od morskog kamena kada su Robert Barateon, Edard Stark i Džon Erin digli bunu. U starosti je on postao samo još oprezniji i, kako su se borbe širile zelenim zemljama, rešio je da se u taj rat ne meša. Njegovi sinovi su, međutim, bili nezajažljivi u želji za slavom i plenom, a njega je zdravlje izdavalo. Već neko vreme su ga mučili bolovi u stomaku koji su na kraju postali neizdrživi, pa je svake noći pio makovo mleko da zaspi. Svejedno, odbijao je sve pozive sve dok na Hrid nije stigao gavran s vestima o smrti princa Regara na Trozupcu. Te vesti su ujedinile tri starija sina: Targarjeni su gotovi, rekli su mu, a kuća Grejdžoja smesta mora da se pridruži ustanicima ili neće imati nikakvih izgleda na deobu plena.

Lord Kvelon je popustio. Odlučili su da Grejdžoji pokažu svoje namere tako što će napasti najbliže targarjenske lojaliste. Uprkos godinama i bolesti, lord je zahtevao da lično zapoveda flotom. Kod Hridi se okupilo pedeset dugačkih lađa pa su odveslali ka Hvatu. Veći deo gvozdene flote ostao je na ostrvima za slučaj lanisterskog napada, pošto se još nije znalo hoće li Livačka stena stati uz pobunjenike ili lojaliste.

Malo šta ima da se kaže o poslednjem putovanju Kvelona Grejdžoja. U istorijama Robertove bune to je tek uzgredna crtica, žalosna i krvava priča koja nikako nije uticala na konačni ishod rata. Gvozdenođeni su potopili nekoliko ribarskih brodica i zarobili nekoliko debelih trgovačkih lađa, spalili nekoliko sela i opljačkali nekoliko gradića, ali na ušću Vijugavice naišli su na neočekivan otpor ostrvljana sa Štitova, koji su isplovili u sopstvenim dugačkim brodovima da im se suprotstave. U borbi koja je usledila potopljeno je i zarobljeno desetak brodova i, mada su gvozdenođeni naneli neprijatelju veće gubitke, među njihovim mrtvima bio je i lord Kvelon Grejdžoj.

Tada je rat već bio praktično gotov. Kvelonov naslednik Belon Grejdžoj je mudro rešio da se vrati na ostrva i sedne na stolicu od morskog kamena.

Novi gospodar Gvozdenih ostrva bio je najstariji živi sin lorda Kvelona, iz njegovog drugog braka (sinovi iz prvog braka svi su umrli mladi). Po mnogo čemu, bio je nalik na oca. S trinaest je umeo da vesla u dugačkom brodu i igra igru prstiju. S petnaest je proveo leto na Stepenicama u pljački. Sa sedamnaest je bio kapetan sopstvenog broda. Mada nije bio krupan i zverski snažan kao otac, Belon Grejdžoj je nasledio njegovu brzinu i veštinu s oružjem. A njegovu hrabrost niko nije mogao da ospori.

A ipak još kao dete, lord Belon je goreo od želje da oslobodi gvozdenođene jarma Gvozdenog prestola i vrati im ponos i moć. Pošto je zaseo na stolicu od morskog kamena, poništio je mnoge proglose svoga oca, ukinuo porez na slane žene i objavio da ljudi zarobljeni u ratu mogu biti držani kao uznici. Mada nije proterao obrednike, desetostruko im je uvećao porez. Meštore je zadržao, pošto su se pokazali previše korisni. Iako je pogubio meštra Hridi iz razloga koji su i dalje pomalo nejasni, lord Belon je smesta zatražio novog iz Citadele.

Lord Kvelon je najveći deo svoje dugačke vladavine proveo izbegavajući rat; lord Belon je smesta počeo da se za njega priprema. Više od zlata ili slave, lord Belon je čeznuo za krunom. Snovi o krunama izgleda da su proganjali kuću Grejdžoja kroz čitavu njenu dugačku istoriju. Najčešće su se okončavali porazom, očajem i smrću, baš kao i za Belona Grejdžoja. Pet godina se pripremao, okupljao ljude i brodove i gradio ogromnu flotu velikih ratnih lađa sa ojačanim koritima i gvozdenim šiljcima, s palubama načičkanim škorpionjama i bacačima vatre. Brodovi te gvozdene flote bili su više nalik na galije i veći od svih što su ih gvozdenođeni ranije gradili.



Godine 289. lord Belon je sproveo svoj naum. Proglasio se za kralja Gvozdenih ostrva i poslao braću Juropa i Viktoriona da spale lanistersku flotu. „More će biti moj šanac“, objavio je dok su lađe lorda Tivina gorele, „i teško svakom ko se usudi da ga pređe.“

Kralj Robert se svejedno na to usudio. Robert Barateon, prvi svog imena, ovenčao se večnom slavom na Trozupcu. Mladi kralj je brzo reagovao, pozvao je vazale i poslao svog brata Stanisa, gospodara Zmajkamina, oko Dorne sa kraljevskom flotom. Pridružili su mu se ratni brodovi iz Starigrada, Senice i Hvata. Belon Grejdžoj je poslao svog brata Viktoriona da ih zaustavi, ali je u moreuzu Lepog ostrva lord Stanis namamio gvozdenrođene u zamku i razbio Gvozdenu flotu.

Pošto je Belonov „šanac“ tako ostao nebranjen, kralj Robert je lako prevezao vojsku preko Zaliva gvozdenih ljudi iz Vodogleđa i Lanisgrada. Kako su uz njega bili zaštitnici i Zapada i Severa, Robert se iskrcao na Hridi, Velikom Viku, Harlou i Orkmontu, pa je čelikom i vatrom ovladao ostrvima. Belon je morao da se povuče u svoju tvrđavu na Hridi, ali kada je Robert probio njegov spoljni zid i poslao vitezove u juriš kroz razvalinu, sav otpor je skršen.

Novorođeno kraljevstvo Gvozdenih ostrva trajalo je manje od godinu dana. A ipak, kada su Belona

Grejdžoja izveli pred Roberta u lancima, ovaj je ostao prkosan. „Možeš da mi skineš glavu“, rekao je kralju, „ali me ne možeš nazvati izdajnikom. Nijedan Grejdžoj nikada se nije zakleo na vernost Barateonu.“ Robert Barateon, večito milostiv, navodno se na to nasmejao, pošto je voleo žustre ljude makar bili i neprijatelji. „Onda se ti zakuni sada“, odgovorio je, „ili ode ta tvoja tvrdoglava glava.“ I tako je Belon Grejdžoj kleknuo pa je pomilovan, pošto je dao jedinog preživelog sina da bude talac i jemstvo njegove vernosti.

Gvozdena ostrva i danas traju kao odvajkada. Od doba Crvene Sipe pa do današnjeg dana, priča o gvozdenrođenima jeste priča o ljudima rastrzanim između snova o prošloj slavi i bede današnjice. Odvojena od Vesterosa sivozelenim morem, ostrva su i dalje svet za sebe. More je večito u pokretu, večito se menja, gvozdenrođeni vole da kažu, a ipak opstaje, bezvremeno, beskonačno, nikada isto i večito isto. Tako je to i sa samim gvozdenrođenima, narodom mora.

„Možeš odenuti gvozdenrođenog u svilu i kadifu, naučiti ga da čita i piše i dati mu knjige, uputiti ga u viteštvo, otmenost i tajne Vere“, piše velemeštar Hereg, „ali kada ga pogledaš u oči, more će i dalje biti u njima, hladno, sivo i surovo.“

HRID

Hrid nije ni najveći ni najveličanstveniji zamak na Gvozdenim ostrvima, ali je moguće da je najstariji, i iz njega lordovi kuće Grejdžoja vladaju gvozdenrođenima. Oni oduvek tvrde da je ostrvo Hrid dobilo ime po zamku; prost svet na ostrvima tvrdi suprotno.

Hrid je tako drevna da niko zasigurno ne zna kada je sagrađena, niti zna ime lorda koji ju je sagradio. Kao i poreklo stolice od morskog kamena, i njeno poreklo je misterija.

Nekada, pre mnogo vekova, Hrid je bila nalik na druge zamkove: sagrađena na čvrstom tlu, na litici iznad mora, sa zidom, utvrdama i kulama. Litice na kojima je počivala nisu, međutim, bile čvrste kao što je izgledalo i počele su da se urušavaju od beskonačnih udaraca talasa. Zidovi su popucali, zemlja je

popustila, spoljašnje zgrade propale.

Ono što je danas ostalo od Hridi jeste kompleks kula i utvrda razbacan na pet-šest ostrvaca i stena iznad bučnih talasa. Deo spoljašnjeg zida, s velikom kapijskom kulom i odbrambenim bastionima, pruža se preko zemljouza, jedinog pristupa zamku, i jedino je on preostao od prvobitne tvrđave. Kameni most sa zemljouza vodi do prvog i najvećeg ostrvceta i Velike utvrde Hridi.

Iza nje kule spajaju mostovi od užadi. Grejdžoji vole da kažu kako će svaki čovek koji ume da hoda po tim mostovima kada besni bura isto tako umeti i da se nosi s burom na brodu. Ispod zidina zamka, talasi i dalje tuku po preostalim stenama i danju i noću, i jednog dana će se i one bez sumnje srušiti u more.

SEVER

ZAPADNE ZEMLJE

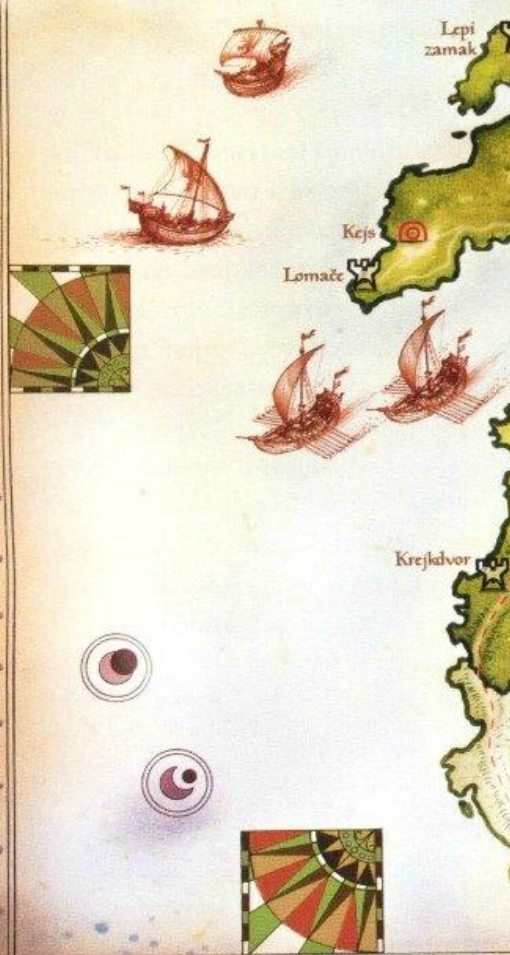
REČNE ZEMLJE



ŽVOZDENA OSTRVA

ŽELIV ŽVOZDENODENIH

MORE
ZALAZEĆEG
SUNČA



LEGENDA	
	GLAVNI ZAMAK
	ZAMKOVI
	GRADOVI
	MANJA MESTA
	RUŠEVINE
	ZLATO I SREBRO PUTEVI

H V A T

ZAPADNE ZEMLJE

ZAPADNE ZEMLJE sastoje se od kamenitih brda i valovitih livada, maglovitih šumaraka i krševitih obala, plavih jezera, iskričavih reka i plodnih njiva, razlistalih šuma prepunih svake divljači, gde skrivena vrata u šumovitim bregovima vode u lavirinte pećina što vijugaju kroz tamu i vode do nezamislivih čudesa i silnih bogatstava duboko ispod zemlje.

To su bogate zemlje, plodne i s umerenom klimom, zaštićene visokim brdima na istoku i jugu i beskrajnim plavim vodama Mora zalazećeg sunca na zapadu. Nekada su deca šume obitavala u šumama, dok su džinovi živeli među brdima, gde se njihove kosti još ponekad mogu naći. Onda su, međutim, došli Prvi ljudi s vatrom i bronzanim sekirama pa su posekli šume, preorali livade i prokrčili puteve kroz brda u kojima su obitavali džinovi. Uskoro su se imanja i sela Prvih ljudi pružala zapadom „od soli do kamena“, zaštićena jakim drvenim utverdama, a kasnije velikim kamenim zamkovima, sve dok od džinova više nijedan nije preostao i dok deca šume nisu nestala u dubokim šumama, šupljim brdima i na dalekom severu.

Mnoge i premnoge velike kuće vode poreklo iz tog zlatnog doba Prvih ljudi. Među njima su Hotorni, Futovi, Brumovi i Plamovi. Na Lepom ostrvu dugački brodovi Farmana pomagali su da se zapadna obala brani od gvozdenođenih pljačkaša. Grinfildi su podigli ogromni zamak danas poznat kao Livade, čitav sagrađen od čuvar drvca. Rejni od Kastamira izgradili su bogat sistem rudnika, pećina i tunela kao svoje podzemno sedište, dok su Vesterlinzi sazdali zamak Liticu iznad talasa. Od legendarnih junaka potekle su druge kuće, o kojima se pripoveda do današnjih dana: Krejkholi od Krejka Veproubice, Bejforti od Čoveka s Kukuljicom, Juovi od Slepog Strelca Alana od Hrasta, Morlendi od Pejta Orača.

Sve su te porodice postale sile, a neke su se s vremenom prozvale lordovima, pa čak i kraljevima. A ipak su najveći lordovi Zapadnih zemalja bili Kasterliji od Stene, koji su digli sedište u divovskoj steni što se dizala pored Mora zalazećeg sunca. Prema predanjima, prvi lord Kasterli bio je lovac Korlos sin Kasterov, koji je živio u selu blizu mesta gde je danas Lanisgrad. Kada je lav počeo da odnosi seoske ovce, Korlos ga je pratio do jazbine, pećine u podnožju Stene. Naoružan samo kopljem, ubio je lava i lavicu, ali je poštedeo laviće – a to je milosrđe bilo toliko po

volji starim bogovima (jer to je bilo davno pre nego što su Sedmoro došli u Vesteros) da su poslali iznenadan zrak svetlosti duboko u pećinu i tamo je u kamenim zidovima Korlos ugledao sjaj žutog zlata, žilu debelu kao čovečji struk.

Istinitost te priče skrivaju magle vremena, ali ne možemo sumnjati da je Korlos, ili neki predač kuće Kasterlija, našao zlato u steni i uskoro počeo da ga kopa. Da bi odbranio svoje blago od onih koji bi mu ga oteli, uselio se u pećinu i utvrdio ulaz. Kako su prolazile godine i vekovi, njegovi potomci su kopali sve dublje, prateći zlato, dok su dubili dvorane, galerije, stepenice i tunele u samoj Steni pretvorivši divovsku stenu u silno uporište pred kojim je svaki zamak u Vesterosu izgledao patuljasto.

Mada nikada nisu bili kraljevi, Kasterliji su postali najbogatiji lordovi u čitavom Vesterosu i najveća sila u zapadnim krajevima, i to su ostali stotinu godina, dok je doba praskozorja prelazilo u doba junaka.

Tada je sa istoka došao zlatokosi litalica zvani Lan Pametni. Neki kažu da je bio andalski pustolov s druge strane Uzanog mora, mada će Andali doći u Vesteros tek za nekoliko hiljada godina. Bez obzira na njegovo poreklo, priče se slažu da je nekako Lan Pametni izmamio Kasterlije iz Stene i uzeo je za sebe.

Postoje različite priče o tome kako je tačno u tome uspeo. U najčešćoj verziji, Lan je otkrio tajni ulaz u Stenu, tako uzanu pukotinu da je morao da se skine i namaže maslacem da bi se provukao. Pošto je međutim ušao, primenio je svoja lukavstva i počeo da šapuće pretnje na uho usnulih Kasterlija, da urla u tami kao zloduh, da krade blago jednog brata i smešta ga u ložnicu drugog, da namešta svakakve zamke i smicalice. Tako je uspeo da nahuška Kasterlije jedne na druge i ubedi ih da je Stena ukleta i da je pohodi neko prokletostvorenje koje ih nikada neće pustiti da žive na miru.

Drugi pripovedači više vole drugu verziju. U njoj Lan koristi pukotinu da ispuni Stenu miševima, pacovima i drugom gamadi i tako istera Kasterlije. U trećoj, uspeva da krišom uvede čopor lavova, koji će onda proždrti lorda Kasterlija i sve njegove sinove, nakon čega Lan uzima lordovu ženu i kćeri za sebe. Najbezobraznija priča kaže da se Lan iz noći u noć usunjao i legao s Kasterlijevim usnulim devicama. Za devet meseci, sve te device

Za devet meseci, sve te device rađaju zlatokosu decu, mada i dalje tvrde da nikad nisu poznale muškarca.

Poslednja priča, koliko god bila skaredna, sadrži neke zanimljive pojedinosti koji možda nagoveštavaju istinu o onome što se desilo. Velemeštar Perestan veruje da je Lan bio čovek u službi lorda Kasterlija (možda domaći vitez) s kojim je zatrudnela lordova kćerka (ili više njih, mada to deluje manje verovatno) i da je ubedio oca da mu da njenu ruku. Ako se to zaista desilo, pod pretpostavkom (koja se nameće) da lord Kasterli nije imao zakonitih sinova, onda je po prirodnom sledu stvari Stena pripala kćeri, a onda i Lanu, pošto je lord umro.

Za to, naravno, ne postoji više istorijskih dokaza nego za ostale verzije. Zasiurno znamo jedino da negde u doba junaka Kasterliji nestaju iz letopisa, a umesto njih se pojavljuju do tada nepoznati Lanisteri i vladaju velikim oblastima Zapadnih zemalja iz svog sedišta podno Livačke stene.

Lan Pametni je navodno doživeo trista dvanaest godina i imao je stotinu smelih sinova i stotinu okretnih kćeri lepog lica, vitke ruke i blagoslovene kosom „zlatnom kao sunce“. Takve priče na stranu, ali i istorije tvrde da su rani Lanisteri bili i plodni koliko i lepi, pošto u letopisima počinju da se pojavljuju mnoga imena, i za nekoliko pokolenja Lanovi potomci su se toliko namnožili da je čak i Livačka stena bila premala za sve njih. Umesto da dube nove prolaze u kamenu, neki sinovi i kćeri manjih ogranaka kuće otišli su i skućili se u selu jedva milju dalje. Zemlja je bila plodna, more je vrvelo od ribe, a mesto koje su izabrali imalo je odličnu prirodnu luku. Uskoro je tu naraslo selo, pa onda i grad: Lanisgrad.

Kada su došli Andali, Lanisgrad je bio drugi najveći grad u Vesterosu. Samo je Starigrad bio veći i bogatiji, a trgovački brodovi sa svih strana sveta plovili su uz zapadne obale da bi stigli u „zlatni grad na Moru zalazećeg sunca“. Kuća Lanistera se obogatila od zlata; od trgovine se obogatila još i više. Lanisteri iz Lanisgrada su se obogatili, izgradili velike zidove oko grada da ga brane od onih (mahom gvozdenrođenih) koji su želeli da im to bogatstvo otmu i uskoro su postali kraljevi.

Lan Pametni nikada sebe nije zvao kraljem, bar koliko mi znamo, mada mu neke priče iz kasnijih vekova pripisuju tu titulu. Prvi istinski nama poznat lanisterski kralj jeste Loreon Lanister, takođe poznat i kao Loreon Lav (brojni Lanisteri su kroz vekove nosili nadimak „Lav“ ili „Zlatni“ iz razumljivih razloga), koji je Rejne od Kastamira pretvorio u

vazale tako što se oženio kćerkom te kuće i porazio Morgona Bejnforta, Kralja s Kukuljicom, i njegove uznike u ratu koji je trajao dvadeset godina. Loreon je možda bio prvi Lanister koji se prozvao kraljem Stene, ali je to bila titula koju su njegovi sinovi, unuci i njihovi naslednici nastavili da nose još hiljadama godina. Granice njihovog kraljevstva nisu se, međutim, proširile do kraja sve do dolaska Andala. Andali su u Zapadne zemlje prispeli kasno, dugo pošto su zauzeli Dol i srušili kraljevstva Prvih ljudi u Rečnim zemljama. Prvi andalski poglavica koji je doveo vojsku kroz brda krvavo je skončao od ruke kralja Tiboleta Lanistera, zvanog Gromovnik. Drugi i treći napad su isto odbijeni, ali kako je sve više Andala isplivalo na zapad u velikim i malim drušinama, kralj Tirion III i njegov sin Džerold II shvatili su da im se crno piše.

Umesto da pokušaju da odbiju napadače, ti mudri kraljevi ugovorili su brakove moćnijih andalskih poglavica sa kćerima velikih kuća Zapada. Oprezni ljudi, svesni onoga što se desilo u Dolu, veoma su pazili da takvu velikodušnost dobro plate; sinovi i kćeri tako oplemenjenih andalskih gospodara uzimani su kao šticeci, da služe kao štitonoše, paževi i peharnici u Livačkoj steni... i kao taoci, ako im se očevi pokažu kao neverni.

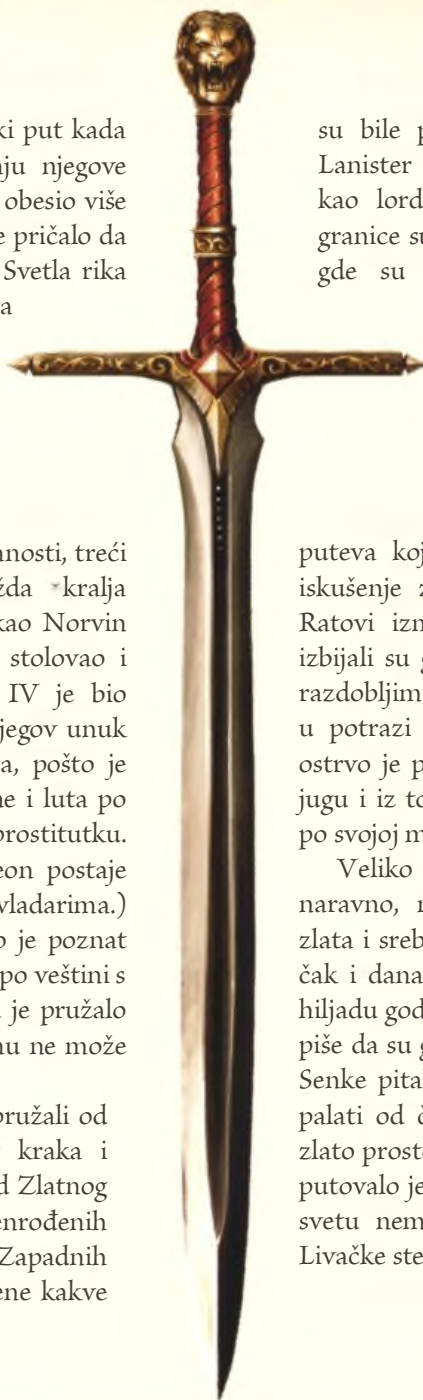
Tako su lanisterski kraljevi pretvorili dušmane u verne prijatelje mada su usput i sami venčavali svoje sinove i kćeri sa Andalima, tako da su postepeno sami Lanisteri postali više Andali nego Prvi ljudi. Na taj način rodile su se mnoge plemenite kuće – među njima Džasti, Lefordi, Pareni, Droksi, Marbrendi, Breksi, Sereti, Sarsfildi i Kindali. Tako ojačani svežom krvlju, kraljevi Stene su dodatno proširili svoje posede.

Serion Lanister je svoju vlast proširio na istok sve do Zlatnog zuba i okolnih brda, porazivši tri manja kralja kada su se ujedinili protiv njega. Tomen Lanister, prvi svog imena, izgradio je veliku flotu i pripojio kraljevstvu Lepo ostrvo, uzevši za ženu kćer poslednjeg kralja Farmana. Loreon II je priredio prvi viteški turnir u Zapadnim zemljama i pobedio sve vitezove koji su se borili protiv njega. Prvi Lancel Lanister (poznat, naravno, kao Lancel Lav) odjahao je u rat protiv kraljeva Gardenera od Visokog sada i osvojio Hvat južno sve do Starog Hrasta pre nego što je pao u bici. Njegov sin Loreon III izgubio je sve što je otac stekao i zaradio podrugljivo ime Loreon Mlitavi. Kralj Džerold Lanister, poznat kao Džerold Veliki, otplovio je na Gvozdena ostrva i vratio se sa stotinu gvozdenrođenih talaca,

obećavši da će po jednog obesiti svaki put kada se gvozdenođeni usude da pljačkaju njegove obale. (Džerold je obećanje ispunio i obesio više od dvadeset talaca.) Za Lansela IV se pričalo da je jednim udarcem valirijskog mača Svetla rika odsekao glavu gvozdenođenog kralja Haralda Poluutopljenog i njegovog naslednika u bici kod Lanovog rta; kasnije je poginuo u bici kod Crvenog jezera dok je pokušavao da upadne u Hvat.

Neki lanisterski kraljevi bili su slavni zbog mudrosti, drugi zbog srčanosti, treći zbog velikodušnosti... osim možda kralja Norvina Lanistera, bolje poznatog kao Norvin Škrtac. A ipak je u Livačkoj steni stolovao i mnogi slab i svirep kralj. Loreon IV je bio poznat kao Loreon Slaboumnik, a njegov unuk Loreon V je prozvan Kraljica Lorea, pošto je voleo da se oblači u odeću svoje žene i luta po luci Lanisgrada prerušen u običnu prostitutku. (Posle njihovih vladavina, ime Loreon postaje znatno ređe među lanisterskim vladarima.) Jedan kasniji monarh, Tirion II, bio je poznat kao Mučitelj. Mada jak kralj i slavan po veštini s bojnog sekiram, istinsku radost mu je pružalo mučenje i šaputalo se da nijednu ženu ne može da poželi ako joj prvo ne pusti krv.

Na kraju su se posedi Lanistera pružali od zapadne obale do izvora Crvenog kraka i Stenovalje, ograničeni prevojem ispod Zlatnog zuba, i od južne obale Zaliva gvozdenođenih do granica Hvata. Današnje granice Zapadnih zemalja prate granice kraljevstva Stene kakve



su bile pre Vatrenog polja, kada je Loren Lanister Poslednji kleknuo kao kralj i ustao kao lord. U prohujala vremena, međutim, granice su bile promenljivije, posebno na jugu, gde su se Lanisteri često sukobljavali s Gardenerima u Hvatu, i na istoku, gde su ratovali protiv mnogih kraljeva Trozupca.

Uz to, lanisterska obala nalazi se bliže Gvozdenim ostrvima od ijednog drugog kraljevstva, a bogatstvo Lanisgrada i trgovačkih puteva koji kroz njega prolaze bila je većito iskušenje za pljačkaše s tih zaostalih ostrva. Ratovi između zapadnjaka i gvozdenođenih izbijali su gotovo u svakom pokolenju; čak i u razdobljima mira gvozdenljudi su išli u pohode u potrazi za blagom i slanim ženama. Lepo ostrvo je pomagalo da se zaštiti obala dalje na jugu i iz tog razloga su Farmani postali čuveni po svojoj mržnji prema gvozdenođenima.

Veliko bogatstvo Zapadnih zemalja, naravno, mahom potiče iz njihovih rudnika zlata i srebra. Rudne žile široke su i duboke, pa čak i danas ima rudnika koji rade već više od hiljadu godina, a još nisu iscrpeni. Lomas Hodač piše da su ga čak i trgovci iz dalekog Ašaija kraj Senke pitali je li istina da „Lavli Lord“ živi u palati od čistog zlata i da nadničari skupljaju zlato prosto tako što preoru njive. Zlato Zapada putovalo je daleko i meštiri znaju da na čitavom svetu nema rudnika bogatih kao onih ispod Livačke stene.

Kraljevi Lanisteri domogli su se mača Svetla rika vek pre Propasti i priča se da je zlato kojim su ga platili bilo dovoljno da se digne čitava vojska. Izgubili su ga manje od veka kasnije, pošto ga je Tomen II poneo kada je s velikom flotom krenuo u Valiriju posle Propasti, s namerom da opljačka bogatstvo i čarolije koji su, bio je siguran, tamo još preostali. Flota se nikada nije vratila, ni Tomen, a ni Svetla rika.

Poslednji izveštaj o njima može se naći u volantiskom letopisu naslovljenom *Slava Volantisa*. Tu piše da je „zlatna flota“ s „kraljem lavom“ pristala da nabavi namirnice i da su ih trijarsi obasuli darovima. Letopis tvrdi da se kralj zakleo kako će pola svega što nađe dati trijarsima u znak zahvalnosti na velikodušnosti – i obećanju da će poslati svoju flotu da mu pomogne ako mu to zatreba. Posle toga je otplovio. Godinu dana kasnije, tvrdi letopis, trijarh Markelo Tagaros poslao je brodove ka Valiriji da vide ima li traga zlatnoj floti, ali se eskadron vratio praznih šaka.

Bogatstvo Zapadnih zemalja bilo je u drevna vremena ravno gladi Valirije prema dragocenim metalima, a ipak, izgleda, ne postoje dokazi da su zmajski gospodari imali dodira s gospodarima Stene, Kasterlijima ili Lanisterima. Obrednik Bart je to pokušao da odgonetne spominjući valirijski tekst koji je u međuvremenu nestao, a u kome su navodno tamošnji čarobnjaci prorekli da će ih uništiti zlato Livačke stene. Velemeštar Perestan je izneo drugu, verodostojniju pretpostavku, da su Valirijci u drevno doba stigli sve do Starigrada, ali da su pretrpeli neki veliki neuspeh ili tragediju zbog čega su se od tada klonili čitavog Vesterosa.

KUĆA LANISTERA U DOBA ZMAJEVA

Pošto se Loren Poslednji odrekao krune, Lanisteri su svedeni na lordove. Mada je njihovo ogromno bogatstvo ostalo netaknuto, nisu imali bliske veze s kućom Targarjena (za razliku od Barateona), a za razliku od Tulija bili su previše ponosni da se odmah otimaju za istaknuto mesto ispod Gvozdenog prestola.

Tek jedno pokolenje kasnije, kada su princ Egon i princeza Rena potražili utočište pred kraljem Megorom Okrutnim, Lanisteri su ponovo počeli da ostavljaju traga u kraljevstvu. Lord Liman Lanister zaštitio je princa i princezu pod svojim krovom, pružio im gostinska prava i odbio sve kraljeve zahteve da ih izruči, no svejedno nije zavetovao svoje mačeve odbeglom princu i princezi i ništa nije učinio sve dok princ Egon nije stradao od stričeve ruke u Bici pod Božjim okom. A ipak, kada je Egonov mlađi brat Džeheris istakao svoje pravo na Gvozdeni presto, Lanisteri su stali na njegovu stranu.

Smrt kralja Megora i krunisanje kralja Džeherisa približili su kuću Lanistera Gvozdenom prestolu mada su Velarioni, Erini, Hajtaueri, Tuliji i Barateoni i dalje bili uticajni od njih. Lord Timond Lanister bio je prisutan 101. godine na Velikom veću koje je rešilo nasledno pitanje. Na veće je došao u velikom stilu, sa svitom od trista vazala, oklopnika i slugu... ali ga je onda nadmašio lord Matos Tirel od Visokog sada, koji je u svojoj sviti imao petsto ljudi. Lanisteri su odabrali da stanu uz princa Viserisa – što je ovaj upamtio i nagradio nekoliko godina kasnije, kada je seo na Gvozdeni presto i postavio ser Tilenda Lanistera, brata blizanca lorda Džejsona, za gospodara brodova. Kasnije je ser Tilend postao gospodar kovnica kralja Egona II, a njegove bliske veze s Gvozdenim prestolom i povlašćen položaj na dvoru uveli su njegovog brata lorda Džejsona u Ples zmajeva na Egonovoj strani.

Dok se borba za nasleđe nastavljala, ser Tilend je, međutim, silno stradao jer je sakrio veći deo krunskog zlata van domašaja Renire Targarjen kada je ona zauzela Kraljevu Luku. A povezanost Lanistera s Gvozdenim prestolom skupo ih je stajala kada su se Crvena Sipa i njegovi pljačkaši okomili na nebranjene Zapadne zemlje dok je lord Džejson stupao ka istoku na zahtevu kralja Egona II. Pristalice kraljice Renire dočekale su njegovu vojsku na gazu Crvenog kraka, gde je lorda Džejsona smrtno ranio sedokosi štitonoša Pejt od Dugolista (posle bitke je proizveden u viteza i taj niskorođeni ratnik je do kraja života bio poznat kao Lavoubica). Lanisterska vojska je nastavila da napreduje, izvojevavši pobeđe pod ser Adrijanom Tarbekom, a onda pod lordom Lefordom, pre nego što je i on stradao u Hranjenju riba, gde su njegovi zapadnjaci poklani između tri vojske.

Ser Tilend Lanister je, u međuvremenu, pao u zatočeništvo kraljice Renire pošto je zauzela Kraljevu Luku. Udarila ga je na svirepe muke da otkrije gde je sakrio glavninu krunskog zlata, ali je on postojano odbijao da progovori. Kada su Egon II i njegovi lojalisti povratili grad, zatekli su ga oslepljenog, unakaženog i uštrojenog. A ipak je njegov um ostao neoštećen i kralj Egon ga je vratio na mesto gospodara kovnica. Poslednjih dana svoje vladavine Egon II je čak poslao ser Tilenda u Slobodne gradove u potrazi za najamnicima koji će mu pomoći u borbi protiv Renirinog sina, budućeg Egona III, i njegovih sledbenika.

Po okončanju rata usledilo je namesništvo, jer je novom kralju Egonu III bilo tek jedanaest leta kada se uzdigao na Gvozdeni presto. U nadi da će se tako bolje zalečiti duboke rane posle Plesa, za desnicu je postavljen ser Tilend Lanister. Možda su njegovi neprijatelji smatrali da im onako slep i skršen neće biti pretnja, ali ser Tilend

biti pretnja, ali ser Tilend je gotovo dve godine odlično služio pre nego što je 133. umro od zimske groznice.

U godinama što su sledile Lanisteri su stajali uz Targarjene protiv Crnih Vatri, mada su pobunjenici Crnog Zmaja izvojevali značajne pobeđe u zapadnim krajevima – posebno kod Lanisgrada i Zlatnog zuba, gde je ser Kventin Bol, prgavi vitez poznat kao Vatrene Kugla, posekao lorda Leforda i naterao lorda Demona Lanistera (kasnije poznatog kao Sedi Lav) na povlačenje.

Posle smrti Sedog Lava 210. godine, nasledio ga je sin Tibolt, ali je i sam stradao dve godine kasnije pod sumnjivim okolnostima. Mlad čovek, u naponu snage, lord Tibolt nije imao potomstva sem tro-godišnje kćerke Serele, koja je tragično kratko vladala Livačkom stenom. Nije prošla ni godina a umrla je i ona, pa su Stena, Zapadne zemlje i sveukupno bogatstvo i moć kuće Lanistera pripali njenom stricu Džeroldu, mlađem bratu pokojnog lorda Tibolta.

Srdačan i izuzetno pametan čovek, Džerold je služio kao namesnik maloj bratanici, ali je njena iznenadna i prerana smrt dala povoda zlim jezicima da se raspričaju pa se naširoko šaputalo da su i ledi Serela i Tibolt stradali od njegove ruke.

Niko danas živ ne može sa sigurnošću reći je li u tim šaputanjima bilo istine, jer Džerold Lanister se uskoro dokazao kao izuzetno promućuran, sposoban i pravedan gospodar koji je silno uvećao bogatstvo kuće Lanistera, moć Livačke stene i trgovački promet u Lanisgradu. Vladao je Zapadnim zemljama trideset jednu godinu i stekao nadimak Džerold Zlatni. A ipak, tragedije koje su zadesile kuću Lanistera narednih godina bile su neprijateljima lorda Džerolda dovoljan dokaz. Njegova voljena druga supruga ledi Rohana nestala je pod nerazjašnjenim okolnostima godine 230, manje od godinu dana pošto mu je rodila četvrtog i najmlađeg sina Džejsona. Tivald, stariji od njegovih blizanaca, poginuo je u bici 233, kao štitonoša lorda Roberta Rejna od Kastamira, u Pikovoj buni. Lord Robert je takođe poginuo, ostavivši za naslednika ser Rodžera Rejna (Crvenog

Lava), svog najstarijeg sina.

Daleko najznačajnija smrt proistekla iz Pikove bune bila je ona samog kralja Mekara, ali je pomelnija koja je zbog toga nastupila podrobno opisana drugde. Manje poznate, ali ništa manje strašne, jesu teške posledice te bitke po istoriju Zapada. Tivald Lanister je dugo bio veren s ledi Elin, žustrom mlađom sestrom Crvenog Lava. Ta svoje glava i vatrene devica, koja je godinama očekivala da će postati gospa od Livačke stene, nije želela da se odrekne tog sna. Posle verenikove smrti ubedila je njegovog blizanca Tiona da raskine veridbu s kćerkom lorda Rovena od Zlatogaja i uzme nju za ženu.

Priča se da se lord Džerold tome protivio, ali je zbog tuge, bolesti i starosti bio tek senka onog predašnjeg čoveka, i na kraju je popustio. Godine 235, na dvostrukom venčanju u Livačkoj steni, ser Tion Lanister uzeo je za ženu Elin Rejn, dok se njegov mlađi brat Titos venčao s Džejn Marbrend, kćerkom lorda Alina Marbrenda od Jasenkraja.

Lord Džerold je već dvaput ostajao udovac i nije se ponovo ženio, tako da je sada Elin od kuće Rejna praktično postala gospa od Livačke stene.

Dok se njen svekar povlačio među knjige i u ložnicu, ledi Elin se okružila raskoši, priredila niz veličanstvenih turnira i balova i ispunila Stenu umetnicima, lakrdijašima, muzičarima... i Rejnima. Njena braća Rodžer i Rejnard nisu se od nje odvajali, a ona ih je obasipala titulama, počastima i posedima, isto kao i svoje stričeve i druge bliže i dalje rođake. Stara luda lorda Džerolda, grbavac otrovnog jezika po imenu Lord Žabac, navodno je govorio: „Gospa Elin je sigurno čarobnica, jer će, izgleda, postići nemoguće i iscrpiti sve zlato Stene.“

Godine 236. samozvanac Demon Crna Vatra, treći svog imena, prešao je Uzano more i iskrcao se s Ljutim Čelikom i Zlatnom četom na Mejsijevoj kuki, u nameri da osvoji Gvozdeni presto. Kralj Egon V pozvao je lordove





iz svih Sedam kraljevstava da mu se suprotstave, i tako je počela Četvrta buna Crne Vatre.

Okončala se mnogo brže nego što se samozvanac nadao, u Bici na Vrativodskom mostu. Posle su leševi izginulih Crnih zmajeva zajazili Vrativodu pa se izlila. Rojalisti su izgubili manje od stotinu ljudi... ali je među njima bio i ser Tion Lanister, naslednik Livačke stene.

Moglo se očekivati da će gubitak drugog „blistavog blizanca“ dotući njihovog oca lorda Džerolda. Začudo, međutim, kao da se desilo suprotno. Pošto je ser Tion sahranjen u Livačkoj steni, Džerold Zlatni je živnuo i ponovo uzeo svu vlast u Zapadnim zemljama, s namerom da na svaki način pripremi svog trećeg sina, nedarovitog slabića Titosa, da ga nasledi.

Tako se okončala „Vladavina Rejna“. Braća gospe Elin ubrzo su iz Livačke stene otišla za Kastamir, u pratnji mnogih drugih Rejna.

Ledi Elin je ostala, ali je njen uticaj opao, dok je uticaj gospe Džejn rastao. Uskoro je suparništvo između udovice ser Tiona i žene ser Titosa postalo ogorčeno, ako je verovati glasinama koje je zapisao meštar Beldon. On nam kaže da je 239 Elin Rejn optužena da je legla s Titosom Lanisterom i da ga je nagovarala da ostavi svoju ženu i uzme nju. Mladom

Titosu (tada mu je bilo devetnaest) bratovljeva udovica bila je, međutim, toliko zastrašujuća da u krevetu nije uspeo ništa da uradi. Ponižen je pobeo kod svoje žene, da prizna i moli za oprostaj.

Ledi Džejn je bila spremna da oprost svom mladom mužu, ali ne i jetrvi, te je brže-bolje javila lordu Džeroldu šta se desilo. Ovaj se razbesneo i rešio da jednom zsvagda spase Livačku stenu od ledi Elin tako što će joj naći novog muža. Gavrani su se razleteli i prilika je na brzinu nađena. Za samo dve nedelje Elin Rejn se venčala s Valderanom Tarbekom, gospodarom Tarbekovog dvora, rumenim pedesetpetogodišnjim udovcem, gospodarom drevne, časne, ali osiromašene kuće.

Elin Rejn, sada ledi Tarbek, otišla je iz Livačke stene s mužem da se nikad ne vrati, ali tu suparništvo između nje i ledi Džejn nije došao kraj. Činilo se zapravo da je ono samo ojačalo, a tu borbu je Lord Žabac nazvao Rat materica. Mada ledi Elin nije mogla da ser Tionu da naslednika, pokazala se mnogo plodnija s Valderanom Tarbekom (koji je, treba primetiti, imao nekoliko starijih sinova iz prva dva braka), pa mu je rodila dve kćeri i sina. Ledi Džejn je odgovorila svojom decom, među kojom je prvo bilo muško. Njemu su dali ime Tivin, i po legendi, kada mu

je deda lord Džerold pomilovao zlatnu kosicu, mali ga je ujeo za prst.

Usledila su i druga deca, ali je deda samo Tivina dočekao. Godine 244. Džerold Zlatni je umro od bolesti bešike, pošto više nije mogao da mokri. Titos Lanister, njegov jedini živi sin, postao je s dvadeset četiri gospodar Livačke stene, štit Lanisgrada i zaštitnik Zapada.

Titos nije bio dorastao nijednom od tih zvanja. Imao je on mnogo vrlina. Sporo se ljutio i lako praštao, video je dobro u svakom čoveku, velikom i malom, a verovao je ljudima i previše. Nazvali su ga Nasmejani Lav, zbog njegove vedre prirode, i neko vreme se čitav Zapad smejao sa njim... ali uskoro se većina smejala njemu.

U državnim pitanjima lord Titos se pokazao kao neodlučni slabić. Rat mu nije prijao, a smehom je odbacivao uvrede zbog kojih bi se većina njegovih predaka latila mača. Mnogi su u njegovoj slabosti videli priliku da se domognu moći, bogatstva i poseda. Neki su mnogo zajmili od Livačke stene, a onda nisu vraćali dugove. Kada je postalo jasno da je lord Titos spreman da naplatu odlaže unedogled, pa čak i da oprosti dug, i obični trgovci iz Lanisgrada i Kejsa počeli su da moljakaju za pozajmice.

Na ukaze lorda Titosa niko nije obraćao pažnju i bezakonje se širilo.

Na gozbama i balovima gosti se nisu ustručavali da mu se rugaju, čak i u lice. To se zvalo vučenje lava za rep, i mladi vitezovi i štitonoše nadmetali su se u pokušajima da što jače povuku lava za rep. Priča se da se tim grubim šalama najglasnije smejao sam lord Titos.

Meštar Beiden u jednom pismu Citadeli piše: „Lord samo želi da ga vole. Zato se smeje i ne vređa, i prašta i obasipa počastima, titulama i bogatim darovima one koji mu se rugaju i koji mu prkose, misleći da će tako pridobiti njihovu vernost. Ali što se on više smeje i daje, to ga oni više preziru.“

Kako je moć kuće Lanistera slabila, druge kuće su jačale, postajale prkosnije i neposlušnije. A oko godine 254. čak i lordovi van granica Zapadnih zemalja shvatili su da lav iz Livačke stene više nije zver koje se treba plašiti.

Kasno te godine lord Titos je pristao da uda svoju sedmogodišnju kćerku Dženu za mlađeg sina Valdera Freja, gospodara Prelaza. Mada tek desetogodišnjak, Tivin je najgrubljim rečima osudio tu vezu. Lord Titos nije popustio, ali su ljudi ipak videli da je njegov nepokolebljivi, neustrašivi sin silno prekaljen za svoje godine i nimalo nalik na mekanog oca.

Nedugo zatim, lord Titos je poslao naslednika u

Kraljevu Luku, da služi kao peharnik na dvoru kralja Egona. Poslao je i drugog sina Kevana, da služi kao paž, a posle i štitonoša lorda Kastamira.

Stari, bogati i moćni Rejni su se izuzetno okoristili slabom vladavinom lorda Titosa. Rodžera Rejna, Crvenog Lava, ljudi su se veoma plašili zbog njegove veštine s oružjem; mnogi su ga smatrali za najsmrtonosnijeg mačevaoca u Zapadnim zemljama. Njegov brat ser Ejnard bio je šarmantan i lukav koliko je ser Rodžer bio hitar i jak.

S Rejnima su jačali i njihovi saveznici, Tarbekovi od Tarbekovog dvora. Posle vekova sporog opadanja, ta siromašna ali drevna kuća počela je da cveta, mada najvećim delom zahvaljujući novoj ledi Tarbek, bivšoj Elin Rejn.

Mada sama i dalje nije bila dobrodošla u Steni, ledi Elin je uspela da preko braće iskamči velike količine zlata od kuće Lanistera, pošto lord Titos Crvenom Lavu ništa nije mogao da odbije. Ta sredstva je koristila da obnovi ruševni Tarbekov dvor, da ponovo izgradi spoljni zid, ojača kule i namesti unutrašnjost utvrde raskošno da može da se takmiči sa svakim zamkom Zapada.

Godine 255. lord Titos je u Livačkoj steni proslavio rođenje četvrtog sina, ali je njegova radost brzo prešla u tugu. Njegova voljena supruga ledi Džejn nije se oporavila od porođaja i umrla je mesec dana posle rođenja Džeriona Lanistera. Lord je to izuzetno teško podneo. Od tog dana više ga nisu zvali Nasmejani Lav.

Godine koje su usledile bile su među najcrnijima u dugačkoj povesti Zapadnih zemalja. Stanje se na Zapadu toliko pogoršalo da je Gvozdeni presto bio prinuđen da se umeša. Kralj Egon V je triput slao vitezove da povrate red u zapadnim krajevima, ali bi svaki put sukobi opet buknuli čim se kraljevi ljudi povuku. Kada je veličanstvo stradalo u tragediji u Letnjim dvorima 259, situacija se na Zapadu dodatno pogoršala, pošto novi kralj Džeheris II Targarjen nije imao snagu volje svog prethodnika, a sem toga se i upleo u Rat Kraljeva od devet groša.

Hiljadu vitezova i deset hiljada oklopnika došlo je iz Zapadnih zemalja na kraljev poziv, ali među njima nije bio lord Titos. Zapovednik je bio njegov brat ser Džejson Lanister, koji je međutim 260. poginuo na Krvavom stepeniku. Posle njegove smrti komandu nad preostalim zapadnjacima preuzeo je ser Rodžer Rejn i vodio ih je u nekoliko znamenitih pobeda.

Tri starija sina lorda Titosa takođe su osvetlala obraz na Stepenicama.

Ser Tivin Lanister, proizveden u viteza pred sam početak rata, borio se u pratnji mladog



prestonaslednika Erisa, princa od Zmajkama, i dobio je čast da ovoga proizvede u viteza kada se rat okončao. Kevan Lanister, štitonoša Crvenog Lava, takođe je zaslužio viteško zvanje i proizveo ga je Rodžer Rejn lično. Njihov brat Tiget bio je premlad za viteško zvanje, ali su svi primetili njegovu hrabrost i veštinu s oružjem, pošto je u svojoj prvoj borbi ubio odraslog čoveka, a kasnije još trojicu, od toga jednog viteza Zlatne čete. A ipak, dok su se lavići borili na Stepenicama, Titos Lanister je ostao u Livačkoj steni, u društvu izvesne mlade žene niskog porekla koja mu je zapala za oko dok je bila dovilja njegovog najmlađeg sina.

Povratak sinova lorda Titosa iz rata napokon je nagovestio promene. Očvrstnuo u bici, a i predobro svestan koliko drugi obližnji lordovi ne poštuju njihovog oca, ser Tivin Lanister se smesta bacio na obnovu ponosa i moći Livačke stene. Njegov otac se tek slabašno bunio, kažu nam, pa se povukao u naručje dovilje i njegov naslednik je preuzeo vlast.

Ser Tivin je počeo tako što je zahtevao vraćanje

svih zajmova lorda Titosa. Oni koji nisu mogli da plate morali su da pošalju taoce u Livačku stenu. Od petsto vitezova, prekaljenih i okrvavljenih veterana sa Stepenica, obrazovana je nova četa pod zapovedništvom ser Kevana, sa zadatkom da očisti Zapad od vitezova-razbojnika i odmetnika.

Neki su požurili da poslušaju. „Lav se probudio“, rekao je ser Haris Swift, vitez od Njiva, kada su uterivači duga došli na kapiju njegovog zamka. Pošto nije mogao da plati, predao je svoju kćerku za taoča. Drugde, međutim, uterivači su naišli i na pasivan otpor i na otvoreno suprotstavljanje. Lord Rejn se navodno nasmejao kada mu je meštar pročitao Tivinove ukaze i posavetovao svoje prijatelje i vazale da ništa ne urade.

Lord Valderan Tarbek je nepromišljeno odabrao drugačiji put. Odjahao je u Livačku stenu da se ubeđuje, uveren u svoju sposobnost da zastraši lorda Titosa i primora ga da poništi sinovljeve ukaze. Dočekao ga je međutim ser Tivin, koji ga je poslao u tamnicu.

Pošto je lord Valderan bačen u lance, Tivin Lanister je bez sumnje očekivao da će Tarbekovi popustiti. Gospa Tarbek je brzo razvejala takve zablude. Ta sposobna žena je odmah okupila sopstvene vitezove i zarobila troje Lanistera. Dvoje sužanja bili su Lanisteri iz Lanisgrada, daleki rod Lanisterima od Livačke stene, ali je treći bio mladi štitonoša Staford Lanister, najstariji sin i naslednik pokojnog ser Džejsona, brata lorda Titosa.

Križa koja je usledila odvojila je lorda Titosa od dovilje dovoljno da on nadglasa svog odlučnog sina. Ne samo da je naredio puštanje lorda Tarbeka već mu se čak i izvinio i oprostio mu dugove.

Da bi obezbedio razmenu talaca, lord Titos se obratio mlađem bratu ledi Tarbek, ser Rejnardu Rejnu. Susret je zakazan u Kastamiru, snažnom zamku Crvenog Lava. Ser Tivin je odbio da dođe, pa je zato ser Kevan vratio lorda Valderana, dok je ledi Tarbek lično dovela Staforda i rođake. Lord Rejn je ugostio obe strane i izvedena je velika predstava u kojoj su i Lanisteri i Tarbeci glumili srdačnost, nazdravljali, razmenili darove i poljupce i zakleli se da će ostati jedni drugima verni prijatelji „do večnosti“.

Večnost nije potrajala ni godinu dana, primetio je kasnije velemeštar Piseli. Tivin Lanister, koji nije prusustvovao toj gozbi Crvenog Lava, nije popuštao u rešenosti da ukroti pregorde vazale.

Krajem 261. poslao je gavrane u Kastamir i u Tarbekov dvor i odlučno zatražio da se

Rodžer i Rejnard Rejn i lord i leđi Tarbek pojave u Livačkoj steni da „odgovaraju za svoje zločine“. Rejni i Tarbeci su se odlučili za neposlušnost, što je ser Tivin sigurno i predvideo. Obe kuće otvoreno su se pobunile i prekinule veze s Livačkom stenom.

I tako je Tivin Lanister digao vojsku. Nije tražio očevu dozvolu, niti ga je čak obavestio o svojoj nameri, već je sam odjahao s petsto vitezova i tri hiljade oklopnika i samostrelaca.

Kuća Tarbeka je prva iskusila ser Tivinov gnev. Lanisterska vojska se toliko brzo stuštila da vazali i pristaše lorda Valderana nisu imali vremena da se okupe. Lord je glupo izjahao u susret ser Tivinoj vojsci samo sa svojim domaćim vitezovima. U kratkoj, surovoj bici, Tarbeci su razbijeni i poklani. Lordu Valderanu Tarbeku i njegovim sinovima odrubljena je glava, kao i njegovim sinovcima i rođacima, zetovima i svakome ko je na štitu ili ogrtaču istakao sedmokraku plavo-srebrnu zvezdu koja govori o tarbečkoj krvi. A kada je lanisterska vojska nastavila marš na Tarbekov dvor, glave lorda Valderana i njegovih sinova su joj prethodile, nabijene na koplja.

Kada su stigli, leđi Elin Tarbek zatvorila je kapije i poslala gavranove u Kastamir, da pozovu njenu braću u pomoć. Leđi Tarbek je verovala u svoje zidine i bez sumnje je očekivala dugačku opsadu, ali su opsadne sprave podignute u roku od jednog dana i ti zidovi nisu mnogo pomogli kada su ogromni kamenovi poleteli iznad njih i srušili staru utvrdu zamka. Leđi Elin i njen sin Tion Crveni poginuli su kada se utvrda odjednom srušila. Sav otpor u Tarbekovom dvoru okončao se nedugo zatim i kapije su otvorene pred lanisterskom vojskom. Tivin Lanister je onda naredio da se Tarbekov dvor spali. Zamak je goreo dan i noć, tako da je od njega ostalo samo čađavo zgaristište. Crveni Lav je stigao na vreme da vidi plamen. Sa njim je jahalo dve hiljade ljudi – svi koje je uspeo da okupi u tako kratkom roku.

Tivin Lanister je bio triput brojniji, slaže se većina izveštaja; neki tvrde da su Lanisteri bili brojniji od Rejna petostruko. U nadi da će iznenađenjem savladati neprijatelja, Rodžer Rejn je naredio trubačima da oglase napad pa je glavačke jurišao na ser Tivinov logor. Posle prvog šoka, Lanisteri su se brzo oporavili i njihova brojčana nadmoć je prevagnula. Lord Rejn nije imao izbora nego da se okrene i pobegne, ostavivši gotovo polovinu svojih ljudi mrtve na bojištu. Kiša strelica iz samostrela ispratila je napadače iz logora. Jedna je pogodila lorda Rejna među plečke i probila oklop. Crveni Lav je nastavio da jaše, ali je pao iz sedla

jedva pola lige dalje; morali su da ga odnesu u Kastamir.

Lanisterska vojska stigla je pred Kastamir tri dana kasnije. Kao i Livačka stena, sedište kuće Rejna nekada je bilo rudnik. Zbog bogatih žila zlata i srebra Rejni su se u doba junaka obogatili gotovo koliko i Lanisteri; da bi odbranili to svoje blago, podigli su zid oko ulaska u rudnik, s kapijom od hrastovine i gvožđa, a iznad nje dve jake kule. Rudarska okna su se pružala sve dublje, a kada je naposletku zlato presahlo, proširili su ih u dvorane, galerije i udobne ložnice, lavirint tunela i ogromnu balsku dvoranu. Neupućenom čoveku Kastamir bi delovao skromno, sedište dostojno nekog viteza s posedom ili neznatnog lorda, ali oni upoznati s njegovim tajnama znali su da se devet desetina zamka krije ispod zemlje.

Sada su se Rejni povukli u te duboke odaje. Grozničav i slab od izgubljene krvi, Crveni Lav nije mogao da ih vodi. Ser Rejnard, njegov brat, preuzeo je komandu. Bio je lukaviji od brata, ali nije imao dovoljno ljudi da brani zidine zamka, pa je u potpunosti prepustio površinu neprijatelju i povukao se ispod zemlje. Pošto se sav njegov narod našao na sigurnom u tunelima, ser Rejnard je poslao glasonošu ser Tivinu gore i ponudio uslove predaje. Tivin Lanister nije, međutim, udostojio odgovorom ser Rejnardovu ponudu. Umesto toga je naredio da se rudnici zatvore. Njegovi rudari su budacima i sekirama obrušili tone kamena i zemlje i zatrpali velike kapije rudnika tako da više nije bilo načina ni da se izađe ni da se uđe. Pošto je to završio, poslao je ljude na hitri potočić koji je napajao kristalnoplavo jezerce pored zamka. Bilo je potrebno manje od dana da se potok zajazi, a samo dva da se preusmeri u najbliži ulaz u rudnik.

Od zemlje i kamena koji su zatrpali rudnik nije bilo prolaza da se izvuče ni veverica, a kamoli čovek... ali je voda našla put dole.

Priča se da je ser Rejnard u rudnike poveo više od trista ljudi i dece. Niko iz njih nije izašao. Neki stražari poslani kod najmanjih i najdaljih ulaza u rudnik navodno su jedne noći čuli slabašne krike i viku ispod zemlje, ali je u zoru kamen opet utihnulo.

Niko nikada nije otvorio rudnike Kastamira. Dvorane i utvrde iznad njih, pošto ih je Tivin Lanister spalio, do dana današnjeg su puste, nemi svedok sudbine koja čeka onoga ko se prevvari i digne na oružje protiv lavova od Stene.

Godine 262. kralj Džeheris II umro je u Kraljevoj Luci, pošto je na Gvozdenom prestolu proveo samo tri godine.

Njegov sin Eris, princ od Zmajkamina, nasledio ga je kao kralj Eris II, Njegov prvi kraljevski čin – mnogi kažu i najmudriji – bio je da pozove svog druga iz detinjstva Tivina Lanistera iz Livačke stene i postavi ga za kraljevu desnu ruku.

Ser Tivinu je bilo tek dvadeset i bio je najmlađi desnica u istoriji, ali su ga zbog načina na koji se obračunao sa ustankom Rejna i Tarbeka veoma poštovali, pa ga se čak i bojali, širom Sedam kraljevstava. Njegova rođaka leđi Džoana, kćerka pokojnog ser Džejsona, brata lorda Titosa, služila je kao dvorska dama Reli još od 259. godine. Ser Tivin i ona uzeli su se godinu dana pošto je on postao kraljeva desnica, na raskošnoj ceremoniji u Velikom obredištu Belorovom, a kralj Eris je lično rukovodio svadbenom gozdom i odlaskom mladenaca u postelju. Godine 266. leđi Džoana je rodila blizance, dečaka i devojčicu. U međuvremenu, ser Tivinov brat ser Kevan takođe se oženio, sa Eris, kćerkom Harisa Svifta od Njiva, koja mu je nekada bila talac zbog očevih dugova.

Godine 267. lorda Titosa Lanistera izdalo je srce dok se penjao strmim stepenicama u odaje svoje naložnice (lord je napokon odbacio dojlju, ali su ga onda zaludele čari kćeri nekog voskara). Tako je s dvadeset pet Tivin Lanister postao gospodar Livačke stene, štit Lanigrada i zaštitnik Zapada. Pošto je Nasmejani Lav napokon sahranjen, kuća Lanistera nikada nije bila jača ni bezbednija. Godine koje su usledile bile su zlatne, ne samo za zapadne krajeve već za čitavih Sedam kraljevstava.

Mada, u jabuci je bio i crv, pošto je sve teže

ludilo kralja Erisa II Targarjena uskoro zapretilo svemu što je Tivin Lanister stremio da stvori. On je takođe pretrpeo i teške lične gubitke, jer je njegova voljena supruga leđi Džoana umrla na porođaju 273, donevši na svet nakazno dete. Pošto je ona umrla, primećuje velemeštar Piseli, Tivin Lanister više nije znao za radost, mada je uporno istrajavao u svojim dužnostima.

Iz dana u dan, iz godine u godinu, Eris II se sve više okretao protiv svoje desnice, druga iz detinjstva, i većito ga prekorevao, osujećivao i ponižavao. Lord Tivin je sve to trpeo, ali kada je kralj njegovog sina i naslednika ser Džejmija proglasio za viteza Kraljeve garde, više nije mogao. Napokon je dao ostavku na položaj desnice 281. godine.

Lišenog saveta čoveka na koga se toliko dugo oslanjao, okruženog čankolizima i spletkarošima, kralja Erisa II je ludilo uskoro potpuno obuzelo i kraljevstvo se oko njega raspalo.

Događaji iz Robertove bune dobro su poznati svima koji su ih preživeli, pa tu priču nećemo ponavljati, sem da primetimo kako lord Tivin nije uvodio Zapadne zemlje u rat sve do samog kraja, kada je poveo veliku lanistersku vojsku da za račun Roberta Barateona osvoji Kraljevu Luku i Crvenu tvrđavu. Gotovo tristagodišnja vladavina Targarjena okončana je mačevima lorda Tivina i njegovih zapadnjaka.

Sledeće godine, kralj Robert I Barateon uzeo je za ženu Sersei, kćerku lorda Tivina, i ujedinio dve najveće i najplemenitije kuće u čitavom Vesterosu.

LIVAČKA STENA

Livačka stena, drevno sedište kuće Lanistera, nije običan zamak. Mada se ponosi brojnim kulama, tornjevima i vidikovcima, opasuju je kamene zidine, a sve prilaze čuvaju hrastove kapije sa gvozdenim rešetkama, ta drevna utvrda je zapravo divovska stena pored Mora zalazećeg sunca, stena za koju mnogi kažu da dok sunce zalazi podseća na lava koji leži.

Stenu ljudi nastanjuju već hiljadama godina. Pre dolaska Prvih ljudi, izgleda da su deca šume i džinovci živeli u velikim pećinama u njenom podnožju, koje je izdubilo more. Medvedi, lavovi, vukovi i slepi miševi takođe su se nastanjivali unutra, a i bezbrojna manja stvorenja.

U nižim delovima Stene probijene su stotine rudarskih okana, gde mnoge žile crvenog i žutog

zлата svetlucaju netaknute u kamenu čak i posle milenijuma kovanja. Kasterliji su prvi počeli da proširuju okna u odaje i dvorane, a na vrhu stene su podigli drvenu utvrdu, iz koje su mogli da nadgledaju svoje posede.

Izmereno je da je Stena triput viša od Zida ili Visoke kule Starigrada. Dugačka je gotovo dve lige od istoka do zapada, a kroz čitavu njenu unutrašnjost prepliću se tuneli, ostave, kasarne, dvorane, štale, stepenice, spremišta i tamnice. Postoji čak i neka vrsta bogošume, mada je čuvar drvo koje tu raste čudno i iskrivljeno, a njegovo umršeno korenje ispunilo je čitavu pećinu u kojoj se nalazi, tako da u njoj više ništa ne može da raste.

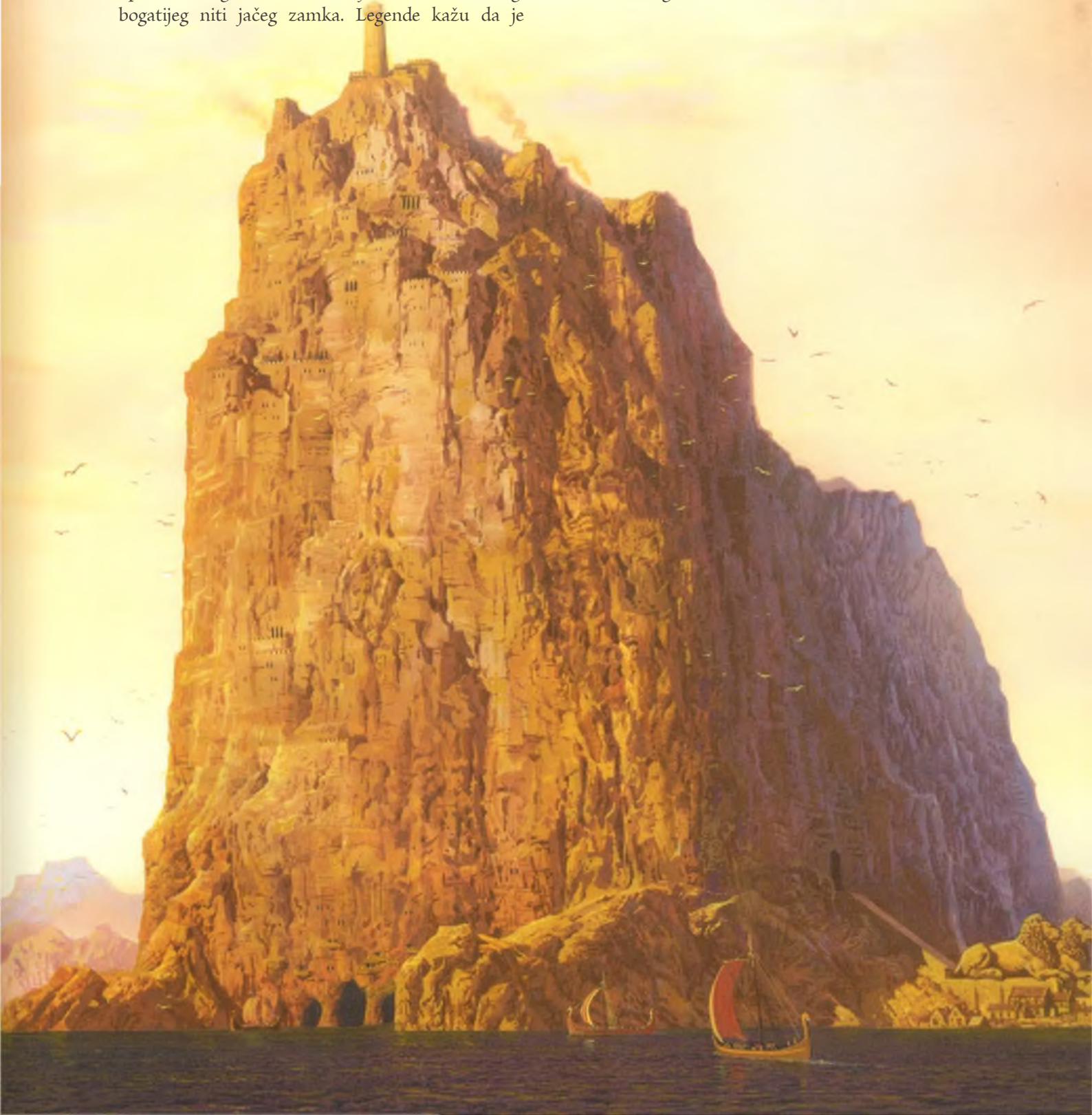
U Steni se čak nalazi i luka, s dokovima, pristaništima i brodogradilištima, pošto je more useklo velike pećine u zapadnu stranu, prirodne kapije dovoljno duboke i široke da dugački brodovi, pa čak i koge, ulaze i istovaruju robu.

Lavlja čeljust – ogromna prirodna pećina koja predstavlja glavni ulaz u Stenu – visoka je dvesta stopa od tla do svoda. Vekovima proširivana i uređivana, danas je tolika da navodno dvadeset konjanika može da jaše naporedo uz njeno široko stepenište.

Livačka stena nikada nije osvojena ni na juriš ni opsadom. Nigde u Sedam kraljevstava nema većeg, bogatijeg niti jačeg zamka. Legende kažu da je

Visenija Targarjen, posto ga je videla, zahvalila bogovima što je kralj Loren izjahao da se suoči s njenim bratom Egonom na Vatrenom polju, jer da je ostao u Steni, čak mu ni zmajski plamen ne bi naudilo.

Gospodari Livačke stene su vekovima prikupljali mnoga blaga i unutrašnjost Stene – posebno Zlatna galerija, s pozlaćenim ukrasima i zidovima, i Dvorana junaka, gde skupoceni oklopi koje su nosile stotine lanisterskih vitezova, lordova i kraljeva čuvaju večnu stražu – s pravom je slavna u čitavih Sedam kraljevstava, pa čak i u zemljama na drugoj obali Uzanog mora.



REČNE ZEMLJE

H V A T

ZAPADNE ZEMLJE

KRUNSKE ZEMLJE



LETNJE MORE



DORN Ā

ŠITTOVI

MORE
ZELČES
SUNČA

MORE
UZ
REDVINA



LEGENDA	
	GLAVNI ZAMAK
	ZAMKOVI
	GRADOVI
	MANJA MESTA
	VINO
	ŽITO
	PUTEVI

HVAT

NAJVEĆE I NAJMNOGOLJUDNIJE od šest južnih kraljevstava (Sever, ogroman ali slabo naseljen, svet je za sebe) najčešće zovemo Hvat, ali to ime i nije najtačnije. Posedi kuće Tirela, gospodara Visokog sada, sada se uglavnom poklapaju s kraljevstvom Hvata kakvo je postojalo hiljadama godina pre Egonovog Osvajanja, ali ta bogata i plodna zemlja nekada se sastojala od četiri kraljevstva:

Starigrad i okolina, ograničeni Crvenim planinama na istoku i izvorima Vinomeda na severu.

Senica, zlatno ostrvo iza moreuza Redvina, slavno po vinu i suncu.

Zapadne krajine, od Rožnog brega do Noćnog poja.

Sam Hvat, ogromno prostranstvo imanja i njiva, jezera i reka, bregova i šuma i mirisnih livada, mlinova i rudnika, istačkano seocima, živahnim pijačnim varošicama i drevnim zamkovima, koje se pruža od ostrva Štitovi u Moru zalazećeg sunca, uz ušće Vijugavice, pored Visokog sada do Crvenog ostrva, Zlatogaja i Ljute ćuprije, pa sve do Survišta i izvora Vijugavice.

Ovo poslednje su bile zemlje kraljeva Gardenera iz davnina, a u novije doba zemlje potomaka njihovih kućupravitelja, Tirela od Visokog sada.

Istorija nas uči da su u tim zelenim zemljama ponikli prvi vitezovi; slavu odvažnih vitezova i lepih devica iz Hvata pevači su proneli širom Sedam kraljevstava, a i njihova predanja takođe potiču odatle.

Odvajkada i zauvek velika zemlja, Hvat je za svoje žitelje mnogo toga: najmnogoljudnija, najplodnija i najmoćnija oblast u Sedam kraljevstava, od koje je bogatiji samo Zapad sa svojim zlatom; sedište nauke; centar muzike, kulture i svih znanja – i svetlih i mračnih; žitnica Vesterosa; čvorište trgovine; dom velikih moreplovaca, mudrih i plemenitih kraljeva, užasnih čarobnika i najlepših žena u čitavom Vesterosu. Visoki sad, s pravom slavljen kao najlepší zamak u zemlji, uzdiže se na brdu što gleda na Vijugavicu. Sama Vijugavica, koja teče podno njegovih zidina, najduža je i najšira reka u Sedam kraljevstava. Starigrad se po veličini može meriti s Kraljevom Lukom, a u svemu drugom je daleko bolji, pošto je mnogo stariji i lepši, s popločanim ulicama, kićenim esnafskim dvoranama, kamenim kućama i tri velika i čuvena zdanja: Zvezdanim obredištem Vere, Citadelom meštara i silnom Visokom kulom, s njenim velikim svetionikom, najvišom građevinom u čitavom poznatom svetu. Zaista, Hvat je zemlja po mnogo čemu bez premca.

GART ZELENORUKI

Priča o Hvatu počinje sa Gartom Zelenorukim, legendarnim rodonačelnikom ne samo Tirela i Visokog sada već i kraljeva Gardenera pre njih... a i svih drugih velikih kuća i plemenitih porodica zelenog kraljevstva.

O Gartu se pripoveda hiljadu priča, i u Hvatu i dalje. Većina su neverovatne, mnoge protivrečne. U nekima je on savremenik Brena Zidara, Lana Pametnog, Durana Bogoborca i ostalih živopisnih likova iz doba junaka. U drugima je predak svih njih.

Zapisano je da je Gart bio veliki kralj Prvih ljudi;

on ih je sa istoka i preko zemljouza doveo u Vesteros. A ipak druge priče nam govore kako je on pretekao Prve ljude za hiljadu godina, i tako bio ne samo Prvi čovek u Vesterosu već i *jedini* čovek, i da je sam lutao uzduž i popreko čitave zemlje i pričao sa džinovima i decom šume. Neki čak kažu da je bio bog.

Neslaganja postoje čak i oko njegovog imena. Mi ga zovemo Gart Zelenoruki, ali u najstarijim pričama zovu ga Gart Zelenokosi ili prosto Gart Zeleni.

Neke priče govore da je imao zelene šake, zelenu

Neke najstarije priče o Gartu Zelenorukom prikazuju nam znatno mračnije božanstvo, koje je od vernika zahtevalo krvne žrtve da bi njive rodile. U nekim pričama zeleni bog umire svake jeseni kada lišće opadne, pa se na proleće ponovo rađa. Ta verzija Garta mahom je zaboravljena.

kosu ili zelenu put. (U nekima čak ima i rogove, kao jelen.) Drugi nam kazuju da se oblačio u zeleno od glave do pete i zaista je tako najčešće prikazan na slikama, tapiserijama i skulpturama. Verovatnije je ipak da to ime potiče od dara za baštovanstvo i obradu

zemlje – a oko te njegove osobine sve se priče slažu. „Gart je pomagao da žito uzri, voćke rode, a cveće procveta“, pevaju pevači.

Mnogi primitivni narodi obožavaju boga ili boginju plodnosti i Gart Zelenoruki ima mnogo zajedničkog s

Neka od slavne dece Garta Zelenorukog

DŽON HRAST, prvi vitez, koji je doneo viteštvo u Vesteros (ogroman čovek, svi se slažu, u nekim pričama visok osam stopa, u nekima deset ili dvanaest, rođen iz veze Garta Zelenorukog i divkinje). Njegovi potomci su postali Oukharti od Starog hrasta.

GILBERT OD ČOKOTA, koji je naučio ljude sa Senice da prave slatko vino od grožđa koje toliko sočno i bujno raste na njihovom ostrvu, i koji je osnovao kuću Redvina.

FLORIS LISICA, najpametnije Gartovo dete, imala je tri muža, a nijedan nije znao za drugu dvojicu. (Od njihovih sinova nastale su kuće Florenta, Bola i Pika.)

DEVICA MARIS, Najlepša, čija je lepota bila tako slavna da se pedeset plemića nadmetalo za njenu ruku, na prvom turniru u istoriji Vesterosa. (Pobedio je Sivi Džin, Argot Kamenoputi, ali se Maris udala za kralja Atora od Visoke kule pre nego što je Argot stigao da je odvede te je ovaj ostatak života proveo besneći pred zidinama Starigrada i dozivajući svoju nevestu.)

STRELAC FOS, čuven po tome što bi strelom skinuo jabuku s glave device koja bi mu zapala za oko, a od njega potiču i Zelene i Crvene jabuke Fosoveji;

BRENDON OD KRVAVOG SEČIVA, koji je isterao džinove iz Hvata i ratovao protiv dece šume pa ih kod Plavog jezera toliko pobio da se ono dan-danas zove Crveno jezero;

OVEN HRASTOŠTIT, koji je osvojio ostrva Štitove i naterao sirene i morske ljude nazad u talase;

HARLON LOVAC I HERNDON OD ROGA, blizanci koji su zamak sagradili na Rožnom bregu i za ženu uzeli prelepu šumsku vešticu što je tu živela, živeći obojica s njom stotinu godina (jer braća nisu starila ako bi je zagrlili svaki put kad je mesec pun).



BORS SNAŽNI, koji je stekao snagu dvadeset ljudi tako što je pio samo bikovu krv; osnovao je kuću Balvera od Crne krune. (U nekim pripovestima Bors je popio toliko bikove krvi da su mu izrasla dva sjajna crna roga.)

ROUZ OD CRVENOG JEZERA, zverobrazica, mogla je da se pretvara u čaplju – a neki kažu da se ta osobina i danas javlja kod nekih žena iz kuće Krejna, njenih potomaka.

SLATKA ELIN, devojka koja je toliko volela med da je tražila kralja pčela u njegovoj ogromnoj planinskoj košnici i sklopila savez s njim, da se stara o njegovoj deci i deci njegove dece zanavek. Elin je bila prva pčelarka i pramajka kuće Bizberija.

ROVENA OD ZLATNOG STABLA, koja je bila toliko neutešna što ju je dragan ostavio zbog bogate suparnice da je umotala jabuku u svoju zlatnu kosu, posadila je na brdu i odgajila drvo čiji su kora, lišće i plod bili od sjajnog žutog zlata, i od čijih kćeri poreklo vode Roveni od Zlatogaja.

takvim božanstvima. Kaže se da je Gart prvi naučio ljude da obrađuju zemlju. Pre njega svi su ljudi bili lovci i sakupljači, bezdomne lutalice većito u potrazi za hranom, sve dok im Gart nije podario seme i pokazao im kako se ore i seje, kako se gaje usevi i sakuplja letina. (U nekim pričama pokušao je da nauči i starije rase, ali su džinovi zagrmeli na njega i zasuli ga stenama, a deca mu se nasmejala i rekla da njima bogovi šume pružaju sve što im treba.) Kada je hodao, imanja, sela i voćnjaci nicali su iza njega. Preko ramena je nosio platnenu torbu, prepunu semena, koje je usput razbacivao. Kao što i dolikuje bogu, torba mu je bila neiscrpna; unutra je bilo semena sveg drveća, žitarica, voća i cveća na svetu.

Gart Zelenoruki doneo je sa sobom dar plodnosti. Ne samo da je zbog njega bilje bujalo, već nam legende kažu da je dodirom lečio žene od neplodnosti – čak i starice čija je mesečna krv presahla. Device su u njegovom prisustvu sazrevale, majke su rađale blizance, pa čak i trojke, kada bi ih on blagosiljao, mlade devojke bi prokrvarile od njegovog osmeha. Plemići i prost svet jednako su mu nudili svoje kćeri device kuda god bi išao, da im letina uzri a voćke otežaju od ploda. Svaka devica koju je razdevičio rodila je za devet meseci snažnog sina ili lepu kćerku, ili bar tako priče kažu.

Ta predanja, mada ih prost svet obožava, meštiri citadele i obrednici Vere mahom odbacuju i slažu se u stavu da je Gart Zelenoruki bio čovek, a ne bog. Najverovatnije lovac ili ratnik i poglavica, ili možda sitni kralj, sasvim je moguće da je bio prvi gospodar Prvih ljudi koji je poveo sledbenike preko Ruke Dorne (tada još čitave), u divljinu Vesterosa, gde su prethodno obitavale samo starije rase.

Bio bog ili čovek, Gart Zelenoruki je u toj novoj

zemlji začeo mnogo dece, u tome se slažu sve priče. Mnogi njegovi potomci i sami su izrasli u junake, kraljeve i velike gospodare i zasnovali su silne kuće koje su potrajale hiljadama godina.

Od svih njih najveći je bio njegov prvenac Gart Baštovan, koji je dom podigao na brdu pored Vijugavice koje je s vremenom postalo poznato kao Visoki sad, i koji se krunisao vencem od cveća i loze. Sva druga deca Garta Zelenorukog klanjala su se Baštovanu kao istinskom kralju svih ljudi, svugde. On je osnovao kuću Gardenera, čiji su kraljevi vladali Hvatom pod barjakom sa zelenom rukom mnogo hiljada godina, sve dok Egon Zmaj i njegove sestre nisu došli u Vesteros.

Spisak je dugačak a legende brojne, jer nema nijedne plemenite kuće u čitavom Hvatu koja se ne hvali poreklom od bezbrojne dece Garta Zelenorukog. Čak se i junaci drugih zemalja i kraljevstava ponekad ubrajaju među njegove potomke. Brendon Zidar je potomak Garta preko Brendona od Krvavog sečiva, govore nam te priče, dok je Lan Pametni kopile koje je rodila Floris Lisica (u nekim pričama) ili Roveni od Zlatnog stabla (u drugim). Ili se bar tako priča u Hvatu. U Zapadnim zemljama češće se govori da se Lan umilio Gartu Zelenorukom tako što je glumio jednog njegovog sina (Gart ih je imao toliko da bi se ponekad zabrojao), pa onda pobjegao s delom nasleđstva koje je zapravo pripadalo Gartovoj istinskoj deci.

Ne može se poreći da je Gart Zelenoruki imao mnogo dece, s obzirom na to koliko njih u Hvatu tvrde da potiču od njega. Malo je, međutim, verovatno da to važi i za sve druge plemenite kuće u Vesterosu.

KRALJEVI GARDENERI

Istorija Hvata u doba Prvih ljudi ne razlikuje se mnogo od ostalih zemalja Vesterosa. Ljudi nisu postali miroljubiviji ni manje pohlepni zbog obilja tih zelenih i plodnih krajeva. I tu su se Prvi ljudi borili protiv dece šume, isterivali ih iz svetih gajeva i šupljih brda i sekli njihova čuvarstva velikim bronzanim sekirama. I tu su se kraljevstva dizala i propadala, a sitni kraljevi i gordi lordovi nadmetali za zemlju, zlato i slavu, dok su gradovi goreli, žene naricale, a mač odzvanjao o mač, iz veka u vek.

A ipak ima i razlike, u razmerama ako ne u vrsti, jer gotovo sve plemenite kuće Hvata imaju zajedničke pretke, pošto potiču od Garta

Zelenorukog i njegove brojne dece. Mnogi učenjaci tvrde da je to srodstvo obezbedilo kući Gardenera prvenstvo u vekovima koji su usledili; nijedan sitni kralj nije mogao da se nada da će nadmašiti silu Visokog sada, gde su potomci Garta Baštovana sedeli na živom prestolu (hrastovom sedištu), izraslom iz hrasta koji je posadio sam Gart Zelenoruki, i u miru nosili krune od loze i cveća, a krune od bronzanog trnja (kasnije gvozdene) kada su išli u rat. I drugi su se možda nazivali kraljevima, ali su Gardeneri bili neprikosnoveni vrhovni vladari i drugi su im se klanjali.



U tim vekovima nemira i pometnje Hvat je rodio mnogog neustrašivog ratnika. Pevači do danas slave dela vitezova poput Servina od Štita-ogledala, Davosa Zmajoubice, Rolanda od Roga, Viteza bez Oklopa, i legendarnih kraljeva koji su ih vodili, među njima Garta V Čekića Dornjana, Gvejna I Odvažnog, Džajlsa I Bede, Gareta II Mračnog, Garta VI Zornjače i Gordana I Sivoookog.

Mnogi od tih vladalaca imali su zajedničkog neprijatelja, jer su tih mračnih i krvavih vekova morski pljačkaši s Gvozdenih ostrva harali gotovo čitavom zapadnom obalom, od Medveđeg ostrva do Senice. Gvozdenrođeni su na svojim hitrim dugačkim brodovima mogli da udare i pobegnu pre nego što usledi odgovor. Njihovi pljačkaši često su se iskrcavali na neočekivanim mestima i zaticali žrtve nespremne. Mada su retko zalazili dublje u kopno, vladali su Morem zalazećeg sunca i uzimali surov danak od ribara koji su živeli na obali. Pošto su se naselili na Štitovima, tako što su pobili sve muškarce koje su zatekli i uzeli njihove žene za sebe, gvozdenrođeni su nekažnjeno pljačkali čak i duž Vijugavice.

Kralj Koređ, najstrašniji od tih gvozdenrođenih vladara, hvalisao se da se njegova vlast prostire „gde god miriše slana voda i gde se čuje huk talasa“. U Hvatu su ga znali kao Koređ Svirepog, a kraljevi koji su za njim sledili imali su imena kao što su Hagon Grozni i Joron Lovac na Device.

Protiv takvih ljudi i njihovih sledbenika borili su se kraljevi kuće Gardenera tri veka, ponekad u savezu s kraljevima Stene i gospodarima Starigrada, a ponekad sami. Čak šest kraljeva Gardenera stradalo je u bici, među njima Garet Mračni i Gart Zornjača, dok je Džajls II zarobljen, udaren na muke i isečen na komadiće koje su njegovi mučitelji posle stavili na udice kao mamac. Ipak su na kraju pobedili, jer je svaki od njih dodatno proširio posede kuće Gardenera i dovodio sve više zemalja i lordova pod vlast Visokog sada.

Bez obzira na to, mnogi učenjaci i danas veruju da su najveći kraljevi Gardeneri bili mirotvorci, a ne borci. Tačno je da se o njima peva manje pesama, ali su u letopisima imena Garta III Velikog, Garlanda II Mladoženje, Gvejna III Debelog i Džona II Visokog upisana zlatnim slovima. Gart Veliki je proširio granice kraljevstva na sever, pripojivši Stari hrast, Crveno jezero i Zlatogaj pomoću sporazuma o prijateljstvu i zajedničkoj odbrani. Garland je isto postigao na jugu i uveo Starigrad u svoje kraljevstvo tako što je venčao svoju kćer s Limodom Morskim Lavom od kuće Hajtauera i odrekao se svojih žena da bi se oženio kćerkom lorda Limonda. Gvejn Debeli je ubedio lorda Pika i lorda Manderlija da prihvate njegovu presudu u njihovom sporu i da mu se zakunu na vernost, bez i jedne jedine bitke. Džon Visoki je na svojoj barci plovio do samog izvora Vijugavice, pobadao barjak sa zelenom šakom gde god je prošao i prihvatao za podanike lordove i sitne kraljeve čije su se zemlje pružale duž obala te moćne reke.

Najveći od svih Gardenera bio je kralj Gart VII Zlatnoruki, div i u ratu i u miru. Kao dečak odbio je Dornjane kada je kralj Feris Fauler poveo u osvajački pohod deset hiljada ljudi kroz Široki prevoj (kako se tada zvao Prinčev prevoj). Nedugo zatim usmerio je pažnju ka moru i proterao poslednje gvozdenrođene iz njihovih uporišta na Štitovima. Zatim je na ostrva naselio svoje najjače borce i dao im posebna prava, da bi postali prva odbrana protiv gvozdenrođenih ako se ovi vrata. To se pokazalo kao veliki uspeh i do dana današnjeg ljudi s Četiri štita ponose se time što brane ušće Vijugavice i srce Hvata od svih morskih neprijatelja.

U svom poslednjem i najvećem ratu Gart VII suočio se sa savezom olujnog kralja i kralja Stene, koji su nameravali da podele Hvat, ali ih je on obojicu porazio, pa onda lukavim rečima posejao seme razdora između njih, tako da su udarili jedan na drugoga u krvavoj Bici tri vojske. Posle toga je udao svoje kćeri za njihove naslednike, potpisao sporazum sa obojicom i odredio trajne granice između tri kraljevstva.

A ipak i to bleđi pred njegovim najvećim dostignućem: tri četvrti veka mira. Gart Zlatnoruki je postao kralj Hvata s dvanaest godina i umro je na hrastovom sedištu kada su mu bile devedeset tri, i dalje zdravog duha (mada trošnog tela). Za

osamdeset jednu godinu njegove vladavine, Hvat je ratovao manje od deset. Pokolenja dečaka su se rodila, sazrela u muškarce, dobila svoju decu i umirala a da se nikad nisu latila koplja i štita i otišla u rat.

S tim dugačkim mirom usledilo je i blagostanje bez presedana. Zlatno kraljevanje, kako je to doba postalo poznato, bilo je doba kada je Hvat istinski procvao.

Ipak, svakom zlatnom dobu jednom dođe kraj i tako je to bilo i u Hvatu. Gart Zlatnoruki je otišao sa ovog sveta. Na hrastovom sedištu ga je nasledio praukun, pa njegovi sinovi.

A onda su došli Andali.

ANDALI U HVATU

Andali su u Hvat stigli kasno.

Pošto su preplovili Uzano more u dugačkim brodovima, iskrkali su se najpre na obalama Dola, a kasnije uz sve istočne obale. Flote Starigrada i Senice sprečile su im prolaz u More zalazećeg sunca kroz moreuz Redvina. Opisi bogatstva Hvata i raskoši i moći Visokog sada i njegovih kraljeva bez sumnje su doprli do ušiju mnogih andalskih poglavica, ali su se između njih nalazile druge zemlje i drugi kraljevi.

Prema tome, dugo pre nego što su Andali stigli na Vijugavicu, kraljevi Visokog sada znali su za njihov dolazak, izdaleka su posmatrali borbe u Dolu i Olujnim zemljama i beležili sve što se dešava. Možda mudriji od kraljeva drugih oblasti, nisu pogrešili sklapajući savezništva sa Andalima protiv domaćih suparnika. Gvejn IV Bogobojažljivi poslao je svoje ratnike da potraže decu šume, u nadi da će zelenvidi i njihove čini zaustaviti napadače. Mern II Graditelj podigao je novi zid oko Visokog sada i naredio svojim vazalima da ojačaju sopstvenu odbranu. Mern III Suludi obasuo je zlatom i počastima šumsku vešticu koja je tvrdila da će dići vojsku mrtvih da odbije Andale. Lord Redvin je sagradio još brodova, a lord Hajtauer je ojačao bedeme Starigrada.

A ipak, velike bitke koje su očekivali nikada nisu vođene. Dok su Andali dovršili osvajanje istočnih obala, prošla su pokolenja, a pritom su iznedrili desetine sopstvenih sitnih kraljeva, od kojih su se mnogi međusobno sukobljavali. A u Visokom sadu, Tri mudra kralja sedela su jedan za drugim na hrastovom sedištu.

Gart IX Gardener, njegov sin Merl I Krotki i njegov unuk Gvejn V bili su veoma različiti ljudi, ali

su vodili istu politiku prema Andalima, zasnovanu na slozi i asimilaciji, a ne na oružanom otporu. Gart IX je doveo obrednika na svoj dvor, uključio ga u veće i sagradio prvo obredište u Visokom sadu, mada je sam nastavio da se klanja u bogošumi zamka. Njegov sin Merl I je, međutim, zvanično prihvatio Veru i pomogao izgradnju Majčine kuće i obredišta širom Hvata. Gvejn V je bio prvi Gardener rođen u Veri i prvi koji će biti proglašen za viteza uz svečani obred i bdenje. (Pevači i pripovedači posthumno su mnogim njegovim plemenitim precima dodelili viteško zvanje, ali je istinsko viteštvo došlo u Vesteros tek sa Andalima.)

I Merl I i Gvejn V uzeli su Andalke za žene, da bi vezali njihove očeve za kraljevstvo. Sva tri kralja primala su Andale u službu kao domaće vitezove i sluge. Među onima koji su tako počastvovani bio je andalski vitez po imenu ser Alester Tirel, čija je veština s oružjem bila tolika da je pod Gvejnom V proglašen za kraljevog megdandžiju i zakletog štita. Potomci ser Alestera s vremenom su postali nasledni kućupravitelji Visokog sada pod Gardenerima.

Tri mudra kralja takođe su našla posede i titule za moćnije andalske kraljeve koji su pristizali u Hvat, zauzvrat prihvatajući zakletve na vernost. Gardeneri su takođe tražili andalske zanatlje i podsticali svoje vazale da ih i oni upošljavaju. Posebno su kovači i kamenoresci bili bogato nagrađivani. Prvi su naučili Prve ljude da kuju sebi oružje i oklop od gvožđa umesto od bronz; drugi su im pomogli da ojačaju zamkove i utvrde. I mada su neki od tih novoproglašanih lordova u budućim godinama pogazili reč, većina nije. Stajali su uz svog

sizerena da uguše ustanike i brane Hvat od onih andalskih kraljeva i ratničkih družina koje su pristizale kasnije. „Kad se vuk okomi na tvoje stado, ako ga ubiješ dobićeš samo mali predah, pošto će doći drugi vukovi“, čuvene su reči kralja Garta IX. „Ako vuka nahraniš i pripitomiš, a njegove štence pretvoriš u svoje pse čuvare, oni će zaštititi stado kad stigne izgladneli čopor.“ Kralj Gvejn V je to sažetije izrazio: „Oni su nam dali Sedmoro bogova, mi smo im dali zemlju i kćeri, a naši sinovi i unuci biće braća.“

Mnoge plemenite kuće Hvata vode poreklo od andalskih pustolova kojima su zemlje i žene dali Gart IX, Merl I i Gvejn V – na primer Ormi, Pareni, Grejsvordi, Kaji, Rokstoni, Aferinzi, Lejudi i Varneri. Kako su vekovi odmicali, sinovi i kćeri tih kuća toliko su se mešali s potomcima Prvih ljudi da je postalo nemoguće razlikovati ih. Retka su osvajanja s tako malo prolivene krvi.

Vekovi koji su usledili posle andalskog osvajanja nisu bili toliko mirni. Među Gardenerima koji su nasleđivali hrastovo sedište bilo je i jakih i slabih ljudi, i pametnih i glupih, a jednom je to čak bila i žena, ali je malo ko imao mudrost i lukavstvo Tri mudra kralja, tako da se zlatni mir Garta Zlatnorukog nije ponovo vratio. U toj dugačkoj epohi između asimilacije Andala i dolaska zmajeva, kraljevi Hvata neprekidno su ratovali protiv suseda, većito se otimajući za zemlju, moć i slavu. Kraljevi

stene, olujni kraljevi, mnogi svadljivi kraljevi Dorne i kraljevi reka i brda svi su se ubrajali u njihove neprijatelje (a ponekad i u njihove saveznike).

Visoki sad je vrhunac moći dostigao pod kraljem Džajlsom III Gardenerom, koji je poveo blistavu vojsku oklopljenih vitezova u Olujne zemlje, razbio vojske ostarelog olujnog kralja, i osvojio sve zemlje severno od Kišegore sem samog Krajoluja, koji je dve godine bezuspešno opsedao. Džajls bi možda dovršio osvajanje da se u njegovom odsustvu na Hvat nije obrušio kralj Stene i primorao ga da prekine opsadu i požuri kući da se obračuna sa zapadnjacima. U veći rat koji je usledio ušla su tri dornska kralja i dva iz Rečnih zemalja, ali je na kraju Džajls III umro od krvavog proliva, a granice kraljevstava vratile su se manje-više gde su i bile pre nego što je krvoprolieće izbilo.

Najveće slabljenje kuće Gardenera nastupilo je za vreme dugačke vladavine kralja Garta X, zvanog Gart Sedobradi, koji je krunu nasledio sa sedam godina i umro s devedeset šest – što znači da je vladao duže čak i od svog slavnog pretka Garta Zlatnorukog. Mada u mladosti žustar, Gart X je bio tašt i površan kralj koji se okružio budalama i laskavcima. Nikada nije bio ni mudar ni pametan, u starosti ga je pamet potpuno izdala, a u dugim godinama svoje senilnosti postao je najpre oruđe jedne stranke, pa druge, dok se njegovo okruženje otimalo za bogatstvo i moć. Sinova nije imao, ali se lord Pik oženio jednom njegovom kćerkom, lord Manderli drugom i obojica su bila rešena da baš njihova žena nasledi krunu. Suparništvo između njih obeležile su izdaje, zavere i ubistva, a na kraju je buknuo i otvoreni rat. Ostali lordovi svrstali su se na obe strane.

Pošto su se lordovi Hvata dohvatili za guše, dok je kralj bio preslab i da shvati šta se dešava, a kamoli da to zaustavi, olujni kralj i kralj Stene iskoristili su priliku i oteli velike oblasti, pri čemu su i dornski upadi postajali sve smeliji i češći. Jedan dornski kralj opseo je Starigrad, drugi je prešao Vijugavicu i poharao Visoki sad. Hrastovo sedište, živi presto kojim se kuća Gardenera ponosila bezbrojne godine, iscepan je i spaljen, a senilni kralj Gart X je nađen vezan za svoj krevet, kako cvili u sopstvenoj nečisti. Dornjani su ga zaklali („iz milosrđa“ rekao je jedan od njih kasnije), pa su spalili Visoki sad pošto su izneli sve dragocenosti.

Usledila je gotovo decenija bezvlašća, ali su se na kraju sve najveće kuće Hvata, pod vođstvom ser Ozmunda Tirela, kućeupravitelja, ujedinile, porazile





i Pikove i Manderlije, oslobodile ruševine Visokog sada i postavile jednog daljeg rođaka pokojnog i neželjenog Garta Sedobradog na novi presto, kao kralja Merna VI Gardenera.

Mada Mern VI nije bio preterano darovit čovek, kućepravitelji su ga dobro savetovali. Ser Ozmunda Tirela je na tom mestu nasledio sin Lorent. Oslanjajući se na njihove talente, Mern VI je dobro vladao, ponovo je podigao Visoki sad i umnogome oporavio kuću Gardenera i Hvat. Njegov sin Gart XI uradio je ostalo i sproveo tako

užasnu odmazdu nad Dornjanima da je lord Hajtauer posle rekao kako su Crvene planine bile zelene sve dok ih Gart nije okupao dornskom krvlju. Do kraja svoje dugačke vladavine, kralj je bio poznat kao Gart Bojadžija.

I tako je to išlo, od kralja do kralja, u ratu i u miru. A ipak je sve to vreme zelena šaka ponosno vijorila nad Hvatom, sve dok kralj Mern IX nije izjahao da zaustavi Egonu Targarjena i njegove sestre na Vatrenom polju.

STARIGRAD

Nijedna istorija Hvata nije potpuna bez osvrta na Starigrad, taj najveličanstveniji i najdrevniji među gradovima, i dalje najbogatiji, najveći i najlepši u čitavom Vesterosu, bez obzira na to što ga je Kraljeva Luka sada nadmašila po broju stanovnika.

Koliko je zapravo Starigrad star? Tim pitanjem bavili su se mnogi meštari, ali odgovor prosto ne znamo. Poreklo grada nestalo je u maglama vremena i obavijeno je legendama. Neki neuki obrednici tvrde da su baš Sedmoro odredili granice grada, drugi da su se zmajevi nekada gnezdili na Bojnom ostrvu sve dok im Hajtaueri nisu stali na

put. Mnogi prosti ljudi veruju da se Visoka kula jednog dana prosto pojavila, sama od sebe. Potpun i tačan opis osnivanja Starigrada verovatno nikada neće biti poznat.

Zasigurno, međutim, možemo reći da su ljudi živeli na ušću Vinomeda još od doba praskozorja. To potvrđuju najstarije otkrivene rune i neki drugi fragmentarni izvori koje su otkrili meštari što su živeli među decom šume. Jedan od njih, meštar Dželiko, pretpostavlja da je naselje na vrhu Šaputavog zaliva prvobitno bilo trgovačka

postaja, gde su brodovi iz Valirije, Starog Gisa i s Letnjih ostrva svraćali da dopune zalihe, obave popravke i trguju sa starijim rasama, i to deluje sasvim uverljivo.

Ipak, ima i mnogih tajni. Kamenito ostrvo gde stoji Visoka kula poznato je kao Bojno ostrvo, čak i u našim najstarijim spisima, ali zašto? Kakav je to boj bio na njemu? Kada? Između kojih lordova i kojih kraljeva, kojih rasa? Čak i pevači o tome mahom ćute.

Učenjacima i istoričarima još je zagonetnija velika četvrtasta tvrđava od crnog kamena koja dominira ostrvom. Većim delom zapisane istorije to veličanstveno zdanje služilo je kao osnova i najniži sprat Visoke kule, a ipak zasigurno znamo da je od njenih gornjih nivoa starije mnogo hiljada godina.

Ko ju je sagradio? Kada? Zašto? Većina meštara prihvata uvreženo verovanje da je ova građevina valirijska, pošto su debeli zidovi i zamršena unutrašnjost svi od punog kamena, bez znakova spajanja i malterisanja, bez tragova dleta – primeri takvog načina gradnje češći su drugde, a najistaknutiji su među njima zmajski putevi Valirije i Crni zidovi koji štite srce Starog Volantis. Zmajski gospodari Valirije, kao što je dobro poznato, poznavali su veštinu pretvaranja kamena u tečnost pomoću zmajске vatre, pa potom njegovog oblikovanja i slivanja tako da bude čvršći od gvožđa, čelika i granita.

Ako je ta prva tvrđava zaista valirijska, to nam govori da su gospodari zmajeva došli na Vesteros hiljadama godina pre nego što su podigli tvrđavu na Zmajkamenu, davno pre dolaska Andala, pa čak i Prvih ljudi. Ako je tako, jesu li došli s namerom da trguju? Jesu li bili lovci na roblje, možda u potrazi za džinovima? Jesu li pokušavali da nauče čini dece šume, njihovih zelenida i čvardrva? Ili je postojao neki mračniji cilj?

Takva pitanja su i danas brojna. Pre Propasti Valirije meštari i velemeštari često su tamo putovali u potrazi za odgovorima, ali ih nisu nalazili. Tvrđnja obrednika Barta da su Valirijci došli u Vesteros zato što su njihovi sveštenici prorekli da će propast ljudskog roda stići iz zemlje iza Uzanog mora može lako da se odbaci kao besmislica, kao i mnoga druga čudnija Bartova nepotkrepljena uverenja.

Više uznemiravaju, a i više vrede razmatranja, tvrdnje da prva tvrđava uopšte nije valirijska.

Stopljeni crni kamen od koga je sazdana podseća na Valiriju, ali jednostavni, neukrašeni arhitektonski stil ne, pošto su gospodari zmajeva mnogo voleli da kamen krive u čudne, maštovite i složene oblike. Uzani, krivudavi prolazi bez prozora kojih je puna unutrašnjost mnogima više liči na tunele nego na dvorane; u njima je veoma lako

izgubiti se. Možda je to prosto odbrambena mera smišljena da pomete napadače, ali ni to nimalo ne liči na Valiriju. Unutrašnjost nalik na lavirint navela je velemeštra Kviliona da posumnja kako je tvrđava zapravo delo graditelja lavirinata, tajanstvenog naroda koji je ostavio tragove svoje nestale civilizacije u Loratu na Drhtavom moru. Pretpostavka je zanimljiva, ali otvara više pitanja nego što daje odgovora.

Još maštovitiju mogućnost izneo je pre jednog veka meštar Teron. Rođen kao kopile na Gvozdenim ostrvima, Teron je primetio izvesne sličnosti između crnog kamena drevne tvrđave i stolice od morskog kamena, prestola kuće Grejdžoja na Hridi, čije je poreklo jednako drevno i tajanstveno. Teronov pomalo nerazumljivi rad *Čudni kamen* navodi da su i tvrđava i stolica možda delo čudne, nakazne rase koju su stvorenja iz slanog mora izrodila s ljudskim ženama. Ti stanovnici dubina, kako ih on naziva, jesu seme iz koga su nikle naše legende o morskim ljudima, dok su njihovi užasni oci istina koja stoji iza Utopljenog boga gvozdenrođenih.

Zbog bogatih, detaljnih i pomalo uznemiravajućih ilustracija u knjizi *Čudni kamen* zanimljivo je listati to retko delo, ali su delovi teksta potpuno nerazumljivi; meštar Teron je imao dara za crtanje, ali nije bio vešt sa rečima. U svakom slučaju, njegova teza nije zasnovana na činjenicama i može se odbaciti. I tako se ponovo vraćamo na početak, prisiljeni da priznamo kako nam prvi dani Starigrada, Bojnog ostrva i njegove tvrđave moraju zauvek ostati tajna.

Razlozi za napuštanje tvrđave i sudbina njenih graditelja, ko god bili, jednako su nam nedostupni, ali znamo da su u nekom trenutku Bojno ostrvo i njegova velika tvrđava dospeli pod vlast predaka kuće Hajtauera. Jesu li oni bili Prvi ljudi, kao što većina učenjaka danas veruje? Ili su možda potomci moreplovaca i trgovaca koji su se naselili na vrhu Šaputavog zaliva u ranijim dobima, ljudi koji su došli *pre* Prvih ljudi? To ne možemo znati.

Kada se prvi put pojave na stranicama letopisa, Hajtaueri su već kraljevi i vladaju Starigradom s Bojnog ostrva. Svoju prvu visoku kulu, kažu nam hroničari, izgradili su od drveta i dizala se pedesetak stopa iznad drevne tvrđave koja joj je bila osnova. Ni ona ni više kule koje su usledile u narednim vekovima nisu bile dom ljudima; bili su to isključivo svetionici, izgrađeni da obasjaju put trgovačkim brodovima kroz maglovite vode Šaputavog zaliva. Prvi Hajtaueri živeli su dole, u mračnim

dvoranama, komorama i podrumima. Tek kada je izgrađena peta kula, prva od kamena, Visoka kula postala je sedište dostojno velike kuće. Ta kula, kažu nam, dizala se dvesta stopa iznad luke. Neki kažu da ju je podigao Brendon Zidar, dok drugi upućuju na njegovog sina, isto Brendona; kralj koji ju je naručio i platio upamćen je kao Ator od Visoke kule.

Atorovi potomci vladali su Starigradom i zemljama Vinomeda kao kraljevi hiljadama godina, a lađe iz čitavog sveta dolazile su da trguju u taj sve veći grad. Kako se Starigrad bogatio i jačao, susedni plemići i sitni kraljevi počeli su da mu zavide na bogatstvu, a gusari i pljačkaši s dalekih obala takođe su čuli priče o njegovom sjaju. Tri puta je u jednom veku grad zauzet i poharan; jednom je to počinio dornski kralj Semvel Dejn zvani Zvezdana Vatra, jednom Kored Svirepi i njegovi gvozdenrođeni, a jednom Džajls I Gardener zvani Beda, koji je navodno prodao tri četvrtine stanovnika grada u ropstvo, ali nije uspeo da provali odbranu Visoke kule na Bojnom ostrvu.

Palisade i jarak koji su dotle štitali grad očigledno su se pokazali kao nedovoljni, pa je Oto II, sledeći kralj od Visoke kule, proveo najveći deo svoje vladavine okružujući Starigrad debelim kamenim zidovima, debljim i višim od svih dotad viđenih u Vesterosu. Zapisano je da je taj poduhvat osiromašio grad za tri pokolenja, ali su zidovi bili toliko snažni da su kasniji pljačkaši i zavojevači morali plen da traže drugde, a onima koji bi se ipak odvažili da napadnu Starigrad, trud je bivao uzaludan.

Hajtaueri, međutim, nisu ratom ušli u kraljevstvo Hvata, već pomoću dugačkih pregovora i brakova. Kada je Limond Hajtauer za ženu uzeo kćer kralja Garlanda II Gardenera, a ruku svoje kćeri dao njenom ocu, Hajtaueri su postali vazali Visokog sada, svedeni s bogatih ali relativno slabih kraljeva na najveće plemiće Hvata. (Starigrad je bio poslednja od drevnih oblasti koje su klekle pred Visokim sadom, nedugo pošto je poslednji kralj Senice nestao na moru i tako omogućio svom rođaku kralju Merinu III Gardeneru da pripoji ostrvo svojim posedima.)

Prema odredbama bračnog ugovora Gardeneri su takođe preduzeli da brane grad od napada kopnom, što je omogućilo lordu Limondu da pažnju posveti svom „velikom cilju“, izgradnji brodova i vlasti na morima. Pri kraju njegove vladavine nijedan gospodar ni

kralj u Vesterosu nije mogao na moru da se meri sa snagom kuće Hajtauera. Veliki kip Limonda Hajtauera do dana današnjeg diže se u starigradskoj luci i gleda dole u Šaputavi zaliv. Poslednjeg hajtauerskog kralja još pamte kao Morskog Lava.

Potomci lorda Limonda imali su istu viziju. Uz retke izuzetke, bavili su se svojim vrtovima i svojim gradom, izbegavajući mešanje u beskrajne ratove sitnih kraljeva, a kasnije i Sedam kraljevstava kada su nastala. „Visoki sad nam čuva leđa“, rekao je jednom lord Džeremi Hajtauer, „tako da smo slobodni da gledamo u daljine, ka moru i zemljama iza njega.“



Poreklo Citadele gotovo je jednako tajanstveno kao poreklo Visoke kule. Većina zasluge pripisuje drugom sinu Atora od Visoke kule, princu Peremoru Iskrivljenom. Bolestan dečak, rođen sa uvelom rukom i krivim leđima, Peremor je veći deo svog kratkog života proveo vezan za postelju, ali je imao neutaživu radoznalost prema svetu daljem od njegovog prozora, pa se obratio mudrim ljudima, učiteljima, sveštenicima, vidarima i pevačima, kao i izvesnom broju čarobnjaka, alhemičara i volšebnika. Priča se da je princu najveće zadovoljstvo bilo da sluša te učenjake kako se raspravljaju. Kada je Peremor umro, njegov brat kralj Arigon zaveštao je veliki komad zemlje pored Vinomeda „Peremorovim miljenicima“, da bi se tu nastanili i nastavili da traže, prikupljaju i šire znanje. Tako su i učinili.

Gledajući u daljine i gradeći nove brodove da zaštiti trgovinu, lord Džeremi je udvostručio bo-gatstvo grada. Njegov sin Džejson udvostručio ga je ponovo i obnovio Visoku kulu tako da bude još stotinu stopa viša.

Kada su došli Andali, Hajtaueri su bili među prvim lordovima Vesterosa koji su im poželeti dobrodošlicu. „Ratovi su loši za trgovinu“, rekao je lord Dorijan Hajtauer kada je odbacio svoju ženu s kojom je živio dvadeset godina, majku svoje dece, da bi se venčao s jednom andalskom princezom. Njegov unuk lord Demon Pobožni prvi je prihvatio Veru. U čast novim bogovima, sagradio je prvo obredište u Starigradu i još šest drugde u svojim zemljama. Kada je prerano umro od trbobolje, obrednik Robeson je postao namesnik njegovom tek rođenom sinu i bio je istinski vladar Starigrada sledećih dvadeset godina, a kasnije i prvoobrednik. Dečak koga je podigao i vaspitao, lord Triston Hajtauer, izgradio je Zvezdano obredište njemu u čast.

U vekovima koji su sledili Starigrad je postao neosporno središte Vere za čitav Vesteros. U tamnim mermernim dvoranama Zvezdanog obredišta niz prvoobrednika krunisan je kristalnom krunom (prvu je Veri poklonio sin lorda Tristona lord Baris) da postanu glas Sedmoro na zemlji, da zapovedaju mačevima verničkih vojski i srcima vernika od Dorne do Vrata. Starigrad je postao njihov sveti grad i mnogi su pobožni ljudi prelazili dugačak put da se mole u njegovim obredištima i drugim svetim mestima. Bez

sumnje su zbog tih veza sa Sedmoro Hajtaueri i uspevali da se drže podalje od beskonačnih ratova kuće Gardenera. Vera nije bila jedina institucija koja je procvetala unutar visokih zidova Starigrada, pod zaštitom Visoke kule. Hiljadama godina pre nego što je prvo obredište otvorilo vrata, u gradu se već nalazila Citadela i dečaci i mladići iz čitavog Vesterosa dolazili su tu da uče, istražuju i kuju meštarske lance. Nigde na svetu ne postoji veće središte sticanja znanja.

U doba Egonovog Osvajanja Starigrad je van sumnje bio najvažniji grad u čitavom Vesterosu – najveći, najbogatiji i najmnogoljudniji – a uz to središte i učenja i vere. Pa ipak, možda bi doživeo istu sudbinu kao Harendvor da nije bilo bliskih veza između Visoke kule i Zvezdanog obredišta, pošto je prvoobrednik ubedio lorda Manfreda Hajtauera da se ne suprotstavi Egonu Targarjenu i njegovim zmajevima, već da otvori kapiju i da mu se pokloni.

Sukob koji je tada izbegnut ponovo je, međutim, buknuo jedno pokolenje kasnije, u vreme krvave borbe između Vere i drugog Osvajačevog sina Megora Okrutnog, koji je to ime i te kako zaslužio. Prvoobrednik je prvih godina Megorove vladavine bio rod Hajtauera. Njegova iznenadna smrt 44. godine – nedugo pošto je kralj Megor zapretio da će spaliti Zvezdano obredište zmajskom vatrom iz besa zbog toga što je prvoobrednik osudio njegove kasnije brakove – smatra se srećnom okolnošću, zato što je onda lord Martin Hajtauer mogao da otvori kapiju pre nego što su Balerion i Vagar bljunuli vatru.

Neočekivana priroda prvoobrednikove smrti probudila je, međutim, mnogo sumnji i glasine o ubistvu žive sve do danas. Neki veruju da je prvoobrednika uklonio rođeni brat, ser Morgan Hajtauer, zapovednik Ratnikovih sinova u Starigradu (a bez sumnje je istina da je ser Morgan bio jedini Ratnikov sin koga je kralj Megor pomilovao). Drugi sumnjaju na gospu Patrisu Hajtauer, tetku lorda Martina, mada se ta sumnja uglavnom zasniva na verovanju da je otrov žensko oružje. Govori se čak i da je u uklanjanju prvoobrednika učestvovala Citadela, mada je to veoma malo verovatno.

KUĆA TIRELA

Tireli nikada nisu bili kraljevi, mada kraljevska krv teče njihovim venama (kao i u izdancima desetina drugih velikih kuća u Hvatu). Ser Alester Tirel, osnivač njihove loze, bio je andalski pustolov koji je postao megdandžija i zakleti štit kralja Gvejna V Gardenera, jednog od Tri mudra kralja. Njegov najstariji sin takođe je postao vitez na glasu, ali je poginuo na turniru. Njegov drugi sin Gareth bio je skloniji knjigama i nikada nije postao vitez, već je izabrao da služi kao kraljevski kućeupravitelj. Od njega potiču današnji Tireli.

Gareth Tirel i njegov sin Leo tako su dobro vršili svoje dužnosti da su Gardeneri mesto glavnog kućeupravitelja proglasili za nasledno. Dok su vekovi proticali, mnoga su pokolenja Tirela tako služila. Mnogi Tireli su postali poverljivi savetnici kraljeva; neki su takođe služili kao zapovednici posade zamka u doba rata. Jedan je vladao Hvatom kao namesnik dok je kralj Garland IV bio maloletan. Kralj Džajls III Gardener izjavio je da su mu Tireli „najvernije sluge“, a kralj Mern IV bio je toliko zadovoljan njima da je dao ser Olivaru Tirelu ruku svoje najmlađe kćeri i tako omogućio da njihovi sinovi, unuci i sva buduća pokolenja tvrde da potiču od Garta Zelenorukog. Bio je to prvi brak između kuća Gardenera i Tirela, ali u vekovima koji će slediti biće ih još devet.

Nije zbog kraljevske krvi Egon Targarjen izabrao Tirele da budu gospodari Visokog sada, zaštitnici Juga i vrhovni gospodari Hvata pošto je kralj Mern IX, poslednji iz loze Gardenera, poginuo na Vatrenom polju sa svim svojim sinovima. Te počasti su dobili zbog mudrosti Harlana Tirela, koji je otvorio kapije Visokog sada kada je Egon stigao i zakleo se na vernost kući Targarjena.

Posle su se brojne velike kuće Hvata gorko žalile zato što su postale vazali „kućeupravitelja

skorojevića“ i tvrdile da je njihova krv daleko plemenitija od krvi Tirela. Ne može se poreći da su rodoslovi Oukharta od Starog hrasta, Florenta od Bistrovodne utvrde, Rouena od Zlatogaja,

Pikova od Zvezdanog vrha i Redvina od Senice stariji i slavniji od rodoslova Tirela ni da su sve ove kuće u bližim krvnim vezama s kućom Gardenera. Njihovi protesti su, međutim, bili uzaludni... možda delom zato što su se sve te kuće digle na oružje protiv Egona i njegovih sestara na Vatrenom polju, a Tireli nisu.

Pokazalo se da je procena Egona Targarjena u ovome bila ispravna. Lord Harlan je bio sposoban gospodar Hvata mada je vladao samo do 5. p. o., kada je sa svom svojom vojskom nestao u pustinji Dorne, u Egonovom prvom dornskom ratu.

Njegov sin Teo Tirel prirodno nije želeo da učestvuje u novim pokušajima osvajanja Dorne, ali se ipak na kraju upleo u sukob kada se ovaj prelio preko Crvenih planina. Pošto su se Targarjeni napokon izmirili s Dornom, lord Teo je pažnju posvetio učvršćivanju moći Tirela tako što je osnovao veće obrednika i meštara da ispitaju i na kraju odbace neke od upornijih zahteva onih koji su tvrdili da Visoki sad pripada njima.

Kao lordovi Visokog sada i zaštitnici Juga, potomci tih „kućeupravitelja skorojevića“ ubrajaju se među najmoćnije lordove u kraljevstvu i Targarjeni su ih mnogo puta zvali da se bore pod njihovim barjacima. Oni su se najčešće odazivali na te pozive, mada su mudro izbegli da učestvuju u Plesu zmajeva, pošto je mladi lord Tirel u to doba bio novorođenče, a njegova majka i zapovednik zamka rešili su da se Visoki sad ne upliće u to užasno, bratoubilačko krvoproliće.

Kasnije, kada je kralj Deron I Targarjen, Mladi Zmaj, krenuo na Dornu, Tireli su dokazali svoju hrabrost tako



GORE | Grbovi kuće Tirela (u sredini) i nekih istaknutijih kuća, sadašnjih i bivših (u smeru kazaljke na satu), Kazvela, Florenta, Vosoveja, Gardenera, Hajtauera, Merivedera, Malendora, Oukharta, Redvina, Rovena, Tarlija i Ešforda

što su vodili glavni prodor preko Prinčevog prevoja. Pošto je služio verno, mada možda previše neustrašivo, lord Lionel Tirel je dobio Dornu na upravljanje pošto se Mladi Zmaj trijumfalno vratio u Kraljevu Luku. Tirel je neko vreme uspevao da održi pokornost Dornjana, ali je onda doživeo strašnu smrt u zloglasnoj postelji škorpija. Njegovo ubistvo označilo je početak ustanka širom Dorne, u kome je na kraju, sa osamnaest godina, poginuo Mladi Zmaj.

Među Tirelima koji su nasledili zlosrećnog lorda Lionela najvažniji je lord Leo Tirel, turnirski šampion do danas upamćen kao Leo Dugotrn. Mnogi ga smatraju za najboljeg turnirskog borca s

kopljem u istoriji. Lord Leo se takođe istakao u Prvoj buni Crne Vatre, izvojevavši velike pobeде protiv pristalica Demona Crne Vatre u Hvatu, mada nije uspeo da prikupi snage dovoljno brzo da stigne na vreme za Bitku na Rujnotravnom polju.

Sadašnji gospodar Visokog sada Mejs Tirel verno se borio za kuću Targarjena u Robertovoj buni i porazio je i samog Roberta u Bici na Pepelgazu, a kasnije je opseo njegovog brata Stanisa u Krajoluju, međutim posle smrti ludog kralja Erisa II i njegovog sina Regara, lord Mejs je odložio mač i danas je ponovo zaštitnik juga i verni sluga kralja Roberta i Gvozdenog prestola.

VISOKI SAD

Veliki zamak Visoki sad, drevno sedište lordova Tirela i kraljeva Gardenera pre njih, nalazi se na vrhu zelenog brda koje gleda na široke i spore vode Vijugavice. Viđen iz daljine, zamak „izgleda toliko uklopljen u krajolik da će putnik pomisliti kako je tu izrastao, a ne sagrađen“. Mnogi Visoki sad smatraju za najlepši zamak u svih Sedam kraljevstava, što poriču samo ljudi iz Dola (njima je draže njihovo Gnezdo sokolovo).

Brdo na kome se diže Visoki sad nije ni strmo ni kamenito već veoma prostrano, s blagim padinama i prijatnom simetrijom. Sa zidina i kula zamka puca pogled ligama u svim pravcima, preko voćnjaka, pašnjaka i cvetnih polja, gde rastu zlatne ruže Hvata koje su odavno simbol kuće Tirela.

Visoki sad okružuju tri koncentrična prstena zidova, izgrađena od fino obrađenog belog kamena i zaštićena kulama vitkim i otmenim kao device. Svaki zid je viši i deblji od prethodnog. Između spoljnog zida, koji opasuje podnožje brda, i srednjeg iznad njega nalazi se slavni lavirint od živice, vekovima održavan za uživanje i radost žitelja i gostiju zamka... ali i radi odbrane, pošto napadači koji ne poznaju lavirint ne mogu lako naći put kroz njegove zamke i ćorsokake do kapije zamka.

Unutar zidina zamka ima mnogo zelenila, a utvrde su okružene vrtovima, senicama, jezercima, vodoskocima, dvorištima i veštačkim vodopadima. Starije zgrade obrasle su bršljanom, a loza i ruže puzavice penju se uz statue, zidove i kule. Svuda cveta cveće. Utvrda je palata s kojom malo koja može da se meri, ispunjena kipovima, kolonadama i fontanama. Najviši tornjevi Visokog sada, okrugli i

vitki, gledaju na mnogo drevnije susede, četvrtastog i mračnog izgleda, a među njima najstariji potiču iz Doba junaka. Ostatak zamka novijeg je doba, većinu je izgradio kralj Mern VI pošto su Dornjani u doba Garta Sedobradog spalili prvobitne zgrade.

U Visokom sadu se veoma poštuju i stari i novi bogovi. S raskošnim obredištem zamka, u kome nizovi vitraža slave Sedmoro i sveprisutnog Garta Zelenorukog, može da se meri samo veliko obredište Belorovo u Kraljevoj Luci i Zvezdano obredište u Starigradu. A bujna zelena bogošuma gotovo je jednako slavna, jer umesto jednog drveta-srca ona ima tri ogromna čuvar drveta čije su se grane tokom vekova toliko ispreplele da izgledaju gotovo kao jedno drvo s tri debla koja grle jedno drugo iznad spokojnog jezerceta. Prema predanju je ta tri drveta, u Hvatu poznata kao Tri pevača, posadio lično Gart Zelenoruki.

Nijedan zamak u Sedam kraljevstava nije toliko opevan kao Visoki sad, što nije ni čudo, jer su Tireli i Gardeneri pre njih od svog dvora stvorili mesto kulture, muzike i umetnosti. U danima pre Osvajanja, kraljevi Hvata i njihove kraljice priređivali su turnire ljubavi i lepote, gde su se najveći vitezovi kraljevstva takmičili ne samo oružjem već i pesmom, stihovima i pobožnim i učtivim ophođenjem. Najvećim pobednicima, ljudima koji su bili čisti, časni i vrlj koliko i vešti s oružjem, ukazivana je čast da budu pozvani u Red zelene ruke.

Mada su poslednji pripadnici tog plemenitog reda stradali uz svog kralja na Vatreonom polju

(jedino vitezovi kuće Manderlija u Belim Sidrištima i dalje tvrde da mu pripadaju), njihove tradicije još se pamte u Hvatu, gde Tireli i dalje čuvaju sve ono najbolje od viteških običaja. Njihov turnir na polju ruža u doba Džeherisa I, Starog Kralja, bio je čuven kao najveći turnir tog pokolenja, a i kasnije je u Hvatu održavano mnogo velikih turnira.



KRUNSKE ZEMLJE OLUJNE ZEMLJE



UZANO MORE

LEGENDA

	GLAVNI ZAMAK
	ZAMKOVI
	GRADOVI
	MANJA MESTA
	RUŠEVINE
	DRVNA GRADA
	ČILIBAR
	PUTEVI



OLUJNE ZEMLJE

OLUJE KOJE besne Uzanim morem na zlom su glasu i u svih Sedam kraljevstava i u Devet slobodnih gradova. Mada oluje mogu izbiti u bilo koje doba godine, moreplovci kažu da su najgore u proleće, da nastaju u toplim vodama Letnjeg mora južno od Stepenica, pa urlajući huje severno, preko tih sumornih i kamenih ostrva. Dobar deo njih, prema arhivama u Citadeli, nastavlja na severoistok, prelaze preko Besnog rta i Kišegore, jačaju (i postaju još kišovitije) dok šibaju vode Brodolomnog zaliva i onda udaraju u Krajoluj na Duranovom rtu.

Po tim su silnim burama Olujne zemlje i dobile ime.

Srce tog drevnog kraljevstva bio je Krajoluj, poslednji i najveći među zamkovima koje je podigao kralj i junak Duran Bogoborac u doba junaka, i on stoji ogroman i neosvojiv na vrhu silnih litica Duranovog rta. Južno, iza Brodolomnog zaliva, njegovih uzburkanih voda i ubilačkih stena, nalazi se Besni rt. Mokra i zelena divljina Kišegore zauzima severne dve trećine te obale. Dalje na jug otvara se prostrana ravnica, koja se, zatalasana, spušta sve do Dornskog mora, gde se duž obale pružaju mnoga ribarska seoca. Većina trgovine u oblasti prolazi kroz prometnu luku i tržnicu poznatu kao Grad suza – kada je upravo tu telo junaka i kralja Derona I Targarjena vraćeno u kraljevstvo pošto je mučki ubijen u Dorni, tamošnji lord promenio je ime svog sedišta u Kula suza, i uskoro je i grad usvojio to ime.

Veliko ostrvo Oporje, s vodopadima, jezerima i vrtoglavih planinama, takođe se smatra delom Olujnih zemalja, kao i Estermont i brojna manja ostrva blizu Besnog rta i Grada suza.

Zapadno se dižu oštra divlja brda i streme ka nebu sve dok ne pređu u Crvene planine, granicu između Olujnih zemalja i Dorne. Krajolikom tu preovlađuju duboke suve doline i visoke litice od peščara i tačno je da ponekad u suton vrhovi grimizno iskre naspram oblaka... a ipak ima i onih koji kažu da te planine nisu dobile ime po boji kamena, već po silnoj krvi koja se u njima prolila.

Dalje u kopno, iza podnožja planina, stotinama liga na zapad i sever pružaju se krajine – ogromno prostranstvo pašnjaka, vresišta i vetrom šibanih ravnica. Tu, pred Crvenim planinama, dižu se veliki zamkovi krajiških gospodara, izgrađeni da čuvaju granice Olujnih zemalja od dornskih uskoka s juga i čelikom oklopljenih podanika kraljeva Hvata sa zapada. Najveći krajiški lordovi su Svoni od Kamenglave, Dondarioni od Crnobrana, Selmiji od Žetvenih dvora i Keroni od Noćnog poja, čije Raspevane kule označavaju najzapadniju tačku zemalja olujnih kraljeva. Svi su oni od pamtiveka pa do dana današnjeg zakleti na vernost Krajoluju.

Severno od Krajoluja, međutim, granice kraljevstva veoma su se menjale kako su snažni olujni kraljevi sticali, a slabi gubili zemlje u nizu velikih i malih ratova. Danas se vlast kuće Barateona pruža do južne obale Vrativode i nižih delova Kraljeve šume, pa uz kamenite obale Uzanog mora gore do početka Mejsijeve kuke... ali pre Egonovog Osvajanja, čak i pre dolaska Andala, ratnički kraljevi kuće Durandona bili su znatno proširili svoje granice.

Mejsijeva kuka je tada bila deo njihovog kraljevstva, kao i sva Kraljeva šuma, sve do Crnobujice. U nekim epohama olujni kraljevi vladali su čak i preko Crnobujice. Tako su danak Krajoluju plaćali čak i daleki gradovi poput Senodola i Devojačkog jezera, a pod velikim ratničkim kraljem Arlanom III Durandonom olujnici su zavladaali čitavim Rečnim zemljama i držali ih više od tri veka.

A ipak, čak i kada su bili najprostraniji, posedi Durandona i njihovih naslednika uvek su bili retko naseljeni u poređenju s Hvatom, Rečnim zemljama i Zapadom i zato moć gospodara Krajoluja nije mogla da se meri s njihovom. Ljudi koji su rešili da se nasele u Olujnim zemljama – bilo uz kamenite obale Uzanog mora, među mokrim zelenim šumama Kišegore ili u vetrom šibanim krajinama – zaista su poseban soj. Često se kaže da su ljudi Olujnih zemalja nalik na vreme u njima: burni, nasilni, neukrotivi, nepredvidljivi.

DOLAZAK PRVIH LJUDI

Istorija Olujnih zemalja seže sve do u doba praskozorja. Davno pre dolaska Prvih ljudi čitav Vesteros pripadao je drevnim rasama – deci šume i džinovima (a neki kažu i Tuđinima, užasnim „belim hodačima“ iz Dugačke noći).

Dom dece bio je u ogromnoj praiskonskoj šumi koja se nekada pružala od Besnog rta do Rta džinovske sipe, severno od Gvozdenih ostrva (danas su od te velike šume ostale samo Kraljevska šuma i Kišegora), a džinova u podnožju Crvenih planina i duž stenovite kičme Mejsijeve kuke. Za razliku od kasnijih Andala, koji su u Vesteros stigli morem, Prvi ljudi su sa Esosa prešli po velikom zemljouzu koji sada zovemo Slomljena ruka Dorne, tako da su sama Dorna i Olujne zemlje severno od nje bili prvi delovi Vesterosa na koje je kročila ljudska noga.

Mokra divljina Kišegore bila je, prema pričama,

omiljeno obitavalište dece šume, a u divljim brdima pod senkom Crvenih planina bilo je džinova, kao i među gudurama i čukama kamenitog poluostrva koje će se kasnije prozvati Mejsijeva kuka. Mada su džinovi bili sramežljiv narod, i oduvek neprijateljski nastrojani prema čoveku, zapisano je da su u početku deca šume poželela dobrodošlicu novopridošlicama u Vesteros, verujući da zemlje ima dovoljno za sve.

Prve ljude je šuma oblikovala, jer gradili su domove ispod drevnih hrastova, visokih kedrova, stražarika i vojničkih borova. Pored obala potočića nicala su jednostavna sela gde su ljudi uz dozvolu svojih lordova lovili i postavljali zamke. Krzna iz Olujnih zemalja bila su na ceni, ali je istinsko bogatstvo Kišegore bilo njeno drvo. Seča stabala uskoro je, međutim, izazvala sukob Prvih ljudi s



decom šume i stotinama i hiljadama godina oni su ratovali, sve dok Prvi ljudi nisu prihvatili stare bogove dece za svoje i podelili zemlju u Sporazumu sklopljenom na Ostrvu Ica, na velikom jezeru poznatom kao Božje oko.

Sporazum je, međutim, sklopljen pozno u istoriji čoveka na Vesterosu; kada je potpisan, džinovi (koji nisu učestvovali u njegovom sklapanju) već su gotovo bili nestali iz Olujnih zemalja; a čak su i deca veoma oslabila.

KUĆA DURANDONA

Dobar deo rane istorije Vesterosa skriven je u izmaglicama vremena, zbog čega je sve teže razlučiti činjenice od predanja. To posebno važi u slučaju Olujnih zemalja, gde su Prvi ljudi bili relativno retki, a drevne rase snažne. Drugde u Sedam kraljevstava, rune uklesane u zidove pećina, stečke i ruševine utvrda opstale su do danas, ali su u Olujnim zemljama Prvi ljudi često urezivali priče o svojim poredama i porazima u debla drveća, koja su odavno istrulela.

Štaviše, među olujnim kraljevima iz davnina postojao je običaj da kraljevom sinu prvencu i nasledniku daju ime po Duranu Bogoborcu, osnivaču njihove loze, što istoričarima dodatno otežava zadatak. Ogroman broj Durana neizbežno je izazvao mnogo zbrke. Meštari iz Citadele u Starigradu dali su brojeve mnogim tim vladarima da bi ih međusobno razlikovali, ali to nije običaj pevača (koji su i inače nepouzdati), a koji su naš najvažniji izvor za to doba.



Legende koje okružuju osnivača kuće Durandona Durana Bogoborca do nas su došle samo preko pevača. Iz pesama znamo da je Duran osvojio srce Elenej, kćerke morskog boga i boginje vetra. Predavši se ljubavi smrtnika, Elenej je osudila sebe na smrtni kraj, i zbog toga su bogovi koji su joj dali život mrzeli njenog gospodara muža. U svojoj srdžbi, poslali su vetrove što urlaju i kiše što šibaju da sruše sve zankove koje se Duran usudio da izgradi, sve dok mu neki dečak nije pomogao da podigne jedan toliko snažan i lukavo izgrađen da je mogao da prkosi njihovim burama. Dečak je izrastao u Brendona Zidara; Duran je postao prvi olujni kralj. Sa Elenej uz sebe, živio je i vladao Krajolujem hiljadu godina, ili je bar tako u pričama.

(Toliki životni vek zvuči krajnje neverovatno, čak i za junaka kome je žena kći bogova. Velemeštar Glejv, i sam poreklom iz Olujnih zemalja, jednom je izneo teoriju da je taj kralj od hiljadu leta zapravo bio niz vladara koji su svi nosili isto ime, što zvuči uverljivo, ali zauvek mora ostati nedokazano.)

Bio on jedan čovek ili njih pedesetorica, mi znamo da se u to doba kraljevstvo pružalo daleko od Krajoluja i okoline, i da je pripajalo okolna kraljevstva jedno po jedno. Neka je prisajedinilo ugovorom, neka bračnim sporazumom, najveći broj mačem – što su nastavili i Duranovi potomci.

Sam Bogoborac je prvi zauzeo Kišegoru, tu kišnu divljinu koja je dotle pripadala samo deci šume. Njegov sin Duran Odani vratio je deci većinu onoga što je njegov otac oteo, ali je vek kasnije Duran Bronzana Sekira sve opet ponovo oteo, i to ovog puta zauvek. U pesmama čujemo kako je Duran Tmurni ubio Luna Poslednjeg, kralja džinova, u Bici na Grbavom potoku, ali se učenjaci još spore je li on bio Duran V ili Duran VI.

Maldon Mejsi je izgradio zamak Kameno kolo i utvrdio svoju vlast na Mejsijevoj kuki pod drugim kraljem Duranom, zvanim Prijatelj Gavranova. Duran Mladi, takođe poznat i kao Mali Kasapin, zajazio je reku Seču leševima Dornjana, pošto je odbio napad Jorena Ironvuda i ratnice Vile od Vila u Bici kod Krvavog jezera... ali da li je to isti kralj koji se kasnije u životu zaljubio u sopstvenu sinovicu i umro od ruke rođenog brata Eriha Rodoubice? Na ta i mnoga slična pitanja verovatno nikada nećemo naći odgovor.

Nešto bolji izvori postoje, međutim, za kasnije vekove. S priličnom sigurnošću možemo reći da je veliko ostrvsko kraljevstvo Oporje došlo pod vlast kuće Durandona kada je Duran Lepi za ženu uzeo kćer kralja Oporja Edvina Večernje Zvezde. Njihov

unuk Erih Jedrar (najverovatnije Erih III) prvi je istakao pravo na Estermont i manja južnija ostrva. Jedan drugi Duran (Duran X, slaže se najveći broj učenjaka) proširio je kraljevstvo na sever do Crnobujice, a njegov sin Monfrid I Silni prvi je prešao tu veliku reku, porazio sitne kraljeve kuće Darklina i Mutona u nizu ratova i zauzeo bogate lučke gradove Senodol i Devojačko jezero.

Monfridov sin Duran XI Tupi i njegov sin Baron Prelepi izgubili su sve što je on stekao, i još mnogo toga pride. Za dugih godina vladavine Darvalda I Debelog u Krajoluju, Mejsiji su se ocepili, Oporje se triput dizalo na ustanak, a čak je i na samom Besnom rtu bilo nemira, pošto je šumska veštica poznata jedino kao Zelena Kraljica gotovo čitavo pokolenje vladala u Kišegori i prkosila Krajoluju. Priča se da se neko vreme Darvaldova vlast pružala samo koliko čovek može da se pomokri sa zidina Krajoluja.

Novi preokret je nastao kada je Morden II postavio svog nezakonitog polubrata Ronarda za kaštelana. Ronard je bio silan ratnik i postao je istinski vladar Olujnih zemalja pošto je za ženu uzeo sestru kralja Mordena. U roku od pet godina uzeo je i krunu. Krunisala ga je lično bivša Mordenova kraljica. Ako je verovati pesmama, delila je i njegovu postelju. Samog Mordena su smatrali bezopasnim, pa su ga zatvorili u ćeliju u kuli.

Uzurpator je vladao gotovo trideset godina kao Ronard Kopile i u mnogim bitkama je razbio i pobunjene vazale i sitne kraljeve. Nije bio čovek koji će se ograničiti na samo jednu ženu, pa je uzeo po kćer od svakog neprijatelja koji bi kleknuo. Pre nego što je umro, navodno je začeo devedeset devet sinova. Većinom su bili kopilad (mada je po pesmama Ronard imao dvadeset tri žene) i nisu od oca dobili nikakvo nasleđe, već su morali sami da se snalaze u svetu.

Zbog toga se hiljadama godina kasnije mnogi prost čovek, pa čak i najbedniji kmet u Olujnim zemljama, još hvali kraljevskom krvlju.

ANDALI U OLUJNIM ZEMLJAMA

Erih VII Durandon bio je kralj Olujnih zemalja kada su andalski dugački brodovi počeli da prelaze Uzano more. Istorija ga pamti kao Eriha Nespremno, pošto nije obratio mnogo pažnje na te napadače. Pamti se njegova izjava da ga ne zanimaju „sukobi stranaca u dalekim zemljama“. Olujni kralj je tada bio zaokupljen sopstvenim ratovima zbog pokušaja da preotme Mejsijevu kuku od zloglasnog gusarskog kralja Džastina Mutnookog, istovremeno odbijajući upade dornskog kralja Olivara Ironvuda. Erih nije ni poživeo da vidi posledice svog nedelovanja, pošto su se Andali do kraja njegovog života bavili osvajanjem Dola.

S Andalima se u bici prvi suočio njegov unuk, kralj Karlton II Durandon. Posle četiri pokolenja rata, taj vladar – koji se prozvao Karlton Osvajač – napokon je dovršio osvajanje Mejsijevе kuke, zauzevši Kameno kolo posle jednogodišnje opsade i ubivši poslednjeg kralja kuće Mejsija, Džosuu zvanog Mekokoplje.

Olujni kralj je osvojeno zadržao manje od dve godine. Andalski poglavica po imenu Togarion Bar Emon, zvani Togarion Strašni, osnovao je sopstveno malo kraljevstvo severno od Crnobujice, ali su ga pritiskali Darklini iz Senodola. Pošto je osetio slabost na jugu, Togarion je za ženu uzeo kćer Džosue Mekokoplja i prešao Zaliv Crnobujice sa svom svojom snagom da uspostavi novo kraljevstvo na Mejsijevoj kuki. Sagradio je sopstveni zamak na Oštrom rtu, na kraju Kuke, isterao olujnike iz Kamenog kola i postavio šuraka da tamo vlada kao marioneta.



Karlton Osvajač je uskoro morao da se pozabavi ozbiljnijim nedaćama od gubitka Mejsijeve kuke. Andali su usmerili pogled na jug i dugački brodovi počeli su da pristaju duž čitave njegove obale, puni pohlepnih ljudi sa sedmokrakom zvezdom na štitovima, grudima i čelu, željnih da stvore sopstvena kraljevstva. Ostatak njegove vladavine, kao i vladavine njegovog sina i unuka – Karltona II i Monfrida V – bilo je doba gotovo neprekidnog ratovanja.

Mada su olujni kraljevi pobedili u pet-šest velikih bitaka, od kojih je najveća bila Bitka kod Bronzane kapije gde je Monfrid V Durandon porazio „Sveto bratstvo“ Andala, savez sedam sitnih kraljeva i poglavica, po cenu sopstvenog života – dugački brodovi nastavili su da pristižu. Priča se da su se za svakog Andala koji je pao u bici iskrcala još petorica. Oporje je bilo prva olujna zemlja koja je pala; Estermont je ubrzo usledio.

Andali su takođe uspostavili uporište na Besnom rtu i možda bi zauzeli i čitavu Kišegoru da nisu bili podjednako spremni da ratuju međusobno kao i protiv kraljevstava Prvih ljudi. Kralj Boldrik I Durandon, zvani Lukavi, pokazao se kao majstor da ih nahuška jedne na druge, a kralj Duran XXI napravio je korak bez presedana, potražio preostalu decu šume u pećinama i šupljim brdima gde su se sklonila i ujedinio se s njima protiv ljudi s druge obale mora. U bitkama vođenim kod Crnog blata u Maglenoj šumi i pod Brdom urlika (zaboravljeno je, nažalost, gde se ono tačno nalazi) taj „Savez čuvardrva“ zadao je Andalima niz teških poraza i privremeno zaustavio slabljenje olujnih kraljeva. Jedno pokolenje kasnije još neverovatniji savez, između kralja Kliodena I i tri dornska kralja, izvojevao je još veću pobedu nad Droksom Lešotvorcem na reci Seči blizu Kamenglave.

A ipak je greška tvrditi da su olujni kraljevi odbacili napadače. Jer bez obzira na sve pobeđe, nikada nisu zaustavili andalsku bujicu i, mada je glava mnogog andalskog kralja i poglavice završila na koplju iznad kapija Krajoluju, Andali su svejedno nadirali. Važi i obrnuto: Andali nikada nisu zaista

porazili Durandone.

Sedam puta su opsedali Krajoluj ili pokušavali da jurišaju na njegove silne zidine, sedam su neuspeha pretrpeli.

Sedmi neuspeh

su doživeli kao znak bogova; posle toga više nisu pokušavali.

Na kraju, dve strane su se prosto stopile. Kralj Maldon IV oženio se jednom Andalkom, isto kao i njegov sin Duran XXIV Mešanac. Andalske poglavice postajale su lordovi i sitni kraljevi, uzimali za žene kćeri olujnika i davali im svoje kćeri, zaklinjali se na vernost zarad poseda i zaklinjali mačeve Krajoluju. Pod vođstvom kralja Ormunda III i njegove kraljice, olujnici su se odrekli starih bogova i primili bogove Andala, Veru Sedmoro. Kako su vekovi prolazili, dve rase ljudi postale su jedna... a deca šume, gotovo sasvim zaboravljena, potpuno su iščezla iz Kišegore Olujnih zemalja.

Kuća Durandona dostigla je najveću slavu u dobu koje je usledilo. U doba Stotinu kraljevstava kralj Arlan I Osvetnik razbio je sve pred sobom i proširio svoje međe sve do Crnobujice i izvora Vijugavice. Njegov praunuk kralj Arlan III prešao je i Crnobujicu i Trozubac i prisvojio sve Rečne zemlje, a jednom je čak pobo svoj barjak sa okrunjenim jelenom na obale Mora zalazećeg sunca.

Posle smrti Arlana III, međutim, usledilo je neizbežno opadanje, pošto su olujnici bili previše malobrojni da drže toliko kraljevstvo. Buna je sledila bunu, sitni kraljevi su nicali kao pečurke posle kiše, zamkovi i utvrde su padali... a onda su se pojavili gvozdenođeni, pod vođstvom Harvina Tvrдорukog, kralja Gvozdenih ostrva, i desilo se sve što smo već opisali. Dok su olujnici uzimali pred gvozdenođenima na severu, Dornjani su pohrlili preko Puta kostiju da ih udare s juga, a kraljevi Hvata poslali su vitezove iz Visokog sada da povrate sve što su izgubili na zapadu.

Olujno kraljevstvo se sažimalo, od kralja do kralja, od bitke do bitke, iz godine u godinu. Opadanje se nakratko zaustavilo kada je žestoki ratnik-vladar Argilak zvani Oholi stavio jelenju krunu, ali čak i tako silan čovek mogao je samo privremeno da zajazi bujicu. Poslednji olujni kralj i poslednji Durandon, Argilak je stvarno u tome i uspeo... ali pri kraju života, kada je ostario, nespretno je pokušao da upotrebi kuću Targarjena od Zmajkamina kao štit protiv sve veće sile gvozdenođenih i njihovog kralja Harena Crnog. Stara poslovice kaže nikada ne hvataj zmaja za rep. Argilak Oholi je baš to uradio, i uspeo je samo da privuče pogled Egona Targarjena i njegovih sestara na zapad.

Kada su se iskricali na ušću Crnobujice i otpočeli osvajanje Sedam kraljevstava, sa njima je došlo i crnokoko, crnokoso kopile po imenu Oris Barateon.



KUĆA BARATEONA

Kuća Barateona rođena je u kiši i blatu bitke u istoriji upamćene kao Poslednja oluja, kada je Oris Barateon triput odbio juriš vitezova Krajoluja i u dvoboju ubio njihovog kralja Argilaka Oholog. Krajoluj, za koji se odvajkada smatralo da je neosvojiv, predao se Orisu bez bitke (mudro, s obzirom na sudbinu Harendvora). Posle je Oris uzeo za ženu kćer kralja Argilaka i usvojio grb i reči Durandona, odajući time poštu njihovoj hrabrosti.

Zbog počasti kojima je Egon Osvajač obasuo Orisa Barateona mnogi veruju da mu je on bio nezakoniti polubrat, mada to nikada nije dokazano. Drugi tvrde da se Oris tako visoko uzdigao zbog veštine s oružjem i žestoke odanosti kući Targarjena. Čak i pre Osvajanja, služio je kao Egonov megdandžija i zakleti štit, a kada je porazio kralja Argilaka, ovenčao se još većom slavom. Kada je kralj Egon podario Krajoluj kući Barateona i imenovao Orisa za vrhovnog gospodara Olujnih zemalja i kraljevu desnu ruku, niko nije ni pomislio da kaže kako on ne zaslužuje te počasti.

Za vreme Egonovog napada na Dornu, međutim, godine 4. p. o., lord Oris je pao u zarobljeništvo dok je pokušavao da provede svoje snage Putem kostiju. Zarobio ga je Vil od Vila,

poznat kao Ljubitelj Udovica, koji mu je odsekao desnu šaku.

Posle je, po svim letopisima, lord Oris postao ogorčen i mračan čovek. Dao je ostavku na mesto desnice i pažnju posvetio Dorni, opsednut osvetom. Prilika mu se ukazala u doba kralja Enisa I, kada je razbio deo vojske Kralja Lešinara i kada mu je šaka pao lord Volter Vil, sin Ljubitelja Udovica.

Barateoni su ostali blisko povezani s kućom Targarjena i igrali su značajnu ulogu u nemirnim godinama vladavine naslednika Egona Osvajača. Robar Barateon, unuk lorda Orisa, bio je prvi veliki lord koji je otvoreno stao uz princa Džeherisa protiv njegovog dede-strica Megora Okrutnog. Zbog svoje odanosti i hrabrosti, proglašen je posle Megorove čudne smrti na Gvozdenom prestolu za zaštitnika čitavog kraljevstva i desnicu. Do kraja maloletstva kralja Džeherisa, lord Robar je delio vlast u zemlji s kraljevom bakom, kraljicom majkom Alisom. Pola godine kasnije oni su se i venčali.

Iz tog braka rodila se leđi Džoselin, koja se udala za najstarijeg sina Starog Kralja i rodila princezu Renis – „Nesuđenu Kraljicu“ – kako ju je prozvala jezičava dvorska luda Pečurka – i Boremunda Barateona, koji je nasledio



IZ ISTORIJE VELEMEŠTRA GILDEJNA

Oris Barateon, sada poznat kao Oris Jednoruki, poslednji put je izjahao iz Krajoluja da razbije Dornjane ispod zidova Kamenglave. Kada mu je Volter Vil pao šaka, ranjen ali živ, lord Oris je rekao: „Tvoj otac mi je uzeo ruku. Tvojom ću da naplatim dug.“ Onda je odsekao desnicu lordu Volteru. Zatim mu je odsekao i drugu šaku, pa i oba stopala, jer je to bila „kamata“ Neobično je da je lord Barateon, i sam pun rana iz bitke, umro na povratku u Krajoluj, ali je njegov sin Davos uvek govorio da je umro zadovoljan, osmehnuto gledajući trule šake i stopala koja su mu visila sa šatora kao venac od luka.

oca kao gospodar Krajoluja. Na Velikom veću 101. godine, koje je sazvaio kralj Džeheris I da raspravi nasledno pitanje, lord Boremund je veoma glasno podržavao pravo svoje bratanice princeze Renis i njenog sina ser Lenora od kuće Velariona, ali je ostao u manjini.

Zbog moći Krajoluja i njegove blizine Kraljevoj Luci i Gvozdenom prestolu Barateoni su bili prva velika kuća čiju su podršku zatražili princeza Renira i kralj Egon II posle smrti svog oca kralja Viserisa I Targarjena. Tada je, međutim, lord Boremund već bio preminuo i vladao je njegov sin Boros, a on je bio čovek potpuno drugačijeg kova.

Dok je lord Boremund bio nepokolebljiv pristalica Renirinog pokojnog muža Lenora, lord Boros je namirisao priliku i ostao uzdržan kada mu se za pomoć obratio Luseris Velarion, Renirin mlađi sin sa ser Lenorom. Kada je Luseris doleteo zmajem u Krajoluj, video je da je njegov rođak princ Emond Targarjen stigao pre njega i da uveliko ugovara svoj brak s jednom Borosovom kćerkom.

Lord Boros se razbesneo zbog poruke koju je Luseris doneo – u kojoj je princeza Renira pokazala neprimerenu oholost tako što je pretpostavila da će Krajoluj stati uz nju – kao i odbijanjem princa Luserisa da uzme jednu lordovu kćerku za ženu (princ je već imao verenicu). Besno je izbacio mladog Velariona iz svojih dvora i ničim nije sprečio princa Emonda da ga prati i osveti se zbog oka koje mu je Luseris isterao pre mnogo godina, samo pod uslovom da to ovaj ne uradi unutar Krajoluja.

Princ Luseris je pokušao da pobegne na svom mladom zmaju Araksu, ali ga je Emond jurio na svom velikom zmaju Vagaru. Da u Brodolomnom zalivu nije besnela bura, Luseris bi se možda izvukao, ali to mu nije bilo suđeno; stradali su i momak i njegov zmaj, kada su pali u more nadomak Krajoluja, praćeni Vagarovom pobedonosnom rikom. Bilo je to prvo kraljevsko krvoproliće u Plesu zmajeva mada će uslediti još mnoga.

Kad je rat tek započeo, lord Boros nije bio spreman da se lično suoči sa zmajevima. Pri kraju Plesa, međutim, on i njegovi olujnici zauzeli su Kraljevu Luku u mesecu tri kralja, povratili mir u

gradu i dobili obećanje da će njegova najstarija kćerka postati nova kraljica obudovelog kralja Egona II. Onda je smelo poveo ostatak rojalističke vojske protiv vojske iz Rečnih zemalja, koja se približavala pod zapovedništvom mladog lorda Kermita Tulija, još mlađeg Bendžikota Blekvuda i Blekvudove sestre Alisane. Kada je gospodar Krajoluja saznao da vojsku vode dva momčića i žena, postao je ubeđen u svoju pobedu, ali je Krvavi Ben Blekvud, kako je kasnije postao poznat, razbio njegovo krilo, dok je Crna Ali Blekvud povelala strelce koji su pokosili njegove vitezove. Lord Boros je bio prkosan do kraja i zapisano je da je ubio tuce vitezova i lordove Derija i Malistera pre nego što ga je posekao Kermit Tuli.

Posle njegove smrti i poraza olujnika, Ples zmajeva je praktično bio gotov. Kuća Barateona se strašno kockala podržavši kralja Egona II i taj izbor im je doneo samo bedu u doba vladavine kralja Egona III Zmajoguba i namesništva koje mu je prethodilo.

Kako su godine prolazile, a kraljevi se smenjivali na Gvozdenom prestolu, te stare zavade su zaboravljene i Barateoni su ponovo verno služili kruni... sve dok sami Targarjeni nisu poljuljali tu odanost. To se desilo u doba kralja Egona V Targarjena (koga istorija pamti kao Egona Neočekivanog), kada je gospodar Krajoluja bio Lionel Barateon, razmetljivi div od čoveka poznat kao Nasmějana Oluja, jedan od najvećih boraca svog doba.

Lord Lionel je uvek pripadao među najvernije Egonove pristalice; njihovo je prijateljstvo bilo toliko čvrsto da je veličanstvo rado pristalo da veri najstarijeg sina i naslednika s kćerkom lorda Lionela. Sve je bilo dobro dok princ Dankan nije upoznao tajanstvenu ženu poznatu samo kao Dženi od Starikama (vešticu, po rečima nekih), u koju se zaljubio i uzeo je za ženu uprkos očevim željama.

Ljubav između Dženi od Starikama („sa cvećem u kosi“) i Dankana, princa od Vilin-konjica, pevači, pripovedači i mlade device obožavaju do dana današnjeg, ali je ona zadala velike jade kćerki lorda Lionela i osramotila kuću

O LORDU BOROSU OBREDNIK JUSTES PIŠE

Lord Boremond je bio kamen, hladan, jak i nepopustljiv. Lord Boros je bio vetar, koji besni, zavija i udara tamo i ovamo.



Barateona. Tolika je bila srdžba Nasmějane Oluje da se zakleo na krvavu osvetu, odbacio vernost Gvozdenom prestolu i krunisao se za novog olujnog kralja. Mir je ponovó uspostavljen tek pošto je vitez Kraljeve garde ser Dankan Visoki izašao na megdan lordu Lionelu u suđenju borbom, pa se princ Dankan odrekao krune, a kralj Egon V pristao da se njegova najmlađa kći, princeza Reli, uda za nasljednika lorda Lionela.

Sedmoro su u svojoj mudrosti uredili da brak na koji je kralj Egon V pristao da bi umirio Nasmějanu Oluju na kraju bude izvor kraja vladavine Targarjena u Sedam kraljevstava. Godine 245. princeza Reli ispunila je očevo obećanje i udala se za Ormunda Barateona, mladog gospodara Krajoluja. Sledeće godine mu je rodila sina Stefona, koji je služio kao paž i štitonoša u Kraljevoj Luci i zbližio se s kraljevićem Erisom, najstarijim sinom

kralja Džeherisa II i nasljednikom Gvozdenog prestola.

Nažalost, lord Stefon se utopio u Brodolomnom zalivu na povratku s poslanstva u Volantisu, kuda ga je kralj Eris II poslao da traži ženu njegovom sinu Regaru... ali ga je nasledio najstariji sin Robert, koji je izrastao u jednog od najboljih vitezova u Sedam kraljevstava – ratnika toliko snažnog i neustrašivog da su ga mnogi slavili kao novorođenog Nasmějanu Oluju.

Kada je ludilo kralja Erisa II postalo istinski neizdrživo, lordovi kraljevstva okrenuli su se lordu Robertu. Godine 283, na gazu Trozupca, Robert Barateon je pogubio Regara Targarjena, princa od Zmajkama i razbio njegovu vojsku, okončavši time tri veka vladavine kuće zmaja. Nedugo zatim se uspeo na Gvozdeni presto kao Robert I Barateon, začetnik slavne nove dinastije.

Mnogi drugi Barateoni proslavili su se tokom vekova sledeći stope Orisa Jednorukog i olujnih kraljeva pre njega. Ser Rejmont Barateon, mlađi sin lorda Boremunda, služio je u Kraljevoj gardi kada je Enis I bio primoran na rat protiv Vere i spasao je kralju život kada su Sirotani pokušali da ga ubiju na spavanju. Vitezovi poput Olujlomnika i Nasmějane Oluje ovenčali su kuću slavom, dok se lord Ormund Barateon borio i poginuo pod targarjenskim stegom na Stepenicama u Ratu Kraljeva od devet groša.



NAROD OLUJNIH ZEMALJA

Kao što je kralj Robert dokazao na Trozupcu – i kao što su njegovi preci pokazali mnogo puta pre – ljudi iz Olujnih zemalja izdržljivi su, žestoki i vešti u ratu kao malo ko drugi u Sedam kraljevstava. Posebno su slavni dugački lukovi krajišnika i mnogi najčuveniji strelci iz pesama i letopisa navodno potiču iz dornskih krajina. Streličar Dik, zloglasni odmetnik iz Bratstva Kraljeve šume, rođen je u selu blizu krajiškog zamka Kamenglava i mnogi ga smatraju za najvećeg strelca koji je ikada nategao luk.

Olujne zemlje su takođe dale brojne velike moreplovce. Sam Krajoluj, koji se diže na velikoj

litici Duranovog rta iznad opasnih hridi Brodolomnog zaliva, nema bezbedna sidrišta ni za ratne ni za trgovačke brodove, ali su olujni kraljevi u svoje doba često držali ratne flote na Mejsijevoj kuki, Estermontu i u gradićima i ribarskim selima uz Dornsko more. Kasnije, drugi vladari su više voleli da usidre mornaricu na zapadnoj obali Oporja, gde ih planine tog velikog ostrva štite od oluja koje često besne Uzanim morem. Safirnim ostrvom, kako ga zovu neki ljudi, vlada kuća Tarta od Večernjih dvora – stara porodica andalskog porekla koja se hvali vezama s Durandonima, Barateonima i u poslednje vreme s Targarjenima.

Mnogi žitelji Oporja, bilo iz plemstva bilo iz prostog sveta, tvrde da potiču od legendarnog junaka ser Galadona od Morne, za koga se priča da je nosio mač zvani Pravedna devica, koji je dobio lično od Sedmero. S obzirom na ulogu koju Pravedna devica igra u povesti o ser Galadonu, meštar Hubert je u svom *Rodu jelenovom* nagovestio da Galadon od Morne nije bio prost ratnik iz doba junaka koga su u viteza pretvorili pevači hiljadu godina kasnije, već stvarna istorijska ličnost iz novijeg doba. Hubert takođe primećuje da je Morna bila kraljevsko sedište sitnih kraljeva na istočnoj obali Oporja, sve dok ih olujni kraljevi nisu naterali na pokornost, ali da njene ruševine govore da su ih izgradili Andali, a ne Prvi ljudi.



Nekada i sami kraljevi, gospodari Oporja i dalje se kite titulom „večernja zvezda“, za koju tvrde da potiče iz praskozorja vremena.

Najžešći ratnici u Olujnim zemljama, a možda i u čitavom Vesterosu, bez sumnje su ljudi iz krajina, za koje se priča da se rađaju s mačem u ruci i često se hvale kako su naučili da se biju i pre no što su prohodali. Njihova dužnost je zaštita zemalja olujnih kraljeva od drevnih neprijatelja sa zapada, a posebno s juga.

Zamkovi dornskih krajina su među najjačima u zemlji i to s valjanim razlogom, jer retko prođe pokolenje a da ne bude novog napada. Podignuti su da budu brana upadima Dornjana i kraljeva Hvata. Krajiški gospodari su s pravom ponosni na svoju prošlost najvažnijih branilaca zemalja olujnih

kraljeva i o njihovoj hrabrosti postoje mnoge balade i predanja.

Među najjačim krajiškim sedištima su Kamenglava, drevno uporište kuće Svona, s kulama motriljama od crnog i belog kamena, koje se diže iznad voda reke Seče sa njenim brzacima, virovima i slapovima; Crnobran, dom kuće Dondariona, sa zloslutnim zidinama od crnog bazalta i bezdanim suvim šancem; i Noćni poj od Raspevanih kula, gde kuća Kerona vlada mnogo vekova. Mada se nazivaju gospodarima krajina, Keroni ne vladaju drugim krajiškim velmožama; smatraju međutim da su najstariji od krajiških kuća (mada Svonovi osporavaju tu tvrdnju) i uvek su bili prvi u odbrani Olujnih zemalja.

Slavna i po ratnicima i po pevačima, kuća Kerona ima bogatu prošlost još iz doba junaka. Keroni vole da kažu kako su slavuji njihove kuće viđeni na hiljadu bojišta, a knjige nam govore da je Noćni poj u poslednjih hiljadu godina opsedan čak trideset sedam puta.



Kao što su krajine slavne po jakim zamkovima i baladama, Kišegora je poznata po kišama, tišinama i dragocenim krznima, drvetu i jantaru. Tu, priča se, vlada drveće, a zamkovi često izgledaju kao da ih nisu izgradili ljudi, već da su sami izrasli iz zemlje.

Vitezovi i lordovi Kišegore međutim imaju korenje duboko kao drveće koje ih štiti i često su se pokazali kao nesavladivi u bici, jaki, tvrdoglavi i nepopustljivi.

KRAJOLUJ

Istorija izgradnje Krajoluja poznata nam je samo iz pesama i priča o Duranu Bogoborcu i lepoj Elenej, detetu bogova. Navodno je to bio sedmi zamak koji je Duran saziđao na tom mestu (mada je taj broj možda kasnije dodala Vera).

opsadom ni jurišem, i u to je lako poverovati.

U Robertovoj buni lord Tirel od Visokog sada neuspešno je opsedao Krajoluj gotovo čitavu godinu. Da je posada imala dovoljne zalihe hrane, mogla bi da opstane neograničeno, ali je rat stigao

Krajoluj je zasigurno star zamak, ali kada se upoređi s ruševinama kružnih utvrda Prvih ljudi ili čak Prvom utvrdom u Zimovrelu (koju je jedan bivši meštar u službi Starkova ispitao i otkrio da je toliko puta iznova građena da tačan datum ne može da se odredi), velika kula i savršeno spojeni kamenovi zida deluju kao poduhvat za koji Prvi ljudi nisu bili kadri mnogo hiljada godina. I u izgradnju Zida na Severu uloženi su veliki trud, ali je tamo posredi više bila gola sila nego veština potrebna da se napravi zid uz koji ne mogu da se popnu ni vetrovi, a kamoli ljudi. Velemeštar Viron u svom delu *Pobede i porazi* piše kako priča da je današnji Krajoluj zapravo sedmi zamak podignut na istom mestu govori o očiglednom andalskom uticaju i mogućnosti da je zamak konačni oblik poprimio tek u andalsko doba. Možda je zamak izgrađen na mestu bivših zamkova, ali ako je tako, to je bilo davno pre nego što su Duran Bogoborac i njegova lepa Elenej otišli sa ove zemlje.

Meštari koji su služili u zamku svedoče o njegovoj izuzetnoj snazi i domišljatoj konstrukciji. Bilo da ih je osmislio Brendon Zidar ili ne, njegove silne spoljašnje zidine, s kamenovima tako pronicljivo ugrađenim da uz njih ni vetar ne može da se popne, a kamoli čovek, s pravom su slavne. Isto važi i za srednju utvrdu, koja stremi ka nebu i gleda na Brodolomni zaliv.

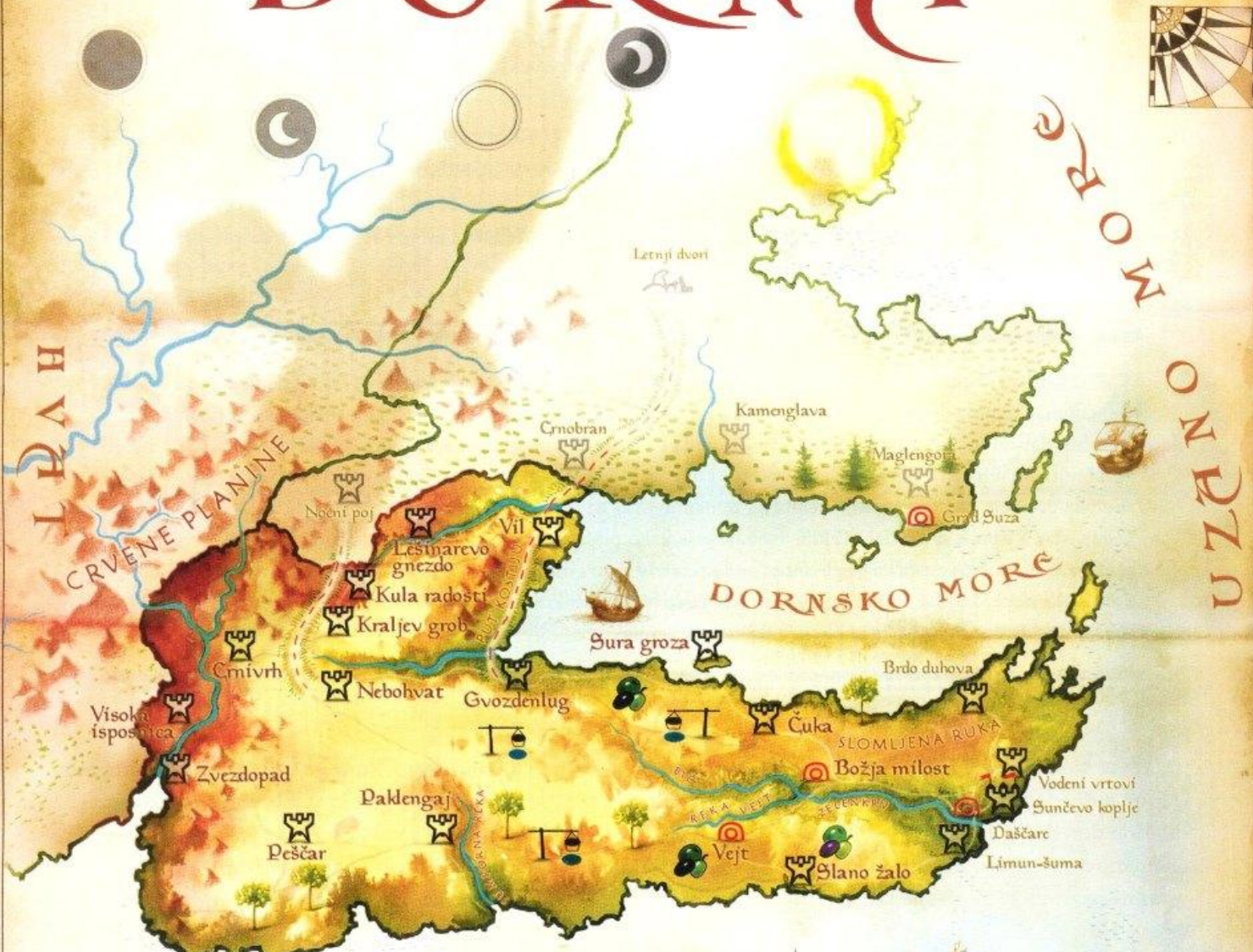
Zapisano je da Krajoluj nikada nije osvojen, ni

brzo pa su žitnice i skladišta bili poluprazni. Posle godinu dana posadu kojom je zapovedao Stanis, brat lorda Roberta, teško je mučila glad, ali ih je spasao neki prost krijumčar koji se jedne noći provukao kroz blokadu Redvina s tovarom usoljene ribe i praziluka. Tako je zamak uspeo da se odupre sve dok Robert nije porazio Regara na Trozupcu, a lord Edard Stark došao da okonča opsadu.

Priča se da se svakih sedamdeset sedam godina oluja jača od svih drugih urlajući obrušava na Krajoluj dok stari bogovi mora i neba iznova pokušavaju da odnesu Duranovo sedište u more. To je lepa priča... ali ipak samo priča. Letopisi meštara iz Krajoluja pokazuju da tamo gotovo svake godine, posebno u jesen, ima žestokih oluja i, mada su neke jače od drugih, nema zapisa o posebno žestokim olujama svakih sedamdeset sedam godina. Najveća oluja koju živi pamte bila je 221, poslednje godine vladavine Erisa I, a najveća pre nje 166, pedeset pet godina ranije.

OLUJNE ZEMLJE

DORNŤ



TRAH

ERON
ON
DZU

DORNSKO MORE

LETNJE MORE

LEGENDA

-  GLAVNI ZAMAK
-  ZAMKOVI
-  MANJA MESTA
-  RUŠEVINE
-  MASLINE
-  BUNARI
-  PUTEVI



DORNA

KAŽE SE DA SAMO DORNJANIN može istinski poznavati Dornu.

Najjužnije od Sedam kraljevstava ujedno je i najnegostoljubivije... i najčudnije, bar za oči čoveka odraslog u Hvatu, Zapadnim zemljama ili Kraljevoj Luci. Jer Dorna je drugačija po mnogo čemu, ne može se sve ni opisati.

Ogromne pustinje crvenog i belog peska, zloslutne planine gde opasne prevoje čuvaju opasni ljudi, teška jara, peščane oluje, škorpije, ljuta hrana, otrovi, zemljane utvrde, urme, smokve i krvave narandže – to je ono što prost svet Sedam kraljevstava zna o Dorni. I sve to zaista postoji, naravno, ali u toj drevnoj zemlji ima još mnogo toga, pošto se njena istorija pruža sve do doba praskozorja.

Crvene planine koje predstavljaju njenu zapadnu i severnu granicu odvajale su Dornu od ostatka kraljevstva hiljadama godina, mada su u tome igrale ulogu i pustinje. Iza tog zida od planina, više od tri četvrtine zemlje su suva pustoš. Ni dugačka južna obala Dorne nije ništa gostoljubivima, pošto se većim delom sastoji od oštarih hridi i sprudova, s tek ponekim zaštićenim sidrištem. Brodovi koji tu pristanu, bilo slučajno bilo svojom voljom, nalaze malo toga korisnog; uz obalu nema šuma gde će se naći drvo za opravku, divljač je retka, ima malo imanja i još manje sela gde se mogu nabaviti namirnice. Teško je doći čak i do pitke vode, a mora oko Dorne puna su vrtloga i u njima vrebaju ajkule i morske nemani.

U Dorni nema pravih gradova, mada takozvani Grad senki koji se prilepio uz zidine Sunčevog koplja jeste nekakav gradić (mada izgrađen od naboja i slame). Veće i mnogoljudnije, Daščare na ušću reke Zelenkrv možda su nešto najbliže pravom gradu što Dornjani imaju, mada je to grad sa daskama umesto ulica, a kuće, većnice i dućani su zapravo barke, čamci i trgovačke lađe koje povezane konopljanim užadima plutaju u zalivu.

Velemeštar Brude, koji je rođen i odrastao u Gradu senki što se tiska ispod oronulih zidina Sunčevog koplja, jednom je slavno primetio da Dorna ima više zajedničkog s dalekim Severom nego što i jedno i drugo imaju s kraljevstvima između. „Jedno je vrelo a drugo ledeno, a ipak istorija, kultura i tradicija odvajaju ta drevna kraljevstva peska i snega od ostatka Vesterosa. Oba su retko naseljena u poređenju sa zemljama između

njih. Oba se tvrdoglavo drže svojih zakona, svojih bogova, svojih običaja. Nijedno zmajevi nisu istinski pokorili. Kralj na Severu je mirno prihvatio Egona Targarjena kao vrhovnog gospodara dok se Dorna hrabro opirala sili Targarjena gotovo dvesta godina pre nego što se napokon potčinila Gvozdenom prestolu kroz brak. Neuki ljudi iz civilizovanih krajeva rugaju se i Dornjanima i Severnjacima kao divljacima, a njihovu hrabrost slave oni koji su sa njima ukrstili mačeve.“

Dornjani se hvale da je njihovo kraljevstvo najstarije na čitavom Vesterosu. To je na neki način istina. Za razliku od Andala, koji su došli kasnije, Prvi ljudi nisu bili moreplovcima. Nisu stigli u Vesteros u brodovima već peške, preko zemljouza koji ga je spajao sa Esosom, i čiji su ostaci danas Stepenice i Slomljena ruka Dorne. Istočne obale Dorne sasvim su sigurno prvo mesto gde su kročili na Vesteros.

Malo je ko od njih, međutim, odabrao da tu i ostane, pošto zemlje na koje su naišli nisu bile nimalo gostoljubive. Deca šume su Dornu zvala Pusta zemlja, i to s razlogom. Istočna polovina Dorne je uglavnom goletna i na njenom suvom kamenitom zemljištu malo šta uspeva, čak i kad se navodnjava, a pošto se pređe Vejt, zapadna Dorna je tek ogromno more dina gde sunce nemilosrdno tuče i s vremena na vreme izbijaju besne peščane oluje koje za nekoliko minuta mogu čoveku da oderu meso s kostiju. Ako je verovati pričama iz Hvata, čak ni Gart Zelenoruki nije postigao da cveće procveta u tako surovom i nemilosrdnom okruženju (u dornjanskim legendama Gart se ne spominje). Umesto toga, poveo je svoj narod kroz planine do plodnog Hvata. Većina Prvih ljudi koji su došli posle njega samo bi jednom osmotrila Dornu, pa bi nastavili njegovim putem.

A ipak nisu svi tako postupili. Neki su videli lepotu u škrtoj, vreloj, surovoj zemlji i rešili su da tu ostanu. Većina se naselila uz obale reke kojoj su nadenuli ime Zelenkrv. Mada oskudna u poređenju s Vijugavicom, Trozupcem ili Crnobujicom, Zelenkrv je istinska žila kucavica Dorne.

Većina Prvih ljudi koji su izabrali da ostanu u Dorni umesto da nastave na sever u potrazi za prijatnijim zemljama naselila se na obalama Zelenkrvi, pa su kopali kanale i jarke da te životvorne vode sprovedu do vočki i useva. Drugi su radije obitavali pored Uzanog mora; istočne obale Dorne pitomije su od južnih i uskoro su tu

Većina dornskih reka nabuja tek posle retkih (i opasnih) kišnih oluja. Ostatak godine su to suva korita. U čitavoj Dorni samo tri reke teku i leti i zimi i nikada ne presušuju. Reka Hujna, koja izvire visoko u zapadnim planinama, obrušava se u more u nizu slapova i vodopada, peni kroz kanjone ričući poput neke velike zveri. Pošto izvire u planinama, voda joj je bistra i ukusna, ali je opasno preći je sem preko mosta i nigde nije plovna. Sumporna reka je mnogo mirnija, međutim njene mutne žute vode smrde na sumpor, a biljke koje rastu uz njene obale čudne su i zakrčljale (o ljudima koji žive na tim obalama i da ne govorimo). Vode Zelenkrvi, iako ponekad mutne, zdrave su i za biljke i za životinje i imanja i voćnjaci tiskaju se na njenim obalama stotinama liga. Štaviše, Zelenkrv i njene pritoke Vejti i Bič plovne su gotovo do izvora (iako na nekim mestima vrebaju sprudovi) i prema tome služe kao glavna trgovačka saobraćajnica Dorne.



nikla mnoga ribarska seoca. Oni nemirniji među Prvim ljudima prošli su dalje i naselili su se u južnom podnožju Crvenih planina, gde oluje što se kreću na sever umeju da donesu kišu, tako da je nastao plodan zeleni pojas. Oni koji su se peli više utočište su našli među vrhovima, u skrivenim dolinama i visokim planinskim livadama, gde je trava zelena i bujna. Samo su se najhrabriji i najluđi usuđivali da krenu preko dubokog peska. Poneki su od njih pronašli vodu među dinama i podigli imanja i zamkove oko tih oaza; njihovi potomci, vekovima kasnije, postali su gospodari bunara. Ali za svakog čoveka koji je nabasao na bunar, sigurno ih je stotinu skapalo od žeđi pod bleštavim dornskim suncem.

Tako su i nastale tri različite vrste Dornjana koje danas poznajemo. Kralj Deron I Targarjen, Mladi Zmaj, nadenuo im je u svojoj knjizi *Osvajanje Dorne* imena kameni Dornjani, peščani Dornjani i

slani Dornjani. Kameni Dornjani su planinski narod, svetle kose i puti, većinom potomci Prvih ljudi i Andala; peščani Dornjani obitavaju u pustinjama i rečnim dolinama, a koža im je potamnela pod vrelim dornskim suncem; slani Dornjani su na obalama, tamnokosi, okretni i maslinaste puti, imaju najčudnije običaje i najviše rojnarske krvi. (Kada se Nimerija iskrcala u Dorni, većina njenih Rojnara izabrala je da ostane blizu mora, koje im je toliko dugo bilo dom, čak i pošto je princeza spalila njihove brodove.)



LOM

Najvažniji događaj u istoriji Dorne, a možda i u istoriji čitavog Vesterosa, onaj je o kome, ovaj, premalo znamo.

Većina onoga što mislimo da znamo o Lomu došla je do nas kroz pesme i legende. Svi se slažu da su Prvi ljudi kopnom stigli iz Esosa u Vesteros, da su prešli ili prejahali kroz šume i brda na velikom zemljouzu koji je u doba praskozorja spajao dva kontinenta. Dorna je bila prva zemlja na koju su naišli, ali ih je malo tu ostalo, kao što smo opisali; velika većina je nastavila na sever, kroz planine i možda preko slanih močvara koje su nekada postojale tamo gde je sada Dornsko more. Kako su vekovi prolazili, dolazilo ih je sve više, pa su prisvojili Olujne zemlje, Hvat i Rečne zemlje i na kraju stigli i do Dola i Severa. Pred sobom su terali drevne rase, zatirali džinove gde god su ih našli, sekli čuvardrva bronzanim sekirama i vodili krvav rat protiv dece šume.

Deca šume su se suprotstavljala što su bolje mogla, ali su Prvi ljudi bili krupniji i jači. Jahali su konje, oklopljeni i naoružani bronzom, i pobedili su svaki put kada bi se sukobili s decom, jer je oružje dece bilo od kosti, drveta i zmajstakla. Na kraju, teran očajem, mali narod se okrenuo čarobništvu i pozvao svoje zelenvide da zaustave bujicu tih uljeza.

I ovi su to zaista i učinili, okupili su se u stotinama (neki kažu na Ostrvu lica) i dozivali svoje stare bogove pesmom i molitvom i strašnim žrtvama (prema jednoj verziji priče, čuvardrvo su nahranili stotinom zarobljenih ljudi, dok druga tvrdi da su deca prinela krv sopstvenog potomstva). I stari bogovi su se pokrenuli, džinovi su se probudili u zemlji i sav Vesteros se protresao i zadržtao. U zemlji su se otvorile ogromne pukotine, brda i planine su se srušili i nestali u njima. Onda su mora navrla i Ruka Dorne je pukla od siline vode, tako da je na kraju iznad talasa ostalo tek nekoliko golih kamenitih ostrva. Letnje more se spojilo sa Uzanim morem, a most između Esosa i Vesterosa nestao je zauvek.

Ili bar tako glase predanja.

Većina učenjaka slaže se da su Esos i Vesteros nekada bili spojeni; hiljadu priča i runskih zapisa govori o prelasku Prvih ljudi. Danas ih deli more, tako da se očigledno događaj koji Dornjani zovu Lom zaista desio. Da li je on međutim bio gotov za jedan dan, kao u pesmama? Je li to bilo delo dece šume i čarobništvo njihovih zelenvida? To je manje izvesno. Velemeštar Kasander iznosi drugu teoriju u svojoj *Pesmi mora: Kako su se zemlje izdelile*, i tvrdi da nije pesma zelenvida odvojila Vesteros od Esosa, već ono što on naziva pesmom mora – sporo dizanje vode koje je trajalo vekovima, a ne tek jedan dan, izazvano nizom dugačkih, vrelih leta i kratkih, toplih zima koje su otopile led u zamrznutim zemljama iza Drhtavog mora i izazvale dizanje okeana.

Kasandrovi argumenti mnogim meštrima zvuče uverljivo i oni su prihvatili njegove stavove, međutim bez obzira na to da li se Lom odigrao u jednoj noći ili je trajao vekovima, nema sumnje da je on stvaran; Stepence i Slomljena ruka Dorne nemo ali jasno svedoče o njegovim posledicama. Mnogo toga nam takođe nagoveštava da je Dornsko more nekada bilo znatno manje nego danas, da je zapravo bilo veliko slatkovodno jezero koje su napajali planinski potoci, pre nego što je Uzano more potopilo slane močvare koje su se pružale između njih. Čak i ako prihvatimo da su stari bogovi slomili Ruku Dorne Vodenim čekićem, kao u legendama, zelenvidi su prekasno zapevali.

Posle Loma, u Vesteros nije stiglo još Prvih ljudi, pošto oni nisu bili moreplovci... ali toliko njihovih predaka već je bilo tu da su bili gotovo trostruko brojniji od drevnih rasa, a ta nesrazmera samo je rasla narednih vekova, pošto su žene Prvih ljudi mnogo češće rađale kćeri i sinove nego žene drevnih rasa. I tako su deca i džinovi postepeno iščezavali dok se ljudski rod širio i množio, prisvajao polja i šume i dizao sela, tvrđave i kraljevstva.

KRALJEVSTVA PRVIH LJUDI

Nejedinstvo Dornjana očigledno je čak i u najstarijim izvorima. Velike razdaljine između naseljenih mesta i tegobe putovanja preko usijanog peska i surovih planina uslovile su da se svaka mala zajednica odvoji od ostalih i dovele do uspona

mnogih sitnih gospodara, od kojih je više od polovine s vremenom počelo da se naziva kraljevima. Sitni kraljevi postojali su širom Vesterosa, naravno, ali ih je retko bilo toliko mnogo (i toliko sitnih) kao dornskih kraljeva u doba Prvih ljudi.

Nećemo pokušati da govorimo o svima njima. Većina je vladala toliko malim oblastima, ili su njihova osvajanja bila toliko kratkog veka da su jedva vredni pomena. Nekoliko najvećih, međutim, vredi opisati: to su oni čije su loze pustile dubok koren i istrajale u hiljadama.

Na ušću Hujne, kuća Dejna je podigla svoj zamak na ostrvu gde se ta bučna, brza reka širi u susret moru. Legenda kaže da je prvi Dejn došao do tog mesta prateći zvezdu padalicu i da je tu našao kamen magičnih svojstava. Njegovi potomci vekovima su vladali zapadnim planinama kao kraljevi Hujne i gospodari Zvezdopada.

Severno i istočno, iza velikog planinskog prevoja koji otvara najkraći i najlakši put iz Dorne u Hvat, podigla je sedište kuća Faulera, među kamenim obroncima koji gledaju prevoj. Nazvali su ga Nebohvat, zbog visokog položaja i kamenih kula koje kao da su se vinule u nebo. U to doba je prevoj koji je Nebohvat čuvao bio poznat kao Široki prevoj (danas mu je ime Prinčev prevoj), tako da su se Fauleri kitili uzvišenim titulama kao što su gospodari Nebohvata, gospodari Širokog puta i kraljevi kamena i neba.

Slično tome, daleko na istoku gde se planine spuštaju ka Dornskom moru, kuća Ironvuda se učvrstila u visokim dolinama i zelenom podnožju planina i zavlada Kamenim putem, drugim od dva velika puta u Dornu (ovaj je mnogo strmiji, uži i opasniji od Širokog puta sa zapada). Dobro zaštićene i relativno plodne, njihove zemlje su takođe šumovite i kriju dragocene zalihe gvožđa,

kalaja i srebra, zbog čega su Ironvudi bili najbogatiji i najmoćniji dornski kraljevi. Sebe su nazivali kraljevskom krvlju, gospodarima Kamenog puta, vladarima zelenih brda i prvim kraljevima Dorne. Lordovi kuće Ironvuda postepeno su ovladali severnom Dornom, od planinskih poseda kuće Vila do izvora Zelenkrvi... mada su njihovi pokušaji da potčine sebi druge dornske kraljeve retko bili uspešni.

U to doba Prvih ljudi postojao je još jedan, suparnički vrhovni kralj Dorne i vladao je iz velikog drvenog utvrđenja na južnoj obali Zelenkrvi, blizu Limunove šume, gde reka utiče u Letnje more. To je bilo čudno kraljevstvo, jer kada god bi kralj umro, naslednika su birali među desetak plemenitih porodica koje su se naselile uz reku ili na istočnoj morskoj obali. Vejdi, Šeli, Holti, Brukovi, Halovi, Lejkovi, Braunhili i Brajari, svi su davali kraljeve koji su vladali iz visokih dvora među limunovim stablima, ali se na kraju taj neobični sistem urušio kada su zbog jednih spornih izbora kuće međusobno zaratile. Posle čitavog pokolenja sukoba, tri stare kuće bile su zbrisane s lica zemlje, a nekada moćno rečno kraljevstvo rastočilo se u desetinu svadljivih državica.

Drugde u Dorni bilo je još malih kraljevstava, u dubokom pesku, među visokim vrhovima, uz slane obale i na ostrvima Slomljene ruke, ali retko se koje od njih približilo snazi i ugledu Dejna od Zvezdopada, Faulera od Nebohvata i Širokog puta i Ironvuda of Gvozdenluga.

ANDALI DOLAZE

Andali su ostavili traga i u Dorni, kao i drugde južno od Vrata. A ipak se većina istoričara slaže da je njihov uticaj tu bio manji nego u bilo kom južnom kraljevstvu. Za razliku od Prvih ljudi, Andali su bili moreplovci i njihovi pustolovnjiki kapetani dobro su poznavali obalu Dorne i smatrali su kako tu nema ničega sem zmija, škorpija i peska. Nije čudo da je relativno malo zavojevača otplovilo na jug, kada je bliže, na drugoj obali Uzanog mora, bilo bogatijih i zelenijih zemalja.

A ipak uvek će postojati manjina koja ide drugačijim putem i traži sreću u surovijim delovima sveta. To važi i za Andale koji su došli u Dornu. Neki su se nadmetali s Prvim ljudima koji su tu bili pre njih oko biranih zemalja duž Zelenkrvi i obale, ili su se upućivali u planine. Drugi su se naseljavali

na mestima gde nijedan čovek nije zašao pre njih.

Među njima su bili Aleri i Korgili; prvi su podigli mračno, smrdljivo sedište pored žutih voda Sumporne reke, dok su se drugi skućili među dinama, u dubokom pesku, tako što su utvrdili jedini bunar koji se može naći u krugu od pedeset liga. Vejti su istočnije podigli visok, bled zamak u brdima, na ušću dva potoka od kojih nastaje reka koja će uskoro poneti njihovo ime. Drugde u kraljevstvu, Alirioni, Džordejni i Santagari stvorili su sopstvene feude.

A na istočnoj obali, između Slomljene ruke i Zelenkrvi, andalski pustolov po imenu Morgan Martel došao je sa svojim plemenom u zemlje koje su slabašno držale



Jutarnji Mač

Dejni od Zvezdopada jedna su od najdrevnijih kuća u Sedam kraljevstava, mada njihova slava najviše počiva na njihovom porodičnom maču zvanom Zora i ljudima koji su ih nosili. Poreklo tog mača izgubljeno je u legendama, ali se čini verovatno da je u porodici Dejna hiljadama godina. Ljudi koji su imali čast da ga osmotre kažu da ne liči ni na koji njima poznati valirijski čelik, pošto je bleđ kao mlečno staklo, ali u svemu drugom ima svojstva valirijskih sečiva, pošto je neshvatljivo snažan i oštar.

Mada mnoge kuće imaju svoje porodične mačeve, oni većinom prelaze od jednog lorda drugome. Neki, kao što su to činili Korbreji, mogu pozajmiti za života oružje sinu ili bratu, pod uslovom da se posle vrati lordu. Ali tako nije u kući Dejna. Čovek koji drži Zoru uvek dobija titulu Jutarnjeg Mača, a nju može steći samo vitez kuće Dejna koji je zasluži.

Zbog toga su Jutarnji Mačevi slavni u svih Sedam kraljevstava. Mnogi dečaci krišom sanjaju da su sinovi Zvezdopada da bi polagali pravo na taj slavni mač i njegovu titulu. Najslavniji od svih bio je ser Artur Dejn, najveštiji vitez u Kraljevoj gardi Erisa II, koji je porazio Bratstvo Kraljeve šume i ovenčao se slavom na svakom turniru i u svakoj borbi do poslednjeg. Stradao je plemenitom smrću, sa svojom zakletom braćom na kraju Robertove bune, pošto ga je lord Edard Stark, kako se pripoveda, ubio u dvoboju. Lord Stark je onda u znak poštovanja vratio Zoru u Zvezdopad, ser Arturovoj rodbini.



IMENA ŠESTORICE KRALJEVA KOJE JE NIMERIJA POSLALA NA ZID,
KAKO SU NABROJANI U LETOPISIMA

JORIK OD KUĆE IRONVUDA, Krv Kraljeva, najbogatiji i najmoćniji dornski kralj koga je svrgla kuća Martela.

VORIJAN OD KUĆE DEJNA, Večernji Mač, na glasu kao najveći vitez u čitavoj Dorni.

GARISON OD KUĆE FAULERA, Slepí Kralj, bio je star i slep, ali su ga se ipak bojali zbog lukavstva.

LUSIFER OD KUĆE DRILENDA, poslednji svog roda, kralj Sumpora, gospodara Paklenih vrata.

BENEDIKT OD KUĆE BLEKMONTA, koji se klanjao mračnom bogu i za koga se pričalo da ume da se pretvori u ogromnog lešinara.

ALBIN OD KUĆE MENVUDIJA, hiroviti luđak koji je svojatao vlast nad Crvenim planinama.

Hvata. Naprotiv, kaže se da je istorija planinskih lordova jednako zverska kao ona planinskih klanova iz Dola, pošto su hiljadama godina ratovali protiv Hvata i Olujnih zemalja, a i međusobno. Balade koje pevaju o hrabrim okršajima protiv svirepih Dornjana u krajinama najčešće spominju gospodare Crnovrha, Kraljevog groba, Vila i

Nebohvata. I gospodare Gvozdenuga Ironvude.

Čuvari Kamenog puta su i dalje najgordiji i najmoćniji vazali kuće Martela, i njihov međusobni odnos je najčešće napet. Peščani Dornjani su više nalik Rojnarima i naučili su se na surovi život u pustinji. Dornske reke su slabašne kada se porede s Vijugavicom ili Trozupcem, ali donose dovoljno

Pre Nimerijinog dolaska kraljevi Ironvudi bili su najjača kuća u Dorni – daleko jača od Martela. Vladali su polovinom Dorne – i Ironvudi do dana današnjeg nikome ne dozvoljavaju da to zaboravi. Otkako je kuća Martela ovladala Dornom, Ironvudi su već vekovima večito na ivici pobune, a nekoliko puta su je i prešli. Čak i pošto je princ Meron Martel ujedinio Dornu s Gvozdenim prestolom, ta navika je ostala. Lordovi Ironvudi jahali su za crnog zmaja u čak tri od pet buna Crne Vatre.

vode da se napoje polja i opstanu sela i gradići. Dalje od njih, međutim, ljudi žive drugačije: večito putuju između pustinjaških oaza, prelaze pesak oslanjajući se na ono bunara za koje znaju sred pustoši i podižu decu zajedno s kozama i konjima. Peščani Dornjani su glavni odgajivači slavni peščanih paripa, za koje se smatra da su najlepši konji u Sedam kraljevstava. Mada su lagani i ne mogu lako da ponesu viteza u oklopu, hitri su i neumorni, i u stanju su da trče dan i noć uz tek pokoji gutljaj vode. Dornjani vole svoje peščane paripe gotovo jednako koliko svoju decu, i kralj Deron će u *Osvajanju Dorne* zapisati da je vitez od Šarenluga peščanog paripa držao u svojoj dvorani.

Slani Dornjani, potomci Rojnara, tokom vekova su zaboravili maternji jezik, mada se on još čuje u načinu na koji Dornjani govore zajednički – neke glasove rastežu, druge kotrljaju i pevuckaju na čudnim mestima. Neki su dornski govor opisivali kao ljubak, a drugi (uglavnom krajišnici, i to nepošteno) kao nerazumljiv. Rojnari su, međutim, sa sobom doneli i više od toga, svoje zakone i običaje, koje su onda Marteli proširili kroz čitavu Dornu. Tako samo u Dorni od svih Sedam kraljevstava nasleđuje najstarije dete, svejedno je li muško ili žensko. Postoji mnoštvo velikih gospi i čuvenih princeza koje su tema pesama i pripovesti isto koliko veliki vitezovi i vladari.

Dornjani se razlikuju i po drugim običajima. Ne

brine ih mnogo je li dete rođeno u braku ili ne, posebno ako ga je rodila naložnica. Mnogi lordovi imaju ljubavnice – a neke gospe ljubavnike – izabrane iz ljubavi i strasti, a ne radi rađanja i politike. A kada je reč o ljubavi, nikog ne uznemirava mnogo ako čovek legne s drugim čovekom ili žena sa ženom – i mada su obrednici često želeli da izvedu Dornjane na pravi put, nisu mnogo postizali. U Dorni je čak i odeća drugačija, jer klima nalaže široke, višeslojne odore, a hrana je veoma začinjena i lako je opeći jezik zmajskim papričicama spremljenim s kapi zmijskog otrova.

A različiti od samih Dornjana – slanih, kamenih ili peščanih – jesu siročići sa Zelenkrvi, koji su plakali kada je Nimerija spalila brodove. Od njihovih olupina napravili su sebi čamce, da plove po Zelenkrvi i sanjaju dan kada će se vratiti na majku Rojnu. Oni su čista rojnarska krv i priča se da još među sobom govore taj jezik – mada krišom, pošto je troje naslednika Nimerijinog unuka princa Morsa II nastojalo da ga zabrane.

To troje naslednika ostalo je upamćeno kao Crveni prinčevi, mada su među njima dve bile princeze, i njihovu vladavinu obeležilo je ratovanje i u Dorni i van nje. Stvorili su Daščare kao mesto za trgovinu, povezavši čamce i skele. Onda je to mesto samo narastalo i posle nekog vremena su dornski prinčevi nedaleko podigli citadelu da Daščare čuva, pošto je sve više brodova iz Slobodnih gradova tu nalazilo sigurnu luku.

Primer različitosti dornskih običaja i stavova pod uticajem Rojnara može se, začudo, naći u poslednjim danima Plesa zmajeva. Odlomak iz istorije velemeštra Gildejna koji se bavi kratkom vladavinom Gemona Svetlokosog: Iz Kuće poljubaca stizali su brojni proglassi; tamo je stolovao kralj-dečak, a svaki njegov proglas bio je veće čudo od prethodnog. Gemon je obznanio da će devojke od sada u nasleđivanju biti ravnopravne s momcima, da će sirotinja u doba gladi dobijati hleba i piva i da će ljude koji su u ratu ostali bez ruke ili noge do kraja života morati da izdržavaju lordovi za koje su se borili. Gemon je proglasio da muževi koji tuku žene i sami moraju dobiti batine, bez obzira na to čime su žene kaznu zaslužile. Ti proglassi su gotovo sigurno bili delo dornske kurve po imenu Silvena Peščana, navodno ljubavnice kraljeve majke Esi, ako je verovati Pečurki.

DORNA PROTIV ZMAJEVA

Od svih pretnji s kojima su se Dornjani suočavali, nijedna nije bila veća nego ona kojom su Dorni zagrozili Egon Osvajač i njegove sestre. Dornjani su u bici pokazali veliku srčanost i istrpeli su silna stradanja, pošto je cena slobode bila visoka. A ipak je samo Dorna od svih Sedam kraljevstava ostala nezavisna od kuće Targarjena i oduprla se svim pokušajima Egon, njegovih sestara i njihovih nasljednika da nateraju Dornjane da kleknu pred Gvozdenim prestolom.

Dornjani se nisu tukli u velikim bitkama protiv Targarjena, niti su pokušavali da brane svoje zamkove od zmajeva, pošto je Merija Martel, princeza od Dorne u doba Egonovog Osvajanja, mnogo toga naučila iz Poslednje oluje i Vatrenog polja, kao i iz sudbine Harendvora. Umesto toga, kada je Egon 4. godine usmerio pažnju ka Dorni, Dornjani su prosto nestali pred zmajevima.

Prvi napad na Dornu vodila je kraljica Renis na Meraksisu, spalila je Daščare i hitro zauzela dornske gradove na putu ka Sunčevom koplju, dok su Egon i lord Tirel u Prinčevom prevoju ratovali protiv planinskih lordova. Dornski branioци su izazivali targarjenske snage i postavljali im zasede,

ali bi nestali između stena čim bi videli da zmajevi uzleću. Mnogi ljudi lorda Tirela pomrli su od sunca i žeđi dok su marširali na Paklengaj. Oni koji su dotle preživeli zatekli su prazan zamak, pošto su svi Aleri pobjegli.

Egon je imao još uspeha, ali sem kratke opsade Gvozdenluga, gde mu se suprotstavila šaćica staraca, dečaka i žena, nije naišao na mnogo otpora. Čak je i Nebohvat, veliko sedište Faulera, bilo napušteno. Kod Brda duhova, sedišta kuće Tolanda na belom krečnjačkom brdu koje gleda na Dornsko more, Egon je video barjak s duhom Tolanda kako vijori iznad zidina i stigao mu je glas da je lord Toland poslao svog megdandžiju da se bori s njim. Egon ga je ubio svojim mačem Crna vatra, ali je onda shvatio da je to bila slaboumna dvorska luda lorda Tolanda, a da je sam Toland sa svojim domaćinstvom otišao iz zamka. Kasnije će Tolandi usvojiti novi barjak, na kome zmaj sam sebi grize rep, zelen na zlatnom, u spomen na šarenu odoru njihove hrabre lude.

Drugde je napad lorda Orisa Barateona uz Put kostiju doživeo katastrofu. Lukavi Dornjani zasuli su uljeze iz



IZ ISTORIJE VELEMEŠTRA GILDEJNA, O DEFENESTRACIJI U SUNČEVOM KOPLJU

Lord Rozbi, kaštelan Sunčevog koplja i zaštitnik peska, skončao je bolje od ostalih. Pošto su Dornjani pokuljali iz Grada senki da oslobode zamak, njemu su vezali ruke i noge i odveli ga na vrh Kule koplja gde ga je kroz prozor bacila lično princeza Merija.

visine kamenjem, strelama i kopljima, ubijali ih na spavanju i na kraju zaprečili Put kostiju i ispred i iza njih.

Lord Vil je zarobio lorda Orisa i mnogo njegovih vazala i vitezova. U zarobljeništvu su ostali godinama pre nego što su na kraju otkupljeni za sopstvenu težinu u zlatu 7. godine p. o. Čak i tada, svi su se vratili bez desne šake, da više nikada ne dignu oružje na Dornu.

Ipak, sem napada na Putu kostiju, Dornjani su prosto predali svoje zamkove a lordovi su odbili da ih brane i da kleknu. Isto je važno kada su Targarjeni napokon stigli do Sunčevog koplja, gde je princeza Merija (kojoj su se neprijatelji rugali kao Žutoj Krastači Dorne, ali koja je do dana današnjeg za Dornjane junakinja) i sama nestala u pesku. Tamo su kraljica Renis i kralj Egon okupili ono malo preostalih dvorana i dostojanstvenika i proglasili se za pobednike, pošto su doveli Dornu pod vlast Gvozdenog prestola. Targarjeni su ostavili lorda Rozbija da drži Sunčevo koplje, a lorda Tirela na čelu vojske koja će gušiti eventualne ustanke, pa su se na zmajevima vratili u Kraljevu Luku. A ipak jedva da su kročili u kraljevski grad kada se Dorna pobunila; ustanak se rasplamsao zaprepašujuće brzo. Posade zamkova su pobijene, vitezovi koji su im zapovedali udarani su na muke. Zapravo je to postala jedna vrsta igre među dornskim lordovima, da vide koji će vitez najduže poživeti dok ga seku komad po komad.

Kada je na čelu svoje posade iz Paklengaja pošao da osvoji Vejt i povrati Sunčevo koplje, lord Harlan Tirel i čitava njegova vojska nestali su u pesku i niko

za njih više nikada nije čuo. Izveštaji putnika iz tih krajeva kažu da vetar povremeno promeni pravac i pesak otkrije kosti i delove oklopa, ali peščani Dornjani koji lutaju pustinjom kažu da je pesak groblje hiljada godina bitaka i da kosti mogu biti iz bilo kog doba.

Rat protiv Dornjana je po oslobođenju Orisa Jednorukog i drugih obogaljenih plemića ušao u drugu fazu, pošto je tada već kralj Egon rešio da se osveti. Targarjeni su digli zmajeve i spaljivali sve zamkove redom. Dornjani su uzvraćali ognjem, poslavši na Besni rt 8. godine p. o. odred koji je zapalio pola Kišegore i opljačkao desetak varoši i sela. Sukob se zaoštavao i 9. godine sve više dornskih zamaka padalo je pred zmajskom vatrom. Dornjani su odgovorili godinu dana kasnije tako što su poslali vojsku pod lordom Faulerom, koja je osvojila i spalila veliki krajiški zamak Noćni poj i odvela njegovog gospodara i braniocce kao taoce, dok je druga vojska, pod ser Džofrijem Dejnom, stigla do samih zidina Starigrada i spalila okolne njive i sela.

Tako su se Targarjeni ponovo oslonili na zmajeve i pustili njihov oganj na Zvezdopad, Nebohvat i Paklengaj. Kod Paklengaja su Dornjani doživeli najveći uspeh protiv Targarjena. Strela iz škorpiona pogodila je Meraksisa u oko i veliki zmaj i kraljica koja ga je jahala pali su s neba. U samrtnom ropcu zmaj je porušio najvišu kulu zamka i deo spoljnog zida. Telo kraljice Renis nikada nije vraćeno u Kraljevu Luku.

Dve godine koje su usledile kasnije su prozване Godine zmajeve srdžbe.

Van sebe od bola zbog smrti svoje

IZ ISTORIJE VELEMEŠTRA GILDEJNA

Mišljenja su i dalje podeljena oko toga je li Renis Targarjen nadživela svog zmaja. Neki kažu da je sletela s njegovih leđa i poginula, drugi da ju je Meraksis zgnječio u dvorištu zamka. Nekoliko izvora tvrdi da je kraljica preživela pad zmaja, a onda umrla sporom smrću, na mukama u tamnicama Alera. Istinske okolnosti njene smrti verovatno nikada neće biti poznate, ali je Renis Targarjen, sestra i žena kralja Egona I, stradala kod Paklengaja u Dorni desete godine posle Osvajanja.



voljene sestre, kralj Egon i kraljica Visenija zapalili su svaki zamak, utvrdu i kulu u Dorni... ali ne i Sunčevo koplje i Grad senki. Razlog može samo da se nagađa. U Dorni kažu da su se Targarjeni bojali da princeza Merija ima neko prepređeno sredstvo za ubijanje zmajeva, nešto što je kupila u Lisu. Verovatnija je međutim verzija velemeštra Timotija, iz njegovih *Razmatranja*, da su se Targarjeni nadali da će okrenuti ostatak Dornjana, koji su trpeli tolika razaranja, protiv Martela, koji su ih bili pošteđeni. Ako je to istina, to možda objašnjava pisma koja su iz krajina stizala u dornske kuće sa savetima da se predaju i tvrdnjama da su ih Marteli izdali kupivši od Targarjena bezbednost, po cenu ostatka Dorne.

Kako god bilo, tada je otpočela poslednja i najneslavnija etapa Prvog dornskog rata. Targarjeni su ucenili glave dornskih lordova i plaćene ubice su zaista ubile petoro-šestoro – mada su samo dva zlikovca preživela da preuzmu nagradu. Dornjani su uzvratili milo za drago i usledile su mnoge nemilosrdne smrti. Niko nije bio siguran čak ni u srcu Kraljeve Luke. Lord Fel je ugušen u bordelu, a sam kralj Egon je napadnut čak tri puta. Kada su napadnute kraljica Visenija i njena pratilja, dvojica njenih gardista su poginula pre nego što je ona sama posekla poslednjeg napadača Tamnom sestrom. Još su gora bila dela Vila od Vila, i njih ne moramo da opisujemo; dovoljno su zloglasna i još se pamte, posebno u Košutgradu i Starom Hrastu.

Čitava Dorna je tada već bila opustošena zgariste, a Dornjani su se ipak skrivali i borili iz senki, odbijajući da se predaju. Čak ni kmetovi nisu hteli da popuste i danak u životima bio je ogroman. Kada je princeza Merija napokon preminula godine 13, presto je prešao njenom sinu, starom i bolesnom princu Nimoru. Njemu je rata bilo dosta i poslao je u Kraljevu Luku izaslanstvo, na čijem je čelu bila njegova kćerka princeza Derija. Izaslanstvo je ponelo Meraksisovu lobanju kao dar kralju. Mnogi – među njima kraljica Visenija i Oris Barateon – veoma su ga loše primili, a lord Oukhart je predložio da se Derija pošalje u najbedniji kupleraj da tamo zadovoljava svakog muškarca kome se prohte. Kralj Egon Targarjen to nije odobrio, već je saslušao njenu poruku.

Prema Derijinim rečima, Dorna je želela mir – ali mir između dva kraljevstva, a ne mir između vazala i gospodara. Mnogi su savetovali veličanstvo da to ne prihvati i izreka „nema mira bez pokornosti“, često se čula u dvoranama Egonove utvrde. Tvrđili su da će kralj izgledati slab ako pristane na takav zahtev i da će se lordovi Hvata i

Olujnih zemalja, koji su toliko stradali zarad Egonovog cilja, sada razbesneti.

Priča se da je pod uticajem takvih razmišljanja kralj Egon rešio da odbije ponudu, ali mu je onda princeza Derija u ruke stavila pismo svog oca princa Nimora. Egon ga je pročitao na Gvozdenom prestolu, i ljudi kažu da mu je, kada je ustao, ruka krvarila, toliko ga je čvrsto stezao. Spalio je pismo, smesta uzjahao Baleriona i odleteo na Zmajkamen. Kada se sutradan ujutro vratio, sve je bilo gotovo. Pristao je na ponudu i potpisao mir.

Šta je u pismu pisalo do danas niko ne zna, mada su mnogi nagađali. Je li Nimor otkrio Egonu da je Renis još živa, slomljena i unakažena, i obećao da će joj prekratiti muke ako Egon okonča sukob? Da li je pismo bilo zaćarano? Da li je princ zapretio da će dati sve bogatstvo Dorne da bi neki Čovek bez lica ubio Egonovog malog sina i naslednika Enisa? Izgleda da na ta pitanja nikad neće biti odgovora.

Ishod je, međutim, bio mir koji je istrajao i u doba nemira Kralja Lešinara i kasnije. Bilo je naravno i drugih dornskih ratova, pa čak i u doba mira uskoci iz Dorne nastavili su da silaze iz Crvenih planina u potrazi za plenom u bogatijim, zelenijim zemljama severno i zapadno.

Princ Koren Martel jeste poveo Dornjane u borbu na strani Trijarhije kada je ona ratovala oko Stepnica s princom Demonom Targarjenom i Morskom Zmijom. U Plesu zmajeva su obe strane vrbovale Dornjane, ali je princ Koren odbio da se meša: „Dorna je i ranije plesala sa zmajevima“, navodno je rekao u odgovoru na pismo ser Ota Hajtauera. „Pre bih spavao sa škorpionima.“

Tek kada je na vlast došao kralj Deron I, pokazalo se da ugovor o večnom miru nije većan, a cenu toga znamo. Osvajački pohod Mladog Zmaja bio je veliki podvig, s pravom slavljen u pesmi i priči, ali je bio kratkog daha i koštao mnogo hiljada života, među kojima i života samog mladog kralja. Na Deronovog brata i naslednika kralja Belora I Blagoslovenog palo je da sklopi mir, a i njegova cena je bila teška.

Kasniji pokušaj kralja Egona IV Bezvrednog da upadne u Dornu sa „zmajevima“, koje je sam smislio jedva vredi opisivati; to je bila čista ludost, od početka do kraja, i završila se poniženjem. Egonov sin, kralj Deron II Dobri, napokon je pripojio Dornu kraljevstvu... ne gvožđem i vatrom već blagim rečima, osmesima i pomoću dva dobro osmišljena braka, te svećanim ugovorom koji je jamčio dornskim vladarima njihove titule i privilegije, i da će njihovi zakoni i običaji u Dorni zauvek važiti.



Dorna je u godinama što su usledile i dalje održavala tesnu povezanost s kućom Targarjena, a Marteli su podržavali Targarjene protiv samozvanaca Crnih Vatri i slali su koplja u borbu protiv Kraljeva od devet groša na Stepenicama. Njihova verna služba nagrađena je kada je Regar Targarjen, - princ od Zmajkamina i naslednik

Gvozdenog prestola, uzeo za ženu princezu Eliju Martel od Sunčevog koplja, koja mu je rodila dvoje dece. Da nije bilo ludila Regarovog oca Erisa II, princ dornske krvi možda bi jednog dana vladao kraljevstvom, ali je Robertova buna dovela do stradanja princa Regara, njegove žene i njihove dece.

Kćerka princa Korena biće drugačije raspoložena. Princeza Alijandra je mlada došla na vlast i sebe je videla kao novu Nimeriju. Bila je vatrena mlada žena i ohrabivala je svoje lordove i vitezove da dokažu kako zaslužuju njenu naklonost time što će pljačkati po krajinama, ali je takođe pokazala i veliku naklonost prema lordu Alinu Velarionu kada je na svom prvom velikom putovanju došao u Sunčevo koplje, i ponovo kada se vratio s Mora zalazećeg sunca.



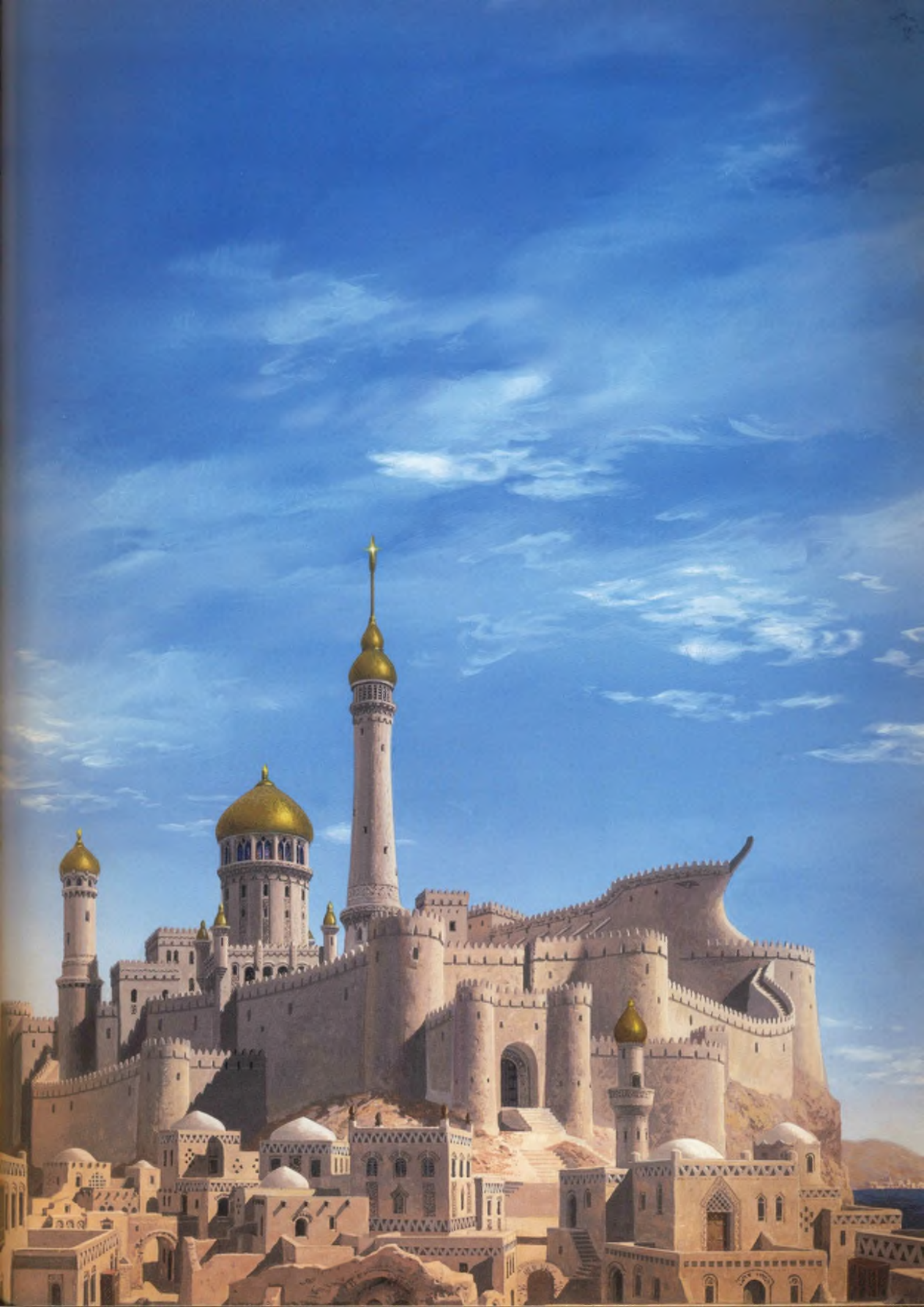
SUNČEVO KOPLJE

Istorija Sunčevog koplja je neobična. U ranim danima vladavine Martela to je bila samo niska, ružna utvrda zvana Peščana lađa, ali su oko nje kasnije nikli divni tornjevi sa svim obeležjima rojnarskog graditeljstva. Ime Sunčevo koplje zamak je dobio kada se sunce Rojne venčalo s kopljem Martela. Kasnije su izgrađeni i Sunčeva kula i Kula koplja – velika zlatna kupola na prvoj i vitki, visoki toranj na drugoj postali su prvi prizori koje putnici vide bez obzira na to da li stižu morem ili kopnom.

Zamak počiva na rtu, sa tri strane okružen morem... dok je na četvrtoj Grad senki. Iako ga Dornjani zovu grad, to je tek varošica, i to čudna,

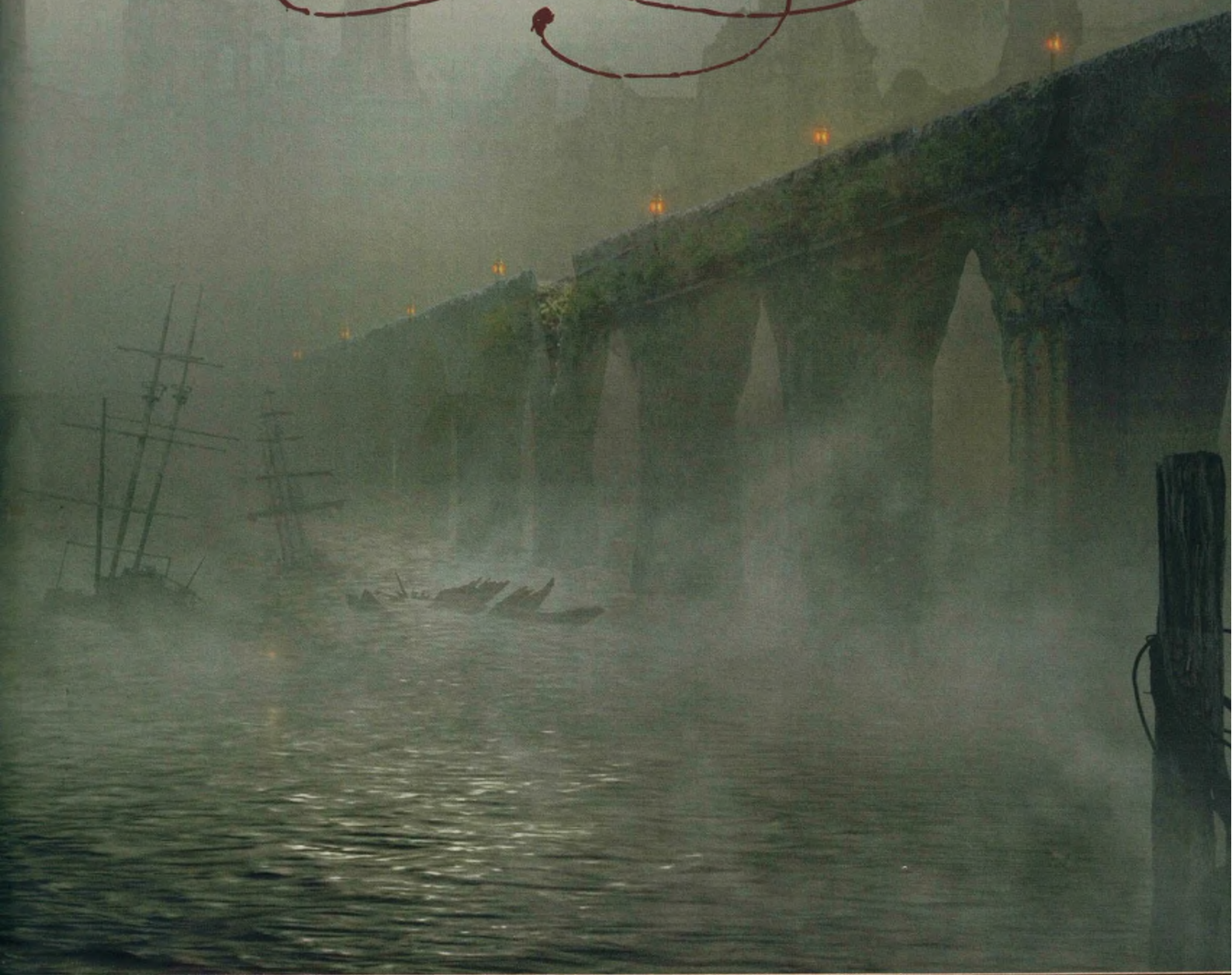
prašnjava i ružna. Dornjani su gradili kuće uz zid Sunčevog koplja, pa su gradili nove kuće uz zidove postojećih, i tako se naselje širilo, sve dok Grad senki nije poprimio sadašnji oblik. Danas je to lavirint uzanih uličica, bazara punih dornskih i istočnjačkih začina i kuća od cigala, u kojima vlada svežina i usred vrelog leta.

Vijugave zidine podignute su pre nekih sedamsto godina, obuhvataju Sunčevo koplje i krivudaju kroz Grad senki tako nepredvidljivo da će se i najodvažniji neprijatelj u njima izgubiti. Prav put u zamak moguć je samo kroz Trostruku kapiju, a ona je, kada zatreba, veoma dobro branjena.





Iza
Kraljevstva
zalazečeg
sunca



DRUGE ZEMLJE

Vesteros je tek mali deo našeg sveta, čiji su najdalji krajevi i dalje nepoznati čak i najmudrijim ljudima. Mada je naš cilj ovde da opišemo istoriju Sedam kraljevstava, valjalo bi da makar ukratko opišemo i zemlje preko mora – jer svaka ima sopstveni karakter i svojim bojama doprinosi bogatstvu ogromne tapiserije koju nazivamo poznatim svetom.

Nažalost, znanje Citadele sve je slabije što dalje putujemo od zemalja koje ljudi sa istoka zovu Kraljevstvima zalazećeg sunca, pošto je saobraćaj s daljim oblastima Esosa oduvek redak. Još i manje znamo o južnim krajevima Sotoriosa i dalekog Altosa, a baš ništa o tome ima li zemalja iza Usamljenog svetla i preko Mora zalazećeg sunca.

Isto što važi za prostor važi i za vreme. Kao što smo pokazali na samom Vesterosu, što je civilizacija drevnija, to se o njoj manje može istinski znati. Zato

ćemo potpuno zapostaviti nestale civilizacije Valirije i Starog Gisa i ostatke tih kultura – čijim smo se poznatim osobinama već pozabavili drugde u ovoj knjizi. A što se tajanstvenog Karta tiče, čitaoca ćemo uputiti na *Žadni zbornik* Kolokva Votara, najuticajnije delo koje se bavi zemljama oko Žadnog mora.

A ipak postoje mrvice znanja koje se mogu preneti, čak i sa najegzotičnijih mesta... mada su izvori našeg znanja o tim dalekim krajevima često predanja i priče putnika i tako ih i treba prihvatati.

Počecemo od naših najbližih suseda, o kojima najviše znamo – od Slobodnih gradova. Njihova istorija nam je poznata iz letopisa koje njihovi učenjaci i magisteri vode vekovima, sve od njihovog nastanka. Zahvaljujući njima poznato nam je i ponešto istorije naroda koji su prethodili Valirijcima.

Pitanje koje opterećuje svako proučavanje drevnih spisa jeste kako različite kulture računaju dane, godišnja doba i godine. Veliko delo velemeštra Valgrama *Računanje vremena* podrobno se bavi rešavanjem tog problema, ali nema istinske saglasnosti o tome kako se oni datumi koje znamo zapravo prenose u naše računanje vremena.



PRETHODNE STRANE | Maglom obavljene ruševine Hrojanija, prazničnog grada Rojnara GORE | Novčići Slobodnih gradova (gornji red, sleva nadesno) Bravos, Pentos, Lis, Mir, Tiroš; (donji red, sleva nadesno) Volantis (glava i pismo), Norvos, Kohor, Lorat

SLOBODNI GRADOVI

Esos, ogromni kontinent na drugoj obali Uzanog mora, kolevka je brojnih čudnih, egzotičnih i drevnih civilizacija, od kojih neke i dalje postoje i cvetaju, dok su druge propale i žive samo u legendi. Većina ih je predaleko da uopšte zanima narod Sedam kraljevstava, sem možda moreplovaca dovoljno smelih da brode nepoznatim morima u potrazi za zlatom i slavom.

Devet slobodnih gradova, međutim, naši su najbliži susedi i glavni trgovački partneri, a njihova istorija uveliko je isprepletana s našom. Vekovima su trgovačke galije jedrile po Uzanom moru, donoseći fine tapiserije, uglačana sečiva, nežnu čipku, egzotično voće, čudne začine i svakovrsnu drugu robu, u zamenu za zlato, vunu i druge proizvode. U Starigradu, Kraljevoj Luci, Lanisgradu i svakom pristaništu od Istočne Morobdije do Daščara mogu se sresti mornari, bankari i trgovci iz Slobodnih gradova dok kupuju, prodaju i prepričavaju svoje priče.

Svaki od Slobodnih gradova ima posebnu istoriju i narav, i svaki je razvio sopstveni jezik. Svi su iznikli iz prvobitnog, čistog oblika visokovalirijskog, dijalekti koji se sa svakim novim vekom udaljavaju od izvora, još otkako je Propast zadesila Valiriju.

Osam od Devet slobodnih gradova ponosni su sinovi nekadašnje Valirije i njima i dalje vladaju potomci prvobitnih kolonista, koji su tu došli pre stotinu ili hiljadu godina. U tim gradovima

valirijska krv je i dalje izuzetno cenjena. Deveti grad je izuzetak, pošto su Bravos na Stotinu ostrva osnovali robovi koji su pobjegli od svojih valirijskih gospodara. Priča se da su prvi Bravošani poticali iz svih zemalja pod suncem, ali kako su vekovi protkali, mešali su se jedni s drugima bez obzira na rasu, veru i jezik i stvorili novi narod mešanaca.

Mi danas govorimo o Devet slobodnih gradova, mada se širom Esosa mogu naći još mnogi drugi valirijski gradovi, naselja i ispostave, neki veći i mnogoljudniji od Galebova, Belih Sidrišta, pa čak i Lanisgrada. Devet o kojima govorimo ne razlikuju se po veličini već po poreklu. Na svom vrhuncu pre Propasti, drugi gradovi kao što su Mantaris, Volon Teris, Oros, Tirija, Drakonis, Elirija, Misa Fer, Rios i Akvos Den bili su veličanstveni, slavni i bogati, ali bez obzira na svu gordost i moć, nijedan nikada nije bio samostalan. Njima su upravljali ljudi poslani iz Valirije.

To nikad nije važno u Volantisu i ostalih osam. Mada valirijskog porekla, svaki ovaj grad nezavisan je od samog osnivanja. Bili su verni sinovi i nijedan nikada nije zaratio s Valirijom niti je u bilo čemu važnom prkosio jahačima zmajeva; sem Bravosa, bili su voljni saveznici i trgovački partneri svoje majke i u doba krize očekivali su uputstva i vođstvo iz pravca Zemalja dugačkog leta. U manjim pitanjima, međutim, Devet slobodnih gradova išlo je svojim putem, pod upravom svojih sveštenika, prinčeva, arhonata i trijarha.

LORAT

Slobodni grad Lorat diže se na zapadnom kraju najvećeg u nizu niskih, kamenitih ostrva u Drhtavom moru severno od Esosa, blizu Loratskog zaliva. Gradu pripadaju tri glavna ostrva arhipelaga, desetak ostrvaca i hridi (gotovo svi su pusti, ako se ne računaju foke i morske ptice) i južno poluostrvo obraslo gustom šumom. Loraćani takođe svojataju vlast nad vodama Loratskog zaliva, ali ribarske flote iz Bravosa i lovci na foke i kitove sa Iba često zalaze u zaliv, pošto Lorat nije dovoljno jak da sprovede svoju volju.

Nekada se vlast Lorata prostirala sve do Sekire, ali je njegova moć polako jenjavala, i danas Loraćani

istinski drže samo južne i istočne obale Loratskog zaliva, dok zapadna obala pripada Bravosu.

Lorat je najmanji, najsiromašniji i najmanje naseljen od Devet slobodnih gradova. Posle Bravosa je najseverniji. Zbog položaja, daleko od trgovačkih puteva, ujedno je i najizolovaniji od „sinova nekadašnje Valirije“. Mada su sama loratska ostrva sumorna i kamenita, okolne vode su bogate bakalarom, kitovima i sivim levijatanima koji se okupljaju i množe u zalivu, a okolne hridi i stene dom su velikim kolonijama morževa i foka. Usoljeni bakalar, kljove morža, kože foke i kitovo ulje glavna su izvozna roba grada.

U drevno doba na ostrvu je živela tajanstvena rasa ljudi poznatih kao graditelji lavirinata, koji su nestali davno pre zore prave istorije, ne ostavivši za sobom ni traga sem svojih kostiju i lavirinata koje su gradili.

U vekovima što su usledili posle graditelja lavirinata na Lorat su pristigli i drugi. Jedno vreme

na ostrvima je živeo tamnopus, maljav narod niskog rasta, nalik na ljude sa Iba. Bili su ribari i živeli su uz obale, izbegavajući velike lavirinte svojih prethodnika. Njih su onda zamenili Andali, koji su se iz Andalosa probili severno, na obale Loratskog zaliva, pa preplovili zaliv u dugačkim brodovima. Naoružani gvozdanim mačevima i sekirama,

Dela graditelja lavirinata – prostrani i zapanjujuće složeni lavirinti od blokova tesanog kamena – nalaze se na svim tamošnjim ostrvima, a jedan, zarastao i utonuo u zemlju, nađen je i na samom Esosu, na poluostrvu južno od Lorata. Na Lorasionu, drugom najvećem loratskom ostrvu, nalazi se ogromni lavirint koji pokriva više od tri četvrtine njegove površine, ima i četiri podzemna nivoa, a neka okna spuštaju se i do petsto stopa.

Učenjaci još raspravljaju o istinskoj nameni tih lavirinata. Jesu li to bile utvrde, hramovi ili gradovi? Ili su služili nekoj drugoj, čudnijoj svrsi? Graditelji lavirinata nisu ostavili pisane tragove, tako da to nikada nećemo znati. Njihove kosti nam kažu da su bili snažno građeni i krupniji od ljudi, ali ne toliko krupni kao džinovi. Neki tvrde da možda potiču od ukrštanja muškaraca i divkinja. Ne znamo zašto su nestali, mada loratske legende nagoveštavaju da ih je iskorenio neki neprijatelj s mora: u nekim verzijama morski ljudi, u drugim sirene i ljudi-morževi.



Andali su preplavili ostrva, pobili maljave ljude u ime svog sedmolikog boga i odveli njihove žene i decu u roblje.

Uskoro je svako ostrvo imalo svog kralja, dok su na najvećem stolovala čak četvorica. Andali su oduvek bili svadljiv soj i sledećih hiljadu godina proveli su ratujući međusobno, ali je na kraju ratnik koji se prozvao Karlon Veliki potčinio sebi sva ostrva. Ono malo pisanih izvora tvrdi da je podigao veliku drvenu utvrdu u sredini velikog, ukletog lavirinta na Lorasionu i da je dvore ukrasio glavama pobijenih neprijatelja.

Karlon je sanjao da postane kralj svih Andala, i zato je s vremena na vreme kretao u rat protiv sitnih kraljeva Andalosa. Posle dvadeset godina i isto toliko ratova, vlast Karlona Velikog pružala se od lagune u kojoj će jednog dana nići Bravos pa na istok do Sekire i daleko na jug do izvora Gornje Rojne i Nojne.

Međutim, to proširenje na jug dovelo ga je u sukob ne samo s drugim andalskim kraljevima već i sa Slobodnim gradom Norvosom na Nojni. Kada su mu Norvošani zatvorili reku, pošao je iz svog dvora u lavirintu da ih napadne i porazio ih je u dve velike bitke u brdima. Te pobeđe su ga preterano ohrabrile pa je krenuo i na sam Norvos. Norvošani su pozvali Valiriju u pomoć i ona se digla da odbrani svog dalekog sina, iako su se između njih pružale sve zemlje Andala i Rojnara.

Razdaljine međutim ništa nisu značile zmajskim gospodarima na vrhuncu njihove moći. U *Vatrama*

Slobodne zemlje zapisano je da je poletelo stotinu zmajeva, da su pratili veliku reku na sever i obušili se na Andale koji su opsedali Norvos. Karlon Veliki je izgoreo sa čitavom svojom vojskom, posle čega su zmajevi nastavili da bi bljunuli vatru na ostrva Lorata. Karlonova velika utvrda je izgorela, a isto tako i gradići i ribarska sela uz obalu. Čak je i veliko kamenje lavirinata pocrnelo u vatrenim olujama koje su besnele na ostrvima. Priča se da niko nije preživeo Paljenje Lorata, toliko je vrelo buktao taj oganj.

Onda su ostrva bila nenaseljena više od jednog veka. Foke i morževi vratili su se u velikom broju, krabe su milele kroz čađave i neme lavirinte. Kitolovci iz Luke Ibena pristajali su da poprave korita i opskrbe se svežom vodom, ali nikada nisu zalazili na kopno, pošto se pričalo da su ostrva ukleta, a Ibljani su verovali da će svaki čovek koji se udalji od mora toliko da ga ne čuje biti proklet.

Ljudi koji su se napokon vratili da žive na tim ostrvima bili su poreklom baš iz Valirije. Hiljadu trista dvadeset godina pre Propasti, sekta verskih nezadovoljnika napustila je Slobodnu zemlju da bi podigla hram na najvećem loratskom ostrvu.

Ti novi Loraćani bili su sledbenici Boaša, Slepog boga. Odbacivali su sva druga božanstva, nisu jeli meso, nisu pili vino i svetom su hodali bosonogi, odeveni samo u kostret i neštavljenu kožu. Njihovi sveštenici-evnusi nosili su u čast svog boga kukuljice bez proreza za oči; verovali su da će im se samo u



tami otvoriti treće oko, kojim će videti „više istine“ bivstva skrivene iza privida kojim smo okruženi. Sledbenici Boaša verovali su da je sav život svet i večan, da su muškarci i žene jednaki; da su velmože i kmetovi, bogati i siromašni, robovi i gospodari, ljudi i životinje svi isti i svi jednako vredni, da su svi božja stvorenja.

Suštinski deo njihovog učenja bilo je krajnje potiranje ličnosti; samo oslobođenjem od ljudske taštine čovek stiže nadu za sjedinjenje s božanskim. Shodno tome, boašani su odbacivali čak i imena i o sebi govorili kao „muškarcu“ ili „ženi“ umesto da kažu „ja“, „mene“ ili „moje“. Mada je kult Slepog boga izumro pre više od hiljadu godina, nešto od toga i danas se čuje u loratskom govoru, gde muškarci i žene iz plemenitih slojeva smatraju da je neizrecivo vulgarno govoriti neposredno o samom sebi.

Slepi bog i njegovi sledbenici pretvorili su drevne lavirinte prvih Loraćana u svoje gradove, hramove i grobnice i vladali su ostrvima tri četvrtine veka. Kako su godine prolazile, međutim, drugi ljudi, koji nisu pripadali njihovoj veri, počeli su da dolaze preko zaliva prateći jata bakalara ili u lov na foke i morževe. Uz obalu su iznova nikle kolibe, pa su se namnožile u sela. Ljudi su stigli sa Iba, iz Andalosa i drugih, čudnijih zemalja, i ostrva su postala utočište za slobodnjake i odbegle robove iz Valirije i njenih gordih sinova, pošto su sveštenici Slepog boga učili da su svi ljudi jednaki. Tri ribarska sela na zapadnoj obali najvećeg ostrva postala su toliko mnogoljudna i toliko su se obogatila da su se spojila i prerasla u gradić, s vremenom su na mestima koliba sazidane kamene kuće i naselje je preraslo u pravi grad.

Ti novi Loraćani isprva su bili podanici

Boašovih sledbenika koji su se tu naselili pre njih, i mnogo godina su sveštenici Slepog boga nastavili da vladaju ostrvima. S vremenom, međutim, broj pridošlica je narastao, a broj vernika opadao. Vera u Boaša je oslabila, preostali sveštenici odali su se svetovnim zadovoljstvima, odbacivali su odeću od kostreti, kukuljice i pobožnost i gojili se i bogatili od poreza koji su im podanici plaćali. Na kraju su ribari, seljaci i drugi prost svet digli ustanak i zbacili okove Boaša. Preostali sledbenici Slepog boga su pobijeni – svi sem šačice koja je pobegla u veliki hramovni lavirint na Lorasionu, gde su ostali veći deo veka, sve dok poslednji od njih nije umro.

Posle pada slepih sveštenika Lorat je postao slobodna zemlja po ugledu na Valiriju, a njime je vladalo veće tri kneza. Žetvenog kneza birali su glasanjem svi vlasnici zemlje na ostrvima, kneza ribara vlasnici barki i brodova, a kneza ulica aklamacijom slobodni ljudi grada. Jednom izabran, svaki knez je vladao doživotno.

Ta tri kneza i danas postoje, mada su njihove titule postale isključivo ceremonijalne. Prava vlast počiva u veću magistera, koje sačinjavaju plemići, sveštenici i trgovci. Zbog zabačenog položaja Lorat se malo mešao u događaje iz Krvavog veka, sem ponekog najamnika koji je išao da ratuje za Bravos ili Norvos.

Danas se Lorat smatra za najmanji od Devet slobodnih gradova, najsiromašniji, najzabačeniji, najzaostaliji. Mada poseduju velike flote ribarskih barki, Loraćani ne grade mnogo ratnih brodova i ne raspolažu gotovo nikakvom vojnom silom. Malo koji Loraćanin odlazi sa ostrva, a još manje ih dolazi na Vesteros. Radije trguju s bližim susedima, Norvosom, Bravosom i Ibom.

NORVOS

Slobodni grad Norvos nalazi se na istočnoj obali reke Nojne, jedne od najvećih pritoka Rojne. Njegov gornji grad opasan je snažnim kamenim zidinama i stoji na visokim liticama. Trista stopa niže, donji grad se širi na blatnim obalama, branjen šancima, jarkovima i palisadom obraslom mahovinom. Drevno plemstvo Norvosa živi u gornjem gradu, kojim dominira velika tvrđava-hram bradatih sveštenika; sirotinja se tiska dole među dokovima, bordelima i pivnicama uz reku. Dva dela grada spaja samo ogromno kameno stepenište, zvano Grešnikove stube.

Veliki Norvos, kako Norvošani zovu svoj grad, okružen je ostrim krečnjačkim brdima i gustim, mrkim šumama hrasta, bora i bukve, gde žive medvedi, veprovi i vukovi, i svakovrsna druga divljač. Gradski posedi pružaju se čak do zapadne obale Tamnog toka na istoku i do Gornje Rojne na zapad. Norvoske rečne galije vladaju Nojnom južno sve do ruševina Ni Sara, gde ona utiče u Rojnu. Veliki Norvos čak tvrdi da mu pripada Sekira na Drhtavom moru, mada tu tvrdnju, često krvavo, osporavaju Ibljani.

Norvošani obrađuju terasasta polja blizu svojih zidina. Dalje se okupljaju iza jakih palisada, na ograđenim imanjima i selima. Tu su potoci hitri i kamenitog korita, a beskonačna brda puna pećina. Mnoge su pećine nastanjene mrkim medvedima, koji se često sreću u tim Severnim zemljama, a u drugima ima čopora crvenih ili sivih vukova. U nekima se mogu naći kosti džinova i obojeni zidovi koji govore da su tu u davninama živeli ljudi. Jedan sistem pećina, stotinak liga severozapadno od Norvosa, toliko je prostran i dubok da se, prema

nekolicinu, ali u Valiriji nijedna vera nije bila zabranjena, niti se uzdizala iznad drugih.

Mnogi Valirijci poštovali su više bogova i klanjali se različitim božanstvima u zavisnosti od trenutnih potreba; priča se da se mnogi nisu klanjali nijednom. Većina je smatrala slobodu veroispovesti za obeležje istinski napredne civilizacije. Ipak, za neke, to obilje bogova bilo je izvor trajnog nezadovoljstva. „Čovek koji poštuje sve bogove ne poštuje nijednog“, čuvene su reči proroka Gospodara svetlosti, Rlora Crvenog. A čak i na

Neki učenjaci smatraju da su gospodarima zmajeva sve vere bile jednako lažne i da su verovali kako su sami moćniji od svakog boga ili boginje. Svoje sveštenike i hramove posmatrali su kao relikvije iz primitivnijih vremena mada korisne za umirivanje „robova, divljaka i sirotinje“ pomoću obećanja boljeg budućeg života. Štaviše, mnoštvo bogova pomagalo je da njihovi podanici ostanu izdelfeni i umanjivalo izgleda da se ujedine pod barjakom jedne vere i svrgnu svoje gospodare. Verska tolerancija je za njih bila način održavanja mira u Zemljama dugačkog leta.

legendama, tu nalazi ulaz u podzemni svet. (Lomas Hodač je jednom u te pećine zašao i uvrstio ih je u sedam čuda prirode u svojoj knjizi *Čuda sveta*.)

Mada Veliki Norvos danas vlada gornjim tokom Rojne, Norvošani nisu potomci Rojnara, koji su u davninama vladali tom moćnom rekam. Kao i drugi Slobodni gradovi, Norvos je sin Valirije. A ipak, pre Valirijaca jedan drugi narod živeo je na obalama Nojne gde se danas diže Norvos i podizao sopstvena jednostavna naselja.

Ko su bili ti prethodnici? Neki veruju da su bili srodnici graditelja lavirinata sa Lorata, ali se to čini malo verovatno, pošto su ovi gradili od drveta, a ne od kamena, i nisu za sobom ostavili lavirinte da nas zbunjuju. Drugi kažu da su bili srodnici ljudi sa Iba. Većina, međutim, veruje da je reč zapravo o Andalima.

Ko god da su bili ti prvi Norvošani, njihova naselja nisu preživela. Predanja nam kažu da ih je sa Nojne isterala navala maljavih ljudi sa istoka, sigurno nekakvih bliskih srodnika Ibljana. Te napadače je onda proterao slavni knez od Ni Sara Garis Sivi, ali se ni Rojnari nisu zadržali, pošto su više voleli umereniju klimu donjeg rečnog toka od tmurnog neba i hladnog vetra u brdima.

Kao i bratske gradove Lorat i Kohor, Slobodni grad Norvos koji danas poznajemo osnovali su verski otpadnici iz Valirije. Na vrhuncu njene moći, u Slobodnoj zemlji postojalo je stotinu hramova; neki su imali desetine hiljada sledbenika, neki tek

vrhuncu slave, Valirija je bila dom mnogima koji su strastveno verovali samo u svog boga ili boginju, a sve druge videli kao lažne idole ili demone što žele da obmanu ljudski rod.

Desetine takvih sekti cvetale su u Valiriji i ponekad se međusobno sukobljavale. Neke su, neumitno, nalazile da im je trpeljivost Valirije nepodnošljiva, pa su se zaputile da osnuju sopstvene, pobožne gradove, gde se može upražnjavati samo „istinska vera“. Već smo pisali o sledbenicima slepog boga Boša koji su osnovali Lorat i šta ih je tamo zadesilo. Kohor su naselili vernici mračnog božanstva poznatog samo kao Crni jarac, o čemu ćemo pisati uskoro. Sekta koja je naselila Norvos međutim još je i čudnija od te dve i mnogo tajanstvenija. Čak i samo ime njihovog boga otkriva se tek posvećenima. Ne može se sumnjati da je to strogo božanstvo, pošto se sveštenici odevaju u kostret i neštavljenju kožu i u sklopu svojih obreda upražnjavaju ritualno šibanje. Pošto budu uvedeni u misterije, zabranjeno im je da se briju i šišaju.

Od svog osnivanja pa sve do danas, Veliki Norvos je teokratija, gde vladaju bradati sveštenici, kojima pak vlada njihov bog, koji im saopštava naredbe iz dubina njihove utvrde-hrama, gde samo istinski vernici mogu da zađu i žive. Mada grad ima veće magistera, njegove članove bira bog, koji govori kroz sveštenike. Da bi obezbedili

Samo je norvoskim sveštenicima dozvoljeno da puštaju bradu; slobodni Norvošani i niskog i visokog roda puštaju dugačke brkove, dok se robovi i žene briju. Norvošanke zapravo briju sve malje na telu, mada plemenite gospe nose perike, posebno kada se nađu u društvu muškaraca iz drugih zemalja i gradova.

poslušnost i sačuvali mir, sveštenici drže svetu gardu robova-vojnika, žestokih boraca koji na grudima imaju žig dvosekle sekire i ritualno se venčavaju za halebarde kojima se bore.

Putnici gornji grad Norvosa opisuju kao sumorno i sivo mesto, s vrelim letima, teškim i hladnim zimama, surovim vetrovima i beskonačnim molitvama. Donji grad, sa alaskim

jazbinama, bordelima i krčmama, navodno je mnogo živahniji. Tu se, daleko od očiju i sveštenika i plemića, niskorođeni Norvošani goste životinjskim mesom i štukom, zalivajući ih jakim crnim pivom i fermentisanim kozjim mlekom, dok ih zabavljaju medvedi koji igraju, a (šapuće se) robinje se sparuju s vukovima u bakljama osvetljenim podrumima.

Velemeštar Perestan beleži važnost koju Norvošani pridaju sekiri kao simbolu moći i sile, nagoveštavajući da je to dokaz kako su Andali prvi naselili Norvos i da su bradati sveštenici simbol preuzeli iz ruševina koje su zatekli kada su tu stigli. Prema njegovim rečima, dvosekle sekire su posle urezanih sedmokrakih zvezda sledeći najomiljeniji simbol svetih ratnika koji su osvojili starih Sedam kraljevstava.

U delu *Uklesano u kamenu* velemeštra Harmunija nalazi se spisak takvih simbola nađenih po čitavom Dolu. Zvezde i sekire mogu se naći od Prstiju do Mesečevih planina, pa čak i u tako dalekim delovima Erinovog dola kao što je podnožje Džinovog koplja. Harmuni sluti da su, s vremenom, Andali postali vezaniji za simbol sedmokrake zvezde dok je sekira polako potisnuta kao simbol Vere.

Treba međutim reći da se ne slažu svi u mišljenju da ti znaci predstavljaju sekire. Meštar Elvin na primer tvrdi da je to što Harmuni naziva sekirom zapravo čekić, znak Kovača. Nepravilnost uklesanih simbola objašnjava time što su Andali bili ratnici, a ne zanatlije.



Nijedan opis Velikog Norvosa nije potpun ako se ne spomenu tri velika gradska zvona, čiji zvuk upravlja svim vidovima gradskog života, govori Norvošanima kada da se bude, kada da spavaju, kada da rade, kada da se odmore, kada da se late oružja, kada da se mole (često), pa čak i kada im je

dozvoljeno da imaju telesne odnose (mnogo ređe, ako je verovati pričama). Svako zvono ima svoj osobeni glas, poznat svim istinskim Norvošanima. Imena zvona su Num, Nara i Njel; Lomasa Hodača su toliko očarala da ih je naveo kao jedno od devet čuda ljudskih ruku.

KOHOR

Od Norvosa i Lorata još je tajanstveniji njihov mračni brat, Slobodni grad Kohor, najistočniji od svih sinova Valirije. Kohor se nalazi na reci Kojni, na zapadnoj ivici ogromne, mračne, netaknute šume koja je po njemu dobila ime, najveće šume u čitavom Esosu.

U predanjima, čak i u Vesterosu, Kohor se ponekad spominje kao Grad čarobnjaka, pošto je rasprostranjeno uverenje da se ljudi do dana današnjeg tamo bave mračnim veštinama. Šapuće

Terisa i Starog Volantisa.

Kohorska šuma takođe daje krzna i kože svake vrste, mnoga retka, fina i veoma cenjena, kao i srebro, kalaj i jantar. Sudeći po kartama i svicima u Citadeli, ta ogromna šuma nikada nije u potpunosti istražena i verovatno u srcu krije mnoge tajne i čudesa. Kao i u mnogim drugim Severnim šumama, i u njoj žive brojni losovi i jeleni, vukovi, risovi, čudovišno veliki veprovi, pegavi medvedi, pa čak i jedna vrsta lemura – stvorenja poznatog na Letnjim

Jedan sačuvani primerak lemura iz Kohorske šume može se naći prepariran u Citadeli, mada su ga tolike šake potapšale za sreću da mu je krzno odavno otpalo.

se o gatanju, krvavim činima i nekromantiji, mada se takve glasine retko mogu potvrditi. Jedna istina je međutim neosporna: mračni bog Kohora, božanstvo poznato kao Crni jarac, zahteva svakodnevno prinošenje krvnih žrtava. Na oltare Crnog jarca najčešće se prinose telad, volovi i konji, ali na velike verske praznike pod nož sveštenika sa kukuljicama odlaze i osuđeni zločinci, a u doba opasnosti i krize zapisano je da gradski plemići nude sopstvenu decu da umire boga, da bi on odbranio grad.

Šume oko Kohora glavni su izvor gradskog bogatstva. Gradski zapisi nam otkrivaju da je najranije naselje u okolini bilo zapravo logor drvoseča i Kohorani su do dana današnjeg najslavniji kao lovci i šumari. Blistavi gradovi i bogate varošice donjeg toka Rojne čeznu za drvetom, a njihove šume su odavno posećene, zemlja iskrčena i poorana. Ogromne deregrije s drvnom građom svakog dana isplovjavaju iz kohorske luke na dugo putovanje niz Kojnu do Jezera bodeža i tržnica Selhorisa, Valisara, Volon

ostrvima i Sotoriosu, ali koje se inače retko sreće na severu. Za te lemure se priča da imaju srebrnobelo krzno i ljubičaste oči, i ponekad ih zovu Mali Valirijci.

Kohorske zanatlije slavne su nadaleko. Tapiserije, koje uglavnom tkaju Kohoranke i deca, jednako su fine kao one iz Mira, mada jeftinije. Na kohorskoj tržnici mogu se kupiti vrhunske (mada ponekad uznemiravajuće) drvene rezbarije, a gradske livnice su bez premca. Kohorski mačevi, noževi i oklop bolji su čak i od najboljeg u zamku kovanog čelika iz Vesterosa, a gradski kovači su usavršili veštinu umetanja jakih boja u metal, tako da proizvode oklop i oružje trajne lepote. Samo je tu, na čitavom svetu, sačuvana veština prerade valirijskog čelika, i te se tajne ljubomorno čuvaju.

Kohor je takođe slavan kao kapija istoka, gde se trgovački karavani koji putuju u Ves Dotrak i mitske zemlje iza Kostiju opremaju i snabdevaju pre nego što će zaći u mrak šume, pustoš Arnora i beskrajno prostranstvo Dotračkog mora.

Isto tako, karavani koji se vraćaju sa istoka

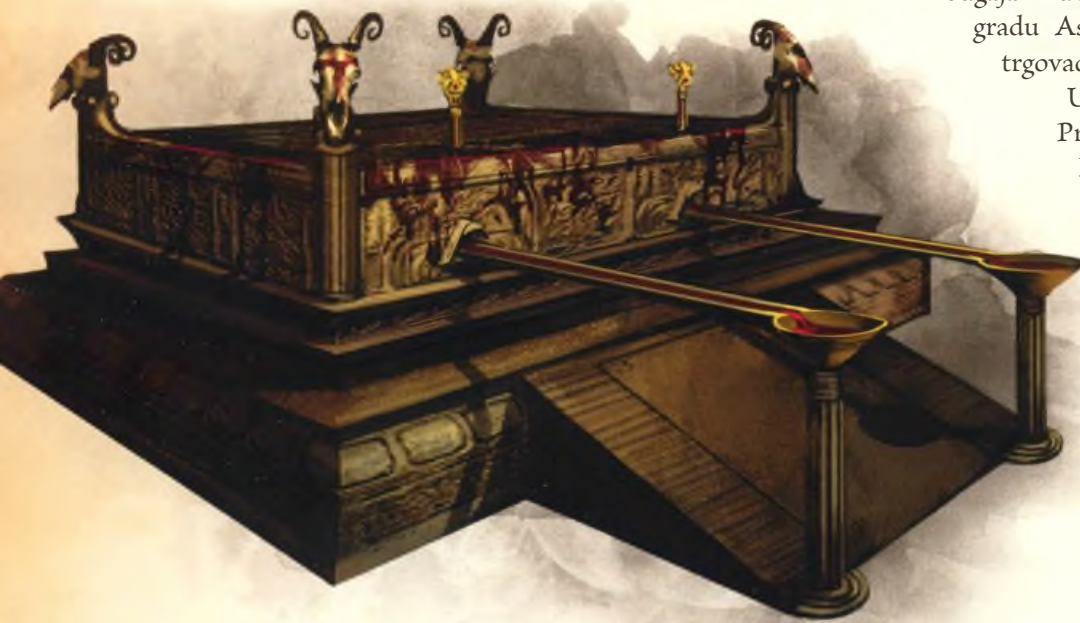
Rasprava meštra Pola o kohorskoj metalurgiji, koju je napisao za sedam godina provedenih u tom Slobodnom gradu, otkriva koliko ljubomorno se te tajne čuvaju: triput su ga javno išibali i proterali iz grada zbog toga što se previše raspitivao. Poslednji put su mu odsekli šaku, pod optužbom da je ukrao sečivo od valirijskog čelika. Prema Polu, istinski razlog njegovog trajnog izgnanstva bilo je to što je otkrio prinošenje krvnih žrtava – koje obuhvataju robove, pa čak i njihovu novorođenu decu – čime su se kohorski kovači služili nastojeći da stvore čelik koji se može meriti s valirijskim.

najpre dođu u Kohor da se osveže posle puta i prodaju i razmene donesene dragocenosti. Zbog te trgovine Kohor je jedan od najbogatijih Slobodnih gradova, a zasigurno najegzotičniji (mada se priča

da je bio još desetostruko bogatiji pre propasti Sarnora.)

Kohor štite snažni kameni zidovi, ali stanovnici grada nisu ratnički soj. Kohorani su trgovci, a ne borci. Sem male gradske straže, odbrana grada u potpunosti je poverena robovima – evnuškoj pešadiji poznatoj kao Neokaljani, koja se odgaja i uvežbava u drevnom giskom gradu Astaporu, na obalama Zaliva trgovaca robljem.

U veku krvi koji je usledio po Propasti Valirije, Kohor i Norvos su sklopili savez protiv Starog Volantisa kada su Volantišani pokušali da pokore sve Slobodne gradove. Od tog doba, ta dva Slobodna grada češće su bila saveznici nego neprijatelji, mada se zna da bradati sveštenici Norvosa doživljavaju Crnog jarca Kohora kao zloduha, i to posebno ogavne i podmukle prirode.



Pre četiristo godina, kada je dotrački kal po imenu Temo dojahao sa istoka na čelu pedeset hiljada besnih konjanika, tri hiljade Neokaljanah dočekalo ih je na kapiji Kohora i odbilo čitavih osamnaest juriša pre nego što je kal Temo poginuo, a njegov naslednik naredio svojim ljudima da odseku perčine i bace ih pred noge preživelih evnuha. Od tog doba pa do danas, Kohorani se oslanjaju na Neokaljane da brane njihov grad (mada su umeli da unajme i slobodne čete u vreme opasnosti i da ponude bogate darove dotračkim kalovima da bi ih zaobišli).

Najistočniji Slobodni gradovi – Lorat, Norvos i Kohor – malo trguju s Vesterosom. Za ostale važi suprotno. Bravos, Pentos i Volantis su obalski gradovi koji imaju velike luke. Čitav njihov život zasniva se na trgovini, a njihovi brodovi putuju u sve krajeve sveta, od Ji Tija, Lenga i Ašajja kraj Senke na krajnjem istoku do Lanisgrada i Starigrada u Vesterosu. Svaki grad ima sopstvene običaje i istoriju. Svaki ima i svoje bogove – mada Rlorovi crveni sveštenici postoje u svima i često imaju velikog uticaja. Tokom vekova među njima su izbijali mnogi sukobi, a njihove čarke i ratovi mogli bi da ispune stranice debelih knjiga.

Sve to važi i za Mir, Lis i Tiroš, ta tri svadljiva sina čiji su beskonačni sporovi i borba za prevlast toliko često uspevali da u sukob uvuku i kraljeve i vitezove Vesterosa. Ova tri grada okružuju veliku plodnu „petu“ Esosa, poluostrvo koje razdvaja Letnje od Uzanog mora i koje je nekada bilo deo zemljouza što je spajao taj kontinent s Vesterosom. Utvrđeni grad Tiroš diže se na najsevernijim i najistočnijim Stepenicama, lancu ostrva koja su preostala kada je Ruka Dorne propala u more. Mir stoji na kopnu, gde drevni valirijski zmajski put izbija na mirne vode ogromnog zaliva poznatog kao Mirsko more. Lis je južno, na malom arhipelagu u Letnjem moru. Sva tri grada su prisvajala pravo na deo (ili celinu) zemalja između njih, koje danas poznajemo kao Sporne zemlje, pošto su svi pokušaji da se trajno utvrdi granica između poseda Tiroša, Mira i Lisa bili neuspešni, a za prevlast nad njima vođeni su bezbrojni ratovi.

Po istoriji, kulturi, običajima, jeziku i religiji, ta tri grada imaju više zajedničkog međusobno nego i sa jednim drugim Slobodnim gradom. To su trgovački gradovi, koje štite visoki zidovi i najamnici, i gde vlada bogatstvo a ne poreklo, gradovi gde se trgovina smatra časnijim pozivom od ratovanja. Lisom i Mirom vladaju magisteri, koji se biraju iz redova najbogatijih ljudi u gradu; u Tirošu vlada arhont, odabran iz sličnog sloja. U sva tri grada postoji ropstvo i sužnji su trostruko brojniji od slobodnih ljudi. Svi su luke, i slano more je njihova žila kucavica. Poput njihove majke Valirije, ta tri sina nemaju zvaničnu veroispovest. Ulice i kejevi puni su hramova i svetišta mnogih bogova.

A ipak je njihovo suparništvo duboko ukorenjeno i iz njega se rađaju duboke omraze koje ih dele i zbog kojih često ratuju, i to vekovima – na



nesumnjivu dobrobit lordova i kraljeva Vesterosa, pošto bi ta tri bogata i moćna grada ujedinjena bila snažan i opasan sused.

Lis, najlepši od Slobodnih gradova, uživa možda najprijatniju klimu u čitavom poznatom svetu. Miluje ga sveži povetarac, zagreva ga sunce, širi se na plodnom ostrvu gde obilato rastu palme i voćke, okružen modrim morima prepunim ribe. „Lepi Lis“ je osnovan kao odmaralište zmajskih gospodara stare Valirije, raj gde će moći da se osveže dobrim vinima, okruženi umilnim devicama, uz pratnju milozvučne muzike pre nego što se vrate plamenovima Slobodne zemlje. Do dana današnjeg Lis je „praznik za čula, melem za dušu“. Njegove kuće jastuka slavne su u čitavom svetu, a priča se da su zalasci sunca tu lepši nego igde na zemlji. Sami Lišani su takođe lepi, jer je valirijska krv tu još jača nego igde drugde.

То је и доказано када су се Mir, Lis i Tiroл једном заиста ујединили, макар накратко, после победе над Volantisom u Bici na granici. Obećali su jedni drugima većito prijateljstvo, pa su 96. godine obrazovali Trijarhiju, mada se u Vesterosu njihov savez najčešće pamti kao Kraljevstvo tri brata. Trijarhija je otpočela sa zacrtanim ciljem da se Stepenice očiste od gusara i uskoka. To je s početka lepo primljeno u Sedam kraljevstava i drugde, pošto su gusari veoma štetili trgovini. Tri sina su brzo porazila gusare, ali su počeli sve skuplje da naplaćuju prolaz pošto su ovladali ostrvima i moreuzima između njih. Uskoro je njihova pohlepa prevazišla i pohlepu gusara koje su zamenili – posebno kada su Lišani počeli da kao brodarinu traže naočite mladiće i lepe device.

Neko vreme se Trijarhija povukla pred silom Korlisa Velariona i Demona Targarjena i izgubila je dobar deo Stepenica, ali su ljude Vesterosa uskoro zaokupili sopstveni sporovi i Tri sina su ponovo uspostavila vlast – koju su onda srušili unutrašnji sukobi kada je jednog liskog admirala ubio suparnik za naklonost čuvene kurtizane po imenu Crna Labudica (ona je bila bratanica lorda Svona i jednog dana će po svemu sem po imenu biti vladarka Lisa). Suparnički savez Bravosa, Pentosa i Lorata pomogao je da se okonča Kraljevstvo tri sina.

Tiroš je mnogo grublji grad, osnovan kao vojna ispostava, o čemu svedoče unutrašnje zidine od stopljenog crnog zmajskog kamena. Valirijski letopisi nam govore da je tvrđava prvobitno izgrađena da nadzire brodovlje što plovi kroz Stepenice. Nedugo po osnivanju grada, međutim, u

vodama pored sumornog, krševitog ostrva na kome se dizala tvrđava otkrivena je jedna jedinstvena vrsta morskog puža. Ti puževi luče tvar koja, kada se propisno obradi, daje tamnocrvenu boju za kojom je valirijsko plemstvo uskoro počelo da luduje. Pošto se puževi



nisu mogli naći nigde drugde, hiljade trgovaca pohrlilo je u Tiroš i ispostava je za samo jedno pokolenje izrasla u veliki grad. Tiroške bojadžije uskoro su naučile da proizvode grimiz, cinober i indigo, tako što su menjali puževima prehranu. Narednih vekova stvorili su stotinu drugih nijansi, neke prirodnim putem, neke pomoću alhemije. Raskošno bojena odeća postala je omiljena kod vladara i velmoža širom sveta, a sve boje za njihovo bojenje poticale su iz Tiroša. Grad se bogatio, a sa bogatstvom je došla i razmetljivost. Tirošani su se oduševljavali razmetljivošću i raskoši, muškarci i žene su čak i kosu bojili jarkim i neprirodnim bojama.

Poreklo Mira je nejasnije. Neki meštari veruju da su Mirani slični Rojnarima, pošto mnogi od njih imaju istu maslinastu put i tamnu kosu kao rečni narod, ali ta teorija nije potkrepljena dokazima. Ima izvesnih znakova da je na mestu današnjeg Mira postojao grad čak i u doba praskozorja i za vreme Dugačke noći, grad koji je podigao neki drevni iščekzli narod, ali Mir koji mi poznajemo osnovala je

družina valirijskih trgovaca i pustolova na mestu utvrđene andalske varošice čije su žitelje pobili ili porobili. Trgovina je od tada izvor života Mira, a mirski brodovi vekovima krstare Uzanim morem. Mirske zanatlije, mnoge robovskog porekla, takođe su veoma čuvene; mirska čipka i tapiserije navodno vrede zlata i začina koliko su teške, a mirska sočiva su bez premca na čitavom svetu.

Dok su Lorat, Norvos i Kohor osnovani iz verskih razloga, interesi Lisa, Tiroša i Mira oduvek su bili materijalne prirode. Sva tri grada imaju velike trgovačke mornarice i njihovi trgovci brode morima celog sveta. Sva tri grada takođe su veoma umešani u trgovinu robljem. Posebno su tiroški lovci na roblje nasrtljivi, pa čak idu toliko daleko da jedre na sever iza Zida u potrazi za robovima iz redova divljana, dok su Lišani na zlom glasu zato što jednako pohlepno traže naočite mlade momke i lepe device za slavne kuće jastuka svog grada.

Lišani su takođe veliki odgajivači robova, pošto sparuju lepotane i lepotice u nadi da će dobiti još prefinjenije



Žena kralja Viserisa II Targarjena, koja je rodila kralja Egona IV Bezvrednog i princa Emona Zmajviteza, bila je gospa Lara Rogare iz Lisa, velika lepotica valirijskog porekla, sedam godina starija od princa, za koga se udala u svojoj devetnaestoj godini. Njen otac Lisandro Rogare bio je glava bogate bankarske porodice čija je moć dodatno narasla posle sklapanja tog saveza s Targarjenima. Lisandro se okitio titulom doživotnog prvog magistera i ljudi su ga nazivali Lisandro Veličanstveni. Lisandro i njegov brat Drazenko, suprug dornske princeze, umrli su međutim u roku od dva dana, posle čega je usledio nagli pad Rogarea i u Lisu i u Sedam kraljevstava.

Lisandrov naslednik Lisaro potrošio je ogromne svote pokušavajući da se domogne vlasti pa se zamerio drugim magisterima, dok su se njegova braća i sestre umešali u zavere oko Gvozdenog prestola. Pošto je propao, Lisara Rogarea bičevali su do smrti u Hramu trgovine oni kojima se zamerio. Njegova braća i sestre dobili su manje oštre kazne, a jedan od njih – Moredo Rogare, vojnik koji je nosio valirijski mač Istinu – kasnije je zapovedao vojskom u borbi protiv Lisa.



i ljupkije kurtizane i robove za postelju. U Lisu je krv Valirije još snažna, tako da se čak i prost svet često može pohvaliti svetlom puti, srebrnozlatnom kosom i tamnoljubičastim, svetloljubičastim i bledoplavim očima zmajskih gospodara iz starine. Lisko plemstvo iznad svega ceni čistotu krvi i dalo je mnoge slavne (i zloglasne) lepotice. Čak su i targarjenski kraljevi i prinčevi iz davnina ponekad u Lisu tražili žene i naložnice, i zbog njihove krvi i zbog njihovog porekla. Sasvim prikladno, Lišani se klanjaju boginji ljubavi čija naga, bludna prilika krasí njihove kovanice.

Ratovi, primirja, savezi i izdaje između i oko Lisa, Mira i Tiroša previše su brojni da ih ovde navodimo. Mnogi od tih sukoba bili su takozvani trgovački ratovi, koji se vode isključivo na moru, gde brodovi zaraćenih strana dobijaju dozvolu da pljačkaju brodove neprijatelja – a tu je praksu velemeštar Merion jednom nazvao „gusarstvom s voštanim pečatom“. U doba trgovačkog rata, samo posadama zaraćenih brodova pretila smrt ili gusarski napad; same gradove niko ne ugrožava, a na kopnu nema bitaka.

Mnogo krvaviji, mada ređi, jesu kopneni ratovi oko Spornih zemalja – nekada bogate oblasti koja je toliko poharana u Veku krvi i posle da je danas mahom pustoš zasejana kostima, pepelom i solju. A ipak, čak i u tim sukobima, Tiroš, Mir i Lis retko stavljaju na kocku živote svojih građana, već radije nalaze najamnike koji će se boriti za njih.

U Spornim zemljama je s početkom Veka krvi nastalo više tih takozvanih slobodnih četa nego igde drugde na svetu. Čak i danas, u toj oblasti postoji četrdesetak slobodnih četa; kada nisu u službi tri svadljiva sina, najamnici često pokušavaju da osvoje

Među najstarije slobodne čete ubrajaju se Drugi sinovi, koje je osnovalo četrdesetak mlađih sinova plemenitih kuća pošto nisu imali ni nasledstva ni drugih izgleda u životu. Još od tada ona je mesto gde lordovi bezemljaši, prognani vitezovi i pustolovi mogu naći dom. Mnoga slavna imena iz Sedam kraljevstava služila su u Drugim sinovima. Princ Oberin Martel jahao je s njima pre nego što je osnovao sopstvenu čet; Rodrik Stark, Vuk Lutalica, takođe je bio jedan od njih. Najslavniji Drugi sin bio je ser Egor Rečni, kopile kralja Egona IV, u istoriji upamćen kao Ljuti Čelik, koji se borio s njima prvih godina izgnanstva, pre nego što je osnovao Zlatnu čet, koja je do dana današnjeg najjača i najslavnija od tih najamničkih družina, a uz to i (neki tvrde) najčasnija.

Ostale istaknutije čete su Svetli barjaci, Olujne vrane, Dugačka koplja i Četa mačke. Ljudi iz Sedam kraljevstava osnivali su i druge čete, kao što su Burolomnici, koji su nastali po okončanju Plesa zmajeva, ili Četa ruže, čiji su osnivači bili divlji ljudi (a po nekim pričama i žene) sa Severa koji su odbili da kleknu kada se Toren Stark odrekao krune, pa su odabrali izgnanstvo preko Uzanog mora.

zemlje za sebe. Neki su takođe pokušavali da nađu službu u Sedam kraljevstava, i pre Osvajanja a i posle.

Ratovi između Tiroša, Lisa i Mira ne samo da su pospešili nastanak slobodnih četa u Spornim zemljama već su izazvali i pojavu gusarskih flota i morskih najamnika, spremnih da se bore za svakoga ko hoće da plati. Većina ima uporište na Stepenicama, ostrvima koja se pružaju Uzanim morem između Slomljene ruke i istočne obale Esosa.

Zbog tih gusarskih flota putovanje kroz Stepenice je veoma opasno. Priča se da labuđi brodovi s Letnjih ostrva ponekad u potpunosti izbegavaju Stepenice i izlažu se opasnostima pučine radije nego gusarskim napadima. Drugi, manje vešti moreplovci, s brodovima manje prikladnim za okeansku plovidbu, nemaju izbora. U čišćenje tih gusarskih jazbina, kada postanu previše brojne i drske, plove mornarice tiroških arhonata ili volantiskih trijarha, pa čak i morskih gospodara Bravosa. One međutim uvek ponovo niknu.



U prošlim vremenima gusari su izazivali dovoljno pometnje da su kraljevske ratne lađe iz Kraljeve Luke i sa Zmajkama išle da se obračunaju s njima. Lord Oukenfist je lično proveo jednu sezonu loveći pirate, po čemu se i proslavio, a pre njega je Mladi Zmaj pokušao da uda sestru za morskog gospodara Bravosa, da zapečati sa njim savez čiji bi cilj bio uklanjanje gusara koji otežavaju trgovinu s novoosvojenom Dornom. Velemeštar Ket naširoko raspravlja o tome u *Životu četiri kralja* i zastupa tezu da je tu kralj Deron pogrešio, pošto su pregovori o bračnom savezu s Bravosom, koji je tada bio usred rata protiv Pentosa i Lisa, podstakli ta druga dva Slobodna grada da upute presudnu pomoć dornskim buntovnicima.

PENTOS

Pentos je Slobodni grad najbliži Kraljevoj Luci, a trgovački brodovi svakodnevno putuju između ta dva grada. Valirijci su Pentos osnovali kao trgovačku ispostavu i on je ubrzo pripojio sebi zemlje koje ga okružuju, od Somotskih brda i Male Rojne do mora, obuhvatajući i gotovo čitavu drevnu zemlju Andalos, postojbinu Andala. Prvi Pentošani bili su trgovci, moreplovci i zemljoradnici i među njima nije bilo mnogo plemića; možda su iz tog razloga manje štitali svoju valirijsku krv i više bili spremni da se mešaju s prvobitnim stanovnicima zemalja kojima su vladali. Danas u žilama Pentošana kola mnogo andalske krvi i po tome su možda naši najbliži srodnici.

Uprkos sličnom poreklu, običaji Pentošana veoma se razlikuju od običaja u Sedam kraljevstava. Pentos smatra sebe sinom Valirije – i u njemu zaista ponekad može da se nađe stara krv. U

prošlosti je gradom vladao knez visokog i plemenitog roda, izabran među muškarcima takozvanih četrdeset porodica. Izabrani knez vladao je doživotno; kada bi jedan umro, birali bi drugog, gotovo uvek iz različite porodice.

Kako su vekovi proticali, međutim, moć kneževa postepeno je slabila, dok je moć gradskih magistera koji su ih birali rasla. Danas Pentosom u suštini vlada veće magistera, kneževa moć mahom je nominalna, a njegove dužnosti gotovo sasvim ceremonijalne. Uglavnom predsedava gozbama i balovima i nose ga s jednog na drugo mesto u raskošnoj nosiljci, u pratnji naočite garde. Svake nove godine, knez mora da razdeviči dve device, devicu mora i devicu polja – a taj drevni obred, koji možda ima korene još u tajanstvenom dobu prevalirijskog Pentosa, treba da obezbedi dalje blagostanje i na kopnu i na moru.



S obzirom na pretnju po život koji taj položaj nosi, nisu svi pentoski plemići radi da ponesu gradsku krunu. Neki su zapravo i odbili tu drevnu, ali opasnu počast. Najnedavniji i najslavniji među takvima jeste zloglasni kapetan najamnika zvani Odrpani Princ. U mladosti su ga magisteri Pentosa izabrali posle dugačke suše i pogubljenja prethodnog kneza 262. godine. Umesto da prihvati tu čast, pobjegao je iz grada, da se nikada ne vrati. Stupio je u najamnike i borio se u bitkama u Spornim zemljama, pa je onda osnovao Vetrom rasejane, jednu od novijih slobodnih četa na Istoku.

A ipak, ako bude gladi ili poraza u ratu, knez prestaje da bude vladar i postaje žrtva; seku mu grkljan da bi se bogovi umilostivili. Zatim se bira novi knez koji će gradu možda doneti više sreće.

Ropstvo je većim delom istorije Pentosa bilo naširoko prihvaćeno, a pentoski brodovi aktivno su učestvovali u trgovini robljem. Pre nekoliko vekova, međutim, taj običaj je doveo grad u sukob sa Severnim susedom Bravosom, „kopilanom Valirije“, koji su osnovali odbegli robovi. U poslednje dve stotine godina dva grada su vodila čak šest ratova oko tog pitanja (i, mora se dodati, za prevlast nad bogatim zemljama i vodama koji se prostiru između njih).

Četiri od tih ratova okončala su se pobedom Bravosa i predajom Pentosa. Poslednji od njih, završen pre devedeset jedne godine, tako je loše išao po Pentos da su u roku od godine dana izabrana i pogubljena čak četiri kneza. Peti čovek u tom krvavom sledu, princ Nevio Naratis, ubedio je magistere da zatraže mir posle jedne retke pobede – koju je, pričalo se, Nevio obezbedio mitom. U mirovnim ugovorima Pentos je bio primoran na izvesne ustupke – od kojih su najvažniji ukidanje ropstva i povlačenje iz trgovine robljem.

Te odredbe su do danas u Pentosu zakon mada su izvesni posmatrači primetili da mnogi pentoski brodovi izbegavaju zabranu trgovine robljem tako

što dižu liski ili mirski barjak kada im priđu nečije ratne galije, dok u samom gradu postoje desetine hiljada „vezanih slugu“, koji su robovi po svemu sem po imenu, jer nose okove oko vrata i žigošu ih isto kao robove u Lisu, Miru i Tirošu, a takođe su podvrgnuti i istoj surovoj disciplini. Po zakonu su te vezane sluge slobodni muškarci i žene, i imaju pravo da odbiju službu... pod uslovom da nisu dužnici gospodaru. Međutim, gotovo svi to jesu, pošto je vrednost njihovog rada često manja od hrane, odeće i krova nad glavom koju im pružaju gazde, pa tako dug s vremenom samo narasta, a ne smanjuje se.

Druga odredba mirovnog sporazuma između Bravosa i Pentosa ograničava Pentošane na najviše dvadeset ratnih brodova i zabranjuje im da uzimaju najamnike, sklapaju ugovore sa slobodnim četama i drže stalnu vojsku, sem gradske straže. To su bez sumnje razlozi što su Pentošani sada znatno manje ratoborni od naroda Tiroša, Mira i Lisa. Uprkos visokim zidinama, Pentos se često smatra za najranjiviji Slobodni grad.

Zbog toga su njegovi magisteri usvojili pomirljiv stav ne samo prema drugim Slobodnim gradovima već i prema dotračkim gospodarima konja, pa već godinama održavaju klimavo prijateljstvo s nizom jakih kalova i obasipaju bogatim darovima i kovčezima zlata svakoga koji dovede svoj kalasar zapadno od Rojne.

VOLANTIS

Najveći, najbogatiji i najmoćniji od Devet slobodnih gradova jesu Bravos i Volantis. Između njih postoji čudna veza, pošto su po mnogo čemu suprotnost jedan drugom. Bravos se nalazi na krajnjem severu Esosa, a Volantis na krajnjem jugu; Volantis je najstariji Slobodni grad, Bravos najmlađi; Bravos su osnovali robovi, dok je Volantis izgrađen na njihovim kostima; najveća sila Bravosa je na moru,

a Volantisa na kopnu. A ipak su i jedan i drugi i dalje velike sile i na istoriju oba snažno je uticala Valirija.

Drevan i slavan, Stari Volantis – kako često zovu taj grad – pruža se uz jedan od četiri rukavca delte Rojne, gde se ta silna reka uliva u Letnje more. Starije gradske četvrti nalaze se na istočnoj obali, novije na zapadnoj, ali čak su i najnoviji delovi

Volantisa stari mnogo vekova.

Dve polovine grada povezuje Dugački most.

Srce Starog Volantisa je grad unutar grada – ogromni lavirint od drevnih palata, dvorišta, kula, hramova, samostana i mostova unutar velikog ovala Crnih zidova koje je Valirija podigla u prvom naletu svog mladalačkog širenja. Dvesta stopa visoki i debeli toliko da šest četvoroprega može da se trka po njima (kao što se svake godine zbilja i trkaju, proslavljajući osnivanje grada), ti zidovi od stopljenog crnog zmajskog kamena, tvrđeg od čelika ili dijamanta, stoje kao nemo svedočanstvo o poreklu Volantisa kao vojne ispostave.

Unutar Crnih zidova mogu da obitavaju samo ljudi koji poreklo vode iz Stare Valirije; nijedan rob, oslobođenik ili stranac ne sme da kroči nogom unutra bez izričitog poziva nekog izdanka stare krvi.

U prvom veku svog postojanja Volantis je bio tek nešto više od vojne ispostave, podignute da štiti granice Valirijskog carstva, a jedini stanovnici bili su vojnici iz posade. S vremena na vreme, zmajski gospodari su sletali da se osveže ili sretnu izaslanike

preko Rojne da uspostave mir i bar nekakav privid pristojnosti. Zbog jake struje i brzog toka prelaz je bio težak, tako da je posle nekoliko godina trijarh Valaso Velikodušni naredio izgradnju mosta preko Rojne.

Zbog istih tih struja, kao i širine rukavca, izgradnja je bila epski poduhvat i trajala je više od četrdeset godina, po cenu mnogo miliona časti, kako se zove volantiski novac. Trijarh Valaso nije doživeo da vidi dovršetak svoje zamisli... ali pošto je okončan, s Dugačkim mostom je na svetu mogao da se meri samo Most snova u rojnarskom prazničnom gradu Hrojaniju. Dovoljno jak da izdrži težinu hiljadu slonova (ili se bar tako priča), Dugački most Volantisa danas stoji kao najduži most na čitavom poznatom svetu. Lomas Hodač ga ubraja u devet čuda ljudskih ruku.

Dobrim delom svoje rane istorije Volantis je imao koristi od trgovine između Valirije i Rojnara, i njegova moć i bogatstvo neprekidno su rasli... dok je Sarhoj, drevni i prelepi rojnarski grad koji se prethodno koristio tim saobraćajem, isto toliko propadao. Neizbežno je usledio sukob dva grada.

Mnogi volantiski izdanci stare krvi i dalje se klanjaju starim bogovima iz Valirije, ali se ta njihova vera uglavnom sreće unutar Crnih zidina. Van njih mnogi slede crvenog boga Rlora, posebno među gradskim robovima i oslobođenicima. Hram Gospodara svetlosti u Volantisu navodno je najveći na svetu. U *Ostacima zmajskih gospodara* velemeštar Gramion tvrdi da je tačno triput veći od Velikog obredišta Belorovog. Svi koji služe u tom silnom hramu su robovi, kupljeni kao deca i obučeni da postanu sveštenici, hramovne prostitutke ili ratnici; oni se kite plamenom svog vatrenog boga i tetoviraju lica. O ratnicima se malo priča, sem da se nazivaju Vatrene šaka i da ih nikada nema ni manje ni više od hiljadu.

iz rojnarskih gradova uzvodno. S vremenom su, međutim, oko Crnih zidova iznikle krčme, bordeli i konjušnice, a počeli su da svraćaju i trgovački brodovi.

Blagosloven veličanstvenom prirodnom lukom i savršenim položajem na ušću Rojne, Volantis je brzo rastao. Uz istočnu obalu reke, pa i u brdima iza Crnih zidova, nikle su stambene zgrade, dućani i svratišta, dok su na drugoj strani Rojne, na zapadnoj obali, stranci, oslobođenici, najamnici, kriminalci i drugi sumnjivci podigli sopstveni grad senki, gde su vladali blud, pijanstvo i nasilje, a gusari, secikese i nekromanti radili šta im se prohte.

S vremenom je besudni grad na zapadnoj obali postao takvo leglo kriminala i obesti da trijarsi nisu imali izbora nego da pošalju svoje vojnike-robove

Dugački niz ratova, čije smo pojedinosti ranije opisali, okončao se potpunim porazom gradova Rojne i Nimerijinim begom s deset hiljada brodova. Mada su zmajski gospodari Valirije izvojevali pobedu, s pravom se priča da se time najviše okoristio Volantis. Sarhoj je i danas ruševina, pusto i ukleto mesto, dok se Volantis, s Dugačkim mostom, Crnim zidinama i ogromnom lukom, ubraja u najveće gradove sveta.

Unutar Crnih zidina Volantišani stare krvi i dalje stoluju u drevnim dvorima, a služe ih vojske robova. Napolju se mogu sresti stranci, oslobođenici i ljudi niskog porekla iz stotinu naroda. Gradske tržnice i luke vrve od moreplovaca i trgovaca – i gotovo bezbrojnih robova.



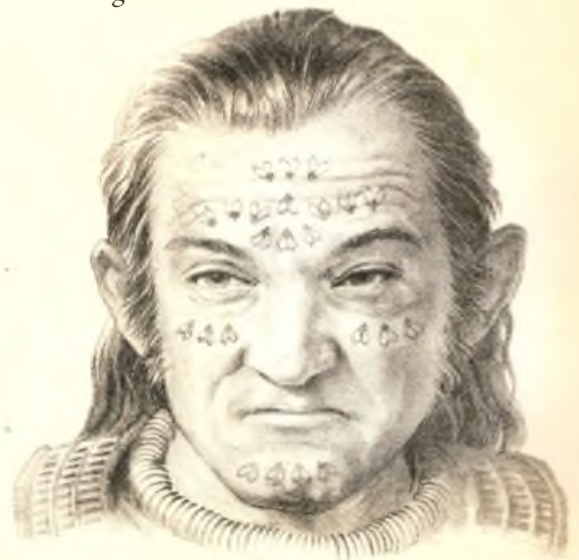
Priča se da u Volantisu na svakog slobodnog čoveka dolazi pet robova, što je nesrazmera kakva se može sresti samo u drevnim giskim gradovima u Zalivu trgovaca robljem.

U Volantisu je običaj da se lica svih robova tetoviraju – da se njihov status doživotno obeleži i da to breme prošlosti nose čak i ako se oslobode. Stilovi tetovaže su mnogobrojni i ponekad nakazni. Vojnici-robovi Volantisa na licu nose zelene tigrove



pruge, koje označavaju i njihov čin; prostitutke se označavaju usamljenom suzom ispod desnog oka; robovi koji sakupljaju konjsku i slonovsku balegu obeležavaju se muvama; budale i lude kariranom šarom; vozari hataja, zaprega koje vuku mali volantiski slonovi, obeleženi su točkovima; i tako dalje.

Volantis je slobodna zemlja, i svi slobodni zemljoposednici utiču na politiku grada. Svake godine se biraju tri trijarha da sprovedu zakone, zapovedaju brodogradnjom i vojskama i vode svakodnevne gradske poslove. Izbor trijarha traje deset dana, i to je istovremeno i praznični i buran postupak. Poslednjih nekoliko vekova oko tog položaja se bore dve najveće stranke, nezvanično poznate kao tigrovi i slonovi.



Pobornici različitih kandidata – i dve stranke – agituju u ime svojih kandidata i obasipaju građane poklonima i obećanjima. Pravo glasa imaju svi rođeni slobodni, koji poseduju zemlju – a tu se ubrajaju čak i žene. Mada taj postupak mnogim strancima deluje haotično i gotovo sumanuto, smena vlasti je gotovo uvek mirna.

Pošto je Propast progutala Valiriju i Zemlje dugačkog leta, Volantis je istakao pravo da vlada svim drugim

Mnogi Volantišani smatraju sebe za prirodne i istinske naslednike zmajskih gospodara stare Valirije i žele da potčine druge Slobodne gradove, pa s vremenom i čitav svet. Tigrovi se zalažu da se to ostvari ratovanjem i osvajanjem, dok su slonovi za politiku trgovine i ekonomskog širenja.

valirijskim kolonijama na svetu. Takva je bila sila „Prvog sina“ da je neko vreme čak i uspeo da nametne svoju vlast nekolicini drugih Slobodnih gradova. Na kraju se volantisko carstvo urušilo od sopstvene težine pod napadima saveza drugih gradova koji su još ostali slobodni i ustankom onih koji su pokoreni.

Od tog doba su slonovi – miroljubivija volantiska stranka – imali mnogo više uspeha na godišnjim izborima za trijarha. A ipak je u godinama širenja pod tigrovima Volantis stekao

vlast nad nekoliko manjih gradova, među kojima su najpoznatija velika rečna „naselja“ Volon Teris, Valisar i Selhoris (svaki veći i mnogoljudniji od Kraljeve Luke i Starigrada). Volantišani takođe vladaju Rojnom sve do ušća Selhorua i Narandžastom obalom na zapadu. Te zemlje robovi-vojnici brane od dotračkih konjanika koji ponekad iskušavaju snage volantiske odbrane, a i od ostalih Slobodnih gradova, koji pokušavaju da ojačaju na račun svog sabrata.

Mada su volantiski izbori najčešće mirni, bivalo je i krupnih izuzetaka. *Dnevnic* Niseosa Koherosa sadrže priču o trijarhu Horonu, koji je biran na taj položaj četrdeset godina uzastopce jer je bio veliki junak u Veku krvi. Posle četrdesetog izbora proglasio se za doživotnog trijarha, i mada su ga Volantišani voleli, nisu ga voleli toliko da mu dozvole da tako poništi njihove drevne običaje i zakone. Nije prošlo dugo a ustanici su ga ugrabili, oduzeli mu sve počasti i titule, pa su ga raščerečili ratnim slonovima.



BRAVOS

U dalekom severozapadnom kutku Esosa, gde se spajaju Drhtavo i Uzano more, Slobodni grad Bravos diže se na svojih slavinih „stotinu ostrva“ među slanim plićacima maglom ogrnute lagune.

Najmlađi od Devet slobodnih gradova, Bravos je takođe najbogatiji, a najverovatnije i najmoćniji. Osnovali su ga odbegli robovi, i njegov skromni početak obeležila je samo želja za slobodom. Dobrim delom svoje najranije istorije postojao je u tajnosti, nimalo ne utičući na spoljni svet. Kako je rastao, međutim, izrastao je na kraju u silu bez premca.

U Bravosu ne vlada ni knez ni kralj, već vlast pripada morskome gospodaru, koga između građana biraju gradski magisteri i ključari postupkom jednako složenim koliko i tajanstvenim. Iz svog ogromnog dvorca pored mora morski gospodar zapoveda flotom ratnih brodova s kojom se nijedna druga ne može meriti i trgovačkom mornaricom čija se purpurna korita i purpurna jedra redovno sreću širom poznatog sveta.

Bravos su osnivali begunci iz velikog konvoja ropskih brodova na putu iz Valirije za novoosnovanu koloniju u Sotoriosu, koji su digli krvavu bunu, preuzeli brodove i pobjegli od bivših gospodara „na kraj sveta“. Svesni da će ih progoniti, robovi su se zaputili suprotno od prvobitnog odredišta, na sever, i potražili utočište što je moguće dalje od Valirije i njene osvete. Bravoske istorije tvrde da su neke robinje iz dalekog Džogos Naja prorekle gde će naći utočište: u dalekoj laguni iza zida od brda pod borovima i morskog kamenja, gde će česte magle pomoći da se izbeglice sakriju od pogleda jahača zmajeva koji lete nebom. Tako je i bilo. Te žene su bile sveštenice, koje su zvali mesečeve pevačice, i do dana današnjeg Hram mesečevih pevača najveći je u Bravosu.

Pošto su odbegli robovi poticali iz mnogih zemalja i verovali u mnoga božanstva, osnivači Bravosa stvorili su mesto gde se poštuju svi bogovi i odredili da nijedan neće imati prednost nad drugima. Bili su oni raznolik živalj, među njima je bilo Andala, Letnjeostrvljana, Gišana, Načana, Rojnara, Ibljana, Sarnora, pa čak i dužnika i zločinaca čiste valirijske krvi. Neki su bili obučeni u rukovanju oružjem da služe kao gardisti ili vojnici-robovi; drugi su bili robovi za postelju, čija je veština bila pružanje zadovoljstva. Nalazili su se tu i kućni robovi raznih vrsta: učitelji, dadilje, kuvari, konjušari i kućeupravitelji. Četvrti su opet bili vešte

zanatlije: drvodelje, oružari, zidari i tkači. Neki su bili ribari, baštovani, veslači, mnogi prosti težaci. Novi oslobođenici govorili su mnogo jezika, tako da im je jezik njihovih bivših gospodara – valirijski – postao zajednički.

Pošto su založili svoj život radi slobode, majke i očevi novog grada zarekli su se da niko od njih nikada neće biti rob, uznik ili vezani sluga. To je Prvi zakon Bravosa, uklesan u kamenu na slavoluku iznad Dugačkog kanala. Od tog dana pa do danas, morski gospodari Bravosa suprotstavljali su se ropstvu u svim njegovim vidovima i vodili su mnoge ratove protiv robovlasnika i njihovih saveznika.

Laguna u kojoj su begunci našli utočište delovala je na prvi pogled kao sumorno i negostoljubivo mesto puno blatista, sprudova i slanih močvara, ali je bilo dobro skriveno iza spoljnih ostrva i stena i često sasvim obavijeno maglom. Štaviše, njegove slankaste vode bile su bogate svim vrstama ribe i morskih plodova, okolna ostrva bila su veoma šumovita, a gvožđe, kalaj, olovo, škriļjac i drugi korisni materijali nalazili su se blizu, na kopnu Esosa. Što je još važnije, laguna je bila zabačena i retko je ko u nju navraćao; mada je odbeglim robovima dojadilo bežanje, strah da ne budu ponovo uhvaćeni bio je jači od svega.

Bravos je, neotkriven, rastao i cvetao. Imanja, kuće i hramovi nikli su po niskim ostrvima, dok su ribari vadili morsko bogatstvo iz velike lagune i daljeg mora. Među ostalim morskim stvorenjima koja su Bravošani otkrili, bio je i izvesni morski puž, sličan onome zbog koga se Tiroš obogatio i proslavio svojim bojama. Puž je lučio tamnoljubičastu boju. Da bi promenili izgled svojih ukradenih brodova, bravoski kapetani su bojili jedra u tu boju kad god su plovili van lagune. Pazeći da izbegavaju valirijske brodove i gradove kada god je moguće, Bravošani su počeli da trguju sa Ibom, a kasnije i sa Sedam kraljevstava. Dugo su, međutim, bravoski trgovački brodovi nosili lažne pomorske karte i vešto obmanjivali sagovornike kada bi ih pitali koja im je matična luka. Tako je, više od veka, Bravos bio poznat kao Tajni grad.

S tim tajnim životom raskrstio je morski gospodar Atero Zalin kada je poslao svoje brodove u svaki kutak sveta da proglase postojanje i tačan položaj Bravosa i pozovu sve narode da proslave stotinu jedanaesti praznik osnivanja grada. Tada su već svi prvobitno odbegli robovi bili mrtvi, isto kao i svi njihovi nekadašnji vlasnici.



Pa ipak, Atero je nekoliko godina ranije poslao izaslanike iz Gvozdene banke da pripreme teren za ono što je postalo poznato kao Aterovo otkrivanje. Gospodare zmajeva nisu mnogo zanimali potomci robova koji su odbegli pre čitavog veka, a Gvozdена banka je isplatila znatna obeštećenja unucima ljudi čije su brodove oteli osnivači grada (mada je odbila da plati za vrednost samih robova).

U Bravosu se svake godine deset dana praznuje Otkrivanje i ta svetkovina pod maskama razlikuje se od svih drugih u poznatom svetu, a vrhunac joj je u ponoć desetog dana, kada Titan zagrmi, a desetine hiljada ljudi na ulicama kao jedan skinu maske.

Uprkos skromnom poreklu, Bravos ne samo da je postao najbogatiji Slobodni grad već je i izašao na glas kao neosvojiv. Volantis možda ima svoje Crne zidove, ali Bravos ima zid od brodova kao nijedan drugi grad na svetu. Lomas Hodač se divio Titanu Bravosa – velikoj tvrđavi od kamena i bronzе u obliku ratnika koji opkoračuje ulaz u lagunu – ali je pravo čudo Arsenal. Tu se za jedan dan može sagraditi bravoska ratna galija purpurnog korita. Svi brodovi se grade po istom nacrtu, tako da svi mnogobrojni delovi mogu da se pripreme unapred, a vešti brodograditelji koji istovremeno rade na različitim delovima broda ubrzavaju taj postupak.

Organizovanje takvih inženjerskih poduhvata nema presedana; potrebno je samo nakratko videti buku i metež brodogradilišta u Starigradu da bi to bilo jasno.

Bilo bi, međutim, glupo ne odati i dužno poštovanje Titanu. S ponositom glavom i vatrenim očima gotovo četiristo stopa iznad mora, Titan je tvrđava kakve nema nigde na svetu, izlivena u obliku gorostasa. Titanove noge i donji deo trupa od crnog su granita, prvobitno prirodni kameni luk, koji su tri pokolenja skulptora i kamenorezaca oblikovala i odenula u nabranu bronzanu suknju; iznad struka kolos je od bronzе, s kosom od zeleno bojene konoplje. Kada se prvi put vidi s mora, Titan je stravičan prizor. Oči su mu ogromni plamenovi svetionika i obasjavaju put brodovima koji doplovljavaju nazad u lagunu. Unutar njegovog bronzanog tela nalaze se dvorane i komore, a svuda po njemu prorezi za strele i bacanje kamena, tako da bi svaki brod koji pokuša da na silu prođe u lagunu sigurno bio potopljen. Neprijateljske brodove stražari iz Titana mogu lako navesti na stenje, a kazani vrele smole mogu se izliti na palube onih koji bez dozvole pokušaju da prođu između Titanovih nogu. To je, međutim, retko bilo neophodno; još od Veka krvi nijedan neprijatelj nije bio toliko nesmotren da izazove Titanovu srdžbu.





Danas je Bravos jedna od najvećih svetskih luka i u nju plove trgovački brodovi svih naroda (sem trgovaca robljem). Unutar prostrane lagune, bravoski brodovi pristaju u veličanstvenoj Purpurnoj luci, koja se nalazi blizu dvorca morskog gospodara. Druga plovila moraju u takozvanu Krparevu luku, koja je po svim pričama siromašnija i ružnija. Ipak, u Bravosu se može steći toliko bogatstvo da brodovi stižu čak i iz Karta i s Letnjih ostrva da tu trguju.

Bravos je takođe sedište jedne od najmoćnijih banaka na svetu, čiji koreni potiču sa samog početka grada, kada je nekoliko begunaca krilo ono malo dragocenosti u napuštenom rudniku gvožđa, da budu bezbedni od lopova i gusara. Kako je grad rastao i bogatio se, okna i komore rudnika počeli su da se pune. Umesto da im blago jalovo sedi u zemlji, bogatiji Bravošani počeli su da zajme svojoj siromašnijoj sabraći.

Tako je rođena Gvozdena banka Bravosa, čija se slava (ili ozloglašenaost, kako kažu neki) sada proširila i do najdaljih kutaka poznatog sveta. Kraljevi, kneževi, arhonti, trijarsi i nebrojeni trgovci putuju sa svih strana da traže zajam iz riznica Gvozdene banke, koje se nalaze pod snažnom odbranom.

Kaže se da će Gvozdena banka uvek naplatiti svoja dugovanja. Ludi koji zajme od Bravošana i ne plate dugove često zažale zbog takve ludosti, pošto je Banka umela da svrgne lordove i kneževe, a govorka se čak i da je slala plaćene ubice na one koje ne može da ukloni (mada to nikada nije definitivno potvrđeno).

Bravos je grad izgrađen na blatu i pesku, i čovek tu nikada nije udaljen od vode više od nekoliko stopa. Neki kažu da grad ima više kanala nego ulica. To je preterivanje, ali se ipak ne može poreći da se kroz grad ljudi najbrže kreću vodom, u nekom od bezbrojnih čamaca u obliku vodenih zmija koji kruže kanalima, a ne peške kroz lavirint ulica, sokaka i zasvođenih mostova. U Bravosu na svakom koraku ima jezeraca i vodoskoka, u slavu mora i „drvenih zidina“ koje brane grad. Slankaste vode lagune koja okružuje „stotinu ostrva“ bile su izvor dobrog dela prvobitnog bogatstva grada, pošto u njima ima ostriga, kraba, račića, raža, jegulja i mnogih drugih vrsta riba.

A ipak, voda koja hrani Bravos takođe mu i preti, jer je u protekla dva veka postalo očigledno da neka gradska ostrva tonu pod težinom zdanja izniklih na njima. Najstariji deo grada, odmah severno od Krpareve luke,

Poreklo Gvozdene banke iz Bravosa velemeštra Matara pruža jedan od detaljnijih opisa istorije i poslovanja banke, bar u onoj meri u kojoj ih je moguće otkriti; banka je slavna po svojoj diskreciji i tajanstvenosti. Matar piše kako je osnivača Gvozdene banke bilo dvadeset troje, šesnaest muškaraca i sedam žena, a svako od njih je imao ključ za ogromne podzemne trezore. Njihovi potomci, kojih sada ima više od hiljadu, poznati su kao ključari, mada su ključevi koje u zvaničnim prilikama ponosno prikazuju u potpunosti ceremonijalni. Neke osnivačke porodice Bravosa tokom vekova su oslabile, a neke u potpunosti osiromašile, ali ipak se ni najbednija ne odriče svojih ključeva i počasti koje ih prate.

Gvozdenom bankom, međutim, ne vladaju samo ključari. Neke bogatije i moćnije porodice u današnjem Bravosu novijeg su porekla, pa ipak glave tih porodica drže deonice u banci, sede na tajnim većima i glasaju kada se biraju ljudi koji će je voditi. U Bravosu, što je primetio mnogi stranac, zlatnici vrede više od gvozdениh ključeva. Izaslanici banke krstare svetom, često na bančinih brodovima, a trgovci, lordovi pa čak i kraljevi primaju ih gotovo kao sebi ravnne.



zapravo je voda već prekrila i sada ga zovu Potonuli grad. Svejedno, neki Bravošani, obično oni najsiromašniji, i danas obitavaju u kulama i gornjim spratovima tih delimično potopljenih zgrada.

Bravos je čuven po svojoj arhitekturi: prostranoj Palati morskog gospodara, s veličanstvenom menažerijom čudnih zveri i ptica iz čitavog sveta; upečatljivoj Palati pravde; ogromnom Hramu mesečevih pevača; akveduktu, koji su Bravošani nazvali slatkovodna reka i koji sprovodi dragocenu pijaću vodu sa Esosa (pošto je voda kanala slankasta, muljevita i nečista za piće zbog silnog otpada koji stanovnici grada bacaju u nju); kulama ključara i plemenitih porodica; i Kući crvenih ruku, velikom lečilištu i centru vidarstva. Između tih plemenitih zdanja gnezde se bezbrojni dućani, bordeli, krčme, pivnice, esnafski domovi i trgovačke berze. Duž ulica i mostova stoje kipovi bivših morskih gospodara, zakonodavaca, mornara, ratnika pa čak i pesnika, pevača i kurtizana.

Hramovi Bravosa takođe su nadaleko slavni i

neki su zaista prava čudesa. Hram mesečevih pevača je prvi od njih, pošto njih Bravošani posebno poštuju, kao što je prethodno opisano. Otac voda je gotovo jednako slavljen; njegov vodeni hram svake se godine obnavlja u dane njegovog praznika. Gospodar svetlosti, crveni Rlor, ima i u Bravosu veliki hram, pošto su njegovi sledbenici postali veoma brojni u poslednjih stotinu godina.

Potomci stotinu različitih naroda, Bravošani poštuju stotinu različitih bogova. Najveći među njima imaju posebne hramove, ali duboko u srcu grada može se naći Ostrvo bogova, gde čak i najmanji ima svoje svetište. Obredište preko mora i njegovi obrednici svakodnevno drže službe za mornare s brodova iz Sedam kraljevstava koji trgovačkim poslom dolaze u Bravos.

U Bravosu ljudi iz najudaljenijih krajeva sveta mogu sedeti zajedno, kao što to čine već stotinama godina, uz hranu, piće i priču. Kaže se da su u Tajnom gradu svi dobrodošli.

Mnoge kurtizane iz Bravosa proslavljene su u pesmi i priči, a poneka je ovekovečena u bronzi i kamenu. U Sedam kraljevstava najslavnije i najzloglasnije su Crne Perle. Prva žena koja je nosila to ime bila je kapetan i gusarska kraljica Belegera Oteris, koja je kratko vladala kao jedna od devet ljubavnica kralja Egona IV Targarjena i rodila mu kopilanku Belenoru, drugu Crnu Perlu, slavnu kurtizanu koju su pevači njenog doba opevali kao najlepšu ženu na čitavom svetu. Njene unuke takođe su postale kurtizane i sve takođe nose ime Crna Perla, i svakoj, do dana današnjeg, u žilama teče krv zmaja.

Takođe se mora reći i da su bravoske kurtizane slavne širom sveta, ali da su one listom slobodne žene, za razliku od čuvenijih lepotica iz vrtova zadovoljstva Lisa ili bordela Volantisa. One nisu vešte samo u postelji; zbog njihovog duha i držanja mnogo ih traže najbogatiji trgovci, najsmelijji kapetani, najugledniji posetioči. Ključari, lordovi i kneževi svi se otimaju za njihove usluge. Najslavnije kurtizane uzimaju poetska imena koja pojačavaju njihovu privlačnost i tajanstvenost. Pevači se nadmeću za službu kod njih, dok se bravoski kicoši s

smrtonosan. Najveći među njima sebe nazivaju vodeni plesači, po običaju da se dvoboji vode na Mesečevom jezercetu blizu Palate morskog gospodara; prema predanjima, istinski vodeni plesač ume da se mačuje i ubije na površini jezerceta a da je čak ni ne uzburka.

Mada među vodenim plesačima ima mnogo smrtonosnih boraca, najveći od njih je po tradiciji prvi mač, koji zapoveda ličnom gardom morskog gospodara i štiti njegovu ličnost na svim javnim skupovima. Pošto ga izaberu, morski gospodar služi

Pilman iz Lanisgrada, brodski kapetan, opisao je za Citadelu jedan takav dvoboj vodenih plesača. Vodeni plesači, kaže nam on, jedva da dodiruju površinu, ali je to iluzija koju stvara tama, pošto se oni uvek bore noću. Kapetan međutim tvrdi da nikada nije video takvu veštinu i okretnost.



tankim mačevima često tuku u dvobojima na smrt u ime neke slavne kurtizane.

Vešti mačevaoci Tajnog grada slavni su koliko i lepota njegovih kurtizana. Oni uglavnom ne nose nikakav oklop i koriste tanke šiljate mačeve, mnogo lakše od dugačkih mačeva iz Sedam kraljevstava. Mačevalački stil tih gizdavih uličnih boraca brz je i doživotno. Neizbežno je da uvek ima onih koji žele da taj život prevremeno okončaju iz političkih razloga. Prvi mačevi su se tokom vekova borili u mnogim slavnim dvobojima, učestvovali u desetini ratova i spasli život dvadesetini morskih gospodara, i dobrih i onih drugih.

Nijedna rasprava o Bravosu ne bi bila celovita ako se ne spomenu Ljudi bez lica. To tajno udruženje Ubica, oko koga se ispredaju mnoge priče, navodno je starije od samog Bravosa i korene vuče još iz Valirije, iz doba njene najveće slave. O tim ubicama se, međutim, malo šta pouzdano zna.

I ZA SLOBODNIH GRADOVA

POZNAJEMO LI MI sve zemlje i narode koji postoje na svetu? Naravno da ne. Naše mape pružaju se samo do nekih granica, a čak i one najbolje postavljaju više pitanja nego što daju odgovora o dalekim zemljama na istoku, i previše je na njima praznina, prostranstava o kojima ne

znamo baš ništa. A ipak nam može biti veoma korisno da razmotrimo ona od tih mesta koja poznamo, bez obzira na to što su njihove veze sa Sedam kraljevstava slabe u poređenju sa Slobodnim gradovima.

LETNJA OSTRVA

Južno od Vesterosa, u naručju dubokih modrih voda Letnjeg mora, Letnja ostrva kupaju se na toplom južnom suncu. Taj bujni zeleni arhipelag sastoji se od pedeset i više ostrva. Mnoga su toliko mala da čovek može da ih prebode za sat, ali Džala, najveće ostrvo, meri dvesta lica s kraja na kraj. Ispod njegovih visokih zelenih planina ima prostranih šuma, gustih džungli, žala od zelenog i crnog peska, širokih reka punih čudovišnih

krokodila i plodnih dolina. Valano i Omboru, mada upola manji od Džale, veći su od svih Stepenica zajedno. Na ta tri ostrva živi više od devet desetina tog ostrvskog naroda.

Na Letnjim ostrvima buja hiljadu različitih vrsta cveća i vazduh je od njih miomirisana. Egzotično voće bogato rađa, a bezbrojne ptice jarkih boja lepršaju nebom.



Od njihovog perja Letnjeostrvljani prave svoje čudesne perjane plaštove. Ispod zelenih krošnji džungle šunjaju se pegavi panteri veći od svakog lava i čopori suvih crvenih vukova. U krošnjama žive plemena malih majmuna, a najpoznatije vrste krupnijih su „stari crveni ljudi“ sa Omborua, srebrna krzna iz planina Džale i noćni šunjači iz Valana.

Letnjeostrvljani su tamnoputi ljudi, crne kose i očiju, s kožom smeđom kao tikovina ili crnom kao glaçani ahat. Većim delom svoje zapisane istorije živeli su odvojeni od ostatka ljudskog roda. Njihove najstarije karte, urezane u slavna Rečita stabla u

Letnjeostrvljane, pošto je dokazao da u zemljama iza pučine žive i drugi narodi. Pošto se njihova radoznalost (i pohlepa) tako probudila, ostrvski vladari počeli su da grade veće i jače brodove, koji su mogli da ponesu dovoljno namirnica da se preplovi okean i istrpe i najjače bure. Maltar Ksak, knez malog ostrva Kodž, bio je najveći od tih brodograditelja, i do danas se panti kao Maltar Jahač Vetra i Maltar Kartopisac.

Novo doba istraživanja i trgovine otpočelo je kada su Maltar i drugi kneževi poslali velike brodove preko mora.

Mnogi se nisu vratili. Većina jeste. Posetili su

Lomas Hodač, koji je u svojoj potrazi za čudesima posetio i Letnja ostrva, piše da ostrvski mudraci tvrde kako su njihovi preci jednom stigli do zapadne obale Sotoriosa i tamo osnovali gradove, ali da su ih savladale i uništile iste sile koje su zbrisale kasnija giska i valirijska naselja na tom opasnom kontinentu. U arhivama Citadele postoji nekoliko drevnih valirijskih letopisa, ali nijedan ne pominje te navodne gradove i neki meštari sumnjaju u istinitost tih tvrdnji.

Varoši visokog drveća, ne prikazuju druge zemlje sem samih ostrva, okruženih ogromnim svetskim okeanom. Pošto su ostrvski narod, na more su izašli još u praiskonsko doba, najpre u kanuima, pa onda u većim, bržim brodicama s jedrima od tkane konoplje, ali se retko koji udaljavao od vidokruga sopstvenih obala... a oni koji su odbrodili iza obzorja često se nisu vraćali.

Prvi dodir između Letnjih ostrva i velikog sveta zabeležen je na vrhuncu Starog carstva Gisa. Neki giski trgovački brod pristao je u Valanu pošto ga je bura skrenula s puta, ali su onda mornari užasnuti pobjegli kada su ugledali meštane, koje su Gišani doživeli kao zloduhe s kožom ispečenom u vatrama pakla. Od tada su giski mornari dobro pazili da se klone Ostrva zloduha, kako su na kartama ubeležili Valano; nisu ni slutili da postoje Omboru, Džala i manja ostrva.

Taj kontakt je snažno uticao na same

Nat, Baziliskova ostrva, severne obale Sotoriosa i južne obale Vesterosa i Esosa, i za manje od pola veka unosna trgovina razvila se između Letnjih ostrva i Valirije. Ostrvima su nedostajali gvožđe, kalaj i drugi metali, ali su bila bogata draguljima (smaragdima, rubinima, safirima i mnogovrsnim biserima), začinima (oraščićem, cimetom, biberom) i dragocenim drvetom. Kod gospodara zmajeva zavladao je moda držanja majmuna, malih pantera i papagaja. Krvavo drvo, abonos, mahagonij, purpurno srce, plavi hibiskus, tigrovo drvo, zlatosrce, rumena kost i drugo retko i dragoceno drvo bilo je takođe veoma traženo, kao i palmovo vino, voće i perje.

Valirijci su takođe nudili zlato za roblje. I onda kao i danas, Letnjeostrvljani su bili naočit narod, visoki, snažni, vešti i spremni da brzo uče. Te osobine mamile su gusare i lovce na roblje iz Valirije, Starog Gisa i s Baziliskovih ostrva.

Delo meštara Galarda *Deca sunca* i danas je glavni izvor podataka o istoriji Letnjih ostrva. Veći deo te istorije – čije je razumevanje nekada otežavala činjenica da je njen dobar deo zabeležen u izuzetno složenim, formalnim stihovima – danas je zahvaljujući njegovom izuzetnom naporu razjašnjen. Mada i dalje ima izvesnih sporova – Molos na primer osporava Galardovu hronologiju ranih kneževa Valana – zasad se nije pojavilo bolje delo na tu temu.

Ti zlikovci su zadali mnogo jada miroljubivim selima na koja bi se okomili s namerom da odvedu njihove žitelje u ropstvo. Neko vreme su i vladari ostrva pospešivali tu trgovinu tako što su prodavali zarobljene neprijatelje i protivnike.

Istorije urezane u Rečita stabla govore nam da su te „godine sramote“ potrajale gotovo čitava dva veka, sve dok ratnica po imenu Ksanda Ko, kneginja Doline slatkog lotosa (koja je i sama neko vreme provela u ropstvu), nije ujedinila sva ostrva pod svojom vlašću i to okončala.

lovci na roblje i mogli su da odapnu korak dugačku strelu dovoljno snažno da probije verižnjaču i tvrdu kožu, pa čak i jak čelični oklop.

Da bi strelcima dala čvrstu platformu za napinjanje i ciljanje, Ksanda Ko je sagradila najveće do tada viđene brodove u Letnjem moru – visoke i otmene lađe vešto sazdane bez ijednog eksera i oklopljene retkim tvrdim drvetom sa ostrva, dodatno ojačanim činima, tako da su šiljci neprijateljskih brodova pucali kada bi ih udarili u bok. Tim brodovima, jednako hitrim koliko i snažnim, krma i pramac često su bili izrezbareni u



Pošto je gvožđe na ostrvima bilo retko i skupo, oklop gotovo nepoznat, a dugačka koplja za zamahivanje i kratka za ubadanje kojima su se ostrvljani služili od davnina nisu koristila protiv čeličnih mačeva i sekira lovaca na roblje, Ksanda Ko je naoružala svoje mornare dugačkim lukovima od zlatosrca, drveta koje se nalazi samo na Džali i Omboruu. Ti veliki lukovi imali su mnogo dalji domet nego lukovi od roga i tetiva koje su nosili

obliku ptica i zveri. Zbog tih „labuđih pramaca“ postali su poznati kao „labuđi brodovi“.

Mada je borba potrajala gotovo čitavo pokolenje, Letnjeostrvljani pod kćerkom kneginje Ksande (a kasnije i njenom naslednicom) Čatanom Ko, Strelom Džahara, na kraju su pobedili u ratu koji je ostao upamćen kao Rat protiv trgovaca robljem. Mada jedinstvo ostrva nije preživelo njenu vladavinu (pošto se Strela nije pametno

udala i nije vladala onako dobro kao što je ratovala), lovci na roblje će danas pobeći čim ugledaju labuđi brod, jer svako od tih ponosnih plovila nosi odred smrtonosnih strelaca naoružanih lukovima od zlatosrca. Do dana današnjeg, strelci (i strelkinje) s Letnjih ostrva smatraju se za najbolje na svetu. A obični lukovi ne mogu da se mere s njihovima, pošto su kneževi ostrva još od Rata protiv trgovaca robljem zabranili izvoz zlatosrca; njih mogu da nadmaše samo lukovi od zmajevе kosti, a oni su izuzetno retki.

Zna se da su neki Letnjeostrvljani željni da upoznaju beli svet stupali u službu preko mora kao strelci ili mornari. Drugi su odlazili među gusare s Baziliskovih ostrva; neki su postajali kapetani na zlom glasu o čijim se delima priča sa užasom i u lukama tako dalekim kao Kart i Starigrad. Letnjeostrvljani su cenjeni u slobodnim četama Spornih zemalja, kao gardisti u svitama veletrgovaca iz Slobodnih gradova ili kao borci u arenama robovskih gradova Astapora, Junkaja i Mirina... ali uprkos nesumnjivoj veštini s oružjem nekih od njih, ostrvljani nisu ratoboran narod.

Letnjeostrvljani nijednom nisu napali neku drugu zemlju niti su pokušali da pokore neki drugi narod. Njihovi veliki labuđi brodovi plove dalje i brže od brodova ijedne druge nacije, do samog kraja

sveta, ali ipak kneževi Letnjih ostrva nemaju istinske ratne brodove i izgleda da su skloniji trgovini i istraživanju nego osvajanju.

Tokom svoje dugačke istorije Letnjeostrvljani su bili ujedinjeni pod jednim vladarom tek pet-šest puta, i to nikada zadugo. Danas svako manje ostrvo ima svog vladara, čija se titula na zajednički jezik može prevesti kao knez ili kneginja; veća ostrva (Džala, Omboru i Valano) izdeljena su između više vladara.

Svejedno, na ostrvima uglavnom vlada mir. Ratovi su, kada izbiju, veoma ritualni, bitke podsećaju na turnirske borbe do poslednjeg jer se družine ratnika nađu na unapred određenim i osveštanim bojištima, u doba koje sveštenici odrede za povoljno. Bore se kopljima, pračkama i sa drvenim štitovima, baš kao njihovi preci pre pet hiljada godina; lukovi od zlatosrca i dugačke strele koje strelci nose u bitku protiv prekomorskih neprijatelja nikada se ne koriste protiv sopstvenog naroda, jer to zabranjuju njihovi bogovi.

Ratovi na Letnjim ostrvima retko traju duže od jednog dana i u njima ne strada niko sem samih ratnika. Ne uništavaju se usevi, ne pale se kuće, ne pljačkaju se gradovi, deca ne vrište, žene se ne siluju (mada se ratnice često bore u bici pored svojih muškaraca).

OSTALA LETNJA OSTRVA

Mada su Džala, Valano i Omboru najveća ostrva u arhipelagu, vredi spomenuti i neka manja.

KAMENJE KOJE PEVA, zapadno od glavnih ostrva, ima oštre vrhove toliko pune otvora i prolaza za vazduh da kada vetar dune stvara čudnu muziku. Ljudi s Kamenja umeju po zvuku njihove pesme da odrede odakle vetar duva. Niko ne zna da kaže jesu li to bogovi ili ljudi naučili kamenje pesmi.

KAMENA GLAVA, najsevernije ostrvo u lancu, očigledno je obdelano ljudskom rukom; severna litica te samotne hridi isklesana je u obliku strogog lica nekog davno zaboravljenog boga namršteno zagledanog u more. Njegov lik je poslednji koji Letnjeostrvljani vide kada brode na sever u Vesteros.

KODŽ, nekada dom Maltara Kartopisca, još se diči najboljim brodogradilištima u arhipelagu. Tri četvrtine slavnih ostrvskih labuđih brodova

gradi se na Kodžu, a Sedefha palata, sedište kneževa Kodža, slavna je po zbirci geografskih karti.

ABULU, nekada pusto ostrvce severoistočno od Valana, gotovo je dve godine bilo dom Nimeriji i njenim sledbenicima. Kneževi ostrva nisu joj dozvolili da se naseli na nekom većem, iz straha da ne probude gnev Valirije. Pošto su među Nimerijinim sledbenicima većina bile žene, Abulu je postao poznat kao Ostrvo žena, i to ime nosi i danas. Bolest, glad i prepadi lovaca na roblje mučili su Rojnare, sve dok Nimerija nije povelala svojih deset hiljada brodova nazad na more u potrazi za novim utočištem. Nekoliko hiljada njenih sledbenika rešilo je međutim da ostane i njihovi potomci i dan-danas žive na Ostrvu žena.

A poraženi kneževi se ne kažnjavaju smrću ili sakaćenjem, već moraju da napuste svoj dom i palatu i ostatak života provedu u izgnanstvu.

Mada je Džala najveće od Letnjih ostrva, Valano je najmnogoljudnije. Tamo se nalaze Poslednja jadikovka, s velikom lukom, pospani Lotosov rt i Varoš visokog drveća, gde sveštenice u perjanim odorama urezuju pesme i predanja u debla divovskih stabala u čijoj senci živi grad. Na tim Rečitim stablima mogu se pročitati čitava istorija Letnjeostrvljana, zapovesti njihovih mnogih bogova i zakoni po kojima ostrvljani žive.

Iako se na Letnjim ostrvima klanjaju desetini većih i manjih božanstava, posebno su privrženi bogu i boginji ljubavi, lepote i plodnosti. Tim božanstvima je spajanje muškog i ženskog sveto; ostrvljani veruju da svojim spajanjem muškarac i žena najbolje slave bogove koji su ih stvorili. Od svih Letnjeostrvljana, bili oni bogati ili siromašni, muškarci ili žene, plemenitog ili niskog roda, očekuje se da neko vreme provedu u hramovima ljubavi, kojih su ostrva prepuna, i da prepuste svoje telo svakome ko ga poželi.

Većina bogove ne služi duže od godinu dana, ali oni koji se smatraju najlepšima, najstrastvenijima i najveštijima ostaju tamo. U Bravosu bi se možda zvali kurtizanama i žigolima, dok bi u Kraljevoj Luci bili posmatrani kao puke kurve, ali na Džali, Valanu, Omboruu i drugim ostrvima ti sveštenici i sveštenice veoma su uvaženi pošto se tu pružanje telesnih zadovoljstava smatra umetnošću dostojnom poštovanja, poput muzike, vajanja ili plesa.

Danas se Letnjeostrvljani često sreću u Starigradu i Kraljevoj Luci, a labuđi brodovi s napetim jedrima krstare svim morima. Njihovi smeli kapetani odbijaju da se drže obala kao drugi moreplovci, već umesto toga neustrašivo brode preko okeanskih dubina, daleko od svakog kopna. Ima izvesnih nagoveštaja da su istraživači s Kodža možda iscrtali zapadne obale Sotoriosa do samog dna sveta i otkrili čudne zemlje i još čudnije narode daleko na jugu, ili da su preplovili beskrajne vode Mora zalazećeg sunca... ali jesu li te priče istinite, to znaju samo kneževi ostrva i kapetani koji im služe.





NAT

Severozapadno od Sotoriosa, u Letnjem moru, nalazi se tajanstveno ostrvo Nat, od davnina poznato i kao Ostrvo leptira. Ljudi s tog ostrva su prelepa i nežna rasa, okruglog pljosnatog lica, zagasitog tena i krupnih, izražajnih jantarnih očiju u kojima često ima i truni zlatnog. Moreplovci Naćane zovu Miroljubivi narod, pošto se oni ne bore čak ni u odbrani svojih domova i života. Naćani ne ubijaju, čak ni šumske i poljske životinje; jedu voće, a ne meso, i sviraju, a ne ratuju.

Natski bog se zove Gospodar sklada i često se prikazuje kao nasmejani div, bradat i nag, koga uvek prate jata vitkih devica s krilima leptira. Ostrvom leti stotinu vrsta leptira; Naćani ih poštuju kao izaslanike svog boga, čija je dužnost da štite njegov narod. Možda u tim legendama ima nešto istine, jer bez obzira na to što zbog pitome prirode Naćana njihovo ostrvo deluje zrelo za osvajanje, stranci iz prekomorskih zemalja na njemu ne opstaju dugo.

Gišani su u danima Starog carstva triput zauzimali ostrvo, Valirijci su tu izgradili tvrđavu čije se zidine od stopljenog zmajskog kamena još mogu videti; družina volantiskih pustolova jednom je podigla trgovačku varoš, okruženu palisadom i oborima za robove; pirati s Baziliskovih ostrva iskricali su se na Natu bezbroj puta. A

ipak niko od tih napadača nije preživeo, a Naćani tvrde da niko ne može da potraje duže od godinu dana, jer neki zli fluid vreba u samom vazduhu tog lepog ostrva, i svi koji se predugo zadrže na Natu uskoro mu podlegnu. Prvi znak te boljke je groznica, za njom slede bolni grčevi zbog kojih se čini da žrtve divlje i neobuzdano plešu.

U poslednjoj fazi zaraženi krvare na pore a meso im otpada s kostiju.

Same Naćane ta boleština izgleda ne muči.

Velemeštar Ebrosi, koji je proučio sve poznate opise te bolesti, veruje da je prenose leptiri koje Miroljubivi narod obožava. Zbog toga se bolest često zove leptirova groznica. Neki veruju da groznicu prenosi samo jedna posebna vrsta leptira (Ebrosi smatra da je to velika crno-bela vrsta s krilima kao ljudska šaka), ali to nije dokazano.

Bilo da su leptiri Nata istinski pomagači Gospodara sklada, ili tek obični insekti kao njihovi srodnici u Sedam kraljevstava, sasvim je moguće da su Naćani u pravu kada ih doživljavaju kao zaštitnike.

Nažalost, gusari koji vrebaju po morima oko Nata odavno su naučili da su izgledi za smrt od leptirove groznice mali pod uslovom da se ne zadrže na ostrvu duže od sat-dva... a još i manji ako se iskrcaju samo noću, pošto su leptiri dnevna stvorenja i vole jutarnju rosu i popodnevno sunce. Zato lovci na roblje s Baziliskovih ostrva često napadaju Nat po noći i odvođe u ropstvo čitava sela. Priča se da se pripadnici Miroljubivog naroda uvek mogu skupo prodati, pošto su jednako pametni koliko i blagi, lepo izgledaju i brzo se uče poslušnosti. Navodno je jedna kuća jastuka u Lisu čuvena po naćanskim devojkama, odenutim u prozirne svilene odore, ukrašene jarko oslikanim leptirovim krilima.

Ti prepadi su posle Veka krvi toliko učestali da je Miroljubivi narod uglavnom napustio sopstvene obale i povukao se dublje u kopno, u brda i šume, gde je lovcima na roblje teže da ih nađu. Zato se fini ručni rad, svetlucava svila i mirisna začinjena vina sa Ostrva leptira sve ređe viđaju na tržnicama Sedam kraljevstava i Devet slobodnih gradova.

BAZILSKOVA OSTRVA

Dugački lanac Baziliskovih ostrva pruža se istočno od Nata i predstavlja njegovu potpunu suprotnost. Ime su ostrva dobila po žestokim zverima koje su tu nekada živele, a već mnogo vekova su rak-rana Letnjih ostrva jer na njima žive samo gusari, lovci na roblje, najamnici, ubice i monsturni, sam talog ljudskog roda. Priča se da potiču iz svih zemalja pod

suncem, pošto samo tu takvi ljudi mogu naći druge svog soja.

Život na Baziliskovim ostrvima težak je, surov i često kratak. Vrela, vlažna i puna muva što ubadaju, peščanih buva i pijavica, ta ostrva su oduvek bila izrazito nezdrava i za ljude i za životinje. Ruševine otkrivene na Ostrvu



suza, Ostrvu krastača i Ostrvu sekire nagoveštavaju postojanje nekakve drevne civilizacije, ali se o tim iščezlim ljudima iz doba praskozorja malo zna. Ako je neko od njih dočekao dane kada su se prvi gusari naselili na ostrvima, ovi su ih sigurno uskoro pobili, pošto od njih danas nema ni traga... sem možda na Ostrvu krastača, o čemu ćemo uskoro pisati.

Najveće od Baziliskovih ostrva je Ostrvo suza, s dolinama strmih zidova i crnim močvarama skrivenim među ostrim kremenitim brdima i iskrivljenim, vetrom šibanim stenama. Na južnoj obali dižu se razvaline grada. Osnovao ga je Staro carstvo Gisa i bio je gotovo dva veka (ili možda četiri; mišljenja se razlikuju) poznat kao Gorgaj, sve dok ga zmajski gospodari nisu osvojili u Trećem giskom ratu i preimenovali ga u Gorgosos.

I pod jednim i pod drugim imenom bilo je to zlo mesto. Zmajski gospodari su slali svoje najgore zločince na Ostrvo suza na doživotni prinudni rad. U tamnicama Gorgososa mučitelji su smišljali nove muke. U jamama za meso isprobavano je krvno čarobništvo najgore vrste, tako što su zveri sparivane s robinjama da bi se stvarala nakazna, poluljudska deca.

Zao glas Gorgososa nadživeo je čak i Propast. U Veku krvi taj mračni grad se obogatio i ojačao. Neki su ga zvali Desetim slobodnim gradom, ali je njegovo bogatstvo bilo sazdan na robovima i čarobnjaštvu. Tržnice robija postale su zloglasne kao one starih giskih gradova u Zalivu trgovaca robovima. Priča se, međutim, da je sedamdeset sedam godina posle Propasti Valirije njihov smrad dopro čak i do nozdrva bogova, i užasna kuga izbila je iz kaveza sa robovima u Gorgososu. Crvena smrt

preplavila je Ostrvo suza, a onda i ostatak Baziliskovih ostrva. Devet desetina stanovnika umrlo je u mukama, obilato krvareći iz svih telesnih otvora, dok im se koža cepala kao mokar pergament.

Čitav vek posle toga ostrva su svi zaobilazili. Ponovo su naseljena tek s dolaskom gusara. Karćanski pirat Ksandaro Ksori prvi je tu razvio barjak, i pomoću kamenja koje je našao na Ostrvu sekire podigao mračnu utvrdu iznad svog sidrišta. Uskoro su stigli i ljudi iz Bratstva kostiju, koji su naselili Ostrvo muva, na zapadnom kraju lanca. Iz tih uporišta su Ksandaro i Bratstvo imali savršen položaj da napadaju trgovce koji obilaze propale, zadimljene ostatke Valirijskog poluostrva. U roku od pola veka gotovo svako ostrvo postalo je gusarsko gnezdo.

U naše današnje doba, Bratstvo kostiju davno je zaboravljeno, za Ksandarom Ksorijem ostala je jedino tvrđava na Ostrvu sekire, ali gusari i dalje vrebaju među Baziliskovim ostrvima. Izgleda da jednom u svakom pokolenju ratne flote kreću na ostrva da ih očiste od te morske gamadi. Volantišani su posebno marljivi u tom poslu, često u savezu s još ponekim Slobodnim gradom. Neki od tih prepada završili su se neuspehom pošto bi gusari, na vreme upozoreni, pobjegli. Na kraju drugih, sposobnije vođenih, stotine gusara visilo bi na vešalima, a desetine njihovih brodova bilo bi zauzeto, potopljeno ili spaljeno. Jedan pohod posebno se neslavno završio, kada je liski kapetan Satos San, zapovednik brodova poslatih da unište uporišta gusara, i sam prešao u gusare pa je trideset godina vladao kao kralj Baziliskovih ostrva.

Nekoliko Baziliskovih ostrva poseduje izvesna jedinstvena svojstva koja zaslužuju dodatni osvrt. Kandža, veliko ostrvo koje je dobilo ime po svom obliku, nalazi se severno od Ostrva suza i prožeto je dubokim pećinama koje su većinom naseljene i utvrđene. To ostrvo gusarima služi kao tržnica robova, gde se sužnji drže dok se ne prodaju ili (ređe) otkupe. Tu je takođe i Žalo trampe, gde gusari međusobno trguju.

Na Ostrvu krastača nalazi se drevni idol, masni crni kamen grubo isklesan u obliku divovske, zloslutne žabe, visok dobrih četrdeset stopa. Neki smatraju da su ljudi sa tog ostrva potomci onih koji su isklesali Kamenu krastaču, pošto likom deluju neprijatno i riblje, a mnogi imaju opne između prstiju na rukama i nogama. Ako je tako, oni su jedini preživeli iz te zaboravljene rase.

Mnogi gusari istrajavaju u jezivom običaju ukrašavanja korita i jarbola svojih brodova odsečenim glavama, da neprijateljima uteraju strah u kosti. Glave vise s konopljane užadi sve dok meso na njima potpuno ne satrune, a onda ih zamenjuju nove. Umesto da lobanje bace u more, gusari ih međutim nose na Ostrvo lobanja, kao ponudu nekom mračnom bogu. Zbog toga se na obalama te male, vetrom šibane, nenaseleone hrudi može videti ogromna gomila požutelih lobanja.



Bez obzira na ishod takvih poduhvata, gusari kao da uvek posle nekog vremena nastave otimačinu. Njihova naselja niču kao pečurke, samo da bi ih za godinu ili dve napustili, ostavili da trunu i potonu nazad u blato i mulj iz koga su nastala. Gramziluka, najslavnije od njih, opevano je u mnogim pesmama, a ipak se ne može naći ni na jednoj karti... a razlog za to je sasvim opravdan –

postojalo je bar deset Gramziluka na isto toliko ostrva. Čim jednu neko uništi, osniva se druga, pa se i ona jednog dana napušta. Isto važi za Svinjac, Kurvinu rupu, Crnu kašu i druge gusarske jazbine, sve jednu grđu i crnju od druge. Sve u svemu, Basiliskova ostrva najbolje je izbegavati, pošto se onima koji tamo putuju nikada nije desilo ništa dobro.

SOTORIOS

Za postojanje ogromne divlje zemlje na jugu ljudi znaju još otkako su prvi put zaplovili morima, pošto samo širina Letnjeg mora razdvaja Sotorios od drevnih civilizacija i velikih gradova Esosa i Vesterosa. Gišani su još u doba Starog carstva osnovali ispostave na njegovim Severnim obalama. Podigli su utvrđeni grad Zametar na ušću reke Zamojos i izgradili surovu kažnjeničku koloniju Goroš na Rtu aždaja. Pohlepni karćanski pustolovi tražili su zlato, dragulje i slonovaču na istočnoj obali Sotoriosa. Letnjeostrvljani su isto radili na zapadu.

Slobodna zemlja Valirija triput je osnivala kolonije na Baziliskovom rtu: prvu su uništili Prugasti ljudi, drugu je pokosila kuga, a treća je napuštena kada su gospodari zmajeva zauzeli Zametar u Četvrtom giskom ratu.

Svejedno, ne možemo reći da Sotorios dobro poznajemo. Njegova unutrašnjost i dalje je tajna za nas, obrasla je neprohodnom džunglom u kojoj se ruševine drevnih gradova punih aveti dižu pokraj širokih, tromih reka.

Samo nekoliko dana plovidbe južno od Baziliskovog rta, nepoznat nam je čak i oblik njegovih obala (moguće je da su te obale Letnjeostrvljani istražili i iscertali, ali oni ljubomorno čuvaju svoje karte i takvo znanje ni sa kim ne dele).

Kolonije koje se tu osnivaju venu i umiru; samo je Zametar opstao više od jednog pokolenja, a danas je čak i taj nekada veliki grad ukleta ruševina, koju polako osvaja džungla. Lovci na roblje, trgovci i tragači za blagom dolazili su tokom vekova na Sotorios, ali samo se oni najsmelijer udaljavaju od obalskih posada i enklava da istražuju tajanstva prostrane unutrašnjosti kontinenta. Oni koji se na to odvažer i koji kroče u zeleno najčešće se nikada ne vrate.

Mi ne znamo istinsku veličinu Sotoriosa. Karćanske mape su ga nekada prikazivale kao ostrvo, dvaput veće od Velikog Moraka, ali njihovi trgovački brodovi, koji su se spuštali sve dalje niz istočnu obalu, nikada nisu uspeli da stignu do kraja. Gišani koji su naselili Zametar i Goroš verovali su da je Sotorios velik kao Vesteros. Denara Beleris letela je na svom zmaju Teraksu dalje na jug od svih pre nje, u potrazi za vrelim rekama i ključalim morima iz predanja, ali je našla samo beskrajnu džunglu, pustinje i planine. Vratila se u Valiriju posle tri godine i javila da je Sotorios velik kao Esos, prava „zemlja bez kraja“.

Bez obzira na veličinu, južni kontinent je nezdravo mesto, a sam njegov vazduh pun je ogavnih isparenja i mijazme. Već smo videli kako se Nimerija provela na njegovim obalama, kada je pokušala da tu naseli svoj narod. Krvavi čirevi, zelena groznica, slatka trulež, bronzane mrlje, crvena smrt, siva ljušpa, koštani crvi, mornarska guba, gnojno oko i žute desni samo su neke od bolesti koje tu vladaju, a mnoge su toliko zarazne da umeju da zbrišu čitava naselja. Velemeštar Ebrosi je proučavao vekovima sakupljane putopise i došao je do zaključka da će devet desetina ljudi iz Vesterosa koji svrate na Sotorios zapatiti neku od tih boljki, i da će gotovo polovina od njih umreti.

Bolest nije jedina opasnost po one koji požele da se suoče s tom ogromnom i zelenom zemljom.

Ogromni krokodili vrebaju ispod površine Zamojosa i umeju da preture čamce i prožderu izbačene ljude pre nego što ovi isplivaju na obalu. U drugim rekama prete jata riba mesožderki koje su u stanju da u tren oka oglođu meso čoveku s kostiju. Ima muva što bodu, otrovnih zmiija, osa i crva koji legu jaja ispod kože konja, svinja i ljudi. Na Baziliskovom rtu nalazi se mnoštvo i velikih i malih baziliska, a neki su dvostruko veći od lavova. U šumama južno od Jina, priča se da ima majmuna prema kojima i najveći džinovi izgledaju patuljasto i koji su toliko snažni da jednim udarcem mogu da ubiju slona.

Još dalje na jug pružaju se oblasti poznate kao Zeleni pakao, gde navodno orbitavaju još stravičnije zveri. Tu, ako je verovati pričama, ima pećina punih blelih vampirskih slepih miševa koji za nekoliko minuta mogu da isisaju svu krv iz čoveka. U džungli vrebaju tetovirani gušteri koji kidaju plen dugačkim zakrivljenim kandžama moćnih stražnjih nogu. Pedeset stopa dugačke zmiije gamižu kroz rastinje, a pegavi pauci tkaju mreže među ogromnim stablima.

Najužasnije od svih su aždaje, tirani južnog neba, većito gladna stvorenja s velikim kožnim krilima i svirepim kljunom. Blizak rod zmajevima, aždaje ne mogu da bljuju vatru, ali su mnogo žešće od svojih rođaka i po svemu mogu da se mere s njima, sem po veličini.

Prugaste aždaje, sa osobenom smaragdno-belom krljušti, narastu i do trideset stopa u dužinu. Močvarske aždaje umeju da narastu i više, mada su po prirodi tromer i retko lete daleko od svojih jazbina. Mrkogruđe, ne veće od majmuna, još su i opasnije od svojih krupnijih srodnika, pošto love u čoporima od stotinu i više. Najstrašnija od svih je međutim senokrila, noćno čudovište koje je zbog crne krljušti i krila gotovo nevidljivo... sve dok se ne obruši iz tmine i rastrgne plen.

Nije nimalo čudno što je Sotorios u poređenju s Vesterosom i Esosom retko naseljen. Na severnoj obali postoji desetak malih trgovačkih naselja – neki kažu da su napravljena od blata i krvi: to su vlažna, zagušljiva i bedna mesta, gde pustolovi, odmetnici,

Obrednik Bart je u svom delu *Zmajevi, ale i aždaje* razmatrao ideju da su krvni čarobnici Valirije koristili aždaje da stvore zmajeve. Mada su krvni čarobnici navodno vršili mnoge opite koristeći svoje natprirodne veštine, tu tvrdnju većina meštara smatra za neosnovanu. A u delu meštara Vanjona *Protiv neprirodnog* izneti su nepobitni dokazi da su zmajevi postojali na Vesterosu čak i u najranije doba, pre nego što je Valirija postala sila.

izgnanici i kurve iz Slobodnih gradova i Sedam kraljevstava dolaze u potrazi za srećom.

Jasno je da se u džunglama, močvarama i tromim, vrelin rekama juga kriju mnoga bogatstva, ali za svakog čoveka koji nađe zlato, bisere ili dragocene začine, njih stotinu nađe samo smrt. Gusari s Baziliskovih ostrva napadaju ta naselja i odvođe sužnje u kaveze na Kandži i Ostrvu suza, pa ih posle prodaju na tržnicama mesa u Zalivu trgovaca robljem, ili kućama jastuka i vrtovima zadovoljstva u Lisu. A dalje od obala urođenici su sve divljiji i primitivniji.

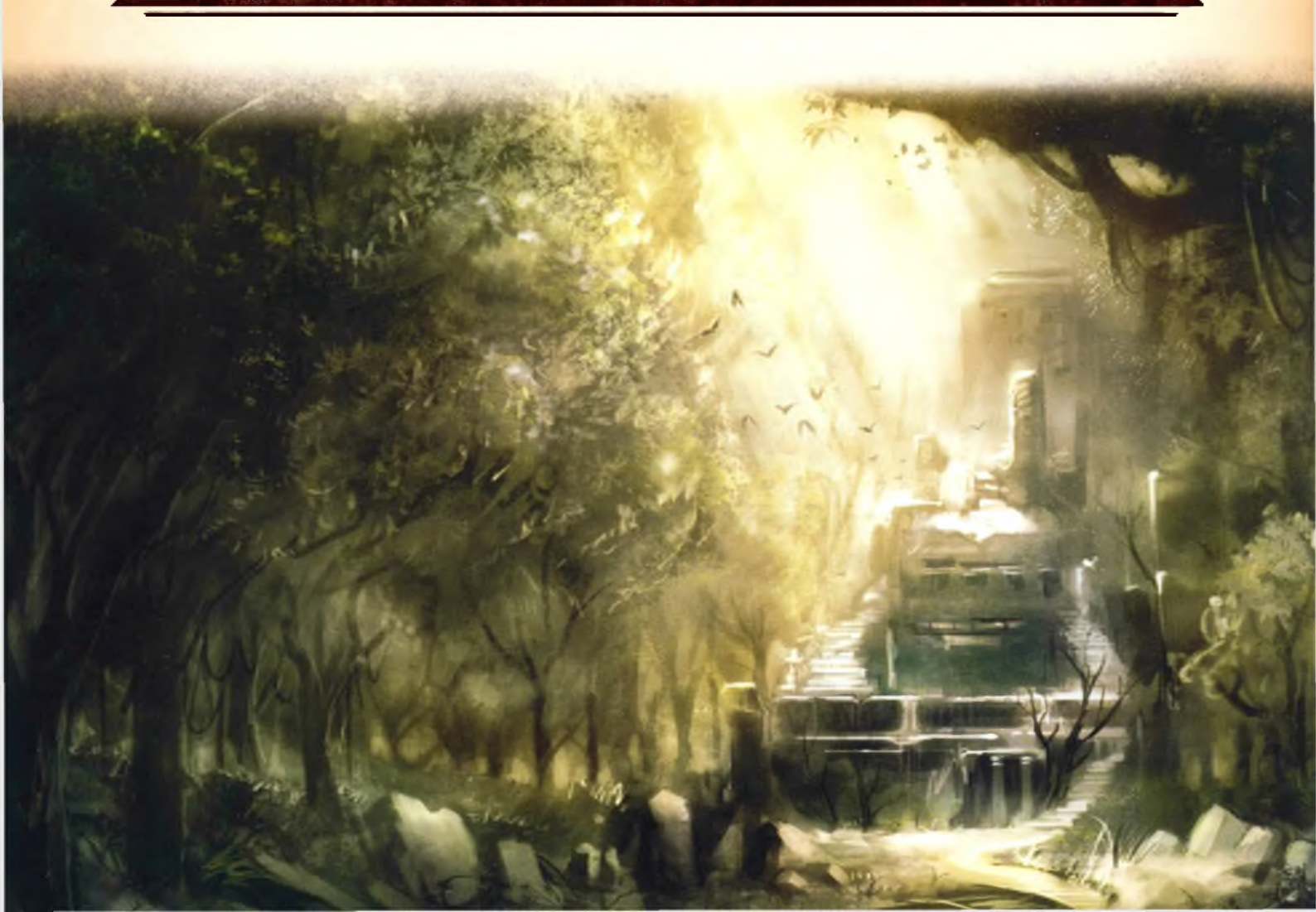
Sotorišani su stvorenja krupnih kostiju, izuzetno mišićavi, dugačkih ruku, zakošenog čela, krupnih četvrtastih zuba, jakih vilica i grube crne kose. Njihovi široki, pljosnati nosevi liče na njuške, a njihova debela koža išarana je smeđe i belo, tako da više liče na prevre nego na ljude. Sotorišanke mogu

da se sparuju samo sa svojim muškarcima; kada imaju odnos sa ljudima sa Esosa ili Vesterosa, deca su uvek mrtvorodena, često užasno nakazna.

Sotorišani koji žive najbliže moru naučili su da govore trgovački jezik. Gišani smatraju da su ovi preglupi da bi bili dobri robovi, ali jesu žestoki ratnici. Južnije nestaje svaki privid civilizacije i Prugasti ljudi su potpuno divlji i zverski. Ti Sotorišani se klanjaju mračnim božanstvima i izvode čudovišne obrede. Mnogi su ljudožderi, a neki čak i lešinari; kada ne mogu da se goste mesom neprijatelja i stranaca, jedu sopstvene mrtve.

Neki kažu da je tu nekada bilo i drugih rasa – zaboravljenih naroda koje su Prugasti ljudi pobili, proterali ili pojeli. Česte su priče o ljudima-gušterima, izgubljenim gradovima i slepim žiteljima pećina. Ni za jednu nema dokaza.

Meštri i drugi učenjaci odavno pokušavaju da odgonetnu najveću enigmu Sotoriosa, drevni grad Jin. To je ruševina starija od vremena, sagrađena od ogromnih blokova masnog crnog kamena, za čije su pomeranje bile potrebne desetine slonova. Jin je mnogo hiljada godina pust, ali ga je džungla koja ga sa svih strana okružuje jedva dotakla. („Toliko zao grad da ni džungla neće u njega da uđe“ navodno je rekla Nimerija kada ga je ugledala.) Svaki pokušaj da se Jin ponovo naseli završio se užasom.



ZEMLJE TRAVE

Iza Kohorske šume Esos se otvara u ogromno prostranstvo vetrometnih ravnica, zatalasanih brežuljaka, plodnih rečnih dolina, velikih plavih jezera i beskonačnih stepa gde trava raste visoko do konjske glave. Od Kohorske šume na zapadu do visokih planina poznatih kao Kosti, Zemlje trave pružaju se više od sedamsto liga.

Tu je, među tom travom, u doba praskozorja rođena ljudska civilizacija. Pre više od deset hiljada godina, kada je Vesteros bio tek pusta divljina u kojoj žive samo džinovi i deca šume, prvi pravi gradovi nikli su na obalama reke Sarne i brojnih pritoka na njenom vijugavom toku severno, ka Drhtavom moru.

Nažalost, povesti tih dana nama su nedostupne, pošto su kraljevstva trave narasla i nestala pre nego što je ljudski rod naučio slova. Ostale su samo legende. Iz njih znamo za kraljice ribarke, koje su vladale zemljama uz Srebrno more – veliko unutrašnje more u srcu Zemalja trave – s ploveće palate koja je većito brodila između njenih obala.

Kraljice ribarke bile su mudre, dobroćudne i

ratnika, koji su u boj jahali na jednorogu. Mada krupniji od današnjih Ibljana, možda su bili njihovi preci. Postoje i priče o izgubljenom gradu Liberu, gde su se iskušenci boginja paukova i zmija borili u beskonačnom, krvavom ratu. Istočno od njih pružala su se kraljevstva kentaura, pola ljudi a pola konja.

Na jugoistoku su se digli ponositi gradovi-države Kačana; severne šume, uz obale Drhtavog mora, bile su oblasti šumskih hodača, sićušnog naroda za koji mnogi meštari veruju da je u srodstvu s decom šume; između njih su se nalazila brdska kraljevstva Simerija, dugonogi Gipovi sa štitovima od pruća i kosom ulepljenom krečom i tamnopusi i svetlokosi Zokori, koji su u rat jezdili u bornim kolima.

Mnogi od tih naroda sada su nestali, njihovi gradovi su srušeni i zatrpani, njihovi bogovi i junaci gotovo zaboravljeni. Od katskih gradova ostao je samo Kart, koji sanja o staroj slavi pored ljubomorno čuvane Žadne kapije, koja povezuje Letnje i Žadno more. Drugi su ugašeni, stanovnici su im naterani u izgnanstvo ili su ih narodi koji su

Do nas je stiglo dovoljno predanja da većina meštara veruje u nekadašnje postojanje Srebrnog mora, koje se zbog sve oskudnijih padavina postepeno skupljalo, tako da danas na mestu gde je ono nekada blistalo na suncu postoje samo tri velika jezera.

bogovi su ih voleli, glase priče, a kraljevi, plemići i mudraci dolazili su na ploveću palatu u potrazi za savetima. Van njihovih zemalja, međutim, rađali su se drugi narodi, propadali i ratovali, borili se za mesto pod suncem. Neki meštari veruju da su tu nastali i Prvi ljudi, pre nego što su pošli u dugu seobu na zapad, koja ih je preko Ruke Dorne dovela u Vesteros. Andali su, takođe, možda nastali u plodnim zemljama južno od Srebrnog mora. Ima priča o maljavim ljudima, rasi čupavih i surovih

se kasnije pojavili pokorili i asimilovali.

Vesteros njihove zavojevače pamti kao Sarnorane, pošto je na vrhuncu njihovo prostrano kraljevstvo obuhvatalo sve zemlje koje zapljuskuju reka Sarna i njene pritoke, kao i tri velika jezera, ostatke Srebrnog mora. Sebe su nazivali Visoki ljudi (na njihovom jeziku *Tagez Fen*). Bili su dugonogi, dugoruki i smeđe puti, kao Zokori, mada su im oči i kosa bili crni kao ugalj. Ratnici, čarobnici i učenjaci, poreklo su vodili od kralja i junaka koga

Velemještar Hagedorn je izneo teoriju da su kentauri zapravo bili ratnici-konjanici, viđeni očima susednih plemena koja još nisu bila naučila da krote i jašu divlje konje. Njegov stav je postao opšteprihvaćen u Citadeli, uprkos navodnim „skeletonima kentaura“ koji se s vremena na vreme pojavljuju kod družina putujućih zabavljača.

su zvali Huhor Amaj (Čudesni), sina poslednje kraljice ribarke, koji je za žene uzeo kćeri najvećih gospodara i kraljeva Gipova, Simerija i Zokora, vezavši sva tri naroda pod svojom vlašću. Prema predanjima, njegova žena Zokorka terala mu je ratne dvokolice, žena Simerijka kovala mu je oklop (pošto je njen narod prvi obrađivao gvožđe), a on je oko ramena nosio veliki plašt od kože kralja maljavih ljudi.

Takav čovek je možda postojao, a možda i nije, ali niko ne može da sumnja u slavu Visokih ljudi na njihovom vrhuncu. Gord i ratoboran narod, retko su bili ujedinjeni pod istim vladarom, ali su njihova kraljevstva bila glavne sile u zapadnim Zemljama trave, od Kohorske šume pa do istočnih obala iščezlog Srebrnog mora i pedeset liga dalje. Njihovi blistavi gradovi rasuli su se po travnatim zemljama kao dragulji po plaštu od zelenog somota i sijali su pod svetlom sunca i zvezda.

Najveći od tih gradova bio je Sarnat od Visokih kula, gde je veliki kralj stolovao u svom slavnom dvorcu s hiljadu soba.

Istočno se dizao Kasat, grad karavana; Satar, grad vodopada, na ušću dve pritoke Sarne; Gornat

Gisa i vodili mnoge pohode protiv plemena nomadskih konjanika koji su lutali stepama istočno od njih.

Njihovi jahači su se opremali čelikom, odevali u paukovu svilu i jahali vrane kobile, dok su njihovi najveći ratnici išli u bitku na dvokolicama sa sečivima na točkovima koje su vukli krvavocrveni konji (i kojima su često upravljale njihove žene i kćeri, pošto je među Sarnoranima bio običaj da muškarci i žene zajedno ratuju).

Slava Sarnata od Visokih kula proširila se čak i do Sedam kraljevstava, a Lomas Hodač uvrstio je Dvorac sa hiljadu soba među svojih devet čuda ljudskih ruku.

Danas je, međutim, kraljevstvo Sarnora uglavnom zaboravljeno, a u Vesterosu ima mnogo ljudi, čak i učenjaka u Citadeli, koji ne znaju baš ništa o njegovoj dugačkoj, ponosnoj istoriji. Sve njihove kule su srušene, gradovi su propali i opusteli, a korov i visoka trava rastu tamo gde su se nekada pružala njihova imanja i njive. Zemlja kojom su nekada vladali sada je retko naseljena i njom putuju samo lutajući kalasari dotračkih gospodara konja i oni karavani kojima kalovi

Po zakonu i običajima svi manji sarnorski kraljevi bili su podanici velikog kralja, ali je zapravo retko koji od velikih kraljeva imao istinsku vlast.

kod Jezera sa svojim kanalima; Saloš kraj Srebrne obale, grad učenjaka, sa ogromnom bibliotekom i oslikanim zidinama. Nizvodno, gde Sarna skreće na sever, bogati rečni gradovi Ratilar, Hornot i Kit opsluživali su brodove koji plove njenim dubokim plavim vodama. Tu se takođe dizao i Mardoš, Grad vojnika, slavan kao Mardoš Neosvojivi. Na delti, gde se Sarna granala i ulivala u Drhtavo more, nalazili su se lučki gradovi Sat (zapadno) i Saris (istočno).

Kraljevstvo Sarnora (to mu je bilo opšteprihvaćeno ime, mada su u njemu postojale desetine međusobno zavađenih kraljeva) ubrajalo se među velike civilizacije poznatog sveta više od dve hiljade godina; a ipak, dobar deo onoga što o njemu znamo potiče samo iz fragmenata njegovih inače izgubljenih istorija, pre svih *Letnjih i zimskih letopisa*, i zapisa o njima iz Karta, Zaliva trgovaca robljem i Slobodnih gradova. Sarnorski trgovci putovali su u Valiriju i Ji Ti, u Leng i Ašai. Sarnorski brodovi plovili su Drhtavim morem do Iba, Hiljadu ostrva i Dalekog Mosovija. Sarnorski kraljevi ratovali su protiv Kaćana i Starog carstva

dozvole da pređu dugački i spori put od Slobodnih gradova do Ves Dotraka i Majke planina.

Putnici ih zovu Uklete zemlje zbog mnogih ruševina gradova na koje se tu nailazi, ili Velika pustoš, zato što u njima sem trave nema gotovo ničega, ali su danas ipak najpoznatije kao Dotračko more. Taj pojam je, međutim, relativno nov, pošto su Dotraci mlad narod i njihovi kalasari zavladaali su tim zemljama tek posle Propasti Valirije, kada su nahrupili sa istoka i ognjem i mačem osvojili i razorili drevne gradove koji su nekada tu cvetali, a njihov narod odveli u ropstvo.

Velika sarnorska kraljevstva pala su za manje od jednog veka. Dok su se Slobodni gradovi zapada surovo borili u dobu koje će kasnije biti upamćeno kao Vek krvi, rat je buknuo i u Zemljama trave. U godinama koje su usledile posle Propasti jahači istočnih stepa, dotle izdelfeni u mnoge desetine zavađenih plemena što većito međusobno ratuju, napokon su se ujedinila pod jednim vođom, dotračkim kalom po imenu Mengo. Kal Mengo je za savetnicu imao svoju majku, navodnu kraljicu

Istorija nas uči da je Staro carstvo Gisa vodilo pet ratova protiv sve jače Slobodne zemlje Valirije. U Drugom i Trećem giskom ratu Visoki ljudi su se latili mačeva kao saveznici Valirije. U Četvrtom ratu međusobno zavađeni kraljevi svrstali su se na suprotne strane, neki su stali uz Gišane, a neki uz Valirijce. Lomas Hodač pisao je o palom obelisku sa uklesanim figurama saveznika Gisa u tom četvrtom ratu i primetio da su najviši prikazani ratnici – još viši zbog visokih kaciga – bili Sarnorani. Obelisk je podigao Gis, ali su slike uklesali Valirijci, pošto su svi ratnici zarobljeni i odvedeni u roblje.

veštica Doši, i primorao je druge nomade da prihvate njegovu vlast, pobivši ili porobivši one koji su to odbili.

Onda je, u starosti, pogledao na zapad.

Prezrivi prema gospodarima konja, koji su im vekovima bili tek uzgredna smetnja, Visoki ljudi se predugo nisu obazirali na opasnost sa istoka, čak i pošto su kalasari počeli da im upadaju preko istočne granice. Neki njihovi kraljevi čak su pokušali da iskoriste Dotrake u sopstvenim ratovima, nudeći im robove, zlato i druge darove da se bore protiv njihovih suparnika. Kal Mengo je rado primao te darove... a onda uzimao i osvojene zemlje, paleći polja, imanja i gradove, da bi se Zemlje trave vratile u svoje divlje stanje (pošto Dotraci smatraju da im je zemlja majka i za njih je greh cepati joj kožu oranjem i kopanjem).

Visoki ljudi su shvatili kolika im opasnost pretila tek kada je Mengov sin kal Moro doveo svoj kalasar na samu kapiju Satara, slavnog Grada vodopada. Razbijeni u bici, muškarci iz Satara su pobijeni, a njihove žene i deca odvedeni u ropstvo; njih tri četvrtine pomrlo je na surovom maršu na jug do tržnica robljem u brdskom giskom gradu Hazdan Mou. Satar, najlepší od gradova u travnatim zemljama, spaljen je do temelja. Zapisano je da je sam kal Moro ruševinama nadenuo novo ime: Jali Kamaji, mesto dečjih vapaja.

Kraljevi Sarnora čak ni tada nisu uspeli da se ujedine. Dok je Satar goreo, kraljevi Kasata na zapadu i Gornata na severu poslali su svoje vojske ne da pomognu susedima, već da učestvuju u pljački. Zaslupljeni pohlepom, Kasat i Gornat su se čak međusobno sukobili u bici na tri dana jahanja zapadno od Satara, dok se gust crn dim vio na istočnom nebu.

Ovo nije mesto za nabranje događaja iz godina i ratova koji su usledili, kada su veliki gradovi kraljevstva Sarnora jedan po jedan padali pred Dotracima. Oni koje zanima detaljniji opis mogu ga naći u Belovom *Kraju Visokih ljudi*, zatim delu meštra Ilistera *Konjska plemena ili studija nomada*

istočnih ravnica Esosa, u poglavljima koja se bave istokom *Bitaka i opsada Veka krvi* meštra Džoseta i Vagorovom kapitalnom delu *Porušeni gradovi, oteti bogovi*.

Recimo samo da od svih gordih sarnorskih gradova danas postoji jedino Sat, a i ta je luka žalosno mesto, mnogo manje nego u prošlosti, i preživljava uglavnom zahvaljujući podršci iz Iba i Lorata (čija se kolonija Moroš nalazi nedaleko). Samo u Satu ljudi sebe i dalje nazivaju *Tagez Fen*; ostalo ih je manje od dvadeset hiljada, a nekada je Visokih ljudi bilo na milione. Samo se tamo ljudi još klanjaju stotini bogova kraljevstva Sarnora. Bronzane i mermerne skulpture koje su nekada krasile ulice i hramove Visokih ljudi sada stoje iskrivljene i obrasle korovom duž travnatih puteva Ves Dotraka, svetog grada gospodara konja.

Satar je bio prvi grad travnatih zemalja koji je pao pred Dotracima, ali nikako i poslednji. Šest godina kasnije kal Moro spalio je i Kasat. U tom napadu je njegovim jahačima, istinski neshvatljivo, pomogao Gornat, čiji se kralj ujedinio s Dotracima i oženio jednom Morovom kćerkom. A ipak je sledeći pao baš Gornat, dvanaest godina kasnije. Kal Horo je tada već ubio kala Mora i okončao lozu slavnog kala Menga. Priča se da je kralja Gornata svojom rukom ubila njegova žena Dotrakinja, koja ga je prezirala zbog slabosti. Posle ju je kal Horo uzeo za sebe, dok su pacovi oglodali leš njenog muža.

Horo je bio poslednji veliki kal koga su sledili svi Dotraci. Kada je njega ubio takmac, samo tri godine po razaranju Gornata, njegov veliki kalasar izdelio se na desetine manjih hordi i jahači su opet nastavili s međusobnim obračunima. Ipak, predah koji je kraljevstvo Sarnora tako steklo bio je kratkog veka, pošto su Visoki ljudi pokazali slabost, a kalovi koji su sledili za Horom imali su istu želju za osvajanjem kao i on. Narednih godina takmičili su se u osvajanju sve većih zemalja, razaranju gradova travnate zemlje, porobljavanju njihovih

naroda i odnošenju njihovih bogova u Ves Dotrak, da svedoče o tim poredama.

Jedan po jedan, preostali gradovi Visokih ljudi savladani su i razoreni, tako da su na mestima njihovih nekada ponosnih kula sada ostale samo razvaline i pepeo. Za učenjake i istoričare, pad Saloša kraj Srebrne obale posebna je tragedija, jer kada je Grad učenjaka spaljen, nije pošteđena ni njegova velika biblioteka, i veći deo istorije Visokih ljudi i naroda koji su im prethodili izgubljen je zauvek.

Uskoro su usledili Kit i Hornot, koje su porušila dva kala rivala, nadmećući se međusobno u zverstvu. Utvrđeni grad Mardoš Neosvojivi najduže se odupirao gospodarima konja. Grad je odolevao gotovo šest godina, odsečen od okoline, okružen nizom kalasara. Mardošane je glad naterala da pojedu svoje pse i konje, onda i miševе,

pacove i drugu gamad, pa su na kraju počeli da jedu sopstvene mrtve. Kada to više nisu mogli da trpe, preostali ratnici pobili su svoje žene i decu, da ne padnu kalovima u šake, pa su otvorili gradske kapije za poslednji napad. Izginuli su svi do jednog. Posle su Dotraci ruševine Mardoša prozvali Ves Gorkoji, Grad Krvavog juriša.

Posle pada Mardoša preostali sarnorski kraljevi napokon su shvatili kakva im opasnost pretila. Konačno su zaboravili na međusobne razmirice i Visoki ljudi stigli su iz svih zemalja uz obale Sarne, i iz svih krajeva travnatih zemalja, pa su sakupili veliku vojsku pod zidinama Sarnata, čiji je cilj bio da jednom zasvagda uništi moć kalova. Na čelo joj je stao Mazor Aleks, poslednji veliki kralj, pa ju je smelo poveo na istok. U visokoj travi na pola puta između Sarnata i ruševina Kasata naišli su na



ujedinjena četiri kalasara, na mestu koje će zauvek ostati upamćeno kao Polje vrana.

Kal Haro, kal Kano, kal Loso Šepavi i kal Žako navodno su ukupno imali gotovo osamdeset hiljada konjanika. Vojsku velikog kralja Sarnora predvodilo je šest hiljada dvokolica sa sečivima na točkovima, s deset hiljada oklopljenih jahača iza njih i lakom konjicom od još deset hiljada na krilima (u njoj je bilo mnogo žena). Iza njih je stupala sarnorska pešadija, gotovo stotinu hiljada kopljanika i pračkaša, tako da su Visoki ljudi imali brojčanu prednost. U tome se svi letopisci slažu.

Kada je bitka započela, činilo se da će sarnorske dvokolice pregaziti sve pred sobom. Njihov juriš od koga se zatresla zemlja probio se kroz centar dotračke horde, a sečiva na točkovima lomila su noge dotračkih konja. Kada je sam kal Haro pao pred njima, isečen na komade i pregažen, njegov

kalasar se razbežao. Kada su dvokolice protutnjale za odbeglim konjanicima, visoki kralj i njegovi oklopni jahači pojurili su za njima, a za njima i sarnorska pešadija, koja je mahala kopljima i pobedonosno urlala.

Njihovo ushićenje bilo je kratkog veka. Bekstvo je bilo varka. Pošto su uvukli Visoke ljude duboko u zamku, Dotraci koji su bežali iznenada su odapeli kišu strela iz velikih lukova. Kalasari kala Kana i kala Žaka jurnuli su sa severa i juga, dok su Loso Šepavi i njegovi ratnici obišli i udarili Sarnorane s leđa i tako im odsekli odstupnicu. Potpuno okruženi, veliki kralj i njegova silna vojska pobijeni su do poslednjeg. Neki kažu da je tog dana stradalo stotinu hiljada ljudi, među njima Mazor Aleksi, šest manjih kraljeva i više od šezdeset lordova i junaka. Dok su se vrane gostile njihovim leševima,



jahači kalasara hodali su među mrtvima i otimali se oko njihovih dragocenosti.

Pošto više nije imao branilaca, Sarnat od Visokih kula pao je pred Losom Šepavim ni dve nedelje kasnije. Čak ni Dvorac sa hiljadu soba nije pošteđen kada je kal Loso spalio grad.

Ostali gradovi travnatih zemalja sledili su jedan za drugim kako se Vek krvi primicao kraju. Saris, na ušću Sarne, pao je poslednji, ali nije dao ni mnogo robija ni blaga, pošto su stanovnici već uglavnom pobjegli pre nego što se kal Zego okomio na njih.

Ne sme se misliti da je kraljevstvo Sarnora bilo jedina žrtva gospodara konja. Valirijska kolonija Esarija, koja se ponekad pamti kao Izgubljeni Slobodni grad, jednako je uništena. Danas njene ruševine Dotraci znaju kao Ves Kadoh, grad leševa. Na severu je kal Dako opljačkao i spalio Ibiš i povratio veći deo teritorije koju su ljudi sa Iba prisvojili na severnoj obali Esosa (mnogo manja ipska kolonija opstaje u gustim šumama pored Drhtavog mora, u gradu koji su nazvali Novi Ibiš). Na jugu su drugi kalovi povelili svoje horde u Crvenu pustoš, spravili sa zemljom kaćanska sela i gradove kojih je nekada pustinja bila puna, sve dok nije ostao

gospodari konja prvi put navalili sa istoka. Mudriji ljudi znaju da je samo pitanje vremena kada će se kalasari ponovo ujediniti pod nekim velikim kalom i poći na zapad u potrazi za novim osvajanjima.

Dotraci su često pokušavali da svoju vlast prošire i na istok, ali im tu planine Kosti predstavljaju gotovo nesavladivu prepreku. Ti sumorni, negostoljubivi vrhovi obrazuju ogroman kameni zid između gospodara konja i bogatstava daljeg istoka. Postoje samo tri prevoja dovoljno velika da kroz njih prođe vojska, a na njima stoje snažni utvrđeni gradovi Bajasabad, Samirijana i Kajakajanaja, koje brane desetine hiljada žustrih ratnica, poslednje preostale od velikog kraljevstva Hirkuna, koje je nekada cvetalo iza Kostiju, u oblasti koju danas poznajemo kao Veliko pešćano more. Mnogi je kal poginuo podno njihovih zidina, a one i dalje stoje netaknute.

Zapadno od Kostiju, međutim, od Drhtavog mora na severu do Obojenih planina i Skahazadana na jugu, ogromno travnato prostranstvo u kome su se rodile prve civilizacije i dalje je vetrom šibana pustoš gde se niko ne usuđuje da zaore brazdu, poseje seme ili sazida kuću iz straha od kalasara koji

Uprkos dugačkoj istoriji, malo se šta sa sigurnošću može reći o Kaćanima, narodu koji je sad nestao s lica sveta izuzev preostatka preživelog u Kartu.

Zna se da su se Kaćani pojavili u Zemljama trave i tu podigli gradove, i da su dolazili u dodir i povremeno se sukobljavali sa Sarnorima. U tim ratovima su često gore prolazili, pa su se zato kretali ka jugu, osnivajući nove gradove-države. Kart, jedan od njih, osnovan je na obali Letnjeg mora. A ipak su se zemlje u južnom Esosu pokazale negostoljubivije od onih koje su Kaćani napustili i pretvarale su se u pustinju baš kada su se ovi u njima naseljavali. Kaćani su već bili na izmaku snaga kada je nastupila Propast, a sve nade da će iskoristiti metež u zemljama oko Letnjeg mora nestale su kada su Dotraci napali i razorili sve preostale katske gradove sem samog Karta.

A ipak je na neki način dotračko pustošenje urodilo obnovom Karta. Primorani da se okrenu ka moru, čistorođeni koji su vladali Kartom brzo su sagradili brodove i preuzeli vlast nad Žadnom kapijom – moreuzom između Karta i Velikog Moraka, koji spaja Letnje i Žadno more. Pošto je valirijska flota stradala, a Volantis se okrenuo zapadu, nije bilo nikoga da im se suprotstavi kada su ovladali najneposrednijim putem između istoka i zapada, i tako se silno obogatili trgujući i naplaćujući tuđim brodovima pravo prolaza.

samo veliki grad Kart, zaštićen svojim visokim trostrukim zidom.

Mnogi u Slobodnim gradovima veruju da je zapadni prodor gospodara konja zaustavljen kod Kohora, kada je pokušaj kala Tema da zauzme taj grad sprečila neustrašivost tri hiljade Neokaljanin, koji su odbili osamnaest juriša njegovih ratnika. Uverenje da je odbrana Tri hiljade iz Kohora skršila dotračke snove o osvajanju govori, međutim, o nemaru koji je pokazao veliki kralj Sarnora kada su

tu slobodno lutaju do dana današnjeg, međusobno ratuju i primoravaju sve ljude koji žele da pređu njihove zemlje da ih darivaju.

Dotraci su i dalje nomadi, divalji i neobuzdan narod koji više voli šatore nego dvore.

Kalovi retko miruju i većito teraju velika krda konja i koza preko svog „mora“, ratuju jedan s drugim kada se sretnu i povremeno prelaze granice svojih zemalja zarad robova i plena ili da bi primili

Priča se da utvrđene gradove brane žene zbog tamošnjeg verovanja da samo one koje rađaju smeju i da uzmu život. *Istinita priča o lutanjima Adama iz Senodola*, pripovest jednog trgovca o njegovim navodnim putovanjima po istočnom Esosu, ne pruža mnogo dodatnih zanimljivosti za učene ljude, pošto se mahom bavi podsećanjem čitalaca na to da ratnice hodaju golih grudi i da ukrašavaju obraze i bradavice rubinima i metalnim alkama.

„darove“ koje im magisteri i trijarsi Slobodnih gradova daju kada god stignu predaleko na zapad.

Gospodari konja imaju samo jednu stalnu naseobinu: „grad“ po imenu Ves Dotrak, u senci usamljenog vrha koji zovu Majka planina, pored bezdanog jezera koje zovu Utroba sveta. Dotraci veruju da je njihova rasa tu rođena. Ves Dotrak nije pravi grad i nema ni zidova ni ulica. Duž njegovih travnatih saobraćajnica stoje ukradeni bogovi, a njegove palate su od upletene trave.

Tom praznom ljušturom grada vladaju žene: starice doš kalina, redom udovice kalova. Dotracima je Ves Dotrak najveća svetinja. Tu se ne sme proliti krv, pošto jahači veruju da je to mesto mira i snage, gde će se jednog dana ponovo okupiti svi kalasari pod barjakom velikog, nezaustavljivog kala, „pastuva koji jaše svet“.

Za nas je, međutim, Ves Dotrak značajan jedino po trgovini koja se u njemu odvija. Sami Dotraci nikada ne kupuju i ne prodaju, pošto to za njih nije muževno, ali u njihovom svetom gradu, po dozvoli doš kalina, sreću se trgovci s druge strane Kostiju i iz Slobodnih gradova, da se cenjkaju i razmenjuju dobra i zlato. Karavani koji hrane dve ogromne tržnice Ves Dotraka, istočnu i zapadnu, bogato darivaju kalove na koje nailaze pri prolasku kroz Dotračko more, a zauzvrat dobijaju zaštitu.

I zato je, koliko god to čudno zvučalo, taj prazni „grad“ nomada postao kapija između istoka i zapada (za kopnene putnike). Mnogi daleki narodi koji se inače ne bi sreli niti čak znali jedni za druge okupljaju se na tom čudnom bazaru podno Majke planina i bezbedno trguju.



DRHTAVO MORE

Drhtavo more se na zapadu pruža do Vesterosa, na jugu do Esosa, na severu do beskonačnog leda i snega koji moreplovci zovu Bela pustoš, dok se na istoku nalaze nepoznata mora i zemlje.

Istinske razmere tog ogromnog, ledenog i negostoljubivog okeana možda nikada neće biti poznate, jer nijedan čovek iz Sedam kraljevstava nikada nije plovio dalje od Hiljadu ostrva, dok one koji odu predaleko na sever dočekuju besni vetrovi, zaleđeno more i planine leda koje mogu da smrve i najjači brod. Tamo, kažu nam mornari, večito besne mećave, a same planine vrište kao luđaci u noći.

Među mudrim ljudima odavno je prihvaćena činjenica da je naš svet okrugao. Ako je to istina, trebalo bi da je moguće preploviti preko njegovog vrha, stići na drugu stranu i tamo otkriti zemlje i mora o kojima i ne sanjamo. Proteklih vekova mnogi je smeo moreplovac pokušao da nađe put kroz led do onoga što se skriva iza njega. Većina je, avaj, u tom pokušaju stradala, ili se vratila na jug smrznuta i podvijenog repa. Mada se Bela pustoš leti smanjuje, a zimi ponovo širi, te su joj obale večito promenljive, nijedan moreplovac nije uspeo da nađe taj mitski severni prolaz, niti toplo južno more za koje je meštar Heriston iz Belih Sidrišta jednom nagovestio da se možda nalazi skriveno iza ledenih prostranstava dalekog severa.

Mornari, po prirodi lakoveran i praznoveran soj, vole svoje maštarije jednako koliko pevači i pričaju razne priče o tim studenim Severnim vodama. Govore o čudnim svetlima koja plešu na nebu, gde demonska majka ledenih džinova večito igra kroz noć i želi da ljude namami na sever u propast. Šapuću o Ljudožderskom zalivu, gde brodovi uđu ali nikada iz njega ne izađu pošto se more zaledi iza njih.

Pričaju o bledoplavim maglama koje se kreću po

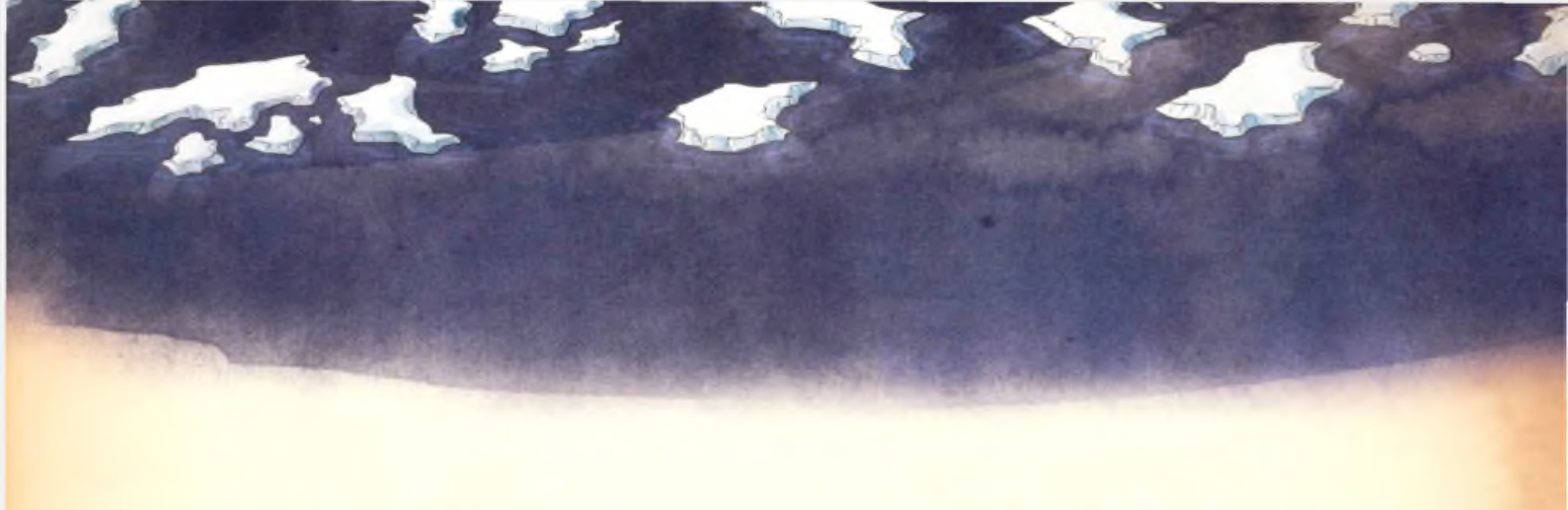
vodi, maglama toliko hladnim da smesta lede svaki brod koji kroz njih prođe; o utopljenim dušama koje se noću dižu da odvlače žive dole u sivozelene dubine; o bledoputim sirenama s crnim repovima, mnogo zlobnijim od svojih sestara s juga.

Od svih čudnih i fantastičnih bića iz Drhtavog mora, međutim, najveći su ledeni zmajevi. Priča se da su te divovske zveri, mnogo puta veće od zmajeva Valirije, sazdate od živog leda, sa očima od bledoplavog kristala i ogromnim, prozirnim krilima kroz koja se, dok jezde nebom, mogu nazreti mesec i zvezde. Kao što obični zmajevi (ako se za nekog zmaja može reći da je običan) bljuju vatru, ledeni zmajevi navodno bljuju mraz, studen toliko strašnu da u tren oka može potpuno zamrznuti čoveka.

Tokom vekova su mornari iz stotinu naroda primećivali te ogromne zveri, tako da možda u tim pričama ima i nešto istine. Velemeštar Margejt smatra da mnoge legende sa severa – magle što lede, ledeni brodovi, Zaliv Ljudoždera, i slično – mogu da se objasne kao iskrivljeni izveštaji o pojavljivanju ledenih zmajeva. Mada je teorija zanimljiva, i mogla bi mnogo šta da objasni, zasnovana je u potpunosti na nagađanju. Pošto se ledeni zmajevi navodno tope kada ih ubiju, nikada nije pronađen neki materijalni dokaz o njihovom postojanju.

Ostavimo zasad takve maštarije i vratimo se činjenicama. Uprkos jezivim legendama iz severnih oblasti, vode Drhtavog mora vrve od života. Stotine vrsta ribe plivaju njegovim dubinama – losos, vučja riba, sabljarka, razne vrste jegulja, sleđ, zlatovčica, ajkula, haringa, skuša i bakalar. Krabe i jastozi (neki zaista čudovišno veliki) mogu se naći svugde duž njegovih obala, dok se foke, narvali, morževi i morski lavovi gnezde i razmnožavaju po bezbrojnim kamenitim ostrvima i hridima.

Prema legendama, tamo je okovano hiljadu brodova, a na nekima i dalje žive deca i unuci prvobitnih posada, koji opstaju hraneći se mesom novih mornara uhvaćenih u ledenu zamku.



Ako zanemarimo ledene zmajeve, istinski kraljevi tih severnih mora su kitovi. U Drhtavom moru obitava pet-šest različitih vrsta tih velikih bića, a među njima su sivi kitovi, beli kitovi, grbavi kitovi, opasni šareni kitovi koji love u čoporu (a mnogi ih nazivaju vukovima divljeg mora) i silni levijatani, najstarija i najveća od svih živih bića na zemlji.

Najzapadnije oblasti Drhtavog mora, od Skagosa i Sivih litica pa do delte Sarne, najbogatija su lovišta ribe u poznatom svetu. Tu posebno mnogo ima bakalara i haringe. Ribari iz krajeva dalekih čak kao Tri sestre na zapadu i Moroš na istoku umeju da love u tim vodama... ali samo uz dozvolu Slobodnog grada Bravosa, čije flote preovladavaju morima severozapadno od Esosa, zaštićene ratnim brodovima morskog gospodara. Uz bankarstvo i trgovinu, ribarstvo je jedan od „tri stuba“ na kome je zasnovano bogatstvo Bravosa.

Ako nastavi da plovi na istok, smeli moreplovac na kraju će iz bravoskih voda preći u vode gde vlada Slobodni grad Lorat, mada je njegova vlast slabija, pa će proći pored Sekire, gde su milenijumima mnogi različiti narodi živeli, umirali i stradavali u nebrojenim ratovima. Istočno od Sekire su duboke plave vode Zaliva gorke trave, gde se brodovi sa Iba i iz Lorata često bore za prevlast, i gde je poslednju veliku ratnu flotu kraljevstva Sarnora na dno poslao

morski gospodar Bravosa. Na Ibu te vode znaju kao Bojni zaliv, dok ih Loraćani zovu Krvavi zaliv. Kako god mu bilo ime, priča se da su hiljadu potonulih brodova i kosti pedeset hiljada utopljenih mornara razbacani po njegovom dnu, gde žive krabe po kojima je zaliv poznat.

Iza Zaliva gorke trave pruža se delta Sarne, velike reke koja teče na sever i čije brojne pritoke premrežuju dobar deo središnjeg Esosa. Tu je Sat, s njegovim belim zidovima, poslednji (a mnogi kažu i najmanji) od velikih gradova propalog kraljevstva Sarnora. Ruševine Sarisa, grada-blizanca Sata, koji su Dotraci opljačkali i spalili pre mnogo vekova, nalaze se na drugoj strani delte. Između njih se na jednom drugom rukavcu delte diže loratska rudarska i ribarska kolonija Moroš.

Ljudi dovoljno smeli da produže na istok proći će zatim kraj obala malog, živopisnog kraljevstva Omber, čiji su kukavički kraljevi i slabašne velmože najpoznatiji po žitu, draguljima i devojkama koje svake godine predaju Dotracima da bi ih ovi pošteđeli. Istočno od Ombera naš mornar će stići do Zaliva kljova, čuvenog mesta gde se razmnožavaju morževi. A nedugo zatim, neustrašivi moreplovac preći će u srce Drhtavog mora, gde svakom stenom i talasom vladaju maljavi ljudi sa velikog ostrva Ib.

IB

U prohujalim vekovima mnogi su različiti narodi naseljavali obale i ostrva Drhtavog mora i slali svoje mornare preko njegovih ledenih, sivozelenih voda. Najstrajjniji i najznačajniji među njima su Ibljani, drevna i ćutljiva rasa ostrvljana koji od pamtiveka žive na Ipskim ostvima i ribare u Severnim morima.

Ibljani se razlikuju od drugih naroda ljudskog roda. Teški, širokih grudi i ramena, retko bivaju viši od pet i po stopa i imaju debele, kratke noge i dugačke ruke. Mada niski i zdepasti, životinjski su snažni; u rvanju, njihovoj omiljenoj zabavi, nijedan čovek iz Sedam kraljevstava ne može ih nadmašiti.

Njihova lica, sa isturenim čelom, jakim obrvama, sitnim upalim očima, krupnim četvrtastim zubima i jakom vilicom, Vesterošanima izgledaju životinjski i ružno, a taj utisak pojačava njihov grleni, groktavi jezik; ali zapravo su ljudi sa Iba veoma bistar narod – vešte zanatljije, odlični lovci i tragači i stameni ratnici. Oni su najmaljaviji narod u poznatom svetu. Mada im je put bleđa i kroz kožu im se provide modre vene, kosa im je tamna i gruba. Njihovi muškarci izrazito su bradati, a ruke, noge, grudi i leđa obrasli su im grubim maljama. Grube tamne malje česte su i kod njihovih žena, čak i na gornjoj usni. (Česte glasine da Ibljanke imaju šest dojki potpuno su, međutim, netačne.)

Mada žene iz Vesterosa i drugih zemalja mogu da začnu kada legnu sa Ibljaninom, ta deca su često nakazna, a obavezno neplodna, kao mazge. Ipske žene, kada legnu s ljudima drugih naroda, donose na svet isključivo mrtvorodenčad i nakaze.

Takva sparivanja su retka iako se brodovi iz luke Iben često sreću duž čitavog Uzanog mora, pa čak i kod Letnjih ostrva i Starog Volantisa. Njihovi mornari se drže svog roda čak i kad su na obali i krajnje su sumnjičavi prema svim strancima. Na samom Ibu, ljudima drugih naroda i zemalja po zakonu i običaju boravak je ograničen na lučku četvrt u luci Iben i zabranjeno im je da izlaze van grada sem u pratnji ipskog domaćina. Takvi pozivi izuzetno su retki.

Ib je drugo po veličini ostrvo u poznatom svetu; veći je samo Veliki Morak, između Žadnog i Letnjeg mora. Kamen i brdovit, Ib je zemlja velikih sivih planina, drevnih šuma i hitrih reka, a njegova tamna unutrašnjost puna je medveda i vukova. Priča se da su na Ibu nekada živeli džinovi, ali ih sada više nema – mada mamuti i dalje lutaju po ostrvskim ravninama i bregovima, a u višim planinama mogu se sresti jednoroz.

Ibljani iz šuma i planina vole strance još manje nego njihovi primorski rođaci i retko govore neki jezik sem maternjeg. Bave se sečom šume, gajenjem koza i rudarstvom, a nastanjuju se u pećinama ili kućama od sivog kamena ukopanim u zemlju, s krovom od škriļca ili slame. Sela i veća naselja su retki; Ibljani iz unutrašnjosti više vole da žive daleko od drugih ljudi, na usamljenim imanjima, a okupljaju se samo za svadbe, sahrane i verske obrede. U ipskim planinama može se naći mnogo zlata, gvozdā i kalaja, dobre drvne građe i jantara, a u šumama stotinu vrsta krzna.

Primorski Ibljani su preduzimljiviji soj od svojih

srodnika iz šuma i planina. Smeli ribari, oni naširoko plove Severnim morima u potrazi za bakalarom, haringom, sleđom i jeguljom, ali su širom sveta najpoznatiji kao lovci na kitove. Njihovi trbušasti kitolovci često se sreću u lukama uz čitavo Uzano more, a i dalje. Mada retko prijatni za oko (ili nos), ipski brodovi su čuveni po izdržljivosti, pošto su građeni da prežive svaku buru i napad čak i najvećih levijatana. Kostī, salo i ulje kitova koje love glavni su ipski izvozni proizvod i zbog njih je luka Iben najveći i najbogatiji grad na Drhtavom moru.

Siva i sumorna, luka Iben od pamtiveka vlada Ibom i manjim ostrvima. Iben je grad kaldrmisanih uličica, strmih brda i užurbanih dokova i brodogradilišta, osvetljen stotinama fenjera koji vise na gvozdenim lancima iznad ulica i sagorevaju kitovo ulje, a nad njim se diže ruševina zamka bogakralja, divovsko zdanje od grubo obrađenog kamena koje je bilo dom stotinama ipskih kraljeva. Poslednji takav kralj je, međutim, svrgnut posle Propasti Valirije. Danas Ibom i manjim ostrvima vlada Veće senke, čije pripadnike bira Hiljada, sabor bogatih zanatljija, plemića, sveštenika i sveštenica koji se ne razlikuje mnogo od magisterskih veća u Slobodnim gradovima.

Dalji Ib, drugo po veličini ibsko ostrvo, nalazi se više od stotinu liga jugoistočno od samog Iba i mnogo je neveselije i siromašnije mesto. Ib Sar, jedini tamošnji gradić, prvobitno je bio odredište za izgnanike i kažnjenike, gde su Ibljani iz starine slali svoje najozloglašnije zločince, često pošto bi ih prvo unakazili, da se više nikad ne vrate na sam Ib. Mada je taj običaj ukinut s padom kraljeva-bogova, Ib Sar je i do danas na zlom glasu.

Ljudi sa Iba nisu preterano vezani za svoja ostrva. Ima mnogo dokaza o ipskim naseljima na Sekiri, na Loratskim ostrvima, uz obale Zaliva gorke trave i u Zalivu kljova na zapadu i Uvali levijatana i na Hiljadu ostrva na istoku, a istorija nam govori o nekoliko pokušaja Ibljana da zauzmu ušće Sarne, zbog kojih su izbili krvavi sukobi između tih maljavih ljudi i sarnorskih gradova Sat i Saris.

Bogovi-kraljevi Iba pre pada jesu uspeli da osvoje i kolonizuju veliki deo severnog Esosa južno od Iba, šumovitu oblast u kojoj je nekada živeo sitni, stidljivi šumski narod. Neki kažu da su Ibljani zatrli tu nežnu rasu, dok drugi veruju da su se ovi sakrili dublje u šumama ili pobjegli u druge zemlje. Dotraci još veliku šumu uz severne obale zovu kraljevstvo Ifekvevrona, jer su po tom imenu znali iščezle žitelje šume.

Istorija borilačkih arena Mirina, poznata kao *Crvena knjiga*, koju je napisao nepoznati junkajski autor, a mnogo vekova kasnije preveo meštar Elikin, uzgred spominje činjenicu da su mnoge Ibljanke prodate u ropstvo završile u arenaima Mirina, Junkaja i Astapora, pošto južnjački trgovci robljem smatraju da su previše ružne za robinje za postelju, a previše divlje za rad na polju.

Slavni moreplovac Korlis Velarion zvani Morska Zmija, gospodar Plima, bio je prvi Vesterošanin koji je zalazio u te šume. Pošto se vratio s Hiljadu ostrva, pisao je o rezbarenim stablima, ukletim podvodnim pećinama i čudnim tišinama. I jedan kasniji putnik, trgovac i pustolov Brajan iz Starigrada, kapetan koge *Kopljanik*, opisao je svoje putovanje preko Drhtavog mora. On kaže da dotračko ime za taj nestali narod znači „oni što hodaju šumom“. Nijedan Ibljanin koga je Brajan iz Starigrada upoznao nije rekao da je lično video šumske hodače, ali su tvrdili kako mali ljudi blagosiljaju domaćinstvo koje preko noći ostavi ponude od lišća, kamena i vode.

Na svom vrhuncu, ipisko uporište na Esosu bilo je veliko kao sam Ib i mnogo bogatije. Sve više maljavih ljudi prelazilo je sa ostrva da tu okuša sreću, krčeći šumu zarad obradivog zemljišta, gradeći brane na rekama i potocima, tražeći rudu po brdima. Tim oblastima je vladao Ibiš, ribarsko selo koje je naraslo i postalo prometna luka i drugi grad Ibljana, s dubokim sidrištem i visokim belim zidinama.

Sve se to okončalo pre dvesta godina, s pojavom Dotraka. Gospodari konja su do tada izbegavali šume severnih obala, neki kažu zbog toga što su poštovali nestale šumske hodače, drugi zato što su se bojali njihovih moći. Šta god bila istina, Dotraci se nisu bojali ljudi sa Iba. Mnogi kalovi počeli su da upadaju u ipske zemlje, da ognjem i mačem ruše imanja i utvrde maljavih ljudi, da ubijaju muškarce, a žene odvođe u ropstvo.

Ibljani, veliki srebroljupci i škrtice, odbili su da plate danak koji su kalovi tražili i rešili da se umesto toga bore. Mada su ljudi sa Iba izvojevali nekoliko značajnih pobeda, kao kada su potukli ogromni kalasar strašnog kala Onka u jednoj epskoj bici, Dotraci su samo nastavili da navaljuju, sve brojniji, pošto je svaki novi kal želeo da nadmaši osvajanja prethodnog. Kalasari su potiskivali Ibljane sve dalje, dok na kraju nisu pregazili i veliki grad Ibiš. Kal Skoro je prvi zauzeo taj grad, probio se kroz Kapiju od kitove kosti, opljačkao hramove i riznice i odneo gradske bogove u Ves Dotrak. Ibljani su kasnije grad obnovili, ali ga je u sledećem pokolenju ponovo poharao kal Rogo, koji je spalio pola grada i odveo u ropstvo deset hiljada žena.

Danas na mestu Ibiša stoje samo ruševine, a Dotraci to mesto zovu Ves Aresak, Grad kukavica... jer kada je kalasar Onkovog unuka kala Daka prišao da još jednom pohara grad, preostali stanovnici su se ukrcali na brodove i pobjegli nazad na Ib. Dako je u srdžbi ne samo spalio grad već i dobar deo okoline i od tada su ga zvali Zmaj Severa.

Ib je do dana današnjeg zadržao malo uporište na Esosu, na poluostrvu koje brani drveni zid dugačak gotovo koliko ledeni Zid Noćne straže, mada samo trećinu visok, načičkan kulama i zaštićen dubokim šancem. Iza tih bedema su ljudi sa Iba izgradili grad Novi Ibiš da bude sedište njihovih silno umanjenih poseda, ali mornari pričaju da je to novo naselje žalosno i bedno mesto, više nalik na Ib Sar nego na bogati grad koji su gospodari konja pretvorili u ruševine.

Terio Erastis, veliki bravoski pustolov, zapisao je svoje doživljaje među Dotracima i bio je svedok pada Ibiša dok je bio gost kala Daka. U njegovim uspomenuama naslovljenim *Vatra na travi* piše kako se kal Dako silno ponosio što je prozvan Zmaj Severa, ali je na kraju zbog toga zažalio, jer pošto je kal Temo u bici razbio njegov kalasar, mlađi kal je zarobio starijeg pa mu je sekao šake, stopala i genitalije i pekao ih na vatri pred njegovim očima, pošto je prvo na isti način spalio njegove žene i sinove.

ISTOČNO OD IBA

Iza ipskih obala i šume Ifekvevrona, iz travnatih zemalja dižu se obronci Kostiju, a dalje na istok se same te planine spuštaju u susret moru. Čak i sa velike daljine iz Drhtavog mora ti veliki oštri vrhovi okrunjeni ledom izgledaju kao da cepaju samo nebo. Dotraci najsevernije Kosti zovu Krazaj zaska: Bele planine.

Iza njih se pruža jedan drugi svet, do kog su doputovali tek malobrojni Vesterošani. Oni koji su stigli dotle, poput Lomasa Hodača, putovali su kopnom, kroz planinske prevoje, ili morem kroz tople južne vode i Žadnu kapiju.

Mada su istočne vode Drhtavog mora jednako bogate kao one zapadne, malo ko tu dolazi da lovi ribu sem samih Ibljana, jer iza Kostiju se pružaju zemlje nomadskih Džogos Naja, divlje rase konjanika ratnika koji nemaju brodove i koje more ne zanima. Kitolovci iz Ibena redovno love po Uvali levijatana, gde te velike zveri dolaze da se pare i rađaju, dok ipski ribari govore o ogromnim jatima bakalara u dubljim vodama, fokama i morževima na kamenitim ostrvima, a drugde i krabama-paucima i carskim krabama, ali su inače ta istočna mora prazna.

Još dalje na istok nalazi se takozvanih Hiljadu ostrva (ipski kartografi nam pokazuju da ih zapravo ima manje od trista), rasute i negostoljubive vetrom šibane stene za koje neki veruju da su poslednji ostaci kraljevstva čiji su gradovi i kule nestali pod

talasima pre mnogo hiljada godina. Tu pristaju samo najsmeliji i najočajniji moreplovci, jer su ljudi sa tih ostrva, mada malobrojni, veoma čudni i neprijateljski nastrojeni prema strancima, čosav narod zelenkaste puti, čije žene turpijom šilje zube a muškarci rasecaju kožicu na udu. Ne govore nijedan poznati jezik i navodno prinose mornare na žrtvu svojim *skvamama*, ribolikim bogovima, čije se kamene prilike dižu na njihovim obalama, vidljive tek kada je oseka. Mada sa svih strana okruženi morem, ti ostrvljani se toliko boje vode da neće u nju kročiti ni pod pretnjom smrću.

Čak se ni Korlis Velarion nije usudio da brodi dalje od Hiljadu ostrva; tu je Morska Zmija okončao svoje veliko severno putovanje i zaputio se nazad. Zapravo, sem želje da se sazna šta se nalazi iza sledećeg obzora i nema razloga da se nastavi. Čak su i ribe ulovljene u tim istočnim morima čudne i nakazne, a ukus njihovog mesa je gorak i neprijatan.

Istočno od Kostiju se na Drhtavom moru može naći samo jedna značajnija luka: Nefer, glavni grad kraljevstva Ngaja, stešnjen između visokih krečnjačkih litica i večito zaogrnut maglom. Kada se vidi iz luke, Nefer deluje kao puka varošica, ali se priča da se devet desetina grada krije ispod zemlje. Zbog toga putnici Nefer zovu i Tajni grad. Kako god bilo, grad je na zlom glasu kao utočište nekromanta i mučitelja.

Iza Ngaja su šume Mosovije, hladna i tamna zemlja zverobraza i lovaca na demone. Iza Mosovije...

To nijedan čovek iz Vesterosa ne može sa sigurnošću reći. Neki obrednici tvrde da je iza Mosovije kraj sveta, da prelazi u oblast magli pa u oblast tame i napokon u oblast oluje i haosa gde se more i nebo stapaju. Mornari, pevači i drugi sanjari radije veruju da se Drhtavo more pruža dalje, u beskraj, kraj najistočnije obale Esosa, pored nepoznatih ostrva i kontinenata, neistraženih i nedosanjanih, gde se čudni narodi klanjaju čudnim bogovima pod još čudnijim zvezdama. Mudriji ljudi smatraju da negde dalje od nama poznatih mora istok postaje zapad, a Drhtavo more sigurno se spaja s Morem zalazećeg sunca, ako je svet zaista okrugao.

Možda je tako. Možda i nije. Sve dok se ne rodi neki novi Morska Zmija da otplovi iza izlazećeg sunca, niko to ne može zasigurno znati.



KOSTI I IZA NJIH

ISTOČNO, IZA VES DOTRAKA i Majke planina, travnate zemlje prelaze u valovite bregove i šume, a tlo pod putnikovim nogama postaje tvrdo i kamenito i počinje da se neprekidno penje. Brda su sve strmija i krševitija i uskoro se u daljini pojavljuju planine, a njihovi veliki vrhovi kao da jezde na istočnom nebu, plavosivi džinovi toliko ogromni, oštri i preteći da je čak i Lomas Hodač, taj neustrašivi lualica (ako je verovati njegovim pričama) odustao kada ih je ugledao, ubeđen da je napokon stigao na kraj sveta.

Preci Dotraka i drugih nomadskih naroda Zemalja trave znali su da nije tako, jer su neki pamtili prelazak tih planina iz zemalja s njihove druge strane. Jesu li došli na zapad u nadi da će naći plodnija polja, u potrazi za pljačkom ili su bežali od nekog strašnog neprijatelja? Njihova predanja se ne slažu, tako da to verovatno nikada nećemo znati, ali su njihove muke na tim putovanjima jasne, pošto su na njima ostavili tragove od kostiju. Kosti ljudi, kosti konja, kosti džinova, kamila i volova, svake vrste zveri, ptica i čudovišta, sve se mogu naći među tim surovim gorama.

Po njima su planine i dobile ime: Kosti. One su najviši planinski venac na poznatom svetu od Mora zalazećeg sunca do Ašajja kraj Senke i pružaju se sve od Drhtavog pa do Žadnog mora, vijugav zid oštrog stenja dugačak više od petsto, a širok gotovo stotinu liga.

Severne kosti ovenčane su dubokim snegom, dok pešćane oluje često šibaju vrhove i doline na njihovom južnom kraju i stvaraju u njima čudne oblike. U dugačkim ligama između, besne reke huje u dubokim kanjonima, a male pećine vode u velike podzemne odaje i do mora koja ne znaju za sunce. A ipak, koliko god Kosti bile neprijateljske prema onima koji ih ne poznaju, u njima odvajkada žive i ljudi i čudnija bića. Čak su i snegom zavejani, najseverniji vrhovi (na dotračkom jeziku poznati kao Krazaj zaska ili Bele planine), gde ledeni vetrovi brišu s Drhtavog mora i leti i zimi, nekada bile dom Jogvina, kamenih džinova, ogromnih stvorenja navodno dvostruko većih od džinova Vesterosa. Avaj, poslednji Jogvini nestali su pre hiljadu godina; samo njihove ogromne kosti označavaju mesta gde su nekada živeli.

„U Kosti vodi hiljadu puteva“, govore mudraci od Karta do Kohora, „ali samo tri vode iz njih.“ Koliko god Kosti izdaleka delovale neprohodno,

zapravo postoji stotinu puteljaka, kozjih staza, korita potoka i prevoja po kojima putnici, trgovci i pustolovi mogu prodreti u samo njihovo srce. Na nekim mestima, drevni usečeni stepenici i skriveni tuneli i prolazi čekaju ljude koji umeju da ih nađu. A ipak, mnoge od tih staza su opasne, a druge vode u ćorsokake ili zamke za neoprezne.

Male družine, dobro naoružane i snabdevene, mogu da prođu kroz Kosti na bezbrojne načine, kada ih vodi vodič koji dobro poznaje opasnosti. Vojske, trgovački karavani i usamljeni putnici, međutim, trebalo bi da se drže glavnih puteva, tri velika planinska prevoja koji spajaju svet istoka i zapada: Čelični put, Kameni put i Peščani put.

Čelični put (tako nazvan po svim bitkama koje su se na njemu vodile) i Kameni put kreću iz Ves Dotraka. Prvi ide gotovo pravo na istok ispod najviših vrhova, a drugi skreće na jugoistok, gde se spaja sa starim Putem svile kod ruševina Jinišara (koga gospodari konja zovu Ves Džini) pre nego što će početi uspon. Mnogo južnije od njih, Peščani put prolazi kroz južne Kosti (ponekad poznate i kao Suve kosti, pošto je voda tu retkost) i okolne pustinje i spaja veliki lučki grad Kart s pijačnim gradom Tiki, kapijom istoka.

Čak i po tim putevima kojima se često ide, prelazak Kostiju naporan je i opasan... a sigurnost ima cenu, pošto se na drugoj strani planina nalaze tri silna utvrđena grada, poslednji ostaci nekada velike Baštine Hiruna. Bajasabad, Grad zmija, čuva istočni kraj Peščanog drumu i naplaćuje putarinu od svih koji bi da prođu. Kameni drum, s dubokim klancima i beskonačnim, uzanim serpentinama, prolazi podno zidova Samirijane, sivog kamenog grada uklesanog u sam kamen planina koje brani. Na severu, u krzno odevene ratnice jašu po Čeličnom drumu preko visećih mostova i kroz podzemne prolaze, prateći karavane koji idu u Kajakajanaju i iz nje. Njeni zidovi su od crnog bazalta, crnog gvožđa i žute kosti.

Tri utvrđena grada prvobitno su bili puke utvrde, vojne ispostave koje su podigli patrijarsi Hirkuna da čuvaju zapadne krajeve njihovog kraljevstva od razbojnika, odmetnika i divljih ljudi iz Kostiju. S vremenom su, međutim, te tvrđave prerasle u gradove, dok je sam Hirkun propao i pretvorio se u prah kada su njegova jezera i reke presušili, a nekada plodne njive progutala pustinja.

U mnogim opisima možemo pročitati da Kajakajanaju, Samirijanu i Bajasabad brane isključivo planinske ratnice, kćeri Velikih očeva koji vladaju tim gradovima, gde devojke nauče da jašu i da se penju pre nego što prohodaju, i od najranijeg detinjstva vežbaju s lukom, kopljem, nožem i praćkom. Sam Lomas Hodač nam priča da na čitavoj zemlji nema žešćih ratnica. Što se njihove braće tiče, sinova Velikih otaca, devedeset devetorica od svake stotine bivaju uštrojeni čim sazru i život prožive kao evnusi služeći svojim gradovima kao pisari, sveštenici, učenjaci, sluge, kuvari, zemljoradnici i zanatlije. Samo je najdarovitijim muškarcima, najkrupnijim, najjačim i najprivlačnijim, dozvoljeno da se razmnožavaju i sami onda postanu Veliki očevi. Delo meštra Nejlina *Rubini i gvožđe* – tako nazvano po običaju ratnica da nose gvozdene alke u bradavicama i rubine u obrazima – razmatra razloge koji su mogli dovesti do tako čudnih običaja.

Danas je srce Hirkuna Veliko pešćano more, ogromna pustoš nemirnih dina, suvih rečnih korita i propalih tvrđava i gradova koji se peku pod suncem. Priča se da je tamo toliko vrelo da more ključa.

Iza Velikog pešćanog mora čeka drugi svet: Dalji istok, zemlja nepreglednih ravnica, brda i rečnih dolina koje kao da nemaju kraja, gde čudni bogovi vladaju još čudnijim narodima. Tu su, još od nastanka sveta, mnogi veliki gradovi i ponosita kraljevstva nikli, cvetali i propali; većina je malo poznata na zapadu, a čak su i njihova imena odavno

zaboravljena. U Citadeli je istorija Daljeg istoka poznata samo u najgrubljim crtama, a čak i u onim pričama koje su stigle do nas na zapadu, preko dugačkih liga planina i pustinja, ima mnogo previda, praznina i protivrečja, tako da je gotovo nemoguće sa sigurnošću reći šta je u njima istina, a šta se izrodilo iz bujne mašte pevača, pripovedača i dadilja.

A ipak najstarija i najveća od istočnih civilizacija traje do dana današnjeg: drevno, slavno, zlatno carstvo Ji Ti.

JI TI

Ji Ti je zemlja čuvena čak i u Sedam kraljevstava, velika i raznolika, carstvo vetrom šibanih ravnica i valovitih bregova, džungli i prašuma, dubokih jezera i brzih reka. Njeno legendarno bogatstvo toliko je da tamošnji plemići žive u kućama od čistog zlata i goste se slatkijima posutim prahom od bisera i žada. Lomas Hodač, zapanjen tim čudesima, nazvao je Ji Ti „zemljom hiljadu bogova i stotine kneževa, gde vlada jedan bog-car“.

Ljudi koji su u naše doba putovali u Ji Ti pričaju nam da hiljadu bogova i stotinu kneževa i dalje postoje... ali da sada takođe postoje tri boga-cara i svaki tvrdi kako samo on ima pravo na odeždu od zlatotkanog platna, zelenih bisera i žada, koju po tradiciji oblači jedino car. Nijedan nema istinsku moć; mada milioni mogu da obožavaju azurnog cara u Jinu i da kleče pred njim kad god se pojavi, njegova carska vlast ne pruža se dalje od zidina njegovog grada. Stotinu kneževa o kojima je pisao Lomas Hodač vladaju na svojim posedima kako im

se prohte, kao i razbojnici, sveštenici-kraljevi, čarobnici, poglavice i carske vojskovođe i poreznici.

Znamo da to nije oduvek bilo tako. U drevno doba na svetu nije bilo moćnijih vladara od careva-bogova Ji Tija, njihovo bogatstvo prevazilazilo je čak i bogatstvo Valirije na njenom vrhuncu, vojske su im bile gotovo nezamislivo brojne.

U početku, beleže sveštenici-pisari Jina, sve zemlje između Kostiju i ledene pustinje zvane Siva pustoš, od Drhtavog do Žadnog mora (pa čak i veliko i sveto ostrvo Leng), bile su jedno kraljevstvo kojim je vladao bog na zemlji, jedini istinski sin Lava noći i Device sazdane od svetlosti, koji je putovao po svojim posedima u nosiljci izrezbarenoj od jednog jedinog bisera, na leđima stotinu kraljica, njegovih žena. Deset hiljada godina je Veliko carstvo zore cvetalo u miru i izobilju pod bogom na zemlji, sve dok se on napokon nije uspeo među zvezde, da se pridruži precima.

Vlast nad ljudskim rodom onda je prešla na njegovog najstarijeg sina, koga su znali kao bisernog cara i koji je vladao hiljadu godina. Žadni car, turmalinski car, oniksni car, topazni car i opalni car sledili su redom, i svaki je vladao vekovima, ali je svaka vladavina bila kraća i nemirnija od prethodne, pošto su divlji narodi i zlokobne zveri pritiskali granice Velikog carstva, manji kraljevi postajali gordi i buntovni, a prost svet se predao pohlepi, zavisti, požudi, nasilju, rodoskvrništvu, proždrljivosti i lenjosti.

Kada je opalnog cara nasledila kćerka, ametistna carica, njen zavidljivi mlađi brat ju je svrgnuo i ubio te proglasio sebe za jaspisnog cara i otpočeo strahovladu. Bavio se mračnim veštinama, mučenjem i nekromantijom, terao je svoj narod u ropstvo, za nevestu uzeo ženu-tigricu, hranio se ljudskim mesom i srušio istinske bogove pa se klanjao crnom kamenu što je pao s neba. (Mnogi učenjaci smatraju jaspisnog cara za prvog

prvosveštenika zlokobne Crkve zvezdane mudrosti, koja do danas opstaje u mnogim lučkim gradovima širom poznatog sveta.)

U letopisima Daljeg istoka, to Krvno izdajstvo, kako je taj prevrat nazvan, dovelo je do mračnog doba zvanog Dugačka noć. Zbog zla dovedenog na zemlju, Devica sazdana od svetlosti okrenula je leđa svetu, a Lav noći silno se rasrdio i kaznio poganost ljudi.

Koliko je dugo tama trajala niko ne može reći, ali se svi slažu da tek kada se veliki ratnik – poznat kao Hirkun Heroj, Azor Ahai, Jin Tar, Neferion i Eldrik Senolovac – pojavio sa svojim vatrenim mačem Svetlonoscem da obodri ljudski rod i povede pravednike u boj – tama je konačno poražena i svetlost i ljubav ponovo su se vratili na svet.

A ipak se Veliko carstvo zore nije iznova rodilo, pošto je oporavljeni svet bio razbijen, i u njemu je svako pleme ljudi išlo na svoju stranu u strahu od drugih, a rat, pohlepa i ubijanje nastavili su se, čak i



do današnjih dana. Ili bar tako veruju ljudi Daljeg istoka.

U starigradskoj Citadeli i drugim centrima učenosti na zapadu, meštari te priče o Velikom carstvu i njegovom padu doživljavaju kao predanja a ne kao istoriju, ali ipak niko ne sumnja da je civilizacija Ji Tija drevna, možda čak i jednako drevna kao zemlje kraljica ribarki pored Srebrnog mora. U samom Ji Tiju, sveštenici tvrde da su prva ljudska naselja i gradovi nastali na obalama Žadnog mora i odbacuju protivne tvrdnje Sarnora i Gisa kao hvalisanje divljaka i dece.

Šta god bila istina, Ji Ti je bez sumnje jedno od mesta gde su se ljudi prvobitno izvukli iz jame divljaštva u civilizaciju... i pismenost, pošto mudraci sa istoka čitaju i pišu već mnogo hiljada godina. Njihovi najdrevniji letopisi izuzetno su cenjeni, gotovo obožavani, ali ih njihovi učenjaci takođe i ljubomorno čuvaju. Priče kojima mi raspoložemo sastoje se od glasina koje prepričavaju putnici i raštrkanih tekstova koji su nekako izneti iz Ji Tija i preko mora stigli do Citadele.

Iznošenje priče o Ji Tiju daleko prevazilazi naše namere, pošto u njoj ima stotinu careva i bezbroj ratova, osvajanja i ustanaka. Dovoljno je reći da je Zlatno carstvo doživelo i zlatna i mračna doba, da je jačalo i slabilo i ponovo jačalo kako su se vekovi nizali, da je istrpelo poplave, suše, peščane oluje i potrese toliko silne da je zemlja gutala čitave gradove, da su hiljade junaka, zlikovaca, konkubina, čarobnjaka i učenjaka minuli stranicama njegove istorije.

Otkako je Dalji istok izronio iz Dugačke noći i vekova haosa koji su usledili, zemljama koje danas znamo kao Ji Ti vladalo je jedanaest dinastija. Neke nisu trajale duže od pola veka; najduža je opstala sedamsto godina. Neke dinastije smenjivale su se mirno, druge ognjem i mačem. U četiri prilike, posle kraja dinastije sledio je period bezvlašća i bezakonja kada su poglavice i sitni kraljevi ratovali jedni s drugima za prevlast; najduži od tih perioda bezvlašća trajao je duže od veka.

Mada je Ji Ti ogromna zemlja, velikim delom pod gustom šumom i vrelom džunglom, put s

BOGOVI-CAREVI JI TIJA

Za nabranje samo najvažnijih događaja u njegovoj dugačkoj istoriji trebalo bi nam više prostora nego što imamo, ali bismo pogrešili da ne spomenemo bar neke najslavnije bogove-careve Ji Tija:

HAR LOJ, prvi od sivih careva, čiji je presto navodno bio sedlo, pošto je čitavu vladavinu proveo u ratu, jašući iz jedne bitke u drugu.

ČOK ČOK, grbavac, petnaesti i poslednji indigo car, koji je držao stotinu žena i hiljadu konkubina, koje su mu rodile nebrojene kćeri, ali koji nije mogao da začne ni jednog jedinog sina.

MENGO KVEN, Blistavi Bog, treći od smaragdnozelenih careva, koji je vladao iz palate gde su podovi, zidovi i stubovi bili pozlaćeni, a sav nameštaj, pa čak i nokširi, bilo od žeženog zlata.

LO TO, zvani Lo Dugačka Kašika ili Lo Užasni, dvadeset drugi grimizni car, navodno volšebnik i ljudožder, za koga se pričalo da je jeo mozak živih neprijatelja dugačkom kašikom sa sedefastom drškom, pošto bi im otvorili teme.

LO DOK, zvani Maloumni Lo, trideset četvrti grimizni car, naizgled budala koja je patila od bolesti zbog koje se cimao i grčio u hod, i

balavio kad bi pokušao da govori, svejedno je mudro vladao više od trideset godina (mada neki kažu da je prava vladarka bila njegova žena, opasna carica Bati Ma Lo).

DEVET EVNUHA, kao kreč bleđi carevi koji su podarili Ji Tiju sto trideset godina mira i napretka. Kao mladići i kraljevići živeli su kao obični ljudi, uzimali žene i konkubine i dobijali naslednike, ali su se po dolasku na vlast odricali muškosti, i korena i stabljike, da bi u potpunosti mogli da se posvete carstvu.

DŽAR HAR, i njegovi sinovi Džar Hok i Džar Han, šesti, sedmi i osmi tirkizni car, pod čijom je vladavinom carstvo doživelo vrhunac. Džar Har je osvojio Leng, Džar Džok je zauzeo Veliki Morag, Džar Han je naterao Kart, Stari Gis, Ašai i druge daleke zemlje da mu plaćaju danak i trgovao je sa Valirijom.

ČAJ DUK, četvrti žuti car, koji se oženio plemkinjom iz Valirije, i držao zmaja na dvoru.

jednog na drugi kraj carstva brz je i bezbedan, pošto velikoj mreži kamenih drumova koju su izgradili evnusi-carevi iz davnina nema ravne na čitavom svetu, sem zmajskih drumova Valirijaca.

Gradovi Ji Tija takođe su nadaleko slavni, jer ih ni u jednoj zemlji nema toliko. Ako je verovati Lomasu Hodaču, nijedan grad zapada ne može se po veličini i sjaju meriti s gradovima Ji Tija. „Čak i njihove ruševine zasenjaju naše“, pisao je Hodač... a u Ji Tiju svugde ima ruševina. U svom delu *Žadni zbornik*, najboljem u Vesterosu raspoloživom izvoru za zemlje Žadnog mora, Kolokvo Votar piše da se ispod svakog grada u Ji Tiju nalaze tri starija, jedan iznad drugoga.

Prestonica Zlatnog carstva selila se kroz vekove desetinu puta, u zavisnosti od sukoba suparničkih plemića i uspona i padova dinastija. Sivi carevi, indigo carevi i sedefasti carevi vladali su iz Jina na obali Žadnog mora, ali su grimizni carevi podigli

careva prevagnuti pitanje je koje je najbolje ostaviti istoričarima budućih vremena.

Nijedna rasprava o Ji Tiju ne bi bila potpuna a da se ne spomene Pet tvrđava, linija ogromnih drevnih citadela koja se pruža uz severoistočnu granicu Zlatnog carstva, između Krvavog mora (tako nazvanog zbog osobene nijanse njegovih dubokih voda, navodno posledice jedne biljke koja samo u njemu raste) i Planina Morna. Pet tvrđava veoma su stare, starije od samog Zlatnog carstva; neki tvrde da ih je podigao biserni car u zoru Velikog carstva da spreči Lava noći i njegove zloduhe da uđu u zemlje ljudi... i zaista, ima nečeg božanskog, ili možda demonskog u čudovišnoj veličini tih tvrđava, pošto se u svaku može smestiti deset hiljada ljudi, a njihovi ogromni zidovi visoki su gotovo hiljadu stopa.

O zemljama koje se pružaju iza Pet tvrđava znamo još i manje. Iz tih dalekih krajeva stižu nam

Izvesni učenjaci sa zapada spominju mogućnost umešanosti Valirijaca u izgradnju Pet tvrđava, pošto su Velike zidine sve od jednog jedinog komada stopljenog crnog kamena koji podseća na neke valirijske citadele na zapadu... to međutim deluje malo verovatno pošto su tvrđave starije od uspona Valirije, a putovanja zmajskih gospodara tako daleko na istok nisu zabeležena.

Zato Pet tvrđava moraju ostati misterija. One i danas postoje, vreme na njima nije ostavilo nikakvog traga i čuvaju granicu Zlatnog carstva od upada iz Velike pustoši.

novi grad u srcu džungle i dali mu ime Si Ko Slavni (on je odavno propao i progutala ga je džungla, a njegova slava živi samo u predanjima), dok su purpurni carevi više voleli Tiki, grad s mnoštvom kula u zapadnim brdima, a kestenjasti carevi svoj ratnički dvor držali u Džinkiju, da bi bolje čuvali granice carstva od pljačkaša iz Zemalja senki.

Danas je Jin ponovo prestonica Ji Tija. Tamo sedamnaesti azurni car Bu Gaj sedi okružen raskoši u dvorcu većem od čitave Kraljeve Luke. A ipak, daleko na istoku, daleko iza granica samog Zlatnog carstva, iza legendarnih Planina Morna, u gradu Karkosi na Skrivenom moru, u izgnanstvu obitava gospodar čarobnjaka koji tvrdi da je šezdeset deveti žuti car, iz dinastije propale pre hiljadu godina. A nedavno je vojskovođa po imenu Pol Ko, Čekić Džogos Naja, sam sebe okitio carskim počastima i proglasio se za prvog narandžastog cara, s prestonicom u prostom, velikom garnizonskom gradu koji zovu Trgovački. Koji će od te trojice

samo predanja, laži i putničke priče. Slušamo o gradovima gde ljudi lete kao orlovi na kožnim krilima, o naseljima izgrađenim od kostiju, o rasi beskrvnih ljudi koji žive između Suve kotline i planina. Do nas stižu šapati o Sivoj pustoši, njenom ljudožderskom pesku i njenim užasnim žiteljima, tek delimično ljudskim stvorenjima sa zelenom, ljuspastom kožom i otrovnim ujedom. Jesu li to zaista ljudi-gušteri ili (verovatnije) ljudi odeveni u kože guštera? Ili je reč o pukim izmišljotinama, drekavcima i alama istočnih pustinja? A čak i ti stanovnici Sive pustoši navodno žive u stravi od Kdata, grada za koji se govori da je stariji od vremena samog, gde se vrše neizrecivi obredi da bi se utažila glad sumanutih bogova. Postoji li zapravo takav grad? Ako postoji, kakva mu je istinska priroda?

O takvim pitanjima čuti čak i Lomas Hodač. Možda to znaju sveštenici Ji Tija, ali ako je tako, ne žele da te istine obelodane i nama.

RAVNICE DŽOGOS NAJA

Severno od Ji Tija, vetrom šibanim ravnicama i zatalasanim brdima koja se pružaju od granice Zlatnog carstva do pustih obala Drhtavog mora vlada rasa ratobornih konjanika zvanih Džogos Naj. Poput Dotraka iz zapadnih travnatih prostranstava, oni su nomadski narod koji živi u jurtama, šatorima i u sedlu, ponosna, nemirna, ratoborna rasa koja iznad svega ceni svoju slobodu i nikada se ne zadovoljava time da dugo ostane na jednom mestu.

A ipak se po mnogo čemu jahači Daljeg istoka veoma razlikuju od gospodara konja sa zapada. Džogos Naji su po pravilu za glavu niži od jahača sa zapada i neprivaćni za zapadne oči – zdepasti, krivonogi i crnomanjasti, s velikom glavom, sitnim licem i žućkastom puti. I muškarci i žene imaju šiljaste lobanje, zbog čudnog običaja da uvezuju glavu novorođenčadi tokom prve dve godine života. Dok se dotrački ratnici ponose dužinom pletenice, ljudi iz Džogos Naja briju glavu i ostavljaju samo tanku prugu kose preko temena, dok njihove žene briju čitavu glavu, a navodno i svoje ženske organe.

Konji Džogos Naja sitniji su od vatrenih atova Dotraka, pošto su ravnice istočno od Kostiju suvlje i neplodnije od Dotračkog mora, trava im je ređa i slabije hrani konje. Zato ti istočnjaci gaje zorse, otporne životinje prvobitno nastale ukrštanjem konja s nekim čudnim, konjolikim stvorenjima iz južnih oblasti Ji Tija i ostrva Leng. Prgava stvorenja, crno-bele prugaste kože, zorsi Džogos Naja su poznati zbog otpornosti i navodno mogu mesecima da prežive na korovu i đavoljoj travi i prevale velike razdaljine bez vode i hrane.

Za razliku od Dotraka, čiji kalovi vode ogromne kalasare po travnatim zemljama, Džogos Naji putuju u malim bratstvima, u kojima vladaju jake krvne veze. Svakim bratstvom zapoveda džat, ili ratni poglavica, i mesečeva pevačica, koja u sebi objedinjuje uloge sveštenice, vidarke i sutkinje. Džat vodi u ratu, boju i pljački, dok druge stvari rešava mesečeva pevačica.

Dotrački kalovi vode beskrajne međusobne ratove čim izađu iz svetinje Ves Dotraka, svog svetog grada, ali Džogos Najima njihovi bogovi

zabranjuju da prolivaju krv svojih sunarodnika (mladići odlaze u krađu koza, pasa i zorsova drugih bratstava, dok njihove sestre odlaze da otimaju muževe, ali su to rituali koje su bogovi ravnice posvetili, i u njima se ne sme proliti krv).

Lice koje jahači zorsa pokazuju svetu, međutim, potpuno je drugačije, pošto oni žive u stanju većitog rata protiv svih susednih naroda. Njihovi napadi na Ngaj, drevnu severoistočnu zemlju, sveli su to nekada slavno kraljevstvo na jedan jedini grad Nefer i njegovo neposredno okruženje. Prema predanjima su upravo Džogos Naji, pod vođstvom džatara – džata nad džatima i ratnog vođe čitavog naroda – Garaka Ćoravog, pobili poslednje kamene divove Jogvine u Bici u Brdima krika.

Pre Suvog doba i dolaska Velikog peščanog mora, Džogos Naji su vodili mnoge krvave pogranične ratove protiv Hirkunske baštine, trovali su reke i bunare, palili gradove i sela, i odvodili hiljade da robuju u ravnicama, dok su Hirkuni sa svoje strane žrtvovali desetine hiljada jahača zorsa svojim mračnim i gladnim božanstvima. Neprijateljstvo između nomada i ratnica iz Kostiju duboko je i ogorčeno do dana današnjeg, i vekovima su desetine džatara vodile vojske uz Čelični drum. Zasad su se svi ti napadi skršili o zidove Kajakajanaje, ali ipak mesečeve pevačice još pevaju o slavnom danu koji će doći kada će Džogos Naji pobediti i probiti se kroz planine i prisvojiti plodne zemlje što se pružaju iza njih.

Čak ni moćno Zlatno carstvo Ji Tija nije pošteđeno prepada Džogos Naja, što je mnogo koji jitijski gospodar i vlastelin osetio na svojoj koži. Upadi i pljačka po carstvu za nomade predstavljaju način života, izvor zlata i dragulja kojima njihove mesečeve pevačice i džatovi kite ruke i grla, i robova koji služe njima i njihovim krdima. U protekle dve hiljade godina jahači zorsa iz severnih ravnica pretvorili su u ruševine desetinu jitijskih gradova, stotinu sela i bezbrojna imanja.

Tokom tog doba, mnoge carske vojskovođe i tri boga-cara vodili su vojske u ravnice, da nauče nomade pameti.

Kod Džogos Naja, džatovi su obično muškarci, a mesečeve pevačice žene, ali nije retkost da uloge budu obrnute.

To međutim strancima nije uvek očigledno, pošto se od devojke koja krene putem ratnika očekuje da se odeva i živi kao muškarac, dok se mladić koji želi da bude mesečev pevač mora ode vati i živeti kao žena.

Istorija nam govori da se takvi pokušaji retko dobro završavaju. Napadači mogu da pokolju krda nomada, da spale njihove šatore i jurte, da uzmu danak u zlatu, robi i robovima od bratstava koja uspeju da nađu, pa čak i da primoraju ponekog džata da se zakune na večitu pokornost bogu-caru i obeća da više nikada neće ići u pljačku... ali većina Džogos Naja beži pred carskim vojskama, odbija da stupi u bitku i pre ili kasnije vojskovođa ili car izgubi strpljenje pa se vrati nazad, i sve postaje kao pre.

Za dugačke vladavine Lo Hana, četrdeset drugog grimiznog cara, tri takva napada okončana su kao što je opisano, a ipak su na kraju njegovog dugačkog života Džogos Naji bili smeliji i pohlepniji nego kada je on prvi put obukao carsku odeždu. Zato je po njegovoj smrti njegov mladi i smeli sin Lo Bu rešio da jednom zasvagda okonča pretnju koju predstavljaju nomadi. Okupio je silnu vojsku, navodno od trista hiljada ljudi, i taj neustrašivi mladi car prešao je granicu, a jedini cilj mu je bio pokolj. Nije prihvatao danak, ni taoce, zakletve na vernost ni mirovne ponude; njegova ogromna vojska prešla je preko ravnica kao kosa, uništavajući sve i ostavljajući za sobom pustoš.

Kada su Džogos Naji primenili svoju uobičajenu taktiku i povukli se pred njegovim nastupanjem, Lo Bu je podelio svoju ogromnu vojsku na trinaest manjih i poslao ih u svim pravcima da love nomade kuda god da su krenuli. Zapisano je da je od njihove ruke stradalo milion Džogos Naja.

Na kraju su nomadi, suočeni sa zatiranjem čitave svoje rase, uradili ono što nisu nikada ranije.

Hiljadu suparničkih klanova ujedinilo se i uzdiglo džataru, ženu u muškom oklopu po imenu Žea. Poznata i kao Žea Jalova, Žea Zorska Njuška i Žea Svirepa, i čak i tada slavna po lukavstvu, pamti se do dana današnjeg u Zlatnom carstvu Ji Tija, gde majke šapuću njeno ime da uplaše neposlušnu decu.

Po hrabrosti, smelosti i veštini s oružjem, Lo Bu nije imao ravnog, ali se po lukavstvu nije mogao meriti sa Žeom. Rat između mladog cara i vremešne džatarke trajao je manje od dve godine. Žea je izolovala svaku od Lo Buovih trinaest vojski, pobila njihove izvidnike i sakupljače hrane, izgladnila ih, uskratila im vodu, namamila ih u pustoš i zamke i sve ih redom potukla. Na kraju su se njeni hitri jahači okomili na vojsku samog Lo Bua, u noći tako užasnog pokolja da se svaki potok u krugu od dvadeset liga crveneo od krvi.

Među poginulima je bio i sam Lo Bu, četrdeset treći i poslednji od grimiznih careva. Kada su njegovu odsečenu glavu doneli Žei, ona je naredila da se meso odvoji od kosti, pa da se lobanja potopi u zlato i da joj se od nje napravi pehar za piće. Od tada do danas, svaki džatar Džogos Naja pio je fermentisano mleko zorsa iz pozlaćene lobanje Prehrabrog Momka, kako pamte Lo Bua.





Jugoistočno od Jina, okruženo toplim zelenim vodama Žadnog mora, bujno ostrvo Leng dom je „deset hiljada tigrova i deset miliona majmuna“, ili je bar tako jednom tvrdio Lomas Hodač. Veliki majmuni sa Lenga takođe su nadaleko čuveni; među njima su pegavi grbavi majmuni, navodno pametni gotovo kao ljudi, i majmuni kapuljaši veliki kao džinovi i toliko snažni da mogu otkinuti čoveku ruku ili nogu kao što dečak otkine krila muvi.

Istorija Lenga seže u prošlost gotovo koliko i istorija samog Ji Tija, ali se o njoj veoma malo zna zapadno od Žadnog moreuza. U dubinama ostrvske džungle ima čudnih ruševina: ogromnih zgrada, odavno propalih i toliko zaraslih da su iznad površine samo razvaline... ali pod zemljom, priča se, beskrajni lavirinti tunela vode u ogromne odaje, a stepenice se spuštaju stotinama stopa u zemlju. Niko ne zna ko je sagradio te gradove, niti kada. Oni ostaju možda jedini trag nekog nestalog naroda.

Sadašnji stanovnici Lenga dele se na dva soja, toliko potpuno različita da ih moramo posmatrati kao dva sasvim odvojena naroda.

Dobar deo nedavne prošlosti Leng je bio deo Zlatnog carstva Ji Tija, i njime se upravljalo iz Jina ili Džinkija. U tim dobima desetine hiljada vojnika, trgovaca, pustolova i najamnika preselile su se iz carstva na ostrvo, u potrazi za boljim životom. Mada se Leng otrgao od Ji Tija pre četiristo godina,

DRUGA VAŽNIJA OSTRVA U ŽADNOM MORU KOJA JE U PISMIMA
SPOMINJAO KORLIS VELARION

OSTRVO SLONOVA, čiji šan vlada iz dvorca od slonovače.

MARAHAJ, rajsko ostrvo, zeleni polumesec pored koga su dva vatrena ostrva, gde vatrene planine bljuju rastopljeni kamen i danju i noću.

OSTRVO BIČEVA, sumorna i gola usputna stanica gde trgovci robljem iz desetina zemalja kupuju, prodaju, razmnožavaju, dresiraju i žigošu svoja grla pre nego što ih pošalju dalje.

na severne dve trećine ostrva i dalje prevladavaju potomci tih došljaka iz Ji Tija.

Putniku oni deluju istovetno kao ljudi iz Zlatnog carstva, govore narečje istog jezika, mole se istim bogovima, jedu istu hranu, pridržavaju se istih običaja, pa čak poštuju azurnog cara u Jinu... mada obožavaju samo sopstvenu boginju-caricu. Njihovi glavni gradovi Leng Ji i Leng Ma podsećaju na Jin i Džinki mnogo više nego na Turani na jugu Lenga.

Na južnoj trećini Lenga obitavaju potomci onih koje su došljaci iz Zlatnog carstva potisli. Lenžani su možda najviši među svim poznatim rasama ljudskog roda, mnogi njihovi muškarci visoki su i do sedam stopa, a neki čak i osam. Dugačkih ruku i nogu i vitki, s kožom boje nauljene tikovine, imaju krupne zlatne oči i navodno vide bolje i dalje od drugih ljudi, posebno noću. Mada izuzetno visoke, Lenžanke su čuvene po okretnosti i nežnosti i izuzetno su lepe.

Dobar deo svoje istorije Leng je bio tajanstveno ostrvo, pošto su urođenici retko plovili dalje od svojih obala, a moreplovci koji bi ugledali njegove obale dok su plovili Žadnim morem nailazili su na hladan prijem ako bi se usudili da se iskrcaju. Lenžane nisu zanimali inostrani bogovi, inostrana roba, inostrana hrana, odeća ni običaji, niti su dozvoljavali strancima da kopaju njihovo zlato, seku njihovo drvo, beru njihovo voće ni ribare u

njihovim morima. Oni koji su to pokušali skončali bi brzo i krvavo. Leng je postao poznat kao obitavalište zloduha i čarobnjaka, mesto koje treba izbegavati, zatvoreno ostrvo. I tako je ostalo mnogo vekova.

Pomorci iz Zlatnog carstva otvorili su Leng za trgovinu, a ipak je ostrvo ostalo opasno mesto za strance, pošto se zna da je carica Lenga imala odnose s Prabićima, bogovima koji žive duboko ispod razorenih podzemnih gradova, a Prabića su joj s vremena na vreme govorila da pogubi sve tuđine na ostrvu. Poznato je da se to desilo bar četiri puta u prošlosti ostrva, ako je verovati *Zadrtom zborniku* Kolokva Votara.

Tek kada je Džar Har, šesti tirkizni car, pokorio Leng ognjem i mačem i prisajedinio ga svom carstvu, ti pokolji su zauvek prestali.

Za četiri veka otkako je Leng zbacio jaram Ji Tija, ostrvo je procvetalo pod vladavinom dugačke loze boginjacarica. Prva vladarka iz današnje dinastije, koju na istoku još slave kao Kjaru Veliku, bila je čistog lenškog porekla; da bi udovoljila svojim podanicima, uzela je dva muža, jednog Lenžanina i jednog Jitijanina. Taj običaj su nastavile njene kćeri i unuke. Prema tradiciji, prvi caričin pratilac zapoveda carskim vojskama, a drugi njenim flotama.

Do danas opstaju predanja prema kojima Prabića i dalje žive ispod džungli Lenga. Toliki ratnici koje je Džar Har poslao ispod ruševina vratili su se ludi ili se uopšte nisu vratili da je bog-car napokon naredio da se ruševine ogromnih podzemnih gradova zapečate i zaborave. Čak i danas je zabranjeno ulaziti na takva mesta, pod pretnjom mučenja i smrti.

AŠAI KRAJ SENKE

I tako smo stigli gotovo do kraja sveta.

Ili bar do kraja našeg znanja.

Najistočniji i najjužniji od velikih gradova poznatog sveta, drevna luka Ašai stoji na kraju dugačkog kopnenog klina, na tački gde se Žadno more spaja sa Safranskim moreuzom. Njegovo poreklo nestalo je u izmaglici vremena. Čak ni Ašajani ne tvrde da znaju ko je podigao njihov grad; kazaće samo da je grad tu stajao od nastanka sveta i da će tu stajati do njegovog kraja.

Malo mesta na poznatom svetu toliko su daleka kao Ašai, a još manje ih je toliko zastrašujuće. Putnici nam govore da je grad u potpunosti izgrađen od crnog kamena: dvori, kolibe, hramovi, ulice, zidovi, pazari, sve. Neki govore da je kamen Ašaija mastan i neprijatan na dodir, da se čini da upija svetlost, da slabi svetlost i sveća i baklji i ognjišta. Noći su u Ašaiju veoma crne, slažu se svi, a čak i najsvetliji letnji dani nekako su sivi i sumorni.

nakrcana hranom i vinom, jer iza zidina Ašaija malo šta raste sem avetinske trave, čije su staklaste, sjajne vlati nejestive. Da nema hrane koja se dovozi preko mora, Ašajani bi pomrli od gladi.

Brodovi dovoze i burad pitke vode. Voda reke Aš crno se presijava na podnevnom suncu, noću isijava bledozelenu fosforescenciju, a ribe koje u njoj plivaju slepe su i iskrivljene, toliko nakazne da bi samo budale i senkovesci probali da jedu njihovo meso.)

Svakoj zemlji pod suncem potrebno je voće, žito i povrće, zato bi se svako upitao zašto moreplovcu plove na kraj sveta kada robu mogu lako prodati na tržištima bliže domu. Odgovor je u zlatu. Unutar zidina Ašaija hrana je retka, ali su zlato i dragulji česti... mada neki kažu da je zlato Zemlje senki na svoj način jednako nezdravo kao plodovi koji tamo rastu.

Brodovi svejedno dolaze. Zarad zlata, zarad

Jedno delo velemeštra Marvina potvrđuje izveštaje da u Ašaiju niko ne jaše, bio ratnik, trgovac ili velikaš. U Ašaiju nema konja, slonova, mazgi, nema magaraca, zorsa, kamila niti pasa. Sve takve životinje, kada se tu dopreme brodom, brzo uginu. Za to neki krive zloćudni uticaj reke Aš i njene zagađene vode, pošto je u Hamronovom delu *O mijazmama* lepo objašnjeno da su životinje osetljivije na zagađenje koje šire takve reke, čak i kada ne piju njihovu vodu. Spisi obrednika Barta bave se neobuzdanijim nagađanjima, spominjući čaranja, gotovo bez ikakvih dokaza.

Ašai je velik grad, pruža se ligama na obe obale crne reke Aš. Unutar njegovih ogromnih zidina ima mesta dovoljno za Volantis, Kart i Kraljevu Luku da stoje jedno pored drugoga, pa da još ostane mesta za Starigrad.

A ipak stanovništvo Ašaija nije brojnije od povećane pijačne varoši. Noću su ulice puste, i tek se u prozorima svake desete zgrade vidi svetlo. Čak i usred bela dana, nigde nema gužve, nema trgovaca koji hvale svoju robu na bučnim pijacama, nema žena koje ćeretaju kraj bunara. Ljudi koji hodaju ulicama Ašaija nose maske i velove i deluju nekako potuljeno. Vrlo često hodaju sami ili se na leđima robova voze u nosiljkama od abonosa i gvožđa, skriveni iza tamnih zavesa.

I u Ašaiju nema dece.

Uprkos tim zastrašujućim osobinama, Ašai kraj Senke je mnogo vekova bio živa luka, gde brodovi iz čitavog poznatog sveta dolaze da trguju, ploveći preko ogromnih i burnih mora. Većina dolazi

dragulja i zarad drugih blaga, zarad stvari koje se spominju samo šapatom, koje se ne mogu naći nigde drugde na zemljinom šaru, sem na crnim pazarima Ašaija.

Tamni grad pored Senke je grad ogrezao u čarobnjaštvo. Vešci, čarobnjaci, alhemičari, mesečevi pevači, crveni sveštenici, crni alhemičari, nekromanti, aeromanti, piromanti, krvavi čarobnici, mučitelji, inkvizitori, trovači, vračare, noćni hodači, zverobrazi, sledbenici Crnog jarca, Bledog deteta i Lava noći, svi oni nalaze dobrodošlicu u Ašaiju kraj Senke, gde ništa nije zabranjeno. Tu su slobodni da se bave svojim činima bez ograničenja i zabrana, da vrše svoje nakazne obrede, da bludniče sa zlodusima, ako to poželeva.

Najzloslutniji od svih čarobnika Ašaija su senkovesci, čije lakirane maske kriju njihova lica od bogova i ljudi.

Samo se oni usuđuju da putuju uzvodno iza zidina Ašaija, u srce tame.

Na svom putu iz Planina Morna do mora, reka Aš burno teče kroz uzani usek u planinama, između visokih klisura tako strmih i zbijenih da je reka većito u senci, sem nekoliko trenutaka u podne kada je sunce u zenitu. U pećinama koje su istačkale litice, jazbine imaju zlodusi, zmajevi i gora stvorenja. Što se čovek više udaljava od grada, to groznija i nakaznija postaju ta stvorenja... sve dok se napokon ne nađe pred dverima Stigaja, gradaleša u srcu Senke, gde se čak i senkovesci boje da kroče. Ili je bar tako u pričama.

Ima li neke istine u tim mračnim pripovestima koje s kraja sveta donose pevači, mornari i oni koji bi da se okušaju u magiji? Ko to može reći? Lomas Hodač nikada nije video Ašai kraj Senke. Čak ni Morska Zmija nikada nije plovio toliko daleko. Oni koji jesu nisu se vratili da nam ispričaju svoje priče.

Dok se oni ne vrate, Ašai, Zemlja senki i neznane zemlje i mora što se možda pružaju iza njih moraju ostati zatvorena knjiga i za učene ljude i za kraljeve. Uvek je moguće saznati više, videti više, naučiti više. Svet je ogroman i zadivljujuće čudan i pod zvezdama ima više toga nego što čak i velemeštri iz Citadele mogu da sanjaju.





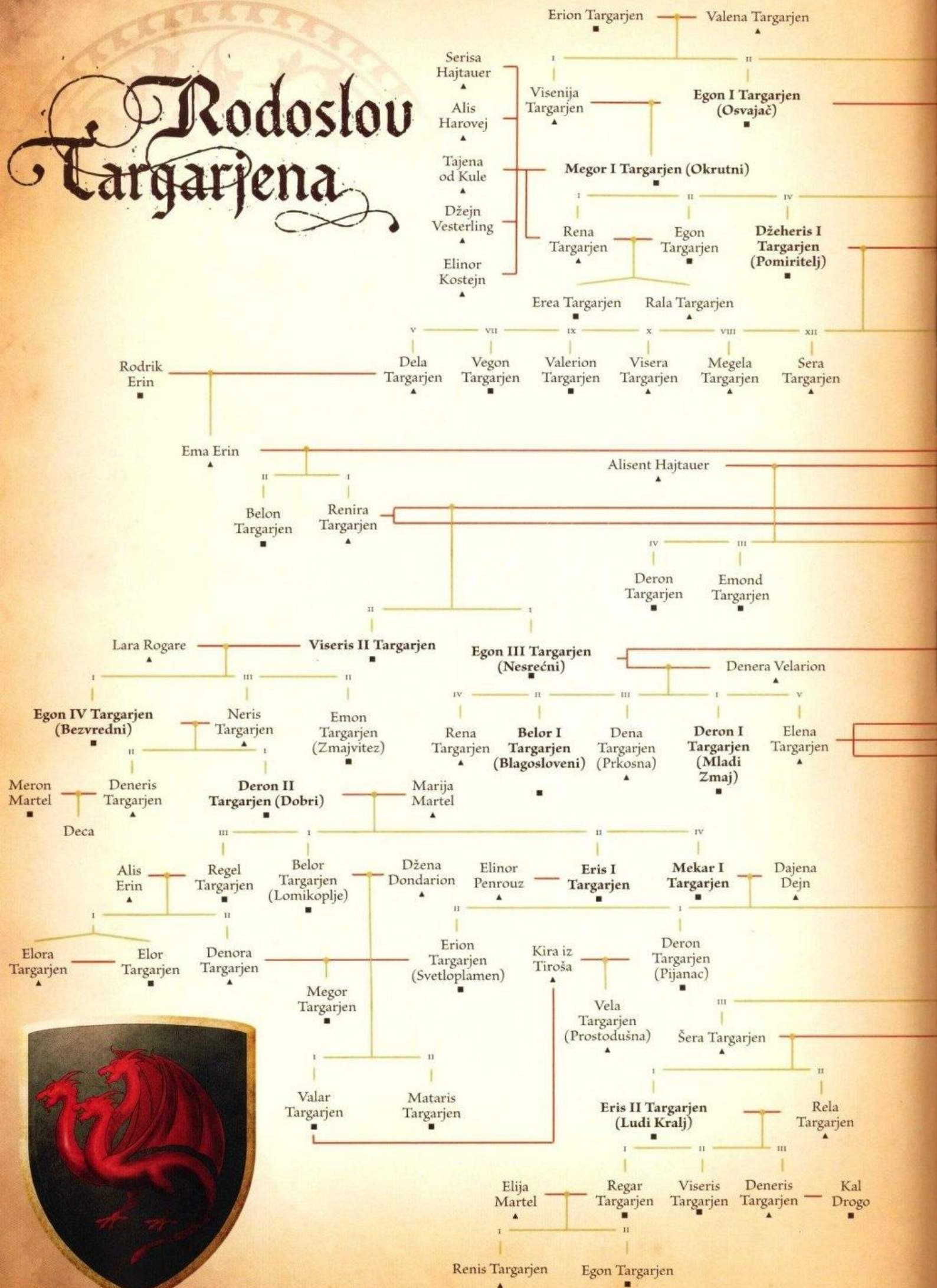
Pogovor

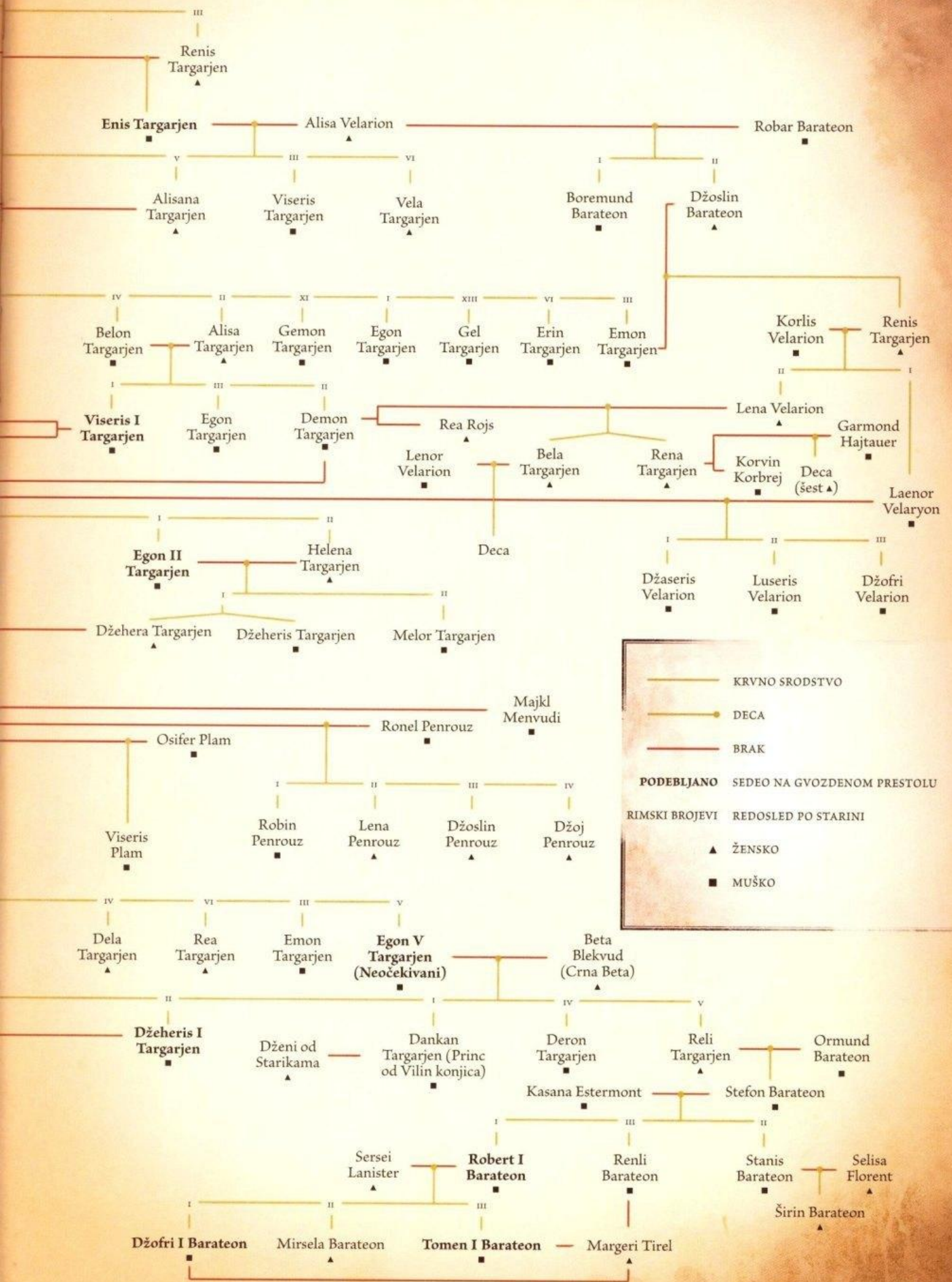
U godinama otkako sam se prvi put prvi put latio pera i pergamenta, mnogo se toga promenilo i u Vesterosu i preko mora. Čitaoci moraju da shvate da delo poput ovoga nije plod rada od samo nekoliko nedelja.... niti godina. Nacrt ovog dela prvobitno sam uradio u mirnim godinama na vrhuncu vladavine dobrog kralja Roberta, s namerom da posvetim ovo delo Robertu i njegovim naslednicima kao istoriju zemlje i sveta koji su nasledili.

To međutim nije bilo suđeno, smrt plemenite kraljeve desnice Džona Erina izazvala je ludilo u zemlji – ludilo izdaje, oholosti i nasilja. Ludilo je otelo kraljevstvu Roberta i njegovog lepog sina i naslednika Džofrija. Svi se moramo moliti da vladavina dobrog kralja Tomena bude duga i pravedna, da nas ponovo iz tmine izvede na svetlost.

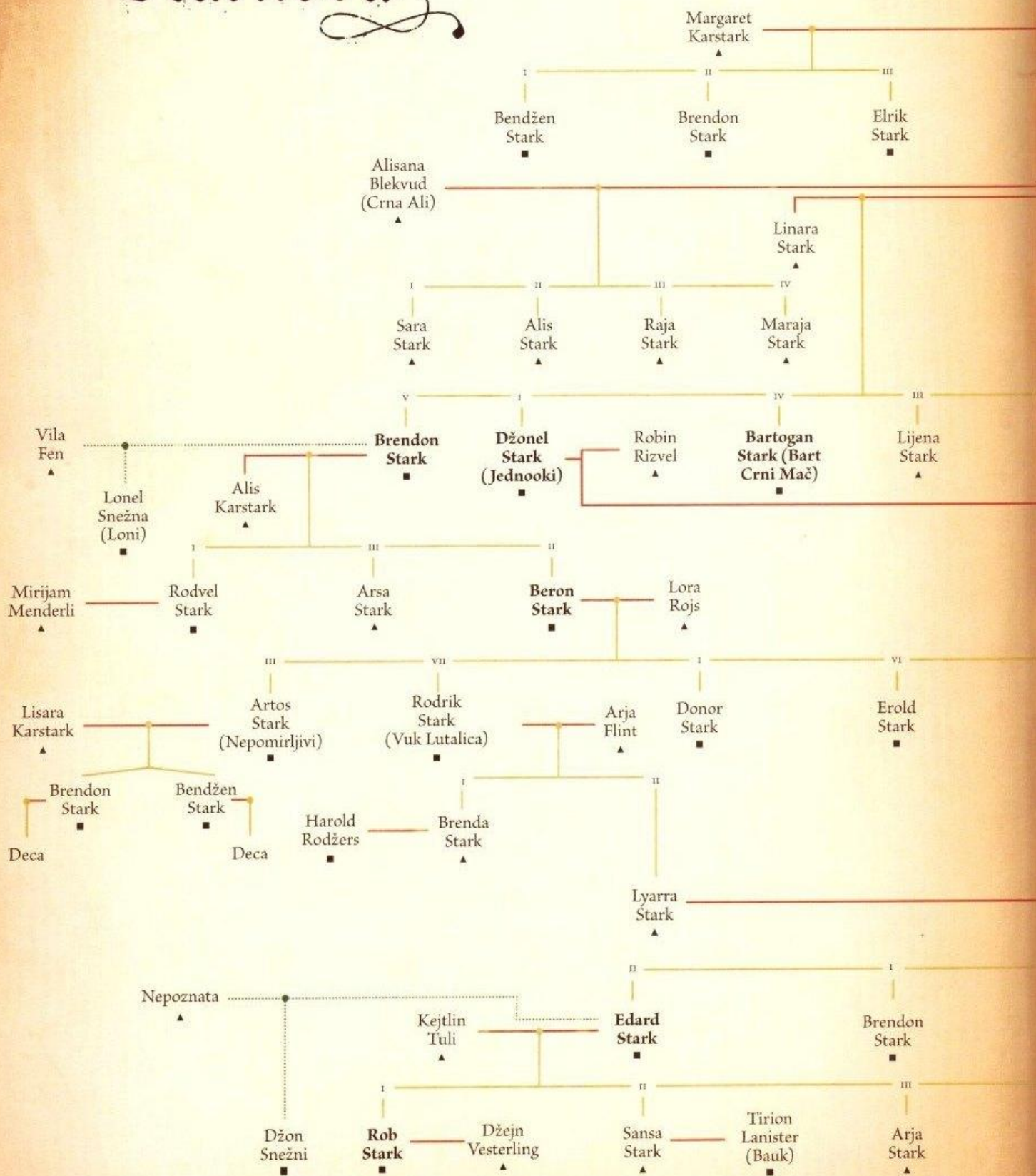
LEVO | *Ponovo rođeni zmajevi?*

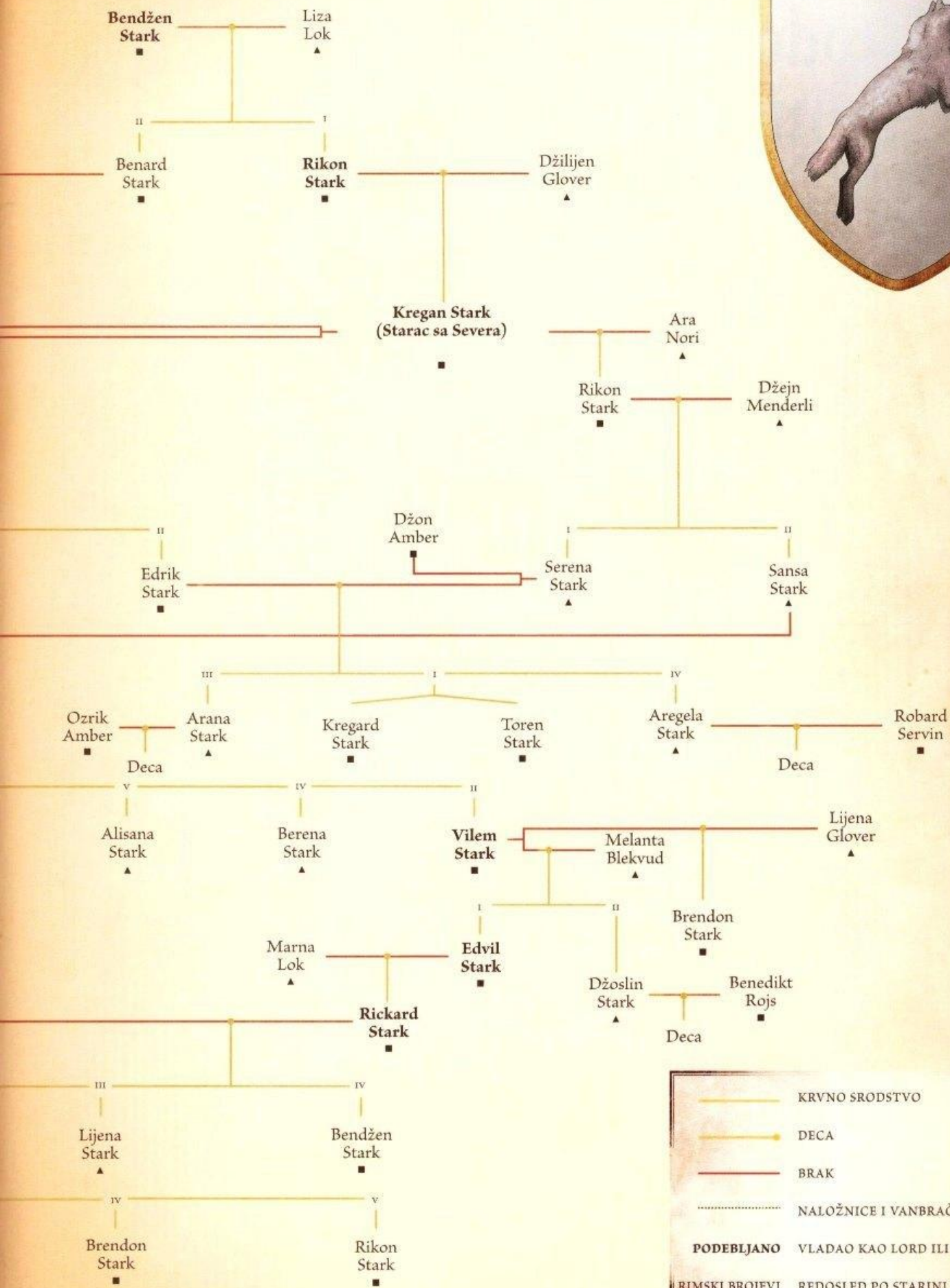
Rodoslov Targarjena



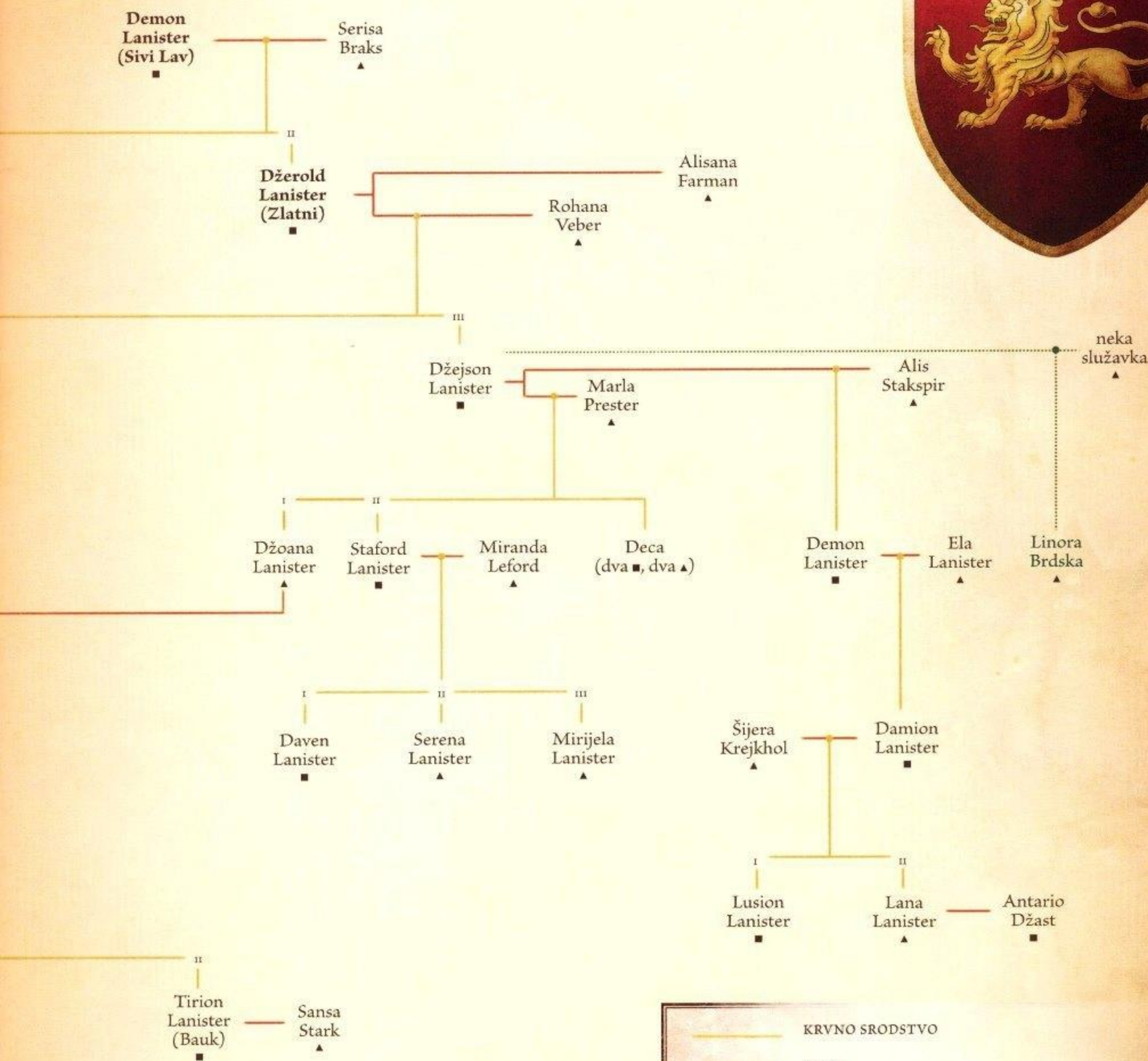


Rodoslov Starkova





	KRVNO SRODSTVO
	DECA
	BRAK
	NALOŽNICE I VANBRAČNA DECA
	PODEBLJANO VLADAO KAO LORD ILI KRALJ
	RIMSKI BROJEVI REDOSLED PO STARINI
	ŽENSKO
	MUŠKO



	KRVNO SRODSTVO
	DECA
	BRAK
	NALOŽNICE I VANBRAČNA DECA
	PODEBLJANO VLADA O KAO LORD ILI KRALJ
	PODEBLJANO SEDE O NA GVOZDENOM PRESTOLU
	RIMSKI BROJEVI REDOSLED PO STARINI
	ŽENSKO
	MUŠKO

DOL KRUNSKE ZEMLJE



LEGENDA	
	GLAVNI ZAMAK
	ZAMKOVI
	GRADOVI
	MANJA MESTA
	ŽITO
	PUTEVI

OLUJNE ZEMLJE

i. p. o.

PR. O.

Dinastija Targarjena

— Egon I OSVAJAČ

37. P. O. — Enis I

42. P. O. — Megor I OKRUTNI

48 P. O.

— Džeheris I POMIRITELJ

103. P. O.

— Viseris I

129. P. O. — Egon II

131. P. O.

— Egon III

157. P. O. — Belor I BLAGOSLOVENI

161. P. O.

— Deron I MLADI ZMAJ

171. P. O. — Viseris II

172. P. O.

— Egon IV BEZVREDNI

184. P. O.

— Deron II DOBRI

283. P. O.

— ROBERT I

— DŽOFRI I

298. P. O.

299. P. O.

SADAŠNJOST

— TOMEN I

209. P. O.

— Eris I

221. P. O.

— Mekar I

233. P. O.

— Egon V
NEOČEKIVANI

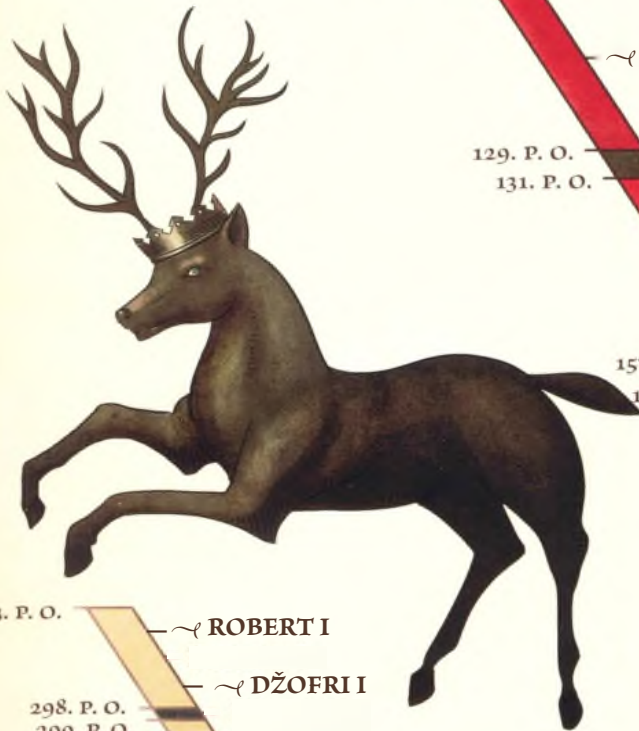
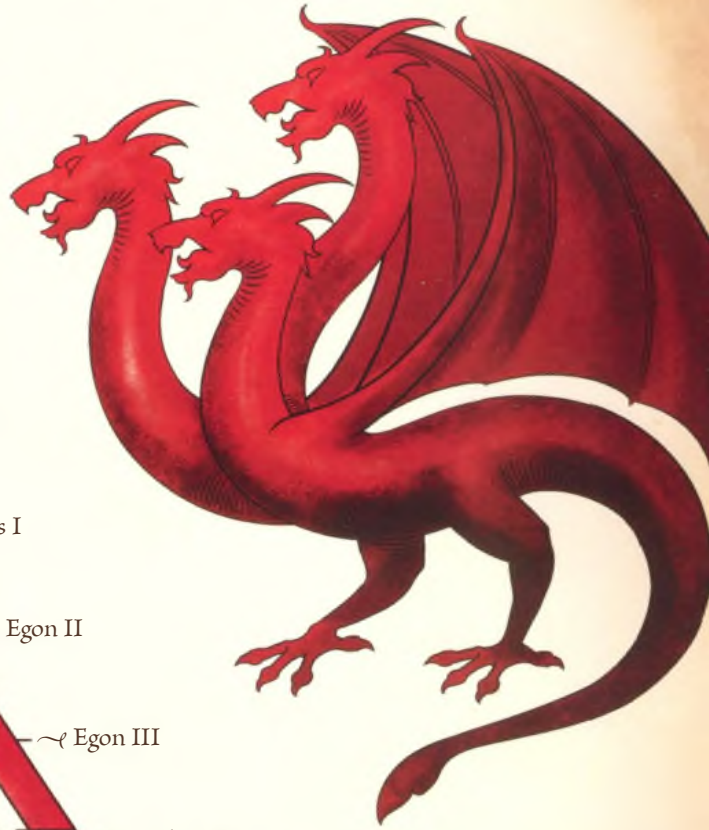
252. P. O.

262. P. O.

— Džeheris II

Eris II —
LUDI KRALJ

283. p. o.



Dinastija Barateona

INDEKS

Brojevi stranica sa ilustracijama dati su u kurzivu

Adam od Korita (Velarion), 76, 77, 78, 81
Adaris, Alekvo (Srebrnjek), 111, 112
Aler, kuća i plemići, 25, 240, 240, 244
Alf Pijanac (Alf Beli), 76, 77, 78, 81
Alin od Korita (Velarion i Oukenfist), 76, 77, 83-84, 87, 88, 91, 247, 265
Alirion, kuća i plemići, 44
Altos, 13, 252
Amber, Harmond (Pijani Džin), 149
Andali, 5, 17-20, 18, 19, 137, 138, 143, 151, 156, 163, 164, 165, 166, 168, 169, 170, 175, 182, 183, 184, 195, 196, 211-13, 216, 223, 238, 240, 254-55, 257, 258, 266
njihova sedmokraka zvezda, 19, 226, 258
Andalos, 17, 18, 138, 163, 167, 169, 238, 254, 255, 256, 266
Apklif, Ursula, 164
Argos Sedmozvezd, 138
Aron Crvenoruki, 20
Astapor, 14, 260, 280, 297
Ašai kraj Senke, 5, 11, 13, 110, 197, 261, 299, 308-9, 309
Azor Ahai, 11, 301
aždaje, 285
Bar Emon, gospodar Oštrog rta, 34, 65
Bar Emon, Togarion (Grozni), 225
Barateon, Boremund, 65, 227-28
Barateon, Boros, 78, 80, 228
Barateon, kuća i plemići, 60, 111, 131, 221, 227-30, 229, 230, 311
Barateon, Oris, 33-36, 39, 40, 40, 53, 87, 226, 227, 230, 243-44
Barateon, Robert *vidi* Robert I Barateon
Barateon, Stefan, 111, 113, 120, 230
Bart, obrednik, 7, 11, 13, 26, 60, 62, 65, 75, 93, 94, 143, 198, 214, 285, 308
Batervel, lord, 95, 104, 105
Baziliskov rt, 24, 284, 285
Baziliskova ostrva, 24, 169, 185, 186, 278, 280, 282-84, 284, 286
Bela Sidrišta, 135, 138
Beldekar, 22, 23, 24
Bele planine (Krazaj zaska), 298, 299
Belers, Dženara, 285
Belgrejv, Džajlz, 82
beli hodači, 12, 222
Beli nož, reka, 138, 168
Belozid, 104, 105
Belor I Targarjen, 89, 89-93, 90, 93, 246
njegove sestre, 91, 91
Bernar II, 153
Bitka na mostu na Vrativodu, 107-8, 200
Bitka ispod Božjeg oka, 56, 59, 157, 198
Bitka iznad Božjeg oka, 78
Bitka na Kamenj čupriji, 56, 56-57
Bitka na Kraljevom drumu, 78, 80, 82
Bitka sedam zvezda, 164-65, 166-67, 169, 170
bitke, razne, 12, 25, 33, 36, 56, 78, 84, 128, 138, 151, 154, 197, 211, 218, 224, 226, 262, 304. *Vidi* *takođe* Osvajanje, Ples zmajeva
Bizberi, lord, 73
Blekmont, kuća i plemići, 25, 240, 241
Blekvud, Crna Ali, 82, 228
Blekvud, Melisa, 98, 99
Blekvudi od Gavrangrane, 108, 116, 151, 152, 153, 154, 156, 157, 228
bogošume, 20, 143
Bol, Kventin (Vatrena Kugla), 95, 199
Boling, Teo, 59
Bolton, kuća i plemići, 137, 138, 145
Božje oko, 8, 33, 36, 40, 78, 81, 104, 124, 126. *Vidi* *takođe* bitke
Brajtston, Džon, 163
Bratstvo Kraljeve šume, 121, 231, 239
Bravos, 15, 17, 27, 114, 168, 252, 253, 256, 261, 262, 265, 267, 271-77, 272-73, 274, 275, 276, 295, 297
Brdo duhova, 25, 243
Brdski, Adison, kopile od Njiva, 51
Breken, Barba, 98, 99, 101
Breken, kuća i plemići, 116, 151, 152, 154, 155, 156, 157
Brendon Rušitelj, 145
Brendon Zidar, 5-6, 10, 142, 169, 207, 209, 215, 224, 233
Brodolomni zaliv, 81, 120, 221, 230, 231, 233
Bronzani kraljevi od Kamena runa, 163, 164

Brum, Alfred, 80
Brzorečje, 52, 58, 109, 154, 156, 157, 159, 160, 161
Citadela meštara, ix, 5, 8, 17, 26, 31, 45, 65, 93, 105, 106, 124, 145, 151, 207, 216, 223, 278, 287, 302
Crna Vatra, Demon (Demon Vodeni), 93, 95-96, 97, 100, 101, 103, 107, 170
Crna Vatra, Demon II, 104-105, 104-105
Crna Vatra, Demon III, 105, 107, 199
Crna Vatra, Enis, 106
Crna Vatra, Hegon, 105, 107
Crna Vatra, Melis Čudovišni, 103, 109, 111, 112, 112
Crne perle, 98, 98, 276
Crne Vatre, bune, 101-5, 103, 107, 160, 170, 199-200, 218, 242
Crni Labud, 262
crni risovi, 7
Crni zamak, 5, 7, 62, 141, 145, 146
Crnobujica, 31, 33, 34, 35, 36, 40, 45, 49, 56, 64, 100, 113, 127, 138, 151, 152, 153, 155, 221, 224, 225, 226, 235
Crvena tvrđava, 49, 56, 60, 65, 74, 90, 94, 100, 105, 106, 116, 119, 120-21, 129, 130, 157, 204
Riznica devica, 90, 92, 94
Crvene planine, 36, 43, 87, 207, 213, 217, 221, 222, 235, 236
Crveni kraljevi, 137, 138
Crvenobradi, Rejmun, 141, 149
Cvetni, Mervin, 84, 85
Carlton, Teo, 155
Čatana Ko, Strela Džahara, 279
Čelsted, Karlton, 124, 125, 126, 129
Četnaest plamenova, 13, 15, 17, 26, 27, 143
čuvardrva, 6, 8-9, 8, 19, 20, 152, 175, 218
Dalekoviđa Denis, 26, 32
Daran Bogoborac, 10, 207, 221, 223, 224, 233
Daran Treći, olujni kralj, 25
Darklin, Denis, 117-19
Darklin, kuća i plemići, 34-35, 118, 224
Darklin, Robin (Crni Robin), 51
Dastin, kuća i plemići, 78, 82, 135, 137
Dašćare, 88, 235, 240, 242, 243, 253
deca šume, 5-6, 7, 7, 8-10, 12, 19, 19, 145, 175, 195, 204, 211, 222-23, 226, 235, 237
Dejn, Artur, 121, 125, 239
Dejn, Džofri, 244
Dejini od Zvezdopada, 25, 238, 239, 240, 241
Deri, Džonator, 128, 129
Deron I Targarjen (Mladi Zmaj), 85, 87, 87-88, 89, 91, 217-18, 221, 246, 265
Deron II Targarjen, 96, 100, 100-103, 247
Devojačko jezero, 34, 41, 49, 67, 83, 125, 151, 152, 153, 221, 224
divljani, 5, 6, 12, 19, 135, 141, 146, 147, 147-49, 148, 149, 263
Gendel i Gorn, 7, 148, 149
doba junaka, 10-17, 145, 169, 181, 195, 196, 207, 221, 232
doba praskozorja, 5-9, 10, 163, 169, 195, 263
Doget, Džofri (Crveni Pas sa Brda), 58
Dorna, 8, 25, 33, 36, 43-45, 49, 52, 53, 68, 87-88, 88, 89, 90, 96-97, 100, 114, 128, 151, 217-18, 221, 222, 226, 227, 235-49
i Rojnari, 23-25, 236, 240, 242, 268
i Targarjeni, 43-45, 44, 88, 221, 235, 242, 243-47
Lom, 237
mapa, 234
postelja škorpija i lord Tirel, 88, 218
tamošnji sitni kraljevi, 240
vrste Dornjana, 236, 236
Dornski ratovi, 49, 51, 217, 217, 227, 246
Dotraci, 14, 17, 27, 260, 267, 288-93, 290-91, 295, 296, 297, 298, 299, 304
doš kalin, 293
njihovi kalovi i kalasari, 14, 260, 267, 288, 289, 297, 304
Drahar, Kragas (Hranitelj rakova), 68
Drhtavo more 17, 26, 168, 214, 253, 257, 271, 287, 292, 294-95, 296, 298, 299, 300, 304
Drilend, Lusifer, 241
Družina devetoro, 109, 111
Duboko jezero, zamak, 60
Dugačka noć, 11-12, 131, 137, 145, 222, 263, 301, 302
Durandon, Arek, 33, 151, 154-55, 155, 186
Durandon, Argela, 39-40
Durandon, Argilak Oholi, 27, 33-34, 34, 36, 39, 226, 227
Durandon, Arlan III, 153-54, 155, 221, 226
Durandon, Arlan V, 155
Durandon, Karlton, 225-26
Durandon, kuća i plemići, 33, 40, 153, 156, 221, 223-24, 225, 226
Džar Har, 307
Džastmen, Benedikt, 152, 153
Džastmen, kuća i plemići, 152-53, 154, 156, 156, 180
Džeheris I Targarjen, 5, 53, 58, 59, 60-65, 61, 62-63, 64, 158, 159, 170, 198, 219, 227, 228
Džeheris II Targarjen, 108, 111-12, 113, 201, 203

Dženi od Starikama, 108-109, 228, 230
džinovi, 5, 6, 7, 145, 169, 175, 195, 204, 222, 237, 257, 296
Džogos Naj, 271, 290, 303, 304-5, 305
Džoron I Blektajd, 181-82
Egon I Targarjen (Osvajač), 10, 27, 31-45, 48, 49, 51, 76, 155, 186, 188, 216, 217, 227, 243-47
glas poslat u Sedam kraljevstava, 34, 35
i Osvajanje, 34-45, 34, 48
kraljevski obilasci, 51
kruna, 51, 52, 55, 106
njegov Gvozdeni presto, 45, 46, 51
njegov mač, 35
njegov zmaj Balerion (*vidi* zmajevi)
pismo princa Nimora, 246, 247
vladavina posle Osvajanja, 49-51
Egon II Targarjen, 71, 72, 73-81, 77, 82, 160, 170, 189, 190, 198, 228
Egon III Targarjen, 72, 78, 79, 80, 81, 82, 82-86, 85, 87, 170, 190, 198, 228
njegovi namesnici, 83
Egon IV Targarjen (Bezvredni), 91, 94, 95, 95-99, 97, 100, 101, 158, 246-47
njegova velika kopilad, 97, 98, 101
njegovih devet naložnica, 98, 98-99, 99, 276
Egon V Targarjen (Neočekivani ili „Jaje“), 31, 106, 107, 107-10, 199, 201, 228, 230
Egonova utvrda, 35, 39, 45, 49, 50, 246
Egonovo visoko brdo, 35, 49, 55, 56
Elirija, 27, 253
Enar Targarjen Izgnanik, 26, 32-33
Erastis, Terio, 297
Ereg Kraljeubica, 19, 19, 152
Erin, Artis (Soko-vitez) 19, 165, 166, 167, 169, 170
Erin, Džejn, 83
Erin, Džon, 127, 160, 170, 191, 311
Erin, kuća i plemići, 19, 33, 52, 67, 167, 169-70, 172
njihovi kraljevi, 167, 168
Erin, Rodrik, 65, 169-70
Erin, Ronel, 36, 40, 43, 52-53, 169
Erin, Šara, kraljica Dola, 36, 40, 43
Erinov Dol, 18, 19, 20, 33, 36, 27, 40, 43, 43, 52, 66-67, 163-73
mapa, 162
obližnja ostrva, 168
Prsti, 19, 33, 138, 163, 164, 165, 166, 168, 258
Eris II Targarjen (Ludi Kralj), 113-21, 114, 121, 124-29, 125, 142, 160, 170, 203, 204, 218, 230, 239, 247
Esos, 4, 13, 15, 22-23, 26, 103, 109, 111, 235, 237, 253 *Vidi* *takođe* Valirija
evnusi, 14, 120, 124, 255, 260, 268, 300, 302, 303 *Vidi* *takođe* Neokaljani
Farman, kuća i plemići, 59, 180, 190, 195, 196, 197, 199
Farvind, kuća i plemići, 176
Fauler, kuća i plemići, 25, 210, 238, 240, 241, 244
Fišeri, 152, 156
Fosovej, Derik (Trula Jabuka), 111
Frej, Forest, 159, 159
Galadon od Mornje, 231
Galebovo, 36, 43, 49, 83, 128, 163-64, 165, 168, 253
Gardener, Džajlz III, 212, 217
Gardener, Gart VII, 33
Gardener, Gart IX, 211, 212
Gardener, Gart VII (Zlatnoruki), 182, 210, 210-11, 212
Gardener, Gart X (Sedobradi), 212, 218
Gardener, Gart XI, 213
Gardener, Gvejn V, 211, 212, 217
Gardener, kuća i plemići, 33, 40, 41, 45, 197, 207, 209-11, 215, 217, 217, 218
Gardener, Mer I (Krotki), 211
Garin od Hrojanija (Veliki), 22-23, 26
Garis Sivi, 257
Garon, lord (Gost), 52, 157, 158
Gart Baštovan, 209
Gart Zelenoruki, 10, 207-9, 208, 218, 235
njegova slavna deca, 208
Gavrangrana, zamak, 154
gavranovi, 7, 34, 35, 55, 191, 202, 203
Gemon Bledokosi, 79, 84, 242
Gipovi, 287, 288
Gišani, 5, 13, 14, 15, 22, 27, 260, 260, 278, 282, 284, 286, 289, 302
Gnezdo sokolovo, 40, 43, 52-53, 167, 168, 170, 171, 172-73, 218
Godina lažnog proleća (281. p. o.), 124
Gont, Gvejn, 118
graditelji lavirinata, 214, 253-54, 254-55, 256
Grafton, kuća i plemići, 163-164
Grandson, Lorent, 83
Grazdan Veliki, 13, 14

Grej, Garibald, 78
 Grejajron, kuća i plemići, 176, 179, 181-82
 Grejdon od Hvata, 25
 Grejdžoj, Belon, 131, 191, 193
 Grejdžoj, Dagon, 104, 141
 Grejdžoj, Dalton (Crvena Sipa), 188-90
 Grejdžoj, Goren, 53, 74, 187-88
 Grejdžoj, Kvelon, 190-91
 Grejdžoj, Loren (Stara Sipa), 138
 Grejdžoji od Hridi, 175, 176, 177, 180, 187, 187, 191, 214
 Gud, Glendon, 78
 Gud, Gregor, 51
 Gud, Griffit, 51
 gusari, 36, 49, 68, 83, 109, 111, 168, 169, 225, 262, 265, 280, 282, 283-84, 284, 286
 Gvozdena ostrva, 7, 20, 52, 53, 93, 104, 138, 157, 174, 175-93, 197, 210, 226
 „crna krv“, 183-86, 187
 Crvena Sipa, 188-90, 189
 krune od naplavine
 tamošnje plemićke kuće, 187
 Gvozdena banka, 91, 113, 273, 274, 274, 275
 Gvozdeni presto, 45, 46, 51, 58, 72, 94, 105, 107, 111, 170, 198, 201, 230, 242, 246, 247
 govzdenođeni, 7, 20, 33, 36, 104, 138, 139, 141, 151, 153, 154, 155, 156, 169, 176, 181, 182, 185, 188, 197, 210
 Hajtauer, Oto, 65, 67, 68, 70, 77, 246
 Hajtauer, Alisent, 65, 67, 68, 70, 71, 72, 72, 73, 77
 Hajtauer, Džerold, 111-12, 126
 Hajtauer, kuća i plemići, 45-53, 59, 78, 146, 210, 214-16, 217
 Hajtauer, Limond, 180, 210, 215
 Hajtauer, Serisa, 53, 59, 59
 Hako (Hugor), 18
 Hamfred Lakrdijaš, 51
 Haren Crni, 33, 34, 36-37, 151, 155, 156, 157, 186
 Haren Crveni, 52, 53, 157, 158
 Harendvor, 33, 34, 36, 37, 52, 62-63, 63, 72, 77, 98, 155, 156, 157, 158, 159, 186
 njegovi gospodari (spisak), 158
 spaljivanje, 38, 38, 42, 227
 tamošnji turnir, 121, 122-23, 124-26
 Harmund, kuća i plemići, 184-85
 Harovej, Alis, 53, 59, 59, 158
 Harovej, kuća i plemići, 53, 59, 158
 Hastvik, Morgil, 96
 Hiljadu ostrva, 288, 294, 296, 298, 298
 Hirkun Junak, 301, 301
 Hirkun, baština, 299, 300, 304
 Hju Čekić, 76, 77, 78, 81
 Hodać, Lomas, 11, 23, 197, 257, 259, 273, 278, 288, 299, 300, 303, 306, 309
 Holard, Dontos, 119
 Holard, Simon, 119
 Hor, Harvin (Tvrđoruki), 33, 151, 154, 155, 156, 185, 185-86, 187, 226
 Hor, Koređ I (Svirepi), 153, 180, 210
 Hor, kuća i plemići, 33, 36-37, 38, 138, 156, 183-184, 186
 Horo (dotrački kal), 289-90
 Hrid, zamak, 8, 192, 193
 Hrojani, 11, 21, 22, 23, 268
 Hugor od Brda, 17, 163, 169
 Huzor Amaj (Čudesni), 288

Hvat, 10, 12, 33, 36, 41, 100, 128, 138, 182, 206, 207-19, 213, 240
 hrastovo sedište, 211, 212, 212
 kraljevi Gardeneri, 209-11, 212
 tamošnje plemenite kuće, 217, 217-18
 Ib i Ibljani, 17, 254, 255, 256, 257, 271, 287, 289, 292, 295, 297, 298
 istočno odatle, 298
 tamošnja manja ostrva, 296
 Ironvud, kuća i plemići, 25, 238, 240, 240, 241, 242, 243
 Istinska Vatra, Tristan, 79
 jednorozji, 140, 287, 296
 Jezero Bodež, 22, 27, 259
 jezovuci, 6, 7, 8
 Ji Ti, 11, 13, 65, 261, 300-305, 306
 bogovi-carevi, 302
 Pet tvrđava, 303
 Jin, 24, 285, 286
 Jovini, kameni džinovci, 299
 Joramun, 145, 147-48
 Junkaj (žuti grad), 14
 Kačani, 287, 288, 292
 Kamena živica, 151, 155
 Kamenglava, 232
 Kamenji ljudi sa Skagosa, 139, 139-40
 Kameno kolo, zamak, 224, 225
 Kandža, 24, 283, 286
 Kargil, Arik, 70, 75
 Kargil, Erik, 72, 75
 Karlon Veliki, 255
 Kart i Karčani, 13, 252, 280, 283, 284, 285, 287, 288, 292, 299
 Kasapinov bal, 78
 Kastamir, zamak, 203
 Kasterilji od Stene, 195-96
 Kejinov šanac, 8, 20, 136, 138
 kentauri, 287
 kepeci, 68, 116, 121. *Vidi takođe* Pečurka
 Keron, kuća i plemići, 83, 232
 Kišegora, 114, 212, 221, 222, 224, 226, 233, 244
 Koheris, kuća i plemići, 157, 158
 Koheros, Niseos, 270
 Kohor, 15, 26, 27, 252, 257, 259-60, 260, 261, 263, 288, 292, 299
 Kokšo, lord, 105
 Kokva, Ksobar, 111
 Kol Kriston, 67, 70, 71, 73, 75, 78
 Konington, Džon, 125, 128
 Kopriava, 76, 81
 Korbrej, Korvin, 83, 163
 Korbreji od Sreedomu, 165, 166, 170
 Korej, Karl, 71
 Korgil, kuća i plemići, 25, 88, 240, 240
 Korvin Lukavi, 185, 186
 Kostejin, Elinor, 59, 59
 Kostejin, Leo, 190
 Kostji, planine 259, 287, 292, 293, 298, 299-300, 304,
 bratstvo ix, 283
 Krab, Klement, 60
 krajiški gospodari, 53, 221, 231, 232
 Kraljolu, 33, 34, 36, 39-40, 90, 108, 113, 120, 128, 142, 153, 154,
 155, 212, 221, 222, 224, 227, 232, 233
 Kralj Lešinar iz Dorne, 53, 53, 227, 246
 Kraljev drum, 62, 78, 80, 82, 128
 Kraljeva desnica (raznih kraljeva), 36, 53, 56, 60, 65, 67, 68, 72, 82,
 83, 84, 87, 89, 90, 95, 98, 99, 106, 107, 111, 113, 120, 121,

129, 157, 158, 170, 198, 204, 227
 Kraljeva garda, 10, 49-50,
 54, 58, 59, 67, 70, 75, 94, 107,
 117, 126, 128, 229

Kraljeva Luka, 36, 45, 49, 50, 51, 62, 72, 77, 79, 113, 114, 116, 130,
 190, 198, 204, 228, 253, 261. *Vidi takođe* Zmajšite
 Kuća poljubaca, 79
 Obredište uspomene, 49, 54, 54, 55
 Renisino brdo, 49, 54, 57
 Veliko obredište, 92, 92, 120, 218
 Visenjino brdo, 49, 55, 79, 92
 kraljevi mogila, 135, 138, 145
 Kraljevstva zalazećeg sunca, 18, 252
 kraljice ribarke, 287, 288, 302
 Krejkdvor, zamak, 54
 Krejkhoh, kuća i plemići, 185, 199
 Krv i Sir, 74-75
 Krvave dveri, 19, 167
 Ksanda Ko, 279
 Kuvor Pacov, 136
 labudji brodovi, 265, 279, 279, 280, 281
 Lan Pametni, 10, 195-96, 207, 209
 Lanisgrad, 33, 49, 114, 115, 117, 124, 172, 190, 196, 253,
 Lanister, Demon (Sedi Lav), 199
 Lanister, Džerion, 115, 117, 201
 Lanister, Džejmi, 116, 117, 121, 125-126, 128, 129, 204
 Lanister, Džejson, 78, 189-90, 198, 201, 204
 Lanister, Džerold I, 180, 199-200
 Lanister, Džoana, 115, 116, 190, 203-204
 Lanister, kuća i plemići, 33, 36, 40-41, 70, 115, 116,
 121, 180, 184-85, 196, 197
 grb, 199
 rani plemići, 196-97, 198, 199
 rodoslov, 316-17
 i vladavina Targarjena, 198-204
 Lanister, Lelija, 184-185
 Lanister, Sersei, 116, 117, 121, 131, 204
 Lanister, Tibolt (Gromovnik), 196, 199
 Lanister, Tiget, 115, 116, 117
 Lanister, Tilend, 83, 198
 Lanister, Tirion (kepec), 116, 121
 Lanister, Titos, 114-115, 200-201, 202, 204
 Lanister, Trvin, 113, 114-15, 116, 116-17, 118, 119, 120,
 121, 124, 125, 126, 129, 200, 201, 202, 204
 Lašari, Liomond, 111
 Lažna zora, 81, 82
 ledeni paukovi, 11, 11
 ledeni zmajevi, 294

- Leng, 65, 261, 300, 304, 306, 306-7
 Letnja ostrva, 24, 49, 214, 265, 277, 277-81, 281, 296
 Letnje more, 5, 7, 10, 22, 24, 26, 188, 237, 261, 277, 282, 292
 Letnji dvori, 31, 100, 104, 110, 110, 111, 113, 128, 201
 Lis, 15, 25, 26, 27, 68, 84, 85, 94, 186, 246, 252, 261-65, 264, 267, 276
 Lisko proleće, 84
 Litica, zamak, 83, 195
 Livačka stena, 10, 36, 70, 113, 114, 115, 117, 121, 129, 172, 180, 184, 185, 187, 197, 198, 202, 203, 204-5, 205
 Livade, zamak, 195
 Lo Bu, 305
 Lonmut, Džofri (Vitez od Poljubaca), 71
 Lonmut, Ričard, 125
 Lorat, 15, 253-56, 252, 254-55, 257, 261, 262, 263, 289, 295, 296
 Lotston, Danela, 99, 99
 Lov na lešinara, 53
 Ljudi bez lica, 277
 Ljuta čuprija, 56, 75, 207
 mačevi
 Crna vatra, 35, 55, 58, 59, 88, 96, 96, 243
 Istina, 264
 Lelek, 78
 Neutešna gospa, 165, 166
 Pravedna devica, 231
 Siročeto v krik, 76
 Suton, 189
 Svetla rika, 197, 197
 Svetlonosac, 301, 301
 Tamna sestra, 35, 50, 57, 66, 78, 246
 Zora (Mačjutra), 239, 239
 Mad, kuća i plemići, 34, 152, 156, 156
 Mad, Mark (Ludi Bard), 154
 Mad, Tristifer IV, 19, 152, 156, 172
 Mad, Tristifer V, 19, 152
 magija, 21, 22, 25, 26, 59, 127, 158, 198, 259, 283, 285, 301, 308-9
 Maltar Ksak (Jahač Vetra, Kartopisac), 278
 maljavi ljudi, 17, 255, 257, 287, 288
 Manderli, kuća i plemići, 138
 Manderli, Toren od Belih sidrišta, 83, 85
 Mantaris, 27, 253
 Marbrend, Džejn, 200, 200, 201
 Marbrendi od Jasenkraja, 199, 199
 Marilda od Korita, 76
 Martel, Doran, 120, 128
 Martel, Elija, 120, 125, 126, 127, 128, 129, 247
 Martel, kuća i plemići, 25, 33, 44-45, 53, 240, 240, 241, 242, 246, 247, 248, 265
 Martel, Luin, 125, 128, 129
 Martel, Marija, 89, 91, 100
 Martel, Merija, 44, 44-45, 53, 243, 244, 246
 Martel, Meron, 100, 100, 101, 242
 Martel, Mors, 25, 240, 241
 Masgud, Džek, 149
 Mejsi, Maldon, 224
 Mejsi, Triston, gospodar Kamenog kola, 34, 35
 Mejsijeva kuka, 34, 107, 199, 221, 222, 224, 225, 231
 Megeta (Vesela Meg), 98, 99
 Megor I Targarjen (Okrutni), 51, 52, 53, 54, 55-58, 58, 59, 157, 158, 159, 198, 216, 227
 njegove neveste, 53, 59, 59
 Mekar I Targarjen, 101, 102-3, 104, 105, 106, 158, 199
 njegova kruna, 106, 106
 Mengo (dotrački kal), 289
 Menvudi, kuća i plemići, 91, 241
 Meriverder, kuća i plemići, 217
 Meriverder, Mark, 83
 Meriverder, Oven, 121, 125, 128
 Mern, kralj Hvata, 36, 40-41
 Mesec tri kralja, 79
 Mesečeva kapija (zamak), 170, 172, 173
 Mesečeve planine, 18, 19, 33, 163, 167, 168, 172, 309
 istaknutiji klanovi (spisak), 167
 mesečevi pevači, 15, 271, 275, 304
 Mir, 27, 68, 116, 252, 261, 261-65, 267
 Mirin, 14, 297
 Misarija, Bela Pijavica, 67, 74
 Močvara, 140, 140-141
 Močvarni kraljevi, 140-141
 More zalazećeg sunca, 175, 176, 177, 190, 204, 207, 210, 281, 299
 Moro (dotrački kal), 289
 morski ljudi, 65, 164, 168, 214
 morski pljačkaši, 176-178, 179, 180, 184, 185, 186, 188, 188-89, 190, 210
 Most snova, 23, 268
 Mrka kula, 113, 119
 Murmison, obrednik, 53
 Muton, Don, 35, 41
 Muton, kuća i plemići, 34, 156, 224
 Muton, Majls, 125, 128
 Muton, Manfrid, 83
 najamnici, 27, 108, 109, 111, 198, 264-65, 267, 282. *Vidi takođe*
 slobodne čete
 Nat, ostrvo leptira, 24, 278, 282
 Nebohvat, 25, 238, 243, 244
 Neokaljani, 14, 260, 292
 Ni Sar, 21, 23, 257
 Nimerija, kneginja Ni Sara, 22, 23-25, 24, 236, 240, 241, 268, 280, 285, 286
 Noćna straža, 5, 6, 12, 50, 60, 105, 107, 131, 135, 138, 140, 141, 145, 146, 147, 149
 njeni zamkovi, 145, 146, 146
 Noćna tvrđava, 145
 Noćni poj, zamak, 232, 244
 Nojna, reka, 17, 255, 256-57
 Noridž, Džeremi, 109
 Norvos, 15, 17, 27, 252, 255, 256-59, 258, 261, 263
 Nova tvrđava, 138
 Novi dar, 60, 135, 141
 Olujne zemlje, 39, 40, 62, 96, 100, 128, 186, 211, 212, 220, 221-33, 223
 sitni kraljevi, 224
 tamošnji zamkovi, 232, 232
 olujni kraljevi, 33, 151, 153-54, 224, 225-26, 230, 231, 240
 Oros, 27, 253
 Ostrvo lica, 19, 223, 237
 Ostrvo sekire, 24, 283
 Ostrvo suza, 283, 286
 Ostrvo žaba, 24, 283
 Osvajanje, 31-45
 bitke, 34-41
 datiranje pr. o. i p. o., 31
 Oteris, Belegera, 98, 98, 276
 Ozgud III Šet, 163
 Pacov, Soko i Svinja, 105, 109
 Paklengaj, 25, 243, 244
 Pastir, 77, 78
 Pečurka (kepec), 68, 71, 73, 75, 91, 93, 143, 159, 242
 Pegavi Tom Kasapin 111
 Pejt od Dugolista (Lavoubica), 78
 Pentos, 15, 17, 18, 27, 55, 59, 252, 261, 262, 265, 266, 266-67
 Peščana lađa, 25, 248
 Pik, Anvin, 83, 84
 Pik, Gormon, 104, 105
 Pik, Lorimar, 138
 Pikova buna, 199
 piromanti, 103, 110, 120, 127
 Plam, Ošifer, 91, 95
 Plavikraj, zamak, 32, 34, 65, 67, 71, 72, 77
 Ples zmajeva, 66, 73-81, 141, 159, 189, 190, 198, 217, 228, 246
 bitke, 75, 76, 76, 77, 77-78, 80, 81, 160
 Dva izdajnika, 76, 77
 zeleni i crni, 68, 77, 78
 Plima, zamak, 65
 Poslednje svetlo, 252
 Prinčev prevoj, 43, 87, 210, 218, 238
 Propast Valirije, 17, 26-27, 28, 32, 68, 131, 288, 289, 296
 Prvi ljudi, 6, 7, 8-9, 10, 10, 11, 12, 19-30, 108, 135, 136, 143, 145, 147, 151, 156, 163, 164-65, 167, 170, 175, 177, 180, 195, 196, 204, 209, 212, 214, 222-23, 235, 237, 238, 287
 prvoobrednici, 31, 45, 48, 49, 51, 52, 53, 55-58, 59, 62-63, 93, 100, 216
 put zloduha, 27
 Rlor, 11, 26, 257, 261, 268, 275
 Rajder, Mens, 131
 Rat Kraljeva od devet groša, 111-12, 112, 113, 121, 201, 230, 247
 Rat na Jezeru bodeža, 22
 Rat tri princa, 22
 Ratnikovi sinovi, 24, 54, 55, 56, 57, 62, 216
 Rečita stabla, 278, 279, 281
 Rečne zemlje, 150, 151-61
 vladarske kuće (spisak), 156
 Rečni, Benedikt Bodri, 152
 Rečni, Brinden (Krvavi Gavran), 99, 101-2, 104, 105, 106, 107
 Rečni, Egor (Ljuti Celik), 99, 101-2, 102, 103, 105, 108, 199, 265
 Rečni, Semvel, 54
 Redfort, kuća i plemići, 19, 169
 Redvin, kuća i plemići, 33, 60, 65, 128, 217
 Rejn, Elin, 199-200, 200, 201, 202, 203
 Rejni od Kastamira, kuća i plemići, 195, 196, 199, 200, 201, 202, 203
 religije i manja božanstva, 6, 8, 11, 15, 17, 18, 20, 147, 151-52, 167, 224, 237, 257, 268, 271, 275, 281, 282, 287, 289, 300, 304.
Vidi takođe Vera; *određeni bogovi*
 Boaš, 254-255, 255-56, 257
 Crkva zvezdane mudrosti, 301
 Crni jarac, 257-58, 258, 259, 260
 olujni bog, 175
 zeleni bog, 207 (*vidi takođe* Gart Zelenoruki)
 Robar II od Kamena runa, 164-65, 166-67, 169
 Robert I Barateon, ix, 113, 127-29, 128, 131, 160, 170, 191, 193, 204, 230-31, 311
 Robertova buna, 127-29, 170, 191, 204, 218, 233, 239, 247
 robovlasništvo i robovi, 13, 14, 15, 17, 18, 22, 24, 25, 26, 177, 258, 263, 264, 267, 278, 279-80, 282, 286, 29. *Vidi takođe* Bravos, i Volantis, 268-269, 270
 Rogare, kuća i plemići, 264
 Rohana od Tiroša, 100, 102
 Rojna (Majka Rojna), 11, 17, 18, 21, 22, 23, 27, 242, 255, 256, 267-68, 279
 Rojnari, 11, 17, 18, 20-21, 21-25, 22, 236, 240, 257, 263, 268, 280
 Rojs, Rea, 66-67, 70, 71
 Rojsjovi od Kamena runa, kuća i plemići, 19, 52, 78, 163, 164, 167, 170
 Rokston, Smeli Džon, 76
 Rosart, mudrost, 120, 124-25, 129
 Roven, Tadeus, 83, 84
 Rozbi, 33, 34, 75, 152
 Rozbi, lord, 75, 77, 244
 Rubinski gaz, 128, 129
 Rut, Ričard, 51
 San, Samaro, 111
 Sanderlend, Maria, 36, 168
 Sar Mel, 21, 22, 23
 Sarhoj, 21, 22, 268
 Sarna, 287, 288, 290, 292, 294, 295, 296
 Sarnat, 288, 290-91, 290-91
 Sarnor i Samorani, 17, 287-88, 289, 290, 296, 302
 Savez čuvarstva, 226
 Sedam kraljevstava, 10, 15, 18, 26, 31, 33, 112. *Vidi takođe*
pejedična kraljevstva
 Sedmokraka zvezda, 17, 163
 Sekira 17, 18, 255, 257, 295, 296
 Selhoris, 23, 259, 270
 Seltigar, Krispijan, 35
 Selmi, Baristan, 112, 112, 119, 126, 128, 129
 Selmi, kuća i plemići, 221
 Seltigar, Edve, 59
 Seltigari od Ostrva klešta, 32, 34, 65
 senkoveci, 309
 Senodol, 24, 49, 117-19, 119, 152, 221
 Senodolska buna, 117-19, 119, 129
 Serala od Mira (Čipkana Zmija), 118, 119
 Sereni od Lisa, 97, 98, 99
 Sever, 8, 12, 20, 33, 42, 82, 93, 107, 134, 135-43, 139, 140, 168, 207
 Simeriji, 287, 288
 Sirotani, 54, 55, 56, 57, 62, 77, 230
 siva ljupka, 23, 64, 186, 285
 Siva pustoš, 300, 304
 Sivi Kralj, 176, 178-82
 Sloan, Edgar, 113
 slobodne čete, 27, 83, 111, 260, 264, 280
 neke važnije, 265, 267
 Slobodni gradovi, 15, 18, 26-27, 49, 83, 109, 111, 114, 116, 177, 198, 221, 252, 253-76, 280, 288-89, 292, 293
 Slomljena ruka Dorne, 8, 222, 235, 237, 238, 240, 261, 265
 snežni medvedi, 8
 Snežni, Brendon, 42
 Snežnobradi, Edrik, 143
 Somotska brda, 17, 18, 21
 Sotorios, 24, 252, 271, 278, 281, 284-86, 286
 Sporazum, 8-9, 10, 19
 Sporne zemlje, 27, 103, 108, 109, 111, 112, 185, 186, 261, 264-65, 267, 280
 Srebrno more, 287, 288
 stanovnici dubina, 214
 Stara Majka (gusarska kraljica), 111
 Stari Gis, 11, 13-14, 14, 18, 214, 252, 278, 283, 288. *Vidi takođe*
 Gišani stari jezi, 135, 139, 177
 Starigrad, 31, 33, 34, 45, 82, 114, 116, 172, 180, 184, 198, 207, 211, 212-16, 213, 253, 261, 280. *Vidi takođe* Citadela
 Visoka kula, 172, 204, 207, 214-15, 215
 Zvezdano obredništvo, 45, 51, 53, 207, 216, 218
 Starikam, zamak, 108, 152, 156, 173
 Stark, Brendon, 113, 127
 Stark, Edard, 113, 127, 129, 160, 170, 191, 233, 239
 Stark, Elard, 65, 141
 Stark, Kregan, 5, 82-83, 141
 Stark, Lijena, 126-27, 142
 Stark, Rikard, 113, 138, 141, 142
 Stark, Toren (Kralj koji je kleknuo), 36, 40, 41-42, 43, 141, 169, 265
 Starkovi od Zimovrela, 5, 12, 33, 51, 135, 138, 139, 140, 141-43, 149, 168, 169, 265
 kao kraljevi zime, 137, 137-38
 rodoslov, 314-15
 Staunton, Simond, 124, 125, 126
 Stekspir, Vilijem, 83
 Stepence, 25, 36, 70, 71, 83, 84, 103, 111, 112, 113, 138, 153, 169, 185, 186, 188, 189, 230, 235, 237, 246, 247, 262, 265, 277
 stolica od morskog kamena, 7, 175, 187, 188, 189, 190, 191, 214
 Stotinu kraljevstava, 34
 Stokvort, Alin, 53, 75, 77
 Stokvort, Falena, 98, 98, 158
 Stokvort, Maja, 93
 Strong, Harvin (Kostolom), 70, 71, 72, 158



Strong, kuća i plemići, 49, 68, 72, 158
Strong, Laris Copavi, 72, 77, 79, 82, 158
Sunčevu koplje, 88, 89, 114, 141, 235, 240, 243, 244, 247, 248, 249
Svon, kuća i plemići, 232, 233, 262
Svraka, 184-185
Šel, Diven, 163
Šijera Morska Zvezda, 97, 99
Šitovi, ostrva, 182, 191, 207, 208, 210, 211
Tagaros, Markelo, 197
Tarbek, kuća i plemići, 59, 198, 199, 200, 201, 202-3
Targarjen, Alisa, 63, 65, 227
Targarjen, Alisana, 53, 60, 64, 65, 81, 170
Targarjen, Bela (bliznakinja), 71, 80, 81, 82, 84
Targarjen, Belon Hrabri, 60, 62, 63, 65
Targarjen, Belor Lomikoplje, 101, 102-3
Targarjen, Dankan, 108, 109, 111, 230
Targarjen, Dela, 65, 170
Targarjen, Demon, 66-68, 67, 70, 71, 72, 73-81, 159, 246, 262
Targarjen, Dena, 90, 91, 91, 93, 94, 95
Targarjen, Deneris, 98, 100, 101
Targarjen, Deron (sin Egona IV) *Vidi* Deron II Targarjen
Targarjen, Deron (sin Egona V), 109
Targarjen, Deron Odražni, 71, 72, 78, 81, 85-86
Targarjen, Deron. *Vidi* Deron I Targarjen
Targarjen, Džehera, 81, 83, 84, 190
Targarjen, Džeheris, 72, 73, 74, 81
Targarjen, Egon Mladi. *Vidi* Egon III
Targarjen, Egon Starji. *Vidi* Egon II
Targarjen, Egon, princ od Zmajkama (sin Enisa I), 53, 56, 157, 198
Targarjen, Egon, *vidi* Egon Osvajač
Targarjen, Elena, 32
Targarjen, Elena (sestra Belora I), 90, 91
Targarjen, Elora i Elor, 105
Targarjen, Emon (sin Džeherisa I), 64, 88, 89, 90, 90
Targarjen, Emon (sin Viserisa II), 94, 96
Targarjen, Emond (Jednooki), 68, 71-72, 72, 75, 77-78, 81, 228
Targarjen, Erion (Svetloplamen), 105, 106
Targarjen, Gemon Slavni, 32
Targarjen, Helena, 68, 72, 74-75, 78, 81
Targarjen, kuća i plemići, 13, 31-129, 90. *Vidi* *takođe* i *određene vladare*
njihovi saveznici 32, 33, 34, 36, 37
njihov barjak, 36, 68, 76
kraj njihove vladavine, 113 kraljevi, 319
i Lanisteri, 198-204
rodoslov, 312-313
vrhunac moći, 66
venčavanje braće i sestara, 33, 52, 53, 108, 109
njihova valirijska krv, 31
Targarjen, Melor, 74-75
Targarjen, Neris, 94, 95, 96, 98-99
Targarjen, Regar, 113, 115, 117, 119, 120-21, 124, 125, 126-27, 127, 128-29, 191, 218, 240, 231, 233, 247
Targarjen, Rela, 110, 113, 115, 117, 120, 121, 126, 129
Targarjen, Reli, 108, 230
Targarjen, Rena (bliznakinja), 71, 81, 82, 84
Targarjen, Rena (sestra Belora I), 90, 91, 91
Targarjen, Rena, 53, 56, 58, 59, 59, 198
Targarjen, Renira, 67, 68, 70, 70-71, 72, 73-81, 159, 160, 170, 189, 190, 198
njena smrt, 80, 80
njeni sinovi, 71, 72, 72, 73
Targarjen, Renis, 33, 34, 35, 36, 49, 51, 52, 169, 244
napad na Krajoluj, 39-40
bitka sa Mernom IX i Lorenom I, 40-41
i Dorna, 43-45, 44, 243, 244
i „pravilo broja šest“, 51
Targarjen, Renis (Nesuđena Kraljica), 60, 63, 68, 70, 71, 227, 228
zmaj j bitka, 75, 76, 77, 77, 81
Targarjen, Sera, 108, 109
Targarjen, Vegon (Bezmajni), 65
Targarjen, Visenija, 33, 35, 36, 37, 43, 49-50, 54, 57, 173, 205, 246
bitka sa Mernom IX i Lorenom I, 40-41
zmaj, 33, 36, 37, 43, 55
sin Megor, 51, 52, 53, 54, 55, 57
mač, 35, 50, 57
Targarjen, Viseris (sin Alise), 57
Targarjen, Viseris (sin Erisa II), 117, 120, 125, 126, 129
Targarjen, Viseris (sin Renire). *Vidi* Viseris II Targarjen
Tarli, Zverski Sem, 53
Tart, kuća i plemići, 232
Tauers, kuća i plemići, 158
Temo, 260, 292, 297
Tig, kuća i plemići, 153-54, 156
Tajena od Kule, 59, 59
Tirel, Harlan, 41, 217, 244
Tirel, Lionel, 88, 217-18
Tirel, Lutor, 109
Tireli, kuća i plemići, 87, 88, 198, 207, 211, 213, 217, 217-18, 233,

Tirija, 27, 253
Tiroš, 25, 26, 27, 68, 111, 112, 116, 186, 252, 261-65, 265, 267
Toland, kuća i plemići, 25, 243
Tolet, Torgold Tmurni, 166
Torn, Rikard, 75
Tri sestre, 36, 138, 153, 168, 169
Trijarhija (Kraljevstvo tri brata), 68, 78, 83, 246, 262, 262-63
Troznabac, 19, 151, 153, 154, 155, 191, 231, 225
Tuđini, 11, 11, 12, 146
Tuli, Edmin, 37, 39, 155, 157
Tuli, Elmo, 160, 160
Tuli, Kermit, 160, 228
Tuli, Selija, 109
Tuliji od Brzorečja, 52, 78, 153, 154, 156, 156, 159, 160, 187
Turnir na polju ruža, 219
Tvrdidom, 148
Ujed, 168
Utopljeni bog, 20, 175, 178, 179, 182, 183, 184, 187
uzništvo, 177, 271
Valano, 24, 277, 278, 280, 281
Valaso Velikodušni, 268
Valirija i Valirjici, 5, 6, 8, 11, 12, 12, 13-27, 17, 31, 197, 198, 213, 214, 252, 253, 255, 267. *Vidi* *takođe* Slobodni gadovi
gospodari zmajeva, 12, 17, 18, 21, 22, 23, 26, 32, 214, 257, 261, 268, 273, 283, 303
gradovi, 15, 17, 18, 22, 23, 243-76
i Pet tvrđava, 303
i ropstvo, 15, 18, 278
njihov spoljašnji izgled, 13, 94, 264
njihova osvajanja, 15, 17, 18, 22, 26
njihove religije, 257, 261, 268
preživeli Propast, 26
Propast, 17, 26-27, 28, 32, 68, 214, 288, 289, 296
valirijski čelik, 7, 15, 26, 166, 188, 239, 260
venčavanja braće i sestara, 33, 53
Valisar, 23, 259, 270
varge, 6, 137
Varis (Pauk), 120, 124-25
Varoš suza, 221
Varoš visokih stabala, 49, 278
Vatreno polje, 41, 42, 205, 219
Večernji dvori, 232, 232
Vejt, Kasela, 98, 99
Vek krvi, 32, 68, 260, 264, 269, 270, 273, 282, 283, 288-89, 292
Velarion, Alisa, 53, 57, 60
Velarion, Daseris, 71, 72, 72, 75, 78, 81
Velarion, Demon, 35, 36, 58
Velarion, Džofri, 71, 72, 72, 78
Velarion, Korlis (Morska Zmija), 65, 66, 67-68, 71, 72, 76, 77-78, 80-81, 82, 83, 189, 246, 262, 296-97, 298, 307, 309
Velarion, kuća i plemići, 32, 34, 51, 65, 67, 68, 71, 72, 77, 84, 189
presto od naplavine, 65
Velarion, Lenor, 63, 70-71, 228
njegov zmaj, 63
njegova kopilad, 76
njegovo ubistvo, 71
Velarion, Luseris, 71, 72, 72, 81, 124, 228
njegov zmaj, 228
njegovo ubistvo, 73-74
Velika prolećna boleština, 103, 104, 170
Veliko pešćano more, 292, 300, 304
Veliko veće iz 101 p. o., 62-63, 63, 64, 66, 68, 94, 159, 170, 228
Veliko veće iz 233 p. o., 106
Vens, Armisted, 156
Vent, kuća i plemići, 121, 124, 158
Vera, 20, 31, 34, 45, 49, 53-54, 55, 62, 151-52, 163, 175, 178, 184, 207, 211, 216, 230, 233
njenih sedam bogova, 17, 18, 51, 89, 90, 94, 151, 153, 163, 168, 175, 184, 211, 216, 218, 255
vernike vojske, 45, 54, 55-58, 62, 153, 216
Ves Dotrak, 288, 290, 293, 293, 299, 304
Vesterling, Džejn, 59, 59
Vesterling, kuća i plemići, 70, 195, 199
Vesterling, Roland od Litice, 83
Vesteros, 10, 13, 15, 33, 53, 135. *Vidi* *takođe* Sedam kraljevstava;
pojedini vladari
deset hiljada brodova, 23-25
dolazak i osvajanja Andala, 18-20
drevni narodi, 5, 8
kao *Rhaesh Andahli*, 18
kraj vladavine Targarjena, 113
kraljevi (spisak), 319
mapa, u drvenom dobu, 4
nestanak zemljouza do Esosa, 237
Osvajanje, 31-45
vladavina Egona Osvajača, 49-51
zakoni, 51, 62
Vijugavica, reka, 207, 209, 210, 211, 218, 235
Vil, Džasper (Gvozdena palica), 77
Vil, kuća i plemići, 25, 89, 90, 224, 227, 238, 241, 244

Vinomed, reka, 78, 207, 213, 215, 216
Vipren, kuća, 159
Viseris I Targarjen, 53, 63, 65, 66, 66-72, 158, 170
Godina lažnog proleća (120. p. o.), 71
njegova smrt, 72, 73
njegovi brakovi, 67, 68, 73, 170
turnir iz 111 godine, 68, 68-69
Viseris II Targarjen, 72, 84, 85, 86, 87, 89, 90, 92, 93, 94, 95
Visoki ljudi, 287-88, 289, 290, 291
Visoki sad, 41, 109, 184, 207, 212, 213, 218-19, 219
Visoko ognjište, 19, 152
Vitez od nasmejanog drveta, 126
vodeni plesači, 276
Volantis, 15, 18, 22, 26-27, 116, 120, 169, 186, 230, 252, 253, 260, 261, 265, 267-70, 270, 276, 292, 296
slonovi i tigrovi, 26, 27, 33, 269, 270
robovske tetovaže, 268, 298
Volon Teris, 22, 23, 259, 270
Voters, Džon i Džejn, 91
Voters, Marston, 80, 84-85
Vrat 8, 19, 20, 41, 135, 138, 140-41, 141, 152
Vučja jazbina, 138, 168
Zadimljeno more 27
Zalin, Atero, 271, 273
Zaliv Crnobužice, 26, 32, 36, 107
tamošnje trgovačke luke, 65, 117
Zaliv Judoždera, 294
Zaliv trgovaca robljem 13, 14, 26, 27, 269, 283, 288
Zametar, 24, 284, 285
Zamojos, 24, 284, 285
Zapadne zemlje, 12, 33, 40, 56, 62, 74, 84, 102, 113, 115, 126, 153, 169, 176, 180, 182, 189, 195-204
mapa, 194
tamošnji zamkovi, 195
tamošnje velike kuće, 195
zeleni ljudi, 9, 9, 19
Zelenkrv, 25, 44, 87, 235-36, 238, 240
siročići, 25, 242
zelenvidi, 6-7, 8, 211
Zemlje dugačkog leta, 26
Zemlje trave, 287-93, 290-91
Zemlje veće zime, 5, 7, 10
Zid, 5-6, 12, 62, 107, 138, 142, 145-49
izgradnja, 2-3, 145
zarobljeni kraljevi poslani na njega, 25, 240, 241
Zimovrel, 5, 10, 113, 126, 135, 142, 142-43, 168
Zimska groznica, 198
Zimski vukovi, 78, 82
Zlatna četa, 102, 103, 105, 107, 108, 109, 199, 202, 265
zmajevi, 13, 15, 23, 26, 27, 32, 33, 60, 61, 66, 75, 76, 77, 78, 81, 96-97, 109-10, 120, 285, 294, 303
Araks 228
Balerion Crni Užas, 27, 28-29, 33, 35, 36, 38, 38, 41, 42, 45, 53, 55, 56, 57, 60, 63, 81, 86, 187, 216, 243, 246
Burevesnik, 78, 81, 84
Jutarnja Svetlost, 81, 86
Kanibal, 68, 78, 81
Karaksis, 68, 78, 81
Lunokrila, 80, 81
Melis Crvena Kraljica, 75, 76, 77, 81
Meraksis, 33, 34, 35, 36, 39-40, 44, 244, 245, 246
Modrovija, 63, 75, 76, 78, 81
Morgul, 81
Munja, 52, 56, 157
Naga, morski zmaj, 178-79
Ognjeni San, 58, 81
Ovcokradica, 75, 76, 81, 86
Sivi Duh, 75, 81
Siraks, 78, 81
Srebrokrili, 75, 76, 81, 86
Sunčev Zar, 75, 77, 79, 80, 80, 81
smrt poslednjih targarjenskih zmajeva, 86, 86, 173
Šrikos, 81
Teraks, 285
Tesarion, 78, 81
Vagar, 33, 36, 37, 43, 55, 71, 72, 75, 78, 81, 216, 228
Vermaks, Araks i Tiraksis, 71, 78, 81, 143
Vermitor, 60, 75, 76, 78, 81
Zmajkamen, 26, 27, 30, 31, 32, 33, 34, 51, 55, 72, 75, 120, 143, 214, 231, 246
Zmajšite, 57, 78, 79, 79, 81
Zmajska srdžba, 49, 243, 246
Zokori, 287, 288
zorsi, 304, 305
zverobrzi, 6, 137
Zvezdopad, 25, 238, 244
Žadna kapija, 287, 292
Žadno more, 13, 292, 299, 300, 302, 306, 308
značajnija tamošnja ostrva, 307
Žea Jalova, 305



ILUSTRATORI:

RENE AJNER: strane 185, 298, 309 RAJAN BARDŽER (*Fentezi flajt*): strana 38

ARTUR BOZONET (*Studio Hajv*): strane 8, 18, 19, 23, 80, 89, 90, 106, 125, 139, 176, 226, 260, 274, 276, 282

HOZE DANIJEL KABRERA PENJA: strane 85, 103, 112, 148-149, 239

DŽENIFER SOL KAI (*Velvet endžin*): grbovi na forzecu, strane viii, 51, 78, 88, 96, 187, 137, 156, 169, 187, 199, 217, 227, 240, 312, 315, 317, 319

TOMAS DENMARK (*Fentezi flajt*): strana 136

DŽENIFER DRAMOND: strane 24, 114

HORDI GONSALES ESKAMILJA: strane ii, iii, x, 10, 28-29, 54, 76-77, 178, 225, 232, 254-255, 262-263, 270, 301

MAJKL DŽELATLI: strane 4, 134, 150, 162, 174, 194, 206, 220, 234, 318

TOMAŽ JEDRUŠEK (*Fentezi flajt*): strane 181, 188-189, 230-231, 248, 293

MAJKL KOMARK: strane 48, 58, 116 (*Fentezi flajt*), 118, 157, 243, 247

DŽON MAKEMBRIDŽ: strane 27, 164-165, 213, 258, 284

MOGRI (*Velvet endžin*): grbovi na forzecu, strane viii, 137, 169, 227, 240, 315

TED NESMIT: strane v, 16, 30, 50, 130, 132-133, 142, 144, 158, 161, 171, 192, 205, 215, 219, 249, 323

KARLA ORTIZ: strane 66, 87, 107, 127, 241

DIJAN PRASETJA: strane 85, 103, 112, 148-149, 239

PAOLO PUĐONI: strane 79, 122-123, 173, 222-223, 272-273, 290-291

DŽONATAN ROBERTS: strane 146, 275, 277, 284, 294-295

TOMAS SIJAGIJAN (*Velvet endžin*): grbovi na forzecu, strane viii, 156, 187, 199, 312, 317, 319

MARK SIMONETI: strane 11, 14, 27, 35, 46-47, 56-57, 61, 62-63, 67, 92 (*Fentezi flajt*), 97, 102, 104-105, 110, 121, 155, 183, 266, 279, 281, 304-305

ČEJS STOUN: strane 2-3, 20-21, 42-43, 68-69, 74, 229, 245

FILIP STRAUB: prednji forzec, strane 250-251

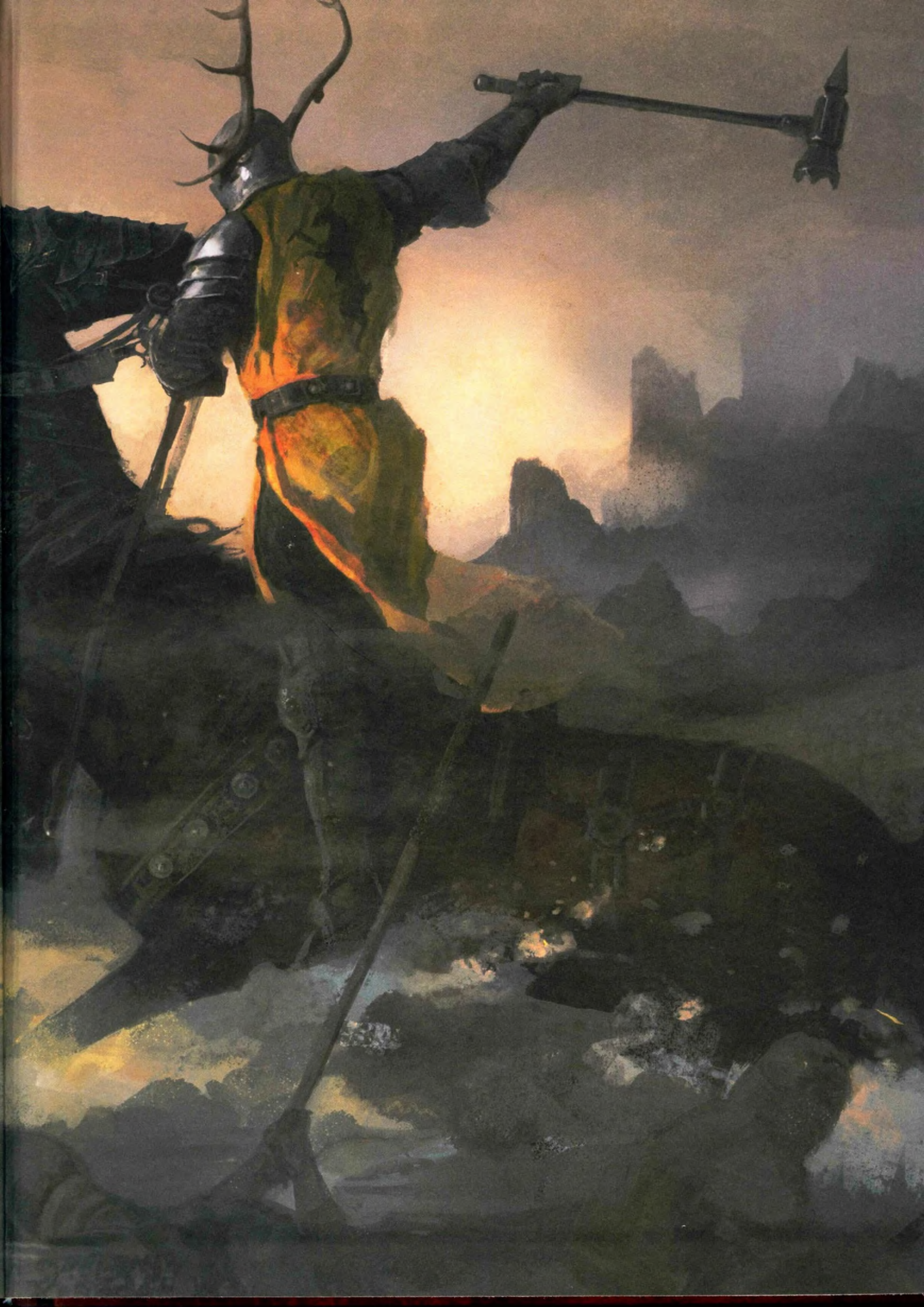
DŽASTIN SVIT: strane 86, 310, 325, zadnji forzec

NAČAPOL TITINUNTAKORN (*Studio Hajv*): strane 197, 212, 236, 252, 286

MAGALI VILNEV: strane 9, 12, 32, 44, 52, 59, 64, 70, 82, 91, 95, 98, 99, 100, 128, 153, 159, 160, 200, 202, 210, 261, 264, 265

DAGLAS VITLI: strane vi, vii, 6, 7, 34, 40, 72, 81, 140, 147, 208, 269, 306, 320-321





DO SADA NEVIĐENA ISTORIJA VESTEROSA
I BLISKIH I DALEKIH ZEMALJA
SA STOTINAMA STRANICA POTPUNO NOVOG MATERIJALA
IZ PERA DŽORDŽA R. R. MARTINA



Ako je prošlost prolog, onda remek-delo Džordža R. R. Martina – najmaštovitija i neodoljiva fantastična saga našeg doba – zahteva jedan velik i ozbiljan uvod. Sada je on napokon pred nama – *Svet leda i vatre*.

Ova bogato opremljena knjiga – sa više od sto sedamdeset originalnih ilustracija u boji – predstavlja sveobuhvatnu istoriju Sedam kraljevstava i pruža žive opise epskih bitaka, ljutih suparništava i smelih buna iz kojih su proistekli događaji opisani u romanima iz ciklusa *Pesma leda i vatre* i prikazani u televizijskoj seriji *Igra prestola*. Ovo je zajedničko delo Martina i njegovih dugogodišnjih saradnika Elija M. Garsije i Linde Antonson, osnivača čuvenog sajta *Westeros.org* – možda jedinih ljudi koji ovaj svet poznaju jednako dobro kao njegov tvorac.

Među ovim koricama objedinjena su sva sakupljena znanja, učena nagađanja, sačuvana narodna predanja, koja su nam u nasleđe ostavili meštri i obrednici, magovi i pevači. To je letopis koji obuhvata vekove od doba praskozorja i doba junaka do dolaska prvih ljudi i iskrcavanja Egon Osvajača; od Egonovog kovanja Gvozdenog prestola do Roberto-ve bune i pada Ludog Kralja, Erisa II Targarjena, što je dovelo do „sadašnjih“ borbi Starkova, Lanistera, Barateona i Targarjena. Najpotpuniji prateći materijal za čudesno osmišljeni svet Džordža R. R. Martina, *Svet leda i vatre* je istinski dokaz da je pero moćnije od oluje mačeva.